

سفن هیسل

له شگری نه فره تلیکراوان

وهرگیرانی له نینگلیزییه وه
شیرکو نه حمه د جه ویز

مختدی اقرا الثقافی

www.iqra-ahlamontada.com

هه ولیر ۲۰۱۰

بۆدابهزاندنى جۆرەھا كۆتیب: سەردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

پدای دانلود كتایهائی مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی ، عربی ، فارسی)

له شكري

نه فـره تليـكـراوان

نووسيني

سفن هيسل

به دانيماركي

* * * * *

موريس ميشيل

له دانيماركيه وه كردوويه تي به ئينگليزي

شيركو ته حمهد هويـز

له ئينگليزيه وه كردوويه تي به كوردي

ك ۲۷۱۰

ز ۲۰۱۰

چاپي يه كه م

وهزارهتی رۆشنبیری و لاوان
به رێوه به رایه تی گشتی رۆژنامه نووسی و چاپ و بلاوکردنه وه
به رێوه به رایه تی بلاوکردنه وه ی هه ولیر

ناوی کتیب: له شکری نه فره تلێکراوان

نوسینی: سفن هیسل

وه رگی رانی: شێرکو ئه حمه د حه ویز

نه خشه سازی: محمد فیصل زنگنه

پیت چن : موخلیس خه لیل عه لی

چاپ: چاپخانه ی رۆشنبیری

له به رێوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان/ ژماره ی سپاردنی () سالی (٢٠١٠) ی پێدراوه .

* مانی چاپکردنی پارێزراوه بق وهزاره تی رۆشنبیری و لاوان و خاوه نی کتیبه که

* ئه م کتیبه و کتیبه کانی وهزاره تی رۆشنبیری له سه ر ئه م سایته بخوینه وه

[www. Kurdchap. com](http://www.Kurdchap.com)

ناوهرۆك

لایپەرە	بابەت
۱۰	فیلارێکی پیس
۱۹	بەرۆژ دەمردن، بەشەویش دەمردن
۳۲	فاگن
۴۴	سەدو سیی و پینج لاشە
۶۱	پاک کردنەوێو پەرداخ کردن
۷۲	یەك جۆر سەرباز
۷۸	یەكەم چاوپێك كەوتنمان
۸۹	سەبرو سەمەرەییەکانی خەلکی بەلکان
۹۹	شكۆدارییەکانی خەلکی بەلکان
۱۱۰	ئۆرسولا
۱۲۵	رۆژانی دوابی
۱۳۸	پشووەكەى پۆرتا
۱۴۲	شوینی مەبەست: باكووری ئەفریقا
۱۶۲	سى كچ
۱۷۷	لە كەنيسەدا
۱۸۲	پینش پەلاماردانەكە
۱۹۰	دیمەنەكە
۲۰۵	دیلیبەتی
۲۳۳	میری خوێری
۲۴۲	كوڕینە، تیر بخەون

۲۵۲	به تالیۆنى ۹۸۸ ى يەدەك
۲۶۹	مەرگ تەنگمان پېھەلدە چىت
۲۸۹	ئاشتىكى جودا
۲۹۶	سەر نوپىشنىكى شىكۆدار
۳۰۹	شەمەندە قەرە زىپۆشەكە
۳۲۴	ملشكان و لاقشكان
۳۳۶	نەخۇشپىيەكى درىزخايەنت بۆ دەخووزم
۳۴۴	جەنگ بەپپى پلان بەردەوامە
۳۵۲	پروپاگەندەى سۆقىيەت لە بەرەكانى جەنگدا
۳۶۴	كشانهوه لە كىيىف
۳۸۲	پياويك ھەيە لەدەرەوہ لەسەر تېلەكە راکشاوہ
۳۹۲	فەرماندەى سىرىيەكە
۳۹۹	قۇن بارىنگ

به نامی خواجه کورده

سلام ناولفوس
پنجاه و دو
۱۰۰ / کتاب / ۲۰۰۷

برای درود مایه نگارم و نغم

سلطان در کتب

به راسته و آنگیزان یزد سیدی از قورده ، چونکه همی تر سخا
 راسته و آنگیزان نییه ، به نگو هر سیدی صه کر یعنی یه .
 و آنگیزان سیدی ، چونکه هر دو هر سیدی ک
 دوباره نوسیدنه یه .
 و آنگیزان کایه ، هر هر دور زمانه که نازانی و به س ،
 به نگو سنت نازانی دار باره ، هر دور زمانه که مستوی
 توندس هر ده قتلگی و آنگیزان در اون . و آنگیزان که مستی نوز
 ده ف و آنگیزان ناری صحت و هر اسان دکن ، به جز ن و آنگیزان
 کایه ده هیو نری همی ته و او که و هر دو که نذ سیدان
 رسته کاسا نزار دق *Soufse language* هر دیر
 نه مانت و ده هکتیه ناز نزار هر یه دیر کتیه
 نزار هر سیدی بر که و در بر بیان س س و د و آنگیزان
 ماصه ستا شی کوز هر کور دیزان نییه ، به نگو
 به و آنگیزان سیدم دار کورت سیدلینز انگیل ندر کتیه
 بر به سیم ماصه ستا بر تم سیددا بلیم ، هر که پیش به نوز و کردن
 به نذ سیدی که کاید برده صان ، به س ندر ، آنگیزان که و ده م هر بران
 به نذ سیدی و ندر سن در نزار بر نوز ، نوز

به ناوی خوای گهوره

سهلام ناو خویش

پ. یاریده‌دهر

۲۱/تاب/۲۰۰۹

برای گهوره و ماموستای به‌رئزم

سلّو و ریز

به‌راستی وهر گئیران پرؤسه‌یه‌کی زؤر قورسه، چونکه ههر ته‌نہا رسته وهر گئیران نییه، به‌لکو پرؤسه‌یه‌کی معریفییه، وهر گئیر ده‌بی نووسه‌ریش بی، چونکه خودی پرؤسیسه‌که دووباره نووسینه‌وه‌یه.

وهر گئیری کارامه، ههر ههر دوو زمانه‌که نازانی و به‌س، به‌لکو شت زانین ده‌بارهی ههر دوو زمانه‌که ستوونی توندی ههر ده‌قیکی وهر گئیر دراوه. ویرای ئەمەش زۆر دەق وەر گئیر ناره‌حه‌ت و هه‌راسان ده‌که‌ن، به‌جۆری وهر گئیری کارامه ده‌هیۆژی هه‌تا ته‌واو ئەو هه‌زرو ئەندیشه‌یه‌ی رسته‌کانی زمانی ده‌ق « Source Language » به‌و پهری ئەمانه‌ته‌وه ده‌هینته‌ ناو زمانی خو‌ی یاخود ریکتر، له‌ زمانی خو‌ی شتی‌ک بو‌ ئەو ده‌ر برپانه‌ی نووسه‌ر ده‌دۆزته‌وه.

ماموستا " شیرکو " ههر کوردیزان نییه، به‌لکو لهم وهر گئیرانه بو‌م ده‌ر که‌وت ئینگلیزیزانیکی زؤر باشیشه، بو‌یه ئە‌گه‌ر ماموستا ریم پییدا بلیم، ئە‌وه له‌باش به‌راورد کردنی چند به‌شیکی ئەم یاده رۆمانه، په‌سه‌ندی وهر گئیرانه‌که‌ی ده‌که‌م و هیوای سه‌ر که‌وتن و ئە‌مه‌ن دریزی بو‌ ده‌خو‌ازم.

ئەم كىتەپكە يېشىكەشە بەھ سەربازە نەناسراوانەي كە لەپىناو دۆزىكىدا كوژران
كە ھى خۇيان نەبوو، بۇ چاكتىن ھەقالانم لە بەتالىيۇنى (۱۷۷)مى زىيۇشى
لسزادراۋادا، ھەروا بۇ ھەموو ئەو ژنە ئازايانەي لەو سالە رەش و پې ترسانەدا
يارمەتيان دام، بۇ :-

ئۆبەرسىت مانفريد ھنكا
ئۆبەرسىت ليفتنانىت ئىرىك قۇن بىرىنگ
ئۆبەر فىلدۋېيل وىلى بىر
ئەنتىرۋىزەر ھوگۋ ستىگ
ستابىس گىفريتەر گوستاف ئىگن
ئۆبەر گىفريتەر ئەنتون ستىيەر
گىفريتەر ھانس بىر
ئەنتىرۋىزەر بىرنھارد فىلىشمان
گىفريتەر ئاسمۇس براون
ھەروەھا

ئىفا شادۇس، خويندكارى ياسا
ئۆرسۇلا شىد، دكتورى پزىشكى
باربارا قۇن ھاربۇرگ، پەرىستار

وهرگیرانه کوردیه که ی ئەم کتیبه پیشکەشه به گیانی باوکی
به‌پێزم که سه‌ره‌پای دوورخستنه‌وه‌ی بۆ شاری کووت له ناوه‌راستی عێراق له کۆتایی
سالانی چلی سه‌ده‌ی رابوردوودا، کتیبی ئەلفیی کوردی بۆ هینابوومه ئەوی بۆ ئەوه‌ی
فیری خویندنه‌وه‌و نووسینی زمانی شیرینی کوردی بيم و هەر له‌و رۆژه‌شه‌وه
خۆشه‌ویستی ئەو زمانه‌و هی نه‌ته‌وه‌که‌شمی خسته دلمه‌وه.

وهرگیرێ کوردی

" زۆر چاکه، پینج دهقیقه که بهسهه چوون. پیوسته نهجامه که ی بچیژی ! "

دوگمه ی زهنگه که ی پالدا. دوو پیاوی زه به للاحی SS* به جلوبه رگی رهش هاتنه ژووره وه. فه رمانیکی کورتیان پیدراو - ئیقایان په لکیش کرد بو بهردهم میزیک که به پارچه پیستیک داپوشرا بوو.

* SS :- واته ناسایشی تایبته یا پولیسی نهینی تایبتهی نهلمانی که دهزگایه کی سهرکوتکهری ناسایشی نهلمانیای نازیی بوو.

فيلاريكى پيس

پۇژى پيشتر گوره ميناسهكه* هينرابووه بهردم دادگهى سهرازيى و بههشت سال كارى قورس حوكم درابوو، ئىستاش نۇرهى من هاتبوو، بردرامه دادگا، دوو سهگى چاودىزى پاسبهوانىيان دهكردم، خرامه ژورىكى گورهوه، ديوارىكى ژورهكه بهوينهيهكى گورهى ئهدولف هتلر داپوشرايوو له بهرامبهرىشهوه (فرىدىكى مهن) ههلواسرابوو- له پشت كورسى سهرهك دادگاش، چوار ئالاي گوره ههلواسرابوون، نهوانه ئالاي هينزى ئاسمانى و كهشتيگه و، سوپاو (SS) بوون. بهدرىژايى ديوارىشهوه ئالاي بهشه جياوازهكانى هينزى چهكدار ريزكرايوون: ئالايهكى سپى بهكروسيكى رهش بو هينزى پياده، يهكى سوور بو توپخانه، زهرد بو سواره، قهنهفلىي بو هيزه زرينپوشهكان، رهشيكى بهزيو رازاره بو نهندازياران و ليوكانى دهرياوانيش ئالايهكى رهنگ سهوزيان ههبوو كه بووقىكى راوى لهسهر بوو، ههروا نهوانى تريش. ميژى داد پرسهكه خوشى بهئالاي رهش و سپى و سوورى قيرماخت رايخ داپوشرايوو.

دادگاكه له راويژكارىكى ياسايى بهپلهى ميچهرو له دوو داد پرس - كه يهكيان له پلهى هاوپتمان و نهوى ديكهيان فيلدوييل بوو - و داواكارىكى گشتى و پياويكى (SS) بهپلهى ستورم بانفوههر پيكهاتبوو. فيلاريكى پيس شايانى نهوه نييه پاريزهريك بهرگري لى بكات.

تاوانهكه خوئندرايهوه، كهوتمه بهر ليپرسينهوه، دادپرسهكه فرمانى دا شايهدهكان بيژن، له پيششدا نهو (گوستابو) يه²² هات كه من و ئيقاي

دەستگیرکردبوو کاتیک که له دەمی پروباری (ویزەر)دا خۆمان دەشوشت، له ناکاو یگیش که دەنگی هاوینانەیی شەپۆلە خاوە لەسەر خۆکانی ویزەر خۆی بەسەر کاروبارەکانی ئەو دادگایەدا سەپاند. کۆمەلە زیخە، بریقەدارەکان ...

(ئیڤا)ی لەویدا وەستاو که رانه خرەکانی وشک دەکردنەووە سەرپۆشی مەلەوانییەکی، گەرمیی سەر پشتم ... گەرمیی، گەرمیی. بەلێ، بازم دایە سەر میزەکەو له ویووە بەناو پەنچەرەکەووە بۆ دەرەووە پامکرد.

بەگشتی پینچ ئەفسەری جیاوازی پۆلیس پرسیاریان لێ کردبووم. ئیستاش وا هاتوون و شایەدیی خۆیان دەدەن. بەلێ ناویکی خوازاوهم دایی. نە، ئەو پروونکردنەووەی من پیم دا راستیی نەبوو. دیتنی ئەو کریمەنەل سکریتیرەیی که فەرمانی دابوو (ئیڤا) قامچی زەن بکری شتیکی سەیر بوو. ئەوانی دی هەموویان (سادست)*** بوون، بەلام تەنیا ئەو تەواو بوو، لەگەڵ مروۆقی تەواویش هیچ ناکری، ئەوانەش زۆرن، پۆژە خەونیکی خۆشم دەست پیکرد : هەموو کەسیک فیلاری کرد، ئیمە هەموومان،

* مینناس - ئەو کەسەیه که شارەزایی له مین و تەقەمەنی هەبە و هەنسوکەوتیان لەگەڵدا دەکات.

** گۆستابۆ - پۆلیسی نەینیی ئەلمانیا ی نازی.

*** سادست - کەسیکە که چەشەو خۆشیی له ئەشکەنجدانی ئەقڵیی، یان لەشیی و هەندێجاریش چەشەیی سیکسی و لەم ئەشکەنجدانە وەردەگری.

تەنیا ئەفسەرەكان مابوونەو ئەوانیش چيان پى دەكرى ؟ لەسەر ھەموو
 رىگايەكدا كۆمەلە خەلك ھەبوون. ھەر سەربازبوو بەرەو مائەرە دەچۆوہ.
 ئەفسەرەكانیش لەوى بوون، لەبەرەى جەنگ و لەپشت بەرەى جەنگدا بوون،
 خۆيان و نەخشەو پلانەكانيان و كلاًوہ سەربازيیە خاوين و بووتە پۆلش
 كراوہكان. ئەوانى دى بەرەو مائ دەبوونەو، منيشيان لەبەر نەچووبۆوہ، دواى
 ماوہيەكى كەم دەرگاكە دەكرىتەوہو دینە ژورەوہ. ئەوان ھىچ نالین، ئنجا
 سەرەك راویژكاری ياسايى و دوو داد پرسیكە ھەلدەستنە سەر پيیان، دەم و
 چاويان ژاكاوو

- (ئىفا شادۆسى) شايد بەيننە ژورەوہ.

- (ئىفا) ! تۆ ليرەى ؟

- (ئىفا) بوو ؟

بەلى، (ئىفا) بوو، تەواو وەكو چۆن من سفن بووم، بەچاوان يەكديمان
 دەناسيیەوہ، بەھەموو شتىكى تر، بەھەموو ئەو شتانەى كە ئيمە دەمانزانين.
 نەينییە بچكۆلەكان، رازە تايبەتمەندە زيندووەكان كە ھەر تەنیا خۆمان
 دەمانزانين و كە بەچاو و بەدەم و بەدەستى ھەستياروہ ھەلمانمژين، ئەمانە
 ھەموويان بوونيان نەمابوو، تەنیا ھەرچاوہكانمان خۆيان و ترس و
 بەلینەكانيان بوون لەگەلمان مابوونەو، ئەوانەش وایان كردبوو ئيمە ھەرەكو
 خۆمان بمينن.

دەكرى ئەم ھەموو ليك داپرانە دريژە لەو ماوہ كورتەدا بىي ؟

(ئىفا شادۆس)، تۆ ئەم پياوہى ئيرە دەناسى، وانییە ؟

زەردەخەنەى دوورپووي دەربرينيكە من رقم لیبەتى، چونكە ھەميشە رەق
 و ناشيرين و زيەدەرەوہ، بەلام جگە لەوہ ھىچ شتىكى تر نيیە بۆ سەر و سيمای
 ئەنجومەنى بەدواداچووندا بەكار بى جگە لە زەردەخەنەى دوورپووي نەبى،

بەلى... دەنگى (ئىقفا) بەئاستەم دەبيسترا. خشەى پەرىك ھات و دەنگەكەى
 ھەموومانى ئاگادار كوردەوہ.
 - تۆئەوت لە كوى ناسى؟
 - لەكاتى ھىرشىكى ئاسمانى لە كوئن يەكتريمان ديت،
 - تۆئەمەت لەوان پوژاندا كرد.
 - پىي گوتى كە فيلارە ؟
 - نەخىر،
 ئەو بى دەنگىيە بەفیزە بۇ كچەكە گەلىك زۆر بوو، بۆيە بەزمانىكى تىگىراو
 بەردەوام بوو "باوەر ناكەم"
 - كچۆلە، چاك بىر لە قسەكانت بكەوہ. وەك دەزانى، ھىوادارىشم بىزانى، كە
 شاھەدىدى دانى بەدرۆ لەدادگادا كارىكى زۆر ترسناكە.
 (ئىقفا) بە وەستاوى سەبىرى زەوى دەكرد. تەنانەت ساتىكىش تەماشائى منى
 نەكرد. دەم و چاوى خەمبار بوو، وەكو ھى نەخوشىك كە تازە نەشتەرگەرىي بۇ
 كرابى. ترس دەستەكانى خستبووہ لەرزىن.
 باشە، كاميان بوو ؟ پىي نەگوتى كە فيلارە ؟
 - بەلى، وا تىبگەم گوتى.
 - يان دەبى بلىي " بەلى " يان " نا " ئىمە وەلامى پوونمان دەوى.
 - بەلى.
 - چى ترى پى گوتى ؟ پاشان تۆ بردتە (بىرمن) و جلك و پارە و ھەموو
 شتىكى ترت دايبى، وا نىيە ؟
 - بەلى.
 پىويستە ھەموو شتىك بەدادگا بلىي. ناكرى ھەموو وشەيىكت ئى دەر كىشىن.
 چى پىگوتى؟

- پيى گوتىم كه له فوجكهه خوى راي كردوه، گوتى پيويسته ئهمن يارمهتى
بدهم، گوتيشى دهبي بهلگهنامهى بو بهينم. منيش بوم هينا. له پياويك ناوى
پاول بوو.

- يهكهم جار كه له (كولن) چاوت پيى كهوت بهدلهى لهبهر بوو ؟
بهلى.

- چ جوړه بهدلهييك ؟

- بهدلهيهكى رهشى هيژهكانى تانك بهنيشانهى گريفتهرييهوه.

- بهواتايهكى تر، تو هيچ گومانته لهوه نيهه كه سهرباز بوو ؟
نهخير.

- ئه و داواى ليكردى له گهلى بچيهه (بيړن) ؟

- نه، من ئه و پيشنيازهم كرد. من گوتم پيويسته بيت. ئه و ويستى خوى
بهدهستهوه بدات. بهلام من ئيقناعم كرد كه ئه مه نهكات.

- ئيقا، ئيقا، بو خاترى خوا ئه وه چى دهلىى ؟ چييان پى رادهگهيهنى ؟

- واته تو نهتهيشته ئهركى خوى بهجى بهينى و خوى بهدهستهوه بدات ؟
بهلى، من نهتهيشته ئهركى خوى بهجى بهينى.

نهمتوانى گوى لهم قسانه بگرم. له شوينى خوم ههلبهزيمهوهو بهههموو
توانامهوه هاوارم كرد، هاوارم كرده سهر سهرهك دادگا و گوتم لهپيناو
پزگاركردى من درو دهكا، بو دوزينهوى بارودوخىكى هيوركهروه بو من وا
دهكا، بهلام ئه و هيچ بيروكهى ئه وهى نهبوو كه من سهرباز بووم، بهدلهكهه لهناو
شهمهندهفهدا لهنيوان پادر بوړن و كولن داكهنده. كه توشى ئهويش بووم
جلكى مهدهنيم لهبهربوو. پيويسته ئيزنى بدن بپروا "ئاگاي له هيچ نهبوو تا
گيرام" سويندتان بو دهخوم.

پهنگبى سهرهك دادگايهكى سهربازى مروث بى، من نهمدهزانى. نهگهر
چى چارهكانى نهوهنده ساردو سربوون وهك پارچه شووشه وابوون و خوښيان
له هوارهكانى من دهچوپراند.

- پښوېسته بى دهنگ بى تا پرسىارت لى دهكرى. نهگهر يهك وشهى دى بلنى
ناچارم دهرت كه، ئنجا شووشهى چاويلكهكانى وهرچهرخانده سهر ئيقا.

- ئيقا شادوس، سوښد دهخوى كه قسهكانت راستن ؟

- بهلى، بهتواوى وايه وهكو گونم. نهگهر منى نهديا خوى بهدهستهوه دها.

- ديسان هر تو يارمهتيت دا كه لهدهست پوليسى نهينى رايكرد ؟

- بهلى.

- سوپاست دهكهم. بهسه ... جگه لهوه ... تو قهت حوكم دراوى ؟

- پينچ سال سزاي كارى قورس له كامپى گرتووخانهى سهربازى راقنزبروك
بهسهر دهبهم.

كه برديانه دهر ته ماشاييكي نهو بهرى كردو ماوهيهكى دريژ چاوى
تيرپيم و له ليوه كانىيهوه ماچيكي بو هه لدام. ليوه كانى شين و هردوك چاوانى
بى سنور هم خه مبارو هم شاد بوون. نهو شتيكى كردبوو بو يارمه تيدانم.
هيوادار بوو، باوه ريشى وابوو كه پهنگبى ژيانم رزگار بكا. له پيناو هيواييكي
لاواز كه بتوانى به شدارييهكى بچوك بكا له بهرگرى لى كردنم ناماده بوو كه
قوربانى بدا به پينچ سال له ژيانى. پينچ سال له راقنزبروك !
من زور خه مبار بووم.

هروهها وهكو شايه ديك (تروودى) شيان هينا، به لام هر زوو پاش
دهست پيكردى ئيفاده شيتانه كهى، كه مه بهست پنى جيگير كردنى
شايه ديه كهى ئيقا بوو. له هوش خوى چوو.

شتیکی سهره که شایه دیک له دادگا له هوش خوی بچی و بیرته
دهره وه. ترودی له دهرگایه کی بچوک برایه دهر، که دهرگاکه ی له سهر داخرا
وهک بلئی ته وایی کی شه که ی منیش له گه لیدا برایه دهر. بریار دانه که یان زوری
نه خایاند. کاتیکیش حوکه که خوینرایه وه هه موو که سینک هه ستانه سهر پی،
ئه فسهر و فه رمانبهره ناماده بووه کانیش ده ستیان بو پیشه وه بهر زکرده وه و
سلاوی نازیانه یان وهرگرت.

- به ناوی فزه ره وه.

- سفن هیسل، گریفته ره لیوای یازده می هوسارس، به پنی یاسا به (۱۵)
پازده سال کاری قورس حوکه درا له بهر فیلا رکردنی. سهره پای ئه مهش
بریار درا که له لیواکه ی دهر بکری و له هه موو مافیکی مه ده نیی و سهر بازی بی
بهش بکری تا ماوه یه کی نادیار.

- هایل هتله ر!

بو له هوش خوت نه چووی؟ ئه ری هه موو شتیک له بهر چاوت رهش نییه،
وهکو ئه و کاته ی که ده ستیان له لیدانت هه لگرت؟ ده بی ئه وان چی به مه بلین:
شهرمه زاری له مردن خراپتره؟ ئه مه هه ره ئه وه یه. ئه وه کلیشه که یه. مرو واهزر
دهکا که قهت به کاری ناهینی به لام کلیشه کان لی ره دا به کار ده هیئرین.

ئیستاش ده توانیت برؤیت و ئه و مه بهسته به خه لک رابگه یه نیت.

نا، تو ناچیته هیچ کوئی هه.

ئه وه نده شله ژاوو سهرسام بووم که ته نها هه ر گویم له و قسانه بوو که له
پاشان سهره ک دادگا له پرووی لیدوانه وه به سهر حوکه که کردنی، بی ئه وه ی
لییان تی بگه م.

ئەو گوتى كە ئەوان دادو بە زەييان پىكەرە گونجاندورە، ژيانيان
پىداومەتەوہ. بە سزای مردن حوكم نەدرام. ئەوان وایان دانا بوو كە من ئەلمانیم
و لە دانیمارك بو خزمەتى سەربازیم بانگ كرابووم، ھەرەھا كە ژنانىكى
نامەسئوول، ژنانىك شایانى ئەوہ نین پىيان بگوترى ژنى ئەلمانى،
فریویانداوم تا فىلار بكەم.

دوو دوو به کله بچه و زنجیر کوت کرابووین ئنجا له پاشان زنجیریکی
به دهوری هه مووماندا ئالا بوو. براینه ویستگهی گواستنه وهی شت و مهک، به هوئی
هیژیکی چه کداری پولیسی سه ر بازیه وه پاسه وانیه ده کراین.
سی شهو و سی روژ له ناو شه مه نده فهر ماینه وه

بە رۆژ دەمردن، بە شەویش دەمردن

- بەر لەرەى لە میوانخانە بچکۆلە خنجیلانە کەماندا پيشوازیتان ئى بکەم دەبى زۆر چاک بزاند ئىوہ کىن و چىن.

- ئىوہ دەستەيەك چركنى داوین پيس و نامەردن، كۆمەلىك بيزلىكراون، ئىوہ خاپەرۆكى مروقايەتىن. ھەميشە ھەروا بوون و تا دەشمەن ھەروا دەمىننەوہ. جا بۇ ئەوہى دەروونە پيسەكانتەن بتوانىت بەخوشى بەسەر ببات، ئىمە چاودىرىتەن دەكەين تا لەسەر خو دەمرن، زۆر لەسەر خو تاكو ماوەتەن بۇ ھەموو شتىك ھەبىت، مەن بەش بەخۆم دلىياتەن دەكەم كە كەستان لە ھىچ شتىكدا فىلى لىنەكرىت، كە چارەسەر كەردنتەن پىيانەوہ پەيوەست بىت، مەن زۆر داخ بۇ ئەوہ دەخۆم ئەگەر ھەر كامىكتەن شتىكى لەم بارەوہ لەدەست چوويىت. - بۆيە ئىستاكە بەخىرەتەنتەن دەكەم بۇ كامپى گرتووخانەى سزادانى سەر بە (SS) قىرماخت، لەنگرىس.

- كوپىنە، كچىنە، بەخىرىين بۇ كامپى گرتووخانەى قەلاچۆردنى لەنگرىس. قامچىيەكى سووكى بە بووتە برىقەدارەكەى كىشاو تاك چاويلكەكەى بەردايەوہ سەر چاوى. بۇ دەبى ئەم تەرزە مروقانە ھەميشە تاك چاويلكەيان ھەبىت؟ رەنگ بى چەند روون كەردنەوہيەكى سايكولوژىي ھەبن. ھاپتشارفۆھەرىكى (SS) پىنمايەكانى خویندەنەوہ، كە ئامازەيان بەوہ دەكرد كە : ھەموو شتىك قەدەغەيە و سزای ھەر سەرىنچى كەردنىكىش برسى كەردن، تىھەلدان و ئنجا مردنە.

گرتووخانەكە پىنچ نەومىي بوو كە لە شىوہى قەفەز دروستكرا بوو، ھىچ دىوارىك نەبوو ژوورەكانى لەيەك جودا بكاتەوہ، تەنيا شىشى ئاسن نەبى.

ئىمەيان پىشكىنى، شۆردراين و لايەكى سەرىشمان تاشرا. لە پاشان ھەموو شۆينە موودارەكانى لەشمان بەشلەيەكى بۆگەنى تىژ چەوركرا كە لەئاگر خراپتر دەسووتا، ئنجا ھەموومان پىكەوہ خراينە ژوورىكەوہ، لەويدا بۆ ماوہى نزىكەى چوار سەعات بەپرووتى ماينەوہ لە كاتىكدا ھەندىك لەپياوانى (SS) چاوہديرييان دەكردين. حوققەيان لەگويماندا، ئەنگوستيان بەدەمماندا كرد، تەنانەت كونە لووت و بن ھەنگليشمان ھەلنەبويزان. لەدواييدا حوققەيەكى گەورەمان ليدرا كە لە ئەنجاميدا بەتەنگەتاويى پامان كرد بۆ ئاودەستەكان، كە تەنيا ھەر لاديواريكيان ھەبوو. ئەم بارە بۆ ئەو دوو ژنە جھيلەى لە گەلمان بوون خراپتربوو، ئەوان بەدەست نوكتە سىكسىيە نا موحتەشەمەكانى پاسەوانانەوہ دەيان نالاندو ناچارىش بەرگەى ئەم تاقىكردنەوہ تايبەتەيان دەگرت.

ئەو جلكانەى كە پيمان دران - چاكەت و پانتۆلى خەت خەت - لە قوماشىكى دېرى وەك گونىە دروست كرابوون، بۆيى ھەموو كاتىك وامان دەزانى لەشمان بە زىندەوہرو ميووولە داپۆشراوہ.

ئۆبەرشارفۆھەرىك فەرمانى پيدايىن كە بچينە دەر بۆ رېپرەوہكە، لەوى لەبەردەم ئەنتەر ستۆرم فۆھەرىك ريز بووين . دەستى بۆ پياوہكەى لای راست دريژ كرد :

- وەرە ئيرە !

كابرا پالتيكى لەلايەن پياويكى (SS) ھوہ خوارد كە لە پشتىيەوہ وەستابوو، پالدانەكە كابراى بەلوول خوادوويى خستە بەردەم ئەفسەرە نابووتە لەخۆ بايىيەكەوہ، كە لە بەردەميدا بەتووندىي بۆ ئاگادارىي پراوہستا.

- ناوت چيىە ؟ تەمەنت چەندە ؟ چيىت كردووہ ؟ خيرا وەلام بەدوہ.

- جۆن شریبەر. بیست و پینج. بههۆی ناپاکیی گهرهوه بهبیست سال کاری قورس مهحکوم کراوم.

- پیم بلی قهت سهریازیت کردوه ؟

- بهلی، گهرهه، من فیلدویبل بووم له بهتالیونی (۱۲۳)ی پیاده.

- کهواته، بهواتایهکی تر، نهوه یاخیبوونیکی تهواوه که تو ناتهووی بهدروستی دانی پیدا بنیی.

سههرپای ئەمەش تۆ بی حەیاiane، وهکو فیڕکرابووی وا لهگهڵ من نهوای. ناگادار به، ئەهی بی نرخ. ئیستا دهمانهووی تۆ له رهوشته بهدهکانت چاره بکهین. ئەگەر ئەمەشیان سوودی نهبوو تهنیا هەر ناگادارمان کهنهوه ئیمه چارهیهکی تر دهوۆزینهوه.

ئهنته رستۆرم فوهر چاوی برییه ناسمان و بهدهنگی بهرزهوه گوتی :
- ههلاکه.

ئهوهندهی نهخایاند کابرایان بهپای پروتهوه لهسهر پشت لهناو ههلاکهکهکهدا درێژکرد.

- هیرنهنته رستۆرم فوهرهه، چهند ههلاقهی لیبدهین ؟

- بیستی لی بدن.

که لیبوونهوه کابرا له هوش خوی چووبوو، بهلام بو ئەم جوړه حالته له وهسف بهدهرانه ریگای مامهله لهگهڵ کردنیان ههیه و نهوهندهی پی نهچوو کابرا له ریزدا له شوینی خوی راوهستا.

ئهوی دیکهیان، بهسوود وهگرتن له شارهزاییهکانی ئەوانی تر، وهکو پیویست وهلامی دایهوه.

- هيرئەنتەر ستۆرمفۆھرەر، ئەنتروفيزەرى پيشوو (فكتور گيس) لە تىپى
حەفتەمى پيشپەو دەخوازيت رابگەيەنيت كه تەمەنم بيست و دوو، بە دە
سال حوكم دراوم لەبەر دزى.

- تۆ دزيت كردوو! ناپاكى فيلباز! مەگەر نازانيت كه سەرباز نابى دزى
بكات؟

- هيرئەنتەرستۆرمفۆھرەر، دەخوازم رابگەيەنم كه من دەزانم سەرباز نابى
دزى بكات.

- بەلام لەگەل هەنديش، كردت؟

- بەلى، هيرئەنتەرستۆرمفۆھرەر.

- بۆيە، تۆ فيربوون بەزەحمەت دەزانی؟

- بەلى، هيرئەنتەرستۆرمفۆھرەر، دەمەوى رابگەيەنم كه من فيربوون
بەزەحمەت دەزانم.

- باشە، ئيمە لەگەلتدا بەخشنده دەين و وانەيەكى تايبەتيت پى دەدەين.
مامۆستايەكى لە رادەبەدەر باشمان ليرەدا هەيە.

ئەنتەرستۆرمفۆھرەر چاوى بېريە ناسمان و هاوارى كرد :

- كات - و - ناين - تيلز (قام - چى - نو - كلك).

هەر تازە پەنجە پى پياووە گەيشتبوونە زەوى كه مەچەك بەستيان كرد.

هېچ كاميكمان پامان نەكرد، هەتا ژنەكانيش. هەر زوو ئەو هەمان زانى كه ئيمە
لەلەنگريسدا ژن و پياو نەبووين، تەنيا بەرازو، قالوچەى پىخ و قەحپەبووين.

هەموو شتێك كه پەيوەندى بە لەنگريسەو هەبوو لە وەسف كردن بەدەر و

بىزاركەرە. خەيالى مروڤى سادست بەشيوەيەكى سەرنجپراكيش سنووردارە،

سەربارى ھەموو ھونەركارىيە تارماويىيەكانى، كەچى خۆت مېشكت وای لىدئىت كە بېرنەكات، ديسان جۆرە بىزار بوونىك لە دىتنى ئەو خەلكە پەيدادەبى كە بەھۆى پىنگاى وا ئازار دەكىشن و دەمرن كە پىشان بەمىشكى كەسدا نەدەھات. چەوسىنەرەكانمان ئازادىيە ئەوھىيان پىدرابوو كە پى بەئارەزوى ھىزو دېندەتى خۆيان بەدن و، سوودى تەواويان لەو ھەلە پەخساوھ وەرگرتىوو. ئەمە ھەلى ژيان بوو بۇ ئەوان. گىانيان ئەوھندە بۆگەن بوو بۆگەنتر لەجەستەى زىندانىيە نەخۆش و ئازاردراوھكانيان.

من نامەوى بەھىچ شىوھىەك لۆمەى پاسەوانەكانمان بكم. ئەوان قوربانىيانى پۆستىك بوون كە كەسانى تر بۆيان دروست كردبوون. تا رادەيەكىش ئەوان خراپتر لەوھ بەرچاوا دەكەوتن كە ئىمە ھىزمان لىيان دەكردەوھ، ئەوان گىانيان بۆگەن ھەلگەرابوو.

ھەندى جارى وا دەبوو ھىزم بۇ ئەوھ دەچوو كە تەنيا ھەر ئەوھندە بەسە لە بارەى لەنگرىسەوھ بدویم بۇ ئەوھى خەلكىش وەكو من ھەست بە كىنەو بىزارىيە بكن و دەست بە چاككردنەوھى بارى جىھان بكن، دەست بەبنياتنانى ژيانىكى ئەوتۆ بكن كە ھىچ شوئىنىكى بۇ چەوساندنەوھ تىدا نەبىت، تەنانەت بەمەش ناتوانىت وا لە خەلك بكەيت كە لە مەبەستەكانت تىبگەن تا خۆيان بەم ئەزمونەدا تىنەپەرن كە تۆ پىيدا تىپەرىوويت. بۇ ئەو جۆرە خەلكەش پىويست ناكات ھىچ بلئىت. ئەوانى تىرش، ئەوانەى كە ئازاد دەكران، وا لەمن رادەمان ھەروەك بىانەوى پىم بلئىن كە من لە قسەكانمدا زىدەپروىيە دەكەم ھەرچەندە خۆشيان دەيان زانى كە وانىم، چونكە ئەوان ھەموو راپورتى دادوھرىيەكانى (نۆرەمبىرگ) يان پىچابوويەوھ، كەچى لە

تەماشاکردنى ھەموو ئەو شتەى لەبەر دەمیاندا قیت دەبوونەوہ سەلیان دەکردو
وایان پى باش بوو کہ چینه خاک و خۆلىكى تر بخەنە سەر بوگەنییەتیی
بناغەکانەوہ، بخووری زیاتر بسوتینن و بۆن و گولاییش بەدەورو بەردا
بەرشینن.

لەگەل ھەندیشدا لەوانەىە یەك كەسى ئازا ھەبى كە زاتى ئەوہ بکات
بەبى ترس و لەرز شت ببیستی و ببینی. من ئەوجۆرە كەسەم پىویستە چونكە
بى ئەو زۆر وەحشەتەك دەبیت. دیسان من پىویستیم بەوہ ھەىە كە
چىرۆكەكەى خۆم بگىرمەوہ بۆ ئەوہى خەفەتى خۆمى پى بەبا بکەم لەوانەشە
ھەر بۆ ئەم مەبەستە من بنووسم یا لەوانەىە بەتەنیا ھەر بیخەمە بەر خەيال، كە
ئەوہش دەلیم دەمەوى ئاگادارییەك بەدەم بۆ ئەوہى مێژوو بەسەر ئەم شتەدا
خۆى دووبارە نەكاتەوہ. رەنگبى من ھەر خۆم بخەلتینم كاتىك ئارەزوى ئەوہ
دەكەم كە لەسەر تۆپكەى خانواندا ئەو ئەزمونەى كە ھەم بوو بەدەنگى
گەورەوہ دەرى بېرم، ھەر چىیەكى بەم كارەش مەبەستم بى ئەوہىە سەرنج
پراكىشم كە پالەوانىكى ناو پروداوى وام كە ھەموو كەسىك ماوہى نەبووہ تاقي
بكاتەوہ.

نا، نەك ھەموو كەسىك باوہرى پىیان نەکردووە، بەلام سەبارەت بەمنەوہ
ژمارەىەكى باشیان ھەىە بۆ ئەوہى ھەستى زیاترم ببیت لەوہى كە خۆم
بەمرۆقىكى ناناسایى دابنیم. بۆیە، لەوہسەفکردنى لەنگرىسدا لەم پارچە
نووسینە ئەدەبىیەى خوارەوہدا من ناتوانم بەقەتەى بلیم بۆ وام كرد. ھەر
یەككە لەوانەىە ئەو ھۆكارەى كە پەسندى دەكات بیگەرینیتەوہ بۆ من.

ههروهها، ئهوهش دهزانم كه ئهوانه‌ی وا هزر دهكه‌نه‌وه كه ناتوانن باوه‌پ به‌قسه‌كانی من بکه‌ن ئه‌وانه‌ن كه بارته‌قاي قورسايی سه‌ره‌کی ئه‌و تاوانه بکه‌ن كه ده‌كه‌ویته سه‌ر شانی هه‌ر یه‌کی‌کمان ئه‌گه‌ر بی‌تو هه‌موو له‌نگریسه‌کان له‌ناو نه‌برین، له هه‌ر شوینیکدا كه تانیستا مابن.

هیچ پیویست ناکات باسی شوینان و ولاتان و ناوان بکه‌ین - كه ته‌نیا هه‌ر ده‌بنه هوکاري له‌بیر بردنه‌وه‌و مایه‌ی پیکدانان و تاوانبارکردن له نیوان لایه‌نه دژ به‌یه‌که‌کان، له‌نیوان نه‌ته‌وه‌و، بیرو‌پا‌و بلوکه‌کان، كه هه‌ر یه‌که‌یان سه‌ر گه‌رمی ئه‌وه‌یه هه‌رش بکاته سه‌ر کرده‌وه‌ی ئه‌وانی تر بو ئه‌وه‌ی هه‌موو شتیکی له بابته‌ر هفتاری خویان کۆتایی پێییت.

ئه‌مه‌بوو له‌نگریس :

فیلدویبلیک به‌تاوانی کاری تیکدانی رایخ ماوه‌ی سیی سال به‌کاری قورس حوکم درابوو، پوژتیکیان كه ده‌یویست پارچه سابوونیک بدات به ژنه گه‌راویکی دراوسی، پاسه‌وانه‌کان (ئۆبه‌رستۆرمفۆهره‌ر ستین) ی سه‌رۆکی قاوشه‌که‌یان بانگ کرد كه کابرایه‌کی خه‌یالۆی ترسینه‌ر بوو.

- بو خاتری شه‌یتان ئه‌وه چیه‌یه له بابته‌ر ئیوه‌ی دوو کۆتره باریکه‌وه گویم ئی ده‌بییت ؟

ئیه‌و لیک ماره‌ کراون ؟ باشه، باشه ئه‌مه‌یان پیویستی به ئاهه‌نگ گه‌پران هه‌یه. ته‌واوی زیندانیه‌که‌کانی نه‌وه‌که‌ فه‌رمانیان پیدرا بی‌نه خوار بو یه‌که‌یک له‌ گۆره‌پانه‌کان.

هه‌ردووکیان ژنه‌که و پیاوه لاهه‌که‌ش فه‌رمانیان پیدرا خویان پروت بکه‌نه‌وه. ئیواوه‌ی کریسمس بوو کۆ به‌فر به‌ ده‌ورماندا خولیان ده‌خوارد.

ستین گوتی " ئیستاش پیمان خۆشه‌ کورته‌ کرداریکی سیکیسی بینن ! "

ئەو ماسىيە بە ترشەي لە بۆنە دەگمەنەکاندا پیمان دەدرا بە کەلکی بەکاربردنی مرۆف نەدەهات، بەلام ئیمە دەمانخواردن - سەلک و ئیسکان و ھەرەھا پوولە کەکانیشیان. لەناو زیندانەکانماندا دەستمان بە کۆت و زنجیرەو ھە دوامانەو بەسترا بوو.

لەسەر زگ لئی رادەکشاین و خواردنمان وەکو بەراز دەلیسییەو، تەنیا سى خولە کمان پینەدرا بو تەواوکردنی خواردنەکە، زور جاریش خۆراکە کە گەرمیکی سووتینەر بوو.

کە زیندانینانیش لە سیدارە دەدران :

پوژانی وا بە لیدانی فیکە یەکی تیژ دەستی پینەکرد، ھەر لەو کاتەشدا زەنگە گەورە کە چەند جارێکی جیاواز لیدەدا بو ئەو دەری بەخت کام لە نھۆمەکان دینە خوارەو. کە جاری یە کەم فیکە کە لئی دەدا دەبوا یە بە ئاگادارییەو ھەر لە دەرگای زیندانە کە بوەستیت. لە فیکە ی دووەمیشدا دەبوا یە لە شوینی خۆتدا پی بکووتیت : تەپ، تەپ، تەپ، ئنجا میکانیزمیک لەلایەن پیاویکی (SS) ھو دەخرایە گەرو لە یە ک کاتدا دەرگای ھەموو ژوورەکانی دەخستە سەر گازی پشست، بەلام تا ئەو کاتەش لەناو زینداندا ھەر پیمان دەکو تا فیکە یەکی تازەو دەنگ تیژ لیدەدا.

لە پوژیکى ئاوادا ھەژدە کەس ھەبوون لە سیدارە دەدران. لەخوارەو، لە گۆرە پانە کەدا نیو بەزنیە کمان بە دەوری سەکو یە کدا پیکھینا، کە بریتی بو لە شانۆ یەکی دە پی بلندی ھەژدە سیدارە لەسەر. ھەژدە گوریسی بە قەفیان پیندا شوپ بپووە. دیمەنی گوریسی شوپ بپووە ببوو بە شیک لە ژیانى من،

لېږدېم سهكۆيه كه شدا ههژده دارمهيتى له تهختهى نارېك دروستكراو
نلخرايون.

نيرينه حوكم دراوهكان پانتۆلى خهت خهتى خۆيانيان له بهر كردبوو،
نهكانيش تهنووره خهتدارهكانيان و هيچى تريش نا. ياريدهدهرى سهر لهشكر
بريارهكانى مهرگى خويندنهوه. ئنجا ههر ههژدهيان فرمانيان پيدرا به پتپيلكه
تسكهكاندا سهركهون بو سهر سهكۆيهكه و لهوى پريزين، ههر يهكهيان له
تهنيسشت سيډارهكهى خۆيهوه. دوو پياوى (SS) كه دهورى جهللاديان دهگير
قولى كراسهكانيان تا سهر نهنيسكهكانيان چاك ههلكردبوو.

ههمويان يهك له دواى يهك له سيډاره دران . كه ههر ههژدهيان له ويدا
بهسيډارهكاندا شوڤر ببونهوه، ميزو پيسايى به لاقهكانياندا دههاته خوارى،
دكتورىكى (SS) هات و، تيروانينىكى بى باكانهى تيگرتن و ئيشارهتېكى
بهجهللادهكان دا كه ههموو شتېك تهواوه. ئنجا له پاشان لاشهكان له
سيډارهكان كرانهوهو خراڻه ناو دار مهيتهكانيان.

من پيم وايه دهبى يهك دوو وشه له بابته ژين و مهرگ لهو ساته دا بلنيم،
بهلام نازانم دهبى چى بلنيم. له بابته له سيډاره دانهوه ههر نهوهنده دهزانم كه
تهواو شتېكى نا رومانسييه.

بهلام ههر كهسيك نهگهر پيى خوشبېت زياتر له بابته مهرگهوه گويييست
بيت، نهوه ستورمبانقوهره (شاندرج) ههبوو، كه لاو چاك بوو، پوشتهو، پيك و
ههميشه دۆستانه و به رهوشت و گوپرايه ل بوو، بهلام ههتا نهوه (SS)انهى كه له
ژير فرماندهى دابوون ليى دهترسان.

پوژيكي شه ممه له کاتي ناو به سه رکړدنه وه دا گوتی " ئیستاش با بزانیڼ
نه وهی من پیم گوتبوون تیی گه یشتوون. هه نو که فرمانیکی کورتی سووک به
هه ندیکتان ددهم و نه وانی ترمان چاوه پری ده که یڼ بزانیڼ به پریکی جیبه جی
ده کریت "

پینچ که سی له ریز دهره یڼا. فرمانیان پیدرا پووبه پرووی نه و دیواره وه
بوهستن که دهوری گرتوخانه که ی دابوو. زیندانییه کان رییان پی نه ددرا له
پینچ یارد که متر له دیواره که وه نزیک بینه وه.

- بو پیشه وه - برؤن ! ،

هر پینجیان چاویان له پیش خویان بریوو به ره و دیواره که چون تا
پاسه وانه کانی ناو بورجی چاودیږی کردن گولله بارانیان کردن. شاندرج پرووی
له ئیمه کرد.

- نه وه شتیکی جوان بو، نه وه پیځای به جیهیڼانی فرمانه، ئیستاش که
فرمانتان ددهمی، چوک داهن و هرچیتان پیده لیم له دواي من بیگپرنه وه.
چوکتان دا- دن ! ، هه موومان چوکمان دادا.

- ئیستاش به دهنگی به رزو به ناشکرا له دواي من بلین : ئیمه به رازو ناپاکین.

- ئیمه به رازو ناپاکین.

- که ده بی تیک بشکین.

- که ده بی تیک بشکین.

- ئیمه شایانی نه وه یڼ.

- ئیمه شایانی نه وه یڼ.

- سبه ی، یه که شه ممه یه، به بی خوراک ده یڼ.

- سبه ی یه که شه ممه یه، به بی خوراک ده یڼ.

- چونکه نه گهر ئیش نه که یڼ.

- چونکه ئەگەر ئىيش نەكەين.

- شايانى خۆراك پىيدان نابىن.

- شايانى خۆراك پىيدان نابىن.

هەموو پاش نيوەپۆيەكى پۆژانى شەممە ئەم ھاوارە شىتانه يە لە
گۆرەپانەكەدا دەنگى دەدايەوہو لە پۆژانى يەك شەممەدا بى خۆراك دەبووين.

لە زىندانەكەى تەنىشتەوہ، كات رىنجەر ناويك ھەبوو، ترسناك ديار
بوو. پرچى ۋەك لۆكە سىپى بوو. زۆربەى ددانەكانى لەبەر كەم قىتامىنى
ھەلۆەر ابوون، باسك و لاقەكانى ۋەكو ئىسكانى درىژو بارىك و ابوون. برىنى
گەورەى كىم كردوو لەسەر لەشىدا ھەبوون كە كىمىيان ئى دەتكا.

ئىوارەيەكيان پىنى گوتم، تۆبەو جۆرە سەيرم دەكەى تەمەنى من بەچەند
دادەنى؟، ئنجا پىكەنىنىكى وشك و برىنگى بە پووم دادا.
وہلام نەدايەوہ.

- پەنجا سالىك، پىشپىنى دەكەم ۋەلامەكەت و ابىت. مانگى داھاتوو دەبمە
بىست و چوار.
بىست مانگ لەمەو بەر پىاويك بە ھەژدە سال مەزەندەى كردم.

كات سكرتېرى دەستەيەكى بالاي ئەفسەران بوو لە بەرلین، لە ھەمان
فەرمانگەدا دۆستايەتى لەگەل كاپتېنىكى لاو پەيدا كرد، تا لە دواييدا لىنى
بەدەستگىران كرا. پۆژى گۆيزانەوہ دەستنىشان كرا بەلام ھىچ گۆيزانەوہيەك
نەكرا. دەسگرەكەى گىراو، پاش چوار پۆژان ئەويشيان پىل بەست كرد،
گۆستابۆسى مانگان خستيانە ژىر ئەشكەنجە، بەتاوانى ئەوہى ھەندى
دۆكيۆمىنتى تايبەتى كۆپى كردوہ. خۆيشى ئاگاي لە ھىچ نەبوو. ئەو و
جوانە كچىكى دى ھەريەكەيان بە دە سال حوكم دران. دەسگرەكەى و دوو

ئەفسەرى تىرىش ھۆكىمى مەرگىيان بەسەردا درا. چوارەمىشيان بە كارى قورسى
ھەتا ھەتايى ھۆكىم درا. كات بۇ دىتتى جىبەجىكردنى ھۆكىمى لە سىدارەدانى
دەسگرەكەى بانگ ھىشتكرا و لە پاشان نىردرايە لەنگرىس.

بەيانىيەك كات و سى ژنى تر فرمانيان پىدرا كە بەسەر كۆمەلە
پىپىلكەيەكى درىژى زۆر لىژدا بخشن كە ھەموو نھۆمەكانيان پىكەرە
دەبەستەرە. ئەمەيان شىوہ مەشق پىكردنىك بوو كە پاسەوانەكان ھەزيان
لىبور پىمانى بكن. دەبووايە كۆت و زنجىر بكرىن و بەم چەشەنە بەسەر
پىپىلكەكاندا بخشىن سەر لە پىشەرە، ئنجا جەستەش بەدوايەرە.

من نازانم ئايا كات لە نھۆمى پىنچەمەرە كەوت يا خۆى كەواند. بەتەواوى
تىك شكا. من ھەر گويم لە ھاوارو ئنجا شرقە بوو، چەند ساتىكى بىدەنگى
مەرگاوەرى بەدوادا ھات، كە لە پاشان دەنگىكى تىژ لە بنەرە ھاوارى كرد :
قەحپەكە مىلى خۆى شكاند !.

چەند رۆژنیک دوای مردنی کات، من و ژمارەبەک کەسانی تر گواستراینەوه بۆ کامپی گرتوو خانەیی فاکن لە نزیک بریمین. پیمان گوترا کە ئیمە بۆ " کاری تایبەتی لە رادەبەدەر گرتک " هەلبژێردراوین.

ئەو کارە هەرچیپێکی هەبوو لە سوودو بەرژەوهەندی ئیمەدا نەبوو. هیچ یەکمان لەو باوەرە دانەبووین کە بۆمان خۆشتر دەبی لەو کارەیی کە پێی رَاهاتبووین.

ئیمە وا رَاهاتبووین کە وەک گیاندارێ شت راکیش لەبەردەم گاسن و خەرماشە و رۆلە و واگۆندا ئیش بکەین و رایان بکیشین. تا کاتیەک بە هۆیانەوه دەکەوتین و دەمردین. ئیمە بەوه رَاهاتبووین کە لە کانگە بەردەکاندا ئیش بکەین تا بەو ئیشەوه دەکەوتین و دەمردین. هەرۆهە لە کارگی (گوش) دا کارمان دەکرد، کە لە ویدا پیاو بەهۆی خۆینبەر بوونی سیبەکانەوه دەکەوت و دەمرد.

هەموو کارەکان وەک یەک وابوون، بە هۆیانەوه دەکەوتین و دەمردین.

فاگن

فاگن کاریگه‌ری له دوولادا ده‌کرد، وه‌کو خۆی که هه‌بوو، له راستیدا بریتی بوو له کامپیکی ئەزموونگه‌ریی پزیشکی، به‌لام سه‌رباری ئەوه‌ش بۆمبێ تیدا بوو.

له چهند رۆژی یه‌که‌مدا خرامه‌ به‌ر کاری قورسی هه‌لکه‌ندنه‌وه. وه‌کو کۆیله کارمان ده‌کرد، له پینجی به‌یانیه‌وه تا شه‌شی ئیواره زه‌ویمان هه‌لده‌که‌ند، رۆژی سێ جارن گه‌راکی پوونمان پێ ده‌درا. پاشان هه‌لیگی گه‌وره‌ ره‌خسا، که یه‌کسه‌ر قۆستمه‌وه: هه‌لی لێ خوشبوون!

فه‌رمانده‌ی کامپ پێی راگه‌یاندين ئەوانه‌ی خۆیان به‌خشیوه، هه‌لی لێ خوشبوونیان بۆ ره‌خساوه، ده‌بوايه بۆ هه‌ر سالیکی حوکمه‌که‌ت که ماوته‌ پازده دانه‌یان لێ جیبه‌جی بکه‌یت، ئەوه‌ش مانای ئەوه‌ بوو که من ده‌بوايه دووسه‌دو بیست و پینجیان لێ جیبه‌جی بکه‌م.

به‌لام خۆ من پوونم نه‌ کردوه‌ته‌وه، ده‌بوايه پازده بۆمبێ نه‌ته‌قیو هه‌لوه‌شینیه‌وه بۆ هه‌ر سالیکی حوکمه‌که‌ت که ماوته‌و که ده‌بێ به‌سه‌ری به‌هیت. بۆ یه‌کیکی وه‌کو منیش که پازده سالی هه‌بوو، ده‌بوايه دوو سه‌دو بیست و پینج بۆمبێ نه‌ته‌قیو هه‌لبوه‌شینیه‌ته‌وه، ئنجا له‌وانه‌ بوو لێی خوش بین.

ئهو بۆمبه‌ نه‌ته‌قیوانه‌ بۆمبێ ئاسایی نه‌بوون، به‌لکو جوړیک بوون له‌وانه‌ی که نه‌ به‌رگری شارستانی و نه‌ یه‌که‌کانی سوپا نه‌یان ده‌وێرا ده‌ستیان لێ بدن. خه‌لکانیک توانیبووین په‌نجایان لێ هه‌لبوه‌شیننه‌وه به‌ر له‌وه‌ی بکوژین، به‌لام

من دلتيا بووم لهوهى زوو يا درهنگ يهكيك دهگاته دوو سهد و بيست و پينج،
هر بويهش خووم بهخشى.

رهنگبى ئههه هوى پرياردانم بوويت، يانيش ئهه راستييه بوويت كه
هموو بهيانبييهك بهر لهوهى بچينه دهه، پارچه نانه جوينك و پارچهيهك
سجوق و سى جگهرمان پيدهدرا وهكو زياده بهشيكى نازووقه.

دواى راهينانيكى كهه لهسهه ههلوهشاندهوهى بومب، لهلايهه پياوانى
(SS) هوه بردراين بو چهند شوينيكى جياواز كه بومبى نهتهقيويان ليبوو، كاتيك
كه زهويمان ههلهكهندو بهدواى ئهه بومبانهدا دهگهراين، پاسهوانهكانمان
بهماويهكى باش دوور لهئيمهوه دههستان، بومبهبهكان لهوانه بوو، ده تا بيست
پى لهژير زهويدا بن، كه دهمان دوزينهوه، دهبوايه خاكو خوئيان لهسهه لابهين،
وايهريكمان بهدهورياندا دهئالاندو ئنجا سلينگهكان شوپ دهكرانهوه ناو
چالهكان، دهبوايه ههه جاريك هههندهه كههته گرييهك بلند بكرين، تا قيت
دهكرانهوه، هههكه يهك لهه درندانهش بهسلنگهكهيهوه شور دهبووه، كهس لهوى
ندهه، زور بهئاگادارييهوه تا بهئاگا نهيهت، بهخيرايشهوه تاجاك دوور
كهونهوهو پهنايهك بدوزنهوه — تهنيا ههه يهك پياو لهگهه بومبهبهكه دهمايهوه،
ئهويش ئهه گيراوه بوو كه دهبوايه فيوزى بومبهبهكه بكاتهوه، نهگهه نهههشى
نهزانبيياهه ئههوا

دوو سندووقه تهختهمان لهناو لورييهكهدا دانابوو بو ئهه كهسانهه كه
كارهكهيان نهدهزاني، بهلام هههوهو پوژيكيش پيوستيمان پيان نهبوو، نهه
لهبهههوهه خهلكيى كارهكهيان دهزاني، بهلكو لهبهههوهه هههههههه جار هههه
پاشماويهكهمان نهدهدووزييهوه بو ئهوهه بيخهينه ناو سندووقهكانهوه.

دەبوايە لەسەر بۆمبەكە دابنیشی بۆ شل كردنەوهی فيوزەكەى، چونكە ئەو دانیشتنە گرتنى فيوزەكەى بەيەك لادا ئاساتر دەکرد، بەلام بۆم دەركەوت كە باشتەر وایە لەژێر بۆمبەكەداو لەناو چالەكەدا رابكشیی كاتێك كە شتە ترسناكەكە دەهینرایە دەرەوه، هەرەك چۆن ئاساتر بوو پى بەتیووبەكە بەدەیت بۆ ئەوهی بكەویتە ناو دەستە دەستكیشە ئەسبستۆس لەبەرەكەتەوه.

شەست و هەشتەمىن بۆمبى من جۆرى (ئىریەل تۆرپیدۆ) بوو. پازدە سەعاتمان پى چوو تا دەرمان هینا، كە كارىكى وات دەبى نابى زۆر قسە بكەى، بەردەوام دەبى ناگادار بى، زۆر بەناگادارییەوه هەلكەنى، بىر بكەیتەوه بەر لەوهی هیزی زیاتر بخەیتە سەر بیئەكەت یان بەدەست یان پییەكانت، هەناسەدانت دەبى لەسەرخۆ بى، هەتا جولانەوهكانیشت دەبى هیمنانە بن و هەر جارەش یەكێکیان بكەیت، دەستەكان زۆر باشن بۆ هەلكەندن بەتایبەتى ئەگەر مەبەستت بى خۆلەكە نەخزى. خۆ ئەگەر (تۆرپیدۆ) ییك ئەوهندەى داوه موویك بجوولى، مانای كۆتایى هەموو شتیكە. لە بارى ئیستایدا بى دەنگە، بەلام كەس نازانى چى بەمیشكیدا دى بیكا ئەگەر شوینەكەى بگۆرى، دەبى شوینیشى هەر بگۆرى، پیویستە بەهوى سلنگەوه بلند بكرى، دەبى فيوزەكەى ئى بكریتەوه. پینش ئەمە لى دۇنيا نین، تا ئەو كاتەش ناویرین هەناسە هەلكیشین. بۆیە با دەرى بینین. نا، پەلەمەكە، لەسەرخۆ بیكە، هەموو جولانەوهیك لەسەرخۆو هیمنانە بى.

(ئىریەل تۆرپیدۆ) و دوژمنىكى خوین ساردە، بیگومان هیچ شتیك ئاشكرا ناكا، پیاو ناتوانى یارى پۆكەر لەگەل ئىریەل تۆرپیدۆدا بكا.

که ره‌هامان کرد، پیمان گوترا نابی فیوزه‌که‌ی لی بکریته‌وه تا تۆرپیدویه‌که له شار دهریته دهر. نه‌مه‌یان، ره‌نگ بی جوریکی تازه بی، که کهس نایزانیٔ یان وا دریژ کرابیت که نه‌گهر فیوزه نه‌فره‌تلیکراوه‌که هه‌ناسه‌یه‌کی به‌رکه‌ویٔ، ده‌ته‌قینته‌وه، خو نه‌گهر درنده‌یه‌کی واش بته‌قینته‌وه نه‌وا ته‌واوی نه‌و به‌شهی شاره‌که ده‌ته‌قینته‌وه.

لۆرییه‌کی جوړی کروپ - دیزل که به‌سلنگه‌وه به‌سترابوو هات و له‌چاوه‌ریی باره قورسه‌که‌یدا وه‌ستا، چوار سه‌عاتی پیچوو تا بۆمه‌که به‌رز کرایه‌وه، دانراو ئنجا به‌سترایه‌وه بۆ نه‌وه‌ی جووله نه‌کات. نه‌مه هه‌مووی کرا، ته‌ماشامان کردو هه‌ستمان به‌خۆشی کرد، به‌لام شتی‌کمان له‌بیرچوو.

- کی ده‌توانی لی بخوریت ؟

خامۆشیی، که ماریک به لاقه‌کانتدا هه‌نده‌گه‌پیت، ده‌بی خۆت بکه‌يته ستوونیکی بی گیان، شتیکی مردووی وا که مار حه‌زی لی نه‌کات، ئیمه‌ش خۆمان کرد به‌و ستوونه، به‌هزر کشاینه‌وه ناو قولایی تارماییه‌کان تا‌کو نه‌بیینین، نه‌مه له کاتی‌کدا بوو که نیگای کابرای (SS) به‌سه‌رماندا هاتوچۆی ده‌کرد، که‌سمان ته‌ماشامان نه‌کرد، به‌لام نه‌وه‌نده لیی به‌ناگا بووین، دلّه کوته‌مان گرتبوو، گیانه فرکه‌مان پیوه نووسا بوو، وه‌کو قه‌ژال، لاتهریک، له‌چاله‌کان دووره په‌ریز، له ناوه‌وه و له دهره‌وه له‌نیوان دار و په‌ردودا.

- ها ... نه‌تو! ده‌توانی لی خوری ؟

- نه‌مویرا بلیم، نا.

- پیشم که‌وه، !

رپییه‌که به نالایان نیشان کرابوو، یه‌ک له نیشانه دیاره‌کان نه‌وه‌بوو که رپییه‌که چۆل بوو، چاکیش کرابۆوه، بۆیه پروه‌که‌ی تا پاده‌یه‌ک له ئاست یه‌ک

بوو. ھەمووی بۇ خاترى خانووە موبارەكەكانیان بوو ! من كەسئكم بەدی نەكرد، لۆریبەكانی تر لەدواوہ لە دورری منوہ دەخشین. ھیچ ھاندەریك نەبوو وا بكا لەو مەترسیبە نزك ببنەوہ. لە شوئینكدا خانوویك گری گرتبوو، بەبی دەنگ دەسووتا. دووكەلەكەى چاوەكانمی زوراندەوہ، وام لیھات بەدەگمەن بتوانم ببینم. بەلام نەموئرا خیرایی زیاد كەم. پئنج دەقیقەى پر ئازار بوون بەر لەوہى دووبارە ھەواى پاك ھەلمژمەوہ.

لە ماوہى ئەو لیخوڕینەمدا نەمزانی بیرم لەچى دەكردەوہ، ھەر ئەوئەندەم دەزانی كە كاتیكى زۆرم ھەبوو بۇ بیركردنەوہ، ھەروا كە من ھیمن بووم، كەمئكیش لەوانەىە دلخۆش بووم و ھەتا كەمئكیش بۇ یەكەم جار لە ماوہىەكى زۆر دریزدا كامەران بووبم، كە چركەى داھاتوو، پەنگبى دوا ساتت بى، كاتى زۆرت بەدەستەوہ دەبى بۇ بیركردنەوہ. ھەروا، دەشزانم بۇ یەكەم جارە لە ماوہىەكى دریزدا كە ھۆشى ئەوہم ببى بزائم خۆم، من خۆم لەبیر كردبوو، ھەتا ھیچ باوہرئكیشم بەخۆم نەبوو، كەسیبەتیم بەتەواوى سەرابووەوہ، تائئستاش پەستى و شوورەى پئوہىە، شوورەى پۆژانە. ئەمەىە ئەوہى لئت دەپرسى، خۆم بەخۆم گوت، ئەمەىە ئەوہى لئت دەپرسى. پۆژئكى خۆشت بۇ دەخووزم. ئەمەىە ئەوہى لئت دەپرسى. ئەوہى كەس نەى وئرا بئكا، تۆ كردت. بۆیە پاش ئەو ھەموو شتە، تۆ كەسئكى كە دەتوانئت شتئك بكات. كەسئك كە بۇ بەجئھئنانى مەبەستئك بەكارھئئرابئت. تەماشائى ئەم ھەموو ھئلى ترامە بكە لە دەرەوہ.

لە شار دەرچووم، بەبەردەم دواىن مەزراو كووخە لە تەنەكە دروستكراوہكاندا رەت بووم كە لەوئدا دەر بەدەرەكان، بئكارو بئئەواىەكان

دەژيان. رەنگ بى خانەدانەكانىش ھەر لەویدا بژين ئىستاش وا جەنگ بەرپا بوو، شارەكە تا دى ھەموو شەويك پر لە چال دەبىت، پياويك بەتەنيا زەوى ھەلەكەند بەسەر خاگەناسەكەيدا كوور بېووە تەماشايەكى منى كرد.

پىم گوت " ناتەوى خۆت بشارىيەوہ ؟ "

ورتەيەكى ليوہ مات، بەلام لەبەر دەنگى مەكىنەكە نەم زانى چى دەليت، لە شويىنى خوشى مايەوہ. رەنگبى گوتبىتى، سەفرىكى خوش، سەرسام لەوہى كە لەم رىيە چۆلەدا وا لەسەر خۆ لي دەخووم.

لەناو شارىشدا لەوانەيە ئىستا بەرەو ماڻ و دوكانەكانيان بخرن. لە پيشا ھەرە نازايەكان و، ئنجا ئەوانى تر دىن، ئاسوودە و دلشاد. سەيركە، تا ئىستاش ھەموو لەوين.

لەوانەيە بمتوانىيايە رابكەم، لە شەقامە چۆلەكاندا گەليك ھەلم بۆ رەخسا، دەمتوانى خۆم لە لۆرييەكەوہ فرى بەدەم و بۆ پەناگايەك بخرم، بۆمبەكەش بۆ چەند ساتىك بەبى ليخوور بە جىبھيلم تا بۆ خوى لە گرمە دەدات. بەلام بۆچى ئەم ھەلەم نەقۆزتەوہ، نازانم، وام نەكرد. لە راستيدا بەتەواويى خوشم رادەبوارد، من و ئيرىەل تۆرپيدوى دۆستم تەنيا بووين، كەسى تريتش بۆ من ھىچى پى نەدەكرا.

ئالاکان رىگاگەيان ھەر نیشان دەكرد، بەلام لەوى لەم دەشت و دەرەدا ماوہى نيوانيان زياتر بوو، لەو كاتەدا ئارەزووى خوپاراستنى خۆم لەو سەرخوشيە سەيرەى بيدار بووہوہ: ھەرنەگەيشتينيە جى؟ چش! بەلام دواى بپرينى ئەو ھەموو ميلە، دواى نزيكەى بيست و چوار سەعات زۆر خراپە ئەگەر

ههشت ميل دور له ناو نهو مهزايه دا، توانيم بوهستم، وهكو چؤن ئهوان
پييان وابوو داگرتنى نهو تۆرپيدۆيه كاريكى له توانا به دهريبوو، بۆيه هر
بههلهواسراوييه وه تهقييه وه.

بۆ ليخوپيىنى، سى جگهره م پيىدرا بوو، له گهه تيبينييه كه شايانى نهو سى
جگهره يه نه بووم، به لام بۆيى پيم دران، چونكه فوهه ر بيىهش نييه له ههستى
مروفايه تى.

پيم وابوو نهو سى جگهره يه كرىيه كى باش بوو، ته نيا چاوه رپى يه ك جگهره م
ده كرد.

* * * * *

خراپترين شت كه توشم هات و كه له وانه يه توشى هه موو زيىندانىيه كه
بيت، نه وه بوو نه خووش كه وتم، كه رهنگ بى هر نه رهش ژيانى پرگار كرديم.
ماوه ي پينچ پوژ له كار دابرام. نه گهر هر يه كى به نه خووش دابنرى، يه كسه ر
ده ينىر نه نه خووشخانه ي كه مپ، كه له ويدا نه وه نده تا قى كرد نه وه ي له سه ر ده كه ن
تا واى ليديت به كه لى هيج نه يهت، كاتى كيش به كه لى هيج نا يهت كه له به ر
زور به كار هيناندا به مريت. له به ر نه وه نابى خوت به نه خووش دابنيت. به لام من
له كاتى ناو بانگ كردندا له هوش خوم چوم، كاتى كيش كه هاتمه وه هوش، خوم
له نه خووشخانه ديت.

قهت پييان نه گوتم توشى چى بوويم. هيج نه خووشىك نه مه ي پينالين. نهو
پوژه هات كه بتوانم هه ستمه وه. گه لىك جو ره ده ريم ليىدرا، منيان خسته
ژوور يكى زور گهرم و له ويوه بر دميانه ناو سىندو و قىكى پر له سه هۆل، لهو
هينان و بر دىنه شدا به ر ده وام نموونه ي خو ينيان لى وه ر ده گرتم. پوژى وا هه بوو

ئەۋەندە خواردىيان دەدامى تا مەست دەبووم، پۇژى پاشتر ئەۋەندە برسى و تىنو دەكرام تا دەگەيشتمە رادەى لەهۆش خۇچوون، يان سۇندەى لاستىكيان رەوانەى ناو ھەناوم دەكردو ھەرچى تىيدا بوو دەريان دەھينا. ئەو كارە پر لەنازارانە يەك لەدواى يەك دەھاتن، لەدوايدا نەمۇنەيەكى گەرەو پر نازاريان لەمۇخى بربەرەى پشتەم وەرگرت، كە پاش ئەۋە دەستەكانم لە باربانەيەكى پر لەزيخ بەسترانەۋەو بەم چەشەنە دەبوايە باربانەكە بەدەورى پەرزىنىكدا بەبى ۋەستان پالدم. ھەر چارەكە سەعاتىكىش ھەندى خوينيان بەنەمۇنە لى ۋەردەگرتم، بەدرىژايى ئەو پۇژە باربانەكەم پالدا، لەو كاتەشدا سەرم گىژى دەخوارد، ماۋەيەكى زۆر لەدواى ئەم مامەلەكردنە ژانە سەرىكى بى ئامانم گرت.

من لە زۆر كەسان بەختە وەرتر بووم، پۇژىكيان وايان ھەست كرد كە من تەۋاو، يان لەوانەيە بەكەك نەيەم، بردميانەۋە بۇ كەمپ. لەۋى (SS) يىكى دەم بەگرژين پىنى راگەياندم كە لە كارى بۇمب ھەلۋەشاندنەۋەدا دەركرام. ئەو بۇمبانەى كە من ھەليان دەۋەشنىمەۋە چى تر بۇم ناهينە ھەژماردن. گەرماۋە بۇ كاركردن لە كانە بەردىكدا.

ئىنجا، لەناكاو، پاش ئەم ھىنان و بردنە گەراندميانەۋە بۇ لاي بۇمبەكان، بەلام ھەر پاش ئەۋەى ژمارەيەكى باشم لى ھەلۋەشاندنەۋە، ناردميان بۇ لەنگرىس. بەم جۆرە ھەموو رەنجەم بەخەسار چوو.

حەفت مانگان لە كانى چەو دەرھىناندا لە لەنگرىس مامەۋە، كارىكى بىزاركەرى لەسەرخۆى شىتانه بوو.

پۇژىكيان (SS) يىك ھات بەدوامدا. دكتورىك پىشكىنىمى. ھەموو لەشم توۋشى لىرى كىماۋى ببوو، شوپنە لىر لىھاتوۋەكانيان بۇ شوشتم و مەلھەميان لىدا. ئىنجا دكتور لە تەندروستى پىچامەۋە، گوتم زۆر باشم، نابى لە شوپنى

۱۰۱ ادا شهکوا له هیچ شتیك بکەیت. له جیبی وادا پیاو تا هەناسەى پى مابى باشەو تەندروستیى له بارە.

بەردمیانه بەردەم ئەفسەریكى (SS)، پەنجەرەکانى ژوورەکەى پەردەیان پیۆه بوو، پەردەکان خاوینیش بوون. پەردە ! پەردەى کەسكى کراوەى بەنەقشى زەرد. پەردەى کەسكى کراوەى بەنەقشى زەرد. پەر _____ .
- کۆرە ئەو تۆ بۆ زارە بەشکەت گرتووه ؟

- بۆ هیچ گەرەم، لیم ببوو، تکایە وا دابنى که زارە بەشکەم بۆ هیچ نەگرتووه، ئیلهامیک وای لیکردم بەدەنگیکى نزمهوه بلیم " تکایە وام بۆ دابنى که هەر لهخۆرا زارە بەشکەم گرتووه "

بەشلەژاوییهوه سەیری کردم، ئنجا ئەو ئەندیشانەى وەلاناو، پارچە کاغەزیكى دەرھینا.

- دەرکری لیرەدا بۆمان مۆر بکەى که تۆ خۆراکى ئاساییت پیدراوه، بەهیچ جوریک برسی و تینوو نەکراویت، هیچ جوړە هۆیکیش نییه که له بارودۆخى ئیرە شهکوات هەبى له ماوهى مانەوت لیرەدا.

مۆرم کرد. چ بایەخیکى هەیه ؟ دەبى نەگوازییمهوه کامپیکى تر ؟ یان دەبى نۆرم ئەبى بۆ له سیدارەدان ؟

بەلگەنامەییكى تر، یەکیكى دیمەن زۆر ترسناک، خرایە بەردەمم.

- لیرەشدا بۆمان مۆر بکە که مامەلەى توند، بەلام باشت لەگەندا کراوه، هیچ کرداریکت بەپیچەوانەى یاسای نیو دەولەتییهوه لەگەندا نەکراوه.
مۆرم کرد. چى دەبى با بى.

- ئەگەر قەت ئەوئەندەى تۆسقائیک له بابەت هەرچییەكى لیرەدا دیوتە یان بیستووتە بدرکینى، ئەوا دووبارە دئیەوه ئیرەو، ئەو کاتە پیشوازىیهكى تایبەتیت بۆ نامادە دەکەم، تیگەیشتى ؟

- بەلى تىگە يىشتم، گەرەم.

بەم جۆرە گواسترامەو.

خرامە ناو زىندانىكى تاكانە، كە لەویدا بەدلەيىكى سەربازى بى ھىچ جۆرە روتبەو نىشانەيەك فېرى درابوو، پىم گوترا لەبەرى كە .. نىنۆكەكانىشت پاك بگەو، خوئېرى ! ، ئنجا (SS) يىك بىردىمىە فەرمانگەي فەرماندارەو كە لەویدا يەك مارك و بىست و يەك فىنكەم پىدرا لەبىرى ھەفت مانگ كار كردنم لە شەشى بەيانىيەو تا ھەشتى شەو. شتابچارفۆھەرىك بەسەرىدا ھاراندەم :

- زىندانىي ژمارە A ۵۵۲۳۱۸ - بۇ بەرەللابوون - دەر - چۆ !

بەم جۆرەش ھەر ئازارى پىاو دەدەن. من زۆر شاناز بووم بەوھى كە نەم ھىشت ئاواتەكانە ھەلېچن، بەگورجى ھەرچەرخام و دووركەوتمەو، چاوەرپى ئەوھم دەكرد لەقاقاي پىكەنەن بەدەن. بەلام ئەوان لەوھ زىنگتەر بوون، خۆيان لە پىكەنەن بەدوور گرت، لەدالانەكەدا دانىشەو چاوەرپى بە !

لەویدا پى ئەدەكەنەن. لەدوايىدا گەيشتە ھىسكانم، چونكە زىاتر لە يەك سەعات چاوەرپىم كرد، بىرى نادانانەم بەبىردا ھاتن، سەرسام بووم لەوھى كە خەلك چۆن وا نابووت و بەدكردار دەبن، بەلام بەخۆم گوت، خۆ بۇ خۆت دەبىنى كە وان. وام زانى تۆ ئەم جۆرە بىرە مندالانەيەت وازلى ھىناوھ. ھەتا ئەمپروشى لەگەلدا بىت من بەھۆى ئەو پەشۆكانە بىدەنگە تەواوھو ھەرەسم ھىناوھ كە تىايدا دواي فىلدوبىلەكە كەوتم تا ناو ئۆتۆمبىلە ئۆپلە خۆلەمىشىيەكەي، دواي ئەوھى پىيان گوتم لىبووردنم بۇ دەرچووھ و لەمەودوا لە بەتالىونىكى سزادراودا كار دەكەم.

دەروازە گەرە قورسەكە لە دوامانەرە پێوەدرا، خانووە چیمەنتۆییە
خاکییەکان، خۆیان و پەنجەرە بچکۆلە شیشدارەکانیان بزر بوون، من لەو ترس
و لەرزە بیئاووە دەربازم بوو.

من لەمە تێنەگەیشتم، گێژبووبووم، نا، ترسابووم، بەجۆریکی وا كە كاتی لە
گۆرەپانی سەریازگەیی هانۆفەردا دەڕۆیشتین، تا ئەو كاتە بەتەواویی بەهۆش
خۆم نەهاتبوومەوه.

ئێستاش، دوای چەندین ساڵ، ئەو ترسە بێ ناو و ئەو هەموو تۆقینەم
نایەتەوه بیر، تەنیا ئەوەندە نەبێ كە ئەمانە كۆن بوون و بەسەر چوون.
بەلام ئەم ترس و بیمەم لە چی؟ لەكاتێكدا لێی دوركەوتوومەوه؟
تا ئێستاش وەلامی ئەم پرسیارەم نەداوەتەوه.

* * * * *

رۆژی بیست جارن به جوین و لهعنهتیکى زۆرهوه پیمان دهگوترا که ئیوه سهر
به بهتالیونیکى سزادراون، که ئەمهشيان مانای ئەوه بوو دهبی ئیمه بینه باشتري
سهرباز له جیهاندا.

له شەش ههفتهی یه کهمدا له کاتزمیر شەشی بهیانیهوه تا ههفت و نیوی شهو
مهشقمان ده کرد. ته نیا مهشقی.

سەدو سىيى و پىنج لاشە

ئەۋەندە مەشقى سەربازىمان پى دەكرا تا خويىن لە نىنۆكى پەنجەكانمان
فيچقەي دەکرد - ئەم قەسەيە ۋەك لىچوانىكى ئەدەبىيى ناكەم - بەلكو
راستىيەكى ترسناكە.

يا واش دەبوو ۋەك رۇيىنى قاز بەھەموو كەل ۋپەلى سەربازىمانەۋە بە
رېگادا ھەلدەزەقەنەۋە : بە كەلۆي پۆلا، بە كۆلى پىشت، ھەگبەي تەقەمەنى پىر لە
زىخ، سەربارى ئەۋەش پالتۆمان لەبەر بوو، كەچى كەسانى تر بە جل و بەرگى
ھاۋىنە دەسۋرانەۋە و لەگەرماندا نالەيان دەھات.

يا بەناو قوپو لىتەدا كە تا ئەژنۆمان دەھات رېگامان شەق دەکرد، لە ناو
ئاۋدا كە تا نزيك ملمان دەھات رادەۋەستايىن و مەشقى تەفەنگمان دەکرد بى
ئەۋەي ھىچ گىرژىيەك بەدەم و چاۋمانەۋە ديار بى.

دەرەجەدارەكانمان دەستەيەك شەيتانى سەگلوور بوون، ئەۋەندەيان
بەسەرماندا دەھاراند و ھاۋاريان دەكردىنى تا وامان لى دەھات دەگەيشتىنە
لىۋارى شىت بوون. ئەوان چاۋپۆشيان لە ھىچ ھەلىك نەدەكرد.

ھىچ سزايەك ئەۋەندەي بى بەشكردن لە ئازادىيى ناخۆش نەبوو، بۇ
كەمترىن ھۇ لە ئازادىيى بى بەش دەكراين. ھەر ئەرك و ھەر ئەرك و، ھەر ئەرك
بوو. راستە سەعاتە ۋەختىكمان بۇ خواردىنى نيوپۇ ھەبوو، راستىشە ھەر بە
قسە، لە كاترەمىر حەفت و نيوۋە تا كاترەمىر نۆ ئازاد بووين، بەلام ئەگەر ھەر
چىركەيەكى ئەو كاتەمان بۇ خاۋىن كىردنەۋەي جەلە قوپراۋىيەكانمان و، شتە

چەرمىنەكان و كەل و پەل و، بووتەكانمان تەرخان نەكردبايە ئەوا ئەم كارەمان
بەترسناكترىن تۆلەستاندن فير دەكرا.

دەبوايە كاترئەمير نۆ لەناو نوينەكانمان بين، بەلام ئەمە بۆ خەوليکەوتنمان
هەمان شت نەبوو. هەموو شەويکى تاك، مەشقى ورياکردنەو و مەشقى جلك
گۆرپنى خیرامان هەبوو.

هەرکە زەنگى ورياکردنەو لىيدەدا بە شلەزاويى دەردەپەرىن، تەواويى
پىنداويستىي جەنگيمان دەکرده بەرخۆ و دادەبەزىن، ئنجا ديسان دەمان
گۆرپىيەو و جلى تايبەتى مەيدانى نمايشمان دەپوشىيەو، پاشان بۆ
مەشکردن، لە کۆتاييشدا ديسان جلى مەيدانمان دەپوشى، قەت چاکمان بۆ
نەدەرەخسا، هەموو شەويک بۆ ماوەى دوو کاترئەمير وەکو گەلە ئازەليکى ترساو
سەرەو ژيەر و سەرەو ژورر بەسەر پىپىلکەکاندا راوهدوويان دەناين، وردە وردە
کەوتينه بارىکى وا کە تەنيا سىبەرى دەرەجەدارىک بەتەواويى بەس بى بۆ
ئەوہى بەترسىکى شىتانهو لەخۆ بچين.

هەرکە شەش حەفتەى يەکەم بەسەرچوون، دەستمان بەمەشقى تەفەنگ و
مەشقى مەيدان کرد. ئەمانە فيريان کردین کە ماندوو بوون چيە.

فيرى ئەوہ کراين کە بە دريژايى چەندىن ميل لە مەيدانى مەشکردندا
بەسەر زگمانەوہ بخشين، بەناو ژيلەمۆ بەردەستىي تيرژدا کە هەموو ناو
لەپەکانمانيان دەدېرى و دەيان کردن بە پارچەيەکى خلتانى خوین، يان بەناو

قورپەرشى بۆگەندا دەخشىن كە ئەۋەندەي نەدەما بىمان خنكىنىت، بەلام
رېپىيوان بوو لە ھەموو شتىك زياتر لىي دەترسايين.

شەۋىكىيان لەناو نوينەكانمان ۋەدەرنراين، دەرەجەدارەكەمان بە بۆرەبۆر
لەو ژورانە ۋەژور كەوت كە تىاياندا نووستبووين، خەوى مردووانمان
لىكەوتبوو:

- ناگادارىيى ! ناگادارىيى ! .

بە لەشى ماندوۋەۋە لەناو نوينەكانمان دەرپەرين، دۆلابەكانمان خستە
سەر گازى پشت و بەخىرايىيەكى شىتانهى لەغەتبارەۋە بەدلەكانمان
لەبەر كردن. قايشىك بەزەحمەت دەبەستريت، بزمەيەكى سەر سەخت، بە
فېرۇچوونى نىو چركە، ئەمانە ھەمووى بەلا بوون، پىش ئەۋەى دوو دەقىقە
بەسەر بچىت لە دەرەۋە لە دالانەكاندا دەنگى فيكەكان ھارەيان ھات، دەرگاي
ژورەكانمان بە پىلەقە كرانەۋە.

- سىرىيەى ژمارە ۳ - دا بە - زن ! بو خاترى خوا، ئىۋە، ئەى گەۋاد و
بۆگەننە، تائىستا نەچونەتە خوار بو مەيدان ؟ نوينەكانىشتان چاك نەكرارە ؟
ۋا دەزانن ئىرە خانەى پەك كەوتووانە ؟ ھەى حوشترە تەمبەلنە ! .

بە شلەژاۋىيى بەپىپىلكەكاندا شوپ بووينەۋە، دوايىن قايشمان دەبەست،
پاش چەند چركەيەك لە مەيدانى سەربازگەكەدا ھەموومان لە دوو پىزى
شەپۆلكردودا ۋەستاين، ئنجا ھۆرژنىك ھات :

- سىرىيەى ژمارە ۳ - دوو دوو بو ژورەكانتان ! .

سەير بو ئەوانەى كە ھىچ شتىك لە ناو سەرياندا ناتەقىت لەبەر ئەم جۆرە
ھاوار كردنە ! يا رەنگ بى دەستكارىيەكى ئەو شوينەيان كرديت كە خەلكى

ئاسايى ھەستى خۇيانى لەناو دەپارىزن. قەت تىببىنى ئەۋەت نەكردۈۋە كە ئەۋان چۆن قسە دەكەن ؟ ناتۋانن بەشىۋەيەكى ئاسايى بدوین. وشەكان لەناو رستەكانياندا پىكەرە دەنۋوسىن تا وایان لىدیت دەبنە ۋەپىن، وشەى دوايىش لەناو شریخەى قامچىدا بزر دەبوو، ئەگەر ئەمەیان بەھەر جۇرىك بۇ بېرەخسا با. قەد گویت لىیان نەدەبوو كە رستە بەپرگەى بى نەبرە كۆتايى پىبھىنن، ھەمووشتىكىان دەكرە پارچەى سەربازىى و، دەیان كرده شتى نا ئاشكرا. ھەر ھاوار بوو، بەردەوام ھەر ھاواركردن بوو، ئەۋانە شىتن، ئەۋ خەلكانە.

ۋەكو لافاۋىك كە ھەموو شتىك لەبەردەم خۇيدا رادەمالىت، ئىمە ئەۋ سەدو سىى و پىنچ تازە سەربازە پڑاينە سەر پىپىلكەكان بۇ ئەۋەى بگەپىننەۋە ژوورەكانمان و جلەكانمان بگۆپىن، بەر لەۋەى دووبارە ھاۋارى، دا بە - زن، دەنگىداتەۋە.

دواى ئەۋەى دەیان جار بەسویند لىخواردنى شىتانه و بە نەعلەت لى كردنەۋە سەرەۋ ژىرو ژوور راو نراين دووبارە خۇمان لە گۆرەپاندا دۆزىيەۋە. ئارەقەمان لى دەچۇراۋ بەچاۋى پېر شۆرەۋەۋ بەتەۋاۋى كەل و پەلى پىپىۋانەۋە، ئامادە بۇ ئەنجامدانى رايىنانى شەۋانە.

فەرماندەى سىرىيەكەمان، كابتن لوۋپى يەك دەست، بەزەردەخەنەيەكى سىست، راۋەستابوو، ئىمەى دەپشكنى. داۋاى لە دەستەكەى دەكرە كە رايىنانىكى ئاستىن ئەنجام بەدن، رايىنانىكى نا مروقانه، بەلام سەرەپراى ئەۋەش واماں دەزانى كە ئەۋ، تەنيا ئەۋ، لەنا ھەموو ئازاردەرەكانمان، شتىكى مروقانهى لا ھەيە. بەلانى كەمەۋە ئەۋ ئەم شىۋاۋىيەى ھەيە كە ھەرچى بەئىمەى دەكات خۇشى لەگەلماندا بىكا. ھىچ كاتىكىش داۋاى ئەۋەى لى نەكردۋىن شتىك ئەنجام بەدەين كە خۇى پىى نەكرى، كاتىكىش كە لەھەر رايىنانىكدا

دەگەر پرايىنە، ئەو ەك ئىمە پيس دەبوو. لەبەر ئەو، مرقىكى باش بوو، كەسنىك بوو كە ئىمە لىي رانەھاتبووين، ئىمە لە دەسەلاتدارىكى وا رھاتبووين كە قوچى قورىانى لىھناو ئىمەدا دەست نىشان دەكرد، ھەژارىكى بىنەواى وا كە ھەمىشە بەدوايەو دەبىت و قەتیش بەجىي ناھىلىت تا دەى فەوتاند، بى ھوش دەبوو، بى توانا دەبوو، بەھوى ماندوو بوونەو دەمرد يا خوئ دەكوشت. كاپتن لوپى نەقوچى قورىانى ھەبوو نەكەسىكى پەسند – ئەو لەو جۆرە ئەفسەرانە بوو كە سەربازەكانى خوئ وا لىكردبوو لەپىناوى ئەودا خوئان بخەنە ئاگرەو، چونكە خوئ بو ئاوا ئاگرىش پىشيان دەكەوت و چونكە خوئى باش بوو. ئەگەر ئازايەتى و چاكىي ئەو پياوھ بو خزمەتى ئامانجەكانى ھتلەر نەبووايە، ئەگەر لە ھەر لەشكرىكى تردا ئەفسەر بووايە، ئەو كاتە بىگومان خوئم دەويست، بەلام ئىستاش، رىزى دەگرم.

فەرماندەكە بەخىرايى پوئاكى سىرىيەكەى خوئى پشكنى، ئنجا ئەو كارەى بەكۆتا ھىناو، دەنگە تىزە، فەرماندەرەكەى بەگۆرەپانەكەدا شىرخەى ھات :

– سىرىيەى ژمارە – ۳ – ئاگادار – بن ! چاوتان بو پىش ! چەك بو – شان ! .

سى شىرقەى ئاوازدار لە ناخى شەودا دەنگيان دايەو، كاتى كە سەدو سى و پىنج تىفەنگ پىكرا خزانە سەر شان. چەند چىركەيەك بى دەنگىيەكى تەواو – ھەموو ئەفسەرىك، دەرەجەدارىك و سەربازىك ەك لوولەى تىفەنگ رەق راوھستان، لەژىر كلاوھ ئاسنىنەكانەو سەبرى پىش خوئان دەكرد، قور بەسەر ئەو ھەژارە بەد بەختەى كە بەقەدەر داوھ مووىك دەجولتەو ! .

دووباره دەنگى كاپتنه كه به ناو دار ئەسپيندارو خانووه رەنگ خاكييه كانى
سەربازگه كه دا نەپرى هات:

- به لای راست - بۆ پيشه وه ! بۆ لای راست - بسورين - خيرا - بۆ پيش !

كه پاشنهى ئاسننى بووته كانمان به زهوييه چيمهنتۆكه دا كيشا،
گرمهيهك هات و پريشكه ئاگرى فېرى دا. له دەرەوهى گۆپه پانى
سەربازگه كه شدا، له سەر پىگا تەپ و باراناوييه كه دا كه به دار ئەسپيندار دەرە
درا بوو، خلۆر دەبووينه وه. له به تاليونىكى سزادراودا بىگومان هەموو جۆره
گۆزانی گوتن و گفتوگۆيهك قەدەغهيه. خەلكانى پله چوار بۆيان نيهه سوود له
ئيمتيازاتى سەربازى ئەلمانىيى بيينن. مافى ئەوه شمان نەبوو نيشانهى
سەربازىيى (دال) يا هەر نيشانهيهكى ترى جياكه ره وه بيهستين، ئەوهى پيمان
رهوا بينرابوو، شريتىكى سپى باريك بوو (كه هەميشه هەر دەبوايه سپى بىت !
(كه به سەر قولى راستماندا دههاته خوار به پیتی رەنگ رەشيش وشهى
(SONDERABTEILUNG)ى له سەر نووسرابوو.

چونكه دەبوايه ئيمه باشترين سەربازى جيهان بين، بۆيه هەموو
رپيوانه كانمان، رپيوانى قورس بوون، هەر له بەر ئەوهش بوو يهك چاره كه
سهعاتى پينه دهچوو له شمان هەلمى دهکرد. پنيه كانمان گەرم دادهاتن،
دهممان بهش دهکرد و هەناسه مان پى هەلده كيشا، چونكه لووت به ته نيا تواناي
دابىنکردنى ئۆكسجيني ته واوى نەبوو. به ندى تهنه گه كانمان و قايشى
شانه كانمان بيوونه باريكى قورس به سەر سوورپى خوین له باسكه كانمان،
ئەنگوسته كانمان سپى هەلگه پرابوون و ئەستورر بيوون، كه ميکيش تهزى بوون،
به لام ئەمانه هەمووى شتى بى بايهخ بوون ئەوهنده گويمان پى نەدهدان. وامان

لِيَهَاتَبُو دَهْمَان تَوَانِي پَرِيِيَوَانِيكِي قورسي شازده ميليي نَهْنَجَام بَدَهِيْن بِيْ
نَهْوَهِي هَهْسْت بَهْهِيچ نَارَهْهَتِيِيك بَكَهِيْن.

ئنجَا نَوْرَهِي پَاهِيِنَانَهْكَان هَات، پِيْشْرَهْوَكَرْدَن بَه پِيْكَهَاتَهِي كِرَاوَه،
بَهْچَوْنَه پِيْشِي كورْت هَهْنگَاو، هَهْر جَارَهْو يَهْكِيْكَمَان، بَهْو سِيِيَانَهِي كَه وَهْكَو
مُووشَهْدهْمَه كَارِيَان دَهْكَرْد، بَهْو دَهْشْت وَ دَهْرَه وَهْرِيُوِيْن، پَامَان دَهْكَرْد، بَهْناو
كِيْنگَه شِيْدَارُو، سَهْهَوْلَبَهْندَهْكَانْدَا دَهْخَشِيْن، بَهْناْمِيْرَه كورْتَهْكَانِي خَهْندَهْكَ
هَهْلكَهْندَنَهْكَانْمَان، وَهْكَ ئَاژَهْلِيْ تَرْسَاو خَوْمَان دَهْخَزَانْدَه نَاو چَالَه
هَهْلكَهْنَرَاوَهْكَانَهْوَه.

بَهْلاَم، بِيْگُوْمَان، قَهْت نَهْو كَارَهْمَان بَهْو خِيْرَايِيَه نَهْدَهْكَرْد كَه پِيْويْسْت بُوو،
هَهْمُوو جَارِيْكَيش فِيْكَهْكَان دَهِيَان گَهْرَانْدِيْنَهْوَه دَاوَه، لَهْوِيْدَا بَه هَهْناَسَهِي
سَوَارَهْوَه بُوْ مَاوَهِي چَهْند چِرْكَهْيَهْكَ دَهْوَهْسْتَايْن تَا بَه لَهْغَنَهْت دَهْكَرَايْن. لَه
پَاشَان دُووبَارَه دَهْسْتْمَان پِيْ دَهْكَرْدَهْوَه، بُوْ پِيْش، بُوْ پِيْش - بُوْ پِيْش. هَهْمُوو
گِيَانْمَان بَه قُوپُو لِيْتَه سُوَاخ دَهْدِرَا. لَاقَهْكَانْمَان دَهْلَهْرِيْن، جُوْگَهْلَهِي ئَارَهْقه بَه
لَهْشْمَانْدَا دَهْهَاتَه خَوَازِيْ وَ، پِيْسْتَهِي لَهْشْمَانِي دَهْزُوورَانْدَهْوَه، بَهْتاِيِيَهْتِي لَهْو
شُوِيْنَانَهِي كَه بَهْهَوِي قَايِيْشَه دَاخُوْرَاوَهْكَان وَ كَهْل وَپَهْلَه قورسَهْكَانَهْوَه تُووشِي
پُووشَان دَهْبُوون وَ بَرِيْنْدَار دَهْبُوون. ئَارَهْقه لَه جَلَهْكَانْمَانَهْوَه دَهْچُوْرَايَهْوَه وَ جِيْ
جِيْ ئَارَهْقه بَهْپِيْشْتِي چَاكَهْتِي زُوْرَانْمَان دِيَار بُوو. بَهْدَهْگَمَهْن شْتْمَان بَهْدِي
دَهْكَرْد، چُوْنْكَه ئَارَهْقه كُوْرَهِي كَرْدِيُوِيْن. نِيْوَجَهْوَانْمَان دَهْخُوْرَاو دَهْزُوورَايَهْوَه،
چُوْنْكَه بَهْدَهْسْتِي پِيْس وَ قُوْلِيْ زَبْرُو زُووري چَاكَهْتَهْكَانْمَان دَهْمَان سَرْپِيِيَهْوَه.
ئَهْگَهْر بُوَهْسْتَابَايِنَايَه، جَلْكَه تَهْرَبُووهْكَانْمَان دَهْبُوون بَهْناَسَنِي سَارْد، نَاو پَان وَ
نَاو گَهْئَمَان دَارُوْشَابُوون وَ خُوِيْنِيِيَان لِيْ دَهْهَات. لَه تَرْسَاْنَا ئَارَهْقهْمَان دَهْكَرْد.

ماندوو و مردوو، گیلانه دهرکمان بهوه کرد که رۆژ بۆتهوه. ئنجا کاتی
ئوه هات که مهشقی په لاماردانی ناسمانیی بکهین.

بهسه رینگا سهخته که دا به راگردنیکی قورس دهستمان پیکرد. ههموو
بهردیک، ههموو گوماویکی گچکه، خو چاله قووله نه فره تلیکراوه کان که چاوه
ترساوه زهقه کانمان بهدییان نه دهکردن، ههر باسیان لیوه ناکری، ئه مانه
ههموویان وایان لی دهکردین که ههموو ههستمان ناراستهی ئه وه بکهین که
پییه کانمان به دروستیی کاردانه وه نه انجام بدن بۆ ئه وهی خلیسک نه بهن، تی
هه لئه گلین یا به هه له پییه کمان دانه نیین. ته نیا کاری وه گه پرخستنی پییه کان،
وهک پیویست، یا راگردن و پۆیشتن، کاریکن که مروف بی بیرکردنه وه
ئه انجامیان دها، به لام بۆ ئیمه ببونه هه لئانیکی پر له نازاری له شیی و
عه قلیی. لاقه کانمان زۆر قورس بیوون. نا ئومیدانه قورس بیوون. زۆر به
زهحمهت لنگمان دها و لولمان ده خواردو به و لاو بهم لادا به لنگه لوقی،
ههنگارمان دها. دم و چاوه جیاوازه رهنگ په پریده چاو به قوولدا چووه کانمان
سوور هه لگه پابوون، چاوه کانمان توند و زهق، دهماره کانی نیو چاوانمان
ئاوسابوون، بۆ هه ناسه هانه هانمان بوو، ناو دهمان وشک و لینچ بوو، ناو
ناوهش هه ناسه برکی چهند دلۆپه که فیکی دهرپشانند.

فیکه هارهی هات و بۆ ههر دوو لای رینگا که دهر په رین، کویرانه خو مان
هه لدا به ناو خنده که کانه وه بی گوی دانه ئه وهی ئه ستری یا ناو له ناوه وه هیه
یان یه کیکی تر بهر له ئیمه خو ی تی هه لدا بی. ئنجا پییشپرکینی شیلگیرانه
دهستی پیکرد بۆ دانانی مورتارو په شاهه کان له شوینی خو یاندا. ئه مانه
ههموویان له ماوهی چهند چرکه یه کدا کران، باشتره په نچه کانت پارچه پارچه
بین یا شهق بهر پشتت بکهوی له وهی له سه رخوبی.

رېښپووانمان دەست پيكردهوه، ميل له دواى ميل. باوهرم وايه من ههمو شتيك له بابته ريگاكانهوه دهزانم :

ريگاي خوښ، ريگاي سهخت، ريگاي پان، ريگاي تهسك، بهردين، قوراويي، چيمهنتوگراو، زهلكاويي، بهفراويي، گرداويي، چهوپرژ، خليسكاويي، توزاويي، لاقهكانم ههمو شتيكيان له بابته ريگاكانهوه فيركردووم كه پيوسته بيانزانم، دوژمناني دلپهق و نازاردهراني پييهكانم. باران وهستا. پرژههلات. نههشيان ماناي تينويهتي، سهر قورسيي، ژانه سهر، چاو رهشكهوپيشكه كردنه. پي و گوزينگهكان لهناو بووته گرگرتووهكانمان دهناوسان. بهجوړه جهزيهپيكي سهيرهوه خوځمان بو پيش رادهكيشا.

كاتي نيوهرو فرماني وهستانمان پيدرا. ماسوولكهكانمان نهوهنده نازاريان پيگهيشت بوو، تهنانهت بو وهستاندنيشيان ههر ژانيان دهكرد، ههنديكمان بگره تواناي وهستانيشيان نهبوو، پاش فرمان پيدانهكه تليان دهخواردهوه تا خوځيان بهئهوانهي پيش خوځيان دهكيشاو لهوي دهوهستان و بهسهری پيدا شوږبووهوه بهم لاو بهر لادا دهچوون تا نهواني تر پاليان پيوه دهنانهوه دهيان بردنهوه شوينهكاني خوځيان.

گهيشتینه دهورو پشتی يهك له گونده بچووكهكان. جووته لاويك به هلهداوان بو لامان هاتن بو نهوهي تيمان رابمينن. نيو سعات پشودانمان پيدرايوو، بهبي وهستان و بي نهوهي بير لهوه بكهينهوه كه پهنجا ميل له سهربازگهوه دوورين له شويني خوځماندا خوځمان به زهويدا كيشا، بي نهوهي ههتا قايش و پشتينهكانيشمان شل كهينهوه، هرکه خوځمان به زهويدا كيشاو، بهر لهوهي بگهينه زهويش خومان ليكوت.

ھەر ئەو ساتە، يان وا ھەستمان دەکرد، فيكەكە ھارەى ھاتەوہ. بەلام سىى دەقىقە تىپەرى بوون، كە ھەموو پشوووانە بە نرخەكەى ئىمە بوو. چارەكە سەعاتى دواى ئەمە دۆزەخىك بوو پر لە نازار.

ماسوولكەى رەق بوو، پىى ھاوار كردوو، نەيان دەويست دووبارە وەگەر بکەونەوہ. ھەموو ھەنگاويك برىتى بوو لە زنجىرەيەك ژان و نازار، كە يەكسەر بەرەو مېشك دەچوو. پاشنەى پىيەكانمان ھەستيان بە ھەموو بزمارىكى ناو بووتەكانمان دەکرد، بۆيى واما ن دەزانى لەسەر پارچە شووشەى شكاو دەپۆين.

بەلام ھىچ يارمەتییك نەبوو، ھىچ لۆرىيەك نەبوو بۆ ھەلگرتنەوہى ئەوانەى كە دەكەوتنە ناو خەندەكەكانەوہ. نەخىر، ئەوان، بەستەزمانانە، ھەلسوكەوتىكى تايبەتییان لەلایەن ليفتنانست و ھەر سى دەرجەدارە دلرەقەكەى سىرىيەكەمانەوہ لەگەلدا دەكرا. ئەوئەندە بەسەرياندا دەيان ھاراندو گەفيان لى دەكردن تا شىت دەبوون و بەدەشت و دەران دەكەوتن، يا بى ھۆش دەبوون، يان وەك مروفىكى خۆكارى بى ئىرادەيان لى دەھات و بەشىوہەيەكى ئۆتوماتىكى ھەموو فەرمانەكانىيان جىبەجى دەكردو، ئەگەر فەرمانىيان پى بدرايە لە پەنجەرەى نھۆمى چوارەمەوہ خۆيان تى ھەلدەدا. گويمان لى بوو، دەرجەدارەكان بۆرەو ھاواريان بوو، گەف و گورى ئەوہيان دەكرد كە ھەندى لەو بەد بەختانە بەر پرس بکەن لەوہى كە فەرمانەكانىيان بەخىرايى ئەنجام نەداوہ.

لە پاشان لەكاتى ئىوارەدا بەرەو گۆرەپانى سەربازگە كەوتىنە رى، تواناى راوہستانمان نەمايوو. ئامادە بۆ كەوتن.

– سەربازان – بۆ پىشەوہ !

بەدوایىن كۆششەۋە خۇمانمان پاكىشا. لاقەكانمان ئاسۇيانە دەھاۋىشت
ۋ پىيەكانمان بەپروى رىيە بەردىرژەكەدا دەكىشا. پرىشكە ئاگر لەبەر
چاوماندا لووليان دەخوارد. چاك ھەستمان دەكرد پۇرگەكان دەتەقن. بەلام ھەر
دەبوۋايە بېرۇين. ھەر لاقە لەنگەكانمان بە زەبەر لە زەۋى دەداۋ، ژانەكەمان وردو
خاش دەكرد. ھەموو تۈانا ھەلگىراۋەكانى خۇمانمان كۆدەكردەۋە.

فەرماندەى كامپ، ئوبەرسىت لىفتنانىت (قۇن دىر لىنن) لەو شوۋىنە
ۋەستابوۋ كە لەۋيۋە بەرەۋ سەربازگەكەمان ۋەردەچەرخاين كاپتن لوۋپى
فەرمانى دا :

- سىرىيەى ژمارە ۳ - بۇ چەپ ! بنۇپن !

بەتەۋاۋىي سەرمان بەرەۋ چەپ ۋەرسوپراند، ھەمووشمان چاومان بېرە
شىۋەى نابوۋتى كۆلۈنىل. بەلام ئەو جوۋلە توندانەى كە بەشىك بوون لە سلاۋ
ۋەرگرتن، بەھىچ جۇرىك بەر توندىيە نەبوون، ھەتا لاقەكانىشمان بەيەكەۋە
نەدەھاۋىشت تەنەت تۈاناي ھەنگاۋنانىشمان نەبوو .. كاپتن لوۋپى پراچەنى،
ۋەستا، چوۋە لاي تەنىشت ۋ چاۋدىرى سىرىيەكەى خۇى كرد. ئنجا نەپرىيەك
ھات :

- سىرىيەى ژمارە ۳ - ۋەستان !

دەنگى كۆلۈنىل بوو، ساتىك بى دەنگى گۇرستانان بوو، ئنجا
كۆلۈنىل لە ھارژنى دا :

- كاپتن لوۋپى، توخۋا بەمە دەلىي سىرىيە ؟ ئەگەر دەتەۋى لەگەل بەتالىۋنە
پىادەكەى تردا بچىتە بەرەكانى جەنگ، پىمان بلى. ژمارەيەكى زۇرى
ئەفسەرانمان ھەن كە بەدلشادىيەۋە پىيان خۇشە لەم سەربازگەيەدا جىي تۇ
بگرنەۋە.

دەنگى كۆلۈنىل بە تۈرەيىيەۋە گرمەى ھات :

- بۇ خاتىرى خوا ئەم كۆمەلە ناپا كە ناكەسە چىيە ؟ ئەو رانە ھىنراوہ رەشۇكىيانە چىن ؟ كەس ھزرى ئەوہ ناكە كە ئەمانە سەربازى پروسىيائىن، پىياو وادەزانى ئەمانە كەسانىكى گەپرى ناكەسبەچەن. بەلام ئەمە چارەسەر دەكەين ! بە فیزەوہ، سىرىيە ماندووہكەى ئىمەى پىشكىنى. بەسەرسامىيەوہ لەوئىدا وەستائىن. ھەر خوا دەكا زوو ئەم كارەى تەواو دەكا، بۇ ئەوہى خۇ بگەيەننە سەربازخانەو، جەكەنمان دامائىن و لىئى بىخەوین. بەگەف و گورەوہ دووبارە گوتى " ئەمە چارەسەر دەكەين " ئەم ناكەسانە پىئويستىيان بە ئىش ھەيە، بە كەمىك رايئان، وا نىيە كاپتن لووپى ؟.

- بەلى وايە، جەنابى ھىر ئوبىرست لىفتنانت، كەمىك رايئان. رىق و كىنەيەكى لەسەرخۇ لەناوماندا دەستى بەسەرھەلدان كرد كە لەگەل بەزەيى بەخۇداھاتنەوہدا تىكەل بوو، ئەمە وا ديارە بەلای كەمەوہ دەمانخاتە بەر يەك كاترمىر لە قورستىن جوړى رايئان لەناو سوپاى ئەلماندا، ديوانەترىن و ماندووكەرتىن رايئان لەناو ئەو سوپايەدا. ئەمە تەنيا واتاى رىپىئوانە نازاردەرەكە دەبەخشى.

قەت بووہ لووہكانى ناو گەلانت بئاوسىن و لەبەر زور ئىش كردن رەق بىن، بەجوړىك لەگەل ھەر ھەنگاويكدا ژان بكن، بووہ ماسولكەكانى رانت خپرو رەق بىن و ناواناوە بەھەموو ھىزتەوہ پىياندا بكىشيت بۇ ئەوہى دووبارە بيان خەيتەوہ ئىش، ھىچ بووہ ماسولكەكانى لاقت بەھوى گرژ بوونەوہ ويك بىنەوہ، ھەر بووتىكى كە لە پىتتە وازانى سەد ئەوہندە قورسەو ھەر لاقىكىشت يەك تەنە، ئنجا بەم حالەوہ ھەول بەدەى لاقەكانت تا ئاستى رانەكانت بەرز كەيتەوہو پەنجەكانىشت رىك بوەستىنيت، ئەم جوولەيە بەشىوہيەكى وا رىك و سووك و ئاوازدارەوہ ئەنجام بەدەيت وەك ھەلپەركىي تىپىكى كىژۆلان ؟

پاشان، قەت ئەۋەت تاقىكردۈرۈتەرە كاتىك گۈزىنگەكانت بى ھىز دەبن، چونكە دەمىكە وازيان لەم گەمەيە ھىناۋەو پەنجەي پىيەكانىشت بەئاوسانىكى خويىنەرە تىك دەئالين و بنى پىيەكانىشت دەسوتىنەرە، پۇرگى گەرەي پەر لە ئاۋ يان پۇرگى تەقىو كە خويىيان لى دەچۇرپىتەرە ھەم دەسوتىنەرە ھەم ۋەكو پارچە شووشە تىيى رادەچىت، ئايا ئەۋەت تاقىكردۇتەرە كە بەنەرمىي لەسەر يەك قاچ بەرەو پىش بچىت و لەكاتىكدا قاچەكەي تىرت بەھىنىت و بووتەكەتى پى لەسەر بەردى نووك تىز، بە توندى ھاوسەنگ بكەيت ؟ ئەمەش دەبى لەيەك كاتدا بە وردىيەرە بكرىت، بەجۇرىك كەوا بزانى ئەو سەدو سىيى و پىنچ زەلامە يەك كەسن. ئەم كارەش دەبى ھەۋالىكى وا بلاۋىكاتەرە كە خەلكى بۇي رابوۋەستىن و گوى بگرن و بلىن: " رىپىۋانىك دەكرىت ! ئەمە شتىكى نايابە ! چ جۇرە سوپايەكمان ھەيە ! " نەمىشە رىپىۋان بەردەوام كار لە نەوجەوانان دەكات.

ئەمە كارى لە ئىمە نەكرد. ئەمە بىزارترىن و ماندووكەرتىن رايىنانە لە سوپادا، ماسوولكەي زىاترو لەمفە لووى پىتى لە لەشماندا ھەلزىراند، پىتر لە ھەموو شىۋەكانى تىرى رايىنان بۇ ئەمەش دەتوانىت پىرس لە دىكتۇران بكەيت !

بەلام ئىمە سووكايەتىمان بە ئۆبەرىست لىقتانانت دەكرد. بەھەمووى يەك سەعات نەمىشە رىپىۋانمان نەكرد. ئەو ئىستا رۇيىشت و بەپۇشتەيى لەلايەن كاپىتن لووپىيەرە سلاۋى بۇ كرا، بەلام بەر لەۋەي پروات گوتى " بەلى، بەيەزدان ئەۋە دەبى چارەسەر بكرى. كاپىتن لووپى ! "

- گەرەم ! .

- ئەم دەستەيە دەبەيتە مەيدانى رايىنان و لەۋىدا فىرىيان دەكەي چۇن دەبنە سەرباز نەك دەستەيەك ناكەسبەچەي گەر. نەبى پىش كاتزىمىر نۆي سبەيىنى

بگه پښه وه. ښه گهر تا ښه و کاته ش ښه دهسته يه ي تو نه يان تواني پښپښوان يکي وا
نه نجام بدن که هه موو به رد ي پښگاکه وردو خاش بکن، ده بي دووباره
بيانگه پښپښته وه، ښه گه ي شتي ؟ ،

- ښه گه ي شتم، هير ښه رست ليفت نانت.

به دري ژايي شه و مه شقي هيرش بردنمان له و ده شت و دهره دا کرد له گه ل
نمايشه پښپښواندا.

کاتزمير نو ي به ياني پوژي دوايي هه موومان به ته په پښي ښاوازا داره وه
به به ردم ښه رست ليفت نانتدا رت بوو ين. ښه به دلي نه بوو. واي لي کرد ين که
حفت جار به به ردميدا رت بين، من له وه دا دلنيام که ښه گهر هه ريه که له ښمه له
دهره تيکدا ته نيا بو ماوه ي ده يه کي چرکه يه که دوا بکه وتبايه ښه وه دووباره
ده گه پښپښه وه دواوه.

کاتزمير ده بوو که ښين دراين و کورانه به ره و ژوره کانمان به لادا ده چوو ين و
له وي لي نوو ستين.

کاريکي نا مرو قانه بوو، به لام له و کاته دا ښمه مرو قی راسته قينه نه بوو ين.
ناکه سبه چه ي گهر بوو ين، دهسته يه که ناکه سبه چه ي برسي کراو بوو ين.

ښه و ښه يه ي راهي نانه کانمان پيوست ييان به ده ست پيدا هينانيکي کو تايي
هه يه، جا بو ښه وه ي هه موو شتيک بخري ته بهر پووناکي راسته قينه و گوشه
نيگاي خو يه وه، ده بي برس يه تيشي بخري ته پال.

قته تير به زگي خو مان نه مان ده خوارد، له راستيشدا هه موومان له م
باره يه وه که ميک بي هيز بوو ين وه کو له گه ليک باري تريشه وه. له کو تايي
جهنگدا له سالي ۱۹۴۵ ته واوي گه لي ښه لمانيا له سر به شه نازووقه ي

دوچاربوونی برسییه تیدا دهریان، به لām له (۱۹۴۰ - ۱۹۴۱) دا نهره ی پیمان دهره که متر بوو له به شه نازووقه ی خراپترین گروپی دانیشتونان له سالی ۱۹۴۵ - که مه دهنیه ناساییه کان بوون - هیچمان پی نه ده کرا، چونکه کوپونمان نه بوو، خواردی نیوه پومان هه موو پوژیک وهک یهک بوو، لتره شورباییکی پرونی چه وه ندر که مشتیک که له می تیده کرا، به لām که له میش پوژیک نا پوژیک پیمان دهره. نه ده بوايه زیاتر له مه نازمان هه لگیری یان به هانه گیر بین.

گوشت خوراکیکی خوشگوزهرانی بوو که نه مان دهرانی چیه. ئیواران به شه نازووقه وشکه که ی خومان بو پوژی پاشی هه لده گرت : پارچه یهک نانه جو، که به ناسانی ده کرایه پینچ کهرت، سنیانیان بو ئه و ئیواریه و دو انیشیان بو به یانییه که ی. ههروه ها، بیست گرام کهره ی ترشاوو له ته په نیری کمان هه بوو، په نیری که زورترین ریژه ی ئاوی تیدا بوو. ده بی ریژه ی ئاو له په نیردا له سه دا پینچ بیت. پوژانی شه ممه زیاده به شیکی په نجا گرامی مره بای شیلیمان پیده داین، بو به یانیان قاوه یه کی بی رهنگی ترشاومان دهرایی، رهنگی وهک چا وا بوو، تام و بونیشی بیز کهره وه بوو، به لām له گهل هه ندیشدا هه لمان ده لووشی.

هه ندی جار، که له دهره وه مه شقمان ده کرد، له وانه بوو په تاته یهک یان سه لکه شیلیمیکمان بدوزی بایه وه، ئه و کاته ده ستیکمان پیدا ده هیئا، قوره که مان پرا ده مالی، ئنجا ده مان ئاخنییه ناو ده ممان و ده مان خوارد، ئه وه نده زوو قووتمان ده دا، له وانه بوو چاودیریکی پی و ابوايه که کاره که هه مووی فپرو فیلیکی ئه فسوناوییه. زوری نه خایاند بومان دهرکه وت که تو یکنی دار

حەيزەران لەگەڵ جۆرە گياييکى تايبەت کە لە قەراغ خەندەکەکاندا شين دەبوو، زۆر بەتام و خوشمەزەبوو لەوانەيە تا رادەيەکیش تيرکەر بوو. بەلام هەر چۆنيک بێت ئەم شتانه بەرى هەناويان دەگرت و ئازارى برسپەتییان سست دەکردەوه، فەرموو ئەمە شپۆهێ ئامادەکردنیەتی : هەندى لە تويکلی دار حەيزەران یان نەو گيايە يینە، بيخە بەینی دوو کلاو ئاسن و بيبهاره، ئنجا بپيک قاوهی جۆری (ئیرسان)ی تیکەڵ بکەو وەکو گرار فېری بکە. خو ئەگەر یەک لە ئیمە بە موعجیزە، کۆبۆنيکی نانی بۆ بهاتبايە ئەوا میوانداريیک لە ژووری ئەو بەختەرەدا دەکرا. یەک گردە نان ! .

ئېمە بەردەوام لە پشکنینی روژانی دوو شەممە دەترساین. لە ناوبانگکردنی بەیاناندا دەبواوە کلاوێ ئاسنە، چاکەتی سەربازی نمایش کردن، پانتۆلی سپی که خەتی ئوتووی وەکو دەمی چەقۆ تیز بێت، پریسکە، قایشی پشت، هەگبەهی تەقەمەنی، ئامیری چال لێدان، سونگی، تۆرەکەهی تۆیشوو، تەنگمان پی بێت، دەبواوە پالتۆکەت بەشیوازی دروست لوول بدەیت و بەسەر سێنگتەوێ هەلی بگریت.

هەموو زەلامیک دەبواوە دەستە سێرکی سەوزی خاوینی لە گیرفاندا بێت و، ئەم دەستە سێرەش دەبواوە بەشیوازی نزامی قەد کرابێت.

پاك كردنه‌وه و په‌رداخ‌كردن

نه خاوينی و نه پيڅكاري نازاری كه‌س ناده‌ن، له هه‌موو له‌شكريځيش شتيځي سروشتييه كه خاوينی و پيڅكاري ده‌بی هه‌بن و نه‌مانه‌ش بو وه‌ديه‌ناني پلانيځي گونجاوو دريژ كارده‌كهن.

هه‌ر سه‌ربازيځي هوښداريي ويژدان زيندوو زورترين كاتي خوئی به‌خاوينی و پيڅكاري به‌سه‌ر ده‌با، به‌لام سه‌ربازي سه‌ر به به‌تاليونيځي سزادراو ته‌واوي كاتي خوئی بو نه‌م مه‌به‌سته ته‌رخان ده‌كا، واته هه‌موو نه‌و كاته‌ي كه به شتي تره‌وه به فيرؤي نانا. هه‌موو پوژانيځي يه‌كشه‌مه هيجمان نه‌ده‌كرد له شوژدن و پاك كردنه‌وه و قه‌دكردن به‌شيويه‌كي پيڅك به‌ولاوه، شته‌كانمان به پيځي هه‌لده‌واسي و هه‌نديځيانمان به‌جواني له شويني خوينا‌ندا هه‌لده‌گرت. كه‌ل و په‌له چه‌رمينه‌كانمان ده‌بوايه بريقه‌يان بيت، وه‌ك نه‌وه‌ي وارنيس كرا بن، نه‌ده‌بوو له‌كه‌يه‌ك له‌سه‌ر جلك و كه‌ل و په‌له‌كانمان بي، نه‌له‌ ده‌ره‌وه و نه‌له‌ ناوه‌وه. من ده‌توانم به‌دنيايي‌وهه بليم كه هه‌ر سه‌ربازيځي سه‌ر به به‌تاليونيځي سزادراوي نه‌لماني كه پوژاني دووشه‌مه ده‌چوو بو نمايشگه له ته‌وقی سه‌رييه‌وه تا بني پيئي پاك و خاوين بو.

به‌لام من وا ده‌زانم كه هه‌له‌ييځ له پيڅكاري و خاوينی عه‌سكه‌ريدا هه‌يه، چونكه پاش په‌نجكيشاني پوژيځي ته‌واو بو وه‌ده‌ست هيئاني نه‌م دوو شته، نجا به هيج شيويه‌ييځ هه‌سه‌ت به‌و په‌زامه‌ندييه ناكه‌ين، كه ميشكت ده‌حه‌سيئنيته‌وه، نه‌و شته‌ي كه به ناسايي له دواي نه‌م پاكسازييه ده‌بوايه هه‌سته‌ي پي بكه‌ين.

نمایشه که فیستقالی پاکسازی نهبوو، بەلکو دیوہ زمہی ترس ولہرزبوو. ہیچ سہربازیکی پاک وخواوین وپوشتہ، ہستی بہخاوینی خوئی نہدہکرد بەلکو وەک نازہلئیکی توقینراو خوئی دہاتہ بەرچاو.

پیم وایہ من ئەو جۆرہ دەرپرینانہی وەکو (ناژہلی توقینراو) و (ترسی ہار) و لہ (ترسانا توقیو) زۆر بەکار دہینم، من چاک دہزانم کہ دوویارہ کردنہوہ باش نییہ، دہشزانم کہ لہ دەرپرینی ئەدہبیانہی باشدا دہبی بەدوای جۆراو جۆرییہ تیدا بگہرین، بەلام من لہوہ دہترسم کہ بہہلہدا بچم، چونکہ چۆن بۆشتی ویکچوو تۆ دہتوانیت جۆراو جۆرییہ تی لہ دەرپریندا بدۆزییہوہ ؟ رەنگبئی ہەندی کہس بشین، بەلام من زۆر لہخۆم دلنیا نیم. من زۆر ماندووم، زۆر پەشوکاوم، زۆریش نا ئومیدم، ناواناوەش زۆر توپرەم تا بتوانم کات و وزہی خۆم تەرخان بکەم بۆ گہران بەدوای واتای جیاوازو جیاکاریی جوان. ئەوہی من دہیگپرەم وەشتیکی ئەوہندە تراژیدی و خەم ئەنگیزە، کہ تا ئیستاش، دوای ئەو ہەموو سالانہ، ناو بەناو بەھویانہوہ دہچەوسیمەوہ و وام لیدیت کہ ئەو مافہ بہخۆم بدەم کہ داوای یارمەتیت لی بکەم بۆ ئەوہی لہہر شوینیکدا کہ وشەم پی نہدۆزرتەوہ بەھانام بییت. مادام تۆش لہ مەبەستەکانی من تیدەگەیت، زۆر لام گرنگ نییہ، زوو یا درەنگ سەرت بشەکینی و بلئی : " کابرا چاکی گوتوہ "

ئیمہی، بی سەرپیچیہکان، وەکو نازہلی پاوکراومان لیہاتبوو، چاک دہمانزانی ہەرچیہکی بییت ہەر لہ ئەستوی ئیمەدا دہئالیت و ئیمہی تیوہ دہگلیین. لہ ہەموو شتیکیش ناکۆکتەر ئەوہ بوو کہ ہەر کاتیک ھاوپتیلندوییل ہیچ کەم و کورتییہکی لہئیمەدا نہدیبا، توپرہ دہبوو، ئنجا یەک لہ ئیمہی

سەربازى پاك و خاوين، لە ھەموو كاتىك خراپتر تووش دەبوو، قور بەسەر ئەو كەسەى كە لەخۆرا تووش دەبوو، دەقات دەيخوات. ئاسانىش نىيە لە شوينى وادا دروست كار بكەيت.

- ريزى پيشهوه يەك ھەنگاو بۆ پيش - ريزى دواوہ يەك ھەنگاو بۆ پاش -
پرۆن !

يەك - دوو

بۆ ماوہى دوو دەقەى دريژخايەن پاش كرانەوہى ھەردوو ريزەكە، ھاوپت فيلدوييل وەستاو، چاوى تيبيرين . ھەر كەسيك كەمى بەم لاو بەولادا بچيت ، بە بيانوى سەريچيكردن ، تووش دەبييت . بەلام ئيمە فير بيووين چۆن خۆمان دەكەينە پارچە تەختەو بەم جۆرە دەمانتوانى بەبى جوولە بۆ ماوہى نيو كاتزمير بەردەوام بوەستين . ئەمە جۆرە متبوون و بوورانەوہ يەك بوو كە دەست دەكەوت و كە شايانى سامانىكى لە پادەبەدەر بوو بۆ ئەو سەربازەى كە نرخى تواناي وەستان و بوون بە پارچە يەك تەختە دەزانيت .

ھاوپتفيلدوييل نەراندى : " ئايا ھەمووتان ئامادەن بۆ پشكنين ؟ " سەريەكە تيكرا وەلاميان داوہ : " بەلى، ھير ھاوپتفيلدوييل "

- كەس ھيچى لەبەر نەچووہ خاوينى بكا تەوہ ؟

ھەموو تيكرا : " نەخير، ھير ھاوپتفيلدوييل "

بەتوورەبيەوہ تيمان پاما . ھەر ئيستا دەمان قۆزيتەوہ .

بەتيزەوہ گوتى " ئيوہ وانائين، ئەمە يەكەم جارە لە ميژووى ئەم بەتاليونە، ئەگەر راست بييت . بەلام با بزائين "

لەسەرخۆ لە يەكەم پارچە تەختە نزيك كەوتەوہ، جاريك و دوو جار بە دەوريدا سوورايەوہ، خول خواردن بە دەورى نەيارى خۆت بى ئەوہى ورتەيەكت ليوہ بييت جۆرە جەنگيكي دەروونىي زۆر كاريگەرە . پشته ملت گەرم

دادى و دەستەكانت تەڧ دەبن، ھزرو بېرىش لەناو سەرتدا دەست بە خول خواردنىكى ھستىرييانە دەكەن بەھەموو لايەكدا، بەلام خولى سروشتى خويان. تۆ ۋەكو ستوونىك بى جۈولە بوەستى و خۆت بکەيتە پەيكەرىكى ترساوى بى ھەناسە، ئنجا لەناكاو ھەست بکەى كە چ بەخوازەو چ لە راستيدا خەرىكە بۆگەن دەبى.

لە پشتهۋەى سىيەم كەسى پىزى يەكەم دەستى پىكردو گوتى : " بەلى، بەلى، بەلى – بايزانين "

كاتىكىش كە ژمارە چوارو پىنجى دەپشكنى، خاموشىيەكى تەواو بالى كىشابوو. ئنجا بۆرژنىك ھات: " سىريەى ژمارە سى – ئاگادارىى ! " كە پاشان لىشاوى قسەى پىس بەدوايەۋە ھات. ئىمە لەبابەت ھاۋپتفيلدۋىبلەۋە گوتبومان كە ناتوانى قسەى پىس بلىت ئەگەر پىشتەر پەندىكى پىس نەھىنىتەۋە، كە لەوانەيە نوكتەيەكى بى مانا بىت، بەلام لەم بارەيەۋە لىپرا ھاتبووين. لە راستىشدا ئەمە ۋەسفىكردنىكى باشى ئەو دېرندەيەيە، ئەو پتى بورژوازيە تەواو بۆگەنەى كە شتىكى كەمى لەشېرىنى دەسەلات و توانا پى درابوو.

– بۇ خاترى خوا ئىۋە چ سىريەيەكى ——— . ئىۋە دوينى ھىچ شتىكتان نەكردۋە ئەۋە نەبىت كە خۆتان لەناو ——— ۋەرداۋە. خۆ لە رىخ ۋەردان، شتىكە بۇ گاڭرەنە بەرازىكى ۋەك ئىۋە دەشىت. من تائىستا پىنج كەسم پىشكنىۋە ھەز ھەموويان لەو گەۋادانە دەكەن كە لە قەحپەى سۆزانىي لەدايك بووين و بە ماشە لەدايكىان ھىنراۋنەتە دەر. ئەمانە قسەى ئاسايى مروقە نەبوون بەلكو لىشاۋىك بىژەى بۆگەن بوون. يەكىك لە دەربرىنە لە دل شىرنەكانى ئەم دېرندەيە دەرپىرنى (نەخۆشى فەرەنگىي) بوو. ئەو بۇ خۆيشى تووشى خراپترىن شىۋەى (نەخۆشى پرووسىي) ببوو، كە پالئەرىكى سستە بۇ

زەبوون كردن. ئەمە نەخۆشییەو، تاییبەتیش نییە بە بەتالیۆنە سزادراوەكان، بەلكو بەناو ھەموو سوپای ئەلماندا تەشەنەى كردووە، كە لە ویدا وەك بەلای قونیز وایە و لەبن ھەرقونیزیکیش زۆر دانیای لەوہی كە دەرجەدارێك دەدۆزییەو، كەسێك كە شتێكە بەلام ئەوئەندەش نییە.

ئییستاش، ئیمە مەشقی سزادانی پیکخراومان پی دەدری كە بو ماوہی سی کاترئیمیر دریزە دەکیشی، کۆتاییەكەشی كەندەکیکی دریزە كە چەند پیییک قوولەو تا نیوہی پریەتی لە قورپی بوگەن كە كەفیکی زەردباوی گریزاویی بەسەرەوہیە.

ھەر جاریکیش كە فەرمانی (لەسەر زگ) پەوانی بنی كەندەكەكەى دەكردین دەبوایە ئەو كەفە لەدەم وچاومان ھەلسووین. پاشان لەكاتی نیوہەرۆژەدا، بەرەو سەربازگەكەماندا دەگەراينەوہو لەوئ ھەر بەم حالەوہ، خۆراكمان قووت دەدا، ئنجا دەبوایە خەریك ببینەوہ، چونكە دووبارە پیویست بوو لە ماوہی نیو کاترئیمیردا پاك و خاوین و پۆشتە بین كە دادەبەزینە مەیدان بو مەشقی پاش نیوہەرۆیان.

خۆمان و جلەكانمان بەو ھۆیەوہ دەشوشت و بە تەواوی بەرگەكانمانەوہ لە بن دووشی ئاودا دەوہستاین. دەبوایە لە پیشا تەفەنگ و كەل و پەلەكانی ترمان بشوین، ئنجا بە دیقەت، بە پەرۆیك و شك بكرینەوہ و لە پاشا چەر بكرین، دەبوایە لوولەى تەفەنگەكان بە ناگادارییەوہ رابكیشرین. ھەر سەربازیكى ئاسایی ھەفتەى جارێك بەم جۆرە كەل و پەلەكانی پاك

دهكاتوه، لهوانهشه هندی جار نهگەر مهشقی تایبته ههباویه دوجار وا بکا، بهلام ئیمه دهباویه پوژی دوو جار ئهم کاره نهجام بدهین.

دوای ئهمه، که دادهبهزینه مهیدان، جلهکانمان ئاریان لی دهتکا، بهلام ئهمه گرنگ نییه مادام پاک و خاوینن.

تهنیا یهك شت ههبوو نهوهندهی ئهم پشکنینه ترسناکهی پوژانی دوو شهممه لیی دهترساین، نهویش ژوور پشکنین بوو ههمو ئیوارهیهك له کاتژمیر بیست و دوو، نهوهی دهرهجهداری ئیشکگر بیرى لی دهکردهوه لهمهپ کهسانیکی ماندوو و مردوو که بیکه ن دوای پوژیکی پر له ماندوو بوون، شتیك بوو له توانا بهدەر.

بهه لهوهی دهرهجهداری ئیشکگر بیته ژوور دهباویه ههر سهریازیک لهناو نوینهکانیدا پراکشا بی و له باریکی ناسایی و سرووشتیدا - لهسهه پشنت، باسکهکانی له تهنیشهوه دریز کرابن و لهسهه بهتانییهکهوه، پییهکانیشی بو پشکنین پروت کرابن. ئیشکگری ژوورهکه بهرپرس بوو لهوهی که یهك زهپه توژ بهسهه هیچ شتیکهوه نهبی لهناو ژوورهکهدا، لهوهی که ههموو پییهکان وهک پیی مندالی تازه لهدایک بوو خاوین بن، لهوهی که ههموو شتیك لهناو دۆلابهکاندا له شوینی خویاندا بن و به گویرهی پینماییهکان قهد کرابن، له سههتای پشکنینهکهدا، ئیشکگری ژوورهکه دهباویه ئهم راپورته بدات :

- هیرنهتروفیزهر من ئیشکگری ژوور سهریازی وهزیفه (براند)، رادهگهیهنم که ههموو شتیك له ژووری (۲۶) پیکه، ژمارهی تهواومان دوازه کهسه، یازدهمان لهناو نوینهکانیانن. ژوورهکه بهتهواویی پاک کراوه ههواگوپکی کراوه هیچ شتیك نییه رای بگهیهنین.

دەرجه‌داری ئیشکگر وهك عاده‌تی، ئەم قسانە‌ی به‌مەند هەلنە‌گرت، به‌لام ته‌ماشاییکی دە‌وروبە‌ری کرد. قوڕ به‌سەر ئەو ئیشکگره‌ به‌دبه‌خته‌ی ژووره‌که، ئەگەر دەرجه‌داری ئیشکگر تۆزه‌ پیسییه‌کی بدۆزیایه‌وه، یان دۆلاییکی بدیبا که به‌ته‌واویی دانە‌خراوه، یان جووتیک پیی چا‌و پی بکه‌وتایه‌ که ته‌نیا ره‌شاییه‌کیان پیوه‌ بوايه.

گیرنه‌ری دەرجه‌دار، که‌وا تیگه‌م نه‌خۆشیکی راسته‌قینه‌ی عه‌قلیی بوو – هه‌میشه وهك سه‌گ ده‌وه‌پی، وات ده‌زانی ئەو کابرایه‌ هه‌میشه له‌سه‌ر لی‌واری ته‌قین و پارچه‌ پارچه‌ بوونه، له‌ راستیشدا بۆ ئەو شتیکی نا‌ئاسایی نه‌بوو ئەگەر فرمی‌سکی کینه‌ی هه‌ل‌رشتبا. کاتیکیش که له‌سه‌ر کار ده‌بوو، ئی‌مه شینگیرانه‌ هه‌موو شتی‌کمان ده‌سه‌ریه‌وه‌و ده‌مالی، ده‌مان شوشت و پوخته‌مان ده‌کرد. له‌بیرمه‌ ئی‌واره‌یه‌کی وه‌یشووم که شنتزوس ئیشکگری ژوور بوو. شنتزوس قۆچی قوربانی ژووره‌که‌ بوو، به‌دیری‌ژی پی‌ژ هه‌وه‌س خۆش بوو، به‌لام ئەوه‌نده نا ئومیدانه‌ بی‌ توانا ببوو که ببوه‌ ئەو قوربانییه‌ هه‌ل‌بژاردیه‌ بۆ هه‌ر یه‌ك له‌ سه‌رکرده‌کانی له‌ ستابفیلدوییل به‌ره‌و خوار. شنتزوس، وهك هه‌ر یازده‌ که‌سه‌که‌ی ترمان توو‌په‌ بوو، که له‌ ویدا لینی پال که‌وتبوون و چا‌وه‌پی گیرنه‌ر بوون و، پرسیاریان له‌وه‌ ده‌کرد که ده‌بی چیمان له‌ بیر کردبی، له‌ یه‌کی‌ک له‌ ژووره‌کانی تر گویمان له‌ ده‌نگی گیرنه‌ر بوو، وامان زانی هه‌موو ته‌خته‌ خه‌وو دۆل‌به‌کانمان به‌ر پی‌لاقه‌ دران و وردو خاش بوون. له‌ناو ئەم هه‌رایه‌شدا ها‌وارو ها‌په‌و ده‌نگه‌ گره‌که‌یمان گوئی لی‌ بوو : هه‌ی به‌رازه‌ گه‌ره‌کان، به‌دره‌فتاران، هه‌موومان پا‌چله‌کین، ره‌نگ زه‌رد وهك هه‌میشه. گیرنه‌ر له‌ باریکی راسته‌قینه‌دا بوو، هه‌ر کاتیکیش که پی‌ ده‌نیته‌ ژووری (٢٦) ئەو کاته به‌ته‌واویی گه‌رم ده‌بی،

لەناو نوینەکانمان دەریپەڕین و دووبارە تەواویی ژوورەکەمان بەسەر کردەوه،
بەلام هیچمان نەدۆزییەوه.

دەرگاکی بە پینەقەیهکی توند کرایەوه سەر پشت.

ناخ، ئەگەر هەر شنتزوس نەبوایه، یەکیکی تر ئیشکگری ژوورەکە بوایه،
یەکیکی کە تۆزیک زیاتر گیانی دەست پێشخەریی هەبوایه.

شنتزوس لەویدا مالق و ڕەنگ زەرد وەستا.

تەنیا ئەوەندە پێکرا کە بەچاوی ترساوێوە تەماشای گیرنەر بکا.

گیرنەریش بە یەک باز گەیشته وی و لە دووری تەنیا دوو گریوێ بەسەریدا

هاریاند : بۆ خاتری خوا ! کابرا، دەرکری من بەدریژایی شوێ چاوهڕی بێ تا

رپۆرتەکەت دەدەم ؟ شنتزوس بەدەنگی لەرزۆکەوه رپۆرتی دا :

هەموو شتیکی ریکە ؟ گیرنەر هاریاندی، دیارە تۆ رپۆرتی چەوت دەدەم ! .

بۆ ماوەیهک هەموو لایەکی وەکو گۆرستان بێ دەنگ بوون. ئێمەش لەناو

نوینەکانمان راکشایبوین، چاوهکانمان بە شوین گیرنەردا کەوتبوون کە

لەسەرخۆ بەو ناوێدا دەپۆیشته و بەدوای تۆزدا دەرگا، میزەکەهی هەلگرت و

بنی پێچکەکانی سەپییەوه، هیچ پیسیی نەبوو. ژیر بووتەکانمانی پشکنی،

ئەوانیش خاوین بوون. پەنجەرە و سیمپۆشی چرایەکان، هیچی نەدۆزییەوه. وا

لە پینەکانمان پام دەتگوت ئەگەر شتیکی نەدۆزیتەوه و بیکا بەبیانوو، دەرکەوی

و دەمری.

لە کۆتاییدا وەستاو ژوورەکەهی بەنیگاییکی خەمناک و، مەبەستدارانەوه

پشکنی، بەراستی وادیار بوو ئەو کابرایە نایەوی ئەمجارە وازمان لی بەهینی.

بەتەواویی لە کەسیک دەچوو کە یارەکەهی نەهاتبیتە ژوانەوه، جا بۆیه ئەویش

دەبى ھەر بۇ خۇي و بەئارەزوو ترسناکه جىبەجى نەھاتووھکانىيەوھ پىچىتەوھ
مال و تەنەت ناو نوينەکانىشى.

ھەر تازە دەرگاگەي لە دواي خۇيدا داخستبوو، که لەسەر پاشنە پىيدا
وھرچەرخا.

- گووت ھەموو شتىک رىکه ؟ دەبا بزەنم.

بەيەک بازى گەورە گەيشتە تەنىشت قاوھدانەکەمان، ئەو قاوھدانە ئەلەمنىوھ
گەورەيەي که سى گالۇنى دەرگرت. ھەموو ئىوارەيەک دەباوئە بىقەي بىت و پەر
لە ئاوي خاوين بکرى، ئەم جارەش ھەروا بوو، که گىرنەر بەداخوھ ساتىک بەر
لە ئىستا واي بۇ دەرکەوتبوو. بەلام، ئىستا بۇمان دەرکەوت - دلىشمان خەرىک
بوو لە لىدان بکەويت - که گىرنەر بىر لە شتىكى تازە دەرکەوتەوھ.

وھستاو لە تەنىشتەوھ سەيرى پووي ئاوەکەي کرد. قەت ناکرى ئاويک که چەند
دەقىقەيىک ماينتەوھ ھەندى گەردە تووزى نەنىشتىتە سەر.
ھاواري گىرنەر زور گەورە بوو.

- بەمە دەلىن ئاوي پاک ؟ ، بۇ خاترى خوا کىيە ئەو بەرازە پىسەي
که ئەم قاوھدانەي پەر لە کردووھ ؟ تو وەرە ھەي پىخاويى ، قوپاويى !

گىرنەر لەسەر کورسىيەکە دانىشت و شنتزوس قاوھدانەکەي داىە دەست.

- ئاگادار بە ! سەرت بۇ دواوھ ! دەمت بکەوھ !

ورده ورده دەرکە لەناو دەمي شنتزوس بەتال کرا. وھخت بوو بھنكى،
که دەرکە بەتال بوو، دەرەجەدارە شىتەکە بەديواري دادا، ئنجا لە ژووړەکە
دەرپەري، لە ژووړى شوژدەنەوھ گويمان لەتەقە تەق بوو، شىرەي ئاو کرايەوھ،
پاش کهمىک پەقرەجە ئاويكى خىواندە ناو ژووړەکەوھ، که شەش پەقرەج ئاوي
بۇ ناردىن، ئنجا قەرمانى وشک کردەنەوھي ئاوەکەمان پىدرا، لەبەرئەوھي تەنيا

دوو پارچه په پړوی زهوی سپینه وه مان هه بوو، بویه ماوه یه کمان پی چوو تا
ئاوی ژووره که مان وشک کرده وه.

نهم سوحبه ته ی، بهر له وهی تامی بپریت، چوار جاران دووباره کرایه وه.
ننجا نه نترؤ فیزه ر گیرنه ر به دلی په حه ته وه بؤ خه وتن چوو، نیمه ش سه لامه ت
دهر چووین.

فیورؤر جیرمه نتيکؤس نه وه یه که پؤمانییه کؤنه کان بهو جوړه شه پره
تایبه تییه خویناوییه درندانه یان ده گوت که له کاتی جهنگ کردندا له گه ل
خیله کانی باکووری نه لبدتا توشی ده بوون، په نگ بی بؤ پؤمانه کان و بؤ
دوژمنه سهر سه خته کانی تری نه لمانه کان سووکه دلخؤشکردنیک بیت نه گهر
بزائن که نه لمانه کان به ه مان شیتتییه وه مامه له له گه ل یه کتری ده کن وه کو
نه وه ی که له گه ل هاوسنییه کانینیانی ده کن.

فیورؤر جیرمه نتيکؤس – دهرده نه لمانی یان پرووسی.

گیرنه ر دهره جه داریکی هه ژار بوو، به دبه ختیکی دهرده دار بوو که ناچار بوو بهو
ژوان و توژه پازی بیت.
خوا سه لامه تی کا.

فهرمانده که لیره بهولوه سربیه‌که‌ی ئیمه‌ی دایه ده‌ست قه‌شه‌وه، قه‌شه
نه‌راندی " سربیه‌ی ژماره‌ سی - بو نو‌یژ‌کردن - چوک دادهن "

یەك جوړ سه رباژ

مه شقه که مان به راهینانیک کۆتایی هات که هفت پوژ و هفت شهوی خایاند. ئه و مه شقه له مهیدانیکی گه وره ی راهیناندا نه جام درا به ناوی مهیدانی سه نلاگه ر، که له ویدا گوندی ته واو، پرد، هیلی ناسنیان دروست کردبوو، هه موو شتیکیان ته واو بوو، ته نیا دانیشتونانی تیدا نه بوو، هه روه ها له ویدا ده بوايه ریگا به ناو دارو ده و نهی چر، زۆنکاو و پروباراندا شهق بکهین، به سه ر پردی هه لواسراودا برۆین که به سه ر هه لدیره قووله کاندای دریزکرا بوون.

ره نگبی ئه مه به شتیکی رۆمانسیی بیته بهر چار، وه ک گه مه ی مارو په یژه له سه ر پیوه ریکی گه وره به لام له کاتی گه مه که دا زه لامیکمان له ده ست دا، که له یه کیك له پرده نه چه سپاوه کاندای که وت و ملی شکا. یه کیك له وه گه مانه بریتی بوو له هه لکه نندی چاله زه وی هه ر نه وه نده قوول که بتوانین کاتی خو منانی تیدا گرمۆله بدهین بکه وینه ژیر پروی زه وییه وه، له پاشان تانکی قورس ده هاتن و به سه ر نه و چالانه دا ده رۆیشتن، که خو مان له ناویاندا ویک ده هیناو له ترسانیشدا ده له رزین.

موچرک له دوا ی موچرکمان پيدا ده هات، ده بوايه خو مان له سه ر زه ویدا پان بکه یینه وه و ریگه به و تانکانه بدهین که به سه رماندا برۆن. هه ستمان ده کرد بنی پۆلایینی تانکه که پشتمانی ده سپرییه وه له کاتی کدا که زنجیره قورسه کانی تهق و هوړپیان بوو به لای چه پ و راستدا ده هاتن و ده چوون. مه شقی ئه وه مان پیده کرا که له سه ر زه بری تانک رابیین.

بەھەر حال، ئىمە دەترسىنراين و ئەمەش شتىكى ئاسايىيە. سەربازى ئەلمانىي لەسەر ترس پەرورەدە كراو، وا راھاتووہ كە وەك مەكىنە بەرگەى تىرۇرو تۇقاندنى تەواو بگىرت، نەك ئازايانە شەپ بكات، چونكە بە ئايدۇلۇژيايىكى ئەوئەندە گەورە جۇش دەدرا كە بەئاشكرا بۇى پوون كىدووہتەوہ كە لەكاتى پىويستدا خۇى بەخت بكا. لەوانەيە تۇ ناو لەم پەوشت كەمىيە بنىى نىشانە جياكەرەوہكانى عەقلىيەتى پرووسى و نەخۇشى دىرئخايەنى گەلى ئەلمانيا.

پۇژىك دواى كۇتايى ھاتنى ئەم راھىنانە، سوئندى ئەمەكدارىمان خوارد. بۇ ئەم مەبەستەش بەدەورى سى لاي چوارگۇشەيەكدە وەستايىن، كە لە ناوہراستيدا تانكىك ھەبوو، لەم لاو لەولايىدا رەشاشىكى ئوتوماتىك دانرا بوو. ھەر كە ئەم تابلۇيە جوانە رىكخرا، قوماندارەكە خۇى و يارىدەدەرە ئەو قەشەيە پەيدابوون، كە بۇ بەگەورە پىشاندانى ئەم بۇنەيە، تەوايى موتومۇرووى بەخۇوہ كىدبوو.

ئىنجا قوماندار دەستى پىكردو گوتى :

- ئەى پىاوانى سوپاي پرووسى ! راھىنانەكەتان تەواو بوو، پاش مارەيەكى كەم ھەمووتان دەنىرىنە بەتالىيۇنە جياجياكانى مەيدانەوہ وەك بەتالىيۇنەكانى نارىنجۇك ھاوئىژو دژە تانك و غەددارە ھەلگرو پىشكىن و تەنانەت يەكەكانى بەرگرى ناوہخۇش. بەلام گىرنگ نىيە بۇ كوى دەنىردىيىت، لە ھەر كوى بىت دەبى ئەركى خۇت جىبەجى بكەيت، ئىوہ ھەمووتان نەفرەتلىكراون، بەلام ئەگەر ئازاو بوئىر بن، لەوانەيە پۇژى ئەوہ بىت كە فۇھەرى مەزن دووبارە بتانگىرپتەوہ باوہشى پىر لە سۇزى خۇى. ئىستاش دەبى ئەو سوئندە كۇنەى

ئەمەكدارىيى بخۇن. ئەو سوئندەي كە جارىك پىشلىقتان كىرد، بەلام من دىنيام كە لىرە بەدواو، بۇ تەراوىي ماوہى ژيانتان، دەتانخاتە سەر دلوقانىي بۇ نىشتمانەكەتان. لە ھەر يەككىكتان واچاوپروان دەكەم كە قەت جارىكى دى سوئندەكەي خۇتانتان لەبىر نەچىت و ئەركى خۇشتان بەرامبەر بەنىشتمانى دىرىن و مىللەتى مەزنامان و، بەرامبەر بەفۇھەرو بەخودا لە بىر نەكەن.

كەمىك دواي ئەو ھەموومان چۇكمان دادا، كلاًو پۇلايىنەكانمان لاپردو دەستەكانمان لە دەورى لوولەي تەنگەكانمان وەرپىچا، دىمەنىكى زۇر كارىگەر بوو، دەشيا بىتە كەرەستەي فىلمىكى خەبەرىي. پاش ئەمە قەشە نوئىژىكى كورتى بۇ خواي گەرەو تونادارو، تەبىعى، خواي ئەلمانەكان خويىند، ئەو خوايەي كە سەرکەوتن و دەست نازىيەكان دىنىت. ئەو گەلخويە لە راستىدا وشەي نازىي بەكارنەمىنا، بەلام چى تىرى مەبەست بوو كاتىك گوتى :
- خواي تونادار، ئەي گەرەمان، گەرەيى و چاكەو بەخشندەيى خۇتمان نىشان دە بەرەي كە ھىزەكانى ئەلمان بەسەر دوژمنە بەرەرىيەكانماندا سەرخەي.

دوژمنە بەرەرىيەكانىشيان، تىفكرە، خەلكانىك بوون كە پىاوى وەكو ئىبسن و نانسىن، ھانس ئەندرسن، پمراندت و سپىنوژا، فۇلتىرو رىنيە كلير، چاىكوؤسكى و گۇركى، شكسپىرو دكنز، ئەبراھام لىكۇلن و تىوؤدۇر دىسەر، چوپىن و كۇپەرنىكوؤس، سوكرات و ھۇمىروؤس و ژنانى وەك فلورانس نايتنگل و ئىمىلاين و پانخورست، ماريون ئەندرسون و مسز پۇزفلىت، ماري و ئايرن كۇرى، كاترىنى دووہم، جۇن ئارك، ئىساك دنسن، ئانا پاقلوؤقايان پى گەياندبوو.

دوای ئەمە، ئەو چەکانەى لى پىرۆز کردین که بههۆيانەوه بەرەرييهکان لەناو دەبەين، بەلام وا تىنگەم ئەوه هىچ سوودىكى نەگەياند. وەستان و کيشانى نيشانەى کرۆس بەتانکىكى گەرەوه بو قەشەيهكى بى نرخ بەدەگمەن دەبىتە جادوويىكى زۆر کارىگەر، هەتا ئەگەر باوەرپىشت بەجادوو هەبىت، که من باوەرم پىتە نىيە، بەلایەنى زۆرەوه دەبىتە هزر لەوه، بکەيتەوه که نافەريديهكى وا وردە چەک ئەفسوناويى دەکا بەلام، بەهەر حال، ئەوان جەنگەکەيان دۆران. ئنجا سویندەکەمان خوارد. قەشەکە هەر جارەو چەند وشەيهكى کەمى لى دەگوت و سرييهکەمان بەتیکرا دەيانگىرايهوه، لەکاتیکدا بەکىکمان لەبەردەم سرييهکەدا وەستابوو، سى پەنجەى لەسەر نووکى شيرە لە کالان دەرها تۆوهکەى قوماندان دانا بوو، که ئەمەشيان بەشیک بوو لە تابلۆکە.

لە مەيدانە کوشوماتەکەدا ویزە ويزىکى دەنگان دەنگى دایەوه :

- سویند بە خوا - باوکى پىرۆزمان دەخۆم - سویندى پىرۆز - که من لە هەموو شتیکدا ملکەچانەر دلسۆزانە بچەنگم و ژيانى خوشم لەپىناو فۆهەر، ميللەت و نيشتماندا بەخت بکەم - ئەگەر داوام لى کرا. هەر کەسىکى ئەم سویندە بخوات - دەبىت ئەوه بزانى - که سویندەکە لەسەر دلى دا مۆر دەکرىت، جا ئەگەر سویندە پىرۆزەکەى بشکىنى - ئەوا پەحمەتى خواى توانادار لەگيانى بىت - چونکە دوای ئەمە - مافى ژيانى نامىنىت و - هەتا هەتايى لەناو ناگرى جەهەنمدا توشى ئەشکەنجە دىت - نامىن.

لە پاشاندا سرودى

{ دەچلاند، دەچلاند ئۆبەر ئالس، DEUTSCHLANDDEUTSCHLAN

ÜBER ALLES - ئەلمانیا لە سەرورى هەمووانە! } مان چراند.

بەم جوړه ته عمید کراين، به لام هیچ پاداشتیکی ئەم ته عمیدکردنه شمان
پس نه درا پوژی پاشتر، کراينه کو مەلەى بچووک که له پینچ تا پارزه پیاو
پیکده هاتن و کەل و پەلى تازهى مەیدانمان پیدرا. من و چەند کەسانیکى تر،
بەدەلەى رەش و بیړییهى سەربازانى تانکمان پیدرا، بەیانى پوژی پاشتریش
له ژیر فرماندهى فیلدویلیک چوینه سەربازگەى بیلفیلدت، که له ویدا بەگەل
دەسته سەربازیکیان خستین که خەریکی ئەوه بوون بچنه بەرەکانى جەنگ و له
شەمەندە فەرە سەربازییه کاندایار کراين.

- ئايا دەيىت ئەم سىرىيە بە زياتر تاوانبارى نەفرەتبارى وەك ئىوہ باربكرىت ؟
شئىكى بىزراوہ ! وا مەكەن كەمترىن نارىكىتان لىبىگرم، ئەگىنا دەتان نىرمەوہ بو ئەو
بەندىخانەيەى كە دەمىك پىش ئىستا شىاوى ئەوہ بوون كە تىايدا بمرن، خوا
بمگرىت ئەگەر وا نەكەم. بەندىخانە شوئىنى نموونەى وەكو ئىوہ يە.

بەم جۆرە سلاوہوہ لەلایەن قوماندانى سىرىيەى ژمارە (0) ئۆبس ھاوپتمان مىر،
چەوسىنەرى تازە سەربازان، پىشوازىم لىكرا، بەلام پىاو لەم جۆرە شتانه رەھاتبوو، من
خرامە تاقمى ژمارە (1) لەژىر فەرماندەى لىفتنانت قون بارىنگ، ئنجا رووداوہ كان
دەستىان پىكرد كە من لە گەلىاندا رانەھاتبووم.

یەكەم چاوپێك كه وتیمان

((بارنگ)) دەستی بۆ درێژ کردم و بەتوندی بەشیوەیەکی دۆستانە

دەستی خستە ناو دەستم. ئەمە شتیكە ئەفسەری سوپای پرووسی ناتوانی

بەناسانی بیكا، بەلام ئەو كردي، كه كرديشی گوتی :

بەخێر بیی، كۆرە لاوهكه، بەخێر بیی بۆ سربییە ژمارە (۵)، تۆ هاتووی بۆ

لیوانی دۆزەخاوی ترسناك، بەلام ئیمە پێكهوه دەمینین و بارتهقاشی

دەكەین، هەر راست بەرەو کامیۆنی ژمارە (۲۴) بپۆ و خۆت بە ئەنتیرۆفیزەر بیر

بناسینە، ئەو سەركردهی دەستە ژمارە یەكه. ئنجا زەردەخەنەیهکی گەرەو

كراوهی بریقەداری هاتی، زەردەخەنە ی كۆرە لاویکی جوان و دۆستانە.

من به تهواوی شله ژابووم

هەر زوو کامیۆنی ژمارە (۲۴)م دۆزییەوه و ئەنتیرۆفیزەر(بیر)م بۆ دەست نیشان

کرا، له تەنیشت بەرمیلیکی گەرە دانیشتبوو له گەڵ سی کەسی دی خەریکی

یاریکردن بوو – کابراییکی کورته بالای لەش پتەوی سی و پینچ سالان بوو.

سی هەنگاو دوور لەو پراوەستام، پاشنەکانم بەتوندی لیکدان و بەدەنگی بەرز و

ئاشکرا خۆم پێشکەشکرد :

هێر ئەنتیرۆفیزەر من داواي

بەلام هیچی دی قسەم بۆ نەکرا، دووان لەو چوار کەسە لەسەر ئەو

پەقرەجانە بازیاندا که لەسەری دانیشتیوون و ئەوەندە بە قیتی وەستان

دەتگۆت لوولە تەفەنگن، خویان و پەنجەکانیان که له خوار خەتی

پانتۆلەکانیان بوو، ئەتۆرۆفیزەر و کابرای چوارەم بە پشتدا کەوتن و

كاغەزەكانى يارى بەئاسماندا ۋەربوون ۋەك پەلك و گەلای زەردى پايز كە بەر
پەشەباى پايز كەوتىن، ساتىك ھەر چواريان تىم پامان، پاشان
نۇبەرگىفريتەرىكى درىژى سەرسۆر گوتى :

- بۇ خاترى خوا، كابر! تۇگيانى ئىمەت دەرگىشا، ۋەختە بلىم ھتلەر خۇي
لە تۇدا ھەشارداۋە. چ شتىك واى لە قالۇچەيەكى پىخى بەرەللاى ۋەكو تۇ كرد
كە بىنى و خۇشەويستى ناشتياى ھاوولاتيان لە كاتى ئەنجامدانى كارى بى
زيانيان بشىۋىنى ؟ پىمان بلى تۇ كىي و تۇ چىت ؟

- ھىر نۇبەرگرفتەر، پاپۇرتە ۋەويە كە من لە لايەن ليفتناننت (قۇن بارنگ) ۋە
ھاتووم و من دەبى خۇم بە دەستەى ژمارە (۱) و بە ئەتروفيزەر بىر بناسىنم.

(بىر) و پىاوى چوارەم كە تا ئەو كاتە ھەر لەسەر پىشت كەوتبوون، قىت
بوونەۋەو، ھەر چواريان بەترسەۋە تىم پامان، وايان تەماشاشا كرد دەتگوت ئەگەر
من تەنيا ھەنگاۋىك بۇيان بچم، بە چرىكە ھاۋارەۋە بەھەموو لايەكدا رادەكەن،
لەپاشان ھەموويان پىكەۋە داياىنە قاقاى پىكەنن.

- گویت لىيەتى ! ھىر نۇبەرگفريتەر. ھا، ھا، ھا، ھىرئەتروفيزەر بىر، ھا، ھا،
ھا، بەم جۇرە نۇبەر گفريتەرە سەر سوورەكە سەرسوپمانى خۇي پىشان دا، كە
لە پاشان پرووى لە ئەتروفيزەرەكە كردو، بۇي چەمايەۋە گوتى " رىزدار،
جەنابى باويقار، شكۇدارى دلپراكىش، ھىر ئەتروفيزەر بىر من تكاى راپۇرتدار
دەكەم

بەسەرسامىيەۋە يەك يەك سەيرم كردن، بەتەواۋىي بى تۋانا لەۋەى
تىبگەم كە ئەم گالته نايابە چى بوو. ئنجا كە لە گەشكەى پىكەنن ھاتنەۋە
ھۇش خۇيان، ئەتروفيزەر لىي پىرسىم كە لە كوۋە ھاتووم، كە پىم پراگەياندن
ھەموويان بەسۆزەۋە تەماشايان كردم.

کابرای سهرسۆر پیی گوتم، برۆ خۆت و لاقه تهخته ئاساکانت، بۆ بهتالیۆنی سزادراو له هانوڤەر. ئیستا تیگه‌یشتین که بۆچی بهو جۆره ره‌فتارت ده‌کرد. که پاشنه‌کانت بهو جۆره لی‌کدان ئیمه و امان زانی گالته‌مان پی ده‌کەیت، به‌لام من به‌موعجیزه‌یه‌کی خوایی داده‌نیم که تا ئیستا توانای لی‌کدان‌یانته‌یه، باشه‌فهرمون.

به‌م وشانه‌ له‌ ده‌سته‌ی ژماره‌ یه‌کدا پيش‌سوزی کرام، ئنجا پاش یه‌ک سه‌عات له‌ پینگادا به‌ره‌و (فریبورگ) گلۆر ده‌بوینه‌وه‌و که له‌ویش ده‌بوایه‌ یه‌که‌یه‌کی شه‌رکه‌ر پیک به‌ینین و بۆ مه‌شقی تایبته‌ له‌ شوینیکه‌وه‌ بۆ شوینیکی تری نه‌وروپای ئاشووب ره‌وانه‌ بکریین، به‌ده‌م پینگاو‌وه‌ له‌کاتی گفتوگۆدا، هه‌ر چوار هه‌قاله‌که‌م خویان ناساند. له‌گه‌ڵ نه‌و چوار هه‌قاله‌مدا ماوه‌ی جه‌نگم به‌سه‌ربرد.

(وولی بیر) به‌ ده‌ سالان له‌ وانی ترمان گه‌وره‌تر بوو، هه‌ر له‌به‌ر هه‌ندیش بوو پیمان ده‌گوت "پیره‌ئان". نه‌و خیزاندار بوو، دوو زارۆکیشی هه‌بوون. له‌ پيشه‌دا دارتاش بوو، مالیشی له‌ به‌رلین بوو. به‌هۆی سیاسه‌ته‌وه‌ هه‌ژده‌ مانگی له‌ کامپی سزادان به‌سه‌ر بردبوو، دوا‌ی نه‌وه‌ (لیبوردنی) وه‌ده‌ست هینابوو، ئنجا ره‌وانه‌ی به‌تالیۆنیکی سزادراویان کرد. پیره‌ئان له‌سه‌رخۆ گه‌رژیه‌وه‌و گوتی :

- بینگومان هه‌ر لی‌ره‌شدا ده‌مینمه‌وه‌ تا نه‌و پۆژه‌ی که زۆر به‌خیرایی به‌رگولله‌یه‌که‌ ده‌که‌وم.

پیره‌ئان، هه‌قالیکی خۆسه‌ر بوو، هه‌میشه‌ هیمن و له‌سه‌رخۆ بوو، ته‌نیا جاریکیش له‌ماوه‌ی نه‌و چوار ساله‌ پر مه‌ترسییه‌ی پیکه‌وه‌مان به‌سه‌ر برد

نەمدىت توورە بىت يان بترسىت. يەككە بوو لەو گيانلەبەرە سەيرانەى كە
هېمىنيان لى دەتكا، ئەو هېمىنيەى كە ھەموومان زۆر پىويستيمان پىنى ھەبوو
لە تەنگانەيەكى وادا. ئەو، بەتەواويى ۋەك باوك بوو بۇمان ھەر چەندە
جياوازىي نىوان تەمەنمان تەنيا دە سال بوو. زۆرىش بوون ئەو جارائەى كە
تياياندا دلم بەو بەختەم خۆش دەبوو كە منى خستە لاي پىرەئان لە يەك
تانكدا.

ئۆبەرگىفريتەر جوزىف پۇرتا، يەككە بوو لەو نوكتە بازە نەگۇرپانە كە
ھەرگىز نەدەھاتە بەزىن. تۇسقالىك گويى لە جەنگ نەبوو، من لەو باوەرەدام كە
شەيتانىش كەمىك لەو دەترسا كە شتىكى لەگەلدا بكانتە
حالەتتىكدا ئەگەر خۇيان ھەلخەلەتتىن، ھەرچۇنىك بىت، ھەموو ئەفسەرەكانى
سەر بەسرىيەكە لى دەترسان، ئەوانەى كە دەى توانى تەنيا ھەر بەتەماشا
كردنىكى بى تاوانانە، بە يەك جارىي پىيان لە ھاتوچۇ بىرىت.

قەتیش ئەوەى لەبىر نەدەكرد كە بەوانەى تووشى دەبوون بلىت من كاتى
خۇى (سوور) بووم. ئەو، ماوەى سالىكى لە (ئۇراننبورك) و (مۇبىت) بەتاوانى
چالاكىي كۆمۇنىستى بەسەر بردبوو، لە پای ئەوەى كە لە سالى ۱۹۳۲ يارمەتى
ھەندى برادەرى دابوو بۇ ھەلئواسىنى دوو ئالاي سۇشىيال - دىموكرات بەسەر
تاوەرى كەنيسەى ميشىلەو. ئەو كاتە پۇلىس گرتى و چواردە پۇژ زىندانى
كرد، پاشان كىشەكە لەبىر چووەو، تا سالى ۱۹۳۸ كە لەناكاو لەلايەن
(گۇستابۇ) ۋە گىرا. ھەولكىي زۇريان لەگەلدا بۇ ئەوەى بيسەلمىنىت كە
حەشارگە نەئىنيەكەى (ۋىل ۋىبەر) قەلەوى ھەمىشە خەفییەى، سەرکردەى
كۆمۇنىستەكان پى دەزانىت. پاش برسى كردن و ترساندى بۇ ماوەى دوو

مانگ، ھىنايانە بەردەم دادگاۋ بەتاۋانى چالاكىي كۆمۇنىستى تاۋانىبار كرا. وىنەيەكى فۇتۇگرافى گەۋرە لە بەردەم دادۋەرەكەدا دانرابوو، كە تيايدا دەبىنرا پۇرتا بە ئالايىكى گەۋرە بەرەو كەنيسەي ميشىئىل دەچوو. بە دوازە سال كارى قورس حوكم درا بەھۆي چالاكىي كۆمۇنىستى و بى حورمەت كرنى مالى خوا. ھەر بەماۋەيەكى كورت پىش بەرپابوونى جەنگ وەكو زۇربەي زۇرى بەندەكانى تر، ئەۋىش بەھەمان پىگاي ئاسايى وەبەر لىبۋوردن كەوت، بەۋەي كە خرايە بەتالىۋنىكى سزادراۋەۋە. پارە و سەرباز يەك حىسابيان بۇ دەكرىت، گرنگ نىيە لە كۆيۋە ھاتىن.

پۇرتا بەرلىنىي بوو، ھەموو بەدخوييەكى بەرلىنىيانى ھەبوو، زمان پىسىي و نەگرىسىيەكى سەير، ئەۋەندە بەس بوو بۇي كە زمانى بكاتەرە بۇ ئەۋەي ھەموو ئەۋانەي لە دەۋرۋپشتى لەبەر پىكەنن گەشكە بىن. بەتايبەتى كاتىك جۇرە خاۋيىكى بەدەنگى دەداۋ لە رەفتاردا خۇي وا پۇج گەۋرە لەخۇبايى پىشانەدا كەۋەك ئەۋەي ھەر لە خزمەتكارى كۆنتىكى ئەلمانى بوەشىتەرە.

لەھەمان كاتىشدا پۇرتا مۇسىقا ژەنىكى بەتاۋاناۋ خاۋەن بەھرەيەكى راستەقىنەو سروسىتىي بوو، ئەو بەشىۋەيەكى ئەفسووناۋىي وەك يەك ھەردوو نامىرى ھارپ و ئۇرگەنى لىدەدا. بۇ ھەر كۆيۋەكەش بچوۋبايە كلارنىتەكەي لەگەل خۇيدا دەبرد كە ئاۋازى ئەفسووناۋىي پىلىدەدا، چاۋە تىرە چلىسەكانى دەبىرپىيە پىشەخۇي، پىرچە سوۋرەكەشى وەك دەسكە گيا قىت پادەۋەستا، نۆتە دەرچوۋەكان لەو نامىرە وەك بلىي سەمايان دەكرد جا ئاۋازەكەي مىللى بوايە يان كلاسكىي، مۇسىقا بۇ پۇرتا زمانىكى نامۇ بوو، بەلام بەختەۋەرەنە ئەگەر بە

رىككەوت پارچە مۇسقىيەك يېتە پېش ئەو ئەوئەندە بەس بوو بۇ پېرەئان كە
ئاوازەكەى بۇ بىژەئىت و ئىدى پۇرتا خۇى لىى دەدا، وەكو ئەوئەى خۇى
ئاوازەكەى دانابىت.

دىسان پۇرتا بەھرەمەندىيەكى راستەقىنەى حىكايەتخوانىى ھەبوو،
دەيتوانى چىرۆكىك رىك بخت كە چەند رۇژىك درىژە بكىشىت و لە سەرەتاوہ
تا كۇتايى درۆ و ھەلبەست بىت.

وەكو ھەموو بەرلىنىيە رىژ لە خوگرەكان، پۇرتا ھەردەم دەيتوانى بلىت لەكويدا
شتىك ھەيە بۇ خواردن، چۇن دەتوانىت وەدەستى بخەيت و، ئەگەر ھەر جۇرہ
ھەلبىژاردنىكىش ھەبىت كاميان باشترە. رەنگبى لەكاتى گەراندە بە زەوييە وشك
و بەيارەكاندا پۇرتا لەگەل خۇياندا بېەن.

پۇرتا سووپە لەسەر ئەوئەى كە سەرکەوتنىكى گەرەى لەگەل ژئاندا
وەدەست ھىناوہ، بەلام روالەتەكەى وات لى دەكات گومان لە قسەكانى بكەيت.
پۇرتا بى تام درىژ و بەھەمان شىوہش لاواز بوو، مىلى ھەر لە مىلى حاجى
لەقلەق دەچوو كە لە ياخەى بەدلەكەيەوہ دەرپەرى بوو، لەو ملەيدا
سىئوئادەمىكى گەرە ھەبوو كە ھەر كاتىك قسەى بگردايە پياوى گىژ دەگرد،
چونكە نەدەكرا چاودىرى ھەلبەز و دابەزى نەكەيت. سەرىشى شتىكى
سىگۇشەيى بوو كە مشتىك پنتە خالى بەشىوہيىكى ھەرپەمەكى بەسەردا
كرابوو. چارەكانى گچكە و برسى بوون، بىژانگەكانى سىپى و بەمەكرەوہ
بەرامبەر ئەو كەسەدا دەجوولانەرە كە قسەى لەگەلدا دەگرد، پرچى سوورىكى
ئاگرىى بوو، وەك پووشەلان بەھەموو لايەكدا قىت رادەوہستا، كەپورى مايەى
شانازىى پئوہ كردنى بوو، ھەر خواش دەيزانى بۇ، كە دەمى دەگردەوہ، يەك
ددانت بەتەنيا لە ناوہراستى شەويىلگەى سەرەوہيدا دەدەيت، ئەو، سووپ بوو

لەسەر ئەوەی دووانی تریشی هەن، بەلام ئەوان ددانە خری بوون و چاکیش شاراوە بوون. لە هەر کۆیشدا بەرپرسی نازوقە جووتە پیلایکی بۆ بدۆزیباوە، بەلوغزکی گەرە دادەنرا، ئەو، دەبواوە پیلای نمرە (۱۴) وە دەست بخت.

سییەمی ئەو گروپە چوار کەسییەمان، پلۆتۆ، کیویکی گوشت و ماسوولکە بوو، لە پوتبەدا ستابس گیفریتەر بوو، ناوی راستەقینەشی گوستاف ئیکن بوو، سێ جارێ خرابوووە کامپی گرتوو خانەو، نەک بەهۆی سیاسەتەو بەلکو تاوانی نا ئابرووبەر ئەوی ناردبوو ئەوی. ئەو، لە کەشتیخانە هەمبەرگدا کاری دەکرد، بەلام خووی و هەندیک لە هەقلانی کاریکی باشیان بۆ خوێان کردبوو بە دزینی شتیکی لێرەو شتیکی لەو مەخزەن و کەشتییانە، لە پاشان گیران و ئەم گرتنەیان شەش مانگی خایاند. دوو پوژ دواي بەربوونی پۆلیس هاتنەو گرتی. ئەمجارەیان براکەي پاسپۆرتیکی تەزویکردبوو، کە لەبەر ئەم تاوانە سەریان پەڕاند، خودی پلۆتۆش ماوەی نو مانگان خرایە زیندان بی ئەوەی لێی بپێچنەو، ئنجا بەبی هیچ پرونکردنەو یەک پاش لێدانیکی زۆر فێدرایە دەرەو. پاش سێ مانگان لە پای شتیکی تردا بانگ کراو دزیکردنیکي بۆ ریکخرا کە ئەویش دزینی تەواوی باری لۆرییەکی ئارد بوو، پلۆتۆ هیچ شتیکی لەم بارەییەو نەدەزانی بەلام لەگەڵ ئەوەشدا تووشی تێهەدان بوو، پاشانیش لەگەڵ کابراییک پووبەرپوویان کرد، سویندی خوارد کە پلۆتۆ ئەو شەریکەتی کە پیکەو لورییە ئارەکیان تالان کرد. دادگایی کردنەکە تەنیا (۱۲) دەقەي خایاند و شەش سالیان بەسەر پلۆتۆدا سەپاند. ماوەی دوو سال لە (فۆهلستوتل) مایەو، پاشان ناردیانە بەتالیونیکی ناسایی سزادراو، لە ۱۹۳۹ دا لەگەڵ ئەوانی تری سەر بە لیوای

(۲۷) ی سزادراو بهناو پۆلهندهدا رەت بوون. هەر کاتیکیش بتهوی پلۆتۆ بهتهواویی شیّت و هار بکهی ئەوهنده بهسه پرستهیهکی به گۆیچکهدا بدهی که هەردوو پهیغی لۆریی و ئاردی تیدا بیّت.

چاره‌مینیان ئۆبەرگیفریتەر ئەنتۆن ستییر، هەر بهناوی تیچ بانگ ده‌کرا، چوار پی و یازده گری و نیو دریز بوو. له شاری {کۆلن} هوه هاتبوو که لهوی له پیشه‌سازی بۆن و بهرامه‌دا کاری ده‌کرد. له جۆره شه‌پکی به‌هه‌راوه‌ریا له (بیرستوب) خووی و دوو هه‌قانی تری تووشی سی سال حوکمدان بوون، له کامپکی گرتوو‌خانه، دووه‌که‌ی تر پیکه‌وه بوون تا ئەو پۆژه‌ی یه‌کیکیان له پۆله‌ندا کوژراو ئەوی دیکه‌شیان فیلاری کرد، به‌لام گه‌راو ئنجا له سیداره درا.

بۆ ماوه‌ی شه‌ش پۆژ ئەو شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌ی یه‌که سه‌ربازییه‌کانی هه‌لگرتبوو به ته‌قه ته‌قه‌وه به‌ناو ئەلمانیا‌دا رەت بوو به‌رله‌وه‌ی بگه‌ینه شوینی مه‌به‌ستمان، که شاره خنجیلانه‌که‌ی (فریبورگ) ی خوارووی ئەلمانیا بوو، قه‌ت بیرمان بۆ ئەوه نه‌ده‌چوو که به‌یئێن ماوه‌یه‌کی زۆر له‌ویدا به‌یئینه‌وه. پاشه‌ی سوپا شوینی ناسایی نییه بۆ به‌تالیۆنه سزادراوه‌کان که به‌پیی ئەرکه‌که‌یان ده‌بی هه‌رده‌م له‌پیشه‌وه بن و بۆ خوێان لاپه‌ره خویناوییه‌کانی میژوو بنووسن. قسه و باسی وا ناخۆش هه‌بوون که ده‌مان نیرنه ئیتالیا و، له‌ویشه‌وه بۆ لیبیا، به‌لام که‌سه‌ش راستیه‌که‌ی نه‌ده‌زانی. پۆژی یه‌که‌م ده‌ستی پیکرد و به‌ پینمایه‌کانی لیخوپرین و هه‌ندیک ئەرکی تری د‌خۆش‌که‌ر به‌سه‌رچوو. کاتی بیکاری خو‌مانمان به‌ خۆشییه‌کی ته‌واوه‌وه له‌ خوار‌دنگه‌ی {زوم گول‌دنه‌ن هersh ZUM GULDENEN HIRSCH} به‌سه‌ر برد، که خاوه‌نه ئیسک

سووكەكەي بە ئاسايى پىيى دەگوترا (شولتن) و بەھەمان شىۋەي ئاسايىش
سەلماندى كە برادەرىكى دىرىنى پۇرتا بوو.

زۆرى خاياند تا وام لىھات لەو جۆرە چالاككىيانەدا بەشدارىم و شتى
ئەوئندە تۇقىنەر لە پابوردوومدا ھەبوون كە وایان دەکرد من لە سەرەتاوہ
ھەست بە كۆسپ و تەگەرە بکەم بۇ لە گۆپنانى ئەو پابوردووه، يان ھىچ نەبى
بۇ پراگىرکردنى بۇ يەك شەو ئەگەر بۆنەكە ئەمە بخوازىت. جا ئەگەر ناو بەناو
لەمەدا سەرکەوم ئەوا چاکەكە بۇ پۇرتا و پىرەئان و پلۇتۇو تیچ دەگەرپتەوہ.
ئەوانىش وەكو من بەتەواوى كەوتبوونە ناويیەوہ و دلرەقى كردبوون،
كاتىكىش كە مەشروب و كچ و گۆرانى لەگۆپى دەبوو، ئەوا گوئیان بەھىچ
شتىكى تر نەدەدا.

له سه ره تادا، كابرای شه مه نده فخره وان رازی نه بوو، ناشنال سوشیالیستی چاك نابى پيوستییه كانی سه ربازه تاوانباره كان چیه جی بكا، به لام كه پورتا شتیکی دمرباره ی شووشه ارم اه كه چرپاند، كابرای شه مه نده فخره وان بو ماوه یه ك له بیرى چوو كه ئافه ریده یه کی سوپه ره. پرووی كرده سه كۆی چیشته خانهی ا شوولتز اه قهلهوی خاوهن چیشته خانه كه مان و دواى كه میك به پریسكه یه کی گه و ره گه رایه وه و وه كو پيوست دایه دهستی. پورتا سه رنجیكى پر له خوئن مه شره بیی دایى. پورتا به هه موو ده برینه دلپاكانه كه ی خویه وه گوتى :

- تو ئه ندایمى كى حزبی، وانیه ؟

بیگومانم، كابرای شه مه نده فخره وان وه لامى دایه وه، ئامازه ی بو ئه و نیشانه جیا كه ره وه ی حزب كرد كه گیرفانى به دله كه ی به ری دمرازنده وه، بو ده پرسى ؟ پورتا چاوه شینه چنوكه كانی ویک هینانه وه. برادهرى خو شه ویست، من وه لامت دده مه وه.

ئه گه ر تو ئه ندایمى حزب بیت ئه وا مل بو راسپارده كه ی فوهر كه چده كه ی كه به رزه وه ندى گشتی پینش به رزه وه ندى تا كه كه س دیت. جا له به ره ئه وه تو شتیکی وه كو ئه مه له م بابه ته وه ده لیى " ئه ی جه نگا و ره ئازاكانى به تالیونى بیست و هفتهمینی ئاگرو شمشیر! بو ئه وه ی یارمه تی بدرین، زور باشتر بو فوهررو بو گه ل بجه نگن، من، وه كو نمه ك خواردنیک، ئه و شووشه ارم اه تان پی ده به خشم كه له یز جۆزیف پورتا سه ره رای چاكه سنوورداره كه ی هه ز ده كا به منی ناشایانى بیه خشیت ". نه ت ده ویست ده قاو ده ق ئه مه بلیى ؟ ئه ری ئه م وشانه نه بوون كه له سه ر زمانت بوون ؟ برای خو شه ویست، ئیمه له كانگای دلمانه وه سوپاست ده كه ی، ئیستاش ده توانی برۆیت.

پورتا به شانازییه کی زورهوه دهستی بهرز کردهوهو، کلاوه که ی بلند کردو
بههاوار کردهوه کوتی، گروس گوت ! - سلاو.
همر یه کسهر که شهمنده فمروهانه نازییه بهد بهخته که رویشیت و بهتوره ییهوه
ددانه کانی لیکدان، پریسکه که مان کردهوه.

پینج شووشه نارهق و، روستی گوشت بهراز و، دوو مریشکی سوورهوه کراو و
هی تری تیدا بوو.

سەيرو سەمەره يىپەكانى خەئكى بەئكان

بە دەنگىكى لەرزۆكەو گوتى: " بەلام دەبى ئەو مان لەبىر بىت كە ئىمە بۇ جەنگ دەچىن، جەنگىش پەنگىبى تا رادەيەك شتىكى ترسناك بىت، لە جەنگدا گویت لە ھەموو جوړە شتىك دەبىت و خەلك بەھۆيانەو دەمرن. گرىمان گوللەيەك لەناكاو ھات و ھەر پىنجمانى بەيەكەو كوشت، يا گرىمان، - دەنگى گۆرا و بوو بە پستەيەكى ترسناك - گرىمان كەسمانى نەپىكا بەلام ئەو سى شووشەيەى ئەنگوتن كە شتىكيان تىدا مابوو، ئەمەيان دەبىتە - ئەمەيان دەبىتە ترسى راستەقىنەى جەنگ ! "

لەگەل ئەو ھەشدا، شووشەكانمان بۇ كاتىكى دوایى وەلانان.

پاش دەمىكى كەم شەمەندەفەرەكە رۆيشت.

- بەرى كەوتىن ! بەرى كەوتىن ! .

ھەر خوا بۇ خۆى دەيزانىت بۇ ئەم ھاوارەمان كرد، چونكە بەتەوايى ھەم بۇ ئىمە كە لەناو واگۇندا بووين و ھەم بۇ ئەوانەى لە دەرەو ھەش و ھەستا بوون پوون بوو. دەرگا خزۆكەكان بە ھەردوو لادا كرانەو ھە و ئىمەش لەناوياندا و ھەستايىن و خۆمان بە يەكدييەو ھەلواسى بوو بە دەنگى گەورەش ھاوارمان ھەكرد. ئەو ھى دەمان دىت لەلامان گرنگ نەبوو، پشیلە بووايە يان مانگا، خۇ ئەگەر ئافرەت بووايە ئەو ھەر ھىچ، ھاواریكى خۆشىمان تىدەگرت. لەناكاو پىرەئان گوتى: " پىم بلىن، ئىمە بۆچى وا دلخۆشىن، ئايا ئەو دلخۆشىيەمان لەبەر ئەو ھىە چونكە بەرەو قەسابخانە دەچىن ؟ "

پورتا لەناوەرە راستی ھەراوھۆریای پەر لە خۆشییەو وەستاو بیرى لەم قسەىە کردەوہ.

- بۆ دڵخۆشین؟ زۆر چاکە، پۆلە پیسە خۆشەویستەکانم، دەبیینن، ئیئە دڵخۆشین، بەلام بۆچی؟"

بە دەرووبەرى خۆیدا پروانیە ھەموومان.

تیج گوتى: "وا تیبگەم من دەزانم."

- باشە، بۆچی؟

- چونکە، - بەجدى سەیرىكى کردین -، چونکە، قەت شتیکتان لە بارەى جەنگیکەرە بیستووہ کە خەلکى تیايدا دڵخۆش نەین، ئنجا وەکو بەیر ھاتنەوہیکە ھەلى دایى و گوتى، کەواتە ئیئە بۆ ئەرکىكى گەرە ھاتووین. ئیئە لە رینگا داین بۆ یارمەتیدانى فۆھەر، بۆ یارمەتیدانى فۆھەرى گەرەمان بۆ دۆراندنىكى راستەقینەى گەرە، بۆ ئەوہى ئەم جەنگە پیسە بوەستیت و ئەم دەرمانە جوانە لەکۆتاییدا بیئتە راستییەكى شکۆدار.

پورتا، تیجى بلند کرد و ھەردوو کولمى ماچ کردن و دووبارە دایناوہ. پاشان ملە قازیبە دریزەکەى بەسەر ئیئەدا دریز کرد و بۆرژنىكى پەر لە شادى بە گویچکەمان دادا کە بیگومان فۆھەرىش گویى لیبووہ بەلام تیننەگەیشتووہ.

بۆم نییە راییک دەربەرم، بەلام لە گۆشە نیگای سەربازىكى تاییبەتوہ ئەو بەھرە بەناویانگەى کە ئەلمانەکان لە ریکخستندا ھەیان بوو ئەوئەندە زۆر دەرئەکەوت، ھیچ نەبیئت لەو شوینەى کە گواستەوہى یەکە سەربازیبەکانى تیايدا دەکرا. بیروکەى پلانى زیرەکانەى ستادى سوپا و ریکخستنى ستایشکراو کە سەرباز وەریدەگریت، لەبەرئەوہیە کە بۆ ھەر شوینىک دەگوازیئەوہ بە پەناو پینچ بیریئە ئەوى، بۆ گواستەوہى ھەر سەربازىک لە

خالى (A) بۇ خالى (B) بە درىزايى ھيلىكى راست و بەبى وەستان بە درىزايى پۇژ لە شوينەكانى بەھەلكەوت لەناو كىنگەكانى دەغل يان لە قەراخى شوينە زۇنكاوہكان - بە كورتى، بۇ گواستەنەوہى ئەو سەربازە بەبى بەفېرۇ دانى كات يان سووتەمەنى يەكسانە بە گۇرانكارى شۇرشگىرپانە لە بەرپوہبردنى جەنگدا و ئەو ئەنجامە گىرنگەى دەبىت، كە پلانە جوانەكانيان توشى شيوان نابن، راستىيەكى تەواو زانراویشە كە سەربازى تايبەت لە ھەموو ولاتاندا دەتوانن بارەپى پىبھىنن ئەویش ئەوہىە كە كەس ناتوانىت بەدەر لە بى سەروبەرىي جەنگ ھەلبىگىرسىنى. بېرى بى سەروبەرىي و ئەو بە فېرۇ دانە زۆرەى زيانى مرقۇ، خۇراك، كەل وپەل و كارى فېكرى كە لە پشەت دەرپىنەكانى وەك (پىشقەچوون بەپىي پلان) ھوہ دىن پىنويسىتيان پىيەتى، خو (راستكردنەوہى بەرەى جەنگ)) و ((كشانەوہى جېرانە)) تراژىدىيائىكى ئەوہندە لە رادەبەدەرە كە لەھرزەوہ دورە، تەنانەت ئەگەر ھەوليشى بۇ بدىت.

وام دىتە بەر چا و كە جۆرە پوونكردنەوہىەك بۇ بى سەروبەرىي جەنگ ھەيە، لەوانەيە ئەمە بىت، يان ئەمەيان بىت لەناو چەند شتىكى تر، كە ئەگەر بى سەروبەرىي نەبى ئەوا رەنگبى بىرى بەرپىسىيەتى جىگىر بىرىت. ئەگەر تۇ وا دابنىي كە بى سەروبەرىيى _ بەرپىسىيەتىي، ئەو كاتە پوونكردنەوہەكەم دەبىتە شتىكى ماقول.

ئەگەر جەنگ _ بى سەروبەرىي

بى سەروبەرىي _ بى بەرپىسىيەتىي

ئەوا جەنگ _ بى بەرپىسىيەتىي

ئەمەش ھاوكىشەيەكە كە لەمەودوا زۇرچار بۇي دەگەرىينەوہ.

بەبى ھىچ بەرپرسىيە تىيەك، بە سنورى سربىادا گلۇر بووينەو كە لەویدا پىمان گوترا تا پىراگە ياندنىكى تر ئىمە بەتالىۋنى ھەژدەمى تىپى دواز دەمى پانزەرىن و ئىمە نىردراوين بۇ ناوچە يەكى مەشقردن لە شوئىنىكى ولاتى بەلکاندا كە لەویدا مەشق لەسەر بەكارھىنانى جۆرە تانكىكى تازە دەكەين و، دواى ئەو پەوانەى بەرەى جەنگ دەكرىن. كە ئەمەيان پىگوتىن، پورتا زەردەخەنە يەكى ھاتى و كەيفى ھات، گوتى :

– بەم شىۋە يەى ئىستا كە دەگمەنە بۇ سىي و چوار سالى ئايىندە وا بمىنىتەو، سامانىكى باش دەستەبەر دەكەين، ھەموومان ئەو كاتە لەرادەبەدەر دلشاد دەين و بەجۇرىكى ناناسايى دەولەمەند دەين، پىشتان دەلئىم بۇچى. لە بەلکاندا كاروبار وادەگە شىتەو كە لە ھىچ ولاتىكى ترى ئەوروپا وانىيە، چونكە ھەموو جۆرە بازىرگانىيەك راستەوخۇ دەكرىت، شت لە يەكترى دەدزىن كەچى ھىچ ھەراوھۇر يايىك پرونادات، جا سەرباز چىيە ئەگەر كاسبكارىكى باش نەبىت ؟ ئىستا سەربازى باش بن و ھەرچىيەكى فىرى بووينە بەبىرتان بىتەو ھە بەكارىشى بەيىن، من زۇر پەزامەند، دەولەومەندو ھەك گەنجىكى تىرۆتەسەل خەلكى قەشەنگى بەلکان بەجى دەھىلم.

لە زەگرەبەو ھە بۇ بانىالوكا، لەوئە بۇ سەرايىقۇ، ئنجا لەناكار پووەو باكوور بۇ (برۇد) چووين، پاشان دووبارە پومان لە پۆژھەلات كردو لە سنورى ھەنگارىا پەرىنەو بەرەو پىكس (Pecs)، بەم جۆرە بەتالىۋنى ھەژدەمىن لە گەپان دابوو، لاسايى كردارە مەزن و لەبىرنەچووەكانى پالەوانانى دەكردەو، ھەرچەندە ئەمەيان بەتەواويى بەو جۆرە نەبوو كە تەلگرافەكان لە بەرەكانى جەنگەو ھە بۇ (نىرۇپا) يان دەگواستەو ھەكە بىنەرانىان لە سىنەمادا تووشى ھەناسەسوارىي و سەرسوپمان دەكرد كاتى فلىمە دىكۆمىنتەكانىان

دەدىت و گوييان لە مۇسىقاي سەربازى دەبوو. نەخىر، بەتاليونى ھەژدەمىن قەت فلىمى بۇ نەگىراوھو لە فەرمانەكانىشدا ناوى نەھاتوھ، تەنيا يەكئىك بوو لە بەتاليونە نەناسراوھ كۆنەكان كە نابووت دەبوو، پىك دەھاتەوھ، نابووت دەبوو، پىك دەھاتەوھ، ئىنجا ديسان بۇ چەند جارىك نابووت دەبوو، پىك دەھاتەوھ، چونكە ئىمە نەفرەت لىكراوبووين ھەر چەندە ئىمە نەمان دەتوانى وا بەكورت بېيەكى بى وىنە ھەستى خۆمان وەكو پۇرتا دەپېرىن. كە قەت بۇ جرتىك يەكى نەدەكەوت بۇ ئەوھى خالىكى پى لە كۆتايى راپۇرتە نا موحتەمەلەكانى بىژەرى رادىو دابنى.

پۇرتامان لە دواوھ بەجىھىشت لە شاروچكەى ماليكت لە باكوورى رۇژھەلاتى پىكس. لە ساتەكانى دوايىدا بە ھەلەداوان ھات و بەزۇر خزاندىانە ناو كاميونەكەوھ. دواى دوو دانە دەقىقە، كاتىك بەبەردەم كوخيكا تىدەپەرىن لە دەرەوھى شاردا، سى ژنە قەرەجمان دىت كە ئارەزوومەندانە دەستيان بۇ ئىمە رادەوھەشانىد، پۇرتاش ھەر بەدەست رادەوشاندىن وەلامى دانەوھو بۇراندى :
- كچۆلەينە، خواحافىن، ئەگەر ھاتوو مندالتان بوو، مندالەكەش كوپ بوو، ئەوا بەناوى باوكىيەوھ ناوى بنىن (جۇزىف) و بۇ خاترى مەرىمى پاكىزە مەھىلن بىيئە سەرباز، بەواتايىكى تر گەواد، ئەمەيان بەرپىزترە.

پاشان پۇرتا بە ئاسوودەيى خۆى لە سووچىكى واگۆنەكەدا خزاندى، دەستە كاغەزىكى قومارى زۇر گىزايوى لە گىرفان دەرھىناو ئەوھندەى نەبىرد چوويىنە ناخى ئەو گەمەيەى كە بە قىنگت - ئت - ئون (بىست و يەك) ناسراوھ، پاش يارى كردنىكى چوار سەعاتى شەمەندەفەرەكە لە ئىستگەى سنوورىى ماكو وەستا كە كەمىك لە خوارووى رۇژھەلاتى زەگدە.

پیمان پراگهینرا که وهستانکی ده سهعاتی هیه پیش نهوهی
بردهوام بین بو پومانیا، له واگونهکه دابهزین و دهستان به پیاسهکردن کرد
بو بینینی دهروبه. هروهکو عادهتی، پورتا لهسه بهرپرسیهتی خوی لی
دا چوو، هروهکو عادهتیش، پاش ماوهیهکی کهم سالان سالان بهرو من و
پیرهئان هاتهوه، زور بی گوناهاهه دیاربوو، به گویچکهکانمی چریاند :
- وهره !

شارهکه - که شتیك بوو له نیوان شاریکی لادییانه و گوندیک - به خاموشی
له قرچهی گهرمای پاش نیوهپودا لی پراکشابوو. که له شهقامی سهرهکید،
گهرم و نارقه کردوو، پیاسهمان دهکرد جلهکانمان به لهشمانهوه دنووسا و
جووتیاری شپرو وپیش له سیبهری درهختهکاندا لی پال کهوتبوون و
نووستبوون. له ناکاو پورتا بهسه چهند شوورهپیکدا ههنگهرا و بهناو
پهرزینیکدا چوو، جا نیمهش خومان له شهقامیکدا دوزیهوه که خانووهکان و
باخچهکانی بچوک بوون.

پورتا گوتی " من دهتوانم شت بوون بکه " نههه گوت و دهستی به پراکردن
کرد.

نههجامهکهشی نهوه بوو که من و پیرهئان له ناکاو خومان له پشت
پهرزینیک شاردهوه، هر یهکهشمان قازیکی خنکاوی به دهستهوه بوو، کهچی
دهرزهنیك ژن و پیاو سهریان له دوو پورتا ناو نهویش بهپراکردن خوا خوی بوو
خوی پرگار بکات.

به پهله بهرو شهمندههههکهمان گهراینهوه، قازهکانمان له بهر چاوان شاردهوه،
ئنجا گهراینهوه بو پرگار کردنی پورتا.

توشى بووين، به ههنگارى گهروهه لهگهڵ ژماره پاسهوانىكى زۆروهه
ملى پىگاي گرتبوو كه پىكهاتبوون له ليفتنانتيكى ههنگارىيى و، دوو سهربازى
دهورپيه به سونگيهوه، دووان له پولىسى سهربازىيى خومان لهگهڵ پهنجاي
كهسيكى هاوار كردوو كه به دهست و سهر ئيشارهتيان دهدا، ههنگارىيى،
پۆمانىيى، سلوفاكييى و قهرهج.

پۆرتا ههموو ئەمەى بهو پهپرى هيمنييهوه وهرگرت، پىيى گوتين "وهكو
دهبينن، بريكارى پاشاي ههنگارىيا، باشترين دوستى فوهبرى ئيمه له ولادتاي،
پاسهوانى شهرفى بۆ من ناماده كردوه."

خۆشبهختانه ئەمەى پيشوازي لهم كاروانه كرد كه گهيشته واگوڤنى
سهركردايهتى سهربازىيى ميچهر ههنگا بوو، ههنگا گهنجىكى پروو خۆش بوو،
يهكيك بوو له پشتيوانه تايبهتهكانى پۆرتا، هيمنانه گوڤى له
تاوانباركردنهكانى ليفتنانته ههنگارىيهكه گرت، پاشان كه ليفتنانته ليڤووه،
ئهو دهستى پىكرد :

- بۆ خاترى خوا ئيوه تاكو ئىستا چى بوون ؟ دزىيى و ههولنى كوشتن، ئيوه
ههه تهنها قاز دزىنتان نهكردوو تا ئهو ههموو خهلكهمان بهسهردا وهرپىيىت،
بهلام، خوا بهمگرتت ئهگهر پهلامارى سهربازه ههنگارىيهكانىشتان نهدايىت، كه
هاوچهكمان و شهقىشتان له سهگىكى بهنرخ ههلهندهايىت. ددانه
دهستكردهكانى يارىدهدهرى مهئموورى جىبهجىكردنىشتان نهشكاندىيىت،
نەشبووینه هۆكاري له بهرچوونى دوو منداڵ. بۆ ئەمە چى دەلێن، هەى
مهيموونه پى خوارهكان.

ئەم ھەموو قسانە بە ھاوارەو بە گۆيچكەي خەلكەكەدا درا بۇ ئەوھى ئەو
 ھەشامەتە سەرسوپماوھ بزانن كە پۇرتا چۇن تىگلاوھ.
 ئىنجا پۇرتا ھاوارى كرد : ھىر مېجەر ئەم كۆمەلە گىژە و پىنەكەرانە درۆزنى
 ئەوئەندە ترسناكن كە پۇحى دىندارم لە ناخوھ لە بەريان دەلەرزىت، قەسەم بە
 داردەستە پىرۆزە گرىدارەكەي (سانت ئەللىزابىت) كە من ھىمانە و بە ئارامىي
 بە رېگادا دەپرۆيشتەم بى گوناھانە خۇشىم لەو دىمەنە جوان و ئەو كەش و ھەوا
 خۇشە وەردەگرت. من تازە كەوتبوومە ناو نوپۇزىكى بى دەنگى سوپاسگوزارىي
 بۇ خوا كە رېگەي پىدام لەناو ئەو بەختەوەرانە بىم كە بوونە سەربازى فۇھەرى
 گەورە و خۇشەويستمان، بەم جۇرەش ئەو ھەلەم بۇ پەخسا ئەو دنيا پان و
 بەرىنە بىيىم كە دەكەويتە دوور لە شارە خنجىلانەكەمان، بەرلىن، نا لەم كاتەدا
 بوو بە لەناكاويىەكى وا كە بۇ دەمارە ھەستيارەكانم زۇر خراب بوو، من لە
 تىفكىرەنە خۇش و دىندارىيەكەمدا بەھۇي كۆمەلەك شەيتانى دېرندە داپرام كە
 لەناكاو لە پەناي ھەندىك تەپراشەو ھىرشىيان ھىنا كە لەوئىدا خۇيان
 ھەشاردابوو چاوپرېنى منيان دەكرد. نازانم ئەو ساتە چىم لىكردن، بەلام ئايا
 ھىچ سەيرىكى تىدايە. كە من لە ترسان ھاوارىكم كردو دامە باي غارى ؟ تەنيا
 توانىم ئەوئەندە بزانم كە دەيانەويى بىمكوزن، چونكە من قەت ھىزرم بۇ ئەو
 نەدەچوو كە ئەوانە مەبەستىيان ھەر ئەوھىە شقارتەم لى بخوازنەوھو وەكو
 تىببىنىشم كرد يەككىيان سەعاتى لەدەست بوو، بۇم دەركەوت كە مەبەستىيان
 كات نەبوو.

پاشان ھەر كە بە بەرزترىن خىرايى سووپامەوھو لەوئىدا يەككى لە
 سەربازەكانى ئۆپەرىت وەستا بوو بەخۇي و ئەو پەپەمووچانەي لەناو كلاًوھ
 گىلانەكەيدا بوون، ھەرۇھە ئەو سىندووقە بۇيەي كە بەسەر سىنگىيەوھو بوو،

كاتىكىش ويىستى رامبگىرى ھىچم پىي نەكرا، تەنيا سووكە پالئىكم پىئو نە، دۇنياشت دەكەم لەوھى كە ھىچ جۇرە كردارىكى بىي ئەدەبىيانەى ئەنقەست نەكراوھ. مەن لەو باوھرەدام كە نەختىك توند كەوتە خوار، بەلام ئەگەر تا ئىستا ھەنەستابىتەوھ ئەوا بە دلخۇشىيەوھ ئامادەم بىبەمە نەخۇشخانە. پاش ئەمە كۆمەلىك لەم تەيرە پەردارانە بە لوورە لوور ھاتن تەواو وەك كردارى ئەو ھىدىيانەى كە ئامادەى جەنگ دەبوون، بەپىي ئەو پەرتووكە قەشەنگەى - كە بىگومان ھىر مېجەر دەزانى كامەيە - و كە پەرتووكى (دېرسلاپەرى) پىي دەلېن. جا ئەگەر نەشت خويندۆتەوھ، ئەوا بۇ داپىرەم دەنووسم و لىي داوا دەكەم، چونكە دەزانم پەرتووكەكەى ھەيە.

مېجەر ھىنكا ھاولارى كرد، بەسىەتى، پۇرتا، دەكرى پرونكردنەوھەيەكم لە بابەت قازەكانەوھ بدەيتى؟ . پۇرتا گوتى : ھىر مېجەر، ھاوكات لەگەل دلخۇشى زۇرماندا، فرمىسك بە دەم و چاۋە پىيسەكەيدا گلۇر بوونەوھ، مەن نازانم ئەم خەلكە باسى كام قاز دەكەن، بەلام تۇ خۇت چاك دەزانى مەن چەندىن جار وەبەر ھەلەى خەلكى تر كەوتووم، مەن لە ھەموو كەسىك بىي بەخترم و دۇنيام لەوھى كە بەلاى كەمەوھ دوو كەس ھەن كە بە مەن دەچن، داپىرەشم ھەر وای دەگوت.

ماسولكەكانى كولمى مېجەر ھىنكا لەرزىن، بەلام ھەولى دا خەندە لە دەم و چاۋى دوور خاتەوھ، كاتىكىش پرووى كردە لىفتنانتە ھەنگارىيەكە دۇنيام كرد كە پۇرتا سزاي شايستە وەردەگرىت لەبەر ئەو دىزىيەى. ئەو ئىوارەيە مېجەر ھىنكاش گوشت قازى خوارد.

لهسهروه و له خوارهوهی ژمارهیه کی بیایانی واگوونی شتومهک ههنگر خشین تا هاتینه لای یه کیکی گهورهی داپوشراو که دهرگاکهی به موری قیرماخت مۆر کرابوو. ههم مۆرو ههم قفلّه گهوره کەش شکا بوون، ههر چۆنیک بوو پیره ئان به خیرایی پالیکی به دهرگاکهوه ناو وه لای نا.

پیی گوتم : تهماشایه کی ئه وه بکهو، پیم بلی چیه ؟

ئه وه دیمه نهی هاته پيش چاوه کراوه کانمان به ته واویی ئیمه ی به ره و دواوه گه راندوهه. خودایه ا شتی وا تا ئیستاش ههیه ؟ سهدان ته نه که ی پر له ئه نانس، هه لووژه، پارچه گوشتی خاو، رانه به راز، مارچووبه، قرژال، رۆیان، زه یتوون، ماسی سهر دین، ژماره یه ک جه ره ی زه نجه فیل، خوڅ، قاوه و چای، چوکلیت، جگه ره و ئاره ق، ئاره قی سپی - ئاره قی سوور، بره ندی، شه مپانیا.

دوکانه به قالیک به سه ره چه رخه وه، هۆزانیک، شانۆگه ره کی رۆژه لاتی.

به هه ناسه برکیوه تیچ گوئی " خودای مه زن، ئه م کامیۆنه هی کییه " ؟

پلوتۆ وه لامی دایه وه " مه به ستت ئه وه یه، ئه م کامیۆنه هی کی بوو، ته نانه ت ده عبایکی وه کو تۆش ده بی بزانیّت که خوا هه نگاوه کانتی پاراستوه، خواش ئه مه ی بو ئه وه نه کردوه که له سه ره پییه کانی دواوه ت رابوه ستی و ئه و جۆره پرسیاره ده به تگانه بکه یت " .

رۆزی پاشتر که گه یشتینه ویستگه گه ره که ی کالۆ شتومهک له بوخارست، که له ویذا بریار وابوو دابه زین، پورتا خو ی و جانتایه ک ئاره ق بزر بوو، دوا ی ماوه یه کی که م مه کینه یه ک کامیۆنه که ی ئیمه ی کیشایه لا رپیه کی دوور، که له به ر چاواندا دیار نه بوو. پورتا ته نانه ت ستاب فیلد ویبلیکی وا لیگرد که فۆرمی بار گواستنوه بو کامیۆنه که پر بکاته وه، بو ئه وه ی بیسه لمینیّت که به راستی کامیۆنه که سه ره به تالیۆنی (۱۸) مینه .

شكۆدارىيەكانى خەنگى بەنگان

لەو سەربازخانە پۇمانىيانە ھىنراينە خوار كە كەوتىبونە سەر پروبارى دۇمبۇقىتەز كەمىك لە دەرەۋەى شارەۋە. ئىۋارەى پۇژىكى شەممە، پۇرتا چوۋە بۇخارست بۇ ئەۋەى لەگەل ھەندى لە پۇمانىيە ئاشناكانى خۇيدا يارى پۇكەر بىكات، لەكاتى دىيارىكراۋى نىمايشكردنى سەربازىي لە بەيانىي پۇژى يەكشەممە نەھاتەۋە. بۇ ئەۋ ھىچ نەبوو، بەلام بۇ من دەبوايە لەكاتى ناو خويندەنەۋەدا بۇ ئەۋىش بلىم (بەلى).

بىروپراي (پلۇتۇ) وابوو كە پۇرتا گرەۋى كردوۋە و ھەموو شتىكى دۇپراندوۋە تەنانەت جلكەكانىشى، ئىستا كە لەگەل كچىك دايە چاۋەپىي يارمەتى دەكات. ئىمە ھەموومان باۋەپرمان وانەبوو، چونكە پۇرتا لە قرت و فىلى يارى كاغەزدا بلىمەت بوو، بە ھزرى ئىمە، لەوانەتتىن و نارەھەتتىن پرونكردنەۋە ئەۋەبوو كە پۇرتا ھەموويانى قەلۇش كردى و ئەۋانىش پەلامارىان دابى.

ھەر كە نانمان خوارد، يەكسەر پومان لە شار كرد بۇ دۇزىنەۋەى پۇرتا. بەھەر حال ئەمە كارىكى ئاسان نەبوو، چونكە بۇخارست شارىكى گەرەى يەك مىيۇن كەسىيە. نەك ھەر ئەۋەندە، بەلكو شارەكە پروبەرىكى گەرەى ھەيە و پىرەتى لە پاركى گەرە و، شەقامى پان و پۇپى بەدرەخت و كۆلانى دوور و درىژ كە خانوۋەكانىان لەناو باخچەكانىان دان.

بەلام پېيويست نەبوو ھەراسان بىن. لەكاتيڭدا كە لە يەكڭ لە ناوچە نىشتەنىيە ھەرە باشەكاندا بەشەقاميڭدا دەپرۆيشتىن تووشمان بوو بە تووشى گروپيڭى سەير كە بەرەو پوومان دەھاتن، ئەوئەندە سەير بوو، تەننەت ھەموو كەسيڭ پادەوھستەو سەيرتيڭى دەكرد، چوار پياو بوون، دووانيان سەربازى پۆمانى بوون، يەكڭىيان دەرجەداريڭى ئىتاليايى لەگەل پياروڭ كە جل و بەرگى تەوۋى شەوانەى لەبەر بوو، ئەمانە بەم لاو بەو لادا دەھاتن و تەختەرەوانىڭى گەرەيان پى بوو، ئەو كاتەى كە دەپرۆيشتن، بە ھەموو ھىزىانەو ھاوپرى لەگەل بلوئىردا ھاواريان دەكرد، بلوئىر ژەنەكە نەدەبىنرا، لەتويى دېرنەيەكى وارنىش و ئاومزىپدا خوى ھەشاردا بوو لەناكاو ھاوارى كەرد :

– كۆيلەكان، بوھستىن ! خۇ ئامادەكەن بۇ سەر زەوى ! ئاگادارىيى – سەر زەوى !

ھەردوو ھەنگرى لاي پىشەو، تەختەرەوانەكەيان بەزەويدا كىشاو دەنگيڭى گەرەى وای ئىوھەت كە لە دورىيى چەند مېلىكەو گويىبىستى دەبوون و بەھۆيەو پۇرتا پەپريە دەرو، كە ئەو، خۇشى كراس و چاكەتيڭى رەقى لەبەردا بوو، كلوئيڭى لەسەر بوو، تاك چاويلەكەيەكيشى لەچاو بوو، بەئىشارەتيڭ سلاوى لى كردىن كە لەو جۆرەى بوو كە پۆماننووسە فرەنسىيە خراپەكانى كۆتايى سەدە پىيان دەگوت (لەوھسەف نەھاتوو)، ئنجا بەدەنگيڭى كارىگەرەو بەنگى پىرەئان و ئىمەى كەرد :

– Cheris ! Mes Feres ! چەريۇ ! برادەرەكانم ئاوم كۆنت دى لا پۇرتايە،

سوپاس بۇ يەزدان ئەگەر بەھەلەدا نەچوويم، كوپرینە، من دەتاناسم ؟

– ئايا كاروبارى سوپاي ئەلمان بەباشىي دەپوات ؟ تەكايە با لىستى

سەرکەوتنەكانى ئەمپۇتان بىينم.

تیج گوتی، بۇ خاتری خوا ئەم سەردانە چی بوو کردتان ؟ ئایا واگۆنە پەسەنە
ناژەل ھەلگرەکەمان چی تر بەکەلکی ئیوہ نایەت ؟

- من بیر لەوہ دەکەمەوہ کە خوّم بەھۆی ئەم واگۆنە تاییەتەوہ کە ئیستا
تەرخان کراوہ بۇ باشترین سەرباز لە سوپای ئەلمانیا، بگوازەوہ بۇ بەرە
پۆژھەلاتی جەنگ. جیمس - کە بەمە مەبەستی من بوو - تۆ دەبی ھەر یەکسەر
لەدوای منەوہ برۆیت و تەقەنگەکەم بەدەیتە دەست کە ویستم تەقە بەکەم.
سەیرکە ئەم باشترین پیاوہ ئەلمانییە کە بەدیقەت نیشانی گرتووہ پیش ئەوہی
من تۆپەکە بکیشم. ئیمە هیچ جۆرە زیانیکمان لەم جەنگەدا ناوی.

- ئەدی کوا بەدلەکەت ؟

- جوامیرینە، ئەم جەنگە، جەنگی جوامیرانە، منیش بەدلەیی جوامیرانەم
لەبەرکردووہ. سەرەرای ئەم تەختەرەوانە و ئەم چاکەتە بی عەبیانە من (۲۳۰۰)
تاجە گولینە و سندووقە موسیقاییەکی زۆر جوانم بردۆتەوہ کە دەتوانم ئیستا
بۆتانی لیبەم.

پۆرتا خوئی لە قوولایی تەختەرەوانەکە رووکرد و ئنجا لەگەل سندووقە
موسیقاییەکی نەخشرایوی جوانەوہ دەپپەری، کە ماوہی چەند دەقیقەیک
موسیقایی ژەنی لەکاتیکدا دوو کچە شوانی لە فەرفووری دروست کراو سەمایان
دەکرد. بیگومان پارچەیکە بە نرخ بوون. پاش دوو پۆژان پیشکەشی باجگری
ترامی کرد.

- ئنجا لە پاشان منیش دۆستیکم دەست کەوت - بەخۆی و پان و ھەموو
شتیکی تریبەوہ.

- بەچیەوہی ؟

پورتا دەنگى دايەوہ "بەچىيەرەي؟" مندالينە، نازانن دۈست چىيە، بووگە شووشەي كۈنت و بارپۇنەكانە. پان و مەمك و سمتى ھەيە. ئەمەيە كە ئيوہ گەمەي پيدەكەن. دەتوانن لە شوينە گرانبەھاكاندا بىكپن كە شامپانياي تىادا دەخۇنەوہ كاتيك كە مۇدىلەكان دەپشكنن. ئەمەش پيش ئەوہي بگەويتە جوولە بەچەكە پارەيەك قورميش دەكرىت، ھەلبەزۇ دابەز دەكات تا ماندوودەبيت، پاشان بەھوي چەكە پارەيەكي ترەوہ قورميش دەكرىت، جا ئەگەر ژمارە چەكە پارەيەكي زورتان ھەييت ئەوہ قەت ناوہستىت.

پورتا شووشە شەرابىكى دا بەو چوار كەسەي كە ھەليان گرتبوو، ئنجا بۇراندى :

- فەرموون، كۆيلەكان، ئەمە بەنزىنە ! بيخۇنەوہ و خەم بە باكەن !
 پاشان جووتە شووشە شىناپىكى پيدايىن و بە فيزيكەوہ گوتى :
 - با گۇرانييەك لە ستايشى پىرە خواوہندى چاكدا بچپن.
 بلويزەكەي خستە سەر ليۇەكانى و دەستى بە ژەنين كرد، ھەر چوار ھەلگەرە
 دلخۇشەكەشى بوي بوون بە كۇرس :
 - ئىستا كاتى ئەوہيە لەگەنى پىر بە تال بكرى،
 ئىستا بە پىي پەھاوہ بۇشايى كردن لە زەوى بدەين،
 ئىستا لەگەل جەژنى سالى دا بۇ رازاندنەوہي ويئەكانى خوداوەندەكان،
 ھاورپىيانم !

من گوتم : " شەيتانينە، ئەم ھۆرەيە لە كوي فير بوون ؟ "
 پورتا بى شەرمانە وەلامى دايەوہ كە ھىلەكان خوي كيشاونى.
 پىرەئان بە ھەوہسەوہ ليى پرسى " بەراست تۇ ئەمەت كردوہ ؟ من قەت نەم
 دەزانى تۇ وا پىرى. پۇمانەكان وا پراھاتبوون كە دوو ھەزار سال لەمەوبەر ئەم
 گۇرانييە بچپن "

كۆيلەكانى پۇرتا ۋەسفىكى ئاشكرايان لە بابەت پووداۋەكانى ئەو شەۋە پىنداين. پۇرتا يارى كاغەزى لەگەل بارپۇنىكى گەنجدا كرد. ھەردووكيان ئەۋەندە بە ئاشكرا فىلىيان دەكرد كە منداال ھەستى پىندەكرد، لەدوايىدا پۇرتا ھەموو شتىكى بردەۋە، تەنانەت جل ۋەبەرگى سەر بارپۇنەكەش. دواى ئەمە خۇى و ھەر چوار گەنجەكە بۇ خۇراك خواردن چوون. ئىستاش وا ھەلىيان گرتوۋە بۇ بازار لەگەل ئەو جوانە كچەى كە لە بارپۇنى بى بەختى بردبۆۋە. پاشان پريان دايە تەختەرەۋانەكە و بەملار بەۋلادا بە رىگادا دەھات و دەچوو، لەكاتىكدا ئىمە لەۋىدا ۋەستابووين و دەستەكانمان دەھەژاند و بەقايىمى شووشە شناپەكانمان گرتبوون.

درەنگانىك لەو پاش نيوەرپۇيەدا ھەر چوار كۆيلەكە، پۇرتا و بلويز و ھەموو شتيان لە تەنىشت ديواردا لە دەرەۋەى سەربازگەكەدا دانا. ھەۋلماندا راي بكيشىنە ناۋەۋەو يەك لە دكتۇرە تازەكان بەرتىلخۇر بكەين بۇ ئەۋەى رپى پى بدرىت بخرىتە نەخۇشخانەۋە، كە لەۋىدا دوو شەو خەوت. ئىۋارە پۇشاكى بۇنە فەرمىيەكانىمان خستە بنى ئەو جانئاپەۋە كە بەدرىژايى جەنگ لەگەل خۇيدا گىپراى. لە بۇنە خۇشەكاندا - يا ھەتا لەو كاتانەدا كە واى بۇ دەچوو بۇنەيەكى شادمانىي ھەيە - لەبەرى دەكردن، تەنانەت لە بۇنەيەك زياتر ئەۋەى لەناۋ خەندەكەكانىشدا كردوۋە.

رەنگبى ئەو تەختەرەۋانە ئىستاش لە تەنىشت ديوارى سەربازگەكەدا مابى لە دەرەۋەى بوخارست ۋەك جۇرىك لە يادگارىي جەنگى ئاشتىيانە. ئەگەر ۋابى ئەۋا بىگومان رۇمانىيەكان بە مېھرەبانىي زياترەۋە سەيرى دەكەن لەۋەى كە

سەيرى ئەو كەلاۋانە دەكەن، كە يادگارلى پاستەقىنە سۇپاي ئەلمانىن كە لە پاش خۇي بەجىي ھىشتون.

ئەگەر بەتابىيە، پۇرتاي زياترو بەشيوەيەكى ديار (ھاپتمان مىرى) كە متر ھەبۇنابىيە، ئەوا گومان لەۋەدا نەدەبۇو كە دەمانتوانى خەلك ژىر دەستە بەكەين، دوژمن پراۋەدوۋبىئىن و بىكەين بەدۇست و براى ھەمىشەبىيمان. دەمانتوانى دوژمن پراۋەدوۋبىئىن نەك لە جەنگى خويىناۋىدا بەلكو لە پىشبركىيەكى خواردەنەۋەدا كە قەت بە كارىكى زەحمەت دانانرى و، قازانجىكى واي ھەيە كە ھۇكارەگان ھەموو كەسىك پازى دەكەن، كە چى ھەر زۇر ئاسانترە پىاۋ لەسەرخۇشىي چاك بىتەۋە لەۋەي كە قاچىكى بىتە پىكان.

ئىمە نەھاتبوۋىنە پۇمانيا ۋەك گەشتىارى پىشۋازى لىكراۋ بەلكو ۋەك ھاۋپىي چەك مىۋاندارىمان كرا، بۇيە پۇژنامەكان ئاشكرايان كرد كە ئەلمانىا و پۇمانىا ھاۋپەبىمانى لەيەك نىزىكن و ۋەك برا پىكەۋە و شان بەشان بۇ مەبەستىكى گەرە دەجەنگن. خەلكانى ۋەكو پۇرتاۋ پىرەئان و، گەلىكى تر لەۋانەي بەكارى قورس حوكم دراۋن لە ناۋ سۇپاي ئەلماندا، بەلاي پۇمانىيەكانەۋە خۇشەۋىستتر بوۋن لەۋەي كە مۇۋق بىرى بۇي دەچىت، بەلام بەدلەكانمان ۋانەبوۋن، ئەۋانىش ھەر بەدلەكانمانىان دەدەت. ئەۋان ھەر ۋايان دەزانى ئىمە ھاۋپەبىمانىن لەگەل كاردى ئاسنىن، لەگەل بارۇنەكان، لەگەل ناسامىيەكان، لەگەل جەنەرالى دكتاتور ئايۇن ئەنتۇنىسكو، لەگەل ئەۋ ئۇرستوكراتانەي كە زەۋى و زارىيان بەزەبرى تارزانكى پەرەسەندنى ژىرخاندا داگىر دەكرد.

له راستيشندا، زۆر زەحمەتتەر بوو كە لە خاكي رۇمانىيە، براكانماندا
 برايهتى لهگەل خەلكدا ببهستين يا هيچ نهبي لهگەل چيني تايبەت لەو خەلكە
 لەوهى كە لە زۆر لەو ولاتانهى كە سوپاي ئەلمان داگيرى كردوون وەك دوژمن.
 ئيمە لەو چەشتە هاوپرئيانەى چەك بووين كە كەس هيچى پيمان نهبوو تەنيا بي
 باوهپرى قوول نهبيت. شتيكى زۆر نمونهييش بوو كە پورتا چووہ ناو دلى
 رۇمانىيەكان بهوى بارونىكى فاسقەرە. چينه بەرزەكان تەنيا ئەوانە بوون كە
 دەيانتوانى شتيك لهگەل ئيمەدا بكەن. بيگومان ئيمە كە هاتبووينە ئيرە بو
 ئەو بوو بەرگرى لە پارە و پوول و مافە مەدەنييەكانيان بكەين، بو ئەو بوو
 بەرگرى لەوان بكەين ئەك هەر لە دژى سؤقييەت يان سؤشئاليزم، بەلكو لە دژى
 كرىكارە رۇمانىيە بەد بەكاربردە و نارازىيەكان و وردە جووتيارەكان كە
 پيوستە بەدەستىكى ئاسنن سەركوت بكرين. ئەو خەلكە پئخواستە، كەم
 خۆراكە، زۆرلىكراوہ، ياخيبووہ، يەكسەر بيانان ناخەنە ناو دلى خويانەوہ،
 هەر چۆنيك بيت ئەوانەى لە تۆبكەن رەنگبى بلين ئەمانە برا و هاوولاتى يەك
 جۆرن، چونكە هەردوو لامان تازە - ئەوروپايين و ژيانى ئەو كاتە لە رۇمانيا
 كەم يان زۆر وەك بۆى دەچم لە ژيانى ئىستاي ئيسپانياى دەكرد، ئەو ژيانە
 لەبەر باوہر نەكردن بە كەس و بەهيچ شتيك دژوار بوو، لهگەل بوونى
 مەملانئيهكى ناوہكيى لەژيژر پەردەدا، كە ئەوئەندە لئيهوہ نزيك بوو، پياو كۆرە
 دەبوو بۆى نەدەدۆزرايهوہ.

بيبەختانە، ژمارەيەكى زۆر لەسەربازە ئەلمانەكان هەم كۆرە و هەم
 كەپيش بوون. ئەوان پەيوەنديى نئوان شتەكانيان پى نەدەدۆزرايهوہ، هيتلەر
 كۆرە و گۆيلزىش كەپرى كردبوون. ئەوان باوہريان بە هەموو شتيك دەكرد، جا
 لەبەرئەوہ لەوہ نەدەگەيشتن كە لەبەرچى رۇمانىيەكان وەك پالەوانى زالبوو

پيشوازيان لینه دهکردن. ئەوان پيشان خوښ نهبوو، ئەوان نازار درابوون. هەندیکى تریشيان ئامادەبوون کە بۆگەنىی هەموو شتيك بۆن بکەن، بەلام ئەوانە لە ناخەوہ ئەوەندە شيوينپراو و ترسيئراو بوون کە نەيان دەتوانى پروبەپرووی گرافتە کە ببنەوہ، وازيان لە شتەکان دەهینا بۆ ئەوہی پیرەوہی چەوتى خويان وەرگرن و نەيان دەوئرا سەيرى يەکتري بکەن - کەمتر لەوانەى کە هاوپيى چەکمان بوون.

پورتا سوودمەنديکى دلشاد بوو، ئەو، بارپونیکى پروت کردبوو، ئیوارەيەکی تەواوی لەسەر قازانچ رابوارد و ئنجا پاشماوہی دەستکەوتەکەى پيشکەشى باجگري تراميک کرد، ئەو، باشتەر لە ئيمە هەولئى دا. ئيمە کەم يا زۆر خویمان بە خوښگوزاريیە دیديیەکانەوہ رازى دەکرد، بە جوانيى ديمەنەکانەوہ، بە خەفەتە لەبن نەهاتووہکانى بۆستزاوہ، بە پان و پۆپى و فرە بە پيتيى زەوہى و زارى بە گەنم چينراوى پۆمانییەکانەوہ و هەريمە شاخاويیە دلپرفينەکانەوہ، بە ويستگەنشينە نوستووہکانى نيوہرپۆيان و بيداربووہکانى ئیوارانەوہ، بەو ميگەلە مەرانی تاکە شوانیکیان لەگەلدا رەودەکات بە چاکەتى سىپى و زبەر و کلأوى پينستە مەرەوہ، کە مەشکۆلەيەکیان بە داويک بە سەر شانەکانيانەوہ هەلواسيوہو، لە ملارو لەو لادا کۆمەلە ميئرد مندالى لاواز و مندالى چاو گەورەى سەقەت دەردەکەوتن. بوخارستيش، ئەو شارە سىپيە نايابە بەخۆى و گەرەکە نيشتەجيبووہ مەزنەکانییەوہ، ئوتۆمبيلە گرانبەهاکانییەوہ، دەولەمەندە پوچ گەورە و جووتيارە هەژارە لەخوبيزارە جلشەرە ناشادە خوتیھەلکوتەکانییەوہ بە جل و بەرگە نەتەوہيیە رەنگاو رەنگەکانییانەوہ.

بەلای ئىمەره، ژيانى ئەو خەلكە تەنیا بۇ ئەوھ بوو كە تىپرامىنىن نەك بەشدارى تىدا بگەين، مەگەر كابراییكى بەدبەختى شايانى لە سىدارەدانى وەك پورتا نەبىت. تەنیا ناوبەناو يەك لە ئىمە بەھۆى بەكارھىناني پلەى جياوازی بى ھىزى ئاوازی دەنگىى و رەفتارىيەوھ لە وەدەستھىناني بېرېك سۆزدارىيەتى بىدەنگدا سەردەكەوئت - كە قەت بە وشە ناھىتە دەرېرېن - لەگەل كەسانىك كە لە ولاتەكەياندا خوئمان لەژىر سەختتېن بارودوخدا بىنى - كە ئەوئش برىتى بوو لەوھى ئىمە برادەرى ناخواستە بووین. ئىمە بوئمان نەدەكرا بىين بە ھىچ شتىكى تر، چونكە ئەو كوئە چىرۆكە بوو كە : ئىمە ھاتووئنەتە ئەم ولاتە لەژىر پەردەى بەرەنگارىوونى دوژمنىكى ھاوبەشەوھ، بەلام لەراستىدا ئىمە زىادە ھىزىكى پئوىست بووین بۇ ھىزى پۇلىسى ئەو ولاتە. لەژىر پەردەى پاراستنى گەلى رۇمانيا لە پەلامارى سۆفییەت ئىمە تەنیا و پىش ھەموو شتىك ھاتووین كە بىرەكانى نەوت، كانەكان، ئىمتىيازى ھىلى ئاسنن، مولكە گەورەكان و شەراب و شقارته و، چىنن و، شەكرو، كاغەزو، مادەكانى جوانكارىى و مۇنۆپولە بى كۇتايىەكانى تر بپارىزىن، لە راستىشدا بۇ ئەوھبوو كە سەرو سامانى ولات بەدانىشتوانى ھەژارىيەوھ لەوھبەرگرتنى رىگای خراپ بپارىزىن كە خوئمانى كردنە.

ئایا مىللەتېك چ مافىكى لە نەوتەكەيدا ھىە ؟

ھىچ - تا ئىمە لە رۇمانىادا ماىين لەگەل ھەنگارى و ئىتالى و (برادەره) بىانىيەكانى ترمان كە بۇ يارمەتيدانمان ھاتبوون، دەولەمەندەكان بەشىوھىەكى ناماقوول دەولەمەندبوون، ھەژارەكانىش نا ماقوولانە ھەژارىبوون - ئوردووى گىراوھكان ئۆھ، ھەموو شتىك ناماقوول بوو.

لهویدا، له بهلکان بوو، وا تیبگم من شهوم زانی که پیوستیمان نهک هر به شوپشیک ههیه بهلکو به شوپشیکه پیکخراو ههیه له درئی جهنگدا. من گهیشتمه نهجامیکی وا که جهنگ شهونده بی سوود نییه، وهک له ههندی کاتی بیرکردنهوه و ههلچووندا جاروبار ههستی پییدهکین.

سوودهکهی شهوبوو که نیمه دهبوایه ههندی شابهرووی تایبته له ناگردا رابکیشین، جا که شهومان کرد، شه کاته دهمانتوانی بزاین که رهنگبی نهتوانین لهسهه خوله میشدا بزین.

شم بیروپایانه تا شه کاته له میشکی مندا پروون نهبوون بهلام ههشبوون. من تا شه کاته نهدهزانی دهریان بیرم. من هر بو شه ساته دهزیام و قهتیش زور بیرم نهدهکردهوه. دهبوایه وهکو پیویست زال بم بهسهه شه دۆخهی که تاییدا بووم پیش شهوی بتوانم دهست به ههچ شتیک بکهه بهو وردییهی وهک کاری بیرکردنهوه پیویستی پیی ههیه.

ھەر لەو کاتەوێ کە لە فریبورگ لێک جودابووینەوێ گەلیک نامەى ناسکمان بو
یەکتى ناردبوو، بەلام لە ھەموو نامەکانى ئۆرسۆلادا، ھەستم بەتیبینی وریە دابەزین
دەکرد، کە ھەندى جار بەتەواوی بەھوی نەگبەتی ئەو خۆشەویستیە یەکلایەنەوێ و
لە ئەنجامی ئەو ئارەزوومەندییەوێ کە بتوانم بیخەمە سەر ئەو باوەرەى کە بەھەلەدا
چووێ منى خۆشەویتی، تەنیا ھەر ئەوئەندە یە کە خۆی باوەرەى پیناکات.
وھلامى تەلگرامەکەى من ئیوارى گەپشت :
لە قیەنا بى بینە. لە چیشخانەى پلە یەگدا چاوەرەى بکە. ئۆرسۆلا.

ئۆرسۆلا

ئۆرسۆلا لەوئى نەبوو، حەتمەن شەمەندەفەرەكەى دواكەوتوو، ھەر ئىستا دەگات، لەلای مېزىك دانىشتم كە لەوئو چاودىئى دەرگاگەم دەكرد، لىشاوئىكى بەردەوام لە خەلك دەھاتن و دەچوون، جاروبارىش لە يەك كاتدا ئەوندە زۆريان دەھاتنە ژوور كە نەم دەتوانى ھەموويان بە يەك قىروانين ببينم، بۆيە ەك نىمچە شىئىك دەمامەو.

كاتژمىرىك زياتر بەسەرچوو.

نامەكانى ئەوم لە گىرفانىكى ناوھە دەرهئنان و بۆ جارى ھەزارەمىن دەستم بە خوئىندنەوھەيان كرد، دىئىرىكم دەخوئىندەوھە و چاوىكم لە دەرگاگە دەكرد. لە ناكاو ھەراسان بووم : گرىمان لەو كاتەى چاوم لەسەر نامەكان بووھ ئەو لەوئى بووھ، گرىمان ئەو لەوئى وھستا بووھ و تەماشايىكى دەوروبەرى كردووھە منى نەدیتووھە گەراوھتەوھ، سواری شەمەندەفەرەك بووھ و بەرەو ميوئىخ چووھتەوھ.

پاش ئەوھى بۆ ماوھى دوو كاتژمىر لەوئى دانىشتم، چوومە دەرەوھە و پرسىم ئاخۆ شەمەندەفەرەكەى ميوئىخ دواكەوتووھ. پىيان گوتەم يەك كاتژمىر پىئىش ئەوھەكەى من گەيشتووھ. كابرا زۆر بەئەدب و دۆستانە بوو، بەلام بەتەواوئى لە گىرفتەكەى من بىياك بوو، منىش ھىچم لەبارەيەوھ پى نەگوت، بەلام بىگومان لەسەر دەموچاوم ديار بوو، ھەموو كەسىكىش ھەستى پىدەكرد.

لەگەل ھەست كردن بەبۆشايى و بى و رەيى، ھەرەمەكئىيانە مىلى پىگام گرت. بۆ خاترى خوا من بۆچى ھاتمە قئىبەنا ؟ گەرامەرە شوئىنەكەى خۆم لە

رېستورانته كه و له وې دانېشتم، له خهلكې راده مام، هه ولم ددا بېرېكه مه وه،
 خوشه ويستی بكم، له ناخوه بگريم، رق وكينه هه لپړېژم، گرېمانه دروست
 بكم، پلانی داهینكار بۇ دوزینه وهی وی داپړېژم، نارووداوی په سندا بدوزمه وه
 كه په نگیې پرووی دابی، له كاتېكدا دهنگه كان له دهوروبه ری مندا گیزه یان
 دهات، ته قه ی هیماره گلینه كان، دوو نامیری پاره ژمیر پره یان دهات و
 ده خیله كانیان داده خران و دهكرانه وه، هه موو كه سیك سه رقال بوو، یان
 خه ریکې خزمه تكردن بوو، یان خواردن، یان جگه ره كېشان و قسه كردن،
 پینكه نین - بهلام هه موویان ده ژیان، من ته نیا كه سیك بووم كه كه س
 نه یدهناسی، له بهرنه وه نه مده توانی بژیم، بهلام ده بوايه هه ر دابنیشتم و زیاتریش
 بی تاقت بېم، له و كاته ی كه ژینی ناوه وم شیوه ی خه یالی زیاتری به خو یه وه
 ده بینی، من پیم وایه هیچ مروقیك له و كه سه نااسایتر نییه كه دانیشتووه و
 چاوه ریې خوشه ویسته كه ی دهكات. سی كاتژمیر تیپه رین نؤرسولا نه هات، بۇ
 من دیوانه بییه کی پر نازار بوو، كه په نگیې قهت لیی چاك نه بمه وه نه گهر بیټ و
 نؤرسولا نه یهت.

بهلام نه و هات، نه وهنده نازك و باوقارو خړوپر بوو ده تگوت گپری ناگره.
 په نجه كانم نه و جگه ره یان وردووخاش كرد كه هه لیان گرتبوو، لایه
 سووتاوه كه شی كه و ته ناو له پم، بهلام میشكم گوئی له هاواری نه و ناو له پم
 نه بوو كه ده سووتا، چاوه كانم به هو ی ته ماشا كردنیا نه وه هاواره كه یان خنكاند،
 هه ر ته ماشا و هه ر ته ماشا، ته ماشای به دله قاوه بییه كه ی، پیلاره په حه ته كه ی،
 زهرده خه نه زوو چووه كه ی، هه گبه قاوه بییه بچكوله كه ی به پیتته زیوینییه كانی
 US و نه و دهستی كه هه لیگرتووه، كه هه ر بۇ نه وه دهست دهات كه دهست
 له ملانی پیاوینکی پی بكا.

- داخم ناچى، بە شەمەندەفەرئىكى ھەلە ھاتم.
ئۆرسۇلا پەلپى گرت، بەلام سەرەراي ئەمە، دەستىم ماچكردو مېزەكەم بۇ پېش
پالدا بۇ ئەوھى بتوانى بېتە تەنىشتەوھ.
- ئازىزەكەم.

- لاوھەكەم، پېشەكى بىنېرە ھەندىك خواردن بۇ خوشەويستەكت بى، نا، نا،
پىاروى چاك بە، شتىكى خوشم بۇ بانگ كە لەگەل شووشەيەك ئارەق، ئنجا پېت
دەلىم كە دوايى دەبى چى بگەين.

ناردەم مرىشكى بە بىيەرى بۇ ھات و لە لىستى ئارەقىش ژمارەيەكەم
دەستىشان كرد، من تا ئەو كاتەش ھەر پەشۇكاوو ئاناسوودە بووم بەلام
ئەوھندە زەين ئامادەيىم ھەبوو كە بتوانم پەيغەكانم بۇ ماوھى چارەكە سەعاتى
داھاتوو لە وشەى (ئازىزەكەم)دا كۆبگەمەوھ. دانپىنانانىكى پراستگۇيانە بوو
بەوھى كە لە مېشكدا تەواو دروست نىم، تەنيا ھەر ئەم جۆرە دان پىانانەش
دلى خوش دەكردو لەلای پەسند بوو.

لەماوھى يەك كاتژمىردا، دەچىن بۇ ھۆشقىلزن.

من ئەو جىگايەم زۆر پى خوشە، كاتىكىش كە بروسكەت بۇ لىدام و پېت
پراگەياندم كە مۇلەتت وەرگرتووھ و دەتەوى بىنى و، كە مۇلەتەكەشت، پىنچ
پۇژە من بىرم بۇ ئەوھچوو كە ئەمە ئەو جىيەيە كە بۇى دەچىن، تۆ ھەز لە شاخ
و داخ دەكەى، وانىيە ؟

- ئازىزەكەم.

- تۆ بەتەواوى دژوارى. دەبى ئارەقىكى زۆر بخۆيەوھ، دەبى دووبارە ئاسايىت
بگەينەوھ. من نامەوى لەگەل گەمژەيەكدا سەفەر بگەم نەك لەبەرئەوھى من
خۆم لە مېشكدا تەواوم. من خۆم دووچارى چى كرد ؟

پەرداخەكەى خۆم ھەلمىژى و ئنجا ھى ئەو و ھى خۆشم پىر كىردەوہ.
 خواردنى خۆم دەست لى ئەدا، بەلام ئەو، مرىشك و ساسى بىبەر و برنج و ناننى
 رامالى و دەستى بەچەنەبازى كرد و چالاكىيەكى زۆرى دلنەوايىكەرى نواند.
 من كەمىك لەوہ نائومىد بووم كە پىنى نەگوتم دەبى بخۆى، چونكە ئەو ھەمىشە
 راھاتبوو كەوام پى بلى. ھەمىشە وا راھاتبوو بلى تۆ زۆر لاوازى و دەبى چاك
 بخۆى. بەلام ئەمجارەيان واى نەگوت. شتىك لەم كچەدا گۆراوہ. بەلام من دلنيا
 نەبووم لەوہى كە ئەو ئەوئەندەى من توورە نىيە، لەوہى كە ئىمە لەوئەندە
 دانەنىشتىبووین تاكو لە دەوروبەرى دەرەوہى يەكتىدا بگەپىن، دوور لە
 يەكتىيەوہ.

وہلام دايەوہ : " تۆ خۆت دووچارى مانگى ھەنگوینی كرد، مانگە ھەنگوینی
 خۆمان "

ئۆرسولا پىكەنى، پاشان بو ماوہيەك دانىشت و بە برۆ گرژەكانىيەوہ بىرى لە
 داھاتووى دەكردەوہ، لەناكاو دەستى گرتم و بەتوندى بە پرومەتتىيەوہ نا، بەم
 جۆرە دانىشتىن بەناو رستورانەكەدا تەماشای دەرەوہمان دەكرد.
 ئۆرسولا گوتى " من ھىچ لەم بارەيەوہ نازانم، ھىچى لى نازانم. بەلام چونكە تۆ
 تەنيا پىنج پۆرت ھەيەو، چونكە لەوانەيە قەت بۆيە دەتوانى بە
 ئارەزووت بگەى، دەتوانى، تۆ دلخۆشى ؟

ئەم قسانە بەتەواوى سەرساميان كردم، وايان لىكردم شىتقانە
 بەھىوايىكى گەورەوہ تەماشای بكەم، بەلام خۆى ئەو جۆرە ھىوا گەورەيەيان
 پىنەدام، ئەو تەنيا ھەر دەيلاواندەوہ، چونكە دەيوست لەگەلمدا بەبەزەيى
 بىت.

پېم گوت " ئارمزووی من نىيە كە دەمەوئیت، بەلكو ھى تۆيە تۆ دەتوانىت ئارمزووی خوت بەدى بەھنىت. بچىن بۇ ئەو شەمەندەفەرە ؟ " لەو كاتەى بەناو گۆرەپانەكەدا دەرۆيشتىن، دووبارە دەستى گرتمەو، وەستاو تەماشای كردم.

- بگەرپۆو بېرۆ شوشەيەك كۆنياك بگرە.

كە كاپتنى ستافەكە ئىمەى بەيەكەو، لەناو واگۆنەكەدا دىت، ژنىكى پرىك و پىك، شوشەيەك كۆنياك و سەربازىكى شېرى سەر بەبەتالىونىكى سزادراو يەكسەر لەسەر پاشنەكانى وەرچەرخاو دواى ماوہيەكى كەم پۇلىسى سەربازىى دەرکەوتن. لەو كاتەى من بەلگەنامەكانم پېشكەش كردو بلىتە ئىزافىيەكەى پلە دووى خۆم پېشاندا، ئۆرسۇلا بەبىزارىيەكى بىندەنگى توندەو، وەلامى چاۋ تېرپىنەكانى دەدانەو. شتىكى چاك بوو كە ھىچى نەدركاند. كاپتنەكە لە لىنز دابەزى، سەفەرەكەى خوش نەبوو، چونكە تەنيا بۇ چركەيەكىش نىگای ئۆرسۇلا وازى لىنەھىنا. دوو كەسە مەدەنىيەكەش لە سىتزتال دابەزىن، بەم جۆرە واگۆنەكە بەتەنيا بۇ ئىمە ماىەو. ھاوپرى لەگەل سەرسامىمەو، ماچىكى دوورو درىژو بەردەوامى واى دامى كە ھەناسە بركىتى پىوہنوسا.

بەدەم ھەناسە بركىو، و لەو كاتەى لە پەنجەرەو، سەيرى دەرەو، دەكرد گوتى " ھەرچى گەرەكتە دەتوانىت بەدەستى بخەيت ". پرووى لە من كرد، تا ئەو كاتەش چاۋەكانى توورە بوون " ئەو، تۆرپىت پىدەدرىت سنوردارە، ئەگەر دەشتەوئیت، بۆت ھەيە ئىستا وەدەستى بخەيت " .

شتىكى باش بوو كە بتوانىت پى بكنىت، بەتەواوى پى بكنە. " گوى مەدە قسەكانيان. ئىمە گوييان پى نادەين. ئەوان بچكۆلە و نامەردن. ھەندى جار

پياو بەسەر يەككىياندا پەت دەپىت، پاشان پىلاوھەكانى باش دەسپىتەوہ و دەپوات. پىلاوھەكانت خاوين بكوہ كچۆلەكەم، ئىمە نيازمانە برۆين ". شوشەكەم كردهوہ.

– دەكرى بخۆينەوہ تا پىلاوھەكانمان خاوين ببنەوہ ؟

لەدەرەوہ چىايەكان لەبەردەم پەنجەرەدا رىچكەيان بەست بوو، ھاوپرى لەگەل باران و ستوونەكانى تەلەگراف و زەردەى خۆرەتاودا. لە پاشان تارىكى داھات، دەرەوہى داگرت و لەوى ماىەوہ ئىمەى وا لىكرد كە پىكەوہ بىن. كە بىندارىش بووينەوہ، كات سىى بەيانى بوو، كە دەبووايە كاترئىمىر دوانزەو چارەكك لە ھوشفىلزن دابەزىباىنايە.

بلىند گۆى گۆرەپانى وىستگەكە بە ھاوارى، ئنسبورگ، ئنسبورگ، ئنسبورگ بىندارى كردينەوہ.

خۆمان گلۆركردە دەرەوہ، خەوالوو، كاتىكىش كە ئۆرسۆلا چوو بو خۆرىكخستن من تەلەفۆنم بۆ ئوتىلەكان كرد.

كە يەكترىمان دىتەوہ پرسى، ژوررت بەدەست كەوت ؟

وہلامم داىەوہ، ئوتىلى جاگەرھۆف.

– زەحمەت بوو ؟ ئىستاكە سەرمامە.

تەلەفۆنم بۆ بىست و سى ئوتىلى جىاجىا كرد، بەلام پىم گوت كارەكە ئاسان بوو، دەنگە پىاوانە ئاواز دارەكەى منىان پەت نەكردەوہ. ھۆلى گەورەى ئىستگەكە چۆل و ھۆل و لە نىوہ تارىكىدا بوو. يەكك لەلايەكدا تەقە تەقى لە پەقرەجىكەوہ دەھىنا، لە نزيكىشەوہ، كابرايەك بە گەسكىكى پانى نەرمەوہ بەشىوہيەكى رىك و پىك ئاردە تەختەى چەورى لەسەر كاشىيە رەنگ خورمايىەكان رادەمالى.

ئۆرسۆلا گوتى : " كەواتە ئىمە لە ئنسبورگ بەسەر دەبەين. تۆ پەشىمانىت ؟ "

- نه خيړ، ليړه ش شاخ و داخ هه ن. با جانناكته هه لگرم.
ئهو گوږه پانه ي بهردهم ئيستگه كesh چؤل بوو. باران باري بوو بايه كهشي سارد
بوو. ئيستا چي بكهين؟ ئوتيلي جاگه رهؤف له كوييه؟ .

گوتم، تۆزيك چاره پري به، گه پامه وه ويستگه كه بؤ ئه وه ي كهسيك پريم
نیشان بدات يان ته له فون بؤ تاكسيهك بكه م، گيانله بهريك له وي نه بوو، به لام له
ته نيشته كوشكي پوژنامه فروشتنه وه ته له فون هه بوو، خهريك بووم ده رگا
بكه مه وه.

- يهك تۆز!

دهسكي ده رگا كه م به رداو وهر سوپامه وه، ده رگا كه به چيره وه له سهر خو داخرا.

- دوام بكه وه.

ئؤفيسي سه ربازي زور پووناك بوو، دهستم به ئاره قه كردن كرد، پووناكييه كه
زور سپيش بوو تا ئيستاش پووناكي سپي ئاره قه م پيده كات.

دهره جه داري به رپرس به هيماي پرسه وه ته ماشاي ئهو دوو كه سه ي كرد كه
منيان برده ژوره وه، پاشان تيم پاما.

گوته: " چي بووه؟ "

هه ر دوو كه سه كه به ئاگادارييه وه قيت راوه ستان " له هؤله كه دا تووشى ئه م
كابرايه بووين .

كابراي تر سه يريكي مني كرده وه. " به م كاته ي شهو له وي چيت ده كرد؟ "
به ئاگادارييه وه وه ستام " ويستم، ته له فون بؤ تاكسيهك بكه م، من و خيزانه كه م
به ئيكس پريسي شهو له قبييه نناوه هاتووين تا مۆله ته كه م ليړه به سهر ببه م،
فه رموو به لگه نامه كانم .

ته ماشاييكي كردن " مۆله ت بؤ سه ربازيكي خه تابار، ئه مه شتيكي سه يره " .

تەماشای یەکتایمان کرد، لە شوێنێکی ژوورە کەدا مێشیک گزە، دەهات، گزە،
هەر گزە، لەو کاتەدا کە بەناو ژوورە کەدا دەخولایەوه.

– کوا ژنە کەت ؟

– لە دەرهوه وەستاره لەلای دەروازەدا سەرەکییەوه.

تەماشای یەک لە دوو کەسە کە ی کرد " بیهێنە "

گویم لە دەنگی هەنگاوەکانی پیاوێکەدا دەرهوه گرت، چاویشم لە مێشە کە بێ،
دەرەجەدارە کە لەناو کورسییە کەیدا هاتە هەژان. دەرگایەکی لاوەکی

کرایەوه و سەریکی خەوآلوی لێدەرکەوت. سەعات چەندە ؟

– سێ و نیو ؟

سەرە کە کشایەوه.

– جاری با بلیتە کەت ببینم.

ئەم داواکارییە رای چلەکاندم. دەکری پێی بلیم فریم دا ؟ ئنجا رەنگبێ
بپرسیت ئایا بلیتی گەرانەوه م نییە بۆ قییه ننا، هەر و لەوانە یە داوا ی بلیتە کە ی
ئۆرسۆلا بکات. ئی دەرچوونی بۆ نییە.

– ئەم بلیتە هەر تا هۆشفلزە. چۆن ئەمەم بۆ رووندە کە یەوه ؟

– هەر دوو کمان کەوتینە خەو و، هەر لێرە لە ئینسبورگ بە ناگا هاتینەوه.

– مەبەستتە بلیی لە هۆشفلزەوه تا ئێرە هاتوون بێ ئەوه ی پارە بدەن ؟

– بەلی، کاتمان بە دەستەوه نەبوو بۆ پارە دان. زۆر بەپەلە لە شەمەندە فەرە کە

دەرچووین، بەلام شتیکی ئاساییە، بەخۆشییەوه پارە زیادە کە دەدم.

و لەمی نەدایەوه، زەنگی تەلەفۆنە کە ی لێیدا. دەنگوەر گەرە کە ی هەلگرت.

" ئێرە ویستگە ی پۆلیسە، کییە ؟ تۆزی بۆستە. " پەنجە ی بەسەر لیستی کدا

هینا کە بەتەنیشتییەوه لەسەر دیوارە کە هەلواسرابوو. " نەخیر، وەرمان

نەگرتووە دەبی هەلە یە ک هەبیت بەلی، هەمان ئاژاوه یە. ئەوان

هەمیشە لەوی شتەکانیان بى سەرۆبەرە بەخۆشییەو دووبارە سەیرىكى دەكەمەو، بەلام نابى هیچ شتىكى ئى ئاشكرا بكەیت.

ئۆرسۆلا ھاتە ژوور. تەماشای منى كرد، دەترسا، كەوتىنە چاوەپرى كردن. مېشەكە گزەى ھات. بەتالىوونى سزادراو - بەتالىوونى سزادراو. خەتابار، خەتابارى، خەتابار، كابرای لای مېزەكە لە تەلەفۆندا پىكەنى و دەنگوەرگرەكەى داناو.

كە چاوى پىمان كەوت داواى بەلگەنامەكانى ئۆرسۆلاى كرد، ئىمەش پىمان لىنا كە ژن و مىرد نىن. ئۆرسۆلا گوتى : " تا ئىستا نا، نەك تا بەيانى. " لەناكاو ئۆرسۆلا دانى بەخۆیدا گرت. گوتى : " ئىستاكە گوئى بگرە، وازمان ئى بىنە برۆين. ھەموو شتەكە برىيتىە لە ھەلەيەكى بى بەختانە و ئەگەر لەخەودا نەمايەنەو، ئەوا لەو شوئىنەى مەبەستمان بوو، دادەبەزىن و ھىچىش لەو شتانە پوويان نەدەدا. تۆ خۆت دەزانى چەند زەحمەتە بۆ پياويك لە بەتالىوونىكى سزادراو بى و مۆلەتى پى بدرى. مىردەكەم مۆلەتى وەرگرتوو. ھىچ شتىكى ھەلەشى نەكردوو. ھەلەكە ھى من بوو كە كەوتىنە خەو. تىگەيشتى، ئىمە ماوہەكى زۆر درىژ بوو يەكترىمان نەديبوو، منىش وىستم بىكەم بەچاوپىكەوتنىكى خوش، وىستم بەراستى ھەموو شتىكى بۆ خوش بكەم. پاشان شتىكمان خواردەو. شووشە كۆنياكەكەى كەمىك درىژ كردو - خەتای منىش بوو وام كرد بىخواتەو و ھەروەھا بكاو بكا. "

- بەلى.

ئۆرسۆلا كچىكى شكۆدار بوو، لە توورەپىياندا سوور ھەلگەپرابوو، چاوەكانى ئاگرىيان لى دەبارى، بروسكەيان دەكرد. يەكسەر دەچوو دلى پياوہوو وەكو ئەو ژنانەى كە بى بەش بوون لە بنەما رەوشتىيەكان.

- دەيىنى، فارگۇنمان بۇ خۇمان گرتوۋە، دەمىكىشە من ئەوم نەديوە، ئەويش
ۋەك سەربازىكى چاك پەفتارى كردوۋە.

ئەم تىيىنىيەى دوايى جوولەيەكى بلىمەتانه بوو. كابراى سەرمىزەكە
بەلگەنامەكانى پى دايىنەۋە. " دەتوانن بېرۇن ". پاشان پروى لە من كرد.

- بەردەوام بە لەسەر پەفتارت ۋەك سەربازىكى باش.

كە دەرگاكامان لە دواى خۇمان داخست، پياۋەكان لە ژوورەۋە دەستيان بە
قاقاي پىكەنين كرد.

ئۇرسۇلا پالى پىۋەنام و بە نىمچە پاكردىكەۋە بە گويچكەلەكانىدا
چىپاندم، با دوور كەوينەۋە " من دەترسم " .

كە هاتىنەۋە ناو گۆرەپانە چۆلە بە باران تەپبوۋەكە، تەماشام كرد دەم و
چاوى سىيى ھەلگەرابوو، نىوچاۋانى لەژىر پرچە رەشەكەيدا بە دلۆپە ئارەقە
داپوشرابوو. نالاندى " وابزانم خەرىكە لەخۇ دەچم " .

ئا لەۋىدا ۋەستام، شووشەيەك بەدەستىكمەۋە و جانئايەكەيش
بەدەستەكەى ترو ئۇرسۇلاش لە باۋەشم. بەخىرايى جانئايەكەم داناۋ ئەوم
ھەلگرت تا بېرۇم لەسەر يەك لە پىپىلكەكان دام نا. پىم گوت " سەرت بەناو
چۆكەكانتدا شۆرپكەۋە جوولە مەكە، بەماۋەيەكى كەم بەسەر دەچى " .

كە هاتەۋە ھۇش خۇى، گوتى، ئىستا باشم. ئەرى تۇ زۇر توپرەى ؟

- لەبەرچى ؟

- لەبەر ئەو جۆرە لە ھۇش خۇ چوونەم ؟ من ئەۋەندە بە كەلك نايەم.

- من ئەۋەم پىخۇشە ! ئەگەر تۇ ھەلۋىستەكەت بەسەر نەبىردبايە، قەت نەت
دەزانى لەۋانەيە چۇن پەرەبسىنى. ھەر چۇنىك بىت ئەو ماۋەيەى ئەۋان لە
ئىفادەكەى منيان پىچايەۋە ھەموو لايەنىكىان لىك دايەۋە، من تا دەمە
دەمى بەيانى لىى دەرياز نەدەبووم. ئەم جۆرە شتە كاتىكى ترسناك

دەخايەنى، و، پياو ناتوانى لە مارەى يەك چارەكە سەعاتدا ندايىكى تەلەفونى بۇ بۇخارست بەدەست بېنى، من دەتوانم دلىيات كەم. وا بزانم تۆ شكۆدارو ئازا بوويت دەبى زۆر خراپ ماندوو بوويت. پىويستە ھەولبەدەم تاكسىيەك بىنم.

- نا، نا، ئىمە نابى ھىچى تر يەكدى بەجى بەيلىن، من لەگەلت دىم. ئەگەر من تەنيا دوو دەقىقەى تر دانىشم، ئەوا ئەو كاتە پىكەو دەپرۆين و بەدواى تاكسىيەكدا دەگەرئىن ...

بۆيە بۇ ماوەيەك دانىشتىن، ئۆرسۆلا بەخۆ ويك ھىنانەوہ خۆى لە من نزيك كردهوہ. پاشان لەرزىكى ھىنايە خۆى. " سەرمامە "

- وەرہ. با پەرۆين.

عارەبانەيەكمان دەست كەوت لەوانەى ئەسپ راى دەكىشىت و بەرہو ئوتىل ملمان نا. ئوتىلەكە گەرہو سىپى و ھىمن بوو، دەرگايى بالكۆنەكانى كراوہ بوون و پىرەويكى بە چەو داپوشراوى ھەبوو كە واى كرد لە ناكاو ئەسپەكە لەسەرخۆ پىرات. كاتىك من ناوى ئۆرسۆلام نووسى دەرگەوانە پىرەكە لە تۆمارگەكەى سىرپەوہو بە ئاوازيكى دۆستانە پىي گوتم پىويست ناكات ناوى خىزانەكەت پىيش شووكردى بنووسيت. بە زەرەخەنەوہ وتى " بزانە تەنيا ھەر وتەى " لەگەل ژنەكەى " دادەنئىن " ئەمە بەسە ". ئەوئەندەى گولئى نىسان سوور ھەنگەپرام تەنانەت ھەستمان كرد كرئىكارى نەفەر سەرخرەكەش گرژىيەوہ و من لەو كاتە بە توندىي بىرم لە داھاتوم دەكردهوہ، لەو كاتەى ژنە بەردەستەكە نوئىنەكانى پادەخست، ئۆرسۆلا چووہ دەر بۆ سەر بالكۆنەكە و منىش دەنگم دا و گوتم " حم " ئنجا چووہ ناو گەرماوہكەوہ، دواى كەمىك بەتەنيا لە ناوہپراستى ژوورەكە وەستابووین، تەماشاي يەكترىمان دەكرد.

- كهواته، با بفرموين ! جگهره ؟ "

گه مه كه دهستی پيكر دو، دهسته كانی به سووکی كه وتنه له رزین.

به شیوه یه کی ترسناک شیوا بووین. وشکه هه وای ناو ژووره نامویه که ی نویتل، که هه موو شتیك تیایدا خاوین و نااسایی بوو. وروژانه سۆزییه که، نایا هه موو شته که بریتی بوو له وروژانیکی سۆزیی ؟. ماندوو بوونه که، هه ستم به شه که تیی و چوار پهل قورسییه کی وه کو هی پاش مانۆری سه ربازیی کرد، نه ویش له ویدا وه ستابوو به شانی شوپ بووه وه و چاوی قاوه ییه وه. هه یچ چاویکیش نه وه نده له راده به دهر خه مبار و ماندوو نین به قه دهر چاوی قاوه یی، هه یچ کامیگمان نه ی ده زانی به لایه نی که مه وه چی له وی تردا پیشبینی ده کات، یان وا بیری ده کرده وه که نه وی تریان پیشبینی ده کات، نایا ئیمه ده توانین، ده مانه وی بیگه یین، یان ده بیئت ئیمه هه ردووگمان به شیوه یه کی هه ست پيکراو خۆمان ماندوو بکه یین بو نه وه ی یه کتری رازی بکه یین بی نه وه ی بزانی شته راسته که کامه یه بو نه وه ی بیگه یین ؟ یان به هه له بیگه یین ؟ گرز بوونی ماسوولکه نادروسته کان و ئنجا له دوا ییدا هینانه گۆی پیویستییه به رگرکه که، نه شکه نجه دراو به هۆی ماندوو یه تیی و هزر کردنه وه ؟

- ئیستا که ده چمه سه ر بالکۆنه که و جگهره کهم ته واو ده کهم تا تو خۆت پروت ده که یته وه.

ئه مه شتیکی زۆر به د بوو. مه تا زاتی نه وه شم نه کرد بلیم " نوین "

ئه ری شتیك هه یه نه وه نده ی شه و ئارام بیئت ؟ چیا یه کان له تاریکیدا چهند شتیکی گه وره و مه زن بوون، چاوه پیی پوژیان ده کرد بو نه وه ی نه وه پیشان بدهن که له چی ده کهن. چیا ی گه وره، چیا ی مه زن، سه به ی ده تیبنم، ئورسۆلاش

دەتیبىنى، بۇ بەيانى ئىمە تىر خەو دەپىن، نانى بەيانىشت لەگەلدا دەخوین
و، قسەش لە بارەى سەردانى کردنت دەکەین، ئەمشەو تارىکەو، هیچىشت نییە
پیشانمانى بدەیت.

– ئیستا دەتوانیت بییت.

لە ژورى گەرماوەکەدا پەرداخیک تا نیوہى کۆنیاكى تیدا بوو. ئەوى تریان
بەتال بوو، بەلام بەبۆن زانیم کۆنیاكى تیدا بوو. شووشەکە بەتال بوو، پرم
دایە پەرداخەکە.

ئەگەر بلیم ئیمە زۆر ماندووين، لەوانە یە بیرى بۇ ئەوہ بچیت کە من
بوومەتە مروڤىكى ھەستیار، لەبەر ئەوہ ئەویش دەلى، بەلى، جا دەکەوینە
بارودۆخىكى ۋەستاۋەوہ و ھەردووکیشمان وامان لیدیت لەوہ بترسین کە
كامەمان یەكەم کەس دەپىن بکەوینە خەو. ھەرۋەھا لەوانەشە ئۆرسولا کەمیک
ناؤمید بییت، ھەتا ئەگەر بە ھوى ماندووبوونیشەوہ بمریت، یان ئەگەر من
بلیم

لە راستیدا شتىكى ناسان نییە لە بابەت جوړى شتەکەوہ بزانییت، ئەو گا
مروڤانە و ئەو ئەسپە خەسینراوانەى ناو پۆمانە ئەمریکییە دلرەقەکانەوہ،
پالەوانە سیکسییە ھەستیارەکانى ھەمەنگوایى خویمان و دلە پرەکانیان ئا
لەو ساتە یەكلاکەرەوہدا من ھەسوودیم پى دەبردن، بەلام نا، هیچ ساتیک لە
پیش مردن یەكلاکەرەوہ نییە.

بەدەنگىكى بەرزەوہ ھاوارم کرد : " فەرموو پیلۆۋەکان پاك بکەوہ " ئنجا
پەرداخەکەم ھەللووشى لە ژورەوہ، بەدەنگىكى ناسکەوہ ئۆرسولا گوتى: " تۆ

خۆشى " سەرىم خىستە سەر شانەكانم و ئنجا لىقەكەم راکىشاىە سەر
مەكەكانى، گوتىم :

- بەيانى دەبمە يەك لە بەسۆزترین پالەوانە سىكىسىيەكانى ھەمەنگواى،
چىايەكە داواى لىكردم پىت بلیم بەيانى ھەموو شتىكى خویمان پىشان دەدات
كە ھەيەتى. ئىستاش، توخو، دەمەوئىت بنووم.

بەپىكەننەوہ گوتى : " تۆ خۆشى "

من زۆر چاك لەمەيان دەرباز بووم.

داواى كەمىك ھەلىدائى و گوتى : " سوپاس، خۆشەويستەكەم "

ئۆرسولا سەرى خىستەسەر بالىقەكەى خۆى، باسكى چەپەمى نوشتانەوہ و
باسكە راستەى خۆى تىھەلكىشا، بەم جۆرە كەوتىنە خەو. خەويكى، قورسى،
چاكى، كۆنياكانەمان لىكەوت، پاش چەند سەعاتىك لە يەك كاتدا بەئاگا
ھاتىنەوہ، لە ھەمان شوئىنىشدا، چىايەكەش ھەموو شتىكى نىشان داين، ئىمە
ھەردووكان پىكەوہ سەر چىايەكە كەوتىن و لە پاشان لە سەرى ھەسايەنەوہ.

تۆ تەنانەت دەبى ھەر لەسەرى بخەويت.

" تۆم خوڭش دهوئى، بههه موو دلمه وه خوڭشم دهوئى "

فرمىسكى روون و گه و ره له سه ر برژانگه دريژه كانيدا ده دره وشانه وه و به سه ر
كولمه كانيدا ده هاتنه خواري. چاره كانى به داخراوى هيشتنه وه.

پۇزانی دوايى

خۇرى بەيانی لە دەرگا کراوہکەى بالکۆنەکەدا بەسەرماندا ھەلات. ھەر یەکەمان لەسەر کورسییەک دانیشت و دەستمان بەخواردنی نانی بەیانی کرد کە کارەکەرەکە بۆی ھیناین. ئۆرسۆلا پارچە نانیکى باشى بە پۇنەکەرە چەور کراوی ھەلگرت :

- دەبى شتیکی زیاتر بخوی.

- گوتم : " ناتوانم ئەوەندە زۆر بخۆم، من دەمیکە لەوہ راھاتووم کە زۆر نەخۆم. ئەمە بۆیە "

- پیویستە لە خووە خراپەکانت دوورکەوییەوہ. زۆر کەمت خوارد. کورہ بۆ خاتری خوا ئەتۆ ھەر پیست و ھیسکی.

تەماشاییکی خۆم کرد. راستی دەکرد. باسکەکانم ئەوەندە باریک بوون بەجۆریک دەمتوانی بەقەفەى دەست بیانپیوم. بۆ خاتری خوا، چى لە کابراییکى وەکو من دەوی؟ ئەو، ژنیکی پۆشاک چاکى، چاپوکى تىک چەقیوی باوقار. پاشەل گەورەى بەھیزو چاک تیکسمراو. ببووہ سەنتەرى لاوانى خۆربردو، گۆشتنى تازە پیگرتوو، کورانی پرچ دریز و کچانی دەم بەپیکنین بەردەوام دەھاتنە ژوورەوہ و داواى شتیکیان دەکرد بۆ خواردن و ئنجا دەچوونە دەر. دەبوايە پیاویکی زەبەلاحى، دریز ئیوارى بیتەوہ مال، ورچە پیاویک، پیاویکی مەزن. نەک من.

- بخۆ، دامەنیشە پەرۆش بۆ خۆت بخوی. تۆ وا بەم جۆرەت زۆر باشى. کە لیبووینەوہ چاوەرپى شتى زۆرت لى دەکەم. شتى زۆر. بەلام دەبى لەپیشا بخوی. دەبى دوو ھیلکە بخوی و ئەو کاتە دەبیە رۆژھەلاتییەکی ترسناک.

بەلا سارییەو گۆتەم : " تۆ ناتوانی وام لی بکەي " نەنەکە لەناو دەمە ئەوەندە
و شە بۆ، ھەر ئەوەتا دەھات و دەچۆو.

- تۆ ناتوانی چی ؟

- نا لەویدا بەسەرساردیی و ھێمنییەو دانیشە، بۆو چاوەرپی داھاتوو بکە.
- تۆ تەنیا ھەر بۆستە و چاوەرپی داھاتوو بکە. ئیستاکە بۆو،
خۆشەوێستەکەم.

فەرموو پەرداخیک شیر بۆو، رەنگە تینووت بێت. ئەگەر بێت و من خۆم
لەتۆدا بناخەم، ئەوا تۆ دەربازت نابێ تا پە دەدری. نابێ ئەوەش لەبیر بکەي
کە من دکتۆرم و من وای دەبینم کە تۆ تووشی دەردە ئینگلیزی بووی. تۆ
بەدەست کەمی قیتامین و گەلیک کەمی تریشەو دەنالی، تەنەت ئەگەر
پۆژھەلاتییەکی کارامەش بێت.

- من زۆر زۆر کارامەم.

- ئەم ھەموو لەکوێ قێر بوویت ؟ زۆر پیاو ھەن تەنیا ھەر توندو تیژن و
وادەزانن ئەمە کارامە بوونە.

- کە تەلگرافەکەي تۆم وەرگرت من مەشقم لەسەر نو ھەزار ژندا کردبوو،
دەھۆل ژەنیکی تورکیش تاییبەت لە (کونستانزا) بانگ ھێشت کرابوو.

ئۆرسۆلا بە ئاواتەکەي گەیشت، من ھەموو شتیکم خوارد و ھەرچی
پێیدام خواردەو، ئنجا من و ئەو زۆر زۆر کارامە بووین. و پێنەکردنە ئەگەر
بلین تەنیا پیاو (شتەکەیان) دەوێت، پیاو ھەمان شتیان دەوی وەک ژنان :
ئەوان ئەو شتیان دەوی کە رەگ و پێشە و خواردنی ھەموو پۆشنیریەکە :
زانین.

دوای ئەمە بە چیاھەکاندا پۆیشتین یەکسەر بو دیریکی بچکۆلە، کە
قەشەھەکی سەرسپی بەتەواوی ھەمووی پیشانداین. لەویدا ھەموو شتیکی ناو

چىيايه كانمان ديت. له شويئىكىدا چاومان به ميگه له بزنيك و گاوگولكيكى نيمچه
 پهنگاو پهنگ كهوت كه گاوانىكى جوانى پدين پرى كهوش نه لپى چاودىرى
 ده كردن. دواى نه مه، بۇ ماويهك دانىشتين و سهيرى گوندىكى بچوكمان كرد
 له خوار خوئمانه وه، به كوئانه پيچاوپيچ و پهنگه زهقه مندالانىيه كانىيه وه.
 جووته كچيك گورانىيان بۇ بوژنى دلخوشكهرى چيل و چواله كان دهگوت.
 له سهرووشه وه وهلاميك هات : هاليدورؤ ! .. هاليدورؤ. داليكش له
 سهروه له ئاسمان بوو، داليكى راسته قينه، گيانله بهريكى زيندوو، نهك نه
 داله ئارمى كه هه موو نه روپاي له ناو چنگه خويناوييه كهى خويدا گرتوه.

ديمه نيكي وا به ئاشكرا ساكار و دلخوشكهر له وانىه بهرگه نه گر بيت.
 ديمه نه كه زور جوان، زور پوون بوو. لوتكه به فراوييه كان زور هيمن بوون،
 له گهئ گيانى نارچه تى مروقدا نه ده گونجا. پياو ده بى يان ههستيت و بهرات،
 يان له ناو ههراى بى شومارى ههست وروژانى بۇنداردا بخهوى.

ساكارىيه كه بهرده وام بوو. منيكي سهرباز، به ساكارىي و سادىيه وه
 باركرا بووم و له كاتىكىدا دانىشتبووين و جهمه خواردنى باشى چياييمان
 دهخوارد و ئارهقى (پاين) مان به دۆلكهى بهردىنى زهردى سوورباو نوش
 ده كرد. منيش دهسته كانم له ناو پانه كانى شوپكرده وه، تا له بهر ختوكه خوئ
 دوورخسته وه. جا له ناكاو ترس و بيم و پيشهاتى ناخوش پايانگرتم : ته نيا
 دوو پوژمان ماوه.

له ناكاو ئورسولا گوتى : " تيفكره، جارى دوو پوژى ته واومان ماوه "

ئابەم جۆرە ئەمەي گوت. لە ھەمان کاتيشدا دەگرياو ئەرەندەي منيش
خەمبار بوو. خاوەن ميوانخانەكە گوتى : ((گروس گۆت = سلاو)) و
بەكەسەرەوھ سەيرىكى كردين كاتى كە پۇيشتىن. كە ماوھيەكى كورتمان بېرى
ئۆرسۆلا وەرسوپايەوھ، ديتى كاپرا ھەر لەناو دەرگاكدە وەستاوھ،
بەكەسەرەوھ خواحافيزيمان لى دەكا.

ئۆرسۆلا گوتى : " پياويكى چەند پۇچ سووك بوو "

- وانەبوو.

ئۆرسۆلا باسكى منى خستەسەر شانبيەوھ. " كوپرە، تۆ تيناگەيت، كە ئەگەر
بكەومە داوى خۆشەويستى تۆرە ئەوا جەھەننەم بۆ دەكرىتەوھ "

- بەسەرسامبيەوھ گوتم " بكەوييە داوى خۆشەويستى منەوھ ؟ " وام دەزانى
كەوتويتە داوييەوھ "

- بەلام من ھەميشە پىم گوتوى كە نەكەوتومە ناوييەوھ " تۆ تەنيا ناتەوى
باوەر بكەي. بەلام ئەمەيان مەسەلەيەكى ترە. من تەنيا نەمدەتوانى نەيەم. ئەتۆ
... ئەتۆ جۆريكى كە ژنان لىي پانەھاتوون. نەك من، بەلای كەمەوھ " چونكە
لەوانەيە من بە تايبەتى

- تۆ، زۆر زۆر، ئەمەم گوت و دەستم شۆپ كرددەوھ بۆ ئەوھى مەمكى بگرم، بەلام
ئەو لايبرد و دووبارە خستبيەوھ سەر شانى.

ئۆرسۆلا گوتى : " نا، وا مەكە قسە لەم بارەيەوھ بكەين، ئەم قسانە تەنيا وامان
ليدەكەن كە بشيويين، بەلام من نازانم چى بلىم "

گوتم : " من دەزانم، تۆ دەتەوى بلىيت كە منت خۆش ناوى. ئۆرسۆلا وا
مەكە وشەي گەورە بەكار بەينين، من دەزانم كە خۆم لەم بارەيەوھ تاوانباريوم،
بەلام بۆ ماوھيەكى دريژ تۆ منت وا لە خۆت دوورخستووھتەوھ، بەلام ئىستا وا

نييه، له بهرئوه له راستيدا زهحه ته كهسيك خوي به شيويهكي بابه تبي و راسته وخو دربرپيت .

- تو زور لاوازيت و به تونديش مامه له ته كه گله دا كراوه. نايا دهزاني له خهردا دهگريت ؟

- به لي دهزانم، به لام به پيچه وانوه من چاكم.

- له وانويه، به لام شته كان بو من دوزهخن.

له ناكاو نورسولا به ته واويي بووه درنده. خوي كوتايه ناخي من و دهستي به هه نسك كردن كرد.

" تو نايي من به جي بهيئيت، وا نييه ؟ هه نسكي هاتني. " نه وان نايي تو له من جيا بكه نه وه، وايه ؟

گوتم " نا، نا، نا، نا " هه ر پيم كرا نه وه نده بليم، دهستم له پشتي داو چرپاندم " نا، نا، من سهرم له مانه له هيچي ده رناچيت "

نه و ئيواريه، نورسولا پوشاكيكي ساده ي پر به پري له شي كرده بهرخوي له گه ل ملوانكه يه كي مورو ي سهوزو رهش، كه زور گرانبه ها بوو. من نه وه م دهزاني كه به دله ره شه كي سهر به يه كه ي تانك جوړه جوانييه كي ترسناكي پي به خشيوم كه به وه دياربوو من هيچ (نايرن كروس)، يان شريتيكي ترم نه بوو، ته نيا نيشانه ي يه كه سه ربازييه كه ي خوم هه لگرتبوو. نه مهش جوړه هه ست به شانازي كردنيكي پي به خشيم كاتي ديتم خه لكه كه ته ماشامان ده كهن له و كاته ي ده چوو ين بو سهر ميژه كه مان.

له كاتيكا نانمان ده خوارد، ليقتنانه كه به بهرده مماندا رهت بوو، خوي له ميژه كه مان خشانند، پارچه كاغه زيكي نوشتاوه ي له بهرده مي مندا خسته خواره وه كه ده تگوت به ريكهوت بوو، به شله ژاويي هه لمگرتوه و خويندمه وه

:

" ئەگەر بەبى مۇلەت لىرەي، خىراکه بېرۇ دەرەو، پۇلىسى سەربازىي لە دەرگاي تەنىشتمانن. ئەگەر پىئويستىشت بە يارمەتى ھەيە من لە ھۆلەكەدام ".
تەماشايىكى ئۇرسۇلام کرد و ئەويش ھەروا. ھەردووکمان پىمان وابوو
کہ دەبى من بچمە دەرى سوپاسى بکەم بۇ ئەم ئاگادارکردنەوھيە و پىيى بلیم
ھەموو بەلگەنامەکانم تەواون.

ديتم لە سوچىكى ھۆلەكەدا وەستاوہ جگەرە دەكىشى. دواى كورته خۇ
پىشكەشکردنىك، سوپاسيم کرد و گوتم : دەكرى بپرسم ھۆكارى ئەم
دلسۆزييهت چى بوو ؟

- تۆ لە يەكەي تانكدا سەربازى، برايهكەشم ھەروا. تۆ ((ھۆگۆ ستىك)) دەناسى
؟

پىم پراگەياندا كە ((ستىگ)) يەكك بوو لە باشتىن برادەرەكانم لە
سرىيەكەماندا.

لېفتنانت بەخۇشبيھوہ گوتى : ((ئەدى بۇ وا نالىي؟)) ئەمە، ئاھەنگىكى
پىويستە. دەكرى تۆ و دۆستەكەت. ئەم ئىوارەيە ببنە ميوانم ؟ جىگايەكى
خۇش پىدەزانم كە دواى خواردن دەتوانىن بۇي بچىن.

پىكەوہ گەپراينەوہ لاي ئۇرسۇلا. خۇي بەناوى (پاول ستىگ) لە يەكەي
ئەندازيارىي، پىشكەش کرد. دواى، شەويكى خۇش، لە دەرەوہى ئوتيلەكەمان
يەكتريمان بەجى ھىشت و داواى کرد ئەگەر ھەر شتىك پرووى دا و پىويستى بە
يارمەتى ئەو بوو، تەلەفۇنى بۇ بکەين.

لەسەرەوہ، لە ژورەكەماندا بە بىزارىيەوہ خۇمان کوتايە ناو كورسىيەكانمان و
بەبى دەنگىي دوايىن جگەرەمان كىشا. لە دەرەوہش تا دەھات پرووناك دەبوو،
بۇيە ھەستام و پەردەكانى دەرگاي بالكۆنەكەم لىكردنەوہ. پادىۆكەم كردهوہ.

ئاسايى لەو ساتانەدا مۇسقىي خۇش لىدەدرا، پروگراممىك بەناوى ((پروگراممى بەرەى جەنگ)) نۇركىسترا سمفونىيىك، كە بىگومان فىلھارمۇنىكى بەرلەن بوو، كەم كەم پرىى بەرەو فەراھەم كىردنى پىشەكى مۇسقىي لىزت گىرتبەو بەر. ھتەلەرەو گۇبىلز تەنانەت ئەم پارچە مۇسقىيە وروژىنە پرومانسىيەشيان تىكدابوو، كىردبەويانە مۇسقىي پروگراممى بۇ جەنگە نەفرەت بارەكەيان : بىووە شتىك كە وەك باك گراوندىك بەكارى دەھىنا بۇ فلىمە خەبەرىيەكانى ھىرشە ئاسمانىيەكانى بە فرۇكەكانى (لۇفت وىف). ھەر ئەو (لۇفت وىف)ە بوو كە پىگەى بۇ تانكەكانمان خۇش دەكرە، ھەر (لۇفت وىف) بوو بەبى موبالەغە گەرەكى جوولەكانى لەوارشۇ بەسى شەو و سى پۇژان وىرانكرەو لەگەل زەويدا تەختى كىرد. كاتىكىش كە ھىمنىسى گەپرايەو و دووكەلەكە پەويىيەو لەو گەرەكە گەرە و پانەدا ھىچ شتىك نەمابوو تەنيا پىنج پى بەرزايى نەبى. تەنيا چەند كەسىك لەو چەند سەد ھەزار جوولەكەيە نەبى كە بە زىندوويى بەناو گەمارۆى سەربازە دەم بە پىكەنىنەكانى يەكە سەربازىيەكانى (SS)دا رايان كىردبوو. مەشتىك جوولەكە و چەند مىيۇن مەشكىك.

دەنگى مۇسقىي قىستىقالى (لىزت) دەھات.

ئۇرسۇلا گوتى : ناكرى بىكوژىنىنەو ؟ ئەم پارچە مۇسقىيە كار لە دەمارەكانم دەكا.

كوژاندمەو و خۇم پروت كىردەو.

- چ پۇژىكى خۇش بوو، سەيركە، ھەر ئىستا پروناك دەبى. عەيبە نووستن.

- وا بزەنم نووستن خۇش دەبى، بەھەر حال بۇ چەند سەعاتىكىش بى ئىمە چاك ماندوو بووين.

- پښوښته ژيان همدېم وهكو ئيستا خوښ يټت. شت چهند زړون كه بهراستي پياو پښيان دلخوښ دهبي! خوړاك خواردن كه برسي دهبي. خواردنهوه و خواردنهوه و ئنجا كه ميك سهرگهرم و بهمهوهس ببی. چاوت بكه يتهوه و ئنجا تهواو ناگادار بی، چونكه پوژيكي تهواو كراوهی پر له سروهي خوښ چاوه پريت دهكا. به شيوازيكي راسته قينه ماندوو ببی. من به شيوازيكي راست ماندوو بوویم. هر لهو ساته داواي هيچ ناكهم.

ئنجا داكندنې ملوانكه كهی، پاشان تاكه پيلاوه كهی، ئنجا كردنهوهی زنجيره كهی، به لي زنجيره كهی، ئاي ... زنجيره كه ... له وي.

- دهسته كانت چهند هيمنن. زور شت دهزانن. كهی تاكه پيلاوه كهی تر دابكه نم؟ نا، ئيستا نهوانه نا! نهوانه دوايي.

- نهخير، نهوانه ئيستا.

- تاكه پيلاوه كه شم لا برد.

- ناگادار به توږه كه له سهر نينوكت جيگير نه بووه، دوايين جووتي جوانه كه هه مه. ئاه، نهدي نه تگوت به ته ماي نوستنن.

هيچ وه لام نه داوه. من بووكه شووشه ي خوښم هه يه گه مه ي له گه ل ده كم. بووكه شووشه يه كيشم پيدا بو ئه وه ي گه مه ي پي بكا. بويه همدوو كمان بي دهنگ بووين، ناراميه كي هيمن و قورسما و ده دست هينا، نهو له سهرخوييه بي راده يي كه هوره كان پي كه له كه ده بن، گه وره، له ئاسمانن كدا كه گه وره ييه كه ي تيرايي هه موو جوړه بروسكه يه ك، گرمه يه ك، پمبه يه ك ده كات و ناكاهه باراني پيش توفانيش به سهر سردا ديته خوار.

پياو چاوه پري نهو هه موو شته زيادانه ده كات و، چونكه زيادن بويه پياو نانارام، بي قهرار، توند، پيداگر ده بي و لهو ميانه دا هوره كان بوئاو سهرتدا

دەرپونەوہ و تیدەپەرن و تو تەنیا ھەر بەشیوہیەکی ترسناک تووشی شلەژان دەبی .

بەلام کاتیک شتەکە شتیک بیٹ زیاد نەبی، ئەوا بەجورئەتەوہ چاوپرپی دەکەیی و وادەکەیی شەپۆلە بچووکەکە تەواو ئامادە بیست، بۆ ئەوہی بەرەزامەندی بخشیت و وابکات کە ئارەزوومەندییە گەرەکەیی بەدوادا بیٹ .
- ئیستا کە وا من توّم خوارد ! .

بۆ تەماشاکردنی جووتە چاویک، کە شەپۆلیک تیایدا دیٹ و دەچیت . لەپینا و بوون بە برادەری و اچاک لەگەڵ خۆتدا کە خواوەندەکان ھەستەوہری خۆیانیان پینداوی و تووش دەتوانی ئەوہندەیی میلیگرامیک فشار ھەست پی بکەیی، گۆرانی ئەوہندەیی کەرتە میلیمەتریک . ئەمە بۆ ئەوہیە جەستە و گیان یەک بگرن .

بە نەرمیی گوتم : ((تۆزیک بۆ سەرەوہ بجولیی)) ئی باشە .

- زۆر چاکە ... ئەدی ئیستا چی ؟ "

پینووستیم بە وەلامدانەوہ نەبوو، شەپۆلی گەرە لەخۆیانەوہ ھاتن و بەسەر دەم و چاوماندا پرتبوون .

لەناکا و ئۆرسولا خۆی خستەسەر تەنیشت و پشستی لە من کرد . ناواناوە بە ریکی مۆچرکی پیندا دەھات، منیش ھەروا . ھەردووکمان لەناخەوہ ھەژاین، ھەردووکیشمان کەوتین . ھیچ یەکیکمان قسەیی نەکرد . شتیک نەبوو قسەیی لە بارەییەوہ بکەین . بەرلەوہی سەرمامان بیٹ لیفەکەم لەسەر زەویییەکە ھەلگرتەوہ . من ئەوہم وەکو بیرەوہرییک نووسی، وەکو بیرخستنەوہیەک کە من ئەوہی پینی دەلین کامەرانیی تەواو، وەدەستم ھینا، پینش ئەوہی دووبارە رادیوکیە بکەمەوہ :

".... سوپای پروسیای سۆقیهت له هیرشه کهدا به شداری کرد. په لاماردانه که له ئوقیانووسی بهسته لهکی باکووره وه هه لگیرسا تا ده ریای پەش، راپۆرتی بهرده و امیش دین باس له پیسشقه چوون و سه رکه و تنه کانی هیزه یه کگرتوو هکانی ئەلمانیا، ئیتالیا و رۆمانیا، ده کهن " .

نیگایه کم گرته ئۆرسۆلا، یه کسه ر خزامه سه ر نوینه کانه، به نه رمیی بانگم کرد، ئۆرسۆلا نوستبوو سوپاس بۆ خوا.

هه ندی که س دلنیا ن له وه ی که هه ستیا ن بریندار کراوه، هه ندیکی دی له وانه یه به قیزه وه زه رده خه نه یان بیته ی، زه رده خه نه ی گه ربه به بیره وه رییه کانه، به لام، ئەمانه، وه ک بۆت ده رده که وی، که سانیکن که تا ئیستا پابهندن به بیروکه ی په یوه ست به پۆح و ماده، جهسته و گیان، ئەوه شیا ن وه کو ده لئین له سه ر ئاستیکی به رزتره له نه وی تر. وازیان لی بیته با بره نجین یان زه رده خه نه ی گه ربه یان بیته ی. ئەو پۆژه ی که خویان ده که ون، ئەو کاته شته که هه مووی چاکتر تیده گه ن.

پۆژی پاشتر له دیره بچکۆلانه کهدا بووینه هاوسه ری یه ک. پاول ستیگ ئۆرسۆلای بۆ گواستمه وه. تاجه گولینه یه کی گوله باخی سپی بۆ ئۆرسۆلا هینا که کاری تیکرد. قه شه سه ر سپییه که پیی خوش نه بوو له یه کمان ماره بکا چونکه ده یزانی من کیم، به لام ئیمه زۆرمان لیکرد و که بیستی من له نه ژادی دانیمارکی مه جه ریم و ئەوهنده ی ره گه زنامه هه لگریکی سکه ندناقی باشم، رازی بوو. " من چه ند سالیکی لایه تیم له و ولاته بچکۆله ی باکوور به سه ر برد. میرگوزاریکه له ناوه پراستی ئەوروپا. با هیوای ئەمه بخوازین پاریزراو بیت، ئەگه ر هیواکه شمان هاته دی، هه رچی زووتره برۆن له ویدا نیشته جی بن."

بۇ دىيارى بەياني ئۆرسۆلا گەنجىنەيىكى رۇمانى ۋەرگرت : شەۋانە پۇشاكىكى ئاورىشم بەداننىلى راستەقىنە، دوو تاقمە جلى ژىرەۋەي تەنكى ژنانە، پىنج جووتە گۆريەي ئاورىشمى راستەقىنە لەگەل ئەنگوستىلەيەك كە پورتا پىيى دابووم. ئەنگوستىلەيەكى زىر بوو، ياقوتىكى سەۋزى گەۋرەي لە ناۋەرەستى چەند پارچە ئەلماسىكى بچووك تىدا بوو. ئەمانە ھەموو بەيەكەۋە سامانىكى باشيان لە بازارى رەشدا دەگرد.

من تەنيا ھەندى بىرەۋەرى زۆربەي رۆژى دوايىم لە بىرماۋە : ئىمە چىمان داۋە لەم جەنگە سەخىفە ؟ ئىمە دەزانىن بووينەتە ھى يەكتر.

– نا، نا، نا، دەبى بەلنىم پى بەدى، ئەگەر ھەر شتىك پروبدا. دەبى بەلنىم پى بەدى كە لىي دورر كەۋىيەۋە. ئىمە دەبى چاۋەپرى كەين تا جەنگ كۆتايى دى، ئەو كاتە بزانىن ۋلات چى بەسەر دى.

– خوشەويستىم ! لەبىرتە، لەقىيەنا ھىچت نەگوت تەنيا (خوشەويستىم) نەبى. ئىستاش منم دەلنىم (خوشەويستىم) و تەنيا ھەر خوشەويستىم.

– بەلنىم پى بەدە كە زۆر ئاگادارى خۆت دەبى. لە خۆبەخشىنت بۇ ھەموو شتىك بوەستە. بەلنىم پى بەدە كە جارجار نامەم بۇ دەنوۋسى. ئاي، سقن، سقن !

– نا، نا، نابی ئىستا بگرى. نا ... نا.

– خواخافىز، سقن. ئەرى بەبىرت ھاتەۋە كە

ئۆرسۆلا، ئۆرسۆلا. پرويىكى سىپى ھەلگەپراۋ، خىراتر و خىراتر، ئىستاكە پاشەكشە دەكات. ئۆرسۆلا، ئۆرسۆلا. ئۆر-سۆ-لا، دم - دەدم - دم - دەدم، چەرخەكان، چەر - خەكان.

ستوونەکانی تەلگراف بە پێچەوانە دەڕۆیشتن. فارگۆنەکه پەرو پەر بیوو. خەلکەکه هەر قەسەیان دەکرد، ئەوان باوەرپیان بە راپۆرتەکانی سەرکەوتن هینابوو. هەر ئەوەش بوو پەنگبێ وای لە من کردبێت که زیاتر هەست بەدلفتەنگیی و ناموویی بکەم لەوەی که بەهۆی لەیەك جودابوونەوه هەستم پێ دەکرد. بۆ کام لەم گیانلەبەرە چەنەبازە، بێ میشکە، خراپکارانە دەتوانم ئەوه پروون بکەمەوه که ماکینیکی تەواوی جەنگیی وەك ئەوەی هی جەنەرآلە ئەلمانەکان ماوەیهکی درێژە بەرەو کۆتایی ناسۆری دەچیت ؟ بە کامیان دەتوانم بلیم لە قۆناغی یەکه مەدا تەواوییه که ئەوەندە تەواو نەبوو، که هەر تەنیا کاردانەوهی مەرجداری لەخویدا دەگرت که سەر بە تەواوییه که یه : توانای وەستان لە نامادەباشیدا، که بەهەر حال نەمافی هیچ ریز لیگرتنیك دەدا، نە ئەو زیرەکییهیان هەیه بۆ داواکردنی هەر شتیکی زیاتر لە تەواوییه تی وەستان لە نامادە باشیدا. ئەوەی که بەتەواوەتی پێویست بوو بریتی بوو لە توانای زانین و نرخاندنی ئەو رینگایهی که پیاو بە هەنگاو دەی بریت، پیت دەگوتریت بەم رینگایه دا برۆ که چی تۆ بەو رینگایه دا دەڕۆیت.

ماکینەکه پوو و دوزمنیک دەچوو که هۆکاری سەرکەوتنی لە دەستدا بوو :
 وەرە بەرزیی.

دەمتوانی هەر تەنیا بە کەسانی وەك پیرەئان و پورتا بلیم که ئیمە هەر کۆنە قۆندەرەوی بۆگەنن، بەلام خو، خوشیان ئەوهیان چاک دەزانی، دەبوایه لەو سالانەدا ئەو جۆرە شتانە هەر لای خۆت هەنگری.

پیره ئان وه لآمی دایه وه " مۆله تیکی خوش بوو له گه ل ژنه کهم و منداله کانم. جوانه - به لام چند روژیکی کهم چ سوودیان ههیه ؟ ژنه کهم بووه شوفیری ترام له سه ر ریکای (ادا). ئەمه هه میشه باشتره له وه ی بیته پاره وه رگر. به شی دۆزه خ بی ئه و که سه ی ده گه رپته وه ناو ئەم پیسییه. ئەگه ر پیاو ته نیا ئه وه نده به خته ی هه بوایه که یه ک له قاچه کانی بپه رپبایه، ئەو کاته له کۆل ئەم جهنگه نازییه بوگه نه ده بوویه وه.

پۆرتا هه لیدای " ئەگه ر ده ستیکی بیته باشتره " .

گوتم : " ئیمه ته نانهت تا ئیستا تی نه که وتووین " . " به لام، خوای گه وره،

ده شکری به سه لامه تی لیی ده رچین " .

پیره ئان ده موچاوی له ناو ده سه ته کانیدا شارده وه، چریاندى " وا تیگه م چاک

تیگه وتووین. من داوای هه یچ شتی زیاتر ناکه م، من پیویستیم به سه رکه وتنی مه زن

نییه، پیویستیم به ئاشتییه، به سه لامه تی لیی ده رچم! کی هه یچی پی له گه لماندا

ده کریت که به سه لامه تی لیی ده رچین ؟

که سن نا. ته نانهت خو شمان نا، خوا له ناوی بیات.

پۆرتا بلویره که ی خسته وه ناو جانتاکه ی. لیی نه دا.

پشووہکھی پورتا

- ئەوان دەتوانن راپورتەکیان ببەن و بکەن، پیش ئەوہی بگات من لە بیابان دەبم، زۆریشم پینخۆشە بیان بینم لەوی شتیک بو من بکەن، ھەر لەبەرئەوہی کہ شەمەندەفەرەوانیکی بی میزاج شاپیکی شایستەتی تیھەندرا. پورتا فنی کردە ناو پەنجەکانی و چلەمەکھی بە دیوارەکەدا کیشا و بەو ناگادارییەیی دادا کہ لینی نووسرابوو تفکردن قەدەغەییە.

من بەد بەختیم لەگەڵ پشووہکەم پینەکردبوو. تازە پیم خستبووہ ناو دەرگاگەوہ کہ پیرە ژنیکی جادووکەر لەسەرەوہ بە ھەلەداوان داہەزی و مندالیکی پی بوو، بەبی شەرمییەوہ یەکسەر بە پرووہ بیگوناح و قەشەنگەکھی مندای چرپاندی کہ من باوکیمە. من بەشیوازیکی شارستانانەوہ پیم گوت کہ رەنگی ھەندی ھەلەئەئەسەفبار ھەبیت و کہ ئەو دەتوانیت بچیت لە باخچەکەدا _____ .

بەلەعنەت بم، ئەگەر ئەو ماکەرە نەمباتە مەحکەمە - ئەو کاتە دەبی بچم و لەبەردەم دەعبایەکی ھاوارکردە بوەستم، کہ لە پشت میزنیکی درێژ دانیشتووہ و وپینە دەکات و ئەوہ دەر دەبێت کہ من باوکی ئەو بەرھەمە زشتە قاحشە دواکەوتووہم.

زۆر بە ھیمنیی و لەسەرخۆ راستییەکەم پی راگەیاندا، کہ ھەموو کەسیک دەبی ئەوہ بزانی کہ بەتەواویی لە پرووی سروشتییەوہ نیمکان نییە کوپە

لاويكى قەشەنگى ۋەك من بېيىتە باوك بۇ منداللىكى ۋەك ئەۋە، ئىشارەتتىشم بۇ ئەۋ مندالە كرد كه پيره ژنه زشتهكه له گەل خويدا هينابووى.

مشتومپىكى زۆر له بارهى تاقىکردنەۋەيهكى خوین هەبوو. كه سىكى چاو خىلەش كه سوور بوو له سەر ئەۋەى دكتورە ئەم لایەنەى پىكخست و، منيش دلخوش بووم، چونكه ئىستا هزرم بۇ ئەۋە دەچىت كه هەموو شتىك پوون دەبىتەۋە، بەلام شتەكه تەنیا ئەۋەى دەرخت كه پياو نابى باۋەر بە دكتوران بكا چونكه، شەيتان بۇ خۆيم ببات، ئەگەر له پاشاندا ئەلین كه من دەبى باوكى ئەۋ مندالە بم.

- بەلام، پورتا، ناتوانن شتى وا بكن ! ئەگەر كونيەى سەربازىت ئەۋە پوون بكاتەۋە كه تۆ لەو كاتە له بەرلین نەبووى ئەۋا ناتوانن

- ئەۋان دەتوانن هەموو شتىك بكن، هەر كه من له تەۋاوى چالاكىي خۆم دابووم و مائىناۋايى ناسكم له پيره كه سىكى خوشەۋىستم ۋەردەگرت و هەموو سوور هەلگەراپوون و ددانەكانيان دەگرساند، ئنجا مالۋسىكى شەت و گىر هات و منى ناگادار كردهۋە كه وا خەرىكه دەزىت.

گوتم " زۆر چاكە، بەختەۋەرىت بۇ دەخووزم. فۆهەر زۆر شادمان دەبى. سلاۋ بۇ پياۋەكەت و لەمنەۋە پىي رابگەيەنە كه پىۋىستە هەموو پوژىك زىلدانەكه بباتە خواری تا ئەمە هەمووى بەسەر دەچىت "

- بىگومان، شتەكه ئەۋە نەبوو كه پەيوەندى بە منەۋە هەبى، بەلام له دواييدا يەك خووى ئەۋى تر دەگرىت. جا بۆيە كه ميك له گەل ئەۋ ماكەرە دوام دەربارەى ئەۋ دلخوشىيە گەرەيەى كه چاۋەرپى دەكا و، هەر بۆيەش پىۋىستە بزنان كه كرىسمس بوو، ئىمە چووينە ژوورەكەى تر و پىكەۋە هەندىك شىرىنيمان خوارد..

- من، گەمزە بووم، بىرم لە هيچ نەدە کردەوه، تا ئەو ماكەرە بە گوچكە گەرەكانيدا چرپاندم : " تۆ باوكەكەي، نازيزەكەم، دلخۆش نيت ؟ "
- ھاراندم " دلخۆش ؟ " " ديارە تۆ بە تەواويى وړينه دەكەي ! "
- جا بۆيە بەبى پىرۆز كردنى من لەبەر چاوان ونبوو. پياو ھەر ھەندە تووشى بيبەختى يئت. من نازانم بۆ كەسانى تر چۆنە، بەلام بۆ من ھەر ئەو ھەندە پىويستە ژنيك لە كوشم دابنیشى و ئيتر تەواو.
- پىرەئان ھەلیدايى و گوتى: " دەبى ھەولبەدەي قۆچەكانى پانتۆلەكەت دابخەي "
- پورتا، پياوانە پىم بلى، ئەتۆ لە ماوەي ھەموو ئەو دە مانگەي پيشوو لە بەرلين نەبووي ؟
- پورتا گوتى: " تۆ خۆت دەتوانى سەيرى كونىيەي سەربازيم بكەي "
- بەلى، بەلى، بەلام ئەو ھى لە كونىيەي سەربازيە شتیکە و ئەو ھى تياشى دانىيە شتیکى ترە.
- Et tu, Brute تۆش، پورتا گوتى: " من دە مانگ لەمەوبەر لە بەرلين بووم - بەلام، خۆ تەنيا بۆ نيو پوژ لەوى بووم "
- پىرەئان گوتى: " ئەو ھى گرنگ نيە ئەگەر لەسەر پانى بووبيت "

هەر ئهوهنده لێم گهڕی دهست بنیمة بینی ئهوه نهرهه که نووسیبوو
دهریای ناوهراست شین و جوان و دهم به زهردهخهته بوو.

شۆينى مەبەست؛ باكوورى ئەفريقيا

بەلاقە شۆرپوۋە كانيانەۋە بەسەر كامپۇنە ئاژەن ھەنگرە كانيانەۋە بەتاليۇنى (۱۸) مېن بەناۋ پۇمانياۋ ھەنگاريا و نەمسادا تىپەرى و، لەۋىشەۋە بەھات و باتەۋە پۇمان کرد بەرەۋ خوار بە ئىتاليادا. پىنج جاران (پۇرتا) مان ھىنا بەلای دەرگاۋە بۇ ئەۋەى تەماشای كىنگەى (ماكارۇنى) بكات. ئەۋ قەت بەراستى باۋەرى نەدەھىنا كە ماكارۇنى روۋەك نىيە.

ئىمە لە ناپۇلى دابەزىنراين، (تانك)ى تازە بابەتمان پىدراۋ بەدلەى وامان بۇ دابىنكرا كە لەگەل ناۋچەى خولگەييدا بگونجى. پۇرتا رازى نەبوۋ كە كۇنە بىرىيە لبادە پەشەكەى بە كلاًۋ خورده بگۇرپتەۋە، بۇيە جۇرە دەمەتەقىيەك لەنىۋان ئەۋ و فىلدۇيىبلى بنكەى مەشقردنەكە پەيداۋو كە ھاتوۋھاۋارايان لەسەر چىاي (قىسۇڧ)ەۋە دەبىسترا. ئەنجامەكەشى كارىكى سازشكارانە بوو: پۇرتا كلاًۋ خوردهكەى پەسندکرد، بەلام فىلدوبىلەكە بىرىيەكەى بەدەست نەكەۋتەۋە.

ھەر بەرلەۋەى باربكرين، پەتايىك بەناۋ بەتاليۇنەكەماندا بلاۋبوۋەۋە لە ماۋەى چەند پۇژىكدا ئەۋەندەمان لەدەست دان، كە ناچار بووين ماۋەيەك لە شۆينەكەى خۇماندا بىمىننەۋە تا ئەۋ كاتەى قەرەبوۋى زيانەكانمان لە ئەلمانياۋە بۇ ھات.

لە دوايىشدا كە باركراین، پىنج بەتاليۇن بووين. پىنج ھەزار سەرباز بەسەر دوۋ كەشتىدا دابەشكراین. كە لە پىشاندا كەشتى نەفەر ھەنگر بوون.

كە كەشتىيەكە مان لە بەندەرەكەو دەرچوو ھاوارى خۆشيمان لى ھەستا،
خۆمان بەسەر پىل و ساريە و گورىسە تايبەتەكانى كەشتىيەكەدا شۆپكردبوو،
ھاوارى خۆشيمان دەكرد و دەكرد.

ھەر يەككىمان پشتنەيەكى پزگار بوونى پىدرايوو، فەرمانى توند ھەبوو
كە نابى قەت دايبكەن، پشتنەكان باليفى باش بوون بۆ ئەوانەى كە
فەرمانەكەيان جىبەجى دەكرد. بەلەمەكانى پزگار بوونىش بەم لاو ئەو لاي
كەشتىيەكەدا ھەئاسرايوون. تۆپى جۆرى (AA) لەسەر كەشتىيەكەدا
دانرايوون و، ئىمەش لەلايەن سى بەلەمى تۆرپيدۆى ئىتالييەو پاسەوانيمان
دەكرا كە دووكەلنى پەشى چەور لە دووكەلنىشە كورتەكانىيانەو
دەردەچوو. كەشتىيەكە بەتوندىي بەم لاو بەو لاڊا دەچوو، كەس نەيدەتوانى
لەخوارەو لەبەر بۆنى بۆگەنى پشانەو لە عەنبارى كەشتىيەكەدا بمىنيتەو.
پورتا، پىرەئان و من، خۆمان لە پالتۆكانمان لوول داو لە پەناگەى كەشتىيەكەدا
لىي پال كەوتىن. بەبىرمانىيەتەو باسمان لە چى دەكرد. بەلام چاك دىتەو بەر
كە بەتەواويى لە جەماعەتەكەمان پازى بووين.

وا دەزانم ئىمە تەنيا ھەر جگەرەمان دەكىشاو ھىمانە بەگشتى لە بارەى
شەو دەواين، لەكاتەكانى ھۆشيارىدا ھەندى تىبىنى پىر لە بىرۆكەمان لى
دەردەچوون، ئىمە زياتر وەك ئەو كرىكارانە دەواين كە لە ماوھى پشوو
نانخواردنى نيوپۇدا لەسەر پۇخى كەندەكىك دادەنىشتن. بۆ ماوھىك وەكو
كەسانىك گىرابووین كە شايانى لەسىدارە دانن كە بەشىوھىيەكى ئاسايىش
ھەروا بووين و، پورتا تەنانەت واى لى ھات كە ھىچى تر گفتۆگۆيەكانى بەو
وشانە نەپازىنيتەو كە باس لە ئەندامەكانى سىكىسى مۇوق دەكەن، ھەرەك
ئاسايى جارن دەيكرد. تەنانەت ئەو، زۆر ئاسايى پەقتارى دەكرد. من خۆم

بینی که ئاره‌زووی ئۆرسۇلا دەکەم بۆ ئەوەی راستییەك بەسەر ئەو ئاشتییه‌دا
بپۆشم که تامیکی زۆر خیرای ئەومان کردوو له‌ناو ئەو کهشتییە سەربازییه‌ی
که به سەربازو به‌تانک بارکراوه.

پۆرتا هەستی به‌وه‌کرد که ئاره‌زووی مۆسیقا دەکا، به‌لام بۆی دەرکه‌وت
جانناکه‌ی نه‌ماوه. هاواری کرد، بمگه‌نی .. بمگه‌نی! مردم! کوژرام! دزان ...
پیاو کوژان، کۆمه‌له‌ نازییه‌کی نه‌فره‌ت لیکراو! تالان کرام! دزرام! شمشال و
چاکه‌ته‌که‌م!

پازی نه‌بوو هیمن ببیته‌وه، ته‌نانه‌ت که دلنیاشمان کرده‌وه که ده‌توانی له
ته‌رابلوس شمشالیکی تازه بکړیت. هیچ شمشالیك له ته‌رابلوس ئەوه‌نده‌ی
کۆنه شمشاله‌که‌ی خۆی باش نابێ.

ورده ورده که‌وتینه‌ خه‌و.

به‌هۆی گره‌گیرکی زۆر گه‌وره‌وه که له‌و تاریکه‌دا به‌سەر سه‌رمانه‌وه
ده‌هات به‌ ناگاهاتین. له‌ئاسمانه‌وه زمانه گره‌ ئاگری سووری کینه‌دار لێی
ده‌داین. ده‌نگی هاوارو فیکه‌ په‌رده‌ی گویمانی ده‌دپران. لیدان و شه‌قه‌ی توند
له‌ پلێته ئاسنه‌کانی پۆخی پاپۆره‌که‌مانه‌وه بلند ده‌بوو. تۆپه‌که‌ی ئیمه‌ش
زمانی له‌و تاریکییه‌وه ده‌ره‌ینابوو له‌ بۆمب هاوێژه په‌لامارده‌ره‌کانی ده‌گرت.
بووم، بووم، بووم، په‌شاشه‌کانیش شیتانه ده‌یان لووران.

له‌سه‌ر پشته‌ی که‌شتییه‌که‌دا په‌ق پاره‌ستان هه‌م ترساوو هه‌م
به‌خۆشییه‌وه ده‌له‌رزین - ئەمه، دوا‌ی هه‌موو شتیك، یه‌که‌م جار بوو که
ده‌که‌وتینه‌ کار - له‌ کاتی‌که‌دا هه‌ولمان ده‌دا که شتیك له‌ پڕوداوه‌که‌ بزانی.
ئیسناش، فرۆکه‌کان گه‌رانه‌وه‌وه له‌کاتی خۆتیرووکردندا هاره‌یان ده‌هات.

پاشان ناله‌یه‌ك به‌سەر هاواره‌که‌دا که‌وت، پیره‌ئان پالێکی پێوه‌نام و هاواری
کرد:

له خواره وه ! نه وه تا

ئنجا گرمه که هات و کهشتییه گه وره که ههژا. دیسان گویمان له هاواریکی ترسناک بوو، به لām نه مجاره یان کهشتییه که ی تریان مه بهست بوو. له گه ل وردوخاش بوونه که دا چهند ستوونه ئاگریک به سهر ئه و ناوه دا بهرز بوونه وه و له بهر پوشتنا بیاندا دم و چاوی یه کتریمان دیت. له ماوه ی چهند چرکه یه کدا کهشتییه که ی دیکه بووه ده ریاییکی پر له هاواری گپ و کلپه. زمانه ی سوور و زهره له ناو دووکه لی چپردا بهرز ده بوونه وه و گرمه یان وه کو گرمه ی توپ بوو. فپوکه یه ک بهر بووه سهر پیشه ی کهشتییه که و له ویدا کهوت، ئنجا له پاشان گپری ئاگر ده وره یان دا. له ناکاو وام زانی په رده ی گوچکه کانم دران. گویم له هیچ نه ده بوو، وه کو فلیمیگ بوو که تواماری ده نگه که ی تیچوو بیئت. هه ستامه وه و ته ماشاییکی نه و ده ریا تاریکه سوورهم کرد، به لām له ناکاو تییه لدرامه سه ری و نه وه ندهم زانی که دووباره گوئییه کانم کرانه وه. سه رچاوه ی ئاگرو ئاو به ره و ئاسمان بهرز بوونه وه. له ناو کهشتییه که وه ته قینه وه ده نگه ی ده دایه وه، یه ک له سه ی دووکه لکیشه گه وره کانمان فپری و ئنجا له سه رخو به که وانه یی له و تاریکییه دا که وه ته خواره وه. نه مه یان به راستی دیمه نیکی سه یر بوو.

" کهشتییه که وه رگه پرا ! "

پمبه ی ورد و خاش بوون تا نه و کاتهش له ناو کهشتییه که دا هه ر ده هات. له ویشه وه هه زاران هاواری ترس له و که سانه وه بهرز ده بووه که له عه نباره کانی کهشتییه که دا بوون، به په شوکاوییه وه سه یری یه کتریمان کرد، ئنجا خو مان تییه لدا.

ئاوه که له خواره وه نه وه نده لیم دوور بوو که وام ده زانی قهت نایگه می، به لām له ناکاو ئاوه که پیچامییه وه و هه ر نقووم و هه ر نقووم ده بووم، وام هه ست

دەکرد که هەموو گیانم تێک دەشکێت، گۆیچکەکانم ھارەو ھاشەیان لێو دەھات و لەناو سەریشەمدا شتێک خێراو خێراتر، گەرەو گەرەتر تەپەیی دەکرد. لە کۆتاییدا هیچی تر خۆم پێرانەگیرا. نائومی دەبووم، وام زانی وا دەمرم و، لەو ساتەدا دەمم لە ئاوەکە دەرچوو، سییە ژان کردووھەکانم ھەوایی ھەوا گرتنیان دەدا بەلام لەناکاو کەوتەوھە ژێر ئاوەکە. شیتانە بە ھەموو تواناوە بە دەست و پێ ھەوێم دا تا پێم دەکرێت لە کەشتییە نەقووم بووھەوھەو دەور کەوتەوھە بۆ ئەوھە لە نەقووم بوونیدا منیش لەگەڵ خۆیدا راپێچ نەکات. ھەموو رەنگەکانی بەلکە زێرینە لەبەر چاوەکانم دەھاتن و دەچوون. ھیچ بیرم لەو نەدەکردەوھە کە ئایا بەئاراستەیی دروست مەلە دەکەم یان نا، بەلام وای بۆ دەچم کە دروست بوو، چونکە بە بیرم نایەتەوھە چ ئاراستەییەکم گرتبووھە بەر. تەنیا لەپێناو خۆشەویستی ژیاندا بەرگیریم دەکرد، لەکاتیئێکدا ماسوولکەکانم لەبەر ژان ھاواریان بوو، دەپارنەوھە کە ئەو کارەیی دەیکەن رابگیریت، مردنیان پێ پەسندتر بوو. غەریزەیی گیان پاراستن لەلای من بەھێزتر بوو لە ماسوولکەکانم و لە سییە ھانک پێکەوتووھەکانم و یان لە ئارەزووم. کاتیئێکیش بەلەمی رزگاربوون لەناکاو دەرکەوت من تەنیا نیمیچە ئاگاداربووم.

سەرئاو بووم، باسکەکانم لەسەر بەلەمی رزگاربوونەکەدا ھەسانەوھە. شەپۆلە داپۆشراوھەکان بەکەفی رەش وەک مووشەک منیان فری دەدا تا بەگێژی لەسەر لوتکەیی کیویکی ئاو دانیشتم، بەترسەوھە سەیری گزەگزی ئاوی نیوان دوو شەپۆلەکەم دەکرد. چەند جارێک لەناو ئەو جۆرە نزماییەدا نەقووم بووم. شیتانە ھاوارم دەکرد.

لە دوورەوھە کلپەھەک ئاسمانی سووریکی ئەرخبەوانی کردبوو، جگە لەمە ھیچ شتێکی تر نەبوو تەنیا ئاو و ئاو، ئاویکی دڕندەیی گەرەوھە بەتەرس و شەویکی تاریکستان نەبێ.

ماسى شارك ! چى لە بارەى شاركەو دەزانى ؟ ئايا ماسى شارك لە دەرياي ناوهراستدا هەن ؟ بەلى ! هەن . شىتانه بەرگريم كرد ، بەلام هەر زوو ماندوو بووم و ناچار بووم بوەستم . پاشان بىرم لە پىرەئان و پورتا كردهو ، چاوم بېريه ئەم لاو ئەو لاو لەو تاريكستانەدا هاوارى ناوەكانيانم كرد .

پىرە - ئان ! پۆر - تا ! پۆر - تا

تەنيا لرفەى شەپۆلەكان وەلاميان دايەو ، ديسان شىتانهو ناوميدانه گريام . لەترسى خۆم هاوارم برده بەر دايكم و بەر ئۆرسۆلا .

هاوارم لەخۆم كرد " كۆرە ! خۆت راکيشە " ئنجا دەستم بە پىكەنين كرد . وام دەهاراند دەتگوت كەمتيارىك بە تەنیشتمەو، دەنگى وا شىتانهم ليدەردەچوون دەتگوت دەنگى من نىيە ، لەپاشان هاتمەو هۆش خۆم و دەستم بە گريان كردهو . بەدرىزايى شەو شەپۆلەكان تىيان هەلەدام ، دەردە دەريام پىو نووسابوو ، دەرشامەو و دەگريام .

ئەرى ئەو كەسىكە هاوار دەكا ؟ گويم راگرت . بەلى ، كەسىك لەو تاريكستانەدا هاواريەتى . ئەو تانى ! بىگومان . بەبى هۆشى . هەموويان مردوو بوون . كەس نىيە . هەندى جار تۆش لە تاريكىدا دەمرىت . هەموو كەسىك مردوو . ئەوان شتى تريان هەيە بۇ بىر ليكردەو . كەس نىيە بىر لە تۆ بكاتەو . ئەوان بەدو ساردو سېن . ئەگەر تۆش هېچ شتىك لە خەلك چاوەپروان بكەى ئەوا تۆ كابراییكى پىكەنين ئاوەرى .

بەلى ، بەلام دەبى كەسىك هەبى ، نابى پياو هەر لەئاودا راکشاو لە بىر بكرى . كاتىكىش ئەوان بەليستەكاندا دىنەو دەزانن كى بزبوو ، ئەو كاتە هەموو كەسىكى بەردەستيان دەنيرن بۇ ئەوئەى لە تۆ بگەرين ؟ تۆ ؟ سەربازىكى تاوانباركراو ! ها ! ها ! ها !

وردە وردە دۇنيا پرووناك بۇو. ئەرى ئەو شتىك نىيە لەلەي پاست ؟ ئەرى ئەو زەلامىك نىيە لەسەر بەلەمى پزگار بووندا خوت ئاسا پاكشاوہ ؟ تۇشتان دەبىنى. شتانىك كە دەتەوى بيانىنى. تۇگىلى ، شتانىك دەبىنى كە لەوى نىن.

بەلام خۇ ئەو پورتا بوو، بە زەردەخەنەيىكى پانەوہ، بىرىيە رەشەكەي لەناو چاكەتەكەيەوہ دەركىشاو، لەسەرى ناو ئنجا وەكو شەپقە بلندى كرد. كوپرى خۇم ! پۇژىكى باش بۇت، ئەوا تۇش لەكەنار دابەزى ؟ من كەمىك قاقچ تەر بووہ، بەلام خۇشۇردنىكى بە رىكەوت نازارت نادات.

بەلدخۇشىيەوہ ھاوارم كرد، پورتا !. ئاى، سوپاس بۇ خوا، تۇ ئەى رىخ بلاوكەرەوہكە ! من كەمىك تىكچووبووم و، لە چاوانى ئەويشدا ئەو شتەم دىت. " كوا پىرەئان ؟ "

پورتا بە راوہشانى دەستى وەلامى دامەوہ " لە شوينىكە لەناو ئەم گوۋمە، بەلام لىم مەپرسە ئايا لووتى لەناو ئاوہ يان لە دەرەوہى ئاوہكەيە ". ھەردووكمان بەلەمى پزگار بوونى خۇمانمان لىك بەستىن بۇ ئەوہى لەيەك جودا نەبىنەوہ.

پورتا گوتى: " رەنگبى تۇش چاوەرىنى ھەمان ترام بكەيت، گەرەم ؟ " - ئەدى بۇ خاترى خوا تۇ بۇچى وا لاوازى ؟ پورتا ئەمەى گوت و بەنىگايىكى برسىيانە سەيرى كردم. تەنانەت تۇزە گوشتىكت پىوہ نىيە. بەلام لەوانەيە شتىكى سەيرى كە پاش سەد سالى تر من بەنەوہكانم بلیم كە چۇن جارىكيان من گيانى خۇم لەگەل مشتىك ئىسك و پروسك پزگار كرد كە ناوى سقن بوو. جىي شانازى نىيە بۇت كە ژيانى پر لە پالەوانىيەتى خوت بەوہ بەكۇتا بىنى

كە بىيە جەمىك خۆراك بۇ يەككە لە باشترىن سەريازەكانى ەتلەر ؟. كە دەگەمەو مائەوەش ئەو كاتە دەبىنم بوويتە پەيكەرىكى يادگارى. كامىانت پى باشترە، گرانىت يان برونز ؟

لەناكاو ھاوارىكى دەرھىناو ناماژەى بۇ پاپۆرىك كرد لە دوورەوہ.

- ترامى ئىمە !

بانگكردن و ھاتووھاوارمان دەست پىكرد، بەلام پاپۆرەكە بزر بوو.

ھەركە پاپۆرەكە لە ئاسۇ ئاوا بوو، پۇرتا نەراندى " چاك بوو پۇيشتيت،

بەسەلامەتى بەجىمان بەيئە، ئىمە ھىچمان لە تۆنەكردوہ ! "

ئەو بەيانىيە خەمناكە ھەروايىيەمان بە گفوتوگو بەسەربرد. خۆرەكە

ناوبەناو لەناو پەلە ھەورەكاندا دەرەكەوت، سووتىنەر بوو، لەدوايىدا من

بەھۆى ماندووبوونەوہ نىمچە بى ھۆش كەوتم، بەلام پۇرتا لەبەر خۆيەوہ

بەردەوام بوو لەسەر قسەكردن.

- ئىستاش جووتە بالندەيەكى نەورەسى وەك ئەوہ، دەتوانن بەھەموو شتىك

پىبكەنن، ھىچ شتىك پوونادا ئەگەر ئىمە دوو بالمان پىوہ بوايە، بەلام لەجياتى

ئەمە ئىمە وا لىرەين و پاشەلمان لەناو پىشۇر دايە. ژيانىكى زۇرمان بەسەربرد

كە تىايدا گەلىك ئاگادار بووين نەبادا زۇر لە دەرياي مەلەوونەوہ نزيك بىينەوہ،

كەچى بىگومان سوپاي ناپاك يەكسەر بردىنييە ناو ئەو دەريايەوہ. قسەكەى

من ھاتە جى كە دەم گوت : " قەت ھىچ چاكەيەك لە بوون بە سەرباز چاوەرى

ناكرىت، بەلئىنم پى بدە كە ھەرگىز نەبىيە جەنەرال، كورەكەم ! ئەگەر ئىرە وا

تەر نەبوايە !"

- پۇرتا پىت وايە بە سەلامەتى لىرە دەرەچىن ؟

- لىى دەرچىن ؟، نەخىر، دەتوانى سوئند بخۆيت كە لىى دەرناچىن، بۆيى،

كوپرى خۆم، سەرى خۆت دانەوئىنە، بەلام ئەگەر ھاتووھاوار بكەيت يەككى وات

بە دەم و لووتدا دەكیشم كە قەت لە بیری نەكەیت. پێیویستە دەمە ناشیرینەكەت بگریت، ئەگەر وات كرد ئافەرینت لیدەكەم. لەو سەین و بەینەدا بۆ خۆت دلخۆش بە كە لە پەناگەییكى بۆگەن لینی نەكەوتووی لەگەل كۆنسیرتی رەشاشە گەورەكان. بیگومان، ئەو كونه بچووكانەى ناو زەوى بیلايەن بۆ ئەو كەسانە باشن كە ئارەزوى قەبزیی دەكەن، بەلام ئەمەیان باشتەر، دەبینی، ئەمەش بەختیكى بى ھاوتا و ناشایستەیه كە لیڤە نیگەرانى كردووی، لیڤە تۆ نەك تەنیا ھەر جەكەكانى ژێرەوت پيس ناكەیت بەلكو ھاوكات چاك دەشوورئیت. تۆ ناتوانیت ئەمە لە پەناگەدا بكەیت.

– پۆرتا تۆ باوەرت بە خوا ھەیه ؟

– بە كى، بە ئەو ؟ ئەگەر مەبەستت ئەو كەسەیه كە پیاوانى ئایین وەعزى بۆ دەدەن، دەتوانیت بچیتە نیشتمانەوہ بۆ لای قەشەكەى خۆت و پىی رابگەيەنیت كە باشتەر بۆ ئەو واز لە كۆمەلەكە بینیت و كەسیكى باشتەر بدۆزیتەرە كە بانگەشەى بۆ بكات.

– منیش واى بۆ دەچم كە كەنيسە و ھەرچى پەيوەندى پىيەوہ ھەيه شتى نزم و پىرو پووچن. قسەكانم سەيرن. " ئەمە بیروپراى منە ". من قەت بە ئاسایى قسەى وا ناکەم.

– زۆر چاكە ! كەواتە تۆ بەتەواوى شىت نەبوویت. من زۆر لەوہ دەترسام كە من لیڤەدا پال كەوتوومە چەشە لە خۆشییەكانى خۆشوشتن و مردەگرم لەگەل كەسیكى عەقل دواكەوتوو كە دەيەوى بەلای كەنيسە و ئاییندا رام بكیشى. بەلام تەلەكەیه – ئەمەش دەوہستیتە سەر ئەوہى چۆن سەیری دەكەى. ھەر چۆنێك بیئت، توانای خۆت لە سوکایەتى كردن بە ئایین بەفەرۆ مەدە، ئەوہندە ناھینى. لى گەرى با خەلك باوەرى پى بەینن ئەگەر پىیان خۆش بى، مادام بەم باوەرەیان گرفتارم ناكەن ئەوا ھیچ بايەخىكى بۆ من نییە و ئەگەر لەمەشدا

خۇشى دەبينن، زۆر چاڭكە، بەختەۋەرىيان بۇ دەخوۋام. من خۇم وام پى باشە
كە بىرو ھۆشم بە نارەق و بە كچە رەبەنەكانەۋە خەرىك بەكم، دەتوانم دۇنيات
بەكم لەۋەى كە ئەگەر بۇ جارىك سۇراخى رەبەنخانەت بەردبايە قەت لە ئايىن
ناۋمىد نەدەبۋى.

پۇرتاش، بىگومان، ۋەختىك كوپى باخچەۋانى رەبەنخانەيەك بوۋە. من
ۋەك پىۋىست گويم بۇ قسە خۇشەكانى گرت دەربارەى كارە بەرجەستەكانى،
لەكاتىكدا بىرو ھزرەكانم خۇيان پتر بەو پرسیارەى دەربارەى خۋاى توانادار و
زانا و بەرزەۋە خەرىك بوۋ.

پۇرتا گوتى: " كوپە، وا ديارە تۇ گويت پاناگريت " ئنجا لەناكاو بىدەنگ
بوۋ. ئەو بارودۇخەى تيايدا بووين لەپراستيدا يارمەتى ئەۋەى نەدەدا
سەرىپىيانە قولتر لەسەر بابەتى خۇشىيەكانى ژيان لە رەبەنخانەكاندا بدوئين.
ئەو واى دەدیت. بەلام لە پاشان دووبارە دەموچاۋى گەشايەۋە.
- تەنيا شتىك ھەيە كە كەنىسە بە منى بەخشىۋە و درۇ نىيە.
- ئەو شتە چىيە ؟

- ئۇرگۇنە. ئەگەر ھەر تەنيا دانەيەكمان لىرە ھەبۋايە، باۋەر ناكەم من لىرە پال
كەۋتباۋ و قاچەكانم بەم جۇرە تەر ببوونايە و لە سەرمان بەردباۋ. من
جارىكيان ئۇرگۇنرەنىكم ناسى و، فىرى ئۇرگۇن رەنىنى كردم. بەلى، ۋەكو
دەلىن نان بۇ نانەۋاۋ گوشت بۇ قەساب. بەلام لەگەل ئەۋەشدا كە ھەموو شتىك
لە بارەى نويزكەرەنەۋە و ھەرۋەھا چۇن پىۋىستە ھەژاران دۇخۇش بن چۈنكە
دەچنە بەھەشتەۋە تەنيا ھەر چاۋ بەستتە و بەس، ھىچ شتىكىش بۇ (دادى)
لىرەدا نىيە. دىمەنىكى نەفرەتبارى جوانە كاتىك كە مياندارىيەكى تايبەت بە

مهسپح له گهل درهختی کریسمس و هه موو ئه و شته ی که هه ته ده که یته . کاتیکیش گورانی تییه لده که ن و موسیقای که نیسه ش ده ژهنن، ده توانم بلیم که له بهر هه لچوون له سه رخو دست به گریان ده که یته ، کاتیکیش گویت له موسیقایان ده بیته به ناشکرایی ناو به ده متدا دیته خوار .
 تینویتی هه راسانی کردبووین و ، به بی دهنگ لی که وتین .
 هه ر یه کسه ر دوای خوره لاتنی پوژی دوایی فرۆکه یه کی ئیتالیایی له نزمییه وه به سه رمانه وه فری و به له میکی لاستیکی فری دایه خواری که ته نیا له دوری بیست یارده یه ک لیمانه وه که وت . ئیمه پیکه نین و گریاین ، پورتاش هاواری کرده فرۆکه که :

سو پاس پیره سپاگیتی خو پینه ، تا نهوش بره چا که یه کتان تیدا ماوه :

دهر که وت هه م سه ول لیدان ی ئه و بیست یارده بو گه یشتن به به له مه که و هه م بو چوونه ناوییه وه زه حمه تر بوو له وه ی بیر ی لی ده کرایه وه . هه رییه که مان چووینه لایه کی ، من له پیشدا هه ولم دا و ته قه للام کرد و سه راو بن ده بووم و ژیر ناو بووم و خه ریک بوو خو م بخنکینم ، چونکه له بهر ماندوو بوونی ته واو دهستم به پیکه نین کردو خو م پی پانه گیرا ، به لام له دواییدا هه ردوو کمان گه یشتینه ناو به له مه که و ته وقه مان له گهل یه کتری کرد .

– ئیستا ئیمه ته نیا پیویستی مان به دهسته یه ک کاغز هه یه .

پی مان پهیدا نه کرا ، به لام تانکییه ناوگره که هه ندی قوتییه شیر ، گوشتی وشک کراو ، بسکویت و چوار شووشه (شناپسی) تیدا بوو . دهستان به خواردن و خواردنه وه کرد ، له پاشان له دواوه ی به له مه که و له ژیر چارۆکه هه لدر او هه که یدا لی پراکشاین و نووستین . له نیوه ی شه ودا سه رما به ناگای هیناین . دهستان به یه کتر لیدان کردو به هو ی ئه مه و به هو ی دوو قومی باش له

شناپس ھەر زوو گھرم بووینەو، بۆیى دووبارە لىي پال كەوتىن و نووستىن. دەورو بەرى نيوەپۆي پۆژى پاشتر بەدواگەپرانىكى ترمان لە تانكيبە ئاوغرەكەدا كرد و ئەمجارەيان سندرۇوقىك پۆكىت و قوتووە شلەيىكى زەردمان دۆزيبەو. ئەوھى دواييان بۆ ئەو بوو بېرژىنىتە سەر ئاوەكەو، كە لەدواييدا ئەوھمان كرد و، ئەوھندەي پىنەچوو ئەو شتە چەورە بلأوبووو و پارچەيىكى گەورەي رەنگى زەردى درەوشاوەي پىكەيىنا كە بە ئاسانى لە ئاسمانەو بە دى دەكرا. دوو پۆكىتەمان ھەلدا و ھاواری خۆشيمان بۆ كردن، كە وات دەزانی ئاھەنگى ناو باخچەيە. لە پاشان گۆرانىيىكى ئەلمانى، يەكى ئىنگلىزى و، يەكىكى فېرەنسىمان چراند، نمونەگىریمان لە پاشماوەي ئازووقەكە كرد، خۆشيبەكى زۆرمان لە فىلكردن لە يەكترى وەرگرت، بەلام لە كۆتاييدا وەكو براى راستەقىنە دابەشمان كردو، بەھۆي برسىبەتيمانەو ئەوھى كەوتە بەر دەستمان خواردمان، جگە لە چەند دانە پسكويتىك ئەبىت.

دەستمان كرد بە باسكردن لە بارەي ئەوانى ترەو، كە زۆرەيان بە تەئكىد مردبوون .

پۆرتا گوتى: كە گەيشتىنە كەنار دەرياو، بەنامە نووسىنەو خەرىك دەبين بۆ ھەموو ئەو دايك و دەزگىران و ژنانە.

ئۆرسۆلا.

بەيانى پاشتر، دوايىن پاشماوەي (شەنابس)مان خواردووە و دوايىن پسكويتىشمان خوارد.

مىواندارىبەتەي پاشتر بە بووتەكانمان دەبى. تۆ پىت خۆشە ئەوھەكەي تۆ چۆن بى، لەگەل كوارگ كرابى يان بە دۆشاوى ئانىلا ؟.

دواي كەمىك تووشمان بوو بە تووشى لاشەبەكى سەرنائوكەوتوو بە كەمەربەندى نەجات. بەزەحمەتیبەكى زۆرەو ھەولمان دا بىگەينى. لاشەكە ھى

(ئەنتروپىزەن) ئىك بوو كە قاچ و زگى خراب سووتا بوون. دەفتەرىكى تىببىنى لە
 گىرفان بوو كە پىرى بوو لە يادەومىرى و ناوونىشان، ھەروھە كونىيە
 سەربازىيەكەى و دەفتەرىكى گىرفانمان لادۆزىيەوھ. لەمەوھ زانىمان كە ناوى
 (ئەلفرىد كۆنىگ) بوو، كە لە فەوجى تۇپخانەى ژمارە (۱۱۶) ئەنتروپىزەن بوو،
 ماوھى سى سال سەرباز بوو، تەمەنى بىست و دوو سالان بوو، (ئىرما
 بارتىلس) ى بەرلىنى تەمەن بىست سالىى ھاوسەرى بووھ. دەفتەرهكەى گىرفانى
 ژمارەيەك وىنەى فۆتوگرافى خۆى لەگەل كچىكى پىچ كال تىدابوو.
 شتەكانىمان لاي خۇمان گلدایەوھ و ئەومان بە دەريا دادایەوھ.

پۇرتا گوتى: سلاو بۇ ھەموو ئەوانى تر كە لەناو دەريادان لەوى. من
 نامەيەكى جوان بۇ (ئىرما) دەنووسم و پىنى پادەگەيەنم كە تۇ بەسەربەرزىى و
 بەتەنيايى وەك پالەوانىك مردى، ماوھى چوار پۇژ ھىزىكى گەورەى
 پەلاماردەرت لە كەنداو پراگرت تا ئەو كاتەى گوللەيەك لە دلى داي و كەوتىت و
 يەكسەر مردى. بەلى من دەزانم چى پىويستە بۇ ئەوھى ئىرماى خوشەويستت
 بە شانازىيەوھ بەدەستە خوشكەكانى بلى كە (ئەلفرىد)ەكەى بەشىوازىكى پىك
 و پىك گيانى لەدەستدا لە كاتىكدا لەپىناو نىشتمانە مەزەنە پىسەكەى دەجەنگا.
 لەوانەيە ئىستا كە ئىرماى خوشەويستت لە بەرلىن لىي پراكشا بىت، بىر لە ھىچ
 ئەكاتەوھ، تەنيا ئارەزووكردنى ئەلفرىدەكەى نەبىت. ئەو، چەند جارىك، دوايىن
 نامەت دەخوئىنتەوھ كە تىايدا گوتبوت من زۇر باشم و دلسۆزم بۇ ئىرماو
 زۇرىش بىرى لى دەكەمەوھ، كەواتە تۇ خەون بەوھوھ نابىنى كە لووتت يان
 ھەر شتىكى تر لە شتە ھەلخەلەتەنەرەكانى ناپولى بژەنى. ئنجا ئىرما دلۆپە
 فرمىسكە دەسپىتەوھو پىگا بە كابرالى گازەوان دەدات كە بىروات بەبى ئەوھى
 ھىچ كارىك ئەنجام بدات تەنيا خوئىندنەوھى ئامىرى پىوانەى گاز نەبى. ئەمەش
 ژيانە بۇ ئىرما. ھەموو پۇژىكىش ئىرما ئەوھى مەبەستىيەتى دەستى ناكەوى،

چونکہ فۆھەر ئەمەيانى لى سەندوۋەو پەوانەى بنى دەرياي کردوۋە، پۇژىكىش دى ئىرما پۇستكارتيكى لە سوپاۋە پى بگات، سادە، كورت، سەربارزانە :

" ئەتتۇفیزەر ئەلفرید كونيگ "ى سەر بە بەتالىۋنى (۱۶۱)ى تۇپخانە لە ۳۰ ئەيلولى ۱۹۴۱دا كوژرا كە پالەوانانە لە پىناۋ فۆھەر و نىشتماندا دەجەنگا .

لەژىر ئەمەش ئىمزاى ناشىرىنى نەخوئىنراۋەى ھەندىك ئەفسەرى پىۋە بىت . لەخوار ئەمەش بەپىتى جوانى ئەلمانى كۆن كە دەتگوت لە ئىنجىلەۋە ۋەرگىراۋە نووسرايىت :

فۆھەر سوپاست دەكا - ھابىل ھتلەر

پۇرتا بايىكى گەۋرەى بەرداۋ ئەو رىكىيە خامۇشەى دەۋرۋبەرمانى پىشكنى .

- بۇ ماۋەى دوو پۇژىك ئىرماى بچكۆلە بەچاۋى سۇرھەنگەپراۋ دەمىنىتەۋە و ئەو كارتەشى لە جانئاكەيدا دەمىنى، ھەندى كەسپىش بۇى بەپەرۇش دەبن، بەلام نەك زۇر كەس، چونكە ئىرما تاكە كەس نىيە ۋاى بەسەر ھاتىبى و ئەگەر پىاۋ بۇ ھەر ھەموۋيان بەپەرۇش بى ئەۋا ۋاى لى دى بارتەقا نەكات، نا، لە كوى من دەتوانم نىۋ كىلۇ كەرە بەفرتوفىل بەدەستىم بخەم ؟ جارى دوۋەمىن گازەۋانەكە، كە ھاۋار دەكا لە خوئىندەۋەى گاز پىۋەرەكە زىاترى پىدەدرى و، ھەر بەم جۆرە لە دەستدانى ئەلفرید دەگۇپى بۇ شتىكى باش، چونكە ئەلفرید سالى جارىك دەھاتەۋە، كە چى گازەۋانەكە ھەموو چارەكە سەعاتىك دى و، لەپىناۋ فۆھەر و نىشتمانىشدا نابىتە قوربانى، چونكە قاچەكانى لە تەختەن خوا دەزانى، لەۋانەيە ئىمە لە ئەسپانيا كۇتايىمان بى، ئىستاش شتىكى جوانى پرچ رەشى بچكۆلە خۇى و گولە قەنەفلىك لە پشت گويچكەيەۋە، تۇ

من تىنوۋىەتى ھەراسانى كىرەبووم و تەماشام كىرد بەردەۋامىي پۇرتا لەسەر زىشتىي خەرىك بوو دەبوۋە شتىكى ۋورژىنەر . بەبىزارىيەۋە پىم گوت : " ھەى

بەرز، دەمت داخە، چۆن دەتوانى بىر لەكچان بکەيەوہ لەکاتیکدا ئىمە وا ليرەدا
پراکشووين و ئەوہندە نەماوہ لەبەر برسسيەتیی و تینوویەتیی بمرین".

بمرین؟ تۆ شیتى؟ ھزرت بۆ ئەوہ ناچى؟ کە ھیزی شاھانەى ئاسمانى
ئىتاليا ئەم بەلەمە لاستیکییە جوانەى پيشکەش بە ئىمە کردوہ کە بەھۆیەوہ
خۆمان دەگەينینە ئىسپانيا، بۆ ئەوہى نەمرین؟ خیرا کەن بە ناوہراستی
میدترانەى شاھانەى ئىتاليایى - ئیوہ بى عەقلینە، لەوانەى بەیتە سوکايەتییەک
بۆ پاشای ئىتاليا لى پراکشان و مردن ليرەدا، تيفکرە ئەگەر شايەکان مريشکى
وايان ھەبوايە کە ھیلکەى زېريان بۆ بکردباناہ؟

پورتا پانتۆلەکەى دامالى و پاشەلى لەسەر پاشەى بەلەمەکە دانا.
ناوبەناو شەپۆلێک بەرز دەبووہوہ و شرقەيەکى لە پاشەلە پروتەکەيەوہ دەھينا.
- ناہ، چۆن ختۆکەيیکە! بەلام کاریکى تەندروستییە، دەبى بەکارى بەينيت.
لە شيوازەکەى پاشای ئىتاليا تەندروستيترە.
- پورتا، تۆ ھىچى تر پیکەنين ناوہرنيت.

چالاکییەکەى، منى سەرسام و ماندوو کردبوو، وەکو دیواریکى سپى
وابوو لەبەر خۆرى نیوہرۇدا. ئىستاش ھەر کاتیک ھەست بکەم کە حەز دەکەم
قوپگی بگرم چاوہکانى رام دەگرن. لەچاوہکانیدا سەرہرای ھەموو ئەو گالنتە
جارییە ناومیدییەدا دەتوانم ئەوہ بەدى بکەم کە ئىمە ھەر لەھەمان باردابووین.
بەلام لە پاشان ھەتا ئەمەش کارى کردە سەر دەمارەکانم و، ئەگەر ھەر لە
پیش داھاتنى تاریکیى لە دوورەوہ پاپۆریکمان بەدى نەکردبايە، باوہر دەکەم
لەو شەوہدا کوپرانە و بەکینەيەکى شیتانەوہ پەلاماریم دەدا. ھاوارمان کردو
دەستمان راوہشانو و رۆکیتیشمان تەقاندو، بەم جۆرە ئىمە لەلایەن
نافشکەنیکى (مودەمرەيیکى) ئىتاليایى ھەلگیراینەوہ، بە ئاوى گەرم، چەورى
پاپۆرە نقوم بووہکەمان لەسەر و پرچى خۆمان شوشت. خراينە ناو نوینیکى

وشك و گهرمه وه، دنياييك (سپاگيتى) مان دهرخوارد دراو، دوو ليتره ناره قى سوورمان به سهرداكرد، ئنجا وه كو بى هوش لىى نووستين. پوژى پاشى كه شتاييه وانه كان پييان راگه ياندين كه ژماره يه كى باش له دوو سهرنشينانى كه شتاييه سهربازييه كه رزگاركارون و هه موويان براون بو ناپولى، كه ئيمه ش هه بۇ ئه وي ره وانه ده كرئين. پزيشكى كه شتاييه كه هاته لامان و سهريركى كردين، چاك و چوئى ليكردين و به بى ئه وهى هيچ بكات به جيى هيشتين، ئيمه ش ده ستمان كرد به باسكردن له باره ي ئه وانى تره وه. پورتا به كه سهره وه ناهيكي هه لكيشا.

- خوش ناييه نامه بو هاوسه رى پيره ئان بنووسريت، كه مؤله تم هه بوو چووم سهرىكم ليدان و، پيره ئان و هاوسه رى و پيره باوكى و من پيمان وابوو كه له ماوه ي شه ش مانگدا له مال ده بين، چونكه تا ئه و كاته جهنگ به سهر ده چيىت و ئيمه ش ده گه ين به كوئايى شوپش. جهه ننه م ! هيوادارم يانه ي پايره تى شاهانه ي سهر به سپاگيتى خوره كان راويان كردييت و ئيستا له خانىكى ناپولى لىى پالكوه وتبييت، ناوو ناوبانگه پاكه كه ي خوى له گه ل هاورپييه تى سهرخوشان، قوماريزان و ژنانى فاحشه بزه رينييت، به لام بو خاترى خوا ! له پيناو چى ئيمه لي ره دا لىى پالكوه وتووين و گريه و زارمانه ؟ بيگومان پيره ئانيان راو كردوه، نه گه ر نا روميل له باكوورى نه فريقيادا چى ده كات ؟ نه و قهت ناتوانييت به بى پيره ئان ئيداره بكات، هه تا نه گه ر ئيمه ش يارمه تى بده ين.

كه گه يشتينه ناپولى پيمان چه قاند و به داد و بيداده وه ريمان گرت.

- من تو زقاليك باكم ناييه كه تو ميجه ر بيت. ئيمه سهر به هيچ سوپاييك نابين تا نه زانين پيره ئان له كوئيه. بو خوشيى خومان نه بوو كه ريگه مان دا به ر

تۆرپىدۇ بىكەين و لە پاشاندا لىرە لىي پال كەوين، ئنجا بەبەردەوامىي بۇ ماوهى چەند پۇژىك ماسىيە شاركەكانى دەرياي ناوهراسىت ماچ بىكەين، ھەروا بۇ ئەوھش نەبوو كە ئىمە بەپىي چەسپىو لىرەدا بوەستىن بۇ خاترى لىستەكانى ئازوقەي بۇگەن و ھەرگرتەي جل و بەرگەكانت. پىرەئان دۇستى ئىمەيە و تاشتىكى لە بارەيەو نەزانىن تۇ نە مىجەرى و نە شتىكى دىكە مادام ئىمە نىگەرانىن. ئىمە لىرە دانىشتووین و لە شوينى خۇمان ناجوللىن، بۇيى دەتوانن ئاگر بارانمان بىكەن يان بمان خەنە زىندانەو، يان ھەرچىيەكى ئىوھى نەفرەتىي پىتان خۇشە.

بەبى زىدەپۇيى، سەر و مىشكىمان تەواو نەبوو. كاردانەو بوو. زىاتر بارتەقامان نەدەكرد. خۇشەختانە ھەستىيان بەو حالەتە كەرد كە ئىمەي تىدا بووین و، بەختەوھرانە مىجەرىش پىاويكى ھەستىيار بوو، ھەتا توانى چاكەي لەگەلدا كەردىن و ئىمەش كە زانىمان لە كەشتىيە سەربازىيەكەي تردا بوو و ئەويش بەتەواويى تىوھ گلابوو، ئەوھندەي تر ملمان كەچ كەرد.

كاتىكىش فىلدوئىبلەكە لە ەمبارى جل و بەرگدا چاوى پىمان كەوت دەستى بۇ پۇرتا درىژ كەردو زەردەخەنەيىكى گەورەي ھاتى. كاتىكىش سەربوردەي پزگار بوونى خۇمانمان پىراگەياند و پىرسىمان كە ھىچى لە بارەي پىرەئانەو نەبىستوو، داواي لىكەردىن چاويكىمان لە شتەكانى خۇمان بىت تا ئەو دەچىت شتىك بەشتىك بىكات. لە ئۇفىسە بچووكەكەدا ونبوو، پاش ماوھىەكى كەم ھاتەو دەرى و داواي لىكەردىن لەوى بچىنە ژور و چاوەرپى بىكەين. لە ماوھى دە دەقىقەدا دەنگ و باسما بۇ دەھىنىت. عارەقى شىناپس و جگەرى پىداين و داواي لىكەردىن بەدرىژى باس لە لە دەستچوونى كەشتىيەكان بىكەين، بەلام ئىمە تەنيا شتىكىمان پىراگەياند، چونكە ئىمە زور

ئارەزوومەند بووین و وامان دەزانی ئەو دە دەقیقەیه زۆر دەخایەنن تا تەواو دەبن، وات دەهاتە هزر که پیرهئان لەوی بیئت بەلام ماوهی پینەدریئت بمانینیت، هەر جاریکیش تەلهفۆن لینی بدایە بەم شیوهیه خۆی لی دەریاز دەکرد.

" هەلۆ بەلی لە کوێ سوپاس "

فیلدویبلەکه پرووی لە ئیمە کرد، من تا ئیستاش زەردەخەنەیهکهیم لە بیرە.
- ئەو وا لە یهکیک لە سەربازگەکانی هیزی دەریاییە لەنزیک بەندەرەکهوه.
من هیوادارم که فیلدویبلەکه لەوه گەیشتیبت که سپلەیی و دلپەقیی نەبوو من و پورتای وا لیکرد لە ئوفیسەکهوه دەرپەرین بەبی ئەوهی سوپاسگوزاریی بکهین. بەلام لە مەیدانی جەنگدا برادەر، گیانداریکی زۆر تایبەتە. لە سەرەتادا پیاو لە گوشەگیرییەکی پر لە سەدا، لە تەنیاپیهکی دژواردا دەژیئت، پاشان برادەریک دەدۆزیتەوه، بەردەوامیش ئەوه دەزانیت که رەنگبی ئەو برادەرەت لە چرکهی داهاتوودا لەناو بچیت و تۆش دووبارە لەناو سەداو لە گوشەگیریدا بەبی هیچ شتیک بمینیتەوه.

ئەو چوار پینچ پۆژەیی پاشترمان بە سوورانهوه بەسەربرد بەبی ئەوهی هیچ بکهین. بیگومان، سەریکمان لە شاری پۆمپی دا و سەرکەوتین بو سەر قیزۆف، که بەشیوهییکی سروشتی زارکی گپرکانەکهی قوربانیهکی ئاشکرای رەوانبیزی پورتا بوو.

پاشان بەیانیهک لە فرۆکهی بارههنگردا که پینان دەگوتن ئەنتیجۆز بار کراین و فرین، دوازدە فرۆکه بوون لە شیوهی (V) دەفرین و بە فرۆکهی جەنگی پاریزگاری دەکران. دەریای ناوهپراست لە دوامانهوه بزر بوو،

له خواره وەش له دوورەوه هەندی چیا ی پەش دیار بوون. ناوه ناوەش دەریاچەیهك یان شارێكمان دەدیت. بەر لەوهی بگهینه شاری (وێرتالی) ویستقالی که شوینی مەبەست بوو، دوو جار نیشتین، لەویش، بەناو شاردای بەپی بەرهو سەربازگەکان چووین لە ئەلبەرفیلد لە دەرەوهی شار. لەوی له سی سڕییه دا پێکخراینهوه، که ژمارەمان هەر بەشی ئەوەندە دەکرد. دوا ی ئەمە ئیمەیان نارده بەرهی پۆژەلاتی جهنگ و خراینه بهتالیونی (۲۷)می زریپۆش.

پیره ئان بیباکانه سهری راوه شان دو گوتی :

- هانز، ساویلکه مه به، تا ئەو کاتەى تاکە ئەفسەریک هەبیت کە دلسۆزی نیزام بى ئەوا ئیمە هیمانه، ههنگاو و ئاراسته مان ده پارێزین. تۆ تهنه سهر بکه کاروبار له ۱۹۱۸ دا چۆن بهرپوه دهچوو. ههتا تهواوی شته خویناوییه که نهڕما لاهه کان له مهیدانی جهنگدا شوڕشیان نه کرد. بهلام، خوا ئیمه له شوڕش بیاریزیت. شتیکی بى سوود، بى نامانج و گه مژه ییه. نهخیر، کورپی خۆم، ئەلمانە سوۆسه ج خۆره بچکۆله که ئەوهنده له هه موو شتیکی تۆقیوه که جهساره تی بیرکردنه وه ناکات و، ئیوش شوڕش له دزی پیاوانی تۆقیو مه کهن، ئەوانه ی بیزیان له هه موو شتیکی به هینز ده بیته وه. کاره کهش وا کوتایی پیهات که ده بوايه وا بیت: زیره که کان خۆیان و دهسته وته کانیا ن تییان ته قاندو سه که زله کانیش وه ک بهرزه کی بانان بو ی ده رچوون و، ئەمڕۆش وا لیره دووباره پشته ئیمه و قامچی ئەوانه. من گومانم له وه دا نییه که تهواوی شته خویناوییه که دووباره به ره و رمان ده چیت، بهلام رهنگی تۆ ناوم بنی ئه دۆلف ئەگەر ئەمه بیته هوکاری شوڕش. هه ره هه مان چیرۆکه خویناوییه که جاریکی تر دووباره ده بیته وه. زیره که کان به ئاره زوو هه کان ی خۆیان ده گهن و هه ره که کاتیکی گونجاویش به سه ره ده چی ئەو کاته دووباره یارمه تی سه که زله کان ده ده نه وه و قامچی تازه و جوانیا ن ده خه نه وه چنگ و ئنجا دووباره پشته ئیمه و قامچی ئەوان. تا ئەو کاتەى هاو نیشتمانییه زۆر بهرپزه کانم نه گهنه دۆزینه وه ی هه موو شتیکی له باره یانه وه من هه یچ با وه ریکم بییان ناییت. هتله ره و دارو ده سه ته که ی، بیگومان، ده کوژرین. تا زوو تریش بیت باشتره، بهلام ئەوان چین ته نیا چه ند بوو که شووشه ییکی پیس نه بن؟ ئیوش ئەگەر هه ره بوو که شووشه کان وردو خاش بکه ن و ریکه به هه لسه سوڕپنه ره که بدن بو خوی له گه ل ده سه ته وته کانیدا رابکات ئەوه شوڕش کردن نییه.

پیره ئان له ۱۹۴۱ دا ئاوه ها بوو

سى كىچ

لەناو ئەو ھەموو پىاۋە تازانەي كە بۇ پىركردنەۋەي سىرىيەكەمان ھاتىبون، برادەرىكى تازەم دۆزىيەۋە، ھانز برور كە كاتى خۇي لە دۇسلىدورف لىفتنانتى پۇلىس بوو، بەلام لەبەرئەۋەي پازى نەبوو بوو خۇي بۇ (SS) بىبەخشىت، بەپىي ئەو فەرمانەي كە ھتلەر دابووي و كە دەبوايە ھەموو پۇلىسەكان وابكەن. ئەو دۇنيا لەۋەي كە ئەلمانىا بەم زووانە جەنگ دەدۇپىنى، چونكە لە براكەيەۋە زانى بووي، كە لە ۋەزارەتى پىروپاگەندەي گۇبلىزدا ئىشى دەكرد، كە نازىزم لەسەر لىۋارى ئىفلاس كىردنە.

نازىيەكان پىشتىيان بە زىاتر لە بەشىكى كەم لە ھىزە چەكدارەكان نەدەبەست و، تەنبا ھەر مەسەلەي كاتىش بوو بەرلەۋەي جەنەرالەكان حىساباتى خۇيان لەگەل ھتلەر و دارودەستە شىتەكەي يەكلا بكەنەۋە. من و ھانز پىكەۋە چەند جارىك باسمان لە دووبارە فىلاركردن كىرد، بەلام پىرەئان نامۇزگارى ئەۋەي كىردىن كە ھەۋلى وانەدەين.

– لە ھەزاران يەك لىي دەرباز نابى، ئەگەر بىشتان گىرن ئەۋا چاك دەيخۇن. زۇر باشتەرە برىندار بىن، بەلام بۇ خاترى خوا بە ئەنقەست خۇتان برىندار مەكەن، چونكە زۇر چاك دەتان پىشكەن بۇ ئەۋەي بزاند برىنەكە دەستكردى خۇتانە، ئەۋەشتان لە بىر بى كە ھەمىشە ھەندىك پىسى لەناو برىنەكەدا بەجى دەمىنى، ئەگەر خۇت دەمانچەيەك لە باسكت يان لەلاقت بدەي و ئەگەر ئەۋەت لى ئاشكرا بىي، ئەۋا تەۋوش دەبى. تىفۇس و كۆلىرا باشتىكن، ناتوانن لەگەل

ئەمانەدا ھېچ بىكەن، سىفلس باش نىيە، فېرېت دەدەنە نەخۇشخانىە و دوای چوارده شەو دووبارە دەرت دەكەن، پاش ئەوہى رەفتارىكى وات لەگەلدا دەكەن كە ھەرگىز لە يادت نەچىت. خۆت لە نەخۇشى (VD) بىپارىزە چونكە ئەگەر لىت پىس بكا ئەوا بەزىندووى شتىكى تىرت لىدەدەن. ھەندى كەس لەو پترۆلە دەخۇنەرە كە بۇ تانكەكانمان بەكارى دەھىنن، ئەمەيان شتىكى تەواو چاكە، تووشى جۆرە تاەونىكت دەكا كە چوار پىنج مانگ پىيەوہ دەنالى ئەگەر شىوازەكەى بزانى، يان دەتوانى سىگارئك بەناو پايپىكى بەكارھاتودا رابكىشى ئنجا بىخۆى، ئەمەشيان زۆر باشە، تووشى تايىكى چاكت دەكا بەلام ئەوہندە زۆر ناخايىنى و، دەبى تۆ شووشەيىك پترۆل و ھەگبەيەك كلۆشەكر بە قاچاغ لەگەل خۆتدا ببەيتە نەخۇشخانىە و رۆژانە كلۆشەكرىكى لە پترۆل ھەلئىراو بخۆيت، كە ئەمە پلەى گەرمىت لە (۳۹) پلەى سەدىي رادەگرىت، بەلام نايىت ماوہيان پىدەيت بىگرن ئەگىنا بەتاوانى (دابەزاندى نارەزومەندىي بۇ جەنگ كردن) دەبخۆيت، ئەگەر بتوانى سەد دوو سەد جگەرەيەك بدەيتە نەخۇشەوانىكى نەخۇشخانىەكە ئەوا دەتوانىت قاچىكى خۆركاويت بۇ رىكبخت، ئنجا قاچىكت لە دەست دەچىت و جەنگىش بەسەر دەچىت، تا ئەو شوپنەى پەيوەندى بە تۆوہ ھەيە. ھەروا دەتوانىت ناوى بە تىفۇس ئالوودەبوو بخۆيتەوہ. بەلام ھەمىشە كۆسپ لەبەردەم ئەم جۆرە فىل و زۆرەى بەندوباوہكانى تردا ھەيە، ئەوانە يان كارت تىناكەن - پورتا ھەموويانى تاقى كردووەتەرە و، تەنانەت گۆشت سەگى پىر لە كرمىشى خواردووە، بەلام بۇ پورتا ئەم جۆرە شتانە زياتر دەبوونە مايەى لەش ساخى - يانىش تووشى ئىفلىجىت دەكەن، يان لە گۆرستاندا خۆت دەبىنيىەوہ، زۆر كەس وايان كردووە.

له پۆژی يەكشەممەي، پێكەوتی (۱۲)ی ئۆكتۆبەر شەمەندەفەرەكەمان له بریسلو له سنووری پۆلهندا پەرییەوه. له كاتیكدا له ویستگەي شتومەكدا وەستا بووین له چەستۆچۆوا، زەخیرەي فریا كەوتنمان پیدرا. هەر بڕێك لهو زەخیرەيە قووتویك گۆشت و سەوزەي تیدا بوو، هەندیک پەسكویت و نیو شووشە شەرابی رەم. فەرمانی توندمان پیدرا بوو كە نابێ دەستكاری ئەو زەخیرەيە بكەین تا پیمان نەگوتریت و، سەرەپای هەمووش، نەدەبایە شەرابەكە پێشوخت بخوریتەوه.

جا لەبەرئەوهی سوپا مەیلی رازاندنەوهی شتی پڕو پوچی هەبوو، بۆیە ناوی لەو زەخیرەيە نابوو (تویشووی ئاسنین).

یەكەم شتیك كە پۆرتا كردی، بیگومان، ئەوه بوو بەشە رەمەكەي خۆي خواردەوه. شووشەكە، لیۆهەكانی جینەهێشت تا تۆزی تیدا نەما. ئنجا شووشەكەي لەسەر شانەكانییەوه وا تێهەلدا كە بەجولەییكی نەرم له ئاسماندا فەری، مێچەي له لیۆهەكانییەوه هیناو خۆي بەسەر ئەو پووش و پەلەشەدا دادا كە زەوی كامیۆنەكەي داپۆشیبوو. پێش ئەوهی خەویشی لیكەوێت بايێكی بەرداو گوتی: " كورینە، بۆن كەن، قیتامین له هەوادا هەیه ". پاش دوو سەعاتی پێك، پۆرتا بیدار بوو، خۆي تێهەلدا و لێی راکشا و ئنجا هاوێرێ لەگەڵ سەرسامیی ئیمە شووشە (رەم) یكی تری له هەگبەكەي دەرەیناو بەسیماییكی كامەرانهوه فەری كرد. پاشان داوای كاغەزی یاری كردو وای كرد یاری (vingt-et-un ، بیست و یەكی) لەگەلدا بكەین، كاروبار بەجوانیی بەرپۆهەچوو هەتا كەسێك له دەرەوه. بانگی كرد :

– ئۆبەرگریفتەر پۆرتا، وەرە دەرەوه ! .

پۆرتا، بێ باكانه له شوینی خۆي مایهوه.

– پۆرتا نیازت نییه هەر ئیستا بییه دەرەوه ! .

پۇرتا تەنەنەت تەماشای دەرگاشی نەکرد، کە ھاواری کرد :

– دەمت داخە، ھەى بەرازەوانى پى پان، ئەگەر منت دەوى، ھەى سەرشيواوى گەمژە، ۋەرە ژوورى بۇ ئىرە، بەلام پيش ئەۋەى بىيتە ژور لەبىرت نەچى پىيە قوپراۋىيەكانت پاك بکەيتەۋە، جارىكى تىرىش کە بانگم دەكەى پىم بلى: " ھىر ئۆبەرگىفتەر پۇرتا، لە بىرت نەچى. ھەى ئەسپىيۋنى لووتى، تۆ لە سەريازگەنيت لەناو ولات "

بىدەنگىيەكى مردووانە بەدۋاى ئەم سلاۋەدا ھات. پاشان تەواۋىي کاميۋنەكە دايانە قاقاي پىكەنن. كە پىكەننەكە كپ بوۋىەۋە، ھاوارىك لە دەرەۋە ھەلستا:

– پۇرتا، ئەگەر ھەر ئىستا دەرەنەچىتە ئىرە، ئەۋا لەبەردەم ئەنجومەنى سەريازىي دادگايى دەكرىي.

پۇرتا سەيرىكى ئىمەى کرد و چىپاندى " كوپىنە، من وا دەزانم ئەۋە ھاوتىپمان مېرە، ئىستا كە پۇرتا دەيخوات "

خوى لە كامىۋنەكە فرى دا و ھەردوۋ پاشنەكانى لەبەردەم (مىرى پلنگ ناسا لىكدان كە لەۋىدا بەقاجى كراۋە دەست لە كەمەر دەم و چاۋى ژاكاۋ لەبەر توپەيى، ۋەستا بو.

– ئا بەم جۆرە جەنابت تەشريفت ھىنا، ئەى ھىر ئۆبەرگىفتەر! بزانه چۆن نامەردىكى پىسى ۋەكو تۇ فىرى گوپرايەلىي فەرمانەكان دەكەم. بۇ خاترى خوا چۆن وىرات بەمن بلىي بەرازەوان و ئەسپىۋنى لووتى ؟ چى ؟ كوپرە، بەئاگادارىيەۋە بوەستە ئەگىنا سەرت پان دەكەمەۋە. تۆ شىت بووى ؟ چى واى لىكردى شوکايەتى بە ئەفسەرىك بکەى ؟ بۇ خاترى خوا ئەمە چىيە ؟ كوپرە ! تۆ لە بۇنى عارەقدا بۇگەنى بوويت ! تۆ سەرخوشى. تازە. ديارە دەستت لە

تويششورە ئاسنىنەكەت داو، وا نىيە ؟ دەزانى ئەمە چىيە ؟ ئەمە سەرپىچى
کردنە ! بەو خوايە لە پاى ئەمەدا سزات دەدەم ! .
پورتا وەلامى نەداو، لە حالەتى ئاگادارىيى وەستاو بەشيۆەيەكى ئاناسايى
عەقلى شيوا بوو. لەكۆتاييدا (مير) ئارامى لى برا :

- وەلام دەو، هەي فاسقى پيس ! تۆ شەپايى (رەم) ت خوار دبوو، وە ؟
- بەلى، هير هاوتيمان، بەلام تەنھا شتىكى كەم بوو لەو، من لە هى خومانم
كرد ئەگينا ئەوى تر لەو چايە خۆشمەزەي ناشنال سۆسيالىستى ئىرساتز بوو.
بەلام ئەو، هير كوچەنتىروفىزەر لەو سەردەمەي لە فەرەنسا دەجەنگاين
پييدام، رەم بوو. من دەتوانم بەتەواويى داوا لە هير هاوتيمان بكەم كە تاقى
بكاتەو. ئەو، ئەو چايە ئىرساتزە نايابەي كە فۆھەرى خۆشەويست بە ئيمەي
دابوو، وا ليدەكا كە نايابتر پييت.

- كۆپە ! بۇ خاترى خوا، ئەو دەتەوى گالتەم پى بكەي ؟ رىگەم بدە با ئەو
(رەم) ه بىينم كە لەگەل زەخىرەكەتدا پييت درابوو.

بۇ ئەم مەبەستە، پورتا شووشە (رەم) يكى لە يەككە لەو گىرفانە زۆرانەيدا
دەرھينا و، بەزەردەخەنەيىكەو، دايە بەر پووناكى تاكو هاوپتمانى سەرسام
بىيىنى كە پە.

ھەندى موخىر رەنگىي بە (مير) يان راگەياندىي كە پورتا شووشە
(رەم) هكەي خوار دۆتەو، لەپاستيدا لە پاشان زانيمان كە (مير) بەلنىي
بەگريفتەرىك دابوو زيادە پشووئەكى چوار دە پۆژي پى بدا ئەگەر بەلگەي
وابىننىتەو، كە بتوانى بەھويانەو پورتا دەسگىر بكا.

پورتا زۆر بەنەرمى و بەگويدىرييەو، گوتى: " تىگەيشتم، ديارە هير
هاوپتمان وا دەزانى كە من بەو ھەموو شتانەي ھەر ئىستا دەرم بىرەن مەبەستم

هېر ھاوپتمان خوی بووه، به لّام قهت ئه وه به میښکی مندا ناچیت که شتیکی وا به هېر ھاوپتمانی خوّم و به فرماندهی خوښه ویستی سرییه بلیم، من وام دهنانی ئه وهی به پرویدا دم ھاړاند ئه نتیرؤفیزر فلیشمان بوو، باوکی ئه سپیون بوو، ئه ویش وهکو دهبینن له وییه وه بوی ھا توه.

میر، وهك عاده تیی، خوی هه لّخه له تاند به وهی که به دواى فلیشمانی نارد، ئه ویش به دم و چاویکی پر وقاره وه پیی راگه یاند که خوی و پورتا گره ویکیان کردوه له سهر ئه وهی کامیان باشتر جنیو دوات. هه روه ها گوتیشی که راسته ئه وه ئه سپیونه وه، ته واوی بنه مال که یان ئه سپیان له باوکیانه وه بؤ ماوه ته وه، ئه وه ئه سپییه له جهنگی سالانی ۱۹۱۴ - ۱۹۱۸ رهگی تیایاندا داکوتاه کاتی باوکی له فیردون دهجهنگی.

پاش نیوه پویه کیان، کاتیک له دووریانیکى هیلی ناسنی نیوان کلسوو چیشتوچاوا بووین پورتا گوتی: " کوپینه، وا ماوهی چند هفته یه که ئیمه له م ژوره شاهانه یه دا دهژین و، تا ئیستاش ئیمه نازانین چی له پشت ئه م ده رگایه وه هیه "

دهرگا که بریتی بوو له وه دهرگا سلایدهی که ده که و ته دهسته چه پی کامیونه که مان، چند له میژره ته نیا هر ئه وه دهرگایه ی لایه که ی ترمان کردوه ته وه.

پورتا له سهری پویشت و ناماژهی بؤ دهرگای دهسته راست کرد، که کراوه بوو، گوتی: " ئیمه دهنانین که له دهره وهی ئه م دهرگایه پوله ندانمان هیه، ئیمه ئه مه دهنانین، به لّام چ نهینی گه وره لیږده دا خو یان مه لّاس داوه " دهستی بؤ دهرگا داخراوه که ی تر دریژ کرد " ئیمه نازانین له وانیه له پشتییه وه - لیږده دا دهرگا که ی به دهستی گرت - خودی سهر که وتن هه بیّت، که رهنگبی لیږه

بیت یان لهوی، ئەدی فۆهەر خووی نهی فرموو سهرکهوتن هر هی ئیمیه ؟ یان لهوانهیه شتیکی تهناهت باشتیش هبیت - پهنگبی له پشت ئەم دەرگا نهینیه قهت نهکراوهیهدا - لیرهدا دهنگی نهماو پستهی لیوه هات - " کومهلیکی تهواو له خوشهویستانی لهوی پارهستا بن " بهسهر وهشاندنیکی بی وینه که له هی سهوداگران دهچوو دەرگاکی کردهوه.

وهکو زۆربهمان ئهویش چهپهسا، چونکه له راستیدا سی ژنی لاو لهوی بوون، وهستا بوون و تهماشای شهمندهفهرهکهیان دهکرد به بیباکییهوه پیمان دهخهین. بو سهرباز، ژن ئافهریدهییکی بهرزی ئالوزاوییه، ئامانجیکی پرۆمانسیی دووره دهستی بلنده بو ورووژاندنی ههموو ئارهزووه تیر نهبووهکانی که له خهونی تهنیایی ژیانی له دهستچووی ئاسایی مهدهنیدا دیته هزره بیرهوه. ئهوهنده دووره دهلیی بووته شتیکی ناراستهقینه و ترساو بههوی خوپهسنیدی و لاف لیدانی ژیانی سهربازییهوه له ههمان کاتیشدا بووته مهبهستییک بو شههوت نهنگیزی که لهکهبووی پیاوی بی ژن. سهرباز ئافهریدهییکه لهناو بهدله دایه. یهکیکه له دهستهیهک، لهناو هاوشیوهی خویدا، جا لهبهرئوه دهویریت گوزارشت له هزره سینکسییهکانی خووی بداتهوه، له شتی وا که لهو کاتهی ژیانیکی ئاسایی لهناو خهکی تردا بهسهر دهبرد قهت به دهمیدا نهدههات. بهدلهکهی بهری پیناسهکهی دهپاریزیت، ئهو ریگه بهخووی دهوات که بهشیوازه سادهکهی خووی دهوری ریگر بگیزیت. ئهو بو خووی کومهلیکی تهواوه، ئەمهش پشتیوانیکی پی دهبهخشیت.

ههموومان پیکهوه بازماندایه دهرهوهو، خۆمان له سهرسامترین بی شهرمیی پهها کرد. بهم کردهوهیهشمان مهبهستمان ئازاردان نهبوو، هیچ ئارهزوویهکمان نهبوو که ئهو کچانه بریندار بکهین، من ئەوهشم دهزانی که ژنان

تېيىنىيەكانى كۆمەلە سەربازىكى زۆر بە ھەند ھەلناگرن، كاتىكىش تەنابەت قىسەكانى پۇرتا بەكۇتا ھاتن زۆربەيان سەركەوتنەو ھە ناو كامپۇنەكە، چونكە زۆر سارد بوو، بەلام پۇرتا و پلوتۆ و ھانز و من نەمان توانى دوور بکەوینەو، تەماشای كچەكانمان كرد و ئەوانىش تەماشايان كردين، ھەر تەنيا ئەو كاتەش ھەستمان بە پروالەتە نا ئاساييەكەى ھەلوئىستەكە كەوت، كە بېگومان ئىمە بەدرىژايى ئەو كاتە ناگادارىمان لىيەو ھەبوو، بەلام ئەو سەرسامىيە زۆرەى لە ئەنجامى دىتنى ئەو ژنانە تووشمان ھات، كە ھەرگىز ھززمان بۆى نەدەچوو، ھەموو بىرۆكەيىكى ترى لەمىشكى ئىمەدا سېيەو ھە .

ھەر سى ژنەكە جلكى خەت خەتى زىندانىان لەبەر بوو، پەرژىنە تىلدېرىكى نۆپى درىژلە نىوان ئىمە و ئەواندا ھەبوو.

ئەوانە لە سەربازگەى گرتندا زىندانىى بوون. پىيان گوتىن كە ھەر سىكىيان لە فەرەنساو ھاتوون و ئەو چوارە مانگى رەبەقە لەم سەربازگەى بەسەر دەبەن. يەككىيان جوولەكە بوو. كە زانىيان ئىمە دەچىن بۇ پرووسيا، داوايان لىكردين لەگەل خۇماندا بيان بەين، بېگومان ئەمەيان ھەكو نوكتەيەك گوت.

ھانز وەلامى دانەو ھە " كچىنە، ئەمە ناكرىت، گۆستابۇ تىربارانمان دەكات "

يەك لەوان، كچىكى درىژى، پرچ جوانى، چاۋ زىرەكانە، بەتىزەو ھە گوتى :

– ئىو ھەترسن ؟ بىسەلمىنن كە پىاون !

لەناكاو، بى ئەو ھىچ يەككىمان لە راستىدا ئەمەى بویت، ھەستمان كرد كە خەرىكە داواكەيان بەجدى ھەردەگرىن.

ھانز بە توورەيىەو ھە گوتى: " باشترە بېرۆين، ئەگەر (SS) ئەم كچانە بىيىنن ھەستاون و لەگەل ئىمەدا دەئاخفن ئەو ھەندەيان لىدەدەن تا پەكەيان دەخەن. من ئەو ھەزانم چونكە پۇلىس بووم "

پۇرتا گوتى: " دەمىننەنەۋە تا بۇمان دەپەخسى بېرۇن ".
 ھانز گوتى: بەلى، بەلام نابی ئىمەش ملمان بشكىنن " بەشەوقەۋە تەماشای
 راست و چەپى کرد دەتگوت پاسەوانىك دەبىنى.
 شتىك لە ئاخافتنەكانىدا ھەبوو، بەۋەستانىشمان لەۋى كچەكانمان
 دەخستەسەر ئەگەرى لىپرسىنەۋەى توند بە ترسناكتىن شىۋاز بە دوو دلئىيەۋە
 سەيرمان دەکردن. ئەۋانىش بە ئارامىيەۋە تەماشای ئىمەيان دەکرد.
 پلوتۆ گوتى: " ھەرچى دەبى بىبى! پىۋىستە لەگەل خۇمانىيان بىەين ".
 سەيركەن، ئەم مندالە بەستەزمانانە چەند لاۋازن.
 منىش گوتى: " بەلام لەگەل ئەۋەشدا، شىرىنن ".
 ھىچ شتىك نەبوو بەرگەى زەردەخەنە دۇستانەكانىيان بگرىت. ھەندى جگەرەمان
 بوۋ فرى دان. ئنجا بەبىچارەۋ بە دللى پەر لە پوق و كىنەۋە بەرامبەر ئەۋانەى ئەۋ
 سى كچەيان زىندانى کردبوو، لەۋى ۋەستائىن.
 پىرەئان كە لەۋ كاتە لەبەر ھەر ھۆيەك بوۋبى لەگەل (ئاسمۇس) دا لەژىر
 كامىۋنەكەۋە بەخشىن ھاتن، گوتى: " ھىچ شوۋىنى دوو دللى نىيە ".
 " ئايا لەگەلمان دىن يان نا؟ ئەگەر بىن، دەبى ھەر ئىستا بىت ".
 پىرەئان دان بە خۇداگرىبوو، خىراش بوو ۋەك بروسك، بەر لەۋەى بزائىن
 چى دەكەين، لە تەنىشت يەك لە كۆلەكەكاندا ھەرەمىكمان پىك ھىنا و، پىرەئان
 لەسەر شانى (پلوتۆ) و (ئاسمۇس) دا پراۋەستا، پشتىندەكانمان لىك گریدان و
 بو كچەكانمان شۇر كىردەۋەۋ يەك لە دواى يەك پاكىشران، كە لەسەرەۋە
 بەيارمەتى پىرەئان پاكىشانەكە كراۋ، ھانزو، پۇرتاۋ، منىش كە دەكەۋتن،
 دەمانگرتنەۋە. لەپاشان ئاسمۇس و ھانزو پلوتۆ سەر كەۋتنەۋە ناۋ كامىۋنەكەۋ
 ھەرچى كەسانىك كە لەۋىدا نەدەژىيان دەريان كردن و دەرگاشيان داخست، بەم
 جۇرە كەس نەيدىت كچەكان سەر كامىۋنەكە دەكەۋن.

به دلّه کوته وه ته ماشای هر سی کچه بی نه وایه کانمان کرد. خوومان تووشی چی کرد؟ رهنگبی نه مه ترسناکترین شت بیت که بیرمان لی کرد بیته وه. شتیك سهرسورماوی کردین. ده توانین ئیمه وشه یه کی گه وره به کاربینین و ناوی بنیین ژیان؟ له هه موو باریکدا، ترساو تا مردن له بهر نه و کاره ترسناکه ی که خوومان تی گلاند، که چی له گه ل نه وه شدا شانازو دلشاد بووین. هه ستمان به و خوشییه زله کرد که مروّف تووشی دی کاتیک ده بینی توانای نه وه ی هه یه که سهرکه وتوو بی، شتی زور، زورتر بکا له وه ی که توانای کردنی هه بی، من هیوادارم که توانییتم نه مه به چاکی ده پرپر، بی نه وه ی خوومی پی هه لکیشم که نه مه یان به ئاسانی، به لام راستییه که ی نه وه یه کاتیک قسه له سهر کرده وه ی پاله وانانه ده کریت من هه میشته نه مه هه لکه وته وه کو سهنگی مه حکه به کاردینم بو نه و شته ی که له راستیدا کاریکی پاله وانانه یه یان پاله وانانه نییه و، ئا به م پیوانه یه گه لیک کرداری خو هه لکیشانه هه ن، که من ناتوانم، له گه ل هه موو ویسته باشه کانی دنیا دا، به هو یانه وه هه ست به هیچ به سن دییه ک بکه م.

نه مه بو نه یه ک بوو که تیایدا هاو پرییه تی سهرکه وتنیکی گه وره ی به سهر تاکایه تیدا وه ده ست هیئا.

پیره نان گوتی: 'به لام بو ره رفتار کردنی عه مه لی له گه ل شته کاند، مادام ئیمه له دلخوشییه پیلانگی پرییه هه ناسه برکییه که ماندا چاک بووینه وه. نه وان ناتوانن به جل و بهرگی خه ت خه تی زیندان بگه رین، پیویسته پو شاکی تریان پی بدین. کو پرینه نه وه ی هه تانه پیشکه شی که ن، به بی دوو دللی! له ساتیکدا چل پریسکه که وتنه گو پری، گو رییه و، پانتول و، بلووزو، کراس و، چنراوی لۆکه و، کلّوو، پیلاو پیشکه ش به و کچانه کران بو نه وه ی لییان هه لبرژین.

كاتيڭ كچه كان هيمنانه جلكه كانيان له سهر له شه پروته كانيان دامالي چل سهربازي زشت سهربان وهرگيپراو به بي دهنگيي ته ماشاي لايه كي تريان كرد. خوا دهيزاني، ئيمه تا رادهيهك كومه له گهنده مروقيكي نادروست بووين. من پيم وايه شارستانيهت بوو واي له ئيمه كرد كه وركو هين وابين، بويه ليرهدا نمونهيهك ههيه له سهر ئه وهى كه بو نابي ئيمه زور بهدين بين بهرامبهر به توپكي شارستانيهت كه ئه وهنده تهنكه، له گهل ئه و راستيه شدا كه پيى وايه شتهكه بهو جوړهيه كه چي تا ئيستاش هليك به له دايكبوونيكي سرووشتي دهوات بو ئه وهى خوئ بسه پيئيئت. نهك تهنيا هر شپرزهي بوو واي له ئيمه كرد كه ريگه بدين ئه و كچانه به ئاسووده يي جله كانيان بگوپن، بهلكو له هه مان كاتيشدا خو نيشاندانيك بوو دژ به پاسه وانه كان، ئه وانهي بو ماوه ي چوارده مانگ، هه مو ئه وهى پيى ده لئين شايسته يي مروقايه تي خستبوويانه ژير گالته پيكردن و پيشيلكردني خويانه وه. ئيمه ويستمان ئه وه نيشاني ئه و كچه جوانانه بدين كه تا ئيستاش ريزگرتن له هه ستيان، له شهرم و حه يا و له مروقايه تي هر ماون، هر چهنده ئيمه كومه ليك سهربازي ناپاك و زشت بووين.

كچه كانمان له پشت كومه له هه گبه ييكي كه له كه بوو شارده وه، ئنجا پيره ئان و پورتا و من چووينه دهره وه بو ئه وهى بزاني له كامپدا ناگادار كردنه وه ليدراوه، له كاتيكدان ئه واني تر له ناو دهرگا كراوه كه دا دانيشتن تاكو نه هيلن ئه وانهي له كامپونه كه ي ئيمه دا نيشيان نيهه بينه ژوره وه. شه مه نده فهره كه مان بهر له وهى پاكردنه كه ئاشكرا بيت ئه وي جيه نشت. باشترين شتيك كه هه مان بوو بهو سي كچه مان دا، گه وره ترينيان پوزيكا بوو، ماموستاي موسيكا بوو. پورتا پاريزهري تايبه تي ئه و بوو، هيچ شتيكي له باره ي هوكاري ناردني بو ئه م كامپه نه دركاند.

جینی تەنیا بیست و یەك سائە لە ھەموویان گەنجتر بوو، لە سۆرپۆن بوو، ھەردوو براکەشی لە سوپادا لیفتنانت بوون و ئیستاش ھەردووکیان دیلی جەنگن. باوکیشی لەلایەن ئەلمانەکانەرە داوا کرابوو، بۆیە جین لەلایەن گۆستابۆو بە بارمەتە گیرابوو.

مارییای جوولەكەش، ئیوارەییك لەسەر شەقامدا گیرابوو، بەبێ پشکنین و لێپێچانەرە ناردبوویانە کامپ لە پۆلەندا. مارییا خیزانی کابرایییکی کاسبکار بوو لە شارێ لیۆن و کورپییکی تەمەن دوو سال و نیوی ھەبوو. سێ مانگ دوای گەیشتنی بۆ سەربازگەیی گرتن کورپییکی تری بوو بەلام پاش دوو ھەفتە مندالەكە مرد.

دوای پێنج رۆژ مانەرەویان لای ئیمە ھەر چلمان ئاساییانە بە ناومیدییەرە کەوتینە داوی خۆشەویستی ھەر سێکییان و، زیاتر وەکو کەسانیک کە ھیلانەییکی پر لە بیچوہ بالندەیی دۆزیبیتەرە، نەماندەزانی چییان لێبکەین. بەردەوام گفتوگۆمان لەم بارەرەوہ دەکرد و سەیرترین و ناعەمەلیترین پێشنیارمان دەخستە ڤوو. ھەر چۆنیک بیئت، گەیشتینە ئەرەیی کە لە ھیچ بارودۆخیکدا ئەوانە لەگەلماندا یەكسەر نایەن بۆ بەرەیی جەنگ بۆ ئەرەیی لەوی ھەلیك بۆ ڤاکردن بەرەو ڤووسیا بدۆزنەرە. ئەمەیان ھەندیکی لەبەرئەرە بوو، وەکو زۆربەمان وای بۆ دەچووین، ئەگەر ئەمانە لە بەد بەختی خۆیانەرە بە ناوچەرەكدا گوزەر بکەن کە لەلایەن ھەندی کەسی ساویلکەیی دورنشینیی ئاسیاییەرە پاسەوانی لیدەکریت ئەو کاتە ھەر یەكسەر لەلایەن ئەو کەسانەرە دەستدریژی سێکسییان دەکریتە سەر.

براكەیی فلیشمان بوو کە گرفتەرەكەیی بۆ چارەسەرکردین. رۆژیکیان بە ڤاکردنەرە ھات و پێیی ڤاگەیاندین کە براكەیی لە یەك لە شەمەندەفەرە زریپۆشەكاندا ڤلەیی ئۆبەرڤیلدویبلی ھەرە و شەمەندەفەرەكەش لە ھیلە

ئاسنىكى لا بەلای نزيك ئىرەو وەستاوہ. شەمەندەفەرەكە بەرەو فەرەنسا دەچىت و كچەكان دەتوانن لەگەلیدا بچن. ئىمە پەلەمان كرد لە نامادە كردنيان بۆ ئەم سەفەرە. ئەوان راستەوخۆ نەيان زانى نياز وایە چىيان لىبكرىت بەلام بىريان بۆ ئەو چوو كە گۆستابۆ خۆيان كوتاوہتە ناو شەمەندەفەرەكەو، لە ئەنجامیشدا ماریيا دەستی كردبوو بە گريان، بەلام پورتا بەتورەيەوہ گوتى :

– ماریياى بچكۆلە، هێمن بە، ئىوہ بەرەو توپخانەى قورس دەچن. ئىوہ بە شەمەندەفەرەكى زىپۆش يەكسەر بۆ فەرەنسا دەچن. براكەى فليشمان ئەوہى بۆ رىكخستون.

بەسەر ژمارەيەكى بى كۆتايى هێلى ئاسنين پىچمان كردەو، چەندىن جار كچە ترساوہكانمان هەلدەگرت بۆ ئەوہى دورريان بخەينەوہ. لەدوايیدا خۆمان لەبەردەم شەمەندەفەرە زىپۆشە مەزنەكەدا دیتەوہ كە تۆپە گەورەكانى بەهەرەشەوہ پرويان لە ئاسمان كردبوو. كاتى گەيشتىنە ئەوئى، براكەى فليشمان هەموو شتىكى نامادە كردبوو، تەنانەت دوو كەسىشى وەكو پاسەوان دانا بوون. كە تەوقەى لەگەل كچەكاندا كرد عەبووسانە زەردەخەنەى هاتى.

– خىرا كەن بچنە ژوورەوہ، چاو لەدەرى نەكەن، ھەر لە شوينى خەوتندا بىمىننەوہ، ھەرچى پىويستتائە بۆتانی دەھىنين، بەھەمووتان يەك لە قەريۆلە بلندەكان بەكار بىنن، كچينە، ئىمە دووبارە مالىكى پەر لە ئاراميتان بۆ دابىن دەكەين، دى بىنن.

بلندمان كردنە ناو كاميونەكە و خوڤشان سەرکەوتىن بۆ ئەوہى بزائىن لە كویدا دەژىن. شوين خەوتنىكى بلنديان لە كۆتايى ھەرە دورى كاميونە پۆلايىيەكەدا ھەبوو، كە پرى بوو لە چەك و تفاقى بى سەروبەر. ھەر يەك لە ئىمە ماچىكى لە دەمى سى كچەكە سەند. پورتا نارايانى بە بەچكە كۆترەكان دەبرد،

بۆيە ھەر يەكەيان ماچىكى تىرى پىدا. دواى ماويەكى كەم، وەستايىن و
چاۋەپى شەمەندەفەرە گەرەكەمان دەكرد كە بە گرمە گرم بەرەو پۇژئاوا
كەوتە پى و بىز بوو. تۆبلىق قەت چاويان بەفەرەنسا كەوتىتەو، من ئەو
نازانم، بەلام ھىچ نەبى شەمەندەفەرەكە دەگاتە ئەوى.

دواى شەش ھەفتە براكەى فليشمان بەدەستى پارتىزانىكى فەرەنساوى
لە لىمانس كوژرا، لەپشتەو لىقى درا و دەمانچەكەشى بىردرا، ئەگەر ئەو
نىشتمانپەرەو فەرەنساويى شتىكى لە بابەت سى كچەكەو بزانىبايە، قەت
ئەمە پرووى نەدەدا، بەلام جەنگ ھەر واىە، بى مانايە !

شهمه نده فیره که ی گواستنه و همان بو رۆژه لآت ملی نا و به ره و ده شته به رین و دارستانه رهش و وه حشه تناکه کانی رووسیا رپی گرت بهر . سو بای ناو کامیونه که بهر ده وام له بهر گهر میی سووره هه لکه رابوو به لام ئیمه له بهر سهرما رهق ببووینه وه . شه و رۆژ به پالتو کانمانه وه دانیشتی بووین و تیک چرژا بووین و ، کلأوه کانیشمان به سهر گوپچکه کانماندا راکیشابوو . هه رچه نده ناگرمان خووش ده کرد ئه وه نده زیاتر جل و بهر گمان ده کرده بهرو ، هه رچه نده زیاتر تیکده چرژا این ئه وه نده زیاتر کلؤلانه سهرمامان ده بوو .

له كه نيسه دا

پاش نيوه پړويه كى درهنگ بوو له ناو توف و كړيوه دابووين كه شوپ
بووينه وه بو ويستگه ي پسك.

له فروشگاي خاچي سووردا لوبيامان پيدرا، يه كه م جار بوو نه وه نده مان پي
بدرى كه بتوانين به تيرى بخوين.

پيره نان كه و ته گف توگو له گه ل يه كيك له پهرستاره كاني خاچي سوور، نه و
كچه ناموزنگاري كردين كه بچين كوڼه كه نيسه يه كى بهرچاو بيينين كه يه كسه ر
ده كه و ته پشت ويستگه كه وه. خو ي بوى ده ستنيشان كردين و چونكه نه مان
ده زاني خو مان به چ شتيكى تر خهريك بكهين بويه به لنگه لوقى ريمان به ره و
كه نيسه كه گرته بهر.

كه نيسه كه ده قاو ده ق وهك وه سف كردنه كه ي نه و بوو، هم كوڼ و هم
بوئدار بوو به بخوورى سه ده كاني پيشوو، زوريش له بهر دلان بوو. پرى بوو له
شتي گوره، نه خشكاري وه ستايانه، ته لاركاري ناياب، پوشته و په رداخي
كاتوليك، له مپه ي بچووك و گپرى تيشكدار، سووچه كاني بچووك و په يكه رى
بنه رته ي پيره كاني لى بوو كه به ساده يى و به رهنكي بريقه دار په نگ كرابوون،
په نكي ناسماني سوورو ناسماني شين، زوريشيان زهره كراو سهره تايى
بوون وهك ويته كيشاني ميرد مندالان، له سووچه كانيشدا ميجرابى بچووك
هه بوون كه به قوماش داپوشرابوون و له ناوه پراستيشدا بوشاييه كى گوره و
مه زن هه بوو، نه وه نده به رزيش بوو به شى نه وه ي ده كرد كه ريگه به نه رواج بدا
له به رزيدا بفرن و به ره و باوكه ناسماني خواي چاكي مندالاندا بلند بين، له ژير
نيگاي ناگاداري پر له هه ماسى قه شه كاندا، جا نايان نه رم بيت يان توند،

ھەمىشە ئارام يان بەردەوام زاھدانە ئانومىدو خوڭگر، يان چاك تىركراوو
زناكردوو.

پورتا، چوونە ئەوى و تەماشاكردنى كەنيسەى لە كاتىكى وا ساردو
سېدا بەشتىكى گەمزانە دانا، بەلام لە دواييدا نامىرىكى ئورگانى دۆزىيەو.
بە دلخوشىيەو پىكەنى و گوتى: " ئىستا دەبىنن چۆن بۆتانى دەژەنم!
" ھەموو بەيەكجار وەكو ئەوھى چاوەرپى ھاتنە دىناى مندالىك بەكەين وامان
لى ھات.

ئەو پىپىلكانەمان دۆزىنەو كە بۆ سەرەو بەرەو ھەيوانى ئورگان
دەچوو. پورتا دووانى لە ئىمە بانگ كرد بۆ ئەوھى بچىنە پىشتەو و لەويو ئەو
ھەرامىيە ئىش پى بخەين كە ھەواى بە نامىرى ئورگانەكە دەدا. پلۆتۆ تواناى
سى كەسى ھەبوو، بۆيە بەتەنيا چوو ئىش بەو نامىرە بكات. پورتا
پىكەننىكى ترى پەر لە شادىي بەرەو ئىمە كرد كاتى بەدىار ئورگەنە
گەرەكەو دانىشت.

– ئىستا دەبىنن جۇزىف پورتا چۆن دەژەنيت!

پىرەئان پالى بە ستوونىك دابووو و لەويو فووى لەو نايە دەكرد كە
دەستكردى خۆى بوو، ئا لەو ساتەدا لە لىوھەكانى كەردەو و گوتى:
– ئەو پارچە مۇسقىايەمان بۆ بژەنە كە لە يۇگۇسلاڧيا بۆ منت ژەنى.

پورتا نەى زانى كام پارچە مۇسقىاي مەبەستە، بۆيى تىچ چەند
ئاوازيكى بە فيكە لەو پارچەيە بۆ لىدا، كە برىتى بوو لە پارچەى (تۆكاتا ئەند
فيوگ). ھەر كە پورتا زانى خواستەكەى پىرەئان كامەيە، دەموچاوى گەشايەو،
ئىنجا بە پلۆتۆى گوت:

- دەست پى بگە، پىرە بەندە، بە ھەقى ئەو خاويە، جۇزىف پۇرتا پىشانىت دەدات چۇن تۇ ئەو شتە دەرژەنىت.

وا ھاتە بەرچاۋ كە ھەناسەيەكى قوۋلى ھەلكىشا و تەعير و دەرپىنى لە دەموچاۋى دەتكا، ۋەكو ئەو بوو كە پەرداخىك لە پاشماۋەى بىرەيەكى كۇن بەتال بگەيت، بۇ ئەوۋى دووبارە بە عارقىكى رەسەن پىرى بگەيتەۋە.

پۇرتا دەستى بە ژەنىن كرد، وات دەزانى تەنيا بۇ دۇخۇشى خۇى دەرژەنىت، نۇتەكان زۇر بەخىرايى و بە نارىكى ۋەك رەۋە بالندەيىكى وا بۇ ناۋ كەنىسەكە دەر دەچوون كە ھەندىكىيان بچووك بوون و جىكەجىكىيان دەكرد و ھەندىكىشىيان بەخشەى گەرەى فركەى بالەكانيان. كە تەۋاۋى كرد ھەموومان بە ھەماسەۋە پىكەنىن، خۇيشى جگەرەيىكى داگىرساند و بەئىسراحتى زىاترەۋە پالى لىدايەۋە. پىرەئان نوقرچىكى لىدام بى ئەۋەى چاۋى لەسەر پۇرتا ھەلپىت، چىپاندى

- ئىستا گویت لە شتان دەبىت، ئىستا دەست پىدەكات.

پىرەئان ۋەك باۋكىكى كەيف خۇشى، شانازكردە بوو، دلى پىر بوو لە دلسۆزىيەكى راستەقىنە بۇ شتىك كە شايستەيە.

پۇرتاش ئەۋى ناۋمىد نەكرد، ژەنىنەكەى زۇر ناياب بوو، لە پىشا لەسەر خۇۋ بى موبالات يارى بە كليلەكان كرد، ئنجا لە ناكاو بەھۋى ژەنىنەكەيەۋە بوۋە خەۋلىخەرىكى موگناتىسى: پارچە مۇسىقاي (ئاسمان ھەر دەمىنى)ى بىتھۇفن، پارچەى بى ناۋى (بخەۋە شازادەكەم بخەۋە) شى بەشىۋەيەكى لە ۋەسەف ئەھاتوو ژەنى، كە بوۋە مايەى ئەۋەى فرمىسك لە چاۋى ھەردووانمان بىزىت، من و پىرەئان ھەستمان بەشادىيەكى سنووردار كرد بەۋەى كە ئەو ھەموو چاكييە لە ژياندا ماۋەو، لەۋەش دلتەنگ بووين كە لەو تارىكييەدا كۆت كراوين.

ئىنجا پۇرتا دىۋانە بو، ھەرچى گىرە ھەبوون ھەمووى پاكىشان و كەنيسەى لە گەردەلووى دەنگدا ھەژاند. سەما و گۇرانى دلخۇشىى بو، ھەموو شتىكى زىندوو و مردوو لە گۇرانىيەكى ستايشىيدا يەكيان گرتبوو، دەنگىكى گەورە و پېرسەدا لە ھەزاران بانگەواز كەرەو ھەلدەستا، سەماى دەيان ھەزار كلۇ بەفر لە شەوئىكى كىشوماتى كرىسمسدا لە سەردەمى ئاشتىدا. تەير و بالندەى دارستان و كىلگەكانىش دەنووكەكلنىان بەرەو ئاسمان بەرز كىردبوو و لە گەروياندا ئارازىكى ئاسمانى دەردەچوو. ئىمەش لەكاتى گويگرتندا دەتگوت بووینەتە بەرد. سەربازىكى ناشىرىن و پىس و ئىنجا ئەم سرورودە مەزەنە، ئەم سرورودە دلكىشە پاكەى شادمانىيە.

ۋا رىكەوت چاۋىكم بەناو كەنيسەكەدا گىپرا و، ھاركات لەگەل سەرسامىمەو، بىنىم كەنيسەكە پېرە لە خەلكى بى جۈولە و بى دەنگ. لە تەنىشت مىجرابەو قەشەيەكى بالآ بەرزى پىچ دانوماش پراوەستا بو، كەمكىش دورتر لە سەرەو كۆمەلىك خەلكى مەدەنى سەرنج پاكىشراو چاۋيان پىپوھ گالەرى لە سەرەو. لە ناو پراستى كەنيسەكەشدا ژمارەيەك سەرباز خۇيان و پالتۇيەكانىان و كلاو شۇپبووھ كانىان بەسەر دەم و چاۋيانەوھ دانىشتبوون و پراوەستا بوون، پەنگ زەرد بەھۆى بەد خۇراكىيەوھ. لەنىو ئەوانەدا دەمتوانى يەك دوو پەرسىتارى خاچى سورىش بەدى بكم، بەلام ھەرچەندە ئەم جۆرە مرقانە ئاسايانە بابەتى گىرنگى پىدانى ئارەزوومەندانەى ئىمەن، كەچى من لەبەر مۇسقىقا خۇشەكەى پۇرتا لەبىرم كردن. لە داويدا پۇرتا وەستاو، لەناو ئەم بىدەنگىيە مەرگبارەدا گويمان لە پلوتۇ بوو لە شوئىنى خۇيەوھ لە پشت ئامىرى ئۆرگەنەكە بۇ ھەناسە وەرگرتن لاكە لاكى بوو. پۇرتا سەيرىكى من و پىرەئانى كرد.

گوتى: ژەننىڭكى زۆر خۇش لە كەنيسەيەكدا، زۆر خۇش.
 ئەويىش، دۇخۇش بوو، بەجىدى دۇخۇش بوو.
 دەنگى پىرەئان بەھۆي ھەلچوونىيەو ھەرزى.
 پۇرتا، ئەي پىرە گىلى پىيس ! تۆئەي گەمژەي بى ئاگاي سەر سور.
 پاش ماوئەيەكى كەم قەشەكە ھات. باوئەشى بە پۇرتاي دەم بە زەردە
 خەنەو ھەردو كوئى ماچ كىردن.
 پاشان ئەسمۇس بە پاكىردن ھات و ھاوارى كىرد كە دەپۇين. قەشەي
 باويقار خاچەكەي بەسەرمانەو ھەنگرت :
 - خوا پارىزگاريتان بكا، كوپرەكانم.
 ئنجا ھاتىنە دەرەو ھە و لەناو گىژاوى بەفردا پىگەي گەپانەو ھەمان گرتە بەر
 بۇ كامىونە ئاژەل ھەنگرەكان و بۇ سەر ئەو كا و كۆتە نىمچە پىسەي
 لەناوياندا بلاو بوو. ھەكو جارى جاران خۇمان بەتەواويى داپۇشىي و بەردەوام
 پىگەمان بىر بەرەو ئامانجى ناديارمان، لە سمولىنسك دايان بەزاندىن.

- بۆ دواوه، بۆ دواوه، لهعنهت له تۆ، ! قاچه كانی كهوتنه ژیر رۆله كانهوه !.

كاردانهوهی پورتا دهمودهست بوو، تانكه كه ته كانیکی بۆ دواوه داو پورتا له ناوییهوه
دهرپهری و، پیکهوه، من و ئهو، هانزمان گرت كه لهوی وهستا بوو، وهكو كاغەز سپی
ههڵگهرا بوو. كه یاندمانه ناو خانوو كه و پیره ئان جگه ره یه کی داگیرساندو پهستییه
نیوان لیوه شینه كانییهوه. كاتیكیش بووته كهی له قاچه هاراهه كهی هانز ده برپیهوه
سهری بادا

" کورینه، کورینه، ئایا ئیوه شیتن ! "

پیش په لاماردانه گه

له دهوروبه ری سمولینسک له چند خانوویکی نه هلیدا دابه زینراین. هرکه زه خیره کانی خو مانمان پراکیشا به رهو مهیدانی گه وره ی بازار که وتینه ری که به سهربازی همه چه شنه ته ترا بوو : یه که سهربازییه کانی (SS) به و کلاوانه یانه وه که وینه ی سهری مردوویکی له سهر بوو، یه که سهربازییه کانی په راشووت، سهربازانی سواره به پانتوله له پیست دروستکراوه کانیان و بووته دریژنه قیزه داره کانیانه وه، توپخانه خویان و چاکه ته پیستییه سهره کانیان که به په له ی قاوه یی و سهوز و شین رهنگ کرابوون، سهربازانی رومانی و هنگاری به بدله شپه کانیانه وه، هموو جوړه سهربازیکی سهر به سوپا جوړ به جوړه کانی ناوه راستی نه وروپا له ویدا له بازاره که ی سمولینسک ده بییران، هر له نه فسهری چاویلکه داری یه ک چاوه ی پوشته ی سهر به هیزی ناسمانییه وه تا ده گاته سهربازی پیسی نه سپیونی سهر به توپخانه.

ههروه ها شوینه که مونه ی دهات به هاوولاتیانی روس به جل و بهرگی پینه کراوه وه، که هندیکیان به شیوه یه کی باوه پینه کراو شپو دپاو بوون، جوړه بووتیکی بی شیوه ی له لباد دروستکراویان له پی بوو. شهش یان حفت ژن به لاکه لاک دهاتن، هر یه که یان ته لیسیکی له کوئی بوو، هموویان به دم ریگاوه وپینه یان ده کرد. له ناکاوه کیکیان وهستا و ههردوک قاجی کردنه وه و پاش ساتیک شوپه شوپیکی زور هات و گوماویکی گه وره له سهر زهوییه که له نیوان قاجه کانی په یدا بوو، هرکه ته واویشی کرد به نه سپایی ملی زینی گرت.

پورتا سەیریکی گۆماووەکە و ژنەکە ی کرد و گوتی: " چاکە، قور بەسەرم.
هەر پێک وەک پیرە مانگایە " دیسان گوتی: " چاکە، قور بەسەرم "

پووسەکان و خۆیان دەردەخست کە بەتەواویی ئەو سەرما ترسناکە
کاریان تێناکات، کە کاریکی و خراپی دەکردە سەر ئێمە.

دوو پوژ لە سمۆلینسک ماینهوه، پاشان چەند لۆرینک ئێمەیان بردە بیلغ،
کە فەوجی (۲۷)م لەوی بوو. سەرییەکەمان چوو بۆ بەتالیوونی دووهم کە لەژێر
فەرماندە ی ئۆبەرست لیفتنانت قۆن دیر لیندناو بوو، لەگەڵ میجەر هنکا وەکو
ژمارە (۲)، ئەگەر تەنھا بەرازیکی وەکو میر فەرماندە ی سەرییەکەمان نەبوا یە ئەوا
هەموو شتێک بەرپێکی بەسەر دەچوو.

پورتا دووپاتی کردەووە کە لە خەونیدا خوداوەندی دیووە و پێی گوتوووە
بەم زووانە وەرز ی پاو بەراز دەست پێدەکات، هەروەها پێشی گوتوووە بەم
زووانە سەرییەکە فەرماندە یەکی نووی دەبییت. ئەمە ئەو قسانە بوون کە
خوداوەند بە ئۆبەر گریفتەر پورتای گوتبوو، ئامین.

قسە یەکی زۆر لە بارە ی پاو بەرازووە هەبوو لە سەرییەکەدا. میر پێگە ی
بەخۆ ی دابوو ئەو پەپری بەد پەفتاری ی لەگەڵ ئێمەدا بکات، ئەو فیلی لە ئێمە
کردبوو و لە هەموو هەلیکیشتدا ناپاکی ی لەگەڵماندا دەکرد. کاری سەرەکی ئەو
بوو مەشق و پێپێوانی سەربازیمان پێبکات، هەلە ی وا زەقی دەکرد کە هەموو
سەربازان لە مەیداندا پێی وابەستە بوون. هەموو ئەفسەران سەریان بادەدا و
بەشیتی تێدەگەیشتن و، ئیتر هەر لەو ساتەووە زانیمان کە هیچ کەس لەمەو

پاش بايەخ بە مەسەلەي مردنى مير نادات، سەرەپراي ئەمە مير سەر بە ئىمە بوو، ئەو خۆي نەي دەزانى بەلام ئىمە دەمانزانى. ئىمە لە باسکردنى راوہ بەرازا دەستايىن و زۆرىشمان دەستيان بە دەمد کردن کرد. هيچ شتيكى تر نەبوو بۆ گفتوگو لەسەر کردن.

يەك لە وانەي كە دلئى زۆر لە بەدييەكانى مير پېر ببوو هانز برور بوو. يەك دوو جار داواي ليكردم كە بەيەكەوہ فيلار بکەين بەلام من نەم ويژا. بە بايەخەوہ گوئى: " توخوا سقن، پيئت وا نيبه ئىمە دەبى لە هەموو ئەمە دوور بکەوينەوہ، گرنگيش نيبه چۆن؟ سەريئكم کرد و بەدلنياييەوہ گوتم. " هانز، ئىستا هيچ شتيكى گيلانە مەكە "

ئىوارەيەكيان فەرمانمان بۆ هات كە تانكەكان بۆ كارکردن نامادە بکەين. پېرمان کردن لە بەنزين و پروون، تەقەمەنيمان لى بارکردن. تەقەمەنى بۆ بيبست هەزار جار تەقە کردنى رەشاش. واتە دە هەزار بۆ هەر يەك لە دوو رەشاشەكەمان، يەك سەد گوللە تۆپى توند تەقيو، نارنجوکی دەستى، گوللەي پرووناكى، تەقەمەنى بۆ چەكە سووكەكانمان و پروون بۆ گېر هاويژەكان.

پورتا لەسەر زگى بوو، ئەوئەندە لە بنە بانى ژوورۆچكەي تانكەكەدا بوو كە تەنيا هەر قاچە دەرچووہەكانى دەبينزان، لە كاتيئىدا كە جوينى بەو سوپايە نەفرەتبارە دەدا كە خەلكى دەكاتە بەراز. ناوناوہش پيئەنينيكي شاراوہى دەهاتى و لە شوينى خۆيەوہ بەناو بۆرپيەو دەرچەكاندا هاواري دەکرد :

— هۆ، پيرەئان، ئەم جارەيان ناوہندى نارمانج پيئەكا. خوداوہند ئەمەي پيئراگەياندم.

پیرهئان گوتی: "ئەگەر هیچ کەس باوەڕی پێنەکردی، ئەوا حەفت سەدیان لە سەرییە کەدا هەن".

وەلامی پۆرتا بریتی بوو لە فیکەکردن بە نیو ددانەکانییەو. پیرهئان وتیچ چوونە ناو کوخەکەو بە ئامادەکردنی نانی ئیوارەمان، لەو کاتەیدا پلۆتۆ چوو لە ئەفسەری ئازوقە بۆ وەرگرتنی ئازوقەمان، من و پۆرتاش دەبواوە تانکەکە لیخوپرین بۆ نزیك خانووێکە و بە لقه درەخت و بە بەفر بیشارینەو بۆ ئەوێ نەهیلین فەرۆکە پروسییەکان ببینن کە هەموو شەوێک بەسەرماندا دەفەرین و پەراشوتی گەرداریان فەردەدا.

بەرلەوێ تانکەکە بگەیهینە شوینەکە هانز بۆلامان هات و پێی گوتین کە هەر ئێستا نامەیهکی بۆ هاتوو کە تیایدا دەلی ژنەکە بەهۆی نەخۆشییەکی مەترسیداری هەناووێ خراوەتە نەخۆشخانەو. هانز زۆر عەدز بوو. من تانیستا لۆمەیی خۆم دەکەم کە ئاگاداریم نەکرد. من دەم زانی کە دەبواوە بیکەم بەلام بیرم لێی نەکردوو و کە کاتیش بەسەرچوو درەنگ داها.

لەبەردەم تانکەکەدا وەستا بووم، بە دەست ئیشارەتم بۆ پۆرتا دەکرد بۆ ئەوێ بتوانی تانکەکە بەدروستی بباتە شوینەکە و خۆی بە کوخەکەدا نەکیشی. پاشان گویم لێ بوو هانز هاواریکی کردو، زانیم کە قەومانندی، کە گەیشتمە سەری، دەبینم وەستاوو پێیهکی کەوتبوو بەینی رۆلە قورسەکەو ریگا کەو.

کاتیێ کە ئەمبولانسەکە کەوتە پێ دەستمان کرد بە گەفتوگۆکردنی ئەو راپۆرتەیی کە پیرهئان نیازییەتی بینوسی. ئێمە لەسەر ئەو پێک هاتین کە بلین هانز هەولێ دا لە تەنیشتمەو سەرکەوتتە سەر تانکەکەو هەر لەو ساتەدا پۆرتا کشایەو، وایزانی ئیشارەتەکەیی من بۆ ئەو بوو کە بگەریتە دواو، لە

ئەنجامى ئەمەدا ھانز لەسەر پۆلەكە خزى و پىيەكەى بەركەوت. ئەم قسەيە بەشتىكى مەقول دادەنرى، بەلام بى ھەلە نەبوو، چونكە بەتوندى قەدەغە بوو كە لە تەنیشتەوہ سەرکەويتە سەر تانك. ھەمیشە دەبوايە لەلاى پىشەوہ ئەم سەرکەوتنە ئەنجام بەدى، كە لەويۆہ شوفىر دەتوانى بتبىنى.

سەرەراى ئەمە، شتىكى سەير بوو كە ھەر يەكسەر پىش ئەوہى ئىمە بکەويىنە كاروہ پىيەكەى وردوخاش ببى.

پىرەئان گوتى: " ھەر چۆنىك بىت، ھەر يەكە " كەس نىيە لە ئىمە گومانى لەوہ نەبى كە بەئەنقەست ئەمەى كردوہ، بەلام تا ئەوان نەتوانن ھىچ شتىك بسەلمىنن، ئەوا ھەموو شتىك بەباشى دەپروا، تا ئىمەش بەم پروونكردنەوہ يەوہ پابەند بىن ئەوان ناتوانن ھىچ بسەلمىنن.

پورتا ناھىكى ھەلكىشا " ئىمە دەبى ھەر خۆزگەى ئەوہ بخوازين كە نەتوانن ورە بەزىنى كەن. ئەم شەيتانانە "

دواى ئەمە چوويىنە ناو نوینەكانمان بو ئەوہى سەرەخەويك بکەين، چونكە دەبوايە لەكاتى شەودا بەرەو بەرەى جەنگ بکەويىنەپرى.

تىچ توانى قەندىلەيەك دابگىرسىنى و لەبەر پۇشنايى پچر پچرى ئەو قەندىلەيە توانيمان خۇمان نامادە بکەين، لەگەل ئەوہى كە ئىمە تا رادەيەك بەتەواويى بىداربووين. پورتا بە قىتتى لەناو كاوكۆت دانىشتبوو. سنگە پىسە دەرچووہكەى خۆى دەخوراند، مووہ سوورەكانى بەھەموو لايەكدراست وەستابوون. پىرەئان و پلۆتو ئەسپىيان دەگرت و فرىيان دەدانە ناو گپرى قەندىلەكەو، لەويدا بەتەقەيەكى نزم دەتەقینەوہو بوونكى بىزكەرەوہى پرووناوييان لى دەھات. لە ماوہى يەك چارەكە سەعاتدا چەك و تفاقى خۇمانمان كردهبەرو، بە لەرزە لەرزى سەرماوہ خۇمان کوتايە ناو تانكەكەوہ.

شاله گريزاوييه كانمان له دهوري ملماندا پيچاو كلاوه به چاويلكه به فرييه كانمان به ره و خوار پاكيشا بو سهر گويچكه كانمان.

چ جياوازييهك هيه له نيوان نه و لاوه پالوانه سووركه له شيكه پشت راسته كه به عزمه وه سهيري دوور دهكا، نه و جهنگاوهره نيرينه ي كه رقي له ژنه و كه به سهر پوستكارتهكاني تهجنيدى هموو دنيا دا ده بينرين، له گهل نه و شه يتانه هه ناسه بركييه ترساو دا، به هه ناسه سارد و خراپه كهي و به دم و چاوه ژاكاوه كه يه وه كه پروي راسته قينه ي جهنگه. نه گهر نه و هونه رمه ندانه ي وينه ي نه و پالوانانه ي سهر پوسته ره كانيان كي شاوه بيان زانيبايه نه و نه ركه ي جيبه جيى دهكهن چهند سه خيفه نه و ا به دواي كاريكي تر دا ده گهران، به لام له وانويه هيچيان دست نه كه ويئت، چونكه پياو كه له نزيكتره وه سهير دهكا ههر زوو بوي ده رده كه وي كه ته نيا ههر هونه رمه نداني پله ي شه شه م و حه فته م نه م جوره هونه ره رسميه جيبه جي دهكهن، پوسته ري ته جنيدى سه ربازيى بواري به هره مهنده زور نزمه كانه.

ماشينه زوره كاني به تاليونه كه به ناو هموو گونده كه دا گره و هاواريان بوو، ناو ناو ههش له تور جي كه وه فلاشيك ده رده چوو، نه گينا هموو شتيك له تاريخيه كي نوته كدا دهكرا دوور له تي بيني كردني نه و فرۆكه پروسياننه ي كه ناومان نابوون (قاوه هاره كان) له بهر دهنگه گه وره پي كه نين هينه ره كانيان، نه واننه ي كه به رده وام به شيويه كي نه بينراو له گهران و پشكنين دابوون له كاتي فرينيان به سهر سه رمانه وه، هه نديك جار نه وه نده نزم ده بوون ته نانه ت گوي مان له دهنگي مه كينه كانيان ده بوو له ناو ها توو ها واري خو مان.

دسته دسته گونده کهمان به جی هیشت. تاریکیه کی نوتک بوو، بویه ده‌بوايه ناگادار بی نه‌بادا خوت به تانکه‌که‌ی پیش خوتدا بکیشی، بو ئه‌وه‌ی کاره‌که‌ی پورتا که له‌خواره‌وه له‌نزیک نامیرو ستیرن دانیشتبوو ئاسانتر بی من و پلوتو به‌سه‌ر بورجه‌که‌وه پالمان دایه‌وه و له‌ویوه به تله‌فون ئاراسته‌کانمان پی راده‌گیاندا. به‌خیرایی (۳۳) میل له‌سه‌عاتیکدا ریمان به‌گرمه و هۆزه‌وه گرته‌بهر. له‌ناکاو ده‌نگی وردوخاش بوونیکمان بیست. دوا‌ی نیو ده‌قه دووباره‌ ده‌نگه‌که‌هاته‌وه و له‌هه‌مان کاتیشدا پارچه‌ ته‌خته‌ی گه‌وره به‌بنا گو‌یچکه‌کانمانه‌وه به‌م لاو به‌و لادا ده‌فرین، که پی‌نج جار ئهم دیارده‌یه ر‌ووی دا زانیمان خومان به‌ستوونه‌کانی تله‌فوندا ده‌کیشین و یه‌کسه‌ر پورتامان ئاراسته‌ کرد بو ئه‌وه‌ی بیته‌وه سه‌ر ریگا. دوا‌ی که‌می‌ک ئه‌وه‌نده‌ی نه‌مابوو خومان به‌ تانکه‌که‌ی پیش خومان دابده‌ین، که له‌ناکاو وه‌ستا بوو چونکه‌ گه‌بشینه‌ پردیک که‌ ته‌نیا یه‌ک تانک له‌جاریکدا ده‌یتوانی لی‌ی ده‌رباز بی‌ت. دووان له‌ ئیمه‌ ده‌بوايه ر‌ابوه‌ستن، هه‌ر یه‌که‌و له‌ سه‌ریکی پرده‌که، به‌ جگه‌ره‌ی داگیرساوه‌وه بو ئه‌وه‌ی ر‌ابه‌رایه‌تی تانکه‌ قورسه‌کانمان بکه‌ین بو په‌رینه‌وه. یه‌ک گری به‌م لاو به‌و لا کردندا ده‌بووه‌ هوک‌اری ئه‌وه‌ی که‌ ر‌ووباری یوپا ئه‌و قوربانیه‌ی ده‌ست که‌وی که‌ چاوه‌ری ده‌کرد.

نزیک کاتژمیر چوار له‌ لی‌واری بی‌شه‌لانی‌کدا وه‌ستاین. ماشینه‌کانمان له‌ کارخستن و بی‌ده‌نگیه‌کی سه‌یر بالی به‌سه‌رماندا کیشا. ته‌نیا ده‌نگیک که‌ ده‌هات گرمه‌و برمه‌ برمی (ئاشه‌کانی قاوه) بوو له‌ سه‌ره‌وه. ناو ناوه‌ش په‌ر‌ه‌شووتیکی گ‌ر‌دار ده‌هاته‌ خواره‌وه، ده‌شت و ده‌ری وه‌کو ر‌وژ ر‌ووناک ده‌کرده‌وه.

کاتیکیش ئه‌فسه‌ره‌کانمان له‌گه‌ل سه‌ر کرده‌ی فه‌وجه‌که‌ بوون و فه‌رمانه‌کانی جه‌نگیان لی‌وه‌رده‌گرت، ئیمه‌ ویستمان سه‌ره‌خه‌ویک بشکینین، نیوه‌ پال که‌وتوو له‌سه‌ر زه‌ویه‌ ئاسینه‌که‌ی تانکه‌که‌. تازه له‌ بو‌رشک چووبووین که‌ فه‌رمانی ر‌یزبوونمان پیدرا. فه‌رمانده‌ی ده‌سته‌که‌مان ئه‌ر که‌کانمانی پی گوتین.

دیمه نەگە

- بیست و حەفتەمەین فەوجی تانک پێکەوه لەگەڵ فیرقەکانی چوارەم و هەژدەم و بیست و یەکەم دەبی پەلاماری سەنگەری ڕووسەکان بەدەن لە سەرپوچۆ لە باکووری توولا. سەنگەرەکان پێویستە بشکێن بۆ ئەوەی هێرش ببریته سەر مۆسکۆ. ئەو فەوجە تانکەیی کە سەز بە فیرقەیی دووژدەمی پانزەرە سەری ڕمی پەلامارەکە پێکدەهێنیت، لەگەڵ پاسەوانەکانی (SS) وەکو هیزی یەدەک لەلای راستەوه دەبن. سەرییەکەیی ئێمەش لەو پەڕی لای چەپ دەبییت و ئەرکەکەشی بریتییه لە چوونە پشت سەنگەرەکانی ڕووس و نامادەکردنی رینگا بۆ سەرییەکانی تر کە بەرێوەن. سەرییەیی ٣، سەرییەیی پیشەرەوه.

پورتا بە پێکەنینەوه گوتی: " ریز لە یادگاریی سەرییەیی ٣ بگرن "

- ئێمە دەبی بەرەو گوندیکی بۆردومانکراو بکەوینە پێ کە یەکسەر دەکەوێتە پشت هێلی سەرەکی پێکدادانەوه. لەویش، نارنجۆک هاوئێژەکانی سەر بە فەوجی تەفەنگداری ١٠٤ لە پشت تانکەکانمان سوار دەبن.

لە کاتژمێر ٦٤٠ فرۆکەکانی شتووکا هێرش دەبن.

لە کاتژمێر ٦٤٨ سەرییەیی ٣ هێرش دەکات.

لە کاتژمێر ٦٥١ سەرییەکەیی ئێمە شوینی دەکەوێت.

لە کاتژمێر ٦٥٠ بەهولاه بەرەبەستە ناگریک لە دووری سی کیلۆمەتر لە هێلەکانی دوژمنەوه دادەنریت.

دیمەنیکی شکۆدار بوو، خومپارەیی جی نیشانەدر لە هەموو پەنگەکانی پەلکە زێڕینە بەهاوارەوه ناسمانیان دەبەری، دارستان و گوندەکان بەدریژایی

ئاسۇ گېريان گرتبوو، بۇيى ئاسمان بەسورۈكى وەنەوشەيى پەنگ كرابوو. تاك تاك گوللە تۇپپىش بەگرمزنى توندو بەبرىقەي سىپپىو دەتەقېنەو، بەلام جگە لەمە، ئەو كىشوما تىيە سەرتاسەرىيە ھەبوو كە بەر لە ھەلكردنى پەشەبا ھەستى پىدەكرىت. ناوناو ش پەشاشىك تەقەي دەكرد و دەنگى وەكو ھاوارى سەگە توورەكانى پاسەوانىيى بوو، گوللەي و ئىلىش بەناو كەلاوەكانى دەورو پىشتماندا بلاو دەبوونەو.

درامايىكى شكۇدار بوو. شەپ نەمايشىكى گەورەيە، سەرنجراكىشانىكى راستەقېنەيە، جەنگ بەترس و لەرزى درىژخايەنىيەو، بە نەگرىسى و، برسپىيەتى و، بەد بەختى ناپالەوانىيەتىيەو، لەنەمايشىكى سەرنجراكىشى مەزنايەتى و درندايەتيدا دەگاتە چلە پۇپەي خۇي. گىيانى ترساو خۇي پەھا دەكات و بەسەر بائى بەھىزدا دەكەويت و بو دیدارى نىسبى گەورەي خۇي دەفرىت. ئەو زەمەنى گەورەي موعاناتى مەدەنىيە. گىيانى وى قەت ھەلىكى بو نەپەخساو كە لەناو سامان و خۇشگوزەرانيدا بكرىتەو، لە فەرمانگەيەكى نارىكدا تۇزاي بوو، كە لەوئىدا خراوتە سەر ئەو شىوہەي كە لەلايەن ئەفسەرى كاركەرەنەو داپىژراو. نەھىچ ھەلىكىشى بو پەخساو لە جىھانى پۇخدا. لەو پايە و پلەيەدا نەبوو و پارە و پوولىشى زۆر دەگمەن بوو بو فىرکردنىكى ئەدەبىيانە و دوا پۇژىكى چاوەپروانكراو. كاتىكىش كە گىيان سەردانىكى خۇشەويستىي دەكات، لەوانەيە زىاتر نەبوو بىت لە كورته چاوپىكەوتنىكى ناو دەروازە، ئنجا ساوايىك، گرېبەستى مارەكردن، شوقەيىكى دلتەنگبار لە شەقامىكى بى دىمەندا، چەند پىسولەيىكى پارە، كارى قورس، شەھوہەتىكى پەرو بال بپا و ژنىك كە ھەر زوو دەبىتە مايەي كلۇلىي ژيان، ژنىكى زۆر بىزاركەر.

له شهردا مهدهنييه بچكولانهكه هه موو ترس و بيمه كه له كه بووه كه ي دهجووليتتهوه، كه بريكي زوري ههيه، نجا بهرو جهنگ ري دهگريت و لهو دراما مهزني مهرگ و ژينه دا گياني خوي نازاد دهكات.

نهخير! گيانهكه نازاد ناييت، نهوه كاريكاتيره، دوور لهوهي ببينه مروفيكي نازاد، دهبيته سهگ بازارپيهكي شيتانهي هيستيريانه، كويرانه گوپرايهلي پالنهري ترسهكه ي خوي دهبيت له كردني هه شتيك به شيوهيكي سهربه خوو بهتانيا. نهوهي ده ي كات دهقاو دهق نهويه كه قهت خوازياري كردني نييه، يان بهلايهني كه مهوه زاتي كردني ناكات، به لام نهوهي به دريژي ژيان ههولي داوه بيكات بريتييه له : كوشتن له پيناو خوراك.

به لام چونكه خوي دهخاته بهر مोजازه فهيهكي شيتانهي مردن بههوي نهه كردهوهيهوه، وادهچيته ميشكهوه كه خاوهنهكه ي كا براييكي بويز بيت و، نهو بيهوده، نه ژياني بردبيته سهر و نه مردبيت.

نه مه راستييهكي بيزاركه ره.

بهههه حال من باوهرم به هونراوه گورانويه كاني جهنگ نييه. كهس ناتواني يقناعم بكا كه جهنگ مोजازه فهيهكي بي باكانه ي، وروژينه به بو پياوان، گه شتيكي راووشكاره بو راوكران كه به سوودتر و پرهيزتره له مليونيران.

زور جاران پيره نان باسي په لامارداني تانكه كاني بو ده كردم كه تيايدا دهيان تانك بههوي چهكي دژه تانكي دوژمنه وه ناگريان تي به رده بوو، نه فه ره كانيشيان له ناوياندا تا مردن ده سووتان. چه ندين جاريش كه م كهس لي ده رباز ده بوو، جا ني مهش، فهوجي سزادراو، هه ميشه ده بينه سه ره رم.

- بەلى، سقن، ئايا ئەۋەت ھاتەۋە بىر كە چەند وشەيىكى مائىئاۋايى بۇ دايكت
و بۇ دالدارەكەت بنووسىت ؟.

دەنگە پىر سۆزەكەي پىرەئان بەسەر بىر كىردنەۋە كانمدا زال بوو، واى
لىكردم پارچەنم. پارچە كاغەزىكم پەيدا كىردو لەژىر پووناكى كىزى شووشەي
ئامىرەكە چەند وشەيىكم بەشىۋاۋى نووسى، كە تەۋاوم كىرد پورتا
شووشەيىكى دامە دەست و بە زەردەخەنە ساختەكەيەۋە گوتى :

- قومىكى درىژ لە ئازايەتى ئەلمان بەدە، ئنجا ئەۋەت لەبىر دەچىت كە ئەۋان
لەۋى لەسەرۋە بۆشايىيان بەكارنەھىئاۋە، واى لى دى ۋەكو راھىئاننىكى لى
دى.

ئازايەتتەيە ئەلمانىيەكەي پورتا سەلماندى كە لە (۹۶٪) ى ئەلكەۋى
پوونە، شەرىفانە لە نەخۇشخانەيەكەۋە دىزاۋە، تا ئىستا من بىرىكى زۆرم لى
خواردۇتەۋە، بەلام قەتەش سووكم نەكردۇتەۋە. پورتا كە دەم و چاۋمى دىت
پىكەنى.

- بىمبوره ! من لە بىرم چوۋ پىت بلىم زمانە بچكۆلەكەت بۇ لايەك پال دەۋ شتەكە
بەخىرايى دابنى.

ھاۋپى لەگەل سەرسامى مەۋە، تىچ شووشەكەي بەدەمىيەۋە ناۋ بەبى
ئەۋەى تەقەى سەرى بى فېرى كىرد. پورتا شووشەكەي لى سەندەۋەۋ " ئەمە
بەسە، خۇ ئىمە لە ميواندارىيەكى عىسادا نىن بەدرەختى كرىسمس و كولىچە و
پىسكویتەۋە، ھەى گىلە "

تىچ گوتى: " سوپاس بۇ دىارىيەكە، پورتاى ئازىز " ئنجا قلىپكى
بەدەنگى بەرزەۋە لىۋە ھات. ئەگەر وام بۇ رىك بکەۋى كە لەسەر ئەم گەشتە

زياد بكم، ئەوا فەرمان بەكۆمەلە پەرييك دەدم و وايان ليدەكەم چاوەرپيت بن
كە دئي.

پيرەئان گوتى: "خوا بمان پاريزي، گوييان لي بگرن، وا دەزانن بو
ئاسمان دەچن، نەخير، بچكۆلەكانم، ئەو پەرو بالەي ئيمە وەدەستمان
خستوو، لەو جۆرە دەبي كە هەمە چەشن هەلكورزاو لە دەرەو دەنگى چەند
فەرمانيك بەكزيبەو هات، ئنجا دواي ماوەيەكى كورت چەند نارنجوك هاويژيك
سەر تانكەكە كەوتن. چاويان تيمان بپري، زەردەخەنەيان دەهاتي. ئيمەش
دوايەن جگەرەمان داگيرساند.

ئامادە بن بو پەلاماردان! سرييەي ۵، بو پيشەو بەرۆن! بەمەكینە گرمە
ليو هاتووەكانەو، بەناو گوندە بۆردومان كراوەكەدا پۆيشتەن، هەموو
دەرچەي بورجەكانمان تا ئەو كاتەش كرابوونەو، لە سەرەو ش لە پشت
ئيمەو نارنجوك هاويژەكان دانيشتبوون، ئامادە بو بازدان بو خوارەو كاتي
گەمە و گالتەكان دەست پيدەكەن. پورتا چاوەكاني لەسەر دەري
تەماشاكردنەو هەلنەدەگرت. دەستەكانيشي توند توند لە شەفتي ستيرنەو
گير كردبوو. پيرەئان لەناو بورجەكەدا وەستابوو بەدەقەتەو لە ئەلقە خرەكەي
چاوديرييەو سەيري دەكرد لە كاتيكددا پلۆتۆ ئامادەبوو كە هەر لەو ساتەي
فەرمانى ئاگر باران بدريت ئەو تۆپە قورسەكەي بخاتە كار. تيج هەموو
سندووقەكاني جبەخانەي والا كردبوو، ئامادەش پاوەستابوو بو ئەوەي گولە
تۆپ لە تۆپەكە بپەستى لە جيى ئەو قەوانە سوور بووانەي كە ليى دینه
دەرەو. لەو شوينەي كە منى لي دانيشتبووم، لە تەنیشت ئاميرى بي تەلەو،
بو بيستەمين جار تەماشاي رەشاشەكەي خۆم كرد بو ئەوەي بزەنم دروستە،
هەرەها ئەو رەختە دريژەم پيکخست كە وەكو ماريكى، دريژي، پان بەدەورمدا
ئالا بوو. دەنگيكي پيکەنيماوي هات :

- سړيیه‌ی ژماره ۵، سړيیه‌ی ۵. دهسته‌ی ئه‌فسه‌رانی سړيیه داوا له هه‌موو تانکه‌کان ده‌کا که ده‌ست به تیر باران بکه‌ن !
ده‌سته‌جی‌ی ده‌رگای د‌و‌زه‌خ کرایه‌وه، سه‌رمان پ‌ری بوو له هاشه و گرمه و هاوار و پ‌مبه‌ی وزه‌ی به‌پ‌ه‌لا کراو.

گ‌ری در‌ی‌ژ‌ی مه‌یله‌و زه‌ردی سوور وه‌کو چه‌قووی ئاگر له لووله‌ی ت‌و‌په‌کان ده‌رده‌پ‌ه‌ری. دووکه‌لی گولله ت‌و‌په‌کان چاوو قورگماني ده‌سووتاندو ده‌زوورانده‌وه. هه‌ر جار‌یک ت‌و‌په‌که ئاگر بدرایه گ‌ریکی سه‌رتیژ له قه‌پاگی دواوه‌ی ده‌رده‌چوو. قه‌وانه به‌تاله‌کانیش ک‌و‌ده‌بوونه‌وه و به‌ته‌قه ته‌قیکی ترسناکه‌وه به‌ره‌و بی‌ری تانکه‌که گل‌و‌ر ده‌بوونه‌وه.

من به‌زاره به‌شکه‌وه دانیش‌ت‌بووم و ته‌ماشای ئه‌و دیمه‌نم ده‌کرد که پ‌مبه‌مان لیوه ده‌هینا. له‌ناکا و راست له پ‌یشمانه‌وه چاووم به هه‌ندیک ت‌و‌پ‌خانه‌ی پ‌ووسی که‌وت. به‌ش‌یوه‌یه‌کی ئ‌و‌ت‌وماتیکی و به‌چاویکی نیوه قوچاوه‌وه ب‌و خواره‌وه سه‌یری لووله‌ی تفه‌نگه‌که‌م کردو له‌سه‌ره‌وش مه‌گسه‌کی تفه‌نگه‌که.
په‌نجه‌ی د‌و‌شاو مزه‌م به‌ده‌وری په‌لاپیتکه‌دا به‌ش‌یوه‌ی ر‌یک سووراند‌بووه - له‌پاشان ! به‌چاو تی‌پ‌رینیکی ساردو به‌چاوی ته‌سک کراوه‌وه چاود‌یری ئه‌و شوینم کرد که گولله جی‌ی نیشاند‌ره‌کانی به‌رده‌که‌وتن، ئامانجه‌کانم راست ده‌کردنه‌وه و ک‌وش‌تار ده‌ستی پ‌یکرد. له‌ناکا و به‌ته‌کانیکی تونده‌وه به‌ره‌و پ‌یش ف‌ری‌ی درام و، ئه‌گه‌ر ئه‌و خووده ناواخنه پ‌یستییه‌م له‌سه‌ر نه‌بوايه ئه‌وا دم و چاووم له‌سه‌رلوکی (قوفلی) په‌شاشه‌که‌وه پارچه پارچه ده‌بوو. پ‌یره‌ئان سویندی له پ‌ورتا خوارد که ئیمه‌ی خسته ناو چاله گولله ت‌و‌پ‌یک که چه‌ندی‌ن پی‌ی قوول بوو.

پورتا ھاواری کرد " تەنیا ئەوەندەم بۆ بوەستە تا پەندراوەکە لى دەخوڤم چونکە، بەپىيى ٻيرواى من پەندراو دەبى لى بخوڤى ".
 تۆپە دژە تانکەکانى ڤروس دەستيان بە وەلامدانەوہ کردو، يەکەم کۆمەلە تانكى تىکشکاو بەتەواوى وەستابوون و دەسووتان، گڤە سوور داگىرساوەکان دەوڤوشتى تەنە پۆلايينەکانيانيان دەليستەوہو ڤووبارە دووکەلى خەستى، لووسى، ڤەش وەك ڤەژوو، بەرەو ئاسمان ھەلەدەچوو.

ئيمە لەسەرەخۆ ڤىنگامان بەرەو پيش گرتەبەر، نارنجوک ھاويژەکانمان لەژير حەشارگەدا لەدراوہ خويان مەلاس دابوو، ئامادە بۆ مامەلە کردن لەگەل تۆپخانەى ڤووسەکان کە جارى لە جاران سەنگەرەکانيانمان تىکشکاندبوو، لە دەوڤوبەرى نيوەڤوڤدا ڤووسەکان کشانەوہ. ئيمەش ھەرکە ڤرىكى زياتر پترۆل و جبەخانەمان وەرگرت بەھەموو خيرايمانەوہ کەوتينە شوين دوژمنى پاشەکشە کردوو. ناوناوہ لە گوندیکدا دەوہستايين کە ڤووسەکان بەرگريان تيايدا دەکرد و کە دەبوايە دووکەل باران بکريين و ئنجا گوندەکە بسووتينريئت، لە ماوہى چارەکە سەعاتیکدا گوندەکە نەدەما، تەنیا ئاگر نەبى کە ئيمەش بەنەرە نەرەوہ بەناويدا دەڤویشتين و ھەموو شتیکمان لەپيش خۆماندا دەدوريبەوہ، سەرباز، پياو، ژن، مندال و ئاژەليش. ئەگەر خانوویكى ئاگر تيبەربووش لەسەر ڤىنگەمان بوايە ئەوا بەنەرە بەناويدا ڤەت دەبووين و، ژمارەيەكى زۆر چەخماخەمان بەو لاو بەم لای خۆماندا دەنارد، لەکاتیکدا تيشكى گڤردار دەکەوتنە سەر تانکەکەو بۆ ماوہيەک بەدوايدا دەکيشران، ايان لى دەکرد وات دەزانى ئەویش ئاگرى گرتووه. سەربازە ڤووسەکان دەيانزانى چۆن دەمرن. زياتر لە جاريک ئيمە ژمارەيەک لەوانمان دەديت کە شوينى ستراتيجيمان داگيردەکردو بەرەو پيش چوونى ئيمەيان دوا دەخست تا دوايين گوللەيان

بەكار دەھيئا، يان تا ئەوان خۇيان لەژىر زنجىرى دەبابەكانمان وردوخاش دەبوون. شتىكى نامۆيە ئەگەر كەسىك ببىنى يەكسەر لەپىش تۇدا درىژ بووبى يان دانىشتىبى يان پرابكات يان بەشەلە شەل بېروات و، تۆش بەلایەكدا لىي لانەدەي، بەلكو راستە و راست لى بخورى و بەسەرى بکەوى، بەراستى نامۆيە. تۆهەست بە هيچ ناکەي، تۆتەنھا دەرك بەرە دەكەي كە هەست بەهيچ ناکەي. پەنگى پۇژىكى تر، لە حەفتەيەكدا، لە مانگىكدا، لە سالىكدا، لە پەنجا سالددا، بەلام نەك يەكسەر لەو ساتەدا. هيچ كات نىيە بۆ هەست كردن. قەواوى كارەكە برىتتییە لە شتىك كە يەكسەر پروودەدات. بەردەوام دەبى، وینە و هاتووهاوار. زۆر بەتوندىي پەي پىدەبرى و يەكسەرىش بەشيوەيەكى ئۆتوماتىكى بەلایەكدا دەچى، دوايىش ئنجا پرووداوەكە شىدەكرىتەوہ.

ئىمە ناشنايەتيمان لەگەل تانكە قورسەكانى پروساندا پەيداكرد، ئەو جانەوەرە زلە نەوہت يان سەد تونانە، خۇيان و تۆپە (۲۲ cm) كانيان كە لە بورجە گەرەكانيانەوہ دەرپەرى بوون. ھەر چۆنىك بىت، لە شەپى وادا مەترسىيەكى ئەو تۇيان بۆ ئىمە نەبوو. ئەو فىلە تەنانە زۆر لەسەرخۆ بوون. ئىمە بەئاسانى يەك لە دواي يەك تىكمان دەشكاندن.

دواي ھەشت حەفتە لەبەرەو پىش چوونى بەردەوام، تواناي شەپكردنمان دابەزى و لە (پودۆلسك) لە خوارووى پۇژئاواي مۆسكۆ وەستاین. لە ناوہندە زستانى پرووسىادا وەستاین كە توشىيەكەي هيچ سنوورىكى بۆ نىيە. ھەزاران سەربازى ئەلمانى بەھۆى سەرما بردەيىەوہ گيانيان لەدەستدا. كاروانىكى درىژى بى دوايى پىكخرابوو بۆ گواستەنەوہى ئەوانەي گەنگرىن قاچىك يان دەستىكى لى سەندبوون.

پیداویستییه کانمان بپرا. پترۆل و جبه خانه بۆ تانکه کانمان نه بوو. له ناوه پراستی پروسیادا بووین له (۵۸) پلهی سه دی ژیر سفره وه، که سیشمان فهرو یان ته جهیزاتی زستانه ی وای نه بوو که له کرپوه و توفی زستان دووری بخاته وه. زۆر جاری وا ده بوو نهو ژانه شیتانه یه ی ده ست و لاقه کانمان وای لی ده کردین وه کو مندالی ساوا ناله و هاوارمان بیته. که س نهیده توانی بۆ ماوه ی ده ده قیقه به بهرده و امیی پاسه وانیه ته ی بگریته، چونکه نه مه مانای مردنی مسۆگهر بوو. نه گهر ههر یه کیك گولله ی بهر بکه وتبایه، شوینی بهر که وتنه که ی یه کسه ر ده ی به ست و وشک ده بوو. دیتنی لاشه ی به ستووی شوپر بووه وه به قه دی دره ختیك یان لیواری کهنده کیك دیمن و پروداویکی پۆژانه بوو.

نۆزه ی نه وه هات که پروسه کان ده ستپیشخه ری بکه ن، ئیمه ش پریژیکی پراسته قینه مان بۆ یه که سه ربازییه سیبیریاییه کانمان هه بوو، که بۆ جهنگی زستانه مه شق درابوون. نه وانه بی وه ستان و بی بهزه بیانه ئیمه یان ده کوتا. نه و چه ند هه زار تانکه ی هه مان بوون له بهر بی پترۆلی له کار که وتبوون، به لام نه گهر پترۆلی هه موو دنیا شمان هه بوایه دادی نه ده داین، چونکه هه موو مه کینه یه ک به ستبووی و له کار که وتبوو، که ده ستت له شه فته ی ستیرن و گیره کان ده دا له رزیان پیدا ده هی نایت، ههر ده تگوت له شووشه دروست کراون.

له (۲۲) ی دیسه مه بهری ۱۹۴۱ د، دوا ی سی حه فته، که به شه وو پۆژ به بهرده و امیی په لامار ده دراین، ناچار بووین له کرپوه و توفدا پاشه کشه بکه ین. هه موو تانکه کانی خو مانمان ته قاند نه وه بۆ نه وه ی نه که ونه به رده ستی دوژمن. ماندوو و شه که ت و نیوه کویرانه به هو ی به فره وه، به لاکه لاک به ره و پۆژ ناوا پیمان گرت ه بهر.

من له نیوان پورتا و پیره ئانهوه ده پۆیشتم، له بهر سه رما و برس ییه تی و بی تاقه تی ئه وه نده نه خۆش بووم که ئه وانی وا لی کرد به شی زوری پنگا هه لم بگرن. که ده که وتم و هه ر به راکشاوی ده مامه وه ئه وان لیان ده دام و له عه تباریان ده کردم تا وایان لی ده کردم دووباره بکه ومه وه پۆیشتم. سو پاس و پی زانین بو کۆششی سه رسه ختی ئه وان که من و تیج تووشی هه مان چاره نووسی هه زاران که س نه بووین که به راکشاوی له ناو به فردا مانه وه، چونکه مانه وه له ویدا و له سه رما به ستن تا مردن زور خۆش بوو. پروسه کان هه میشه به دوامانه وه بوون. سه رما بو ئه وان ه یچ ماناییکی نه ده به خشی. ئه وان توانای ئه وه یان هه بوو به رده وام بجه نگن.

له بهر ئه وه ی فه وجیکی سزادراو بووین بۆیه به شی وه ییکی سه روشتی پاشه ی یه که کشاوه کانمان پیکده هی نا، هه ره کو چۆن له کاتی په لامار دانه که دا پی شه نگی په لامار دهره کان بووین.

که می ک له خوار (کالینین) وه فه رمانمان پیدرا که له ناو به فردا خۆمان چا له بند بکه یین و سه نگه ره که ش که گوندی (گۆرانی) بوو به هه ر نرخی ک بی ت بی پار یزین. پۆژانی ک به دوادا هاتن که ته حه مول نه ده کران، پروسه کان به زیده پۆیه وه له په لامار دان بو سه ر سه نگه ره کانمان به ره و مه رگ ده چوون. هه زاران و هه زاران کوژراو له به رده م سه نگه ره کانمان که له که ببوون، که چی سه رسه ختانه کۆمه له مرۆقی تازه یان فریده دایه ناو شه په وه، ئه مه یه کی ک بوو له په شه کوژی به مه زنه کان ! .

ئیمه کراین به ده سته یه که که دووا زده نه فه ر بووین، پیره ئانیش کرا به پی شه وای ده سته که. شه ویکیان پروسه کان هی له کانی به رگریان به زانده و له پشت هی له کانمانه وه له سه ر پوو به ریکی پا زده میلیی بلاو بوونه وه.

من له پشت پەشاشىكەوه پاكشابووم لەگەڵ ئاسمۆس و فليشمان، گوللە بارانى شەپۆلى پەلامار دەرەكانم دەکرد، لەوەش ئاگادار بووین نەبادا سەربازەكانى خۆمان بەهینە بەر، چونكە هەردوو لامان، ئیمە و سەربازە پووسەكانیش پالتۆى سىپى درىژى كلاودارمان لەبەر بوو. بەزۆرى بەهرەمەندیی رابەرایەتى ئیمەى دەکرد.

لەناكاو لە پشتمانەوه گویمان لە هاواریكى گەوره بوو بەزمانى پووسى، پەشاش و دەمانچە ئۆتوماتىكییهكان و، نارنجۆكە دەستییهكانى خۆمانمان كۆكردەوه و ئنجا پامان كرد، تەنیا هەر بۆ خو دەرپاز كردن !

ئیمە هەموومان جگە لە ئاسموس نەبیّت بەرەو دواوه پامان كرد، بەلام ئەو گیلە راستەوخۆ بۆ لای پووسەكان چوو.

پاكردنەكەى ئیمەش هەر وا بوو، چونكە دەورەمان گىرا بوو.

بهی ژاره زوویه کی زۆره وه من ئەم بەشه دەنوسم لەسەر ئەو ماوه بهی که
تیادا زیندانی بووم.

من دەزانم که پشتگیری کردنی باری سەرنجەکان سوود بەخشە که بیگومان هیچ
هاودەردییکم لەگەڵاندا نییە، لە کاتیگدا لایەنی بەرامبەر بە بیگومانەوه نام دەنی
درۆزن یان تەلەکه باز، ناپاک بۆ کیشەیی خەلک.

لە دواي خۆیندەوهی ئەم بەشه، پابەندانی یەک لە بۆچوونەکان بە پینوسە
سوورەکانیانەوه خەریک دەبن و بە قورسی هیل بەژێر فەقەرەکاندا دەهینن
سەرکەوتوانەش روون کردنەوه دەکن : لەوی ! ئەمە لەوه دەچی لەویدا
لەسەرەوه هەیه ! خۆت ببینە . شایەد عەیانیک ! قسەکانی شایەد
عەیانیک بخوینەوه ! گوێ لە راستییەکان بگرە لە بابەت رووسیای سۆڤییه تەوه !

ئەگەر هەر کەسیک پرسیارم لێ بکا که ئایا لە رووسیادا " کاروبار وایه "
ئەوا من دەتوانم تەنیا ئەو وەلامە بدەمەوه که لە راستیدا نازانم. (USSR) ولاتیکی
گەرەیه، من تەنیا بۆ ماوه یەکی کورت لەوی بووم و کەمیکم لێی دیت، لە کاتیگدا
بارودۆخی مانەوهی من بەجۆریکی وابوو بەتەواوی بۆم نەدەرەخسا که هیچ تەماسیکی
تایبەتی بکەم یان هیچ بیرورایینکی تیکراییی وەدەست ببینم، هەر شتییک بەتەنایی
لێبگەری ئەوەندە ئالۆز وەک مەزەندە کردنییک بۆ چۆنیەتی (شتەکان).

من وەک دوژمنیک هاتمە ولاتییک که زەمینە بهی هەبوو بۆ نەفرەت لێ
کردم و بە دلرەقیی مامەلە کردن لەگەڵمدا ، لەلایەکی تریشەوه بەتەواوی بی
موبالات لەوهی که چیم لێ قەوماوه . منیش، لەدواي ئەم هەموو شتەدا، یەکییک
بووم لەوانەیی که دەستم هەبوو لە سوتاندنی هەزاران گوندو تیکدانی ژبانی
میلیۆنەها کەس.

من به‌شداری لهو رایه ساده‌یه ناکهم که نازیزم و دیموکراتیبه‌تی میلی به‌کن و ههمان شتن و، ستالین و هتلهریش ههمان میزاجیان هه‌یه. ههر ته‌ماشاکردنیکی وینه‌کانیان ئەوه دهرده‌خات که ئەمه ورنه‌یه. هتلهر کابرایکی هیس‌تیری بوو، ستالین زه‌لامیکی سه‌رسه‌ختی وابوو که ئەوه‌نده هۆش‌هی هه‌بوو یاری به‌ شوهرشه‌کان نه‌کات، به‌لام به‌ته‌واوی، زانستانه و به‌ئارامیبه‌کی بی سنوورو به‌ئاگاداریبه‌کی به‌دگومانیانه‌ی بی سنوور له‌سه‌ر رپیازی خۆی رویشته، ئەو گیل نه‌بوو، به‌لام به‌ ته‌کید به‌کیک نه‌بوو له رۆله باشه‌کانی په‌روه‌ردگار. به‌لام چوتکه خودی خۆی نانسیم، بۆیه پیم باشتره مه‌زه‌نده نه‌کم. هه‌روه‌ها وه‌کو چۆن دهم و چاوی هه‌ردوو پیاوه‌که به‌راورد ده‌کن، ده‌توانن نووسینه‌کانیشیان به‌راورد بکن، ئەمانه‌ش دیسان ئەوه‌تان بۆ دهرده‌خه‌ن که هتلهر و ستالین ئەوه‌نده دوورن له‌وه‌ی پیک بچن وه‌ک دووری دوو پیاو له‌یه‌کتری.

وه‌سک‌ردنی ئەو کانه‌ی که تیایدا زیندانی جه‌نگ بووم لای رووسه‌کان نابی وه‌کو به‌لگه وه‌ر بگیری و به‌کاری، نه‌ بۆ به‌رزه‌وه‌ندی سو‌شیا‌لیزم و نه‌ دژ به‌و، نه‌بۆ به‌رزه‌وه‌ندی ستالین و نه‌دژ به‌و، نه‌بۆ به‌رزه‌وه‌ندی رۆژه‌ه‌لات و نه‌دژ به‌و. مادام هیتلهر و هه‌واداردانی، ههم ئەوانه‌ی که مردوون و ههم ئەوانه‌ش که زیندوون و لی‌ره‌و له‌و بی ئەم جیهانه‌دا ده‌ژین، تا ئیستا کاریگه‌ریبه‌تی به‌کارده‌هینن، وه‌ک ئەوه‌ی ده‌یکه‌ن، ئەوا برینی ئەم هه‌موو رپی به‌ بۆ مۆسکۆ له‌پیناو دۆزینه‌وه‌ی هۆکاره‌کانی ئەو ترسه‌ی که هه‌موو جیهان به‌ده‌سته‌تیه‌وه‌ ده‌نالیت، ده‌بیته ره‌نج به‌بادانیک. مادام ئازادی دیموکراتی زیاتر نییه له‌ کیشه‌به‌کی دان پیا‌نراو ئەوا ئیمه هیچ مافیکی نه‌خلاقیمان نابی بۆ مألینی هیچ شوپینیک ته‌نها پيش دهرگا پیسه‌کانمان نه‌بی.

سهره‌رای ئەمه، تۆ ده‌توانی به‌دڵشادییه‌وه ئازادییه‌که‌ی خۆت پیاویزی،
 ئەوه‌نده‌ی ئەو باب‌ه‌ته‌ په‌یوه‌ندی به‌منه‌وه هه‌ییت، ئەوه‌نده‌ ریگه‌م پێده‌دری که
 هه‌یمینی خۆم پیاویزم. پێ داگرتم له‌سه‌ر ئازادیی به‌و ئاراسته‌یه‌ نییه‌ که تهنه‌ک
 به‌ته‌قییم، چونکه‌ جه‌نگم تاقیکردۆته‌وه، من به‌ ئاره‌زووه‌وه سه‌رم هه‌تا بۆ توندترین
 ناچارکردن شوێده‌که‌م، ئەگه‌ر ئەمه‌ پێویست ییت، بۆ ئەوه‌ی بتوانین ژیاومان
 به‌ئاشتی به‌سه‌ر به‌ین، وه‌کو له‌ راستیدا وایه‌. هه‌ر ئەوه‌نده‌ به‌س نییه‌ به‌هه‌ستین و
 بلێین: ئیمه‌ هه‌چی تر جه‌نگمان ناوی، ئنجا وا بزانی که به‌شیک له‌ ئه‌رکه‌کانتان به‌جی
 هه‌ناوه‌. پێویسته‌ سووربوونی‌ک له‌سه‌ر ویست و ئاره‌زوو هه‌ییت. هه‌ندی که‌س وا
 ده‌بینن که هه‌مووان به‌شی خۆیان ده‌ست ده‌که‌وی بۆ خواردن، که هه‌موو پلانه
 مرو‌قاه‌تییه‌ گه‌وره‌کان و هه‌موو پروگرامه‌کان له‌سه‌ر کاغه‌زه‌وه کراون به‌راستی.
 هه‌روه‌ها پێویستی به‌ره‌نجیکی گه‌وره‌ ده‌بی، که له‌وانه‌یه‌ بۆ چه‌ند نه‌وه‌یه‌ک درێژه
 بکیشی. پێویستی به‌دان به‌خۆنان و خۆگری ده‌بی بۆ دروستکردنی مه‌کینه‌ی گه‌وره
 که به‌ره‌م هه‌نان و دابه‌شکردنی خۆراکی ته‌واو بۆ هه‌مووان دابین ده‌کا. پێویستی
 ده‌بی به‌ قورسترینی هه‌موو جو‌ره‌ ناچارکردنه‌کان : که ئه‌ویش ملکه‌چیه‌ بۆ
 پێداویستییه‌کانی کامه‌رانی گشتی، که پێویستی به‌وه‌یه‌ هه‌یه‌ هه‌مووان واز له
 ئیسراحت و پالدانه‌وه‌و خۆبه‌ده‌سته‌وه‌دان به‌ینن، که پێویستی به‌وه‌یه‌ خه‌لک خود
 له‌بیر بکه‌ن، ئەوه‌ واز لی به‌ینن که هه‌ر بۆ خۆیان ده‌ژین و، یه‌ک لاکردنه‌وه‌ی ئەم
 جو‌ره‌ تاکایه‌تییه‌ که هه‌ر ته‌نیا مافه‌کانی تاک ده‌ناسییت - که هه‌ر بۆ خۆیانی کۆ
 ده‌کاته‌وه - به‌لام ئەمه‌ ئەوه‌نده‌ ماندووکه‌رو بیزارکه‌رو ئاره‌حه‌تکه‌ر ده‌ییت، کاتی
 یه‌کیک جه‌ساره‌ت بکاو ئه‌ر که تاکیه‌کانی خۆیانیا و به‌بیر به‌یینه‌وه‌. ئیمه‌ هه‌موومان
 زۆر له‌ باره‌ی ئازادییه‌وه‌ دواین له‌ قسه‌کانماندا ئاماژه‌یه‌ک هه‌یه‌ به‌وه‌ی که
 ئاره‌زوومان له‌ ئەشکه‌نجهدانی خه‌لکانی تر هه‌یه‌. یان، ئەوه‌ی که زۆر ریسواکه‌ره‌،

ئەو ھەبە كە دەمانەوێ خەلكانى تر يەكترى ئەشكەنجە بدن، لە كاتێكدا ئێمە
تەماشایان بكەین و سوودیان لێوەر بگرین.

ھەر چۆنێك بێت، دوو ھۆكاری پەيوەست ھەن كە بۆچی من سەرەرای بى
ئارەزووییم و ترسم لەوێ كە بەھەلە لێم تى بگەن، لەسەر ئەو ماوەیە دەنووسم كە
تایدا زیندانی بووم. یەكەمیان ئەو ھەبە وەسف كردنەكەم بۆ جەنگ، وەكو خۆم تاقیم
كردیئەو، بەبى ئەم بەشە ناتەواو دەبێت، دوو مەشێیان ئەو ھەبە كە بەشێكى وا، زۆر
پێویستە بۆ كتیبێك كە مەبەستەكەى دژایەتى كردنى ھەموو جەنگە، كە ھەموو
بەلام پێچەوانەى پێشاندانی ئەو ھەبە كە لە یەكەتى سۆقییەت " شتەكان بەچی
دەچن " كە زەوى و زاریكى پان و پۆرەو - ریم پى بدن ئەمە دووبارە بكەمەو - من
ھیچی لى شارەزانیم، ئەو نەبى كەوا دێتە ھزرە ئەو نەدە مروقانەو نارېك بێت
لەكاتى ئاشتیدا وەكو ھەر كۆمەلگە یەكی مروقانەى تر، بەواتایێكى تر: تەواو ئاسایی و
بە بەردەوامی.

دیلییه تی

هیچ شتیك نییه ئەوەندەوی گرتن پیاو ملکه چی نائومییدی بکات.
من و فلیشمان لە خانووێکدا لە گوندی کلن گیرابووین و سەربازیکی
سۆقیه تیییش لە دەرەوی دەرگاوه پاسەوانیی دەکردین. بەدریژایی رینگای
هینانەوومان لە بەرەوی جەنگەوه تا ئەو کاتە لە بنکهی خڕکردنەووماندا لە
گوندی کلن تەسلیم کراین پیلەقە و تف و جوین و لەعنەت وەك باران
بەسەرماندا دەباری. لەلایەن ئەفسەریکەوه کەوتینە بەر پرسیار لیکردن،
دەبویست بزانی ت فەوجەکەمان چۆن پیکهاتوو و هەموو شتیکی تریشی لە
بارەیهوه دەویست. لە رینگاماندا بۆ خانووکه ئەوانمان دیت دە تەقەنگداری
(SS)یان دەکوشت، سندووقی بەتالی تەقەمەنیان دەکیشا بەپشتی ملیاندا، لە
جییهکی دیکەشدا میجەریکیان بەدەرگاوه لە مێخ دابوو، هەندیکی دیکەش
بەقۆنداخە تەفنگ و بەقامچی قۆزاقیی ئەنجن ئەنجن دەکران.
زەنگی تۆلەسەندنەوه دەستی بە لیدان کردبوو.

لە پاشان، شەوی بەجووتە لە دوو ریزی گەرەوی هەزار کەسیدا خڕیان
کردینەوه و پاسەوانانی سواره بەرەو پۆژەلاتیان بردین، ماوەمان پینەدەدرا
هەنگاویک لە ریزەکانمان بپینە دەر، بۆیه دەبوایه لەناو پانتۆلەکانماندا بپین.
ئەوانە لەناو بەفریدا دەکەوتن بە قامچیان تییان بەردەبوون تا دووبارە راست
دەبوونەوه، خو ئەگەر توانای هەستانەوهیان نەبوایه، ئەوا بە شیر لییان دەدان.

دوای سێ پۆژ گەیشتییه گوندی کمری، لەوی خراینە تەویلەییکی
گەرەوه و یەکەم ژەمە خۆراکیان پیداین هەر لەو کاتەوهی کە گوندی (کلن)مان

جیهیشتبوو. خواردنه که بونیکى ناخوشى لیدهات و بریکى زور که میس بوو،
سهره پای برسیه تی بی نامان، پیمان قووت نه ده درا.

من و فلیشمان برپاری پاکردنمان دا، گراوه کان پیگه یان پیده درا بچنه
پشت ته ویله که وه بو دست به ناو گه یاندن، جا له گه شتیکى وادا هلمان بینى
و تا هیزمان تیا دابوو به ناو کیلگه کاندان بوی دهرچووین، له دوری سی سهد
یارده یه که له ته ویله که وه لهو سهر تا نهو سهری گومیکى سه هول به نداندا پامان
کرد، ههر پامان کرد بی نه وهی ههست به هیچ ماندوو بوونیک بکهین، ته نیا
ههستمان به ترس ده کرد، به دریزایی شهو پامان کرد و، ناراسته مان له
نهستیره کانه وه و مرده گرت، که زور چاک دم زانى، چونکه سهرده میکیان
هه وهستم به نهستیره ناسی دهات. به ناو دارستانیکى گه ورده دا و نجا له م
سهر تا نهو سهری دهریاچه یه کی شهخته به سته دا پامان کرد. هاتبوو بگهینه
نهو لای تری دهریاچه که، کاتی سهریا زیکى فهروه له بهر هاواری کردینى، به لام
نیمه له پاکردندا نه وه ستاین. دهرز نه گولله یه کی پیوه ناین، که له
بناگویمان وه ویزه یان هات به لام هیچیان نه یان پیکاین. پاش چند ده قیقه یه که
له ژیر چند ته راشیکدا پاکشاین.

نهو نیواره یه گه یشتینه چند کووخیک و خومان له ناو ته ویله یه کدا
شارده وه، ماوهی بیست و چوار ساعات له ویدا پاکشاین و نیسپراحه تمان کرد.
مریشکیکمان دوزیه وه، ملیمان هه لکند و ههر به خاوییه وه خواردمان. پوژی
دواتر چووینه په ناگه ی ته ویله یه کی تره وه، که له ویدا له ژیر هه ندیک کونه
پووشدا که له لاییک خرکرا بووه چالیکى قولمان لیدا.

دوای نیوہ پو، ھاو پئی له گهل ترسہوہ، له کیلگه کوه گویمان له
ھاوارکردنیکی زور بوو، کاتیکیش به ناگادارییہوہ له کونیکی بانہ کوه
پروانیمان پینج سہریازی پوسیمان به دی کردن که دوو سه گیان له گهل دابوو،
پاش هاتووھاواریکی زور له گهل دانیشتوانی کیلگه که، نه ویان جیہیشت.
نیمهش بو ماوهی چند سہعاتیکی تر هر لهوی پراکشاین و هر که تاریکی
کہوت، وامان پیباش بوو بوی دہرچین.

پیاوہ پیرہ که به دیتنی نیمه له ناو کیلگه گیدا سہرسام نہ بوو. هر ته نیا
به ئەلمانیه شکاره که یه وه پرسی :

– گیرای جهنگن ؟ .

نیمهش سہرمان هہلته کاند.

نیمهی برده مالی خوئی و خواردنی پیداین. له ژورہ که دا پیاوہ پیریکی
دیکه و چوار ژن دانیشتبوون. به هیمنیه وه به خیرھینانیاں کردین و جییان
له سہر میزه که بو کردینه وه، که گوشت به رخ و پەتاتە ی کولای ئەوانمان
دەخوارد، بەدزییہ وه تەماشایان دەکردین. کەسیان قسە ی نہ کرد. پیرہ
جوتیاره که پیگه ی پیداین لهوی، له ژورہ که دا بخهوین، بویی به ته واوی
حەساینه وه، به یانیش سہرو پانتول و چاکه تیکی ئەستووری داینی که
پیکدە چوون، جل و بەرگی باش و گەرم بوون، سوودیکی یه کجار زوریان له وه دا
هہبوو که سہرچاوه که یان دیار نہ بوو، بویی دہکرا به پوژ سہ فہریان پییکه ی
بی ئەوهی تووشی موزاھ فہی ناسینہ وه بین به هوئی به دلہ رەشە کانمانہ وه.
خواحافزیکی گہرمان له و کەسە کہ مدوہ، میہرہ بانانہ وه وەرگرت.

بۆ ماوهی چوار پوژى تر بهرهو پوژئاوا پیمان گرتە بەر، بەلام له پاشان به یانییهکی زوو بێبهختی دایگرتین. کاتیك له جهنگه ئستانیکی بچوکهوه ده رچووین پووبه پرووی هه ندیک سهریازی پروس بووینهوه، په نگبى له زهوییهوه ده رچووین، داوای به لگه نامه کانیا ن لیکردین. من به دانیمارکی دهستم به قسه کردن کرد، بهلام لیم تینه گه یشتن. ئنجا زمانی ئینگلیزیم تاقیکردهوه که ئەمه یان باشتربوو. پیم راگه یاندن که ئیمه دانیمارکین و له کامپنکی گرتوو خانە ی ئەلمانی بووین و له فهوجیکی سزادراودا فیلارمان کردبوو. لهو یه که سهربازییه پروسیییه که بۆی نیرراین پییان راگه یاندین که بچین بۆ مۆسکو، بهلام له چوونمان به رهو ویستگه ی شه مه نده فهر، پیمان بزرکرد.

داوای ئەمه چه ندو چۆنییهکی فراوان پوویدا، ئەوه ی لیبی تیگه یشتم ئەوه بوو که باوه پریان به قسه کانم نه کرد، له داواییدا ئیمه یان برده لای فه رمانده که یان. له پنگادا یه کیکیان چاوی برییه سه عاته که ی دهستم و ئیتر هه ر لهو ساته وه بى سه عات بووم، یه کیکی تریشیان ئەو زنجیره زیڤه ی برد که ئۆرسولا پیی دا بووم. فه رمانده ی یه که سهربازییه که زۆر به پزوه مامه له ی کردین و راشکاوانه لیبی چانه وه ی له گه لدا کردین، پرسى که ئایا ئیمه کۆمۆنیستین، پیمان گوت به لى، بهلام زاتی ئەوه مان نه کرد و خۆمان پیشان بدهین که ئەندامی حیزبیین، چونکه له م باره دا ده بوایه ئەمه ساغ بکریته وه. منه منیکی نارەزایى لیوه هات له بهر نه بوونمان به ئەندام، بهلام شته سه ره کییه که ئەوه بوو که ئیمه کۆمۆنیستی باش بووین.

پۆڭى دواتر براين بۇ ويستگه شەمەندەفەر بەياوهرىيى دوو سەرباز كە بۇ ئەوھى لە مۇسكۆ بمان دەنە دەست (GPU) * تا ليكۆلئىنەوھى زياترمان لەگەندا بگەن، پاش سى و شەش سەعات لەناو شەمەندەفەردا ئنجا لە ويستگه مۇسكۆ خراينە ژوورېكەو، ژوورېكى فراوان بوو، پەنجەرەكانى سيمدار بوون، ژوورەكە دەپروانىيە سەر ھۆلېكى گەرەى ويستگەكە، كە پر بوو لە سەربازو خەلكى مەدەنىي. زۆريان سەردەكەوتن و تەماشاي ئىمەيان دەكرد. بۇ ماوھى چەند سەعاتك چاوپرېمان كرد پاشان پىنج چەكدارى پر چەكى (GPU) ھاتن و ئىمەيان وەپيش خۇياندا بۇ ناو ئۆتۆمبېلېكى رەشى، گەرەى سەر بە پولىس. بەخىرايېكى شىتانهو بەناو شەقامەكاندا بەرەو گرتووخانەيەكى گەرە چووين.

فليشمان چرپاندى و گوتى: " بەخوا توش بووين، يان گوللە بارانمان دەكەن يان دەمان نىرن بۇ سىبىريا "

چرپاندنەكەى فليشمان بوو ماىەى ئەوھى ليىدانىكى بەردەوام لە قۇنداغە تەنگەكانيان بخۇين كە وامان ليھات بە نيوہ بى ھۆشيبەوہ لەسەر كورسيبەكان بگەوينە خوارەوہ، بەلام چەند پىلەقەيىك لە زگمان زوو ئىمەيان خستەوہ سەر پىيان. بەناو ژمارەيەك ھەوشەى بەنديخانەى تىلبەنددا رەت بووين و لەبەردەم دەرگايېكى بچووك وەستايىن، كە لە ويوہ بەسەختىي تى ھەلدراين. براينە فەرمانگەيەك كە لەوى ئەفسەريىكى (GPU) بە كۆلەمستى چاك پيشوازى كردىن، بەتەواويى وەك ھەمان ئەو تىھەلدانەى كە كابرأى (SS) لە لينگريس دەرخواردى منى دا.

* GPU

Government Political Administration بەرئۆوہبەرايەتى سياسىيى حكومىي .

دوای ئەوێ تایبەتمەندییەکانمانیان خستە ناو تۆمارگەیه‌که‌وه ئێمه هەردووگمان گوتمان هاوولاتی دانیمارکین - ئێمەیان برده ژوورۆچکه‌یه‌که‌ بیست و پینچ کهسی تریشی تی ناخرابوو. شەریکه‌کانمان لەسەر هەموو جۆره تاوانیک گێرابوون که پیاو هزری بۆ دەچیت، هەم تاوانی سیاسی و هەم مەدەنی. عەریفیکی سوپای سوور، که قورگی ژنه‌که‌ی خۆی بەچه‌قۆ بەری بوو، بەدنیایی شارەزاییکه‌وه پێی راگەیانندین که :

- له ماوه‌ی دوو مانگدا ده‌تان نیرن بۆ کامپیکی ئیش کردن. ئەگەر ئیشه‌کان به‌ دروستی بکه‌ن ئەوا له‌ویدا به‌خوشیی به‌سەر ده‌به‌ن، شتی سه‌ره‌کی ئەوه‌یه‌ هەتا ده‌کری که‌م بکه‌ن، ئەوه‌ی ده‌شی که‌ن ده‌بی خراب بی. هەروا، ئەوه‌ش بزانی که‌ ده‌توانن دۆستایه‌تی له‌گه‌ڵ زه‌لامیکی (GPU) به‌سه‌تن به‌هۆی {ریکخستنی} چه‌ند شتیکی بۆی، له‌و کارگه‌یه‌ی که‌ ئیشی تیدا ده‌که‌ن، به‌لام بیگومان ئەمه‌یان ده‌بی شتیکی باش بی.

پروفیسۆریکه‌ له‌وی بوو که‌ خه‌لاتی ستالینی پیدرا بوو، به‌لام به‌وه تاوانبار کرابوو که‌ چالاکي دژ به‌ ده‌وله‌تی هه‌یه. مزی ئەمه‌ش بیست و پینچ سال ئیشی قورس بوو. پێی گوتین ئیمکان نییه‌ به‌شیوه‌یه‌کی یاسایی له‌ پروسیا ده‌ریجن، بۆیه ئامۆژگاری ئەوه‌ی کردین که‌ هەر چی زوه‌ بۆ خۆمان راگه‌ین.

ته‌نیا دوازده‌مان ده‌مانتوانی له‌یه‌ک ساتدا راکشین، له‌ سووچیکی ژوورۆچکه‌یه‌که‌دا، په‌قره‌جیکی بی سه‌رپۆش دانرابوو. بۆگه‌نییه‌که‌ی وابوو که‌س به‌رگه‌ی نه‌ده‌گرت و به‌جله‌کانته‌وه‌ ده‌نووسا. سه‌ره‌پای ئەسه‌پی و برسییه‌تیش. به‌لام سه‌رمامان نه‌بوو. شه‌وو پۆژ ئاره‌قه‌مان لی ده‌چۆرا ده‌تگۆت له‌گه‌رماویکی توورکی داین. ئەگەر له‌سه‌ر شانی یه‌کتريدا بوه‌ستاباين،

له خواره وه چه شه یه کی گه وره مان ده دیت که شه وانه، ده یان گیرای ژن و پیایان تیادا له سینداره ددها. ئه وه دهنگی که من له وه به ندیخانه یه دا په یوه سستی بووم دهنگی ده ستریزو گره ی لورییه گه وره کان بوو. وه که هه موو کاره کانی گواسته وه له موسکو، جینگورکی زیندانییه کان به شه وه ده کرا.

له لایه ن کۆمیساریکی گه نجه وه لپیچانه وه مان له گه ئدا کرا. لپیچانه وه که پینج ساعات دریزه ی کیشاو هه موو شتی کمان له باره ی خو مان و خاوو خیزانه کانمانه وه پی گوت. دوا ی دوو پوژ لپیچانه وه یه کی ترمان له گه ئدا کرا، که هه هه مان پرسیاره کانی پیشوویان لیکردین به لام به شیوازیکی تر. بو ماوه ی دوو پوژ به مه وه خه ریک بوون و له دوا ییدا گه یشتینه لیواری دا پرمانی عه سه بی و ئه وه نده سه رسام بووین و امان لیها ت خو مان به درو ده خسته وه. ئنجا هاواریکیان کردینه سه رو پیان گوتین که کۆمه لیک درومان پی گوتوون و هه ولی ئه وه یان دا که و امان لیبکه ن دان به وه دا بنیین که پیوانی (SS) و سیخورین.

بو سی پوژی پاشتر هیچ لپیچانه وه یه که نه بوو، پاشان براینه به رده م دادگا و من به ده سال ئیشی قورس و فلیشمانیش به یازده سال حوکم دراین، به لام له سه ر چی حوکم دراین، که س پیی نه گوتین. هه موو کاره که پینج ده قیقه ی خایاند.

که میک دوا ی ئه مه، دره نگانی شه ویک، ئیمه و نزیکه ی دوو سه د زیندانیی تری نیرو می براینه ویستگه ی هیلی ئاسن و له شه مه نده فه ریکی شت هه لگردا بارکراین. له هه ر فارگونیک پیایکیان هه لبژاردو کردیان به جو ره سه رکرده یه کی

زىندانىيان كە بەرپرس بوو لە ھەموو ئەوانەى لە فارگۆنەكەى دان. ئەو سەركرەدى زىندانىيانە بە زۆرى ئەوانە بوون كە پياوھەكانى (GPU)* لەبەر ھەر ھۆيكە بى ھەليان بژارد بوون، ئەوانەش لە ئاكامى ھەر خراپە كارييهكى راستەقىنە يان خەيالئى، دەيان خوارد.

ئەوانەى لە كامپۇنەكەى ئىمەدا بوون، سەر بەھەموو چىنەكانى كۆمەلگە بوون. جووتيارئىكى لى بوو بە جلى پىنەدار و پىلورى لىبادى نارئىك. لە تەنىشتىيەو پياوئىكى بە تەمەتر پاكشا بوو بە بەدەلەيئىكى بۆر، پىس و لۆچاويى، بەلام تەرزئىكى باش، پىلورىكئىشى لە پى بوو كە ھەر تەنيا پياو ماقوولەكان لە پى دەكەن. لە بەرامبەر منىشدا ژنىك دانىشتبوو، فەرووى لەبەر بوو، گۆرەوئىشى ئاورىشمئىكى قەشەنگ بوو. لە تەنىشتىيەو جوانە كچئىك بە جل و بەرگى ئىش كردنەو. يەك دووانئىكئىش ھەبوون سەرەپاى ئەو سەرما توندە جل و بەرگى ھاوئىنەيان لەبەر بوو.

شەمەندەفەرەكە بەرەو پۆژھەلات مىلى نابوو، بەلام بۆ كوى دەچووئىن، كەسمان نەيدەزانى. پۆژئى سى جار بۆ ئاوبانگ كردن دايان دەبەزانئىن. شىوازى ھەژماردنمان وابوو كە لە يەك رىزدا پامان بگرن، ئنجا سەربازئىك دەچوو دەواو و بە قامچىيەكەى لئىدانئىكى سووكى لە يەكەم كەس دەداو ھاوارى دەكرد ((يەك))، بەم جۆرەش تا كۆتايى رىزەكە بەردەوام دەبوو. بەيانئىيەكئىيان زىندانئىيەك لە فارگۆنەكەى ئىمەدا ديار نەبوو، واش دەرەكەوت كە ئەمە كۆنە ئەفسەريئىك بوو كە لە شەوئىدا توانى بووى دەرگا كە بكا تەو و خۆى توو پ بەداتە خوارەو. سەركرەدى زىندانئىيەكانمان لەبەر ئەم ھەلاتنە ژيانى خۆى لەدەست دا.

له كووييشهف، كه دهكهويته سهر فوگكا، چهندين فارگونى تازهى
 زيندانىيان خرانه سهر شه مه نده فهره كه مان. هه موو دانه پوژيگ ههنديگمان له بهر
 سه رما و ماندور بوونه وه لى دمردن. ده بوايه ئيمه لاشه كان له ناو فارگوننه كه دا
 بپاريزين و بو ههر ناوبانگ كردنيگيش رايان كي شينه دهره وه و ئه وانيش ئه و
 قامچيه يان بخوارد بايه. پوژيكيان، كه له بوگولوسك وه ستاين له قوولاى
 چياكانى ئورال، پاسه وانه كان وهك شي تيان لى هات، چونكه له ناكاو دهرگا كه
 كرايه وه سهر گازی پشت و ده سترپزيكى گولله راسته وخو ره وانهى ناو ئه و
 فارگوننه كرا كه ئيمه تيايدا نه وه نده له نزيك يه كه وه راکشابووين ده تگوت
 ماسى ساردنين له ناو قوتوودا. پاشان له گه ل قاقاييكي بينه نينه وه دهرگا كه
 داخرايه وه. دوران له ژنه كان به ته واوى تووشى هيستريا بوون و وه كو سه گ
 ده ستيان به لووره لوور كرد، چاوه كانيان سه خت و كراوه كه فيش له
 ده ميانه وه دهره چوو. من و فليشمان يه كه له ژنه كانمان چاوديريى كرد، دوو
 كوئه سهر بازيش چاوديريى نه وه كه ي تريان كرد. ده بوايه به زلله ييگ له سهر دم
 و چاويانه وه بيان هي نينه وه به رخو، وه كو چوئن له به رهى جهنگدا له گه ل
 نه وانهدا ده مان كرد كه شيت ده بوون. نه مه به رده وام به ته واويى كاريگه ره نه گه ر
 به وردبينيى بكريت و زلله كه وه كو ته كانىكى لى ديت. هه ر دوو ژنه كه
 هاواره شيتانه كه ي خو يانيان راگرت و، گرژه رچه نينيكيان كرد، پاشان بو
 ماوه ييكي دريژ دانيشتن و كول و كو ي خو يانيان دامر كنده وه.

له توبولسك وه دهر نراين. كامپى ئيشكردنه كه ي ئه وى هيچ شتيك له
 كامپى تو قاندى نازييه كانه وه فير نه بو بوو. پييان راگه ياندين كه له ماوه ي
 چهنه پوژيكي كه ميبى سه ره تادا ده مان خه نه بهر كار كردن له دارستاندا، ئنجا

دەمان نېرن بۇ كارگە و ئىشى جۇراو جۇر. لەو بارى بى ھىزىيەماندا، كارە قورسەكەى ناو دارستانەكە رەنجىكى بەرگە نەگر بوو، شتىكى باشىش بوو كە ئەوندەى نەخاياند، ئەگەر نا گيانمان لە دەستدەدا. لە پاشان من و فليشمان نىرراين بۇ كارکردن لە كارگەيىكى نەينى بۇ دروستکردنى لامپى دەزگای بيتەل بەپىي ئەو بىر ياردانەى كە خەلكانى تر پىيان راگە ياندين، ئىمە بەختەومر بووين، ئەوانەى كە نىررابوونە كارگەكانى تەقەمەنى بەناشكرایى وەكو مىش دەمردن.

پىگەمان پىدەدرا پۇژى پىنج سەعات بخەوين. لە كووخىكدا دەنوستىن بە سى زەلام يەك چارپامان ھەبوو ئەویش بەبى دۆشەگ و تەنيا بە يەك بەتانیيە. پۇژى سى جار سووپىكى خراپى ماسيمان پىدەدرا، بەلام بەبى نان. نان شتىكى خوشگوزەرانى بوو، رەنگبى بە زۇرى لەبەرئەوہ بيت كە ناوچە بە گەنم دەولەمەندەكانى دەوروبەرى دەريای رەش لە جەنگدا لە دەست چووبوون.

پاش مارەيىكى كەم رەوانەى كامپىك كراين بۇ زىندانىيانى نازاد. ئەوہش شوينىك بوو كە لەويوہ دەدراینە كارگە و پرۇژەكانى تر كە لەژىر چاودىرى راستەوخوى (GPU) نەبوون و بارودۇخ تىاياندا مروقانەتر بوو، مروقانەش سەروبەريان لەگەلدا دەكردين، لەوى مامەلەى نەرمەت لەگەلدا دەكرىت و ھەروہا كەمىك كرىشت پىدەدرىت. ئەگەر بەپراستىش زىنگ بيت ئەوا سەركار ناچار دەكەيت كە وەك پىسپۇر دابنرىيت، ئەمەش دەتكاتە زەروورەتىك.

شەمەندەفەرەكەمان بۇ ماوەی پینچ پوژ لەسەرخۆ دەرویشت تا گەشتینە جەنیسیسك لەسەر پروباری جەنسی، لە پێگادا دەریاچەى (كالوندا) مان بېرى و لەوى بېرىكى زۆرى ماسى وشكراومان دەستكەوت و ئەوەندەمان خوارد وەخت بوو خۆمان بكوژین. جارى یەكەم بوو لە ماوەیەكى دوورو درێژدا كە تیر بەزگی خۆمانمان خواردییت. ئای كە نەخۆشى خستین! وركە بى تاقەتەكانمان نەیان دەتوانى جەمە خۆراكى وا هەرس بكەن، هەروا جیى گومانیش بوو كە تەنانەت وركى دروستیش بتوانیت مامەلە لەگەل زیاتر لە سىی ماسى لەو جۆرە بكات، ئیمە دوو پیاوی پێزدارى لە خۆمان بەتەمەتەرمەن بەگەل خرابوون كە ناویان بە (GPU) ی شین دەرچوو بوو.

ئەو كامپە نوێیەى لە جەنیسیسك، ئەوەندەى پەيوەندى بە ئیمەو هەبوو بییت، بەشیووەیەكى بەرچاو چاك كرا بوو. راستە ئەوەندە جیگایە نەبوو، بەلام قەت لە دوو كەس زیاتر لەسەر یەك جیگا نەدەبوون. هەروەها، بەشیووەیەكى بەرچاویش سەربەست بووین و نەكەوتبووینە ژیر توند و تیرییەو. بەپێچەوانەوێش پەيوەندیكى تەواو باش لە نیوان زیندانییەكان و بەرپرسەكانیاندا هەبوو، دەبوايە هەموو بەیانی و ئیوارەیهك لەناو بانگکردندا ئامادە بین، ئەمەش شیوازی راپۆرت دانى بەپاسەوانى (GPU) بەخۆیەو دەگرت، كە ئەویش ناوەكەتى لەسەر بۆردەكە دەنووسى. كە ناو بانگکردنەكە كۆتایی دەهات، بۆردەكە بەچەقۆیهك پاك دەكرایەو، هیچ كاغەز بۆ ئەم جۆرە شتە نەبوو. ئەگەر لە ناوبانگکردندا، راپۆرت پێدانەكە لە بیر بكەیت، ئەوا رەنگبى لە ئەنجامیدا بۆكسێك لە بناگویتدا بخۆیت، بەلام لێدانى زۆر گەورە نەبوون. زۆر جارى وا دەبوو ئەو سەربازە (GPU) ەى كە ئەركى پى سپێررا بوو هەر تەنیا داواى لە یەكێك لە وانى تر دەكرد كە ئایا دەتوانیت گەرەنتى

ئەو بەدات كە ئەو كەسەى لە ئاوبانگكردنەكەدا بىزە لە كامپەكە داىە، ئەگەر
 ۋەلامەكە " بەلى " بووايە ئەو كاتە كابرأى (GPU) بە گلهيىە ۋە دەى گوت :
 - پىى بلىن ئەوا ئاۋنۋوس كرا، بەلام سبەينى دەبى بىت ئەگينا شىتانه
 رەفتارى لەگەلدا دەكەم. پىۋىستە لىرە كەمىك لە شتەكاندا پىك وپىك بىن.
 لەم كامپەدا من لاۋزترىن تاقىكردنەۋەم بە دى كرد كە لە ژيانمدا دىبىتم.
 ئەۋىش ئەو شىۋازە بوو كە بەھۋىە ۋە " پىسپۆرەكان " يان ھەلدەبىژارد.
 - پىم بلى بەتوانىت چ كارىك بكەيت.
 چونكە دەمان زانى ۋەرگرتن لە كارى پىسپۆرىدا شتىكى زەحمەت بوو، بۋىە
 من ۋفلىشمان پىكەۋە بەساردىيە ۋە پىمان راگەياندن كە " پىسپۆرى مۆتورىن "

بەم جۆرە ئاۋمان كەۋتە ئاۋ گروپى پىسپۆرانەۋە. كە سەرنجى كابرأى
 (GPU) مان بوئە ۋاسىتىيە راكىشا كە لەجياتى " پىسپۆرى
 مۆتور " نووسىۋىەتى " پىسپۆر "، بەخوشىيە ۋە گرژىيە ۋە، چاۋى ھەلتەكاند و
 گوتى :

- چى دەكەن ئەگەر چىشت لىفانىك پىۋىست بوو ئىۋەش ۋەكو " پىسپۆرى
 مۆتور " لەۋى بوون ؟
 پىاۋىكى واقىع بىن بوو.

بە دروستكردنى سپانەى دارىن دەستمان پىكرد. كەس نەى دەزانى
 ئەمانە بوچ مەبەستىك بەكار دەھىنران. ئەو كارگەيەى دروستى دەكردن بىست
 و پىنج پىاۋى لە كارەكەدا بەكار دەھىنا. پاش دە رۆژ ئىمەيان برده بەشىكى
 دى كە قىبلەنما و پورگال و ئەو جۆرە شتانهى دروست دەكرد.

من له وهحشه تناكترين ليكدانه وهمداه قهت بريم بؤ ئه وه نهچوه كه لهوانه يه كارتيكدان بگاته ئه و رادهيهي كه لهم كارگه يه دا پروي ده دا. له سه دا په نجا ي هه موو ئه و شتانه ي به ره هم ده هينران سيكراپ دهكران. بؤ نمونه خهريك ده بوون ماشين خانه يه ك دروست بكن، ئه و ئيشه به لايه ني كه مه وه شهش سه د پسيپوري تيا دا به كار ده هات. هه موو جوړه حه زهريك وه رده گيرا بؤ ئه وه ي ئاوايي كه جوان ده رچييت. بيناساز و پيشره واني (GPU) پوژي چه ندين جار ئه و كاره ي كرا بوو ده يان پياو خو شيان له ناو وينه كردن و هيلكاريدا نعووم ببوون. هه موو شاره كه به خو شيبه كي مه زنه وه چاويان بريبووه كاره كه، كه دواي ماوه يه كي دريژيش ماشين خانه كه ته واو بوو، ئه وه نده ي بورجي پيزا لار بوو، هه موو كه سيكيش، جگه له وانه نه بييت كه به رپرسی رافيعه بوون، به دهنكي به رز و به بي تامييه وه پيكنه نين، به پياو واني (GPU) شه وه.

سه باره ت به مه كينه ي ناو كارگه كانيش هه مان شت بوو. ئه وان به به رده وامي ده شكان، ئه و جا كريكاران به دلخوشييه وه هاواريان ده كرد : " مه كينه له كار كهوت ! مه كينه له كار كهوت !"

گرنگ نه بوو شكسته كه چه ند بييت، به ته ئكيد هه موو پوژه كه ي ده خاياند تا چاك ده كرايه وه، كه چي يه ك چه نكه زيخ له ناو داينه مويه ك هه ميشه پشووداني دريژتري به ئيمه ده به خشي. ئه گه ر پارچه يه ك پيويست بووايه بؤ مه كينه يه ك ئه وا ده بوو له مه كينه يه كي تري بدزيت و ئنجا بؤ ئه مه شيان له مه كينه يه كي سييه مه وه دا بين ده كرا، به م جوړه تا واي ليده هات بؤ دوايين مه كينه پارچه كه له مه كينه يه كي له كار كهوتوو دا بينده كرا كه چاوه رپي هاتني پارچه يه ك يان شتيكي تري له (مؤسكو) وه ده كرد بؤ ئه وه ي دووباره

بكه و يتتوه گهر. مەكینه يەكى گەورە مان ھەبوو، پوژتیکيان لە کار کەوت، بەشیکى گەورەى لە کار خست، پاش گفتوگۆیەكى درێژخایەن ئیمەى پسپوړان بریارماندا كە پلاکەکانى عەیبیکيان تیداىه. لەبەرئەوهى ئەو جوړه پلاکانەمان لە کۆگادا نەبوو، نارمان لە مۆسکۆ تاقمیکمان بو بىت، لە دواییدا پاش سى حەفتە، كە گەيشت، سندووقىكى تەواویان لیھات، تەنیا سندووق، كە کردمانەوه پېرى بوو لە بورغى. داواکارییەكى ترمان نارد بو مۆسکۆ، سى حەفتەى تریش بەسەرچوون، ئنجا سندووقە پلاکىكى ترمان بو هات، ئەم جارەیان سندووقەكە پلاکى تیدا بوو، بەلام لە ھەمان کاتدا خودى مەكینهكە لەناو چوو بوو. ئەو مەكینه زلە ھىچى ئى نەمابوو، تەنیا چەرخەکانى ھاوسەنگى نەبن. سەرکار بو ماوھىيەك لە پاشماوھى مەكینهكە رام، پاشان سەرى بادا و بو دىتنى كاپتن تۆركۆجسكى چوو كە گەورەى (GPU) بوو، ئنجا قوډكای خواردەوه.

شتىكى چەوتە ئەگەر لەمەوه بىر لەوه بکەینەوه كە لە ھەموو شوینىكى يەکیەتى سۆفیه تدا شتەکان ئەوەندە تىکدراو و شىواون وەك ئەوهى لە جینیسسك دا باوه. ئەو سوپایەى پروبەرومان کرابوو، بەتەواویى کارا بوو. ئەگەر كەل و پەلى لە ئەلمانەکان باشتر نەبوو بىت - كە ئەمە كەم وا دەبوو - بەلایەنى كەمەوه وەكو ھى ئەوان باش و كەم ئالۆزتریش بوو، ھەرەھا رەگەزە مرۆییهكەشى باشتر بوو، سادەتر بەلام زیاتر پشتیان پیدەبەسترا، كە ئەمەش ئیمكان نەبوو لە خاك و ولاتىكدا بىت كە بەتەواویى گەندەل کرابوو. گەلیك كەس وا بىر دەكەنەوه كە ھەموو شتىك لە يەکیەتى سۆفیه تدا بوگەنە، وەكو ئەوهى لە جینیسسك، بەلام پیاو دەبى لە وینە كیشانى بوچوونەكاندا ئاگادار بىت. كە شتەکان وەكو ئەوه واىن كە لە جینیسسك دا وان، ئەمە نابیتە جى

سهرسورمان، کاتیك ئهوهت لهلا ئاشكرا بیئت كه سیی ههزاری وهك ئیمه به زۆرهملی خرابوونه کارهوه، لهوانهش شهش ههزاریان بیانی بوون، سیی ههزار كهس ههبوون كه تهنیا بیریان له تیكدانی ئهوه کاره دهکردهوه كه ئههجامیان دهدا، یان بهلایهنی كهمهوه بهتهواویی بیباک لهوهی كه ئایا شتهکان وهبههرهم دین، یان نا، یا کاریکی شیوا و ریک دهکریت. ئیمه لهوی بووین و تا رادهیهکیش بارودۆخمان باش بوو بوئی تاکه ئاواتمان مانهوه بوو لهوی. به واتاییکی دی وامن مهبهست بوو كه ههتا دهکری شتهکان هه وهك خۆیان بمیننهوه.

که ناله گهورهکان و ویستگهکانی وزه که دروستکارون، تهواو بوونی کارهکانی ئاودیری، گهشهکردنی پیشهسازی قورس و فراوانبوونی فیکردنی گشتی، ئەمانه ههموویان شتن ئهوه پیشان دهن که ناکری لهو ولاته فراوانهدا هیچ شتیك نهبیئت تهنیا تیكدهران نهبن. تهنها هه ئهوهیه که قهبارهکان لهویدا ئهوهنده گهره که ئهوه ههله و چهوتییانهی هیچ کۆمهلیک پیکهوه لیبی بیبهش نییه، مادام خهک مهکینه نین، به زهروورته لهبهرچاوی ئهوروپییه پۆژئاواییهکان بهگهرهیی دیار دهبن و دهمودهستیش سهرنج رادهکیشن. سههرپای ئهوه فاکتهرهی که ولاته له جهنگ دایه و، ههه تهنیا لهبهر ئهه هۆیهش بوو دهبوایه بارودۆخ نانا سایی بیئت.

چاوم به کۆمونیستیکی ئەلمانی کهوت بهناوی بیرنهارد کروس له لیشتهر فیلدی بهرلینهوه. ئهوه بهشداری له شهپ کردبوو له سهنگه رهکان له دواي جهنگی جیهانی یهکه مهوه. له ۱۹۲۴دا له سنوور په پهبوووه بهرهو یهکیهتی سۆقیهت و بهگهرمییهوه پینشوازی لیکرابوو، ئهه پیاوه فیتهری مهکینه بوو،

ئىشنىكى چاكي له كارگه يهك له لينىنگراد به دهست كه وتبوو، كه لهوى بووه فورمەنى كارەكە و وهستاي چەند سەد پياويك. بارودۇخى باش بوو، مووچە يەكى باشى پىندە درا و ھەموو ئىمتىيازاتى چىنى بەرزى ھاوولاتى سۆقىيە تىي ھەبوو، لەوانەش مافى ئەوھى ھەبوو شتومەك له كوگا مەزنىەكانى حزب بىرئىت كه ھەموو شتىكيان لى دەستدە كەوت. جوانە ژنىكى له مۆسكۆ ھىنا بوو، پاشان له ۱۹۳۶د، گىراو خرايە لۇبىيانكا و بۇ ماوھى دە سال لەوى ماىەوھ بى ئەوھى ھىچ لە بارەى ھۆكارى مانەوھى لەوئىدا بزانرئىت، كاتىكىش ئەفسەرەك بۇ مەبەستى پشكىنى گرتووخانەكە ھاتە ژورۇچكەكەى، ئەو له ئەفسەرەكەى پرسى ئايا دەكرى ھۆكارى گرتنەكەى پى بلىت. ئەفسەرەكە بەدوای تۆمارگەكەيدا نارد، چووھ سەر ناوى كروس و دەستى بە خوئىندنەوھ كرد :

- ناوت بىرنھارد كروسە، له سالى ۱۹۰۲ له بەرلین له دايك بوويت و ژنەكەت ناوى كاتيا ولنە، تۆ پىسپۆرى مەكىنەى و له گەلىك كارگەدا له ناوچەى لينىنگراد ئەندازىار بوويت، تۆ دىلۇمى شەپەفت پىدراوھ سەبارەت بەو خزمەتگوزارىيەى كه لەپىناو مەشق پىكردنى كرىكارانى رووتىدا ئەنجامت داوھ و ئەندامىشى له حزب.

ئەفسەرەكە بەردەوام بوو له خوئىندنەوھ، له كۆتايىدا سەرى بادا.

گوتى: " ئەمە شتىكى نامۆيە "

پاشان بە سەرسامىيەوھ گوتى :

- ئەھا، ئەوا دۆزىمانەوھ. له ۱۹۲۴د تۆ سنوورى پۆلەندات بېيوھ و ھاتوويتە نىو سۆقىيەتەوھ. ئەم جۇرە كارانە قەدەغەن.

- بەلى، بەلام من پاسپۆرتى پوسىم پىدرا و ھەموو كەسىكىش دەزانئىت كه من چۆن و كەى ھاتوومەتە نىو سۆقىيەت و ماوھى دواز دە سالىشە لىرەم.

ئەفسەرەكە شانەكانى ھەلتەكاندن و گوتى :

- دەبى تۆ شتىكت لە (GPU) شارەبىتەوھ و تازە دۆزىبىتياھوھ.

دواى سالىك كروس بە پازدە سال ئىشى قورس حوكمدرا لەبەر ھاتنى بۆ ناو يەكەتى سۆفییەت بەشىوھەكى نایاسایى و بە دزییوھ لەوانەشە بۆ مەبەستى سیخوپى، لە ژورۇچكەكەیدا حوكمەكەى پىراگەيەنرا و، بەم جۆرە ھەتا سىبەرى دادوھرىكىشى نەدیت.

گەلەك چىرۇكى لەم جۆرە بە من دەسپىررا. جا چىرۇك بىژەكان ھەموویان ئەوھندە بى تاوان و بى ناگا بووبن لە ھۆى حوكمەكانیان وەكو خۇيان دەرى دەخەن، ئەمەیان پرسیارىكە ناتوانم وەلامى بەدەمەوھ. پىرە پروسىك گوتى :

- ھەر كەسك ئەگەر بەراستى شتىكى كرديت، يەكسەر گوللەبارانى دەكەن. من بەراستى بوومە برادەرى باش لەگەل كۆمىسارى دابەشكردى ئىش بەسەر زىندانىياندا. ئەو زۆر جار لە كارگەدا ھاتووەتە لام و داواى كردووە شتىكى تايبەتى بۆ دروست بكرىت، پۆژىكيان داوام لىكرد ئەگەر بتوانىت كارىكى باشترم پىبدات، بەلئىنى پىدام كە بۆم بكات. ھەر پۆژى پاشتر بەپىشنىيازىكى شىتەنەوھ ھات :

- تۆ ئىنگلىزى و ئەلمانى دەزانىت. چى دەلئىت بىتە مامۇستای زمان ؟ تۆ بىگومان دەتوانىت شتىك فىرى مندالان بكەيت. ئەگەر پشكنىنىكىش ھەبوو، تۆ تەنھا كۆمىسارەكە بانگەيشت بكە بۆ خواردەنەرە، ئەو كاتە پشكنىنى لە بىر دەچىت. ئىمە ھەموومان ھەروا دەكەين.

پىكەنىم و گوتم : " ئەوھ ھەر ناىت، من تا رادەيەكى باش دەتوانم بە پروسى بناخقم، بەلام بپراى بپر ناتوانم بىنووسم. دەبى بىر لە شتىكى باشتر بكەيتەوھ".

بە سەرسامىيەۋە سەرى بادا " پېۋىستە منداۋان فىئىرى نووسىنى
پروسىت بىكەن لە بەرامبەر ئەۋەى كە تۆ فىئىرى ئىنگلىزى و ئەلمانىيان دەكەى.
من دۇنيام كە ئەمەيان دەبى " .

ھەر چۇنىك بىت، نەبوومە مامۇستاي قوتابخانە، بەلكو بوومە ئاشەۋانىكى
پىسپۇر " ئەگەر ھەر كەسىك پىرسىارى لى بىكردمايە، دەمگوت من كاتى خۇى
كۆمىسارى ھەموو ئاشەكانى سىكەندىناڧيا بووم " .

لاۋىكى پروسىيى بە ئاشى ئاردى ژمارە (۷۳) ى داگىپرام و پىشانى دام
وچوۋىنە لاي چەند ھىلەگىك بە سىپىترىن ئارد كە من دىبىتم. ئاردىكى وا كە
قەت بەشىۋەى ياسايى نەدەفرۇشرا. ئىجا تەلىسىكى چۈاردە پاۋەندىي
پىركردو، زاركەكەى بەست و بەپى پانى كىردەۋە داۋاشى لىكردم بىخەمە ژىر
چاكەتەكەم و بەشتىكى كەم پىشانى بەم بۇ ئەۋەى زۆر بەرچاۋ نەبى.
- ئىجا دەتۋانى ھەموو بەيانىيەك ئەمە بىكەت، ھەموومان وا دەكەين.

بە يارمەتى ئەو ھەموو ئاردە نايابەى كە ئامادەم دەكرد، بوومە ھەقائى
چاكى گەلىك لە پىاۋانى (GPU) ئەۋانەى كە ئاردەكەم پى دەفرۇشتىن.
ھەرۋەھا ھەۋلىشم دا فلىشمان بگۈۋازمەۋە سەر ئىشىكى شىاۋ لە دەرەۋەى
خىۋەتگەكەدا. ئەۋەندەشى پى نەچۈۋ، تۋانىم ماۋە بۇ ھەردوۋكەمان بىرەخسىنم
بۇ ئەۋەى بەسەربەستى بەناۋ شاردا بسۈرپىنەۋە بەۋ مەرجەى كە لە ناۋبانگ
كردنى بەيانىاندا ئامادەبىن. بۇ ماۋەى دوو مانگ كاتىكى خۇشمان بەسەر بردو
ۋەك ھەر ھاۋۋلا تىيەكى ئازادى سۇقۇبىيەتىي دەژىاين. ھەفتەى جارىك
دەچوۋىنە سىنەماۋ فلىمى پروسىمان دەدەت، كە ھەندىكىان زۆر ناياب بوون،
بەلام فلىمە ((دەنگۋاسىيە)) ھەفتانەكانىان لەبەرەى جەنگەۋە شتى باش

نەبوون. سەبارەت بە من، ئەمانە فلىمى وشك و درۆ، ھەندى جارىش خەيالووى بوون. يەككىيان لە بابەت سەربازىكى سۆڧىيەت بوو كە لە كرېميا دەجەنگى. ئەو بەخرایىيى برىندار بىوو، ھەردوو قاچى لە سەرروى ئەژنۆكانىيەو ھەرا بوون، ساچمە گوللە تۆپىكىش چاۋەكانى دەرپەراندبوو، ئەوئەندەى نەخايند پاش پىچانى برىنەكانى لەناو جىگا دەرپەرپى، باۋەشەك مېنى زەوى ھەلگرت و بە قاچە ھەراۋەكانىيەو ھەراى كرد بۆ بەردەوام بوونى لە شەردا. تانكە ئەلمانىيەكان بەناو شەقامدا دەروىشتن. ھەكو پلنگ، ئەم ھەروسىيە بى لاقە، بى چاۋە، خىشە سەر تانكىك و تەقاندىيەو. بەردەوام لەم كارەدا تا يەك دەرزەن تانكى وردو خاش كرد. پاشان كە ھەموو تانكە ئەلمانىيەكان بەتوندىي گېران گرت، ئەم ھەروسىيە ئازايە بردرايەو بۆ نەخۆشخانەى مەيدان و لەوى دكتورەكان ھەمەلياتيان بۆ كردو تەواويان كرد. ھەر كە فلىمەكە كۆتايى ھات. ئەفسەرىك لەسەر مېنبەرىك ھەستاو ھەروى لە بېنەران كردو گوتى :

– ھارپىيان ! ئا بەم جۆرە سوپاي سوور لە نىرى پياۋە ئەلقە لە گوئىيەكانى بوجوازىيەت و سەرمایەدارىي دەجەنگى ! .

ھەموو شتىكى باش، دەرەنگ يا زوو بەكۆتا دىت، كاتىكىش لە پياۋىكى (GPU) ئەو ھەم بىست كە قسە لەسەر ئىمە ھەيە بەم زووانە ھەمانگوزانەو، ھەنگىي دووبارە بۆ دۆزەخەكەى تۆبۆلسك بى، من و فلىشمان پلانى ھەراكردنمان دانا. بىرمان لەو ھەردەو كە ھەول بەدەين بگەينە مۆسكۆ و لەوى پەناگەيەك لە ھەراۋەخانەى سوئىد پەيدا بگەين. بەيانىيەكانى من بەلئىنى جۆرەكە ئاردىكم بە پياۋىكى (GPU) دابوو كە لە ھەرامان بوو ئەگەر بىت و گوئى ئەداتە ئەو ھەى كە ئىمە لە ناۋبانگ كردنى بەيانى دوايىدا ئامادە نەبىن، كابرە پىكەنى و شتىكى

له باره‌ی کچانه‌وه گوت، ئیمه‌ش خۆمان وا پیشان دا که هزره‌که‌ی راسته. له ناشییدا داوا‌ی دوو پوژ وچانم کرد به بیانوی نه‌وه‌ی که کاریک بۆ کۆمیسار جیبه‌جی ده‌که‌م. جوژکه ئاردیکم پر کرد و هه‌رچی پاره و پوولی که له مامه‌له کردنی ئاردا له بازاری ره‌ش پاشه‌که‌وتم کردبوو تیم ناخنی. ئنجا به ئه‌سپاییه‌وه به‌ره‌و جی ژوانی خۆمان له ده‌ره‌وه‌ی شار خشیم.

* * * * *

ماوه‌ی بیست و چوار سه‌عات به‌بی وه‌ستان رویشتم، له داوایشدا که خۆم خزانده خه‌نده‌کیکه‌وه نه‌وه‌نده ماندوو بووم هه‌ر یه‌کسه‌ر خه‌وم لیکه‌وت. هیچ دیمه‌نیکی سرووشتی نییه نه‌وه‌نده بیزارکه‌ر بی‌ت وه‌کو هی رووسیا. ریگاکانی لادی دریزو پینچا پینچ ته‌نیا له خۆل و چه‌و دروست کراون. مه‌تا چاو بر ده‌کا له هه‌موو لایه‌ک هه‌ر ده‌شتی رووته‌و هیچی تر. ناو ناوه‌ش په‌نگبی بالنده‌یه‌ک به‌دی بکری. گونده‌کان په‌نجا تا شه‌ست میل له‌یه‌ک دوورن. پاش دوو پوژ و نیو رویشتن، گه‌یشتمه هیلکی ئاسنین، که به‌حوکمی نه‌و نه‌خشه‌یه‌ی پیم بوو ده‌بی له نیوان (گۆزک) و (ساراتۆڤ) بی‌ت. شه‌که‌ت و ماندوو له‌سه‌ر لیژیایی خاکریژی هیله ئاسنینه‌که‌دا لیی پال که‌وتم. هیچ سیبه‌ریک نه‌بوو، بۆیه وه‌خت بوو به‌هۆی خۆری تابداره‌وه سوور بيمه‌وه، ورده ورده تینوو‌یه‌تی هه‌راسانی کردم. چاوه‌کانم په‌شکه‌و پیشکه‌یان تی که‌وت، نه‌م‌توانی بخه‌وم، هه‌روا هه‌ستم به‌مردن و به‌هه‌ناو به‌تالیی کرد. کات وه‌ستاو به‌نه‌زه‌ر منه‌وه بایه‌خی نه‌ما. هه‌ر ته‌نیا راکشابووم و له دلته‌نگی خۆمدا ده‌تلامه‌وه.

هرچهنده ههستم دهکرد خه مساردو درندهم، بهلام ئاره زووی ئافره تیکم دهکرد. ئورسولا، توپرویشیت، قهت جاریکی تر ناتبینمه وه. من نازانم نایا بههوی ئهم نازاره وه گریام، من رهنگبئی پیله قهه له زهوی دابئی و قسهی ناشیرینم به خوداوهند گوتبئی و بهتیکرا وهک مندائی بهد رهفتارم کردبئی، بهلام ئهوانه چهند ساتیکی ترسناک، بئی دواپی و تال و شیرین بوون که من بهراکشایی له چاوهروانی هاتنی شهمنده فهریکدا بهسهرم بردن له شوینیکدا له نیوان (گۆزکی) و (ساراتوق) دا.

کاتیکیش یهکیکیان هات، شهمنده فهریکی باره لگر بوو، که تا رادهیهک خیرا دهرویشیت، بهخۆم گوت، ئهگهر ملیشت تیدا شکابیت دهبئی بهمهیان سهفر بکهیت، بۆی هه رکه مهکینهی شهمنده فهره که رهت بوو، له کهنار فارگۆنه کانه وه دهستم به راکردن کرد، له وهش دهترسام نهبادا لهسهه بهرده لووسهکانی خاکریژه که هه لخلیسکیم و بکهومه ژیر چهره کانییه وه. دهسته ندازیکم له فارگۆنیکی کراوه وه گرت، سی چوار جار ویستم خۆم شوپکه مه وه، بهلام تیایدا سهرنه که وتم و خه ریک بوو سهرم تیادا بچیت، یا دهبوایه خۆم په ها کهم، یان ئهگهر نا دهبوایه له راکردن بوهستم و تهنیا لاقه کانم رابکیشرین، بهلام پاشان ددانه کانم گرساندن و جاریکی تر بازم دا. پاش تۆزیک خۆم تیهه لدایه سهه پشتی فارگۆنه که و که وتمه سهه گالیسکه یهک که له په نا ئه و چادره وه بوو که فارگۆنه کهی داپوشیبوو، پاشان وهخت بوو تووشی هیدمه ییک بم، چونکه له ناکاو تارمایی دهموچاویک لهسهه روخی ئه و گالیسکه یه ده رکه وت که به هه ناسه بپکیوه لهسهه ری راکشابووم. گهشکه بوو له ترساندا، ههردوو کمان سههیری یه کتریمان کرد، ئنجا دهمانچه کهم له گیرفانم دههینا. ئه وه که ی دی ناله یه کی لیوه هات و چاوه کانی داخستن.

- تازە ھەموو شتېك تەواو بوو! "Jetzt ist alles aus!"
 - بۇ خاتىرى خوا ئەمە چىيە - تۆ ئەلمانىت ؟ ". بە سەرسامىيە ۋە دەمانچەكەم
 شۆپكردەۋە و لەو ساتە ۋەختەدا پىياۋىكى تر دەرکەوت.

ھەردووكيان لە كامپىكى زىندانىيانى جەنگ پايان كىردبوو كە سەد مىليەك
 لە باكوورى ئەلاتىرە ۋە بوو. لە سەرەتادا ژمارەيان چوار كەس بوو، بەلام
 يەككىيان لە شەمەندەفەرەكەۋە كەوتە خوار و بوو بەژىرىيەۋە، يەككى
 تىرىشيان ھەر پراستەوخۇ خۆى تىھەلدا بوو باۋەشى سى پروسەۋە،
 خۆشەختانە فارگۆنەكەيان نەپشكنى بوو.

نەخشەكەى لەمەر من خرايە بەر لىكۆلىنەۋە و بەمەۋە زانىمان كاتى
 دەگەينە ساراتوۋق - دەبى ناگادار بىن لەۋەى نەبادا شۆپمان كەنەۋە و بەرەو
 دەرياي خەزەرمان بىەن. ئىمە لەسەر ئەۋە پىكھاتىن كە باشتىن پىرەومان دەبى
 ئەۋە بىت، ھەول بەدەين پوۋە و ناۋچەى قۇلگا بچىن لە باكوورى پوژئاۋاى
 ستالىنگراد، كە ھەردووكيان گوتيان يەكە سەربازىيەكانمان ئىستا لەۋىن. ئەوان
 ھەردووكيان بۇ ماۋەى چوار مانگىك لەمەۋبەر ۋەك زىندانىي لە مايتوۋپ
 گىرابوون و، ئىتر ھەر لەو كاتەۋە ئەلمانەكان زياتر بەرەو پىش چوو بوون بۇ
 ناۋچەى قۇلگا.

كە گەيشتىنە ساراتوۋق - خۇمان خزانەدە دەرەۋە، بۇ ئەۋەى بزىنن
 شەمەندەفەرپىكى تر ھەيە پىيى بچىن ئەگەر ھاتوۋ ئەۋەكەى ئىمە بە
 ئاراستەيەكى چەۋتدا پوۋىشت. كۆمەلىك سىندوۋقى پىر لە ماسى خاومان
 دۆزىنەۋە، يەككىمان كىردەۋە و تىروپىر لىمان خوارد، ماسى خاۋ بەراستى
 بەتامە و، مەۋقى برسى تىر دەكات. جوۋتە پشيلەيەكى خنجىلانە پاشماۋەى
 ئىمە و ھەروا ئەۋ سى ماسىيەيان خوارد كە نەمان توانى بوو بىان خۆين. لە

پاشان گهراينهوه بۇ ئەر شوئنهى شهمندهفهرهکهمانى لیبوو. لهوى نهمابوو، بهلام شهمندهفهرهپىكى ترمان لیهلهکوت که لورى و تهقهمنى لى بارکرابوو، ئیمه دننیابووین لهوى که به ریگای ئیمه دا دهروات - بهرهو بهرهى جهنگ.

ئىستا، بۇ يهکهم جار ههستم بهوه کرد که بهرهو بهرهکانى جهنگ دهگهپیمهوه. تا ئهو کاته ههر له بیری ئهوه دابووم که چى دهکهم، بهلام ئىستا دیمهنى سفدورقهکانى تهقهمنى ئهو راستیهیان بۇ پروون کردمهوه. پشت بهست به ههموو ئهوانهوه، پیشتر من تهنیا بیرم لهوه دهکردهوه که له پرووسیا دهرچم، يهکیهتى سؤقیهت بۇ من شوئنیکی پر مهترسیى بوو، بهلام نهگهر مهبهستم پاراستنى ژيانم بوايه، دهبوايه بگهپیمهوه بۇ بهرهى جهنگ ؟ بگهپیمهوه بۇ پرووبهپروبوونهوى ههموو پهلامارهکان و پاشکۆ بوون له ههموو پاشهکشهيهک ؟ ئهم دژه دیاردهيه شتیکی خهم ئاوهر بوو. بوچی ژيان وا پروپوچ بوو ؟ ئایا سادهترین شت ئهوه نییه يهکسهر گوللهیهک لهسهرى خۆم بدهم ؟ شتیکی سهیرو راقه نهویست بوو، بهلام لهو ساتهدا گهلئک لهو کاته خه مبارتر بووم، که له وچانهکهم لهگهل ئورسؤلادا گهراپوومهوه. لهوانهيه ژن هینان و وچانهکهم ماوهیهکی ژيانى لهخؤدا گرتبیّت که خوی له خؤیدا تهواو و رهزابهخش بووبی. ئهو ههسته نارام بهخشهى پیدابم که نهگهر من له ژياندا هیچ شتیکی دیکه نهبی، ئهوا ئهوهیانم ههیه. ههر چؤنیك بیّت، لیردها له يهکیهتى سؤقیهت من هیچ شتیکم تاقى نهکردؤتهوه که بۇ خوی تاقیکردنهوهیهکی تهواو بوو بی. زؤر به ناویادا گهپام، بهتهنیا و بهفیلاریى، زؤر جاریش یارمهتى دراوم، ئهو زهوى و زاره پان و پؤره له ناوهندى ههموو نازار چهشتهکانمدا ئهوهیان بۇ دهرخستم که ئهم جیهانه چند گورهیه، چند جوان و دهولهمنده، چند پره له نهگهرهکانى موغامرهکردن.

من شتیکم دیت که له دورهوه پیوانه که ی گوره تر بوو له وهی که بچووک
 بی، ئەلمانیا ی ئیستا ئابلۆقه دراو له پرۆسه ی خنکان دایه. تووشی ژنیک بووم
 که له وانیه یه کسەر له رایه خه بهن زیڕینه رهنگاو رهنگه کانی ههزارو یه ک
 شه وهه هاتبی. به بی دوو دلایی هه رچی هه یبوو به منی داو، منیش زانیم که
 هه میسه دیم و دیسان دیمه وه و بهردهوام زیاترم پی دهریت، زانیم که قهت
 نه وهنده ی پی نییه که بهس بیته. به لام من قهت جاریکی تر ناچم، ئیمه قهت
 جاریکی تر یه کتری نادۆزینه وه. ولاتیکی مهزن له پرۆسه ی داخستنی دهرگا
 گوره کانیه تی له پشت مندا پاش سهردانیکی کورت. هه ستم به ئاره زوویکی
 دپندانه کرد بو وهرچه رخان بو دواوه، بو گه رانه وه بو ژیانیک که له سه ر گپرکان
 بوو، هه روا بو دووباره دۆزینه وه ی کچه شازاده کمه و ته واو کردنی موغامه ره که.
 نه کردنی گه مژه ییک بوو له منه وه. کردنی شتیکی واش ده بیته شیتی، به لام
 دیسان وهرچه رخان به ره و نیشتمان و به ره و نه و (هیمنییه) سهیره ی تانکیک
 له به ره ی جهنگدا ده بی، هه ر گه مژه یی بوو. راسته نه و بارودۆخه ی که ده بی
 یه کیکی وه کو من له یه کیه تی سو فیه تدا له ژیریدا بژی، نامرۆقانه بوو، به لام
 خو له ناو تانکیکی شدا هه روا بوو، سه ره رای نه وه ش پرپوچ بوون، به بی
 بوونی جیاوازی، لوتکه فریوده ره کان که له بناریاندا پیویسته تو کۆشش
 بکه ی، بارگه ی برسیه تی و تی نوویه تی بگری، ئنجا له پاشاندا سه رکه وی. من
 ده گه رامه وه جیگاییک که ده سته کانم جگه له گولله توپ هیچی تریان
 نه ده دۆزییه وه و، مرۆفیش ناتوانی یاری به مانه بکات. هیچ شتیکی پرونادات
 کاتی پیاو په نجه ی بخاته سه ر نوکی گولله توپیک.

سندروقه ماسییه کمان هینا و له گهل خوماندا بردمانه سهر یه کیك له فارگونه کانه وه، نجا که شه مهنده فهره که که و ته پریشتن، له ژیر لورییه بارکراوه کاندا خومان لی که وت. به دریژی پوژی پاشتر باران نه وه ستا، به لام نیمه له ژیر مشه ماکاندا بووین و تهر نه بووین. له ویشدا دانیشتین، ماسییه کانمان خوارد، نووستین، بیزارانه قسه مان کرد. دوو هاوپییه که م زور بیزار کهر بوون.

ههر دوو کیان نازی بوون و باوه پریان و ابوو که نیمه سهر که و تووین، باوه پریان و ابوو که ده توانین ولاتیکی و اگه وره ببه زینین. یه کیکیان ناوی جورجینس و نه وی تریشیان بارترام بوو.

له یوقاروژ، له پوژه لاتی دۆن، شه مهنده فهره که وه ستا و هیچی تر نه پریشتن. که میك له دهره وهی شاره که، نه خشه که ی خومانمان خسته بهر لیکولینه وه و گه یشتینه نه و بریاره ی که نیمه ده بی دهری دوو سه د میلیک له پوژه لاتی (قورونیش) دا بین. نیمه ده بی به لایه نی که مه وه بگه یینه شه ست یان هفتا میلی خواروی (قبرونیش) پیش نه وه ی به هیوای دوزینه وه ی نه لمانه کان بین له و به ره ی پووباری دۆن که نیمه ی لیین، چونکه نیمه ده مان زانی که له باکووری (قبرونیش) دا پروسه کان له پوژناوای پووباره که ن و کونترولی هه موو پرد و ته نکاوه کانیا ن کردوه.

شارپییه که پر بوو له سهرباز، توپخانه و، لوری، به لام نیمه نه مان ده ویرا داوای هه لگرتنمانیا ن لییکه یین، چونکه ههر ته نیا من زمانی پروسیم ده زانی. پولیسی سهربازی پروس له هه موو شوینی کدا هه بوون و، ههر له بهر نه م هویه ش نیمه له کاتی پوژدا خومان ده شارده وه.

له نزيك ساكمانكا له لايه ن دهره جه دارئكي پروسه وه بانگ كراين. نهو لورييه گوره يه ي كه به تهنيا سه فري پي ده كرد، له ناو قوردا چه قيبوو. پاش نهوي يازمه تيمان دا بو دهر باز كردني، گولله يه كم لي دا و به دله كه يم له بهر خو م كرد. من نهو كار هم كرد به بي نهوي بزانم چي ده كم، نه مه تهنيا شتيك بوو كه ده بوايه بكرئت. له ژير چهند ده وه نيكد ا دريژمان كرد و ئنجا لورييه كه م ليخوري و دووانه كه ي تريش له پشته وه دانيشتن. له كابينه ي ليخوري نه كه دا ره شاشيكي ئوتوماتيكي م دوزيه وه له گه ل چهند نارنجو كيك. پيم له سه ر سكله تهره كه دا گرت و سه دو پينج ميلي كمان بر ي بهر له وي پيترولمان لي بر ي، ئنجا لورييه كه مان به جي هيشت و به پي كه وتينه ري، ره شاشه كه م له گه ل خو م دا برد. له نا وه ندي گه رده لووله كه نزيك ده بو ينه وه.

پوژي پاشتر گويمان له توپه كان ده بوو. شتيكي سه ير بوو كه دووباره گويمان ليان بيته وه. كه شه و داهات ناسو سووريكي خويناوي بوو. له گوندي (جلانسك) ي بوردومان كراودا خو مان له كه لاهه يه كدا شارده وه، به لام له وي دا چاك نه خه وتين، تهنيا سي ميل له به رهي جه نگو وه دوور بوو، بويه گرمه ي توپخانه گوچكه ي كه ر ده كرد. نه وه نده له ميژيش بوو كه گويمان لي نه بوو بوو بويه به بووني نهو گرمانه تواناي خه وتنمان نه ما، به م جو ره نه عسا بمان تووشي گرژي ببوون كاتي ك، پاش تاريكي كه وتن، به ره و خه نده كه كان به ري كه وتين.

ناو ناوه گولله توپ به سه ر سه رمانه وه ونه يان دهات، له سه ر زه وي دا ته په يان دهات و به گرمه يه كي گوره وه ده ته قينه وه و خو ل و به ردو ناسن به ده وره به رماندا لوليان ده خوارد. چهند سه عاتي كمان پي چوو تا گه يشتينه

خەندەكى پروسەكانەو، كە لەویدا كونيكمان بۆ خۆحەشاردان دۆزىيەو، لىيى
 پاكشاين و بە ئاگادارىيەو چاومان بېرى بوو، دووان كە پەشاشىكى قورسىيان
 لا بوو. لە ساتىكى گونجاودا پەلامارمان دان و سەرمان پەپراندىن و، ئنجا لەم سەر
 بۆ ئەو سەرى سەنگەرى خەندەكەكانيانەو بەتوندىي پەلامارمان داو بەخىرايى
 بەرەو لايەكەى تر پامان كرد. لە ناو پراستى زەوى بىلایەندا خۆمان لە
 حەشارگەيەكدا خزاندى. دەرکەوتنى لە ناکاومان هەلچوونىكى هيسىتيرىيانەى
 ئاگر بارانى دەست پىكرد لە هەردوو لاو بەچەكى هەمە عيارو بەهەموو جۆرە
 گېرو پروناكيبەك. ماوہيەكى زۆرى خاياند تا شتەكان بەئەندازەيەكى باش بۆ
 ئىمە هئور بوونەو تا لە حەشارگەكان دەرىپەرىن و دوايىن كۆشمان بەدەين لە
 بەردەم سەنگەرى ئەلمانەكان، هەر لەو كاتەى ئىمە لەوى بووين پەشاشىكى
 ئەلمانى دەستريژىكى لى كردىن و جورجىنس بەھاوارىكەو بەدەمدا كەوت و
 مرد، ئەمە ناسوودەيىك بوو، هەر لەبەرئەو پىويستى نەكرد ئىمە هەلىبگىرىن،
 من و بارتىرام پامان كرد و، ھاوارمان كرد لىمان مەدەن ! ئىمە سەرىيازى
 ئەلمانىن!

بەلەرزە لەرزو هەناسە بركىو خۆمان كوتايە ناو خەندەكەكە و يەكسەر
 براينە لاي فەرماندەى دەستەكەو. پاش چەند پىرسىارىك ئىمەى گەپراندەو بۆ
 بنكەى فەرماندەيى فەوجەكە، كە لەویدا ژەمىك خۆراك و شوينىكمان پىدرا بۆ
 نووستن.

جا له پاشاندا ئەو ئەوەندە گیل بوو که باوەرێ به بەرستاریک کرد که نەیتوانی زمانی خۆی بگریت. خۆشت هزری باقیه کهی تر بکهوه. به یانییه کیان له کاتی ناو بانگکردندا پیاوه پیره که ئەم کورته ههواله ی بو ئیمه خویندهوه :

- گیفریتەر هانز برور، که سەر به سهریهی ژماره (۵)ی به تالیونی (۲۷)ی تانکه، له رۆژی (۱۲)ی نیساندا حوکمی مردنی به سەر درا به هۆی ئەو سوکایه تییهی بهرامبەر به اورا دا کردی به وهی که به ئەنقەست پێی خۆی به هۆی زنجیری تانکه وه وردو خاش کرد. روو رهشیی و بی شه ره فیی به رده وامی بو مایه وه. له (۲۴)ی نیساندا له بریسلو حوکمی مردنی به سهردا جیبه جی کرا.

ئەمه تا ئەندازه که چۆنیهتی دارشتنی وشه کان بوو. پیره ئان پگیکی له پایه کهی داو، پورتاش پیکه نینگی خه مگینی پیداهات ! " نه خیر، هیچ سوودیکی نییه خۆت بیکه یت "

من دانیستم تا بو ئۆرسولوو بو دایکم بنووسم و پیمان بلیم که خه ریکم مۆله تیگی درێژخایهن له م ههفته یه دا وه رده گرم. هه ر ئەو ئیواره یه بانگ کرامه لای فه رمانده ی سریه که. میر دانیشتبوو، له سه ر کورسیه کدا پالی دابوووه و به بی ده نگیه وه به توره یی سه یریکی کردم. پاش ماوه یه که ده می کرده وه :

- چۆن وێرات به م رووقایمییه وه له پشت سه ری فه رمانده ی سریه که ته وه داواکاریی مۆله ت پێشکه ش بکه ی !

منیش وه لأم دابه وه " من داواکاریی مۆله ت وه رگرتنم نه کردوو، که گه رامه وه کوئۆنیل خۆی گوتی ده بی وه ری بگری "

- مۆله ته که ت سه رابه وه، له م سریه دا منم بریاری ئەوه ده ده م کی مۆله ت وه رده گری، ده توانی برۆی.

میری خویری

- هو زیندان نشینەکان، بەرەو پیش بۆ خاکی رووسیا !".
هەر دەستبەجێ چەند ھاواریک ھەستا و بەخیرایی لە میانەى نالەییەکی مەرگ
ئاوھردا ئاوا بوو. تانکی ژمارە ۵۲۴ لە زەوی نەرماندا چەقی بوو، ئەو پینچ
کەسەشی پان کردبوووە کە ھاوپتەمان میر فەرمانی پیدابوون لەسەر روو لەژێر
تانکەکەدا رابکشین.

بۆ ساتیک بیدەنگییەکی کوشندە بانی کیشا، ئنجا ھاواریک لە
سرییەکەو ھەلسا. ھەرکە پینچ لاشە شیوینراوھەش راکیشرانە دەرەو ھەر
بۆ ساتیک تییان راما، ھەر دەتگوت تەواویی شتەکە ھیچ پەیوھندییەکی بە
ئەو ھەو ھیە.

* * * * *

ھەریەک لە ئیمە کورتە بیلگی ھیزی پیادەى پیدرا بۆ ئەو ھە مینی پی
ھەلکەنین، ئنجا ئامادە بووین بۆ چوون بەرەو زەوی بیلیەن. کات ۲۱ بوو. ھەر
شتیکی کە دەنگی لیو ھەتات و ئیمەى ئاشکرا دەکرد لە - شووشە، دەمامکی
گان، خوودە و تۆرج - ھەموویانمان لە پەناگەى خۆماندا بەجیھشت. تەنیا
چەکیک کە پیمان بوو بریتی بوو لە دەمانچە، چەقو لەگەل ھەندى نارنجوکی
بچووک. پورتا تەفەنگە رووسییە قەناسەکەى خۆی پیبوو کە ھەمیشە لەگەل
خۆیدا ھەئیدەگرت. ھەر پیش ئەو ھەى لە خەندەکەو ھە بیینە دەرەو ھاوپتەمان

میر هات بمان بینیت و ئۆبەر لیفتنانت قون بارنگ له گه لیدا بوو. میر وهك عاده تی له خوئی بایی بوو. گوتی :

- خویرینه، کاره که ی خوئان به ته واوی بکن.

بی نهوی هیچ گوئی به هاو پتمان بدات، قون بارنگ ته وقه ی له گه ل هه مووان کرد و به ختیکی باشی بو خواستن.

پیره ئان ئیشاره تی دا، به سهر سه نگه ره که دا خشین و به ناو به ره به سستی تیلد ره کانی خو ماندا په لامارمان برد. پاش نه مه مه و دایه کی دریز و پر مه ترسی و کراوه هه بوو که ده بوایه به بهرترین خیراییه وه بیپرین، که له نیوه ی پنگای په پینه وه نزیك بووینه وه، گولله یه کی پروناک کردنه وه هه لدر و تاریکایی کرد به پروناکییه کی سپی بریقه دار. خو مان به زهوی دادا و پراکشاین و به ته واوی هه ستمان له خو مان بری. که نه و شاشه پروناکییانه به ره و خوار ده کرین بچوو کترین جوولانه وه یه کسه ره ده بینریت، هه موو جوولانه وه یه کیش له زهوی بیلایه ندا به دوژمنکارانه داده نرا. پروناکییه که ش ماوه ییکی گه لیک دریز ی پیچوو تا له زهویدا نقووم بوو.

ئیمه ده ره پرین و دیسان په لامارمان هیئا، به لام ته نیا چند هه نگاوی کمان نابوو که دووباره پروناکییه کی تر به سه رمانه وه بریقه ی هات. پیره ئان بیبه زه ییانه جوینی دا.

- نه گه ره نه مه ماوه ییکی دریزتر بخایه نیت نه و که سمان به سه لامه تی ده رناچین. بوخاتری خوا نه م ئیواره یه رووسه کان چییان لیقه و ماوه، نه م هه موو زبله ده نیرن ؟.

جووته نیشانه پروناکییه کی دی به فیشکه کردنه وه که وتنه خوار و، ئنجا وه ستانیك پرویدا که تیایدا گه یشتینه تیلی رووسه کان. له سه ره پشتمان

پراکشاین و به تیل بره‌کانمانه‌وه ده‌ستمان به پیرینی تیله‌کان کرد و ئەو تیلانە به قرته‌کردنیکی بچووکه‌وه دووکه‌رت دەبوون و لوولیان دەخوارد. پاشان ترسناکترین بەشی کاره‌که هات : لەسەر زگ پراکشان، تۆپە‌له تیل‌دپریکی تیکچرژاویش بەسەر سەرمانه‌وه، دەبوايه به شیشه ئاسنیکی دریز و باریک زهوی پیشکنین و مینه‌کان بدۆزینه‌وه. ئەو مینانە له ته‌خته دروست کرابوون، بۆی میندۆزەرە‌وه‌مان به‌کار نه‌دهینا.

ئەمە به‌هیچ جۆریک کاری یه‌که‌کانی تانک نه‌بوو، ئەوهی که پیشمان سپی‌ررابوو بیکه‌ین هه‌مووی له‌مەر میری خویری و ئەو ئاره‌زووهی بوو بۆ له‌به‌رکردنی خاچی ئاسنین. ئەو داوای له‌ فه‌رماندهی فه‌وجه‌که کردبوو که ئەو کاره به فه‌وجه‌که‌ی ئەو بسپیری‌ت. کارمان ته‌نیا ئەوه نه‌بوو که نه‌خشه‌ی کینگه‌کانی مین بکیشین، به‌لکو ده‌بوايه هه‌ندیک له‌و مینانە ده‌ریئین و دووباره له‌و ریچکانه‌دا دایان بنیینه‌وه که پروسه‌کان به‌تالیی بۆ خوئیانیان هیشتبوونه‌وه بۆ ئەوهی له‌کاتی په‌لامارداندا به‌کاریان بهینن. به‌م کاره‌شمان ئیمه ریچکه‌ی تازه‌مان دروست ده‌کرد که ته‌نیا هه‌ر خۆمان ده‌مان زانین و له‌کاتی په‌لاماردانی‌شماندا به‌کارمان ده‌ینان.

هه‌ر چه‌نده من له هه‌لکه‌ندنی ئەو شه‌یتانانەدا هیچ شاره‌زاییکم نه‌بوو، به‌لام ئەو تاکه سهره‌ر مه‌ی که هه‌مان بوو، به‌ من سپی‌ررا بوو، پیشم گوترا بوو که به‌ لاریی له‌ زه‌ویدا بیچه‌قیئم. له‌ میانه‌ی یه‌ک دوو ساته وه‌ختدا سهره‌ر مه‌که به‌ر شتیکی ره‌ق که‌وت.

به‌ هیواشی بانگم کرد " پیره‌ئان "

به‌ خشین بۆ لای من هات.

چرپاندى " يەككىيانت دۆزىيەره ؟ "

- وا بزانم.

سەرە پرمەكەي وەرگرت و بە ئاگادارييهوه زهوييهكەي پشكنى.

- ئەوه زۆر چاكە. تۆ پارويكت دەستكە وتوو. ئىستاش ئاگادار بە نەبادا

ئەويش پارويكى دەستكە ویت.

مىنەكەي لەسەر نەخشەكەي نیشانکرد و پاش ئەوه بەخىرايى يەك

بەدواي يەك مىنەكانمان دۆزىنەوه. ھەرکە تەواويى كىنگەكە لەسەر نەخشەدا

دەستنىشانكرا، ژمارەيەكيانمان لى ھەلكەندن و دووبارە لە شوينىكى تردا

دامان نانەوه. كاريكى زۆر ميشك ماندووكەر بوو، چونكە كەمترين دەنگ ئىمەي

تيا دەبرد. خەريك بوو تەواو بين كە گوللەيىكى پووناك كردنەوه راست بەسەر

سەرمانەوه تەقييهوه، من ئەو كاتە دەپويشتم و مينيكم لە باوہش گرتبوو، خۆم

بە زەوى دادا و بۇ نزيكەي شەست چركەي بى كۆتايى بە لە باوہش گرتنى ئەو

شەتە بەرزەتەقەوه پاكشام.

لە بەرەبەياندا ھەموومان بەبى زيان گەراينەوه. بۇ چوار شەوى بەدواي

يەكدا دەرچوونمان ھەبوو. ئىمە زۆر بەختەوەر بووين، چونكە كەسمان تووشى

ھىچ شتىك نەبوو.

كاتىكيش پامان گەياند كە كار لە كىنگەي مىندا تەواو بوو، ھاوپتمان

مىر پىكەننىكى درۆزنانەي ھاتى.

- دەلىن تەواو، ئىوہ لە چەند ھەشارگەيەكدا لىرەولەوى لىي پاكشابوون و

پرخەتان دەھات، ھەي بى نرخينە، من چەند جاريك نيشانە پووناكىم ھەلدا،

تەنانەت جاريكيش ھىچ نيشانەيەكتان ديار نەبوو، بەلام ئىوہ ناتوانن گالته بە

من بکەن، ئىوہ ھەي ئازەلە نەفرەت ئەنگىزەكان. ئىوہ دەبى خۆتان و

نه خشه کانتان له کاتر میږ (۲۲) دا لیږه ناماده بن و من له گه لټان دیم و ده چین
کاره گلاوه که تان به سهر ده کهینه وه. تنگه یشتن ؟.

پیره ئان وه لامي دایه وه " به لئی، هیر هارپتمان "، ئنجا و هرچه رخانیکي
وای کرد که قورپی پژانده سهر فرمانده شیته که ی سریه که مان.

کاتیکیش پیکه وه له گه ل میری خویریدا ریمان گرتنه بهر به ناو زه وی
بیلايه ندا به ره و کیلگه ی مین، مانگ بهر ز بوو. له که ندیکي دریردا چوینه خوار
که رووسه کان ئیمه یان لیوه نه ده دیت، به لام له ویدا مینه کان وه ک ماسی
قوتو و به ندکراو له یه ک نزیك بوون. میر چووه پیشه وه، له سهر نه و نه خشه یه ی
که پیره ئان پیی دابوو به دوا ی ریچکه به تاله کاندا ده گه را، هر یه کسه ریش
پیره ئان به دوا یه وه بوو، نه ویش نه خشه یه کی ده خوینده وه، چونکه سرجه می
ئیمه هه موو کیلگه که مان به ته واری ده ناسی.

میر به لای راستدا چوو. ئیمه ش هه موومان وه ستاین و به هیمنی
پراکشاین. ده پازده یارده ییک له ناو کیلگه ی میندا رویشتن و هیچ پرووی نه دا.
ئنجا هه سستی کرد که ته نیایه. نه یویرا وه کو که خو ی پیی خوش بوو تیمان
بخوریت، چونکه نه مه سهرنجی رووسه کانی راده کیشا.

به نهرمییه وه فیشکاندی " بو خاتری خوا نه مه مانای چیه ؟ ئیوه نه ی
تاوانبارانی بوگن، شوینم که ون، وه ک فرمانم پیدابوون نه گینا ده تان گرم و
دادگایی سهر بازیتان ده که م ! " .

پیره ئان به نیوه هه ستانیکه وه و به پیکه نینه وه گوتی: " هه موو شتیک له
بابهت توو دادگایی کردنی سهر بازیته وه ته و او بووه، بویه له ماوه ی پینج
ده فیه دا ده بیه گوشتی قیمه کراو، تیده گه ی چیم گوت ؟ " .
میر به په شوکاو ییه وه سهری نه و نه خشه یه ی کرد که به ده سستییه وه گرتبوو.

پورتا گوتى: " بەلى، چاۋ لە نەخشەكەت بېرە ھەي ___ . تەنیا جىاۋازىيەكى بچووك ھەيە لە نىۋان نەخشەكەي تۆ و ھىنەكەي ئىمە. تۆ، وەكو ئەفسەرىك، بېگومان نەخشەيەكى باشترت لە ھى ئىمە ھەيە، بۆيە ئىمە پىمان وايە ھەندى لە نىشانە سوورەكانت لەلای راستدا بۆ دابىنن لەجىاتى لای چەپ بۆيە نابى بلى ئىمە شتمان بۆ تۆ نەكردوۋە "

لە دوو دەقىقەي دوايىدا ھەموومان پېر بەدەم پىي پىكەنن، ئنجا پورتا تەنگە قەناسەكەي سوار كرد و بانگى كرد " ئىستاش، ھۆ ئەفسەرە خوڭپىيەكە، سەمايەكمان بۆ بكة ئەگىنا فېشەكىك دەخىۋىنمە ورتت "

بە پەنگى ھەلبىزپكاۋەو، مېر ھەنگاۋ بەھەنگاۋ دەستى بەگەشتى گەرانەوە كرد، بەلام تەنیا يەك دوو ياردە بەرەو ئىمە ھاتبوۋ كە گىرمەيىكى گەرە لە تەنگەكەي پورتاۋە ھات و پەمبەي لە شانى مېرەو ھىنا. بە پراۋەستايىي بەملاۋ بەولادا ھات و لەتاۋ نازاردا نالەيەكى ھاتى و خوڭن لە شانە شكاۋەكەيەو بەرەو سىنگى ھاتە خوار.

پورتا فېشكاندى " ھەلپەرە، ھەي مەلەوونى خوڭپىيە. بەخوشىيەو سەما بكة ! خەرىكىن لىرە دەھۆلەكان نامادە دەكەين لەگەل تەنگە بچكۆلەكانمان، ئەوانەي كە خۆت فېرت كردين بەكارىان بەننن ! "

پېرەئان دەمانچە قورسەكەي خۆي دەرھىنا و گوللەيەكى بەناۋ لاقەكانى مېرەو ھا، ئەۋىش بازىكى ۋاي دا دەتگوت جۆرە سەماكرىنكە. سىتىگ، پلوتۆ و من و ئەۋانى تىرىش لە دەستەكەدا لەبەردەم ئەفسەرە لەرزىۋە قاچ تىكناۋەكەدا گوللەمان بە زەۋىيەو ھا.

كە كەوتە خوارەو، يەكەم مینە - زەوی تەقییەو، بە ھەوادا بەرزى كەردەو. پینج جارەن بەرکەوتنى كەوتنەكەى مینىكى تری دەتەقاندەو، ئنجا دەست كرا بەھەلدانى گوللە پروناكییەكان، چونكە تەقینەو، كان تەواوی ناوچەكەى خستە ئاگادارییەو. پەشاشەكان دەستیان پیکرد و ناوئاوھش گرمەى نارۆشنى مۆرتەریك دەھات. لەبەرى ئەلمانەكانەو، نیشانە سوورى پروناك كەردنەو، بەرەو ئاسمان ھەلدەن، پینمایى تۆپخانەى دەكرد بۆ ئەو، بەرەستىكى ئاگر بخاتە بەردەم ھیلەكانى پروسەو. پروسەكانیش نیشارەتى خۆیانیان نارد و داواى بەرەستىكیان كرد لەسەر ھیلە ئەلمانەكانەو، ھەردوو لا پینیان وا بوو لایەكەى تر خەرىكى پەلاماردانە.

گەردەلوولەكە وەكو باوبۆرائىكى توند بەسەرماندا ھاتە خوار، زەویش وەكو دیوارىك بەرز بوو، بە ھەلدەوان خۆمان خزانە پەناگەيەك و لەوى ماوھى دوو كاتژمیر لىنى پالکەوتین بەر لەوھى ئاوازە دوو لایەنەكە ھىمن بىیتەو، پاش ماوھىكەى كەم خۆمان تىھەلدایە ناو كەندەكەكانى خۆمانەو، پیرەئان گوزارشتەكەى بۆ ئۆبەرلیفتنانت بارنگ گىراپەو :

- ھىر ئۆبەرلیفتنانت ! ئەنتەرۆفیزەر بىر راپۆرتى خۆى دەدات لەگەل دەستەى (۲) لە ئىستىتلاەو، كە كارىان لە كىلگەكانى دوژمندا دەكرد. ئىستىتلاەكە بەپىنى پلان بەرپۆھچوو بە فەرماندەى ھاوپتمان میر. ھاوپتمان كوژرا، چونكە سەرەراى ئاگادار كەردنەو، لەلایەن دەستەكەو، ئەو سوورپوو لەسەر چوونە ناو كىلگەى مینى دوژمنەو.

بارنگ بەبایەخەوہ سەیرئەکی ئیمەیی کرد. چاوەکانی بەسەر یەکە یەکەمان تێپەرین و ماوەیەکی ش لەسەر دەموچاوی ھەر یەکی کمان دەوستان. من قەت چاوی وا پەر لە مرقایەتی و خەمباریم نەدیوون وەکو ھی ئەو.

– ھاوێتمان مێر کوژرا ؟ چاکە، ئەمە یە جەنگ و پروداوەکان. ئەنتیرو فیزەر بیر، گروپەکەیی خۆت ببەوہ بۆ پەناگە. کەرتی (۲) کارئەکی زۆر چاکی لە کێلگەیی میندا ئەنجام داوہ. منیش راپۆرتئیک لەم بارە یەوہ بۆ ئەفسەری فەرماندە دەنێرم. سلۆئیک کرد. دوو پەنجە لەسەر پۆخی کلاوہکەیی و ئنجا گەراپەوہ بۆ پەناگەکەیی خۆی.

پیرەئان گرزئییەوہ، ئەو نەدەیی ئەو لە ژیاندا بیئت، ھیچ راوہ خوێرئییەکی تر لە سەرییەیی ژمارە (۵) دا نابیئت.

پۆرتا بەدڵخۆشییەوہ گوتی: " تێبئینی تەقلە خواردنەکانی ئەو خوێرئییەتان کرد کاتی مینە خۆشەویستە بچکۆلانەکانمان لە پاشەلی دەچەقین ؟ حەتمەن دالی پیرە مامۆستای جمناستیکیی ئەوی شاد کردوہ کە بینووییەتی."

ئەمە بوو وتاری ماتەمینی بەسەر ھاوێتمان مێر، ئەو بورژوازییە ئەلمانییەیی کە زۆر لەوہ بچووکتر بوو بچئتە جەنگ و ببی بە شتئیک.

- چی؟ ئەوان دووان نەبوون؟

پلۆتۆ ھاواریکی کرد و بەدوای پۆرتا و کچەکاندا کەوت. ھەر زوو لەبەر چاوان
بزر بوون، بەلام ئیمە گویمان ھەر لە ھاواری درێژی ئەو دوو کچە خڕپنە دەبوو.
پیرەئان بەپیکەنینەوہ گوتی: " بۆ ماوہی دوو سەعاتی تر ناپانینینەوہ "
باقییەکەى ترمان دووبارە لەناو گزویا درێژەکاندا لێی پالکەوتین، لەویدا لێی
پالکەوتین و خەونمان بینی و چاودێری دووکەلی پایبەکانی خۆمانمان کرد، بەھیمینیش
باسی ئەو ھاوارییانەمان کرد کہ هیچی تر لەگەڵماندا نەبوون.

كوپينه، تير بخهون

به يانينيان زوو له ههواي بيگردهوه كه دههاتينه ناو كوئيتي قهرهبالغي جووتيارانهوه، بوگه نيبى نهوى بهس بوو بو نهوهى پياو بخات، به لام ههتا له گهل نهو شوينه شدا راډيى و، له ماوهى چهند دهقيقه ييكي كه مدا هاوپرى له گهل پرخه وپخهى پروسه كاندا دهكه ويته خهو. ئيمه ده مان زانى كه ژنه كه به دههه نه خوئى TB (نه خوئى سيلهوه) دا پرزابوو، به لام نه مه چى تيايه ؟ تو بى سى دوو ميكروبت له گهل شته كانى ترى وهك : نه سپى، مشك و پيسايى قبول كردوه.

پالكو و تنه كه مان نه وهندهى نه خاياند كه پروسه له خهوه ههستاوه كان به ناگايان هي ناين. پورتا جنبووى پيدان. پيره پروسه كه به هيمنييه وه به لام به توندييه وه وه لامى دايه وه :-

- بيدهنگ به كاكي سه ريز و، بو خوئ بخهوه ! .

پاش يهك سه عات مريشكيك خوئى و جووجه له كانى به قرته قرته وه هات و كه پيى له ده موچاوى پورتا نا به يه كجاريى نارامى ليئه لگيرا، وه كو فيشهك له ناو كاوكوئته وه ده رپه رپى و، ملى مريشكه كهى گرت و به په نجهى دوشاومرزه شه قىكى خيوانده ده موچاوى و هاوارى كرد :-

- خوئ و بيچووه بيژييه كانت ليئه ده رچن، تو نهى مريشكه بى حه يايه كه.

ئنج مريشكه كهى له په نجه ره كه وه فريدا و ده ستي كرد به وه ده رنانى جووجه له زهندهق چووه كان له ده رگا كه وه. نهو كاره بووكه كهى وا ليكرد به

ھەلەداوان بىتت و، دەست بە ھاوارکردن بکات. پورتا بە سەرىدا ھاراندی " پىئويستىم بە نارامىيە ! "، جىئويشى پىندا تا بووکه که مىزاجى لە دەستدا و بە چەمچە يەکی گەورە بە توندىی لە سەرى دا، ئىمەش ھەموومان دامانە قاقای پىکەنن، ئەمەش پورتای بە تەواوی شىت کرد. بە تاقى کراسەو بە دواى ژنە که کەوت، دامىنى کراسەکەى لە ھەوادا بە سەر لاقە لاوازەکانى لەرەلەريان بوو. بە ناو کىنگە کەدا کەوت، پروسەکان بە دەم پىکەننەو ھاواريان دەکرد، پاش ماو یەکی کەم بە ھەناسە بپکى گەرايەو، دەرگاگەى وا بە توندىی داخست که تەواوی کۆلىتەکەى ھەژاند، سەرى لە پەنجەرە کەو دەرهینا و ھاواری کرد :-
 - دەمەوی بخەوم، ئەو کەسەى ئەو جارەى خەوم لى بزەپىنى دەکوژى، گرم - گرم، تەواو، مرد ! نزيك نیوہ پۆ بە ناگا ھاتین و، من خوراکم لە لۆرىيە چىشتخانە کەو ھینا. یە کەم جار بوو شتى باشمان دەخوارد، شورباى نۆک. لە گەنەکانمان تەواو پپر کران ئىمەش و ھەکو ئازەل قوتمان دەدا. کاتىکیش که لە گەنەکانى خۆمانمان بە تەواوی لىستەو ئنجا بامان دایەو سەر پرىسکە يەک که ستيگ لە مألەو ھە ناردبووی. چپس و، کىکی بچووک و پارچە گوشتىکی دووکه لکراوی گەورەى لە ناو بوو. شتەکانمان ھەلگرتنە دەرى بۆ سەر مېزىک که بە تەنىشت ئاو دەستەو دەمان نابوو. پورتاش شووشە يەک قۆدکای ھەبوو.

ئاودەستە کەمان وا دروست کردبوو که بتوانن بەرامبەر بە يەکتري دابنیشین و مېزەگەش لە نىوانمان بىت. دواى خۆ تەنھا کردنمان دەستە کاغەزە گرىساويیەکەى خۆمانمان دەرھینا و دەستمان بە یاری کرد. کىکمان بۆ خۆمان دەخوارد و، ناو بە ناویش پارچە گوشتىکمان بۆ خۆمان دەبپرى. شووشەکە بەشى کردین. پەرداخ، فنجان و دۆلکە کەل و پەلئى جوانکاری بوون و دەمىک بوو بەشتى نا پىويست و ژنانەمان دانا بوون. جا لەوى ھەر پىنجمان بە پانتۆلى داکنراو تا ئەژنۆمان، دانىشتبووین دەمان خواردو دەمان خواردەو ھەو و یاری

كاغەزىشمان دەكرد جگەرەمان دەكىشاو سوحبەتمان دەكرد، ئەمەى بۇى
ھاتبووين دەمان كەردو لەزەتمان لە ژيان وەردەگرت. پاشەلە پروتەكانمان بە
شادىيەو بە دەم خەلکانى سەر شەقامى گونەكەو دەگرژىنەو، چونكە
ئاودەستەكە كەوتبوو سەر بەرزايىك كە لەوئو بەچاكى ھەموو لايىكمان لى
ديار بوو، وەكو چۇن خەلكىش بەچاكى ئىمەى لى ديار بوو. بالندەيەك لەناو
دارستاندا دەيخوئندو لە تەنىشتىشمانەو سەگىك بەسستى لەبەر گەرمىى
خۆرەتاوى پايزدا چوار پەلى درىژ كەردبوو. لە كىلگەيەكىشدا چەند ژنىك
گۆرانىيەكى پروسىيان دەچراند.

جارى ئىوارە دانەھاتبوو كە پروسەكان لە كىلگەكانيانەو بەرەو مال
بوونەو، ئىمەش بەتەمبەلىيەو لەو خۆشىى و ھىمىيەدا ھەستايىنەو
گەراينەو بۇ كووخەكەمان.

پاش نىوەرۇيەكيان، پىرەئان و فەرماندەكانى ترى تانك بانگ كرانە لای
فەرماندەى سىرىيەكە. دواى سەعاتىكىش كە پىرەئان گەرايەو بەخۆشىيەو
پىيى پاگەياندىن :-

- كورپىنە ھەلمەتىكى بچووكى خۆشمان لەپىشە. دەبى بچىن بۇئەو
دەشتايىيەى پازدە ميل لەخوارووى (نوژى) دايە و لەوى چالىك بۇ كۆنە
سندووقەكە ھەلكەنن تا تەنيا ھەر بورجەكەى لەسەر ئەرزىت. ئىمە لەوى بە
شادىيەو سەر بەخۇ دەبىن و سىيى ميليش لەپشت بەرەى جەنگەو دەبىن، بۇيى
ھىچ تەقەيەك نابىت. لەوئىدا دەمىننەو. گەشە دەكەين و چاوەرى دەبىن، تا
ئەو كاتەى كە پروسەكان لە بەرەى جەنگدا بەسەر سەنگەرەكانماندا دادەدەن،
ئەو كاتە تانكە ھاتووەكانيان تىكدەشكىنن. دەبى بە ھەر نرخیك بىت
سەنگەرەكانمان پىارىزىن، ھەر كە كۆنە سندووقەكەشمان خستە ناو چالەو
كللى ئىش پىكردەنەكە فرى دەدرىت.

پورتا پیکه‌نی و گوتی: " گوتت کلیلی ئیش پیکردن ".
پیره‌ئان گرتییه‌وه: " به‌لی، ئەمه هه‌موو ئەوه‌یه که ناومان برد "
- شتیکی شکۆداره.

چوار کلیلی سپیرمان هه‌بوو.

که‌میڤ پێش به‌ره‌به‌یان گه‌یشتیینه سه‌نگه‌ره تازه‌که‌مان. هه‌ر راسته‌وخۆ ده‌که‌وته ناوه‌پاستی ئه‌و ده‌شتاییه‌ی که گیایه‌که‌ی ئه‌وه‌نده بل‌ند بوو که رێک ده‌وه‌ستاین بۆ ئه‌وه‌ی به‌ سه‌رییه‌وه ببینین. سارد بوو، ئێمه‌ش کل‌وی فه‌روو، پالتۆ، په‌نجه‌وانه‌ی ئه‌ستور و شو‌رتی پێسته‌مان له‌سه‌ر پانتۆلی به‌دله‌ ره‌شه‌کانمانه‌وه له‌به‌ر بوو. له‌به‌رئه‌وه‌ی ته‌نیا دوو بیل و خاک ئه‌ندازێکمان له‌ناو تانکه‌که‌دا پی بوو، ته‌نیا سی‌ که‌س ده‌یان توانی له‌ یه‌ک کاتدا ئیش بکه‌ن، له‌به‌ر سه‌رماش کێپرکییه‌کی گه‌وره‌ که‌وتبووه نیوانیانه‌وه.

پیره‌ئان به‌توندی ده‌ستی درێژ کرد و به‌ده‌نگی‌کی ئاوازداره‌وه گوتی:

- مندالینه، مندالینه، منداله‌ بچکۆلانه‌کان، خو‌ش نییه‌ لی‌ره له‌م شو‌ینه کراوه‌یه‌دا زه‌وی هه‌لکه‌نین. ته‌ماشاکه‌ن، ئیستا خو‌ر هه‌لدی و ئێمه‌ش چی دی ترسی می‌رده‌زمه‌مان نامینیت. وا خه‌ریکه‌ دنیا گه‌رم ده‌بی‌ت و بال‌نده‌کانیش گه‌لیک گۆرانیمان بۆ ده‌لین، جا ئه‌گه‌ر ئێمه‌ش زۆر زۆر باش بین ئه‌وا پیره‌می‌ردی ده‌شتی له‌وانه‌یه‌ بی‌ت و چیرۆکی‌کی درێژ و ئاب‌روو به‌رمان بۆ بگێریته‌وه. ئایا ئیوه هه‌ست به‌ ماچی شه‌نبای ئه‌م ده‌شته‌ ناکه‌ن له‌سه‌ر کولمه‌ لووسه‌کانتان و که‌ چۆن گه‌مه‌ له‌گه‌ڵ بووکه‌کانتان ده‌کات؟

که‌ خو‌ر به‌رزتر بۆوه هه‌ندی‌ک هه‌ماسه‌تمان له‌ ده‌ست دا. ده‌ستمان به‌ ئاره‌قه‌کردن کرد و یه‌ک له‌دوای یه‌ک کراسه‌کانمان داکه‌ند، تا له‌ دواییدا ته‌نیا به‌ شو‌رت و بووته‌کانمانه‌وه ئیشمان ده‌کرد. سه‌ره‌پای ئه‌مه‌ش هه‌ر ئاره‌قه‌مان

دەردەداو، دەستەكانىشمان لەبەر ئىشى ھەلکەندنى زەوى رەقەنى دەشتايى كە
لىيى پانەھاتبووين، پووشان.

پۇرتا بە سەرسامىيەوہ پرسى " پىم بلىن ئىمە سەربازىن يان كرىكارىن
؟ من تەنيا لەبەر قازانجى يەكگرتوو دەمەوى بزەنم.

بەردەوام تانكەكەمان دەپىئا بۆ ئەوہى بزەنن چالەكە وا زوو دەگاتە
قوولايى تەواو، بەلام لەكاتى نيوەپۇدا كە ماوہى حەفت سەعات بوو ھەئەمان
دەكەند، تازە لەنيوہى پىگا بووين. پىرەئەن دەستى بە جوین پىدانى سوپا
كرد، پۇرتاش دىپاكانە پرسىارى لىكرد كە ئايا ھەست بە ماچە نەرمەكانى باي
دەشت ناكە، ئايا دلى بە تىشكە گەرمەكانى پۇژ و بە كارىگەرىيەتى
پەروەردەبيانەى ئىشى بىل خۆش دەبىت ؟ پىرەئەن بە توورەبيەوہ بىلەكەى بۆ
پۇرتا تىپەئەدا و چوو خۆى خزانە بەر سىبەرى تانكەكە.

– بەقەدەر كەوچكە چايەكى تر ھەئەناكەنم. لەم جەنگەدا ھىچى تر چال لىدان
نىيە. شەو باش.

پۇرتا و ستىگ و من بۆ ماوہى نيو سەعات ھەئەمان كەند، كە دەبوایە
پىرەئەن و پلۇتۆ ئىسراھەتەمان پى بەن. پاش كىشەيەكى زۆر بە پرتە و بۆلەوہ
بردەمان بۆ ناو كۆنەكەوہ. دوو سەعاتى پاشتر بە باشىي تىپەپىن، ئىنجا شەفتى
ئەو نيو سەعاتەى كە دەبوایە كارى ھەلکەندنى تىادا بەكەين كەم كرايەوہ بۆ
پازدە دەقىقە، لە دوایىشدا ھەر پىنجمان لەسەر گازى پىشت لىي كەوتىن و لە
ئاسمان پامەين، تواناى ھىچى ترمان نەبوو.

بەلام ئەو چالە ھەر دەبى لىبەرىت، ئەوہيان خۆ لىدەرباز بوونى نەبوو،
بۆيى پاش پالدانەوہيىكى يەك سەعاتىي پىرەئەن و پلۇتۆ ھەسقانە سەر پى و
ھەر زوو ئىمەش بە دوایاندا چووین. لە كاترەمىر پىنجى بەيانى پۇژى دوایىدا
چالەكە تەواو بوو، تانكەكەمان ھىنايە ناوى. لەماوہى چەند ساتىكدا

چادره که مان هه لدا بۆ ئه وهی تیایدا به سه ئینه وه، به لام له بهر بوونمان له شوینیکدا که رهنگبێ پارتیزانه کان تیایدا بلاو بن، شتیکی سروشتی بوو که پاسه وانیی بگرین. ریکنه که وتین له سه ره ئه وهی کێ یه که م نۆبه ت ده گریت. له ناوه پراسستی ئه و مشتومره ماندا پیره نان له نا کا و گو تی:

- من ئه نته رۆ فیزه رم، نابێ پاسه وانیه تی بگرم، ئیوه خۆتان ده بی ئه م کاره ئه نجام ده ن، ئنجا خۆی له به تانییه که لولدا و لیی نووست.
پلۆتۆش هه لیدایی:

- منیش ستابس گیفریته رم، شه وتان شاد مندا له خۆشه ویسته کان.
پورتا گو تی: " ده بیته گالته کردن به سوپا ئه گه ر ئۆ به رفریته ریک له پایه ی خۆی که م کاته وه به هۆی کاریکی وا چه په لی وه ک نه رکێ ئیشکگرتن. ئه م قسانه من و ستیگی وا لیکرد ته ماشای یه کتری بکه ین.
منیش گو تم: " با ئیمه ش نه یکه ین، هیچ پارتیزانیک له م ناوه دا نییه ".
ستیگ به ته سه وه گو تی: " گو یی مه ده یی ".
به م جو ره هه ر پینجمان لیی خه وتین.

یه که م که س که ئه و به یانییه له چادره که ده رچوو ستیگ بوو. ئیمه تیروپشکمان کرد بوو که کێ قاوه ی به یانیمان بۆ بکات، ئه رکه که که وتبووه سه ر ئه و. پینج ده قیقه دوای هه ستانی له ده ره وه هاواری کرد:
- زوو وه رنه ده ر، فه رمانده ی سربیه هات.

له رزمان لیهات، پیمان خۆش نه بوو له کاتژمیر یازده ی به یانیدا له خه ودا بگریین، به لام ئه مه ته نیا بیروکه یه کی گالته جا پیی ستیگ بوو، بۆ یی دووباره خشینه وه دوا وه لیی پالکه وتینه وه و داوای قاوه مان کرد. له دواییدا قاوه مان بۆ کرا. به لام ئه وه نده ی نه برد دوای ته واو کردنی ژه مه خواردنه که مان و لای بردنی که ل و په له کان له لایه ن ستیگه وه که هاواری کرد:

— خىراكەن، دەبى ھەر ئىستا يىنە دەر! پياۋە پىرەكە و كاپتنەكە ھاتن. ھۇ بەرازىنە، خىراكەن ئەم جارەيان راستە.

ئىمە تەنيا ھەر پىكەنن، پۇرتا ۋەلامى دايەۋە و گوتى ئەگەر فەرماندەى سىرىيەكە ئەۋى دەۋى پىۋىستە ستىگ پىنى بلىت كە پۇرتا ئەمپۇ لە مال نىيە، ئەم تىبىنىيە لەلايەن خودى پۇرتاۋە بەجرتىكى زلەۋە بىرا. پىرەئانىش ھەمان شىۋازى بەكارھىنا.

دەنگىك لە دەرەۋە ھات " ھەمووتان ۋەرنە دەرەۋە، ئەمە كىرەۋەيىكى جوانە " دەنگەكە ھى فەرماندەى سىرىيە بوو.

بەتەۋاۋىي كەۋتىن. كاتىكىش بە ئاگادارىيەۋە پىۋەپىۋى ھەردوۋ ئۆتۈمبىلەكە ۋەستىن كە لەتەنىشت چالەكەمانەۋە ۋەستابوون، جل و بەرگمان بە دەگمەن پىنى دەگوترا نىزامىي. فەرماندەى سىرىيە بە توۋرەيىۋە تىمان پاما. دەرپىنەكانى ئۆبەرلىقتانن قۇن بىرىنگىش زۇر بە زەحمەت دەركىان پىدەكرا. ئىمە ھەر لە نوكتەيەك دەچۋىن لە لاپەرەيەكى گالته جارىدا. پىرەئان شۇرتى خاكى و، گۆرىە و كراسىكى دامەن پىسى لەبەر بوو. پۇرتا پانتۇلى مەشقردنى لەبەر بوو، كە كۇتايىيەكەى لەناۋ گۆرەۋىيەكانى ئاخى بوو، دەستەسپىكى سوورى ئاگرىنىي لە دەۋرى ملىدا پىچابوو. كراسەكەى پلۇتۇش لەناۋ پانتۇلەكەيەۋە دەرچوو بوو، دەسروكەكى سەۋزىشى ۋەك عەمامە لەسەرى بەستبوو.

فەرماندەى سىرىيە بەسەر پىرەئاندا گرماندى " تۆ بەرپىسىارى لەم تانكە؟ " چاۋىلكە تاك چاۋەكەشى پەشېننە بىرقەى دەدا.

— بەلى، ھىرئۆبەرىست.

— باشە، بۇ خاترى خوا ئەتۇ بىر لە چى دەكەيەۋە نابى پاپۇرتىكت لىۋەرگرم؟

پیره ئان به ږاگردنه وه بهره و ئۆتۆمبیلی فرمانده وه چوو، پیلاره
لاستیکه کانی لیک دا و به شیوازیکی نیزامی له م دهشته هیمنه دا هاواری لی
ههستا :

- هیروبه رست ! نه نتیرۆفیزهر بیر ږاده گه یینی که تانکی ۱ سهر به کهرتی ۲
هیچ شتیکی تایبه تی نییه که باسی لئوه بکریت.

ده موچاروی فرمانده ی سربیه که هه لبرکا .

گوتی: " که واته هیچ شتیکی تایبه تیت پی نییه بیلینیت، به لام من پیمه "
ئنجا سه رزه نشت کراین .

پاشان قون بارنگ به ته نیا گه ږایه وه، سه ری لی ږاوه شان دین و گوتی: "
ئیه بیزاوترین و ترسناکترین ده سته ن له ناو هه موو سوپادا ، خودا ناگاداره،
ئیه ده تان توانی ږوژی یه که م پاسه وانیه تی بکه ن. ده بویه بزانه که
فرمانده ی سربیه دیت و ده تان پشکنی . ئیستاش هه ر یه کیکتان سی ږوژ
ده بی بگریت، که له ماوه ی ئیسراحه تدا به سه رتاند ا جیبه جی ده کریت. نه و
چاله ی هه لیشتان که ندووه جی ږه زامه ندی نییه، بوی ده بی یه کیکی تر
هه لکه ن به ده وری سی پی له پشت نه وه یانه وه. ده شتوانم گه ره نتیتان پی
بده م که من و فرمانده ی سربیه له دانی ئیواره دا سه ریکتان لیده ده ی، بوی
ده بی ناگادار بن که یه کسه ر ده ست پی بکه ن.

دوای ږویشتنی ماوه ییکی دریز به بیده نگیی دانیشتنی . چالیکی تر
لیده یه ن ؟ قه ت نابی . به لام پاشان چی ده بییت ؟

ستیگ بیروکه یه کی بو هات . له ناکا و گوتی: " بچکۆله خوشه ویسته کانم
ده بی سوپاسی خوا بکه ن که پیاویکی وا زیره ک له نیوانتاند ا هیه ده توانی
کاتی بیرکردنه وه پیویست ده بییت یارمه تیتان بدات. نه وه ی پیویسته بیکه یه ن
نه وه یه که نه م شه ره سندوو قه به ره و دواوه لیبخورین بو ئوسکۆل و له وی

پۇرژىكى خۇش بۇ پروسەكان بخوازين و بانگه‌يشتيان بگه‌ين بۇ گەشتىك، وەكو باجىكىش بۇ ئەم بانگه‌يشتنەيان داوايان لىبگەين بىلگەكانيان لەگەل خۇياندا بەينن.

خشىنە ناو گوندەكە، كە لە ئارامىي پۇژى يەكشەممەدا دەژيا. هىچ زەحمەتتەيەكمان نەدەيت لە دۇزىنەوہى ژمارەيىكى زياترى خۇبەخشەران لەوہى كە پىويستيمان پىيان بوو. بەم جۇرە بە بارىكى زياتر لە چل نەفەرى ژن و پياو بەرەو شوينەكەمان گەپراينەوہ. پروسەكان ئەو سواربوونەي تانكيان لەلا گەرەترين خۇشىي بوو، لە ماوہى دوو كاتژمىرىشدا بە گۇرانى و قسەي خۇش چالەكەيان لىدا. ئنجا بىلگەكانيان تىھەلدا و دەستيان بە گەمەكردن و گۇرانى گوتن و سەماكردن كرد، ئاسمانيان تۇزاويى كرد. ئىمە ئەوئەندە لەگەل ئەم ئاھەنگ گىرپانەي يەكشەممەدا خەرىك بووين كە كەسمان ئاگادارى گەيشتنى ئۇبەر لىفتنانت قۇن بارنگ نەبوو. ئەو وەستاو بەجۇرە بسرسامىيەكەوہ چاوى بېرىيە ئەو كۆمەلە دلخۇشەوہ، لەپاشان سەرى لەقاند و گوتى :

- ماندوو نەبن، پىويستە ئەمە بلىم. ئنجا بە سەر لەقاندنىكى ترەوہ، ديسان لىيدا گەپرايەوہ. پاشان ئىوارى ئىمەش ئەو پروسە دلخۇشانەمان گەپراندەوہ گوندەكەيان. پۇرتا جووتە كچىكى دۇزىبووہوہ و واى لى كردبوون ھەمىشە دەست لەملانى بن، بوئى ھىنانەوہى كارىكى ئاسان نەبوو.

ئايا كارىكى نانىشتمانى بوو بۇ ئەو پروسانەي كە يارمەتى ئىمەيان دا دژى ھاوولائىيەكانيان ؟ من واى دادەنىم، بەلام لەوہ دلنيا نىم كە ئەوہى كرديان كارىگەرتر نەبوويىت لە ھەول و كۇششى پارتيزانەكان يان يەكە رىكخراوہكانى سوپا. ئەم جۇرە كردەوہ دۇستانانەيان كارىگەرييان لە ھەموو شتىكى تر زياتر بوو بۇ ئەوہى وا لە سەربازى ئەلمان بگەن كە لە جەنگ بىزار

بیت. من زور که سان دهناسم که به چاکیی و به راستیی خویمان له باوهپرکردن به داستانہ پروپوچهکھی گهلی ههلبژارده پزگارکردوه بههوی پهی بردن بههوی که دوژمن، دوژمنی ئهوان نهبووه و، تهنانهت لههویش که ئه دوژمنه له پلهی نزم دایه. سهربازی ئهلمانی زانیارییهکانی خوئی له بارهی مروژ و گهلان فراوانتر کردوه. ئه جوره پروپهروو بوونانه تووی هاریکارییهکی بهسوزیان لهگهل خهکی ئاساییدا له ناخی ئهودا چاند. لهسهرخوبهلام بهدلتیاییهوه خوئی له واهیمهکانی، له میسالییاته له راده بهدهرهکانی، له فوههره شیتتهکانی، له جهنهراله بهفیزهکانی جودا کردهوه. چالاکانه فییری ئهوه بوو که رقی لهو (SS) انه بیتهوه که جارن لییان دهرسا، ترسیکی گیلانهی به چوک دادهر. دیاره کهس ئارهزویی لهوه نییه که گولله به خهلکانیکهوه بنی که دوینی لهگهلایندا سهمای دهکرد، جا جهنگ له ئارادا بیت یان نا، بویی زور لهوانهیه توهر گولله به ئاسمانهوه بنیی، مهگهر ئهفسهریک یهکسهه لهدواتهوه نهوهستابیت و چاودیریت نهکات.

به زمرده خه نه وه په راوی مؤلته کانی پیداین و گوتی: " نه گهر خیرا کهن و خوتان ناماده بکهن، ده توانن له گه ل مندا بڼ بؤ شه مه نده فهره که. چوارده روژ مؤلته تان هه به و بڼج روژیش زیاده تان پیدراوه بؤ ریگا "

ده ستان به گورانی گوتن کرد و دلخوش بووین، له خویشاندا شیت بووین. به سه ما کردنه وه به ره و کووڅه که مان چووین و له پیناو وه ده سته پینانی کوته گويزانیک که به لای که مه وه شه ست جار به کارمان هینابوو که وتینه مملانی. پورتا پیره دایکه رووسه که ی هر یه کسه له دمه لؤچاوییه که ی ماچکرد و له گه لیدا سه مای کرد، به جوړیک که سولین وی فرین. پیره کچه که وه ک مریشک گاران دی و که وته خواره وه، نا بهم جوړه پیکه نی.

گوتیشی: " تو له کوژا که کان خراپتری !

بەتاليۇنى ۹۸۸ ى يەدەگ

پاش بېست و چوار سەعات دواكەوتن گەيشتينە گۈمۈل. شەمەندەفەپرى تايىبەت بەمۆلەتى ئەو پۆژە پۇيشتىبوو، بۇيى دەبوايە تا پۆژى دواتر چاۋەپرى بىن. دەرەجەدارىك پىيى پراگەياندىن كە دۆزەخ لە بەرەكانى جەنگدا ھەلگىرساۋە. وا ديار بوو پروسەكان بەدرىژايى ھىلىكدا ھىرشىيان بىر دىبوو كە لە (كالىنن) ھوۋە تا ھەزى (دۆن) درىژ دەبۆۋە. ھەۋلى ئەۋەشىيان دابوو كە لە چەند شويىنىكدا ھىلەكانى بەرگىرمان بىشكىنن. پۇرتا گوتى: " ئىمە لە پادەبەدەر بەختەۋەربووين و، لەكاتى خۇيدا لىيى دەريازبووين "

پىرەئان سەرى بادا. جۆرە دەرىپىنىكى نازەھەت لەسەر دەموچاۋيدا ھەبوو. " لە بىر نەكەى كە لە ماۋەى دوو ھەفتەدا دەگەپىنەۋە بۇ ناۋى و، بەدەگمەن پەنگبى تا ئەو كاتە كاروبار ھىچ باشىيەك بەخۇيەۋە بىيىنى "

ستىگ گوتى: " ئۇ ، دەمت داخە ھەى شېرە بەتانييە، تۇ كابرانىكى بىى ئەقلى. چوار دە پۆژى تەۋاۋ لەمالەۋە لەگەل داىكدا، دەكرى پىش گەپرانەۋەمان جەنگ بەسەر بچىت "

زۆر بەى كاتى ئەو شەۋەمان بە باسى ئەۋە بەسەر بىرد كە گەيشتينەۋە مال دەبى چى بكەين. مەن بىرم لە لەش ولارى خېرۇپرى ئۇرسۇلا كىردەۋە. دەستلەملانى و شۇرپوۋنەۋەى دەستەكانىم ۋەبىرھاتەۋە بەسەر پىشتم. بىدەنگ و ئومىدەۋار بووم.

نياز ۋابوو كە شەمەندەفەپرەكەمان كاترۇمىر ۱۸۴۰ بەپرى بكەۋىت، بەلام ئىمە لە كاترۇمىر پىنچەۋە لەسەر سەكۆى وىستگەدا بووين. كاتى كە مۆلەتەكانمان

پيشانى پۇلىسى سەربازى دەدا خۇمان بەپاشا دەزانى. لەناو شەمەندەفەرەكەدا شوپىنىكى باشمان بۇ خۇمان دۆزىيەو. پۇرتا و پلوتۇ بەسەر رەفەى شتومەك كەوتن بۇ ئەوھى لەویدا بخەون. ئىمەش سىيانەكەى تر بووتەكانمان داكەندن و خۇمان لى تەنھا كىرد. وردە وردە شەمەندەفەرەكە پىر بوو لە سەربازى بە ھاتوھاوار كە بۇ مۆلەت بەسەربىردن دەچوون. لەسەر زەوى ژورۇچكەكان و پىرەوھەكەدا لىنى پالکەوتن. ھەر شووشەى شىناپس بوو بەتال دەكرا. دەنگى مۇسىقا و گۇرانىش لە زياتر لە يەك ژورۇچكەو دەردەچوو. پۇرتا نايەكەى دەرھىنا و دەستى بە لىدانى ئاوازی گۇرانىيەكى ياساغ كىرد، ئەوھى وای لىكرىن ئىمەش دەست پىيكەين و ھەرچى گۇرانى ياساغ و پىس ھەيە تىنى بچىرىن. كەس ناپەزايى پيشان نەدا. ئىمەى كۆنە سەرباز ئەوھى پىمان خۇش بوو چىراندانمان. ئەگەر ھەر كەسىك ھەولى بدابايە شتىك بلىت ئەوا بەبى سى و دوو لە پەنجەرەكەو فېرى دەدرايە دەرەو، كە شەمەندەفەرەكەش بەرى كەوت دلخۇش بووین. لەكاتىكى شەودا شەمەندەفەرەكە لە مۇگىلەق لە وىستگەدا وەستا. ئا لەو كاتەدا ئارامىي بالى بەسەرماندا كىشابوو، بەشى زۆرى نووستبوون و خەونيان بە مۆلەتەكانيانەوھ دەبىنى. بۇ زۆرىبەشيان ئەمە يەكەم مۆلەت بوو لە چەند سالىكدا.

ھەستمان بە جوولەيەك كىرد و شەمەندەفەرەكە دەستى بە پۇيشتن كىرد، بەلام تەنيا بۇ ماوھەكى كورت پۇيشتن و ديسان وەستا. كەمىك دواى ئەمە گويمان لە ھاتوھاوار بوو لە يەككىك لە فارگۇنەكانەوھ دەھات و، ھەر لەو كاتەدا دەرگاكانى ئىمەش كرانشەوھ سەر پىشت و جووتىك پۇلىسى سەربازى خودەبەسەر خۇيان كىرد بە ژورەوھ، ھاواريان دەكرد :

- ھەمووتان بۇ دەرەۋە و پۇداۋىستەكانىشتان بەيىنن. ھەموو مۇلتەھەكان
ھەلۋەشانەۋە. پروسەكان ھىرشىيان ھىناۋە و ئىۋەش دەبى لى بەتالىۋنىكى
يەدەگى كاتىيدا رىكبخرىن و بنىررىن.

شەلەژانىكى ترسناك پەيدا بوو. ھەموومان بەيەكجار دەستمان بە
ھاتوھاوار كرد و بەپۇلىسەكانمان راگەياند خۇيان و گالتە بەدەكانيان لەبەرچاۋ
نەمىنن.

بەلام، بەدبەختانە، شتەكە گالتە نەبوو. خەۋالو و توورە، لە بۇشايى بەردەم
ۋىستگەكەدا رىكخراين : توپچى و تاقمى تانكەكان لە لاي چەپ، ئەۋانى ترىش
لەلای راست : پىادە، فرۇكەۋانان، مارىنزا و ئەۋانى ترىش ھەر چىيەك بن،
ھەموو لەلای راست. مۇلتەھەكانمان لى سەنرانەۋە، پاشان فەرمانىك ھات :
ستوونى _ لاي راست _ بسوورى _ خىرا _ برۇن !

بەدرىژايى شەۋ پۇىشتىن. پۇىشتنەكەمان بەھۇى بەفر و ئەۋ بايە
سەھۇلىيەى لە دەموچاومانى دەدا قورس بوو. ئىمە تا ئەۋ كاتەش قەت
باۋەرمان بەۋە نەدەكرد كە ئەم فەندو فىلە پىسە باۋەر پىنەكراۋە راست بىت.
نابى فرت و فىلى وا لەگەل سەربازىكدا بكرى. نابى لەۋ شەمەندەفەرەدا دەرى
بپەرىنى كە دەبىاتەۋە بۇ مۇلتەتىكى چۈاردە شەۋەى بە زەحمەت ۋەرگىراۋ،
ئىجا ناردنى بۇ رىپىۋانىك بەدرىژايى رىگايەكى ناپەسەند لە لادىدا. گىپرانەۋەى
بۇ بەرەكانى جەنگ بۇ پروبەروو بوونەۋەى تانكەكان و گرھاۋىژو گوللە
تۇپەكان. ئەمەيان ئەۋ بېرە ۋرەۋ ئارەزۋوى شەپرکردنە تىك دەدا كە لەۋانەيە
ھەرىكە لە ئىمە تا ئىستا ھەيى.

بۆ ماوهى شەش پۈژ رېنگەمان بەناو بەفرو بەفرو بەفر بەرەو پېش
 گرتەبەر. پاشان كەمىك لەباكوورى گوندى (لشوين) لەگەل ھىزەكانى دوزمندا
 دەستەو يەخەبووين. گوللە تۆپەكان شلپەيەكى ئەوئەندە سەيرىيان لەناو بەفردا
 لىوہ دەمات. لەسەرخۆ بە پەلاماردانى ھىزى پىادەى پروسەكان راھاتىن كە بە
 زىانى بى بايەخ تەواو دەبوون. لەسەرخۆ بەلام بە دۇنياييەوہ دەستە تازە
 پىكھاتووہكەمان وردە وردە بەرەو توانەوہو لەناوچوون دەچوو. ئىمە، كە ھىچ
 مافىكمان لە ولاتى سۆقىتەدا نەبوو تواناى ئەوہمان نەبوو كە لە بەرامبەر ئەو
 خەلكەدا بوەستىن كە بېرىريان دابوو نىشتمانى خۇيان لە ئىمە پاك بگەنەوہ.
 ئەمانە مافى ئەخلاقىيان ھەبوو، چونكە لە راستىدا بەرگرييان لە خۇيان دەكرد
 لە دژى پەلاماردان. كە پىشيان دەگوترى ئەمانە بەرگرى لە خۇيان دەكەن لە
 دژى دەست درىژى كەرىك، ئەمە دروشمىكى پروپاگەندە نەبوو وەكو ئەو
 دروشمانەى كە ھتلەر بەسەرمانى تاقى دەكردنەوہ و ئەوانەى كە خەلكى،
 وایان دەزانى دەتوانن لە دواى جەنگدا بەكارىيان بەئىن.

يەكە سەربازىيەكەمان پىي دەگوترا بەتالىوونى ۹۸۸ى يەدەگى زەمىنى،
 كەچى سەير لەوہدا بوو كە ھەموو شتىكى تىدا بوو لە فزۇكەوانان و مارنىزەوہ
 بىگرە تا دەگاتە گاردى نىشتمانى، بەلام تەنيا يەك نەفەرى ھىزى زەمىنى.
 ھەموو جۆرە دەرەجەو نىشانەيەكى شانى تىدا بوو، بەلام بەگشتى يەك شت
 ئىمەى كۆدەكردەوہ : ھەموومان رەقمان لە بەتالىوونى يەدەگى ۹۸۸ دەبۆوہ و
 ئارەزووى گەپانەوہمان دەكرد بۆ يەكە سەربازىيەكانى خۇمان.

لە پۈژەلاتى (فۆلكوۋ)دا تووشى شەپكى دېندانە بووين، كە تىايدا
 پروسەكان تانك و فزۇكەى جەنگەندەيان بەكارھىنا. لە كەلاوہ خانوونىكدا

لەوی، لە قوڤکۆڤ، پشیلەیهکی رەنگ سورمان دۆزییەو کە لە ناو گالیسکەیه کدا دانیشتبوو زۆر بە کۆل و کۆو بە دەم سەرماو برسییەتییه و دەمیایاوند. بە خورتی هەندیک ئارەقی (شناپس) مان لە قورگی کردو هەندیک خۆراکی شمان پێداو کە کاو لە کە شمان جی هیشت لە گەل خۆماندا بردمان. لە بەرئەوێ رەنگی سور بوو، ناومان لێنا ستالین.

ستالین هەلمەتی (قوڤکۆڤ)ی بە دانیشتن لە ناو هەگبە کە ی پۆرتادا بە سەربرد. پلۆتۆ و ستیگ بە دلەیهکی تەواو، پانتۆل، بلوزو کلاویکیان بۆ دروست کرد کە لە کۆتاییدا بە شریتیکی باریک بە سترا بۆ ئەوێ نە کە ویتە خوار. چونکە سەر بە بەتالیۆنیکی سزادراو بوو، هەلبەتە ستالین نەیدەتوانی هەلۆی نازییه کان بە سەر سنگییه وە بیهستیت. لە سەرەتادا لە بەرکردنی بە دلە ی پی ناخۆش بوو، بە لām و رده و رده هەم لەو راهات و هەم لە شناپس و، وای لێ هات لە مەستییدا وەکو ئیمە بیّت، رەنگبێ بە مە بلین توندو تیژی بە رامبەر بە ناژەل، بە لām لە گەل ئەو هەشدا ستالین ئیمە ی بە جی نە هیشت هەر زوو کۆلکە کە ی بریقە دار بوو، خۆیشی بی پوو و بی شەرم بوو، وە ک هەر پشیلەیهکی تر کە دنیای بە دل بیّت.

بە نزیک بوونەوێ جەژنەکانی کریسمس بەتالیۆنە کە ئەو هەندە ویکهاتە وە تا بوو بە تاکە سربیه ییک و لە پاشان هەلۆه شایه وە. ئیمە پینچمان فەرمانی چوونمان پێدرا بەرەو گۆدنیۆ لە سەر پووباری ورسکلا. کە پاشان فەوجی ۲۷ تانک چوو ئەوێ. دوا ی سێ پۆژ گواستراینە وە بۆ بارە گای فەرماندە یی پاشەنگ و پۆژی پاشتریش رەوانە ی هیلێ بەرە ی جەنگ کراین کە تانکەکانی لێ بوون، سەرەتاش، هەر چۆنیک بیّت پۆستە کانمان پێدرا.

پریسکە نامە یەکم لە ئۆرسۆلا و لە دایک مەرە بۆ ھاتبوو. نامەکانی
خۆمانمان ھەر ھەل لوشی، دووبارە و دووبارە خۆیندماننەو، پاشان بۆ
یەکتایمان خۆیندماننەو، لە کاتی کدا کە خەونمان دەبینی و ئارەزوومان دەکرد و
پیمان دەدا ھەموو وشە یەک بە ناخی گیانە تینوو دەلسۆزە کە ماندا پوو بچیت.
لە یەکیک لە نامەکانی دا ئۆرسۆلا دەلیت :-

ميونخ - ۹ ديسمبەر ، ۱۹۴۴

خۆشەويستەكەم ...

من لەگەڵ تۆدا هاو دەردم لەو ستەمە درێندانەییە کە لە تۆو لە هاو پیکانت کراوە، بەلام مەهێلە دا برمیی لە بەر ئەوەی کە مۆلەتەکانیان لێ دزین. سەرت بە بەرزیی راکرە سەرەرای تەلە کە بازیی پیسی ئەو سەگە گەورانە. بەر لەوەی بیناسین، ئەم کابووسە بەسەر دەچی و، هەلۆی نازیش پەرو بآلی هەلەدەوهری، کە بەم زووانە بەی جیاوازی بەسەر سینگیانەو دەبی.

من لە خوا دەپارێمەو کە دەست بەبالتانەو بەگری و لە هەموو ئەو ترس و لەرزەدا بتانپارێزی کە لەوی لە بەرەکانی جەنگدا دوو چارتان دەبی. هەرچەندە تۆ خۆت بەخۆت دەلیی بی باوەر و دەلیی باوەرت بەخوا نییە، من دەزانم ئەو وەکو چۆن قەشەکانی خۆی خۆش دەوین، ئاواش تۆی خۆش دەوی و کاتیکیش کە چەتک کۆتایی دیت ئەو کاتە دەتوانم قەناعەتت بەمە پی بپنم و ئەو قەپیلکە رەقەیی ستیسز مە (بەد گومانییە) بتوینمەو کە ئیوەی هەزارە بەدبەختەکان لە یە کە بی بایەخەکاندا خۆتانتان تی حەشار داو. ئازیزە کەم، لەبیرت نەچی درەتک یان زوو ناشتی بەر قەرار دەبی و ئەو کاتەش هەموو خەونە خۆشەکانمان دەبنە راستی.

من وای تێدەگەم کە تا ئەو کاتە دەتوانم پیشەییەکی باش لێرە، لە میونخ یان لە کۆلۆن و دەست بپنم و ئاواتی مەزنی منیش ئەوەیە کە تۆش وەکو ددانسازیک یان شتیکی لەو جۆرە راینان بکەیت. تەنیا شتیکی کە دەبی بەلینم پێدەیی، ئەوەیە ئەگەر هەلیک برەخسیت بۆ سازدانی کاریک لەوی، نابێ لە سوپادا بمینیەو.

له ماوهی شهش مانگدا راهینانه تاییه ته کانی خۆم وه کو نهشته رگر به کوتا دینم، جا ئەو کاته دهست به پاشه کهوتکردن ده کهم بو دانانی مائی خۆمان. هیواداریشم تا ئەو روژهی که تو ده گهرپیه وه هه موو شتیکم رپکخستییت.

به لام _ نا . هیوادارم ئەوهنده دریزه نه خایه نییت، تا ئەو کاتهی به یه کجاری ده گهرپیه وه لام. من پیم خۆشه ئەمرو، ههر ئیستا بگهرپیه وه.

بابه و دایه بیرۆکهی ئەوهیان لا گه لاله بووه که زاواییکیان هه بییت. له سه ره تادا، بیگومان هه ردووکیان هه په سان و، خۆز که ده موچاوی بابته بدیبايه کاتی پیم گوت تو له به ندیخانه و له گرتووخانهی سه ربازیدا بوویت و ئیستاش له فه وچیکى بی باهخی. له پیشا وای زانی من شیت بوویم، که هه ندیکم بو روون کرده وه و پیم گوت : " تاوانه کهت " سیاسى بوو، به بی دوو دایی قبوولی کرد و گوتی، مادام ئیوه یه کدیتان خۆشده ویت، هه یج شتیکی دی گرتک نییه.

من ناتوانم له باره ی په ره سه ننده سیاسیه کانه وه بنوو سم، که دلنیام له مه ودوا شتیك له باره یانه وه ده زانییت، چونکه وای بو ده چم تا راده یه کی باش ئاگادارییت هه بییت. من خۆم به و خه باله وه ره حهت ده کهم که ئەوهنده ی تری پیناچیت هه ردووکیان ئەوهی ماوه له ژبانمان پیکه وه ده بین و یه ک مۆله تیش ئەوهنده ناهینییت.

سه ره رای ئەمه، مۆله تی ئیستا جو ره چه وسانه وه یه که، چونکه به رده وام بیر له وه ده که مه وه که دووباره ده گهرپیه وه، تۆش حه تمه ن ههر بیر له وه ده که یه وه.

له گهڻ ٿم نامه يه دا ڪروسيڪي زيرت بؤ ده نيرم، كه هر له مندالييه وه به ڪسر له سهر پيست له لم بووه، ده بي قبوولي بكهيت. وه ڪو من له ملتي بكهی، له هموو به دييه ڪاني ٿهوي ده تياريزي، هموو ٿيواره يه ڪ ماچي بكه هر وه ڪو چؤن من ٿه لقه ڪهي تو ماچ ده ڪم. سغن، خوشه ويسته ڪم، نازيزه ڪم، من ٿه وهنده توم خوش ده ويٽ تا ٿه و راده يه دي دلڻم ژان ده ڪات و، من له بيري ٿهوي ڪه بهم زووانه به يه ڪ ده گهين، به خوشيه وه ده گرييم، ٿه و ڪاتمش قهت ناهيلم تو برويت. تو بؤ مني، هي مني، ته نيا بؤ من. من چاڪ له وه ناگادارم ڪه ناوبه ناو هه ڪه ويته داوي خوشه ويستي ڪچيڪي رووسه وه، يان هي ژنيڪي ٿه لمانيه وه ڪه له ناو شه منده هره سهر باز هه لگره ڪاندا تووشي ده بيت، به لام من چاڪ ٿه وه ده زانم ڪه به هه مان شيوه تووشي خوشه ويستيان نايبت ڪه له گهڻ مندا تووش بوويت، بؤيي پيشه ڪي ليت ده بوورم ٿه گهر ژنيڪي ترت لهوي ماچ ڪرد بيت و بؤ ماوه يه ڪي ڪورت ٿيسراحتت پيوه ديبيت. من به نياز نيم داوات ليٽه ڪم ڪه وه ڪ ره بهن بژيت، به لام ده بي به ليني ٿه وه پيڊه بيت ڪه ده ست به هيچ شتيڪ نه ڪهي ٿه گهر تواناي ٿه وهت نه بيت له باره يه وه ناگادارم بكهيت.

تو هيچ بيرو ڪه يه ڪت له باره ي گريان و فيغاني منه وه نيه ڪاتي ٿه و برادره سهيرت، پيره ٿان، نووسيپووي و پيي راگه يان ده بووم ڪه تو ڪوژراوي. خوشه ويستين، به لام هر وا خه مبار ترين نامه بوو ڪه من له زيانمدا خوئندومه ته وه. به لام هر چنده هيدمه بوو، هيچ نه بوو له نه زهر ٿه و نامه يه ڪه دواي يازده مانگ به ده ستم گهيشت، ٿه و نامه يه ڪه تو ڪه تيايدا باسي ٿه وهت ڪردبوو چؤن زينداني. بؤ يه ڪم جار بوو له زيانمدا من له هوش چوويم، پله ي گهرميم بهرز بووه و ناچار يه ڪه حفته له ناو نويندا ڪه وتم. تووشي دارماني ته ندروستي بووم، به لام خوايه چهند دلشادبووم!

تۆ دەلئى باومېرم بەخو نىيە، بەلام من وا دەزانم كە ئەو بوو دەستى بەبالتەو گرتووه، چوتكە تۆ كابرايىكى زۆر تەواوى، وەك برادمرانت كە ئەوانىش وان. تۆ ھەلەو لاوازى خۆت ھەيە، بەلا تۆ مروڧىت و لە دلدا پاكترى و لە بىروراشدا شەرىفتى لە كەسانىك كە قەت دەستيان بەبى تەسبىح نىيە. وا مەزانە من بەشدارىت ناكەم لە بىزارىت لە دوو پرووى و لەو قەشانەى كە تەنيا ھەر خزمەتكارى دوو پرووى گەورەكانن، ئەوانەى كە نازانن، يان ئەوانەى كە خوای راستەقىنە و مەسەيحييەتى دروست دەيانناسنەو. بەلام ئەو خوايەى كە مژدە بەخشى رەحمەتە ناتوانى يارمەتى ئەو ئافەرىدە دوو پرووانە بدات، ھەروەھا نابى بىر لەو بەكەنتەو كە بەھۆى گوڧگرتن لەوہى كە خوا بەھەموومانى دەلى ئىوہ يارمەتى و پشتىوانى قەشە بەدكارەكان بكن. ئەوہش ئەوہيە كە من زۆر داواكارم تۆ لى تىگەبت و دلنباشم لەوہى كە رۆژىك دى تى بگەبت.

ئازىزەكەم، ئەى مېردە خۆشەويستەكەم، ئىستا دەبى بوەستم و لە دوايشدا رېم پى بدە داوات لى بگەم كە لەوى ئاگادارى خۆت بە. من دەزانم ئەمە كارىكى دژوارە بەلام مەھىلە ئەوئەندە بەكەوتە بەر كارىگەرى ئەو گوى پېنەدانە بەد گومانىيەى كە ئەوئەندە تايبەتە بە ئىوہى سەربازانى ھىلەكانى بەرەى جەنگ. باومېرتان بەو ھەبى كە ھەروەھا چاكەش لە جىياندا ماو. ھەتا دەتوانى ئاگادار بە، ئەمە ھەمىشە كەمىك يارمەتت دەدات لەپىناو ئەوہى بە سەلامەتى بگەرپىوہ. ئىستاش با ئەم سألە تازەيە ببىتە ماہى بەختەوہرى و خۆشى بۆ ھەردووكمان و بۆ ئەوانى ترىش.

ژنى دلسوژت

ئورسولا

* * * * *

ئیمه پشتمان بهوه بهستبوو که بهر له ئیوارهی کریسمس ئیسراحه تمان پی بدری، به لام ناواته کانمان شکستیان خواردو، نهک هر نهونده به لکو کاریکی ترمان پیدراو وهکو سهربازی پیاده له هیلهکانی پیشهوه توشی چند شهپکی قورس بووین.

له کاتژمیر هفتی ئیوارهی کریسمسدا هلبژیرام بو نهجامدانی ئهرکی پاسهوانییهتی لهسهنگرهکانی پیشهوهدا، کهمیک دوور له دهرهوهی زهوی بی لایه. هر یهکیکمان له کونه ریوییهکدا بوو که ماوهی نیوانیان دهوری په نجا پییهک ده بوو. بیروکهی ئه م سهنگره پیشقه چوانه له وهه هاتبوو که بتوانین لهکاتی پیویستدا ئاگاداریی بنیرین ئه گهر هات و دوژمن دهورییهکی شهوانه ی نارد. به لام، هرچهنده چاودیرییهکه مان باش بوو، ئه و دهورییهانه کات له دواي کات دههاتن و دهشگه پرانه وه، هر ته نیاش که دنیا پوون ده بووه ده مانزانی که هاتوون ئه ویش به وهدا که سهربازه کانمان له بنکهکانی پیشهوهدا به سه پرایی ده دوزرانه وه. یان هشارگه یه کمان به به تالیی ده دوزییه وه، پوسه کان سه رنشینه که یان به زیندانیی ده برد.

تیروپشکمان کرد بو ئه وهی بزائن کی ده چیت. (قون بیرنگ) سوو بو له سه ر ئه وهی که ئهرکی پاسهوانییهتی له ئیوارهی کریسمسدا ده بی به م ریگایه ده ست نیشان بکریت. نا له و شه وهدا نهیده ویست فرمان به که س بدات بچیته دهره وه. تیروپشکه که خرایه ناو خوده که ی ئه وه وه - نهک ته نیا هر سهربازه کان، به لکو ته واوی سربیه که، ته نانه ت خویشی، تیروپشکیان راکیشا. یه کیک له لیفتخانه کانمان له کاتژمیر ۲۲ تا ۱۰۰۰ ئه و ئهرکه ی بهرکه وت.

ئا بەو جۆرە من ئىنوارەى كرىسمسى ۱۹۴۲م لە كونه رېنويپه كدا لە زەوى
بىلايەن بەسەر برد. لەبەر دەمىشم لە لىواردا، نارنجۆكەكانى خۆم و
رەشاشەكەم دانا بوو، ئامادە بۆ بەكارهينانى.

پياو كە كارى پاسەوانىيەتى واى پى دەسپىررى ترسناكانە خەوالوو
دەبى. نەك ھەر تەنيا ئەو گرزىيە بەردەوامە بۆ گرتن و لىكدانەوہى ھەموو
دەنگە بچووكە كزەكان و خستنه ھزرى ديمەنەكانى نھىنى تاريكى،
ماندووكەرن، بەلكو تەنيايىش وەك خەولخەر خۆى دەنوئىت. پياو بەتەواويى
تەنيايە. سەرەتاو لە پىش ھەموو شتىكدا، ھەر چۆنىك بى، پياو بەھۆى جۆرە
ئارەزوومەنديك بۆ مردن ئىفلىج دەبى. بىرۆكەى نيازى خەوتن و
دووركەوتنەوہ لەم ھەموو شتەوہ، ھەروا خەوليكەوتن و قەت ھەلنەستانەوہ،
شتىكى سەرنج راکىشە – گەلىك ئاسان و بى ئازارە. ھەموو ئەو شتانەى
ھەستيان پى دەكەى كە دەبى شايانى ئەوہ بن بۆيان بژىت تەواونەتەوہ بۆ جۆرە
ناراستىيەك، بوونەتە ئاھىكى خەيالىي. ئالەيەكى دوورى بىزاركەر، شتىك كە
زۆر زەحمەتە بەدەستى بەينىيەوہ.

لەناكاو دەنگى ئاسن لەسەر ئاسن منيان تووشى گرزبوونىك كرد.
دەنگىكى كز بوو، بەلام ھەر لەو ساتەوہ ئەندامەكانى ھەست كردنم گرزو
ئاگادار بوونەوہ. نارنجۆكىك لەدەست گرت و گووى خۆم ھەلخست، بەلام
ھەموو شتىك ھىمن بوو. ئنجا خوئىنم مەيى و لەناو دەمارەكانمدا بوو بە
سەھۆل. شتىك بەتەنىشت ھەشارگەكەمدا گلۆر بووہوہ. دەستم بە لەرزىن كرد.
وا ھزرم كردەوہ كە بەتەواويى ھەست بەچەقۆيەك دەكەم بەسەر قورگمەوہ.

لیوهکانی خۆم گهستن تا خوینیان لیهات و، له تاریکایی پامام تا چاوهکانم بهتونیدی ژانیان کرد و ئاویان دهلاند. پاشان وام زانی گویم له دهنگی خلیسکانی ئەسکی بوو بهسەر بهفرهوه. له خۆم پرسی پیویست دهکا گوللهیهکی پروناککهروه بهاوژم ؟ بهلام نهم ویرا موازهفه به ههخهلهتاندنی خۆمهوه بکه، داب و نهريت ئهوهنده بههیزه که پیاو له ههندی بارودۆخی تایبهتیدا دهبی بهگویرهی ئهوهوه کار بکات، ههتا ئهگهر ئهم کردهوهیه بیته مایه لهدهست دانی ژیانته. ههلدانی ههر پروناکییهک بیگومان جینگا و شوینی من بو ئه پروسانه ناشکرا دهکا که رهنگبی لهو دهرهوهدا خویمان و چهقویه تیرهکانیان ناماده بن. له دهرهوه جووته گورگیك وا دهیان لووراند دل و دهرونیان پاره دهکرد، جگه لهمه هیچی تر نهبوو تهنیا بیدهنگی بهستهلهکی شهوانی زستان نهیته. ئنجا هاواریکی توند هات و خشپهیهکی ترسناکی بهدوادا هات، جا ههر لهو کاتهدا دهنگیکی تر هاواری کرد : " یارمهتی ! یارمهتی ! پروسهکان گرتمیان ! " هاوارهکه لهناکاو خنکا، دهتگوت دهستیک دهمی هاوارکهههکی داخست. مووی سهرم قیت پارهستان چونکه وام زانی ههندیك تارمایییم بینی، بویه بهتورهیهوه ههندیك نارنجوكم تیگرتن ودهستپژیکی کورتیشم له رهشاشهکهمهوه لیکردن. شیتانه گوللهییکی پروناک کردنهوه ههلدا و له ماوهیهکی کهمدا ههموو ناوچهکه بوو به ناگر باران.

نوکەس له ئیمه له دهرهوه بووین. شهشیان نهگهپرانهوه. پینجیان قورگیان بپا بوو. شهشه میان ههر دیار نهبوو.

ئهو پۆستهیهی کریسمس که چاوهپیمان دهکرد ههر نهگهیشته. له نیوه شهویشدا له بهری پروسهکانهوه بههوی بلنگووه ئهم پروونکردنهوهیه هات :

- هەلۆ! هەلۆ، فەوجى بىست و حەفتەمىنى تانك! ، كرىسمسىكى خۇشتان
بۇ دەخوازىن. ئەگەر پرىسكە و نامەكانى كرىسمسى خۇتانتان گەرەكە
بەپەرنەو لاي ئىمە. نامەكانتان لاي ئىمەن لەگەل نامەبەرەكەتان. پرىسكە ھەيە
بۇ ،

پاشان دەنگەكە ناوى ھەموو ئەوانەى خويندەوہ كە نامە، يان
پرىسكەيان بۇ ھاتووہ. ھەركە ئەوہش تەواو بوو، دەنگەكە لەسەرى پۆيشت :
- ھاورپىيانى سەر بە بىست و حەفتەمىن، ئىستا كەمىك لەو نامانەتان بۇ
دەخويندەوہ بۇ ئەوہى بزەنن كە نامەى باشن. ئەمە بۇ نمونە نامەيىكە بۇ
كورت ھەسنەر Kurt Hessner نامەكە دەلئيت : "نازىزم كورت، ئەم ئىوارەيە
پەلامارىكى ئاسمانى پوویدا .. بۆمبىك كەوت .. باوكت .. خەمىكى ترسناكە!"
ئەگەر كورت ھەسنەر پىيى خۇشە پاشماوہى نامەكەى گوئى لىبئيت ھەر تەنيا
پىيى پىبەدن بەپەرىتەوہ لاي ئىمە.

چەند بىرگەيىكىان لەچەند نامەيەكى يەك لەدواى يەكدا خويندەوہ،
بۆيى وای بۇچووین كە خەلكانى ولاتەكەمان يان كوژراون يان شىوینراون يان
ھەندى كارەساتى تریان بەسەردا ھاتووہ. زۆرىك سەرسام و شلەژاو خۇيان
نزيك بەشىتتىيى كرد، كۆتايى ھەموو ئەمەش بەوہ ھات كە پىنجيان پەرىنەوہ
ئەوبەر.

كە پۆژ داھات سىى مردووى پروسمان بەپراكشاوى لەبەردەم ئەو
حەشارگەيەدا ديت كە منى تىدا بووم. ھەر شەش پىيش دوور لەوى ئاسەوارى
ئەسكى ski ھەبوو.

پۇڭزىكىيان پۇرتا بەبى سەروشوین بزر بوو، پىگە بەپازدە كەس لە كۆتتىن و شارەزاترىن سەربازى سىرىيەكە درا بۇ ئەوھى ھىرشىك بكن، لىقتنانت ھۇلەر خۇى سووربوو لەسەر ئەوھى كە بەشدارىى بكات. بەر لەوھى دەربچىن ھەموو روتبە و نىشانە و ئەستىرەكانى خۇى دامالین. ماوھىەك لەبەردەم خەندەكى پروسەكان پراكشاین و گویمان ھەلخست بۇ ئەوھى بزانین پاسەوانەكانیان لە كوین، ئنجا بەسەرماندا باراندن و جووتىك مىنمان سىرئواندە ناو پەناگەكەیان و لوولەى تەفەنگە ئۇتوماتىكىيەكان و گۇھاوئىژەكانمان كرده خەندەكە تەسكەكەیانەوھ. ھەموو ئەو كارە ئەو پەپرەكەى دوو دەقىقەى خایاند. پاشان بەدوو دىلەوھ گەپراينەوھ. ھەركە گەىشتىنەوھ ھىلەكانى خۇمان دەستمان كرد بە لىپرسىنەوھیان، يەكىكىيان كۆرنىت (واتە ئەفسەرى سوارە) بوو، كاتىكىش وەسفى پۇرتامان بۇ كردن دایانە قاقای پىكەنن :

كۆرنىت بەپىكەننەوھ گوتى: " ئەو بىگومان شىتە، ئا لەم ساتەدا دانىشتووھو لەبن مىزەكەدا ئارەق دەرخواردى كۆمىسارەكەمان دەدات. ئەو نىازى وایە چاكەتىكى پىستە وچ و كارتۇنىك قۇدكا بىكپىت، پىنج ھەزار جگەرەشى ھەيە بۇ نرخی ئەمانە "

لە وەلامى پرسىيارە سەرسورمىنەكەماندا كە چۇن گەبىوھتە ئەوئ كۆرنىت گوتى بەھوئ دەورىيەكەوھ دەستگىر كراوھ.

دوای دوو پۇڭزىش كە ئىسپراچەتمان پىدرا، ھىچ سەروسۇراخىكى پۇرتامان لا نەبوو، بوئى دلسوزانە پەرۇشى لە دەستچوونى بووین.

حەفتەيەك دواتر سالان سالان بەرەو گوندەكەمان دەھات، فەروونىكى
ئەستوورى ئەفسەرانەى پروسىيى لەبەر بوو، جانتايەكى پيىستەى پەشيشى
مەلگرتبوو، كە وا ديار بوو زۆر قورس بوو.
- كەشوەواى ئەمپۇ زۆر خۆشە.

ئەمە ھەموو گوتنەكەى بوو، ئيمەش لەشيۆەى بازنەيەكدا بەدەورى
كۆبووينەو، واى وپ مابوو.
- ھيوادارم لە خواردننى نيوەپۇدا دوانەكەوتيم، ئەمەيان شوورەييە، چونكە
ھەندىك شىناپسىم ھيئاو.
شەش شووشە قۇدكاي لە جانتاكە دابوو، ھەروەھا پيىنج ھەزار جگەرەشى
ھيئابۆو.

پۇرتا گوتى: " قۇميسارە پروسەكان لە vingt-et-un بى ئوميد بوونە.
ئيمەش توانيومانە ھەر ئەوئەندەى لە بارەى سەفەرە تايپەتەكەيەو بۇ ناو
پروسەكان لى دەربھينين، بۇيە ھيچ پروونكردنەوئەيەكى مەعقول نيبە كە من
بيدەم لە بارەى ئەوئەى كە پروويداوە.
شەش شووشە قۇدكاو جانتايەك بۇ تيا ھەلگرتنيان و چاكەتيكى فەرووى
ئەفسەرانەى تازە بابەت.
چ شتيكى سەيرە جەنگ.

له بهر زۆری زیانه‌کان فهوجی (۴۷)مینی تانک ژماره‌یه‌کی زۆری پله بهرز کردنه‌وهی به‌خۆبه‌وه دیت که ئیمه‌ی کۆنه سه‌ربازانی گرته‌وه. ئه‌فسه‌ری فه‌رمانده کوژرا بوو، بۆی ئۆبه‌رست لیفتنانت قۆن لینه‌ناو بوو به‌ئۆبه‌رست. میجۆر هینکا بووه ئۆبه‌رست لیفتنانت و، فه‌رمانده‌ی به‌تالیۆنه‌که‌ی ئیمه‌ش، قۆن بارینگ بوو به (هاوېتمان‌ای سربیه‌ی (۵). پیره‌ئان کرایه‌ فیلدوبیل و فه‌رمانده‌ی ده‌سته. ئیمه هه‌ر پینجمان ئیستا که تانکی تازه‌مان پیدراوه له جۆری پانته‌ر، که تانکی ده‌سته بوو، تایه‌ت به ده‌سته‌ی (۳).

پۆرتا نیاز وا بوو بکریت به ئەنتیروڤیزه‌ر، به‌لام به‌راشکاوی به‌رز کردنه‌وه‌ی پله‌ی خۆی ره‌ت کرده‌وه. په‌لپگرتن و هاتوباتیکی زۆر قه‌وما به‌لام به‌ره‌زامه‌ندیه‌وه به‌کوتا هات. ئۆبه‌رست لیفتنانت هینکا گوتی: " زۆر چاکه هه‌ی مه‌یموونه سه‌رسووره‌که. ناتهووی بیته ئەنتروڤیزه‌ر، به‌لکو ستابس گیفریته‌رت ده‌وی. ئەمه رازیت ده‌کات ؟ "

پیی رازی بوو، چونکه ستابس گیفریته‌ر سه‌ربازیکی پله به‌رزه نه‌ک ده‌ره‌جه‌دار.

ستالینی، پشیله‌که‌ی ئیمه، که ئیستا که کونیه‌به‌کی بچووکی سه‌ربازی بوکراوه، کرا به ئۆبه‌ر گیفریته‌رو به‌شیوازیکی نیزامی دوو خه‌تی له‌سه‌ر قوڵی دوورا بوو ئه‌ویش به‌شیوه‌به‌کی خه‌بالیی پابه‌ندی ئاهه‌نگ گێرانی ئەم بۆنه‌یه بوو.

مەرگ تەنگەن پېھەندە چىت

- چەريۇ سقن، شناسن نۇشكە. قومىكى باشى لىدە. خويپىيەكە ! ھەي زۆر خويپى، خوا فرسەتيان بىدا كە ئىمە لىرە تەواو دەيىن و ئنجا دەگەرئىنەوہ ! پورتا پرسى چى پويىداوہ.

پىرەئان گوتى: " ئىستاكە نامەكەت بۇ دەخوئىنمەوہ، نا لىرە لەگەن شناسىدا، بۇ ئەوہى سقن بخواتەوہ و لە بىر بىكات. بەلام نابى بە تەنيا بخواتەوہ.

پىرەئان نامەكەى باوكى ئۇرسۇلاى كىردەوہ :-

ميونىخ / ئەپرېل ۱۹۴۳

كوپى خۇشەويستىم !

ھەوالى ناخۇشەم پىيە بۆت، تا دەتوانى بەئارامىيەوہ وەرى بگىرە و بەلىنىشىم پىيە كە خويىندتەوہ دانەرمىى يان ھىچ كاريكى توندوتىژ نەكەيت. ئۇرسۇلاى ئازاى خۇشەويستىمان، مردوہ، نازىيەكان لە سىدارەيان دا. كە ھاتىتە ميونىخ بەدرىژى بۆتى باس دەكەم، تا ئەو كاتە ئەم باسە كورتە بەسە.

پىشەوایەكى بەناوبانگى سىياسىي نازىيەكان لە زانكۇدا وتارى بۇ قوتابيان دەدا، بەلام بەنمايشكردنىكى ئاشكراوہ قسەكانيان پىپىرى. ژمارەيەك قوتابى لاو دەسگىركران و لەناويشياندا كچە خۇشەويستەكەى ئىمە بوو. پاش چەند پۇژىك ھىنرانە بەردەم دادگای گەل و بەمردن حوكم دران. كاتىكىش حوكمەكە خويىنرايەوہ ئۇرسۇلا گوتى: " ئەو پۇژە زۆر دوور نىيە كە ئىوہ،

دادگاييکەر و تاوانبارکەرانی ئيمه، خوتان دوهوستن و تاوانبار دهکريڻ و هاپياني ئيمه دادگاييتان دهکەن، دلتيا بن لهوهی که لهو پوژهدا سەری ئيوهش دهکهويته بەر تهو".

ئەمانە ئەو قسانە بوون که ئورسولا ئاراستەي دادگاييکەرە نازييهکانی کرد و، حەتمەن قسەکانی راست دەردهچن ئەگەر هيچ دادپەرورەييک له جيهاندا مابيت.

پوژيک پيش کوشتنی له گەلی دابووم، پيی پراگەياندم که پيت بلیم ئەو، بەرەو مەرگی خوی دهچيت و ناوی توی بەسەر زمانهوهيه، داواشی ليکردیت که باوەر بەخوا بهينيت و که هەردووکیشتان له ناسماندا بە يەك دهگەنەوه. هەتا پاسەوانەکانی بەنديخانەکەش کهوتنە بەر کاریگەریی نازييهتی ئەو و له چەند پوژيکی دواييدا گەليک شتی ياساغيان بو هينا هەر چەندە ئەو سلی دهکردەوه له وەرگرتنی هەر شتيک له کهسانیک که بەدله بيزراوهکەيان لهبەر بوو.

برادەريکی من له سيداره‌دانی ئەو گەنجانەي ديتبوو، پيی پراگەياندم که ئەوان جووتە گۆرانييهکی ياساغيان تيچراند و بەمەش هەموو بەنديخانەکە دەنگی دايهوه و هەموو زیندانیهکانی تر له هەموو پەنجەرەکانهوه گۆرانييهکانيان دهگوتەوه، نه گەف ليکردن و نه پەلاماردانیشيان نهيتوانی بيدهنگيان بکا، که دوايین کهسیشيان کوژرا هاواريکی گرمەناسا له وانهی له پەنجەرەکانی بەنديخانەوه هەستا :

"تۆله، ! تۆله !، ئنجا سرودی (رید ويدنگ)يان تيه‌لکرد، هەرکه ئەم نامەيهت خويندهوه، زوو بيسووتينه. من نامەکه بەهوی برادەريکی باش

دەنئىرم كە دىتتە بەرەى جەنگەۋە نىزىك ئەۋ شۇيىنەى فەۋجەكەى ئىۋەى لىيە.
ۋىنەيەك و چەند تالە موۋىكى ئۇرسۇلا دەخەمە ناو زەرفەكە.

زاوا خۇشەۋىستەكەم، داىكە دل شىكستەكەى ئۇرسۇلا و منىش، دىارە
قەت تۇمان نەدىۋە، بەلام داۋات لىدەكەين بەزۋوتىن كات سەردانىمان بىكەيت.
ئىمە ۋەك كوپى خۇمانت دادەنئىن و داۋاشت لىدەكەين تۇش مالمەكەى ئىمە و،
مەرىچىيەكى ھەمانە بە ھى خۇتىان دابىئىت. گەرمترىن سالتوت بۇ دەنئىرىن و
لەناخەۋە ھىۋادارىن كاروبارت باش بىت. ئومىدە بەم زۋوانە لىرە لەگەل
خۇماندا بىبىنن !
زۆر دلسۇزت

كە پىرەئان خۇيىندەۋەكەى تەۋاۋ كىرد، ھەموومان بىدەنگ بەدەم
جگەرەكىشانەۋە دانىشتىن، لەۋ كاتەشدا تارىكىى لەناۋ ژۋورى كوۋخە بىچكۆلە
پىسەكەدا زىاتر دەبوۋ. من لەرزم لىھات تەۋاۋىي ئەۋ كاتەش سەرى ئۇرسۇلام
دەبىنى لەگەل ئاردا تەختەدا بۇ ناۋ سەبەتەكە گلۇر دەبوۋە، خۇيىن لە ملىيەۋە
ۋەك جۇگەلە فىچقەى دەكرد و پىرچە پەشە جوانەكەى وشك و چەسپىندە بوۋ
بەھۇى خۇيىنەۋە، چاۋە بىرقەدارەكان كراۋەۋ بى دەپىرىن تەماشای ئەۋ
بەھەشتەيان دەكرد كە خۇى باۋەپى پى ھەبوۋ. من بەتەۋاۋىي دەزانم چۇن ئەۋ
لەشە گەرمەى لەناكاۋ پاكىشراۋ لەدۋاىيدا بى باكانە خرايە ناۋ گۆرەۋە.
ئۆۋ ، من زۆر بەتەۋاۋىي دەزانم ھەموۋ ئەمانە چۇن پوۋيان دا، ھەموۋ
ۋردەكارىيەكان دەزانم، چۈنكە زۆر جار ئەمەم دىۋە.

بەر لەۋەى ھەقالانم پىم لى بگرن بزمارى ئەمانى دەمانچەكەم كىردەۋە و
خاچ و ۋىنەى مەسىح و ۋىنەى مەرىمەم كە بەسەر دىۋارەۋە بوۋ دايە بەر گۈللە

و وردو خاشم كردن. ئنجا شووشەكەم نا بەدەممەو و بەيەك نەفەس بەتالم كرد. پيرەئان ويستی هیورم کاتەو. بەلام من ديوانە بيووم. مستیكى كيشا بەچەناگەم و خستميە خوارەو.

كە هاتمەو هۆش خۆم، كۆپى خواردنەو مان بەست، ئەوئەندەم خوارەو دەتگوت قەت نەمخواردۆتەو. ماوہى چەند پۆژىك بەهۆى شناپسەو سېربووم. ئەو ساتەى كە دەهاتمەو هۆش خۆم شووشەكەم بەدەممەو دەنا تا بى هۆش دەبوومەو. لە كۆتاييدا زۆر زەحمەت بوو بۆ پيرەئان. خۆى و پۆرتا پايان كيشامە دەرەو بۆ حەوشەكە و منيان خستەناو حەوزىكەو تا هاتمەو هۆش خۆم. لە ماوہى ئەو چەند پۆژەى پاشتردا بۆ چركەيەكيش بيّت نەيان هيشت بى كار دابنيشم. زۆر ماندوو بووم و كە چومە ناو جى رەش و شين هەلگەرابووم، هەر يەكسەر كە بەيانيش لەخەر هەستام بردميانه دەرەو بۆ ناو حەوزەكە و بە ئاوى تەزيو بە ئاگايان هيّنام، ئەمە زۆر بەسوود بوو. وردە وردە هاتمەو هۆش خۆم - هۆشدارو سەرما بردەو مردوو.

بوومە مروۆ كۆژ، توپەو نيمچە شيّت، سەرەپاي هەموو پوونيهكانى بيروهۆشم. خولياى ئەو بووم كە خۆم و قەناسە دووربين دارەكەم لە خەندەكەدا بوەستم و پروسەكان لەناو خەندەكەكانيان پاو بكەم هەموو جارىكيش كە يەكيكيانم دەديت گوللە دەيپيكاو لە هەوادا دەفېرى دلخۆش دەبووم. پۆژىكيان هاوپتمان قۆن بارنگ هات و لە پشتمەو وەستاو بەبيدەنگييەو چاوى تيم بېرى بوو. نەمزانى ماوہى چەند بوو لەوى وەستا بوو. بەپيەكەنينەو پيم راگەياند كە لە ماوہى نيو سەعاتدا حەفتيانم لى كوشتوو.

به بی دهنگیی قه ناسه که ی لی سەندم و پۆیی و، بۆ کاتیکی درێژ به بی دەرپرین له پێش خۆم رامام. بیگومان، ئەو راست بوو.

پۆژی پاشترم به شیوه یه کی ئاشکراتر دیته وه بیر. له گه نه که م پر بوو له گۆشتا، گۆشتاوی پیره گاییک، گرمه یه ک هات و شتیکی سووتینه ر به ر لاقم کهوت. به خۆم گوت، ئەو پۆژه یه که لاقتی تیدا ده چی، به لام دهرکهوت نیوه ی پاشه ی که له شی پیره گایه که یه به رم کهوتوه. تهواوی لۆریه که ی چیشخانه وردو خاش بوو، له دهوروبه ریشیدا پینج شهش لاشه له خلتانی خوینی خۆیان و له ناو سووپه که دا مه له یان ده کرد. یه ک یارده به ر لاره ی منه وه لاقیک به بووت و هه موو شتیکیه وه کهوتبوو.

پاشه ی که له شینکم خسته سه ر شانم و به ره و خانووی سه ربازان گه رامه وه، نا له ویدا ده وه تیکمان سازکرد. پورتا به شیوازیکی فه یله سووفانه گوتی: " له ده ستدانی پیاویک، دیسان له ده ستدانی پیاویکی تر "

قهت به بیرى که سدا نه ده هات که به پینچه وانه ی کرداره که ی من کار بکات : گواستنه وه ی گۆشته که و میوانداریی پیکردنی. سینیسیم (به د گومانیه ی) نه بوو که وای لیکردم نه وه ستم له یارمه تیدانی برینداران، به لکو جهنگ بوو. جهنگ هه ر وایه. کهسانی تر هه ن یارمه تیدانه که نه نجام بده ن، جگه له هاوپرێ نزیکه کانت، له جهنگدا کهس یه ک و دوو ناناسیت.

که به هار هات دووباره شه پرو پیکدادان به رپا بۆوه، رینگا و بان و کینگه کان نه وه نده وشک و ره ق بوونه وه وایان لیها ت بۆ ئەم جوړه چالاکیانه ده ست بده ن.

* * *

بۇ دوايىن چار شووشەى قۇدكا بەناوماندا سوورايەوہ. پىرەئان جگەرەيەكى داگىرساوى خىستە نىوان ھەردوو لىومەوہ، منىش چاۋچنۇكانە دووكەلى جگەرەكەم تا قولايى سىيەكانم مژى، ھەر لەو كاتەش نىۋچەوانم بەتوندى لە بەرگە لاستىكىيەكەى پىرسكۆپەكە گىر كىردبوو چاوم بىرىبوو زەويىيە شەقاركرائوہكە.

– ھەموو تانكەكان – ئاگر باران !

دۆزەخى گرمو بروسكە دەستى پىكرىد. گەرمىي ناو تانكەكە گەيشتە رادەيەكى ترسناك. وەك رەنووى بەفر بەسەر خەندەقە رووسىيەكاندا باراندمان. لە دەشتەكرائوہكەدا تانكىكى بى ژمار گىريان گرتبوو، دووكەلىكى رەشيان بەرەو ئاسمانى شىنى دەم بەخەندە لى ھەلدەستا. تانكەكان ناتوانن كەس زىندانى بكن، تەنيا دەكوژن و وردو خاش دەكەن. ئىمە ھىچى تر وەك مروقى ئاسايى نەبووين، ببويىنە مروقى خودكار كە لاسايى ئەو جوولە و بزاقانەمان دەكرد كە ئەزبەرمان كىردبوون.

تانكەكانى جۆرى T۳۴ لە پەلامارىكى پىچەوانەدا بە گرم و ھۆرەوہ ھاتن، بۆيە ئىمە كاتى ئەوہمان نەما سەربازە پىادە پاكىردووەكان بكوژىن، بەلكو وامان لىھات لە پىناو ژيانى خۆماندا. بچەنگىن. بورجەكە خۆى و لوولەى درىژى تۆپەكەى سوورايەوہو، گوللە تۆپ لە دواى گوللە تۆپى دەگرتە تانكە بە گرم و ھۆرەكانى T۳۴.

من گەيشتبومە رادەى خنكان. تەنگىي و فشارىك لەسەر نىو چاوان و سىنگم ھەبوو، وامدەزانى لەناو تىلبەندىكى ئاسننن دام كە وردە وردە دەيھارپىم. زانىم ھەر زوو ھىچى تر ناتوانم كۆنترۆلى خۆم بكمە و دەبى

دەرچەکانی بورجەکە و آلە بکەم و خۆم لەر دەعبایە پۆلایینە تی هەلەمە
دەرەو، ئنجا گەرمەیهکی توند هات و تانکەکە بەجۆولەکردنیکەو وەستا. هەر
لەو ساتەدا گریکی شین و - سوور لە یەکیک لە لایەکانی تانکەکەو هەلسا.
وێکو چۆن لەناو تەم و مژیکی سووکدا پلۆتۆ پۆرتام دیتن لە دەرچەکانی
پیشەویدا خویان تی هەلەدا، کەچی ستیگ لە دەرچەیی پشتەویدی بورجەکەو
دەرپەری.

ئەم هەموو شتە چەند چرکەیهکی خایاند، ئنجا منیش هاتمەو هۆش
خۆم و دەستم بەکارکردن کرد، وێکو پینویست : دەرچەکەم بەرز کردەو و
بەبازیکی گەرەو هاتمە دەرەو.

گەر ناگری گەرەو لە تانکەکەو هەلەمەستان. هەر یەکسەر تانکەکە وێکو
بالۆنیک پەنماو بەگەرمەیهکی وا توند تەقییەو کە هەناسەیی لی برین و، پارچە
ناسنی گەرمی سوور هەلگەراو بە تاقی ناسماندا بەرز بوونەو.

کە بەهۆی یەکیکی تر لە تانکەکانمان گەراینەو یەکە سەربازییهکەیی
خۆمان، پۆرتا، ستالینی پیشیلەیی لەبن هەنگلی خۆی نابوو. کولکی ستالین
سووتا بوو، بەلام نە ئەوئەندە خراب کە مایەیی سەرنج پراکیشان بیئت. ستالین
قۆدکاکەیی بە شادمانییهکی ناشکراو خواردەو.

ئیمەیان نارده (دنپیرۆپترۆفسک) بۆ هینانی تانکی تازەو، پاش دوو پۆژ
گەراینەو ناو ئەو شەپەیی کە سەپەرای دەیهمین پۆژی هەر بە هەمان گۆپو
تینەو بەردەوام بوو. هەموو شتیکی دەخرایە ناو ناگری جەنگەکە و دەسووتا.
ستوونی بی کوتایی لە سەربازی یەدەگ بەخیرایی لەسەر ریگەکان دەپۆیشتن
لە پشتی بەرەکانی جەنگەو و کە دەگەیشتن بەرەیی جەنگ تیا دەچوون. وێکو
ناگر خۆش کردن وابوو.

* * *

له (سینکۆ)وه، که سهردهمیک گوند بوو ئیستاش ئاگرستانیکی گه ورهیه، تانکیکی جۆری T۳۴ بههموو خیراییه وه هات. وهك بروسك سیهرم گرت و تۆپهکهه پریکخست. یان ئهوانن یان ئیمهین، که یهکهه جار ئامانج دهپیکیت. سیهرم له لای راست لهو تۆقه گرت که له ژیر بورجه که دایه که خالی لاوازی تانکی T۳۴ بوو. ژمارهکانی ناو پریسکۆپه که له بهر چاومدا سهمایان دهکرد، ئنجا خاله پینچهوانهکانی میکانیزمی بینین یهکیان گرت و، به گرمه ییکه وه گولله تۆپیک به خیرایی پری خوی گرت و یهکیکی تریشی به دوا دا هات بهر له وهی یه که میان زارکی تۆپه که به جی بهیلایت بورجی T۳۴ه که به ئاسماندا فپی و پیش ئه وهی تا قمی ناو تانکه که ماوهی هاتنه دهره وه یان هه بیئت، هه موو شته که ته قییه وه. ئه مه یان بهم جۆره بوو.

شهریکی درندانهی توند له ناو خانووه گرگرتووه کاندایا پرویدا. له یه کیك له خانووه کانه وه ره شاشیکی پووسی هیزه پیاده کانی ئیمه ی ئاگر باران ده کرد. پورتا تانکه که ی وهرچه رخاند، له ئه نجامی ئه وهی که ملمان له دیواره که نا خشته و گهچ وهك په له هه ور به هه موو لایه کدا بلا بوونه وه. پووسه زهنده قچوو هکان که خویان به دیواره که وه نووساند بوو به هوی ره شاشه کانه وه دروینه کران و، بهم جۆره خومان کرد به ناو خانووه که دا و به ناو تۆز و گهردی گیچدا چووینه دهره وه. ئه مه شیان بهم جۆره بوو.

سه براری ئه وهش دهره نیک پیاده له په ناگه یه که ده گه پان که خویانی تیدا هه شار بدن. ئه وان به دریز بوون خویان به ئه رزه گریزاوییه که دا نووساند بوو، پاشان ئیمه یان دیت به ره و ئه وان ده چین، قیت بوونه وه و به ره و یه کیك له خانووه کان ملیان نا. یه کیکیان پییه کی له په رزینیک گیرابوو، بهر له وهی بتوانی ره های بکا، بووه هه ویریکی خویناوی له ژیر زنجیری تانکه که مان. ئه مه شیان وا ته واو بوو.

دارو دره ختمان بهرده دایه وه، ملمان له دیواران دهنه، بهسه ره کهسانیک که بهدله ی قاوه بیان له بهر بوو. تو پیویسته له ناو تانکیک بیت و گویت له گرمه بیت که گولله توپیک له بورجه کهت ددها بهر له وه ی بزانی گرمه هر چیه. نهو توپه ی نیمه ی توپ باران ده کرد له پشت پهناکه ی شووره بهردینه که وه بوو. پیره نان گوتی: " به گره او یژه که وه ماچیکیان تی بگره و نجا گولله توپیک بهرزه ته قه "

به خیرایی گره او یژه که م ریخست و له هه مان کاتیشدا که لیشاوی گری بهسهر توپچه کانداه باراند گولله توپیک ۱۰,۵ له توپه که مانه وه هر بهسهر له ناویاندا ته قیه وه. دوا ی سی ده قیه که بهو شوینه دا چووین، هیچ نه مابوو ته نیا بارس تاییک لول خواردوی نه ناسراوه نه بی که گری ناگر له هه موو لاییکیه وه سه میان ده کرد و هه مووی سووتاوو رهش داگه پرابوو.

به ره و پینش، به ره و پینش. زنجیره پانه کانی تانک بهسهر هر شوینیک زه ویدا بروت نهو شوینه هیچ ژیان تی دا نامینی. که پیاو کوشتاری به هاری ۱۹۴۳ ده بیینی چاک ده زانی نهو سه ره مردوو ده دان گره چهن چاک بو بهدله ی فوجه کانی تانک ده گونجی. له کاتی پشووه کانداه له مان ده کرد له ته واوسازی پید او یستییه کانمان له پترول و ته قه مه نی و، مه کینه کانمان بهسهر ده کرد نه وه. قور بهسهر نهو تانکه ی له کاتی شهردا مه کینه که ی ده شکی. له ماوه ی سی ده قیه دا ده بیته سه ره دو بیژینگ.

ئىمە بەھىزىكى گەرەى T۳۴ خەرىك بووين. ئەو تانكە پروسىيە ترسناكانە زۆر بەھىزو خىراپوون، ھەر تەنيا بەھۆى جۆرە تانكە تازەكانى وەكو (تايگەر) و (پانتەر)ى خۇمانەو دەمانتوانى جەنگى پووبەپروويان لەگەندا بگەين. پيادەكانى ئىمە و ھى پروسەكانىش لە ماوھى ئەو شەرە پەر لە نەعرەتەى كەشتىيە جەنگەندەكانى سەر زەويدا، گەرەترين شەرەى تانك لەو جەنگەدا، خۇيان لە پەناگەكاندا مات كرددو. تارىكىى داھات، بەلام سەرەپراى ئەو زيانە ترسناكانە كە لە سەرپازو كەل و پەل كەوت شەرەكە لە دەشتايىەكانى ئۇكرانيادا ھەر بەردەوام بوو. چەند كاترژمىرئىك خەوتين لەكاتىكدا تاقمە ئامادەكارىيەكان تانكەكەيان ئامادە دەكردەو. ئنجا بىدار كراينەو، نىمچە خەوالو بەرەو تانكەكەمان چووين، كە لەویدا پياوانى تاقمەكە كەل و پەلەكانمانيان لى بەستين و يارمەتيان داين بۇ چوونە سەر تانكەكان. لە تارىكىدا (فيلدوبيل)ىكم ديت ستالىتى پشيلەى بۇ پورتا بلند كرددو، پاشان مەكىنەى تانكەكە بەگرمەگرمەو كەوتە ئىش.

كاتىكىش، دواى چوار پۇژ، وەستانىك لە شەرەكەدا ھاتە پىش، فەوجى بىست و ھەفتەمىنى تانك تا رادەيەكى زۆر تارو مار كرابوو. پاشماوھى گپرگرتووى تانكەكانى ئىمە ئەو دەشتەيان پووناك كرددووھو. لەو چل تانكەى ھەمان بوو، تەنيا دووانيان مابوون. لە سەرچەم ئەو چوار سەد تانكەى فەوجەكەمان ھەژدەيان مابوون. زۆرىەى تاقمى تانكەكان بىوونە پەژوو، لەناو تانكەكانيان مردبوون. لەھەموو شوئىنىكدا، بەدرىژايى دوو يان سى ميل تانكەكانى جۆرى T۳۴ دەسووتان.

ئەوانەى لە مردنى پالەوانانە پزگارىيان بوو بەھۆى سووتانەوہ و بەنیمچە
برژاویى گەیشتنە نەخۆشخانە نەك بۆ چەند پوژىك بەلكو بۆ چەند مانگىك و
ھەندىكىشيان بۆ چەند سالىك بەدەم ئازارەوہ ئالاندىيان.

شەو تانك و تاقمى تازەيان دەھینا. دەبوايە تانكە لەكار
نەكەوتووہ كانمان پىكەوہ لەگەل ئەوانەى فەوجەكانى تر لە ئامادە باشىى دابن.
لەكاتىكدا دنيا ئارام بوو ھەولى نووستنمان دا، لەناو تانكەكەدا پروونىشتىن،
سەرمان بە پرىسكوپ و تفەنگەكانەوہ نابوو. ئنجا لە پوژى پاشتردا شەرە تانك
دەستى پىكردەوہ و پوژ لە دواى پوژىش بەردەوام بوو.

لینشاویكى نەپساوہى سەربازى تازە نەفەس لە بەتالیونە يەدەگەكانەوہ
لە ئەلمانیا و لە بنكەكانى راھىنان لە ولاتە داگىركراوہكانەوہ ھات، لاوى تەمەن
حەقدە سالىى و ھەژدە سالىى بەشەش حەفتەى راھىنانەوہ، كە لە مەشقى
سەربازىدا زۆر باش بوون و بەزىنگىيەوہ سلاويان دەکرد و زۆرىشيان پى
خۆش بوو بىكەن. ئەوانى تر پىاوانى بە تەمەنترى پەنجا سالىى بوون، لە
گرتووخانە سەربازىيەكانەوہ ھاتبوون. ھتلەر بنى مەنجەلى خۆى دەكپاندەوہ.
ھەتا نەخۆشخانەكانىش بەشى خۆيان لە كلۆلەكان دەبەخشى – برىندارى
پەنگ زەردى، لاوازى، تەنانەت تادارىش لەناكاو پىيان دەگوترا كە
تەندروسىيان باشە و بۆدەرکردن دەشىن و، من پىم وايە لەفافەكانى برىن
تەگەرە نىن لەبەردەم كوشتندا.

له كوبيانسكاي سەر پروبارى ئۆسكۈل تانكىكى جۇرى T۳۴ لەگەل ئىمەدا
 پىكەوۈ تەقەمان كرد، گوللە تۆپى ھەردوۈ لامان نامانجيان پىكا، بەلام تانكى
 پروسەكان ئاگرى گرت و، بورجەكەى لى بۆۈ، كەچى ئىمە ھەلاتىن و پىنچ
 ئەلقەى زنجىرى تانكەكەمان بچران و دوو پۆلەرىش زىانيان پى كەوتبىو.
 ئەمەش بەد بەختىيەك بوو، چونكە سىرىيەكەمان خەرىكى كىشانەوۈ بوو، بەم
 جۆرەش خۇمان و كەل و پەلەكانمان لە پشت ھىلەكانى دوژمنەوۈ بەجى ماين.
 خۇمان لەناو ھەندىك تەپاش شاردەوۈ تا تارىك داھات، ئنجا دەستمان كرد
 بەگۆپىنى بەشە زىان لى كەوتوۈەكانى زنجىرەكە و دوو پۆلەكەوۈ. كارىكى
 خەيالىى و مىشك ماندوۈكەر بوو، چونكە بەدرىژايى كات دەبوايە چاويكمان
 لەسەر لىشاۋى لەبن نەھاتوۋى تانكەكانى پروسان بوايە كە لەبەر دەممانەوۈ
 بەدرىژايى پىگاكەوۈ بەدوۋرىى تەنيا سەد ياردەيەك گرمەيان دەكرد.

درەنگانى شەو توانيمان تانكەكە نامادە كەين بۇ رۆيشتن. ئنجا چاۋەپىيى
 بەختى خۇمان بوۋىن. من و پۇرتا لە بورجەكەدا دانىشتىبوۋىن و كلاۋى
 پروسىمان لەسەر بوو، نامادە بوۋىن بۇ ۋەلامدانەوۈ بەزمانى پروسىيى ئەگەر
 ھىنراينە دوۋان. نىشانەكانى خۇمانمان لە قوردا. لە ساتەۋەختىي گونجاۋدا لە
 دوۋەى سى تانكى T۳۴ كەوتىنە رۆيشتن و، ھەر بەم جۆرە ميل لە دوۋى ميل
 لىمان خوۋى تا يەكسەر گەيشتىنە پشت ھىلى شەپەكەوۈ، لەۋىدا ھەر سى
 ۋەلاشەكانمان بەرەۋ لاي چەپ بايان داۋە بۇ ناو گوندىك، ئىمەش راستە رىيى
 خۇمانمان بەرنەدا. گوللە تۆپىك نامادە بوو بۇ تەقىنەوۈ بەروۋى يەكەم كەسىك
 لەگەلماندا دەستەۋىەخە دەبوو سىتىگىش ژمارەيەكى ترى نامادە كرىدبوون بۇ
 ئەۋەى بەدۋايدا رەۋانەيان بكا. رەشاشەكان و گېر ھاۋىژەكەش بەھەمان شىۋە
 نامادە بوون بۇ كارى خىرا. گەيشتىنە فەۋجەكەى خۇمان.

له بهرهبه ياندا زهنگى ئاگادارىي دووباره لىي دايهوه و، دهستهكهى ئىمه بو پراوكردى هه ندى T۳۴ و KW۲ نىرا بو، كه توانىبوويان هيلهكانى ئىمه بشكىنن و جوړه ئازاوهيك له پاشهى هيزهكانمان پهيدا بكن. بهتاليونىكى تهواويان له خهو بيدار كرددبوو كه له شوينى ئيسراحتدا لهخانهى سهريازاندا له ئىسيوم بوون، بههموو پيوانهيهكيش نهوانه وهكو گارانىك يهكانهى چهمووس رهفتاريان دهكرد.

وهكو تاژى (تانجى) شوين هه لگر، ههردو تانكهكانمان خويان كرد بهناو دارستانىكى بچوك كه نيشانهى شوينهوارى زنجيرى پانى تيدا بوو كه هه ر دهبى هى تانكى T۳۴ يان KW۲ بن.

له توپكهى بهرزيابهكهوه نهوانمان له روخى گونديكدا ديت كه دوو ميليك دور بوو. بهپيى نهخشهكهمان ئه مه دهبى گوندى سفاتوؤ بيت. ئىمه تهنيا توانيمان سى تانكى T۳۴ بهدى بكهين و واى بو چووين كه نهوانى دى چوونهته شوينىكى تر بو نهوهى زيانى زياتر بگهيهنن. هه ر كه سى تانكهكه لهناو خانووهكاندا بزر بوون ئىمه زور بهخيراىي له گردهكه دابهزين بو نهوهى پشتيان لى بگرين. دوركهوتينهوه بو پشت نهستىركىك و بو ناو بيشه لانىكى چر، كه هيواداربووين لهويدا بتوانين لييان نريك بينهوه پيش نهوهى ناشكرامان بكن. تانكى دووهمان له پشت بينايهكى ديرژهوه كه رهنگبى قوتابخانه يان شتىكى له م بابته بى، جيگاي خوى گرت بو نهوهى له چارهريدا بيت و، ئنجا ئىمه بهرهو پيش لييمان خوږى تا تهنيا په نجا يارده له دوو تانكى T۳۴ دور بووين.

پیره ئان خۆی خزانده خوارووه بۆ لای من بۆ ئه وهی دلتیا بی له وهی که تۆپه کهم چاک داناوه ته وه، چونکه ههر تیره ندادزیکی خراپ مانای مردنی ئیمه یه. ئنجا تیره ندازه که گرمه ی هات. قه وانه که فریبه دواوه و ستیگ گولله تۆپیکی تری له لوله که ئاخنی. به خیرایی بورجه که سوورایه وه تا دووهم تانکی T۳۴ له پریسکوپه که دا ده رکه وت. دووباره تۆپه که گرمه ی هات و له و ماوه کورته دا گولله تۆپه که به ته واریی بورجه که ی له T۳۴ه که دامالی. کاتیکیش که له بی شه لانه که دا به خیرایی ده رپه رین و بۆ یاریده دانی ئه و هه قالانه مان چووین ئه وانه ی که به هۆی ئه و ئاگر بارانه تونده دا، وا دیار بوو چاک تیوه گلابوون، بینیمان دوو تانکه که ی جۆری T۳۴ ئاگریان گرتوه. ته نیا دوو سه د یارده یه ک به ریگا که دا پویشتیووین که تانکیکی جۆری KW۲ که وته بهر چاومان، ئه وانه ده عبا ی تواناداری نه وه د تۆنی بوون که به پینچ ره شاش و گرهاویژیک و تۆپیکی ۱۵ سانتیمه تری که له بورجیکی گه وره وه ده رپه ریبوو، چه کدار کرابوون، له م بهر بۆ ئه و بهری ریگا که وه ستا بوو، ره شاشه کانی گونده که یان ئاگر باران ده کرد. ههروه ها تۆپه مه زنه که شی ئاگر ده دا، بۆیه گوینچه که کانمان ویزه یان ده کردو، گولله تۆپه گه وره که وه کو گه رده لولو ی په لامار دانیکی ئاسمانی بوو.

ستیگ گولله تۆپیکی جۆری (S) ی له تۆپه که دا ئاخنی، ئه مه ته نیا گولله تۆپیکه که ده توانی قه پیلکی ئه ستووری KW۲ دووبه ده ر بکات. که ئاگرماندا، ئاگرستانیک له لوله ی تۆپه که وه ده رچوو. له به ده بختی بینیم که نیشانم زۆر له خوارووه گرتوه. گولله تۆپه که له سه ر زنجیری ده عبا یه که ته قیبوو. پورتا و پیره ئان به سه ر نابه له دیی منیاندا هاراندو بورجه زله که ی ئه و ده عبا یه ده ستی

بەسووپان كورد تا بەرامبەرمان بێت. خوشبەختانە بورجى KWY زۆر لەسەرخۆ دەسووپى.

پىرەئان ھاواری كرد " ئاگر دە، ھەى نەفرەتبار ! لەوى دانىشتوى چاوەرپى چیتە ؟ "

دووبارە تۆپەكەمان گرمەى لى ھەستا و گوللە تۆپىكى جوړى (S) بەتەنىشتى دەعبايەكە كەوت، بۆ ماوەیەك بورجەكە وەستا، ئنجا دەستی بەسووپان كردەو.

- پۆرتا، بچوولى، ھەى لەعنەت بار !.

پىرەئان منى لە لای ئامىرى بىننەكە لابردو خۆى لەوى دانىشت. ھەر دەستبەجى بورجەكەى سووپاندەو و تەماشايىكى كرد، ئنجا تۆپەكەمان پىنج جار گرمەى لىوھات. تەقینەوھىكى گەرە لەناو جانەوەرە زلەكەدا پووى دا. سەیر بوو كە بەتەواوى ئاگرى نەگرت سەرەپاى ئەوھى كە بورجەكەى لە لەشى جىبابووھو و بەسەر لایەكیدا شوپ بىووھو. سى پىاو خۆيان تىھەلدا، بەلام رەشاشەكانمان ھەر سىكىيانى دروینە كرد. پىرەئان دوو گوللە تۆپى تری خىواندى و پاشان دووكەل و گرى ئاگر لە تانكەكەوھەستا.

بەم جوړە تەواوى پۆژەكە بەسەرچوو، لە كۆتايى ئەو پۆژەشدا ھىچ تانكىكەمان بەجى نەھىشت، بەلكو بەقیتى لە پشت قوون بارنگ دانىشتىن لەكاتى گەرانەوھەمان بەرەو ھىلەكانى خۆمان. پاش سى پۆژ، دواى ئەوھى ھەشت پۆژ شەپى بى پچران كرا، فەوجەكەمان لە جەنگەكە براىە دەرەو و چووينە خانەى سەربازان بۆ پشوودان لە گوندى (ئاكتىرە).

لەوانەیه بۆ هەندی کەس ئەم دەسەڵاتە شەپەرکە شتیکی پۆمانسیی و سەرسوپمێن بێت. هەر زۆرانبازییەك لەگەڵ مردندا، بەهەر شیوەیەك بێت شتیکی درامییە، دوورت دەخاتەوه، یان هەر دەتباتە ئەو سەری شتی باوەوه، بەلام دەتوانی بە ڕینگای تر تیربازی لەگەڵ مردندا تاقی بکەیتەوه. ئەک بەچوون بۆ جەنگ و، دەتوانی هەر هەمان درامای پەهاکراو تاقیکەیتەوه، تەنیا بەم جیاوازییە : کە مەبەستەکی زۆر گەورەیه و نامانجەکەشی پزگارکردنی ژیانه.

تەنیا کەسانیکێ کەم جەنگ بە سەرسوپمێن و پۆمانسیی دادەنێن. بۆ زۆربەیی خەلک جەنگ پیسیی و کۆفان و تا بلیی بیزارییەکی بی کۆتاییە و پنتە پرووناکەکانیشی دەوهستنه سەر پالدانی دوگمەیهک کە دەبیتە هۆی بەرەللا کردنی هەرچییهکی نارهزروی تاقیکردنەوهیانت دەکرد، لە دووری چەندین میلەوه. جەنگ ڕینگاییکێ خراپی تاقیکردنەوهی بەرزیهکانی ژیانه، بەنائومیدیت دەهینئیتەوه و کاتیکیش دەستبەرداری دەبیت ئەوت بۆ دەردەکەوێت کە هیچ مەبەستیکی گەرەت دەستگیر نەبووه و پەيوەندیشت بەوانە نەماوه کە دەگەرئیهوه لایان، ئەتۆ وەکو پیت دەلێن نارهحت بوویت و ئەعسابیشت نەماوه. ئەمە هەم بۆ سەرکەوتوو هەم بۆ دۆراویش راستە. لەوانەشە ئەم تەراژیدیايه بۆ سەرکەوتوو گەرەتر بێت. ئەو، سەرکەوتوو بووه، بەلام کیی بەزاندوو و بۆ چ مەبەستیێک پەلاماری هیناوه ؟ ئەو ناتوانیت سەرەدەری لیدەر بکات. ئەو کە دەستی پیکرد شتەکە زۆر جیاواز بوو، چونکە پاشان باوەری بەپراستییهکی سادە هینا، بەلام ئەمە سەلماندی کە نا ئومیدانه ئالۆز و شیواو بوو، سەرەمانیک هەموو وشە پەر لە شانازییهکانی لیهاقنه دامالین کە لە کاتی جەنگدا پیشکەشی کرابوون.

دوای ئەو هی پووسەکان پاشەکشەیان پێ کرا بۆ بیلگۆرۆد لەسەر
پووباری دۆنیتز، پەلامارە بەھارییەکی ئەلمانەکان کە خلتانی خوین بوو،
وەستا و، تەواویی بەرەکی جەنگیش ھەر لە دەریای بەستەلەکەرە تا دەریای
رەش ئارام بوو. تەنانەت فرۆکەکانی ھەردوو لاش بەبێ چالاکی مانەوہ.
ھاوینیکی خوش بوو.

پورتا گوتی: " له پيشا من دمهووی گهراویک دروست بکه، دهبی دووشیکی وای ههبی، وا دروست کرابی که ئاوهکهی وهک نهرمه بارانی هاوینان بیاری و، کاتیکیش که بارانیکی تهواوم لیده، دهستهیهک کچولهی رووت و قهشهنگ دین ههلم دهگرن و دهمبهنه سهرهوه بو یهکیک لهو سیی و هفت ژوروی خوم. ههموویان لهپالم دهبن و بهنورهش له تهنیشتمهوه دادهنیشن و گهमे به گهل و گوانم دهکن. ئنجا دهستهکهی تر دین، ئەوانیش کهسانی ناسکن و سهد پاییی پر له بوندارترین تووتنی وهدهست کهوتوویان پییه. کچولهکان پاییهکانم بو دادهگیرسینن و دهیخهنه ناو دهممهوه بو ئهوهی من تهنیا ههر پال کهوم و دووکهلهکه ههلبمزم و پفی کهمه دهرهوه. ناو ناوهش یهک دووانیکیان بهدوای زماندا دهگهرین تا قورگم. ئهوه یهکه و ههر ههمووشیان بوئی وهنوشهیان لی دی. که ئارهزووی خواردنیش دهکهم کچهکان خواردنهکه پارچه پارچه دهکن و فووی لی دهکن و ئهگهر ههر شتییک پیویست بهجوین بکا ئهوا بوئی دهجوون بو ئهوهی من ئهوه کاره قورسه نهکهم "

پیرهئان گوتی: " وابزانم دهبی نیمیکی توت ههبی بو سربنهوهی پاشلت که دهچینه زهلاکاووه ؟

- ئهوه نامهیهت خویندوتهوه که بهم دواییانه له ئەسمۆسهوه هاتووه ؟ پلوتوؤ نامهکهی پیشکهش کرد. " ئهگهر تهنیا نیوهی راست بی ئهوا من هیچ شتییکم نییه دژی ئهوهی که ههر دوو لاقی لهگهل دهستیکی برا بن. تهنیا تو هزری ئهوه بکهوه که زهلاکاووه که دهینریته ناو نوینهکانت. پهستاریکی خوشهویستییش مامهلهیهکی جوانت لهگهل دهکات که خوت پیس دهکهی. وا پیدهچی ئەسمۆسیش ههموو تاکه روژیک پهتاتهی خووساوو بریکی زور گوشت بهرازی پارچه کراو بخوات و روژانی یهکشههمهش دوو هیلکه ! ئەوان بو خویان زور ئاسووده، ئهوه بریندارانه !

ئای ئهوه ئەسموسه چ بهختیکی ههیه !.

ئاشتیئکی جودا

پروسه‌کان بلاؤکراوه و نووسراوی پروپاگه‌نده‌یان به‌سردا باراندین. له یه‌کیکیاندا هاتبوو که هفته‌یه‌ک له‌مه‌بهر هتله‌ر مردوو و ستالینیش زور نه‌خوشه. هتله‌ر به‌هۆی جه‌نهرائیکه‌وه ته‌قه‌ی لیکراوه، به‌لام مردنه‌که‌ی له‌لایه‌ن نازییه‌کانه‌وه ئاشکرا نه‌کراوه و ه‌کو چون نه‌خوشیه‌که‌ی ستالینیش له‌لایه‌ن کۆمونیسته‌کانه‌وه. نووسراوه‌که به‌م بانگه‌وازه کۆتایی هات :

پیاوانی هیزه‌کانی سوپا و کهشتیگه‌لی پرووسیا و ئەلمانیا ! ده‌ست له‌ناو ده‌ست له‌پیناو ئەلمانیاو پرووساییکی ئازادا! لوله‌ی چه‌که‌کانتان بکه‌نه دوژمنه راسته‌قینه‌کانتان، پیاوانی (SS) و گوستابو، ئەو بکوژانه‌ی که گرتوو‌خانه‌کان له ئەلمانیا پاسه‌وانیی ده‌که‌ن، ئەوانه‌ی که جه‌نگ درێژ ده‌که‌نه‌وه، ئەو بیژراوانه‌ی هه‌ز له‌جه‌نگ ده‌که‌ن. ئەه‌ی سه‌ربازانی ئەلمان ! به‌رگی دیلییه‌تی دامانن ! چیتر چاوه‌په‌ی مه‌که‌ن، هه‌ر ئیستا جیه‌جیی بکه‌ن. ئیوه‌ش ئەه‌ی سه‌ربازانی پرووسیا کۆنی پیروژ، ته‌قه‌ له‌ GPU و کۆمیساره‌کان بکه‌ن ! تاکه‌ی له‌لایه‌ن ئەم ده‌عبایانه‌وه پیشه‌ره‌ویی ده‌کرین، ئەوانه‌ی ژن و خوشک و خوشه‌ویسته‌کانتان له‌ مائی خویاندا لی زه‌وت ده‌که‌ن که‌چی ئیوه‌ش له‌ به‌ره‌کانی جه‌نگدا خوینی خۆتان ده‌په‌ژن ؟ سه‌ربازانی هه‌ردوو له‌ شکره‌ی ئەلمانیا و پرووسیا ! ته‌قه‌ له‌ بریانی خۆتان مه‌که‌ن، له‌ جیاتی ئەمه‌ پروی چه‌که‌کانتان بکه‌نه بکوژه‌کان له‌ پیاوانی SS و GPU ! .

سوپای ئازادی

ئەم بىلاۋىكرادىيە بە بايەخىكى سەرسۇرمىنەۋە خوينرايەۋە و گفتوگۇى لەسەر كرا. ئىمە ھەموومان زۇر ئارەزومەندىبووين بۇ باۋەرپىكرىن بە ھەر چىرۇكىك، ھەر چەندە جىيى باۋەرپىش نەبوايە، بىسەلماندايە ھتلەر مردوۋە، بۇ ئەۋەى ھەر زوو بتوانىن بگەپىنەۋە نىشتىمان و كىشەكانمان لەگەل باندى ھتلەردا يەكلا بەكىنەۋە. ئىمە ئاشووبەكەمان ۋەكو خۇى ۋەرگرت و، گرىمانەى ئەۋەمان كىرد كە بەخىرايى دەيىبەينەۋە. پۇرتا بە بىر كىردنەۋەيەكى قوول گوتى :

- پىشەكى دەبى ئىمە ھەندىك لەو نارىكىيەى كە كىردوومانە رىك بىخەينەۋە و شوينەكە بە رىك و پىكى و بەجوانىيەۋە بەدەينەۋە دەست پروسەكان، خىشتەكان بەجوانىي خىركەينەۋە، بۇ ئەۋەى سەربازى پروس ھەر يەكسەر تىفەنگەكەى فېرى بدا و دەست بە دروستكىردنەۋەى خانوۋەكەى بكاتەۋە. ھەرۋەها باشترىكە ئىمە يەك دوو پىرد و ھەندىكى تر لەو زەرەر و زىانانەى كە بەخىشيوومان چاك بەكىنەۋە بۇ ئەۋەى شوينەكە ئەۋەندە بى سەرۋەر ديار نەبىت كاتىك كە دەيان دەينەۋە دەست.

پىرەئان ھاۋارى كىرد " ئەدى شارەكانى ئىمە لە ئەلمانىا ؟ دەتوانم سويند بخۇم كە سەربازە بەرىتانىيەكان تەنات بەۋەندەش يارمەتىمان نادەن كە خىشتەكانمان بۇ خىركەنەۋە "

پۇرتا بە باۋەرپىكى پتەۋەۋە ۋەلامى دايەۋە: " ئەۋەندە دۇنيا مەبە، ئەگەر نا، كارىكى باش دەبىت كە ئىمە لەگەل پروسەكاندا بچىن و سەربازە بەرىتانىيەكان فىرى رەۋىشت بەكىن. بەلام شتىكى سىروشتىيە كە فېرۇكەۋانەكانمان بچنە ئەۋى و ئەو نارىكىيە رىك بىخەنەۋە كە لە ويدا كىردبوويان. تەنیا ئەمە شتىكى مەققولە "

پلوتۆ ناوی فەرەنسا و ھەر ھەموو ئەو ولاتانەى ھینا كە ئیئە نارېكېى و تېكدانمان تىادا كرددون و كە پئویستە رېك بخرینەو، پورتاش كەوتە دەریای بیركردنەو و گوتى :

- وا پئدەچیت ئیئە لە داھاتوویكى نزیكددا كارى زۆرمان ببیت، بەلام ھەر چیبەكى ببیت، ھەموو جەنەرال و ئەفسەرەكان دەبى پوتبە و نیشانەكانى سەرشانیان دامالن و بىن ئەوانیش كار بكەن. شتیكى باشە ئەگەر گوپلز و گۆرینگ و ئەدولف و ھملەر و ئەو كابرایەى ناوی پۆزینبیرگە و ھەر ھەموو ئۆرۆستۆكراتییەكانى تر لە رېكخستەنەوئى گیتۆى وارشودا* كاریان پى بكرى. ئەوانە دەبى فرمیسكى خوینین ھەلپژن.

دوای دوو پوژ چاكتەر زانیمان. جەنگ ھەر بەردەوام دەبى، نەك ھەر ماوہیەكى كورتیش. نیاز وایە بەتالیۆنەكەى ئیئە وەكو پىادە بەكاربھینریت و بەتالیۆنى ۱۴ى جاگەرى پى جەسینریتەو، كە ناوچەىەكى بەدریژایى پروبارى دونیتز داگیركردبوو. شەو، كە چووینە ناو ھیلەكانى پيشەو، بەرەى جەنگ ھیمن بوو، گویمان لە تەقەىەكیش نەبوو. ستالین لەسەر بوخچەى پورتا ھەلتوتركا بوو، بەدلەىەكى تەنكى سپى كەتانى لەبەر بوو، زۆر دلخۆش بوو بەم سەفەرە.

ئەو تەنیا ئۆبەر گىفریتەرېك بوو لە ھەموو سوپای ئەلمانیا كە بەدلەىەكى سپى گەرمەسىرىى لەبەر بى، بەلام كۆماندۆفیلد وئبلەكە رى پئدانى نووسراوى بۆ ئەم مەبەستە دەرکردبوو، خستبووشیە ناو كونیە سەربازییەكەىەو، كە بەشىۆوازىكى نيزامییەو لە گىرفانى لای راستى سەر سنگى داینابوو تاكو (سەگە گەورەكان) بىن و تا ئارەزوویان دینى تەماشای بكەن. ئەوئەندەى كیشەكە

* گیتۆى وارشۆ Warsaw Ghetto - گەرمەكى جوولەكەكان لە وارشۆى پایتەختى پۆلۆنیا.

بەيۋەندى بە ئۆبەرگىفريتەر ستالىنى سەر بە فەوجى (۲۷)ى سىرىيەى ژمارە (۵)ەۋە ھەبىت ھەموو شتىك پىك وپىك بوو.

كە كارمان گرتە دەست، سەربازەكانى سىرىيەى ھەفتەمى سەر بە بەتالىۋنى جاگەر گوتيان :

- ئىستا، تەقە لە پروسەكان مەكەن. ئەوان كۆمەلىكى ئازان لەۋى. ئىمە ھىچ جۆرە وپىنەيەكى شىتانهى ۋەك تەقەكردنمان لىرە نىيە. ئىمەش ۋامان زانى ئەوان شىتن.

كەمىك دواى خۆرھەلات گوتيان لە ھەراۋ ھۆرياىكى ترسناك بوو لە بەرى پروسەكانەۋە، ھاوارو بانگ كردن و ھۆى ھا. ئەوان بەئاشكرا بۇ خۆيان پايان دەبوارد، ئىمە گوتيان لەو شتانه دەبوو. پاشان ھەندىكىان لەسەر سەنگەرى خەندەكەكانىانەۋە دەرکەوتن و بە ھاواركردنەۋە پۇژباشيان لە ئىمە كردو، ئىمەش بەسەرسامىيەۋە زارە بەشكەمان گرت. لە ھەمان كاتىشدا زۆر بەئەدەبەۋە پىرسىيان كە ئايا ئىمە تاقمە تازەكەين و ئايا چاك نووستووين. ئەوان ھىۋاى ئەۋەيان خواست كە سەگەكەيان

بەھۆى ۋەپىنەۋە ئىمەى ھەراسان نەكردبى، ئنجا شتەكان لەبەرى پروسەكانەۋە بەراستىيى چالاك بوون. سەرجەمىيان پۇژانە دەرەۋە، پووت و قووت و، سەرو سەر خۆيان تىپرو دەكردە پوويارەكەۋە، ئىمەش نىۋەى لەشمان لە دەرەۋەى خەندەكەكەۋە بوو بەچاۋى زەقەۋە سەيرى ئەوانمان دەكرد پروسەكانى ناو رووبارىش ھاوارو ھەرايان بوو، ئاويان بە يەكترى دادەكرد و بەسەر ئىمەياندا دەبۇراند.

- خىرا كەن ۋەرن. ئاۋەكە گەرم و خۆشە.

پۇرتا لە پىشمانەۋە، پووت و قووت تەنيا كلاۋى نەبىت لەسەرمان بوو، خۇمان كوتايە ناو ئاۋەكەۋە. پۇرتا، كە ستالىنى لە باۋەش بوو خۆى فېرى

دايه ناو ئاۋەكە و، پرووسەكان كە بىستيان پىشيلەكەيان ناۋى جۇزىف
فيساريۇنۇفچ ستالىنە لەبەر پىكەنن خەرىك بوو بخنكىن. دەرەجەدارىكى
پروس ھاۋارى كرد " ئەمە جۇرى راستەقىنەى جەنگە، وا نىيە ؟ ". ئىمەش
قسەكەيمان پەسند كرد سى ھوتافيان بۇ ئەلمانيا لىداۋ، ئىمەش سى
ھوتافمان بۇ پرووسيا كىشا .

پىرەئان ۋەكو مندالىك دلخۇش بوو. چاۋەكانى دەبرىقانەۋە، ھاۋارى كرد
" ئەمە زۇر خۇشە، لاي خۇمان رەنگىى وا بزائن ئەمە درۋىە "

ئەو پۇژە گەلىك شتى لە رادەبەدەرى لەخۇ گرتبوو. بۇ نمونە، زانرا كە
رىكەوتنىكى نىزامىى ھەيە كە پرووسەكان ھەموو پۇژىك چەند گوللە تۇپىك لە
نىۋان كاترۇمىر چوار و پىنچ و نىو بتەقىنن، ئىمەش ھىنەكانى خۇمان لە نىۋان
سى و چوار و نىو بەاۋىژىن. ھەر گوللە تۇپىكىش دەبى بە پىكىى لە زەۋى
بىلايەندا بکەۋىت و ئازار بەكەس نەگەيەنىت. ئەم كارە جەنەرالەكانى پارى
دەكرد . ھەر تەقە كىرىش ئەگەر بە رەشاش و چەكى سووك بىرىت، ئەوا
ئاسايى ئەم تەقانە بە ئاسمانەۋە دەنرىن. ھەر كاتىكىش ئەگەر پرووسەكان
گوللە پرووناكىيەكى سوورى چوار ئەستىرەيى ھەلدەن، ئەمە ماناي وايە كە
ستافىك ئەفسەر ھاتوون بەمەبەستى پىشكىن و ھەر تەنيا ۋەكو شتىكى پروالەت
ھەندىك چەكى ئۆتوماتىك دەتەقىنن. ھەر كاتىكىش ئەفسەرە پىشكىنەرەكان
پۇيشتن ئەوا گوللە پرووناكىيەكى سەوز ھەلدەن، ئىمە ھەموو جۇرە
نىشانەيەكمان ھەبوو كە يارمەتى دەداين ژيانى ھەموو كەسىك خۇش بىت.
بىگومانىش سەرمان لە يەكترى دەداۋ، يەكترىمان بۇ فراقىن دەعوەت دەكرد بە
قودكاۋە، ئەۋەندەى دلمان حەز بكا شتمان ئالوگۇر دەكرد، شناپس، جگەرە،
خۇراكى قوتوو، بەتانىە، چەك، سەعات و پۇژنامە و گوڧار. گوڧارى وىنەدار
زىاتر برەۋى ھەبوو. جا ئەگەر تووشمان بە تووشى ھەر وىنەيەك ببوايە كە

خۆشییەکی تاییبەتیمان لى وەر بگرتایە ئەوا گەشتیکمان بۆ ئەو بەر دەکرد و تیکستی وینە کەمان پى وەر دەگیران، دیارە، پروسەکانیش هەمان شتیان دەکرد.

جگە لەمە، ئەو مانگانەى هاوینمان بە هیمنی و ئارامی بە ئیشی یەك جۆری بەسەر برد. کە لە سەربازخانەکانمان بووین لە ئاکتیرکا مەشقمان بەو سەربازە تازانە دەکرد کە بە لیشاویکی بى دواى لە ئەلمانیاوە دەهاتن. مەشق پیکردنى سەربازە تازەکان کاریکی بیزارکەرە، بە تاییبەتی ئەگەر نەتوانی مەبەستی سەرەکی کردەوه کەت بەدی بکەى.

ئیمە دەستیکی باشمان وەشاندا، کاتى کە هەژدە شووشە و بەرمیلیکی پەنجا لیتریى براندى باشى فرەنسیمان دزی. لەسەر ئەم بئەمایە میواندارییە کمان ریکخست. پینچ شووشە شمان گۆپییەو بە سىی هیلکە، سى مریشک، دە پاوەند پەتاتە، هەندى خوخی ناو قوتوو و تەماتە، ئنجا مریشکەکانمان بە خوخی و تەماتە و گەلیک شتی تر ئاخنى و یەك شووشەى تەواو کۆگناکمان بەسەر داکردو، ئەو پروسەمان بۆ خواردنەو بەنگهیشت کرد کە خاوەنى خانووە کەمان بوو. پورتا ئەسپىکی لە کۆزاکییەك خواستەو (ئەو یەکیك بوو لەو خۆبەخشە کۆزاکییانە کە شان بە شان لەگەل ئەلمانەکاندا شەپى دەکرد). بەلام چونکە پورتا پيشتر قەت سواری ئەسپ نەبووبوو، بۆیە کارەساتە کە بەو کۆتایی هات کە ملی ئەسپە کە شکا. کابرای کۆزاك شپرزە بوو، لە کۆتاییدا بەستمانەو و پیکەو لەگەل ئەسپە مردووە کەیدا خستماننە سەر کەلەکیك و بەو رۆبەرمان دادا کە بەناو گوندە کە دا رەت دەبوو. یەکیك لە پروسەکان داواى لى کردین کە ئەگەر دەکرى پشیلە کەى بۆ بکوژین، چونکە مریشکی دەدزین، جا بۆ ئەمەش پورتا شتیکی وای ریکخست بە شیوہ یەکی

ئەوتۇقە جىيى پەزىلەتلىك گەشكىسى بولۇپ، راستە پىشلىككە لە ئەنجامى كارەكەى پۇرتادا نەمرد، بەلام كاتى پراوكە لەبەر نەمانى تەقەمەنى تەواو بوو پۇرتا سەگىك و سى مەرىشكى كوشتىبون، مانگاىك و بزنىكى بىرىندار كرديبون و، گوللەيەكىشى لە كلوى پروسە خاوەن پىشلىككە دابوو. پروسەكە پۇرتاى بەو ھىمن كرەوہ كە پىي گوتبوو بەركەوتنى ئەو پىشلىككە لە پراەبەدەر دىوارو زەھمەتە.

ھەرۋەھا پىرەئانىش ددانىكى پۇرتاى كىشا. پۇرتا ماوہيەكى زور بوو بەدەست ددان ئىشانەو دەينالاند، بەلام زاتى نەدەكر بچىتە لاي ددانسان. ئىمەش ئەو رىگا كۇنەمان بەكارھىنا، داويكمان لە ددانەكە و لە دەرگاىك بەست و ئنجا دەرگاكامان داخست، بەلام داوہكە پچرا. پاشان پىرە پروسىك كۇنە گازىكى ددانسازى ھىنا، ئىمەش پۇرتامان گرت و پىرەئانىش ددانەكەى بۇ دەرھىنا، بەلام ددانەكە ئەو نەبوو، بۇيە كرەوہكە دووبارە كرايەو، ئەمەش پۇرتاى تەنيا بەيەك ددان ھىشتەو، ددانە، رەشەكەى پىشەو، بۇيە پىرەئان ئەويشى كىشا بەر لەوہى نەخۇشە ھاواركردوہكە بكەينەو. بۇ ماوہى چەند رۇژىك ھەردووكيانمان لەيەك جوداكردەو، بەلام لە كۇتايىدا پۇرتا تۇلەى خۇى سەندەو. تۋانى پىرەئان بىستىتەو، ئەوجا بووت و گۇرىيەكانى داكەناند و، ھەر قاچىكى لە ستوونىك بەستەو، خۇيى لە بنى پىيەكانى ھەلسوويى، ئنجا بانگھىشتى دوو بزنى كر تە بنى پىيەكانى بلىسنەو. لەو كاتەى كە پىرەئان ھاواری بوو، پۇرتا بىرەى فېرەكر و خۇي و قامچىيە كۇزاكىيە دىرژەكەى ھەموومانى لە بارىكى ناخۇشدا ھىشتەو. بزەكان ھەر دەيان لىسىيەو. پىرەئان ھەنسكى پىكەوت و بۇراندى و بە گرژىيەو پىدەكەنى :

ئەمە كاتىكى خۇشە بۇ تۇ !

له شوپنیکى دوور له رۆژهه لاتی پروسیا کۆبونوه یه کی گهره ی ههموو
فهرمانده ی له شکره کانی ئەلمانیا هه بوو، جهههرا ل ئۆبه رسته کان و جهههرا ل
فیلدمارشاله کان خۆیان و ئەو شریته سوورانیه سهر لاته نیشته کانی پانتۆله چاک
ئوتوو کراوه کانیا ن لهوی بوون. قهیتانی زیری سهر ملوانکه سووره کانیا ن له بریقه دا
په نجه بازی له گه ل خشله کانی ریتهر کروزس ده کرد که به دهوری ملی ئەو جوړه
ئورستو کراتانه دا شوپر ده بنه وه.

به چاویلکه یه ک چاوه کانیا نه وه خۆیان به سهر نه خشه گهره کانی به ره ی
فراوانی جهنگدا کوور کرد بووه وه. سهعات له دوا ی سهعاتیا ن له جوولاند نه وه ی ئالی
بچووکی رهنگاوړنگدا به سهر دهرزیله ی بچوو کدا به سهر ده برد. ههر دهرزیله یه ک
نیشانه بوو بۆ فرقه یه کی هه زده ههزاری تا بیست ههزار نه فهری. هیزو شهرف
بابه تی رازیکردنی ئەو فۆهه ره بچوو که هاوار کردوو انه یه.

"... جا من داواتان لیده کم که سلوم بهو چندين ههزاره بگه یهنن که کوتایی
شانازانه یان پیده دریت بهوه ی که له شهردا ده کوژرین و، له پیناو دایکی نیشتمان و
شهرفی سهر بازییدا ده جهنگن."

بهم جوړه فهرمانده ی له شکره کهمان بۆ فهرمانده ی له شکره کان دوا، که له
نیوانیا ندا فهرمانده ی ئەو فیرقه یه هه بوو که لیوا ی (۱۲۷)می زیریوش سهر بهو بوو.
ئەو میدال پیدراوه به کۆمه لکوژه زه به للاحه به چاویلکه یه ک چاوه که یه وه سلوویکی
کرد و گهرا یه وه بۆ باره گای فهرمانده یی دوور، دوور له پشتی به ره ی جهنگه وه،
که چی فهرمانده ی فیرقه کان گهرا نه وه بۆ فیرقه کانیا ن بۆ ئەوه ی خۆیان بۆ په لاماریک

ئاماده بکن، بۆ ئەوەی میدال پێدراوه کان بتوانن بەردەوام بن لەسەر یاریکردن بە
ئالاً بچوو کە کانیاں و بەنەخشە مەزنە کانیاں.

" فەوجە کە ! بۆ نوێژکردن - چۆک دادەن ! "

پێشنوێژە کە بەدڵەیه کی ئەفسەرانی بە شریتی ئەرخبەوانییەوه لەبەر بوو.
پلەمی میجەری هەبوو بەم جۆرەش ئەو بەرامبەر بە ئەفسەرانی ستاد بوو. لەلای
چەپی کراسە کە یەوه کرۆسیکی ئاسنین شوێر بیۆوه و بریقەیی دەهات.

" خوداوەندا ! ئەم چە کە شکۆدارانە پیروژ کە، کە لێرەدا لەسەر شەڕەفی تۆ
دانراون، ماوەیان بۆ برەخسێنە کە ئەو بەربەرە سوورانە بهارن و ئازارو
ئەشکەنجەیان بدەن، ئێمە لەبەرت دەپارێنەوه، ئەهی خوداوەندمان لە ئاسماندا،
ئەوهندە هیزەمان پێدە بۆ ئەوەی بیینە ئامیری دەستی تۆ بۆ سزادانی ئەو سوورە
زۆنگاو نشینانە. "

باشان ئەوەش دەگێرەوه کە چی روویدا کاتیگ من و پورتا لە میانەیی
شەڕیکی گەورەدا ئەم قەشەیهمان لەکۆل کردەوه.

سەرنوشتىكى شىكۈدار

پىرەئان ھاۋارى كىرد " بۇ دەرەۋە، بۇ دەرەۋە، بەخىرايى، ئەمە كۆتايى
فەۋجى زىيپۇشى بىيىست و ھەفتەمىنە "

پاش بىيىست دەقىقە ھەر شەش سەد تانكە كانمان بېۋونە كەلەخى
سوۋتاۋى قوپاۋ. دۋاى بىيىست دەقىقەى تر (ئۆبەرسىت قۇن لىنداۋ)
بەئوتومبىلە ھەمە مەبەستىيە كانىيەۋە ھات و، كە تەماشايىكى تانكە
تىكشكاۋەكانى كىرد بەدەنگىكى ماندورەۋە گوتى :

- ھەموو ئەۋانەى كە سەلامەتن بگەپىنەۋە بۇ پەناگە كۆنە كانمان. فەۋجى
(۲۷) ھەمىن لە ئەنجامى ئەو تىكدانەى كە ھىزى ئاسمانى كىردى ھىچى تر
ھىسابى بۇ ناكىت.

ھىزە ئاسمانىيەكە ھى خۇمان بوو، بەھۋى ھەندى ھەلەى پەرىشانەۋە، بەفروكە
(شتوكا Stuka) كانى خۇمان بۇردومان كراين.

دۋاى چەند پۇژىك دووبارە بە تاقىمى تازە و تانكى تازەۋە كە بە پەلە لە
خاركوۋ) ھەۋە ھىنرا بوون كەوتىنەۋە كار.

ھەر دۋاى ئەمە بوو، بۇ ترسى خۇم، زانىم كە چۇن جەنگ مېشك ژەھراۋىيى
دەكات.

من ھەمىشە رقم لە جەنگ بوۋە، ئىستاش ھەر رقم لىيەتى، بەلام
سەرپاى ئەۋەش شتىكىم كىرد كە نەدەبۋايە بىكەم، شتىك كە رقم لىيى دەبۋەۋە
نەفرەتم لىيى دەكىرد، شتىك كە پەشىمانم لە كىردنى و تا ئىستاش تىناگەم چۇن
كىردم.

لەناو پریسکوپەکه مەدا پیا دەیهکی پروسەم دیت کە لە پەناگە کە یەو
 دەرچوو، بازیکی خێرای دا بۆ پەناگە یەکی تر. بە خێرای نیشانەم لێ گرت و
 دەستپێژیکی کورتەم بە پەشاشە کەم لێ کرد. گوللەکان لە دەوربەریدا بەر زەوی
 کەوتن. بەلام ئەو نەپێکرا. کاتیکی تانکەکانمان لێی نزیکتر بوونەو، بە خێرای
 لەم پەناگە ی دوو مەو دەری پەری و وەکو کەرویشک بۆ ئەو ی تریان چوو،
 دیسان گوللەمان بە دەوریدا پێژاند. پلۆتۆش دەستی بە تەقە کرد لێی، بەلام
 هیچییە کەمان نەمان پێکا. پورتا بە دەنگی بەرزەو پێکەنی و ستالینی
 بەرز کردەو، بۆ ئەو ی لە درزی چاودیری یەو دەروە ببینی. بە ستالینی گوت :
 - تەماشاییکی کاری تەقە کردنە کەمان بکە.

پروسە کە وا دیار بوو لە ترساندا شیت ببوو، چونکە لە شیو ی باز نەدا
 دەسوورایەو. دیسان پەشاشە کەمان تەقە ی لیکرد، بەلام بۆ سەرسامیی ئێمە،
 ھەر نەمانتوانی ببینی کین. پیرە ئان و ستیگیش ئەو نەدە ی پورتا پێکەنین، ئنجا
 ستیگ بە تەوسەو گوتی :

- خوای بەرەحم، تۆ ناتوانی تەنانت کۆلەگە کە بە ئاسویی پاکشینی ؟

جوینم بە خۆم داو، کە کابرا خۆی ھەلدا یە ناو پەناگە یەکی ترەو، پووی
 گپھاویژە کەم تیکردو لیشاویک گپم نارد کە بە سەر زەویدا ھارە ی دەھات.
 پاشان پووم لە پیرە ئان کردو گوتم :

- دوای ئەو ھەلئاستی تەو.

پیرە ئان گوتی، تۆ بلێی ؟ لە پریسکوپە کە تەماشاییکی بکە !

زۆر بە زەحمەت باو ھەرم بە چاوە کەم کرد، کابرا لەو ی بوو بە ھۆی تەنیی
 گپھاویژە کەو پەش داگە پابوو، غاری دەداو یە کسەر لە خانووی کدا بزر بوو،
 ھاواریکی گەورە ی پێکەنین لە چوارە کە ی ترەو ھات.

ئىستا كوشتنى ئەم پياۋە بۇ من بوۋە بەخالى شانازىكىردن بۇيە خانوۋەكەم دايە بەر ئاگر تا گېرى تىبەربوو.

خالى شانازىكىردن، چۇن دەبى؟ چۇن دەبى پياۋىك بكوژم ھەر بۇ خاترى شانازى پىكىردنى خۇم؟

بەلام ئەۋە، ئەۋ شتە بوۋ كە من كىردم و، لىي پەشىمانم. جەنگ بە كوشتن و ھەراۋھۇرياۋ گېرو بەۋىرانىي بەردەۋامىيەۋە بەدزىيەۋە منى ژەھراۋىي كىرد.

تەنانت توندرپەۋترىن نازىي ئىستاكە دان بەۋەدا دەنىت كە ئەلمانەكان ھىرشە گەۋرەكەيان دۇراند، بۇيە خەرىكى خۇ ئامادەكىردىن بۇ كىشانەۋە لە ناۋچەيەكى بەر فراۋان. دوايىن تەقەلاي لە پادەبەدەرى مروقت كرا بۇ دەستگىركىردنى سەركەۋتن بۇ ھىزەكانى ئەلمان. سىرىيەكەمان تا بىرۋىتسكا گەشىت، كە لەۋىدا غافلگىرەنە تۈۋشى يەكەيەكى تەۋاۋىي سۋارە بوۋىن لە خانۋى سەربازاندا. لەمەۋداۋ ماۋەيەكى كورتدا ئەۋان و ئەسپەكانىانمان كىردن بە كۇمەلىك پياۋى ترساۋو ئازەلى لۈۋشكە ھاۋىژ، ئىجا دەستمان بەكىشانەۋە كىرد، چۈنكە ھىزىكى گەۋرەي T۳۴ بۇ پروبەپرو بوۋنەۋەمان نىرراۋو. لە ھەموو شۋىنىكىدا شەپرى قورس و زىانى قورس ھەبوو.

يەك فەۋج كە لەلايەن ئىمەۋە ئابلۇقە درابوو تۈۋشى پەشە كوژىي بوو، بەلام، ۋەكو فەۋجى نارنجۇك ھاۋىژى ۱۰۴ى ئىمە، نەيتۋانى خۇي بەدەستەۋە بدات. تانكەكانى خۇمانمان بىردە ناۋ سەنگەرو بۇ ماۋەي سى سەعات بۇردومانمان كىردن. كە تىك شكان، دىمەنىكى خەيالىي بوو، لەھەموو شۋىنىكىدا لۇرى تىكشكاۋ، چەك و سەربازى شۋىنراۋ بەشىۋەيەكى خەيالىي، ھەموۋيان سەربازى ژن بوون، زۇرىشىيان گەنج و جوان، بە ددانى سىي و

نينۆكى وارنیش كراو. ئەم كارەساتە لە شوپنئىكدا بوو كە دەورى ميلئىك لە پرۆژەلاتى گوندى لىقنى دوور بوو.

دەم و چاوى پىرەئان سىپى ھەلگەرا بوو: "با بەلئىن بە يەك و دوو بدەين كە ئەوانەى يان ھەر يەكئىك لە ئىمە كە بەزىندووىي لەمە رادەكات، كتئىبئىك لە بارەى ئەو تىكدانە بۆگەنە بنووسئىت كە ئىمە دەستمان تىايدا ھەبوو. دەبئى ئەو كتئىبە جۆرئىك بئى كە حوكمى پئى لەسەر تەواوئىي دەستەى پىسى سوپا بدرئى، جا گرنگ نىيە ئەلمان بن، پروس بن، ئەمريكى بن، ھەر كەسانئىكى تر، بۆ ئەوەى خەلك بزائن ئەم شەپرە شمشىرە گەمزانەىە چەند بئى مئىشكىي و بۆگەنە.

فەرمانەكان وا بوون لەكاتى كشانەوہدا، ھەر چىيەك ھەيە دەبئى تئىك بدرئىت. ئەنجامى ئەم كارەش لە وەسفکردن بەدەر بوو. پردو گوندو رىگاو بان و ھئلى شەمەندەفەر ھەمووى تەقئىرانەوہ. كەرەستەى ھەمە جۆرى خۆراك كە نەمانتوانى لەگەل خۆماندا ببەين لە پترۆل يان لە قىر، يان لە پاشماوہى ئاودەست ھەلئىران. كئىلگە پان و بەرىن و شكۆدارەكانى گولە بەپرۆژە سوتئىنران، يان بەھوى تراكتەرەوہ پان کرانەوہ. بەرازو ھەموو ئاژەلەكانى تر كوژان و پراكئىشرانە بەر خۆر بۆ ئەوہى لە ماوہى چەند سەعاتئىكدا تئىك بچن و بۆگەن بن.

تەلەكوژە لە ھەموو شوپنئىكدا ھەبوون، بۆ ئەوہى، بۆ نمونە ھەر كوئئىتئىك ئەگەر دەرگاكەى بكرئىتەوہ يەكسەر بتەقئىتەوہ. وئىرانئىي لە ھەموو شوپنئىكدا دەبئىنرا، دئىمەئىكى ناشرىنى مردن بوو.

وهك عادەتیی، لیوای (۲۷)ەمی تانك له مارەى چەند حەفتەیهكدا بەرەو نەمان دەچوو، چونكە، بیگومان نیمة پاشەى سوپا بووین و شەپریكى پووبەپرومان لەگەڵ گرنگترین هیزی تانكى پروسەكاندا دەکرد. ئیستاش ھەر چۆنیک بیّت، هیچ جیگرەوہیەكمان بو پەوانە نەكراوہ. مانى فەوجەكەمان مەسەلەى چەند حەفتەیهك بوو، لەوانەشە ھى چەند پوژنیک.

كاتیک له پینگایەكدا له پشت یەكە خیرا پاشەكشە كردووەكانى ئەلمانیا دا بەرەو پیش دەچووین، ھەندى جار لەبەر ستوونى چەرى سوارە و پیادە و تۆپخانە و تانكە پاكردووەكان كاریكى دژوار بوو. كاروانى بى دواى لۆرى و تانك و تۆپ و ئەسپ و مرۆف نائومیدانە بەسەر پینگا زیخاویبەكاندا پەنجیان دەدا، كە لەویدا تۆز و گەرمیى، ژیانیان كردبوو خەونىكى تا لیھینەر. لە گینگەكانى ھەردوو لای پینگەكەدا چەرى یەكسان و پىزى درىژى یەكسان لە خەلك و ئاژەل ھەبوون، بەلام ئەوانە خەلكى مەدەنى بوون سوودیان لە سەیرترین عارەبانەى چەرخدار وەردەگرت كە دەبوايە پیرە ئەسپىك یا گایىك، یا ھەردووکیان، یا سەگىك یا كەرىك، یا كەسىكى پینوہ لغا و بكرى. یان ھەندىکیان بە شەكەتیی پىیان گرتبوو بەر، ھەرچى ھەیان بوو بە كۆلیانەوہبوو، ھەموویان میشکیان پر بوو، بەلام بەیەك بیروكە : دەرباز بوون.

سەیر لەوہدا بوو كە تەنانەت سیبەرى فەروكەیەكى پروسیمان نەدیت، ئەگەر وا نەبوايە لەوانە بوو ئەم جەنگە سائىك بەر لەكاتى خۆى تەواو ببوايە. كاتىكیش یەك لە خودپەرەوہكانمان بشكابايە، جا ئۆتۆمبیللىكى بچووك یان تانكىك بوايە، ئەوا كات نەبوو بو چاك كردنەوہى. تانكىك دەیخستە ناو كەندىكەوہ كە نەدەبوايە پى لە ھاتووچۆ بگرت. ژمارەيەكى زۆر لە سەربازى

ماندوو خویان خزاندهبووه ناو کهندهکهوه، لهویوه داوای ئهوهیان لیمان دهکرد که ههلیان بگرین، بهلام ههنگرتن پینگای پینهدهدرا. گوئیلبوونی پارانهوهیان بی ئهوهی بتوانی دهنگی زهمیریان بمرینی بهلایهنی کهمهوه بهبردنی یهکیکیان لهگهڵ خۆماندا، شتیکی جهرگ بر بوو. کهس نهدهوهستا بو ئهوهی کهسیک ههلبگری. تانک بهدوای تانکهوه له پیشیاندا به گرمه گرمهوه رت دهبوون، دووکهڵ و توژی ههورئاسایان بهناو گیلگهکاندا لوولی دهخوارد. پهنابهرانیش به سهدانیان دهکهوتن و وهک مردوو لهبهر ئهوه گهرمییه سووتینهره دریز دهبوون. کهسیش بویان ههراسان نهدهبوو. لهبنی تانکهکهوه له شوینی لیخوپینهوه پورتا نهپاندی :

- کوپینه، ئهوه شتیکه وهک کشانهوه وایه. خراپتره لهو کاتهی که له فرۆگلانت دهجهنگین، که لهوی ههموو فهرههسی و بهریتانییهکان لهبهرمان رایان دهکرد. لهوان پوژاندا دووچهرخه زیل ههنگرهکانمان ئهوهنده خیرا نهبوون، بهلام ئیستا که ئیسه کاری باشتر پیشکهش دهکهین. من دهستی خۆم دهبرم نهگهر گوپلز شتی که بارهه ئهه پیشپکی بچکو له شکۆداره دا بلی، نهگهر کار واپروا نهوا من بو جهزنی له دایکیبونم له بهرلین دههم. ستالین، پشیله پیرهکه، توش لهجیاتی ئهه شپه بهدلهیه که به زور لهبهرت کراوه، دهسته جلیکی جوانی مهدهنیت دهبی و چپرنوکیکی باشیشته له سمعی نه دۆلفهوه پی دهدریت، ئیوهش ههمووتان بانگهیشته کراون و شووبای پهتاته و پارچه گوشتی بهر زمان ههیه و پاشانیش کیکی پهتاته و شهکر و مرهبا و ههموو ئهه شتانهی که دهتوانی قوتیان بهدیت. ئنجا ئهوه کهره بی قاچهش، ئهسموس، له نهخوشخانهوه خوی و قاچه تهختهیی و زۆنگاوه تایبهتهکهی دههینین.

شوشەكەي بەناوماندا سووراندا داواي ليكردين بەبۆنەي ئەو شكستە
خۆشەي كە توشى ھىزە چەكدارەكانى پرووسى نازىي بووە بخوینەوہ.
لە پۆژھەلاتى (خاركوۋ)دا خراينە ناو شەپرىكى قورسەوہ بۆ پاراستنى
پاشەي ھىزەكانمان كە تيايدا تانكەكانمان گلان، ھەر بۆيەش بووينە پياادە.
پۇرتا و من ھەر بۆ خۇمان بووين، چارەكە ميليك دور لە پىرەئان و
ئەوانى ترەوہ، پەشاشىكى قورسمان لە ئەستۆ بوو، كە ئىمە لەویدا خۇمان
حەشار دابوو، پەشاشەكەشمان پرووسە بەرەو پىش ھاتووەكانى دەكوتا،
تارمايەك مىلى پىي گرتبووہ بەرو ئەگەر پۇرتا قاچىكى نەگرتايە بەرەو لاي
پروسەكان دەپەپىيەوہ.

ئەو تارمايە قەشەكە بوو - ئەو قەشەي كە ئەو نوپۇژە پىر سۆزو
خۆشەويستىيەي پىش دەست پىكردى كشانەوہكە كرد. پۇرتا بە لاق كراوہي
لە بەرى دانىشت و تا خوا حەز دەكا مستىكى خىواندە بناگوويى.

- بۆ كوي ھەلدىي، ھەي قەلەپەشى نەفرەت ليكراو ؟

قەشە بەھەنسكەوہ گوتى: "ئىمە جەنگمان دۇراند، وا باشە خۇويستانە
خۇمان بەدەستەوہ بەدەين، بەتەئكىد ئەو كاتە ھىچمان لى ناكەن".

- من بەچاكىي تۆ بەدەستەوہ دەدەم، تۆ ھەي ئازەلە يەسوعىيە پىسەكە !
وتارە كورنە پۇشتەكەي خۇتت لەبىر چوو، كاتى تۆ پىت گوتىن كە جانەوہرە
سوورە زۇنگاونشىنەكان بكوژىن ؟ ئىستاش تۆ دەبىي يان كار بەم پەشاشە
بكەي يان سىندوو قىكى تەقەمەنىت بەنىو چاواندا دەكىشم، ھەتا ئەگەر لەبەر
بۆگەنى بشمرىن ! ئىستا تۆ دەبىي چىزى ئەو كوشتنە بكەي كە بەگەرمىيەوہ بۆ
ئىمەت دەخواست، تۆ ھەي ترسنوكى ... !

پورتا مستىكى بەنيو چاوانيدا كيشا، ئنجا خودە پۇلايەكەى خىواندى،
بۇيە وەكو پەپۇى تەپ خۇى ويك هينايەو.

قەشەكە بەشنيوہەكى هستىرى هاوارى كرد :

- ئەمە - قپ كردنە. من پىم وايە ئيوە ئەگەر ھەر ئىستا ... دەبى دادگايى
سەربازىي بكرين.

كۆلە مشتىكم بەدەم و چاويدا كيشا و لولەى دەمانچەكەشم لە كرۆسە
بەزىپ نەخشارەكەى سەر گىرفانى سنگى گىركردو تىم خۇپى :

- يان دەبى لە ماوہى سى چركەدا لەو لاي رەشاشەكەوہ بى و تەقەمەنىمان
بدەيتە دەست يان دەتكوژين.

بەدەم ھەنسكى ترس و توورەيى ئەم سووكايەتى پىكردنەوہ بەرەو ئەو
شويئە خشى كە بۇمان دەست نىشان كرديوو. ھىچ جۆرە بەزەيىەكمان
پيشانىى نەدا، بەلكو دەرچەيەكمان بۇ ھەموو تىنوويەتییە كپ كراوہكانمان بۇ
تۆلەسەندنەوہ رەخساند. ھەر جاريك لەپى دەھىناو دەبرد بەتوندى بە
دەمانچەكانمان لە پەنجەكانىمان دەدا.

- ئەمەيان بۇ خاترى ھانزىير !.

- ئەمەشيان لەبەر خاترى ئەسمۆسە !.

- ئەمەو - ئەمەو - ئەمەش يەككىكى تر بۇ - ئۇرسولا .

يەككىكى ترىش چونكە من لە ماوہى يەك سەعاتدا دەرزەنيك پياوم
بەتفەنگە قەناسەكەم كوشت، ئەو كاتەى كە لەبەر كەسەرى مردنى ئۇرسولا
ھۆشم لەخۆم نەبوو !.

يەككىكى ترىش چونكە من ئەو رۆژە شەيتانە ھەژارەكەم كوشت كە بەركەوتنى
زۆر زەحمەت بوو.

چاوه كانم پەشكەو پيشكەيان دەکرد، سوور بوون، ريگەمان بە پورتا دا
ئەويش كارەكەي بكا، حيساببيكي دريژي لەگەندا هەبوو بۆ يەكلاکردنەوه.
- هەي بەرازەكە، ئيستا كە تۆ لەبەر دەست مرووفان داي و، ريت پينادەين
بپويت.

كە لەگەندا ليبووينەوه، ناچارمان كرد بۆ لاي پرووسەكان بپەرپتەوه و كە
دوو سيپەكي ريگاكەي بپي هەردوو لاقەكانيمان پيكا. سى مەنگۆلى خشين بۆ
پزگارکردنى. تەقەمان راگرت تا هەليانگرتەوه.

پورتا بە دەم ئارەق سەپينەوهي دەم و چاويپەوه گوتى: "من هيج لە
بارەتەوه نازانم، بەلام هەست بە پياويكي تازەو باشتەر دەكەم".

كە گەپاينەوه بۆ سەريپەكەمان، لە راپورته نيزاميبەكەدا ئەوهمان پيشان دا كە
قەشە ((قون ويلناو)ى سەر بە فيرقەي دوازدهمى پانزەر بۆ لاي دوژمن فيلارى
كردو، ئيمەش لەكاتى فيلارکردنەكەي تەقەمان ليكردو بريندارمان كرد.
لەبەرئەوه تەنانت ئەگەر بۆي بپەخسى لە پرووسەكان رابكات، ئەوا ئەلمانەكان
بەتاوانى فيلارکردن تيربارانى دەكەن.

پلوتۆ پرسى: "ئەوانەي پزگاريان كرد، پرووس بوون يان ئاسيايى"؟ -
ئاسيايى

- بۆيە نيمەتتيكى باش و پوختەي پي دەبەخشري.

پەزەمانەندييكي گشتى هەبوو لەوهي كە قەشە كەوتە چنگ جەنگاوەرانتيك
لە بەر بەر يترين بەشەكانى يەكپەتەي سۆفيايەتەوه. خو ئەوانە هەموو رۆژتيك
قەشەيەكي نازيبان ناكەويته دەست بۆ ئەوهي يارى لەگەندا بكەن.

من پیم خوشه مرؤدوست بم، پیم خوشه بتوانم بلیم هیچ ناره زوویکی خوینرشتنم نییه. به لام هه تا به نه مرؤش راده گا من که بیر له وانه ده که مه وه که ناگری جهنگ خوش ده کهن چاوم سوور ده بن، جا چ جایی چاوم پییان بکه وی، هه موو نه و گه مرانه ی که راسته وخویا به تیروانینیکی فیلبازانه، دوسه ره ناره زوی دوو بهر کی و جهنگ بهرپا کردن هانده دن. من نه نجامی چالاکیه به دن اوه کانی نه و پرؤپا گه نده کارانه، نه و دهنگوباس لیکده ره وانه، نه و ده مارگیرانه، نه و خاوهن میشکه کارساردانه به چاوی خوم دیوه. نه مانه جانوهری نازاردن و، له بهر نه وه پیویسته بفه وتینرین. ده بی نه مانه له کون و کازیری خویاندا ده ره یینرین و دوور بخزیننه وه! خو من ده زانم که مامه له کردنمان له گه ل قه شه دا بهر به ریانه بوو، به لام نه ماننتوانی پیچه وانه ی نه مه بکه یین. من هیچ به زه ییم به و که سانه ناییته وه که جهنگ ده خوانن، نه وانه ی داوا له ملیونه ها خه لکی ناشتیخواز ده کهن که هه سته مرؤفایه تییه کانیا ن وه لاره بنین. نه مانه ترسناکن و، ده زانم که ده بی به هه موو تواناو بهرگری بکرین. نه وه ش ده زانم که، هه موو نه لمانییه که له ناخی دلوه نه وه ده کات. نای، نه گهر نه لمانییه کان ته نیا نه م شته به چاکی و به راستی بخنه میشکیان و نه و نازایه تییه شیان هه بی که به پیی زانیارییه کانی خویان کار بکه ن. نه فرته کردنی یه کگرتووی نه لمان له دژی جهنگ، یه کلاکردنه وه یه کی بی به زه ییانه ی حیسابات له گه ل گیانی عه سکه رتاری و پیوانی دا - ده بیته هوی نه وه ی شته کان له شوینی خویاندا دابنی.

به ره له وه ی به یه کجاری (خارکوؤ) به جی به یلین نه ندازیاره کان به ته واوی شاره که یان تیکدا. (خارکوؤ) شاریکی گه وره بوو، روو به ره که ی نه وه نده ی روو بهری (کوئنه اگن) ده بوو، له ده سپیکی جهنگیشدا هه شت سه دو په نجا هه زار سه رنشین هه بوو.

(خارکوڤ) يه كيک بوو له خوشترين شاره کاني يه کيه تي سوڤيه ت و،
همان ناويانگي (مؤسکو) و (ئوډيسا) ي هه بوو. له دانيشتوانه که ي نزيکه ي سي
سه د هه زاريان لي کوژرا. هه روه ک چون له يه كيک له فرمانه روزه نه ييه کاندا
جه نه پال زيتلهر شانازانه ئاشکراي کرد که هه موو شتيکيان کاول کرد بوو
(Restlos Vernichtet).

- ده کري به زه ييم به قه شه يه کي وا يته وه ؟
من ته نيا نه وهم پينا کري.

- ئەي (بىراي خۆشەويىستىم، من زۆر چاك دەيزانم. بارىنگ، كە دەستەكانى خستەسەر شانى پىرەئانەو، بەنىگەرانيىەو سەرى راوەشاندا "تەواوې شتەكە موستەحېلە. ئەمە هېچى تر بەجەنگ دانانرېت، بەلكو خوكوژېيىكى ئاشكراو سادەيە. ئېمە ئەم جەنگە بەيارمەتى مندال و تەمەن گەورەكانەو دەكەين، بەلام دەبى ئەوەش بزانېت كە ئاسان نىيە بو ئەو شەيتانە هەزارانە، بەم چۆرە بەبى مەشەكردن بېردرېن بو ناو دۆزەخى ئاگر. بۆيە پېم خۆشە داوات لېكەم كە نەختېك لەگەلياندا چاك بېت. گرېمان باوكت يان برايەكى بچووكتن، ئەو كاتە دەبى كەمېك ئاگادارېت لېيان هەبېت. هەروا گومانم لەوەدا نىيە كە، يەك دووانېكتان كە پازدە، شازدە سالان بوون بەدەنگ گرېاون. ئەگەر پېتان خۆشە شتېك بو من بگەن ئەوا لەگەلياندا باش بن، تا دەكرى لەم بارودۇخە ناھەموارەدا يارمەتېيان بەدن بو ئەوەي لەسەر پېيان بوەستن. من پېم وا نىيە دەبى شتەكان بو ئەوان خراپتر بگەين، كەسيان شايانى ئەوە نېن. چونكە ئەگەر كەسانېك هەبن بەبى سووچ بن ئەوا ئەم كورانەن، بەلايەنى كەمەو شتېكى بەلگە نەويست هەيە، ئەوېش ئەو سەربازە تازانەن كە تازە بوئانېان ناردوون، واديارە بەم زووانە ئەوان لە كراندنەوەي بنى بەرمېلەكە دەبنەوەو ئنجا بەم چەشنە دەتوانېن بېسەلمېنېن كە جەنگ دەوەستېت."

پورتا بەپېكەنېنەوە گوتى: "ئۆي، نا، ھاوېتمان، ئنجا ئەوان ھەموو كچەكان بو ئېمە دەنېرن. ناكرى ئېستا ئېمە ناوەكانمان بنووسېن بو پېكەتەيەكى باشى زيادەكانى فلىمېك؟ من بەشادىيەوە مەشق بەدەستەيېك لەمانە دەكەم، من چەند راھىنائىكى ورووژنەرم ھەيە لە برى لەسەر زك خشىن ..."

قۆن باریتک به زهردهخه نهوه قسه کهی پی بری "من به ته تکید ده تکه مه
به پرسه دهستهی فلیمه که نه گهر کار بگاته ئه م راده یه. له میانهی ئه و کاته دا
چاکه ییکم له گه لدا بکه و، نه وهی ئیستا گوتم به بیرت بیته وه، ئه مهش له وهی که تو له
بیرت ناچیت کاری پی بکه بیت ؟"

شەمەندەفەرە زىيۇشەكە

دوای ھەرەس ھىنانى (خاركوۋ)، لىۋاى (۲۷) ەم، كىشايەۋەو رەۋانەى (دنىپروپېتروۋسك) كرا، كە لەۋىدا شەمەندەفەرى زىيۇشى لايىزگ بۇ ئىمە تەرخان كرا. ھەر كە بار كراين، لەگەل شەمەندەفەرىكى تىرى زىيۇش چوۋىنە (كارۋل)، ۱۰۰ كىلۇمەتر لە پۇژئاۋاى (پۇلتافا)، لەۋى ھەندىك رايۇنمان لەسەر تەقەكردن كىرد بۇ ئەۋەى شارەزاي تۇپە تازەكانمان بىن. ئىمە ھەر پىنجمان فارگۇنىكمان بۇ تەرخان كرا : پىرەئان بۇۋە فەرماندەى فارگۇنەكە، پۇرتا بۇۋە بەرپىرسى ھەر ھەشت رەشاش و سى تۇپى ئۇتوماتىك، سىتىگىش بۇۋە بەرپىرسى بۇرجى ژمارە ۱ و ۱ لە ژمارە بۇرجى ۲ خۇى و تۇپە لۇۋە دىرژەكەى، كە سىتىگ خۇشى يەكىگى ھەبۇو. پلۇتۇ بەرپىرسى بىتەل و گەياندەكان بوو. بۇ تاقىمى فارگۇنەكەش بىست و پىنچ سەربازى تازەيان پىداين كە تەنھا چوار ھەفتە مەشقىان كىردبوو. بچوكتىرېنيان تەمەنى شازدە سالان و گەرەترېنېشيان شەست و دوو سالىى بوو. ئەۋان دىمەنىكى خەفەتباريان ھەبوو.

بەرەو بەرەكانى جەنگ ملمان نا بى ئەۋەى بەتەۋاۋى بزانين بۇ كوى دەچىن. لە دوایىدا دەرکەوت كە (لۆو) بوو، كە لەۋىدا گوندىكمان كاول كىردو بەھۇى چەكە ئۇتوماتىكەكانمان تۇپخانەى رۇوسەكانمان خەرىك كىرد. پاش ئەمە بەرەو خواروۋى پۇژئاۋا مىلى رېمان گىرت. شەۋو پۇژ بەسەدان كىلۇمەتر ھىلى ئاسنمان دەبىرى و، تەنیا بۇ ۋەرگىرتنى ئاۋ يان پۇن، يان بۇ چاۋەپى كىردن لەسەر ھىلىكى لۇۋەكى دەۋەستاين تا رېگە بەتپەربۇۋى شەمەندەفەرىك

بدهین که به پیچەوانەى پۆیشتنى ئیমে دیت، ئیমে دەمانتوانى لێپابکشین و لەناو فارگوڤنەکه ماندا بخەوین و کاتیکی خۆشیش بەسەربەهین. جەنگ وەك وای بۆ دەچووین، لە راستیدا ئەوەندە بەد نەبوو، ئەگەر پیاو تەنیا بتوانی ناو بەناو بخەوی. ئەوەی ئیমে تووشی ببووین کەمیی نووستن بوو، کە بارتەقامان نەدەکردو دەمارەکانمان هەمیشە گرژ بوون.

لە کریمانشوگ کاتیك بە دەوری ناوچەى ویستگەدا دەسووپراینەو لە پڕ ژنیك هاواری کرد :

– سقن ! سقن ! .

بەسەرسامییەو دەسووپراینەو. شەمەندەفەرپێکی بەتالی نەخۆشخانە لەویدا وەستا بوو، لەناو یەکیك لەدەرگاكانی پەرستاریك وەستا بوو بە دەست سلاوی لە من دەکرد :

– سقن، وەرە بۆ ئێرەو پیمان بلی حال و هەوالت چۆنە ! .

ئەمە ئاستا بوو. دەستی کردە ملم و تیرماچی کردم. من زۆر بەزەحمەت بەو بەدەلیە ناسیمەو، هەرەها چونکە لەو پۆژانەى کە لە گۆتنبەرگ دەمناسی ئەو کات نەختیک کە نارگیر و کەمیک هیسک قورس بوو، بەلام لەگەڵ هەندیشدا قەشەنگ بوو. من وام دەهاتە پینش چاو کە جەنگ ئەو کچەى چالاک کردووە. هیچ دوو دلپییەک لە چارەکانی یان لە جوولەکانیدا نەبوو. منی کیشایە ناو شەمەندەفەرکە یەو، لە کاتیكدا دووان لە پەرستارەکانی تر دەستی پۆرتا و پیرەئانیان گرتبوو.

ئاستا میردی کردبوو تەلاقیش درابوو لە پیاویک کە بە بیست و دوو سال لە خۆی گەورەتر بوو. پاشان خۆی و دەستە خوشکیکی خۆیان بەخاچی سووری ئەلمانی بەخشیبوو، ئنجا و ئنجا. خودایە، چەند ئارەزووی سیكسم هەبوو، ئەویش چەند ئەو ئارەزووی هەبوو. چاومان لە یەکتەری بری، بەلام

ويستی خۇمانمان نەدرکاند، پاشان پەرسىتارىكى تر هاتوو شتىكى
بەگويچكەكانى ئاستادا چرپاند :

ئاستا گوتى: " وەرە، ئنجا راست بىردىمىە ناو فارگۆنىكى ترەوہ و پالنىكى
پىوہنام بۇ ناو نويىنىكى نزمەوہ و پاشان پەردەكانى پراكىشان و بەجولەيەكى
خىراى زانايانەوہ خوى پووت كىردەوہ، هېچ شتىك نەبوو قىسەى لىوہ بىكەين،
ئىمە ھەردووكمان بە يەكسانىى زۆر ئارەزوومان لى بوو. شتىكى باش و خوش
بوو كە بەشىوہيەكى چاوەپروان نەكراو كچىكى خاوين، پاك شۆراوى تىروپىرت
پى بدرىت كە دەيزانى لەم لاو لەولادا چى ھەيە و كە يەك چارەكە سەعات
كاتىكى زۆرە، ئەگەر لە باسكىردنى كەش و ھەواو يا لە بىركىردنەوہ لەو شتانەى
كە نەوئىرى باسىان بىكەى بەفپۆى نەدەى. ئەوہندە بىسى بووين بۆى، ئەوہندە
ئارەزوومەندو پىكەوہ گونجاو بووين كە دووجار ئەنجامان دا، لەبەر ھۆيەكى
سادە بۇ بىركىردنەوہ نەوہستايىن، بەلكو بەبى دوو دلبيەوہ كارەكەمان كىرد،
بەمەش ملمان بۇ ھاندەرى كەلەكە بووى چەندىن مانگ شۆپكىرد. سەيرە ئەو
ژيانە، پووت و بى شەرمانە، ھەرواش دەبى بىرىارى خۇ لەكەمىن گرتن بدا بۇ
سى سەربازى پىس و ھەبىرھىنانەوہيەكىيان پى بدا لە بارەى ھەبوونىەوہ،
ھەبوونىكى زۆر نىزىك، لە ويىستگەيەكى شەمەندەفەردا، تەنانەت كۆنە
ويىستگەيەكى كۆن، كە ئەوہ دەسەلمىنى كە مرؤف ھەمىشە تووشى دەبى
بەتووشى شتى چاك و، كاتىكىش كە دەيكەيت چارەكە سەعاتىك كاتىكى
زىاترە لە پىويست، ئەگەر بتەوى بىت.

من تا ئىستا دىتە بەرچاوم و زەردەخەنەشم بەدىمەنى نابوت و سەيرى
خۇمان دىت، سى سەربازى پىس كە نەك ناشانازانە لنگە لوقىمان بوو بۇ دواوہ

بەرەو شەمەندەفەرە زېپپۆشەكەمان. لاسارانە پشتمان لەو شەمەندەفەرە
نەخۆشخانەيە كردبوو كە لەسەر دەرچوون بوو. ئاوپرمان لە دواوە نەدايەو،
بەلام من ھەميشە ھزر لەيەك پەنجەرەي فارگۆنيك دەكەمەو كە پەر بوو لە كچي
سەر و سيمانا سەك و گۆراو. ئەوانە سەي پەرستار نەبوون، بەلكو ژناني
شەمەندەفەريكي نەخۆشخانە بوون، كە ديارى خويانيان بە سەي پياو بەخشي و
ئەوانيش دەستكەوتىكى باشيان دەسكەوت. شتەكە زۆر بەنەرميي پوویدا و
زۆريش تەواو بوو.

بەچاوي بەخەندەو سوارى شەمەندەفەرەكەمان بووين.

باش بوو؟

لە راستيدا ئا.

ھەتا پورتاش بیدەنگ بوو، كە ئەمەش ئەو دەرەخات تەنانەت شتى پتر لە
داوين پيسسيەتيي لە دنيا دا ھەيە.

پيرەئان لەبەر خويەو دەستی بە منە من كردن كرد، پورتاش نايەكەي دەرھينا.

ئنجان ئيمەش دامانە قاقاي پيەكەنين و وامان كرد ئەوانى تر واقيان و پرميني.

پيرەئان گوتى: " كچە بەستە زمانەكان، كۆمەلە ئەسپيەكي وا گەرەيان تووش
بوو."

ئا بەم جۆرە ئيمە ئەو پارچەيەمان ژەنى كە لە بارەي ئەو پاشايەيە كە تووشى
كەچ ببوو.

ئەمەيان موعجيزەيەكي شيعريي بوو، ئەوئەندە سروشتى و سەرسورمەين وەك
ئەوئەي لە كاتيكدا لەپۆرژيكي ھاويندا لەناو گياوگۆلدا پال كەوتبى و، لەناكاو
ئەرەت بۆ دەرکەوي كە بيچوو كە رويشكيك ئەوا پەنجەكانت بۆن دەكا.

له ماوهی بیست و چوار سعاتی دواتردا شه‌مهنده‌فهره زریپوشه‌که به‌ره و ناوچه‌کانی جه‌نگ هه‌لکشا. له باخورات له نزیك یه‌کیك له لقه‌کانی دۆنیتز ئه‌رکه‌کانیان پی‌ راگه‌یاندین. ده‌بوایه پشته‌گیری له په‌لاماریك بکه‌ین و ئنجا تا ده‌مانتوانی به‌دریژایی هیلی لوگانسک - خارکوڤ بچینه خواره‌وه و هه‌رچه‌ند تیكدانمان له پاشه‌ی دوژمندا پیده‌کری، بیکه‌ین. دواي ئه‌مه ده‌بوایه پاشه‌کشه بکه‌ین و پردو هیلی ئاسنین له پاش خو‌ماندا تیک بده‌ین - ئه‌گه‌ر هات و شه‌مهنده‌فهره‌که‌شمان له‌کار خرا، ئه‌وا ده‌بوایه بیته‌قینینه‌وه‌و، هه‌موو ده‌ربازبووه‌کانیش ده‌بوایه هه‌ول بده‌ن و بگه‌نه هیله‌کانی خو‌مان. ده‌نگی ئۆبه‌رست لیفتنانت هنکا به‌ناو رادیو - ته‌له‌فوندا بو هه‌موو فارگو‌نه‌کان دوا :

- خو‌تان ئاماده‌که‌ن. ده‌ست و برد که‌ن بو کارکردن.

پوشاکی تۆپه‌کان لادران، گولله تۆپه‌کانیش ئاماده‌کران و هه‌ر پیاویکیش له جیی خۆیدا وه‌ستا. ورده ورده شه‌مهنده‌فهره‌که خیرایی خوی زیده‌کرد تا وای لی‌ هات به‌ملاو به‌ولادا بچی، پیچکه‌کان ونه‌یان لیوه ده‌هات و ناو به‌ناویش له پیچی تیژدا زریکه‌و هۆریان لی‌ هه‌لده‌ستا. پاشان بلندگو‌یه‌کان فه‌رمانه‌که‌یان په‌خشکرد :

- شه‌مهنده‌فهر ! ئاماده‌ی کارکردن به ! .

قۆنداغی تۆپه‌گه‌وره‌کان کرانه‌وه‌و، گولله تۆپ و بارگه‌کانیان تی‌ ناخهران. ته‌قه ته‌ق و زرنگانه‌وه‌ی ئاسن له‌سه‌ر ئاسن ده‌هات، پیچکه‌کان بو گو‌رینی شوینی تۆپه‌کان سوورانه‌وه‌و، ره‌شاشه‌کانیش وه‌کو پیویست داگیران. له‌هه‌مان کاتیشدا خووده ئه‌سبستوسه‌کانی خو‌مانمان راکیشایه سه‌ر سه‌رمان. به‌ناو پریسکو‌یه‌که‌مدا چاوم برییه ده‌شتوده‌ر. له‌پیشه‌وه له لایه‌کدا رووباره‌که

دریژ دەبوو، پان و لەپەنگدا زەردیگی لیل، وەکو شریت بەناو لیژاییە پەنگ خاکییەکاندا پینچی دەخواردووە. بەخیراییەکی باوەر پینەکراووە بەناو گوندیکی چۆلکراو خشین و، بەم جوړە بەپردیکی گەورە ئاسن پەپینەووە. پروبارەکه دوور لەخوار ئیمەو لە سەربانیکی گەورە ئاسنی چەماوەی دەکرد.

ئیمە پتر لە پینچ کیلۆمەتریک لە پشت پروبارەکووە بووین بەر لەووی بەو دوژمنە بگەین کە لەناکاو دوو گوللە توپی تیگرتین. شەمەندەفەرەکه دەستبەجی خیرای کرد، بۆیە دەنگی چەرخی قورسەکانی بەتەواوی گرمی توپەکانی خنکاند. ئنجا زەنگەکانی ئاگادارکردنەو لە هەموو بورجەکانەو لیدران و فەرمانی ئاگر باران درا.

فەرماندەوی هەر فارگۆنیکی مەبەست و نامانجەکە ی پئی ڕاگەینەرا بوو ئەویش لەلایەن خۆیەووە فەرمانی بە فەرماندەوی بورجەکانی خۆی داو. توپە قورسەکان دەمی پەشی لوولەکانیان بەرەو پرووی ئەو دارستان و کیلگانە سووراندەووە کە بەتیشکی خۆرەتاو خۆیان دەشوشت.

ئنجا فەرمانەکه درا ! ئاگر ! کە هەر سیی توپە قورسەکە ی ئیمە دەستیان بەگۆرانی مردن کرد بۆ ئەو دیمەنە پر لە زەردەخەنە هاوینییە، گرمە و هۆپیکی گویکەپرکەری ترسناک دەستی پیکرد. ئەوەندە ی پینەچوو بەر لەووی لە دووکەل و توژ و وەربدرین. هەر جارە ی کە هەموو توپەکان پیکەو بەهیرش بردییکی گەورەو دەتەقینەو، شەمەندەفەرەکه وا بەتوندیی دەهەژا ومان دەزانی بەلادا وەردەگەپی. پووسەکان دەستیان بەو لամدانەووە کردو، گوللە توپەکان بەر تەنیشتەکانی فارگۆنەکان دەکەوتن، بەلام ئەوەندە بچوک بوون

ھېچ زىيانچىكىن نەبوو. نۇرى پېنەچوو، بەر لەۋەى ئاگر بارانەكەى ئىمە بەھۇى
 تۆپە قورسە (۲۸سم) ھەكەنىيان ۋەلام بىرئىتەۋەو، ھەندى لە گوللە تۆپەكانىيان
 كارىگەرىيان ھەبوو. ۋەكو ھەورە تىرىشقە بەسەرماندا دەبارىن. ئىمە ھەر
 يەكسەر ئامانجى خۇمانمان گۆپرى و پووى ئاگرمان كىردە تۆپخانەى پروسىيى.
 لەناكاو شەمەندەفەرەكە ۋەستا. ئەۋەندەى نەبىرد دەنگۆى ئەۋە بلاۋبوۋەو كە
 يەككە لە فارگۆنەكانى پېشەۋە يەكسەر پېكراۋەو يەك لە گالىسكەكانى
 تىكشكاۋە. ھەندى لە ئەندازىارەكانمان دزەيان كىردو لەژىر پەردەى
 شەمەندەفەرەكەدا فارگۆنە زىان پېگەيىۋەكەيان ۋەلانا. فەرمان ۋابوو كە
 دووبارە بەزوتىر كات بىكەۋىنەۋە پى، چۈنكە شەمەندەفەرەكەى زىيۇشى
 ۋەستاۋ نىچىرىكى بى دەسەلاتە بەرامبەر تۆپخانەى دوژمن. بەر لەۋەى بتوان
 ئەۋ فارگۆنە لەسەر ھىلى ئاسن لابدەن، ھەر چۈنكە بى، پروسەكان تۋانىيان
 فارگۆنكى تىك بىشكىنن و تاقمەكەشى بكوژن.

ئەم ئاگرە بەھىزەى تۆپخانە ئىمەى ناچار كىرد كە بەرەو پىردە ئاسنە
 گەرەكەى سەر پووبارەكە بىشكىنەۋە. كە پۆىشتىن ھىلە ئاسنەكەى دۋاى
 خۇمانمان بەتەقاندنەۋەيەكى گەرە تەقاندەۋە. پاشان بىكەى فەرماندەيىمان
 كە لەۋ بەرى دوورى پووبارەكەۋە بوو فەرمانى ۋەستانى لە پۆژھەلاتى
 پىردەكەۋە بە ماۋەى يەك كىلۇمەتر بۇ ناردىن لەگەل پاراستنى ھىزى پىيادە لە
 كاتىكدا لە پىردەكە دەپەرنەۋە. كە لىيى رەت دەبن ئىمەش خۇمانى لى دەرباز
 دەكەين و ئىنجا ئەندازىارەكان پىردەكە دەتەقىننەۋە. شەمەندەفەرەكەى تىرى
 زىيۇش بەناۋى (بىرىسلاۋ) بۇ پىشتىگىرى كىردنمان پەۋانەكراۋ، ھەر كە سەنگەرى
 لە تەنىشت پىردەكەۋە گىرت (نۆبەرسىت لىفتنانىت ھىنكا) ۋىستى بەدرىژاىي ھىلى
 رۆستۋۆ – قۇرۇنىش بەشەمەندەفەرەكەى ئىمە ھىرش بىيات و ئەۋەى پىيى دەكرى

بيكات بۇ ھەراسان كوردنى دوژمن. ھنكا پيى و ابوو ئيمە دەبى بگهينه ئەو شارە بچووكەى كە بيست كيلۆمەترىك ليرەوہ دورہ و كە بنكەيىكى فرماندەيى سەر بەفیرقەيىكى پروسىي لى بوو. بريسلو دەبوایە بەوہ ستاويى لەلای پردەكە بمينيتەوہ و لەويۆہ دوژمن ناگرباران بكا بەو ھيوايەى كە ھەست بەوہ نەكەن لايبزگ لەپشتيانەوہ خەريكى بەرەو پيش چوونە.

لەچەند كيلۆمەترى يەكەمدا بەخيرايبەكى زۆرەوہ مى ريمان گرتەبەر بى ئەوہى تەقەمان لى بكرى، بەلام لە پاشان پرووى تۆپە ھەرە قورسەكانيانيان تى كردين و لە ماوہى پازدە دەقيقەدا ژمارەيەك فارگونى ئيمە بەخرايى پيكران، بەلام لەگەل ئەوہشدا تواناي شەركردنيان مابوو. ننجاً خودى مەكينةكەمان دوو زەبرى بەرچاوى بەركەوت و ناچاربووين پاشەكشە بكەين، لەسەرخۆ بەرەو دواوہ بخشين بەو ريبەى كە پييدا ھاتبووين.

ھەندى تانكى گەرە بەرەو ئيمە ھاتن و ئيمەش لوولە تۆپەكانمانمان نەوى كردنەوہ و كەوتينە خەريك كردنيان. گوللە تۆپە (۲سم) ھەكانمان چەندين تانكيان پارچە پارچە كردو پارچە پۆلایەكان وەكو تووكى باليفى تەقيو بەھەوادا دەفرين.

گوللە تۆپ بەبەردەواميى لە دەوروپشتى مەكينةكەماندا دەكەوتن، كە ھەلمى لە ژمارەيەك كوني زۆرەوہ لى دەردەچوو، ئەنجامەكەشى ئەوہبوو خيرايبەكەمان پرووى لەكەم بوونەوہ كرد، بەرەو پيشقەچوونىكى لەسەرخۆى لەرزۆك. زياتر شتىكى گوماناوى بوو كە ئايا شەمەندەفەرى زريپوشى ((لايبزگ)) دەگەریتەوہ.

من كه بىر له همموو ئەر كەل و پەلە گرانبەها خەيالاًوييانە دەكەمەو،
 ھەم ھى خۆمان و ھەم ھى دۆرژمنىش كە لە تىكدانىاندا بەشدارىم كردوو،
 مېشكەم لە ئاست نرخە تىچووھەكانياندا دەوہستى. كە بىرى لى دەكەينەو،
 دەبى ھەر بەتوندى و بەقايمىيەو پى بگەنى، ئەگەر نا دەبى فرمىسك ببارىنى
 و گوللەيەك بەمىشكەتوہ بنى. تۆ بلىنى خەلكى ھىچ تىنەگەن؟ تۆش، ئەى
 ئەو كەسەى ئەم نووسىنە دەخوینىتەو، مەگەر نازانى چ سامانىكى خەيالىى
 چاوپرېت دەكا بۆ بەكاربردنى، نازانى ئەگەر سوپا بۆ سوودى خۆت بەكاربەى
 ئەوا سەرەوت و سامان و بارى پۆشنىرېت وەكو ھى دەولەمەندەكانى ئەمپرويان
 لى دىت؟ تواناى ئەوہت دەبى بەچاكىى بژىت، بەچاكىى بخۆىت و ھەر
 يەكىكىش ئۆتۆمبىلىكى ھەبىت، ياھەر شتىكى مەبەستت بى دەتبى، تواناى
 ئەوہشت دەبى بەھەموو جىھاندا بگەپرى، دەتوانى بچىتە دەروہ و رابىوئىرى،
 تواناى ئەوہت دەبى كە بەبى ترس و بى دلەراوكى مالىك پىك بەينى. ئەوہندە
 ھەيە، زىاتر لەوہى كە بەشى ھەمووان بكا.

كەس باوہر ناكا - يان، زىاتر بلىن كەس ناوئىرى باوہرى پى بكا.
 ئەم بەلایە چىيە كە واى لە ھەموومان كردوو ئەوہندە سست و ترساو بىن كە
 نەتوانىن دەست بخەينە ناو دەستى يەكترى و جەنەرالەكان لە بەخششەكانيان
 بى بەش بگەين؟ ئىمە زۆر بەمان ساويلكە و تەمبەل و نەفامىن و، كە گويمان لە
 قسەى پىرو پىوچ دەبى لە بارەى ((تەرازوو راگرىى ھىن)) و ((كارلىكى
 ھىزەكان)) و ھەموو وپىنەكانى ترەوہ سەرمان دەلەقېنىن و پەزماھندى خۆمان
 پىشان دەدەين. تەرازوو راگرىى ھىز؟ ئەگەر ھەر پەشوپوتىك خۆى ماندوو
 بكات و داواى ئەوہ بكات كە ئەو پارەيە لەپىناو چاك كردنى بارى گوزەرانى
 خەرج بگىزى لەجىياتى خەرجكردنى بۆ چەك و جەنگ، ئەو كاتە جەنگ نەدەبوو،

ئىمەش ھەموومان گوزەرانمان باشتەر دەبوو. بەلام ھەموو رەشوپروتان پىيوستە لەپىشا بەتوندىي مست لە مېز بەدن و ئەو بەدەنە زاننن كە كى ھېز لە دەستە و ئەو ھېزەش دەبى چۆن بەكاربھېنرېت.

بەلام راستىيەكە ئەوئەيە كە رەشوپروتان بەتەواى رۆشنېر نېن، بۆيە پشت بەئىحساساتيانەو دەبەستن، ديارە ئەمەش بەس نىيە. ئەوان دەلېن، شتەكان باش دەبن و تارادەيەكېش وەكو خۆمان ئاسوودە دەبن و، بەھەر حالېش ئىمە ھېچ لە سياسەت ناگەين و سياسەتمەدارانېش ھەر كاتى پەنجەيان بگاتە دەستكەوتەكان تەنيا ھەر فېلى ئابەجىت لەگەلدا دەكەن. ئەگەر بېت و بەرەشوپروتان بلىي كە ئەوان دەتوانن بەخۆپايى و بەبى باج ئۆتۆمبېل و دەست بەخەن و كە گالۇنىك بانزېن لە چەند پەنسىك زياتر لەسەريان ناوەستى، ئەوا ھەر پېدەكەنن چونكە نازانن. ئەگەر ھەولېش بەدى بۆيانى بەھېنېتە دى و ئەوئەيان پېشان بەدى كە ھەر شتېك چەندى تېدەچىت، ئەوا توورە دەبن چونكە لاي ئەوان ئەوئەيان وەك ئەوئەيە كە ئەوان بە گېل و گەمژە دابنېي و پارەكانيان لەشتى ناپىويست خەرج دەكەن.

تەنيا چەند سەعاتىكى كەمى خاياند بۇ تىكشكاندنې شەمەندەفەرېكى زرىپوشى تۆپدار، كە تەنيا لولەي تۆپەكانى سامانىكى زۆرى تىچوو بوو. لە ھەموو لايەك بەگرمەي گوللە تۆپ گەمارۇ درابووين، بۆيە تانك لە دواى تانك لەلايەن ئىمەو تىك دەشكىنرا، وردە وردە ئەلقەي گەمارۇيان بەسەرماندا تەسك دەكردەو وەك ھېرشى زەردەوالەي ترسناك.

سەنتەرى كۆنترۆلكردنى ئاگر بېدەنگ بوو. پلۆتۆ بېھوودە دوگمەكەي سووراند، بەلام نەيتوانى تەنانەت پەيوەندى بەفارگۆنەكانى ترەو بەكات. ئىتر لەو بەدوا پېرەئان خۆي لەباتى ئىمە شەپرى دەكرد. ئىمە ئىستا ھەر تەنيا

ههشت سهد مه تريك له پرده كه وه له بريسلاره وه دور بووين، به لام له هه مان كاتدا بريسلاره بووه كه له خيكي سووتاره وه موو توپه كانيشي بيدهنگ بوون.

ته قينه وه يه كي مهن فارگونه كه ماني هه ژاندو سه ري گيژ كردين. هه نديك له تا قمه كه ده ستيان به هاوار كردن كرد، هاواري وا كه له مي شكممان ده چقي، دوو كه ل و گري ئاگريش له بورجي ژماره ۱ ده رده چوو. بهر كه وتنيكي پراسته وخو بوو. به ناميزه ئاگر كوژينه وه كانمان كه وتينه گياني پاشماوه ي ئاگره كه، ئنجا ده ستمان به ژماردن كرد : چوار كوژراو و حهفت بريندار. خوشبه ختانه ستيك بيچگه له چهند برينكي سووك نه بي له ده سته كاني، نه زيه تي نه خواردبوو.

توپه كه ي من ته نيا توپيك بوو كه تواناي ئاگر باراني هه بوو، كاتي به ناو بورجه زور گه رمه كه دا گه پرين، كه گري ئاگر له گه ل ته قاندي هه ر گولله توپيك هورورمي بو ده هينا، ئاره قه مان كرد، يهك له دواي يهك فارگونه كان تيك شكينران و، له دواييدا ته واويي شه مهنده فهره كه له كار كه وت. بويه دوژمن تواني به ته واوي ده ست به سه ر هه موو فارگونه كاندا بگريت. ئنجا گرمه يه كي گه وره هات ده تگوت هي پوژي قيا مه ته و، گره ئاگريكي سپي سووتينهر بورجه كه ي پر كرد. ليندانيكي توند بهر سنگم كه وت و هه موو شتيك له بهر چاوم ره ش بوو. نالاندم. وا هه ستم كرد ده تگوت هه موو له شم وردوخاش بوو زور به ناگاداري هه ناسه م هه لده كي شتا به لام له گه ل ئه وه شدا هه ر هه ناسه يهك وه كو تيژه نيني چه قو وابوو. نه متواني بجووليم. كه وتبوومه نيوان گيره يه كه وه كه پي كه اتبوو له و توپه ي كه له شويني خو ي هه لكه نرابوو، له گه ل ديواره پولا ييه كه ي بورجه كه .

له تەوقى سەرمەوۈ تا بنى پىم ئالوودەى خوین بوو. خوینی كى بوو، نازانم، بەلام من وای بۇ دەچووم كە خوینی خۇمە، لە تەنىشتەمەو ەيەكە لە تاقىمى تۆپەكە كەوتبوو، تەپلى سەرى وەكو تەپلى سەرى ەيلكەيەكى كولاو بىرابوو. دەم و چاوم و شانەكانم بەمىشكى ئەو داپۇشرا بوون. بۇگەنىكى لەرادەبەدەر لە كونەلووتەكانمدا ەبوو، ئەويش بۇنى خوین و ەناوى بە ەلم بوو تىكەل بەبۇنى تىزى تەقەمەنى. پاشان رىشامەو. ئنجا گرمەيەكى مەزنى دى ەات و گېرى ئاگر بەمەموو لايەكدا بلاوبوو ەو. واگۇنەكە دەستى بەلار بوونەو ەرد وا پىدەچوو خەرىك بى بەلادا وەرگەرى. بەلام شتىك گرتى و بەهاوسەنگى بەگۆشەيەكى چل و پىنج پلەيى مايەو. ئەم لىدانى دوو مە كەمىك جى تۆپەكەى گۆزى بۇيە توانىم لاقەكانم و باسكىكم بچوولنىم و، ەەر بۇيەش توانىم ەندىك لەو مىشكە لىچانە بسىرمەو كە بەسەر دەم و چاومەو ەبوون. لە پىشتمەو ە شولتاز كەوتبوو، گەنجىكى شازدە سالە، ەردوو لاقى وردوخاش بىوون و ەك لۆلكەى سوورىان لى ەاتبوو. بەسەر سەرىشمەو دەستىكى پارچە پارچە بوو بەهەلواسراوىى ما بوو ەو، لەيەك لە پەنجەكانى ئەنگوستىلەيەكى زىر ەبوو كە پىرۇزەيەكى شىنى تىدابوو. سەرم دەستى بە سووران كىدو كەوتمە ەوار كىدن. بەخىرايى ەاتمەو ەوش خۇم و ەەر چۇنىك بى، ەوارى پىرەئان و پۇرتام كىد. پاش كەمىك لەنىوان پلىتە ئەستورەكانەو گويم لە دەنگىك بوو، داواى لىكردم تەپە تەپ بەكم بۇ ئەو ەى شوینی خۇم دەست نىشانكەم، پاشان دەنگى ئارام كەرەو ەى پىرەئان ەات :

- پىرەمىرد ! ەەر ئىستا يارمەتت بۇ دى.

بەھوى ئامىرىكى بىرىن كونيكيان كىدەو ە كە پۇرتا دەم و چاوم بىزراو ە ناشرىنەكەى لە ناويەو ە پەستى :

به ددان گپرکدنه وه گوتی: "هه لو، هه لو، دئیته دهر بو پیاسه کردن؟".
 به ناگادارییه وه بهرهلایان کردم. له تا قمی واگۆنه که نۆیان مایوون و، له و
 کاته یه کیکیانمان برین پیچ ده کرد، گولله توپیکی ترهات و ئیمه ی له ناوه وه
 دهرگا به ند کرد.

پورتا و پلوتۆ به دوو کوتکی قورسه وه خهریکی دهرگا پۆلاییه که بوون و،
 توانیمان دهرگا که به راده یه کی وا بکهینه وه که بتوانین به زۆر لینی دهرچین.
 چه کدار به ره شاشه کانمان و به هه ندیک نارنجۆکه وه، به ره و پرده که پامان کرد،
 خۆمان له ژیر پرده ی خاکرێژه که وه ده پاراست. هه ندی تانکی پروسیی راسته و
 راست هێرشیان هینا بو ئه وه ی گۆشه گیرمان که ن و، ئیمه ش خۆمان له
 تیوه گلان له شه پی مان و نه ماندا دۆزییه وه و، ئه وانهی لینی دهر باز بوون بئگومان
 له بیریان نه چۆته وه. له پی شاشا ئیمه گه یشتینه ئه و ی. دهر حال چه شنیی
 ته قه مه نییه کان ناماده کران فیوزه کانیش داگیرسان. ئنجا به و په پی خیراییه وه
 ده ستمان کرد به په پرینه وه له و پرده ی که له بهینی رایه له ئاسنینه کانی ژیر
 هینی شه مه نده فه ره وه ده مان توانی پوو باره که دوور له خوار خۆمانه وه ببینین که
 گولله توپ و فیشه ک دهیان شله قاند. پروسه کان پرده که یان به ره شاشه کانی
 خۆیان پشان دو، زۆر له ئیمه پیکران و به لوول خوار دووی ده که وتنه ناو ئاوه
 زه رده شله قیوه که وه. هاتبوو بپه پرینه وه که گرمه ییکی زۆر مه زن هه ناسه ی لی
 برین، له سه رخۆ پرده که ده ستی کرد به شوڕ بوونه وه.
 پورتا هاواری کرد "هینی ئاسن بگرن".

به شی زۆری پرده که که وته ناو پوو باره که وه. رایه له ئاسنینه کان وه ک
 گه لای دارو درهخت له ره شه باییکی پاییزدا هه لومرین. هینی ئاسنینه که به

ونەيىكى بەرزەۋە تىك شىكا، ساموۋە ۋ بورغى ۋەكو گوللە تۇپى تۇپىكى
ئۆتۈماتىكى بەھەموۋ لايەكدا پەرت دەبوون.

لە دوايىدا ھەراھۇرىاكە كپ بوو. بەھۇى چەند ۋايەرىكەۋە من ۋ پۇرتا
توانىمان بچىنە سەر ستوونىك ۋ لەۋىشەۋە خۇمان بە ھىلە ئاسنىنىكى
جوولەدارەۋە ھەئۋاسى ۋ گەيشتىنە كەنارى پووبارەكە لاي ئەۋانى تر.

دەم ۋ چاۋى قۇن بارىنگ زۇر بەخراپىيى توشى سوتان ببوۋ ژانىكى
زۇرى ھەبوو. لووت ۋ لايەكى چاۋى ئۆبەرسىت ھنكاش پەرى بوو.
ھەركە گەيشتىنەۋە بىكەى مەشقردنمان راست لىنى نووستىن.

چاويلكە ھەتاوييەكانى خۇمانمان راكيشايە خوارەووە دەستە سېرى ئاوريشمىمان
لەملمان پيچا. قۇن بارىنگ ستالىنى بۇ پۇرتا بەرز كردهو، ئنجا دەنگى پىرەئان بەناو
يىنەلدا فەرمانى بەئۆتۆمبىلەكانى تردا.
- مەكىنەكان وەگەر بخەن، ئامادەبن بۇ كار !.

چەكە ئۆتۆماتىكىيەكان داگىرابوون، رەختە درىژەكان پىر كرابوون. فەرماندەى
ئۆتۆمبىلەكان ئامادەى خۇيانيان راكەياندا، ئنجا دەنگى پىرەئان دووبارە ھاتەووە :
- يەكەم دەستەى زىپۆشى پشكىن - بۇ پيشەووە - برۆن !،،
مەكىنەكان كەوتنە گەر، لەژىر تاىە قورسەكاندا چەووەكە ھاتە ھارپن.

ملشكان و لاقشكان

- هەولم دا بچرپينم " پىرهئان، خو خراپ نيبه ؟ "
- جووتە ساچمەيەكى بچووك لە زگ و لاقەكانت دان. خراپ نيبه. دەرھال دەھەسييتەوہ. دەبينى، ھەر زوو جارێكى تر باش دەبييەوہ. تۆ و ستىگ دەبەينە بنكەى ھەژماركردنى زيانەكان. ستىگ ھەر بەر لاقىكى كەوتوہ.
- ھەر كە ئۆتۆمبيلەكە ھەلژەقييەوہ من راچەنيم.
- پىرهئان، برينىكى سامناكە. قومىك ئاوم بەيى.
- نابى ھىچ شتىك بخۆيتەوہ تا دوكتور سەيرىكت نەكا، بەم جوړە پىرهئان وەلامى دامەوہ و دەستىكىشى بەسەرم داھينا.
- خوشت دەزانى ئاو خواردنەوہ بۆ بريندارى زگ بەتووندىي قەدەغەيە.
- تەماشايىكى ناكەى. خەرىكە شىتم دەكا.
- چاك بۆمان پىچاوى. ھىچى تر ناكرى تا ئەو كاتەى دكتور دەتبينى.
- ئۆتۆمبيلەكە وەستا. پىرهئان بازى داىە دەرەوہ و پورتاش بۆ لام ھات.
- ئەوجا، پىرە كۆپ، گەزىكى باش بەكۆنە ددانە عاجيەكانت بگرە چونگە من و پلۆتۆ نيازمانە لەم كۆنە سندوقە راتكىشين و داتگرين و بتدەينە دەست پىرهئان و تىچ. ئەگەر ئەمە بكرى، بارە خراپەكە بەسەر دەچى. كۆنە دۆستم. تۆ تەنيا بىر لەو ھەموو پەرستارە جھيلاڤە بكەوہ كە ئەندامە گرنگەكانت بەكەتانى خاوين پۆژى چوار جار بۆ دەشۆن، وەك ئەوہى لەگەل ئاسمۆسى برادەرە بى لاقەكەمانى دەكەن.

له دوايشدا كه له سهر زهوييه كه دريژ بووم و جانتاي دهمامكه گازييه كه م
له ژير سهرى بوو ليوه كانم خوينيان ليده هات. له ناكاو واى لى هات نازابوون
زور گرنگ بيت، ئەمانه هه موو، نابى هاواريش بكهى كاتيكيش (ستيگ)يان
دانا به تونديى نالاندى چونكه لاقى بهر يه كه له پيچكه كانى ئوتومبيله
زريپوشه كه كه وتبوو. هه قاله كانمان خويان به سهرماندا شوپكرده وه بو
خواحافيزيى ليكرد نمان. پيره نانيش چه ناگه موواوييه كهى له هى من گير كرد و
چرپاندى :

- خوت له ئوردو و گايان چه شارده تا جهنگ به سهر ده چى.

پورتا دهسته كانمانى گوشى و ستالينى بومان راگرت بو ئه وهى ئه ويش
مالئاواييمان لى بكا، پاشان ههر بهر له وهى جاريكى تر له ناو ئوتومبيله كه بزر
بى هاوارى كرد :

- شهيتانى به خته وهر ! له باتى من هه موويان ماچ بكه و پنيان بلنى كه هه موو
پوژى بايه خ به پوواله تى دهره وه م ددهم، بو ئه وهى كه ئەم جاره چاويان به من
كهوت جوان ئەندام بيمه بهرچاويان.

پاشان مه كينه پر هيزه كه گرهى هات. پيره نان، تيچ و پلوتو له ناو بورجه
كراوه كه وه ده ستيان راوه شاندى و ئنجا خويان و ئوتومبيله زريپوشه كه يان له ناو
گه واله هه ورى توژ و گهرددا بزبوون.

دوور له ژان و ژوار هه ستم به سامناكيى و ته نيائى كرد. باش بوو كه
ستيگ له وى بوو، هه ستم ده كرد به ته نيا له گه ل ئه وم.

دوو نه خوشهوانی پزیشکیی ئیمه‌یان هه‌لگرت و بردنیانین بۆ هۆلیکی گه‌وره. که زه‌وییه‌که‌ی پری بوو له کاو کوۆت و به سه‌ربازی به‌دله پیس و دپاو داپۆشراو بوو. هه‌رکه له‌ناو کاو کوۆته‌که دریزکراین ستیگ ده‌سته‌کانمی گرت.

- هاوړپیی دیرینم، خراپه؟ ده‌بینی، هه‌ر زوو باش ده‌بی، که دکتۆر ده‌تبیینی و ده‌رزیه‌کت له باسکی ده‌دا. ئیمه ده‌بی به زرنگیی ره‌فتار بکه‌ین بۆ ئه‌وه‌ی بتوانین به‌رده‌وام پیکه‌وه بمینینه‌وه.

- به‌لی، ئیمه زۆر باش ده‌بین ئه‌گه‌ر له‌یه‌ک جودا نه‌بینه‌وه، هه‌رچه‌کی روویدا. خودایه، ئه‌مه ئازار به‌خشه. ده‌لیی هه‌ناوت ده‌رده‌هینن. به‌لام تو لاقه‌کانت چۆنن؟ ئایا خراپ به‌ریان که‌وتوه؟

ستیگ گوتی: ئای، که‌میک ئه‌زیه‌تم ده‌دات. هه‌ولی دا زه‌رده‌خه‌یه‌کی لاواز پیشان بدا. پیم زۆر خراپه. به‌لام قپروسیا له لاقم، ده‌توانن له بنه‌وه بیپرنه‌وه. زگی تو خراپتره.

دکتۆریک له‌گه‌ل دوو نه‌خوشه‌وانی پزیشکیی هاتن، بۆ هه‌ریه‌ک له نه‌خوشه‌کان کارتییی به‌پیی فه‌رمانه‌کانی دکتۆر نووسی. ته‌نیا تیرامانیکی بی بایه‌خانه‌ی گرته باندجه‌کانی ستیگ و ئنجا گوتی:

- ساچمه‌ی گولله توپ له لاقی چه‌پ، هۆی گواستنه‌وه‌ی ژماره ٦، هه‌ر ئیستا باندجه‌ی تازه، له‌گه‌ل ٣ سی سی تیتانۆس.

برینه‌ندیکی تازه‌ی له‌سه‌ر زگم دانا: "ساچمه‌ی گولله توپ له لاقی چه‌پ و، له پیی راست و له زگ، هۆی گواستنه‌وه‌ی ژماره ١، ٣ سی سی تیتانۆس، ٢ سی سی مۆرفیا هه‌ر ئیستا و هه‌مان شتیش پیش گواستنه‌وه‌ی.

خۆم ھانداو ویرام بیرسم که ئایا من و ستیگ پیکهوه نامینینهوه.
به دلپره قییهوه وه لآمی دایهوه :

- ئەگەر ئیوه لییره بمرن یان له ناو شه مه نده فەرہ نه خوشخانه که دا، ئەوه نده
گرنگ نییه، تا کار وا بپروا، به لآم بریندارانی زگ به هۆی گواستنه وهی ژماره ۱،
و ئەویش به هۆی گواستنه وهی ژماره ۶ دەروات. من ناتوانم هیچ شتیگ بکه.

ئنجا بۆی دەرچوو، چاکه ته سپییه که ی ده له رییه وه. باوه پ نا که م روح
گه وه و دلپره ق بی، ته نیا له راده به دەر باری گران بوو. له جیاتی پایینی باشی
ئینگلیزی و، جگه ره و تووتنی خۆمانه، ئەو فیلدۆبیلله ی به رپرسی گواستنه وه
بوو به لئینی پی داین ئەوه ی پیی بکری بۆمانی بکا. دهرزییه که ی خۆم لیداو
له سه ر شه پۆلی نووستن خه و بر دمییه وه، له ئەنجامیشدا ته نیا کاتیگ
به ناگا هاتمه وه که له سه ر نه قاله یه ک بلندیان کردم و بۆ ناو ئەمبولانسیک پالیان
پیوه نام که له ناویدا چوار نه قاله له سه ر په فه کان بوون یه ک له سه ر ئەوه ی تر.
ستیگ له ژیره وه ی من بوو، به م جوړه فیلدۆبیلله که به لئینه که ی خۆی به جی هینا.

که ئەمبولانسه که هه لده زه قییه وه یان ده هه ژایه وه ئیمه به ر ئەو نه قاله یه
ده که وتین که له سه ره وه بوو، یان ئەوه ی له هه ره سه ره وه به ر بنمیچه که
ده که وت.

ماوه ی نیوان نه قاله کان ته نیا یه ک دوو گری بوو، له به ر ئەوه پیاو ههستی
به خنکان ده کرد. له سه ر په فه ی سه ره وه سه ر بازیکی توپچی که چه وزی
شکابوو هه ر هاوار هاواری بوو داوای له ئیمه ده کرد زه نگه که لیبده ین، ده ترسا
نه بادا خوین به ریوونی بیته هۆی مردنی. ستیگ جار له داوای جار دوگمه ی

زەنگەكەى پالەدا كە لە ژوورۆچكەى شوڤيڤر رنگەى دەھات، بەلام نە شوڤيڤر و نە ياريدەدەرەكەى هيچ گوڤيان پينەدەدا. كە كاتى ئەو ھات ئيمە بخەنە ناو شەمەندەفەرە نەخۇشخانەكەو، سەربازە تۆپچيەكە گيانى لەدەست دابوو. نەخۇشەوانە پزىشكيبەكان بەدئەرەقيەو پرايان كيشايە دەرەو، فرييان دا سەر زەوى و قوماشنيكى مشەمايان بەسەرداكيشتا، ئنجا دەستيان بە داگرتنى ئيمە كرد.

شەمەندەفەرە نەخۇشخانەكە يەكيك بوو لە دەزگا سوپايە بەدناوكان، لە ريزە واگونيكي بارهەلگري بى كۆتايى زياتر نەبوو كە زەويەكەى بە كاوكۆت داپۆشرا بوو، ھەر يەكيكيشيان چل سەربازى لەخۆ دەگرت، تەنيا بەشيۆەيەكى ھەرەمەكى پۆلين كرابوون. شەمەندەفەرەكە بەردەوام دەووستا و ديسان دەپۆشستەو ھاوپرى لەگەل زنجيرەيەك ھەزانەو وات دەزانى واگۆنەكان پارچە پارچە دەبن. يازدە كەس لەوانەى لەواگۆنەكەى ئيمەدا بوون مردن. من لەبەر ژان و تينوويەتى خەريك بوو شيت بم، بەلام ستيگ شووشە ناوەكەى لى دوورخستەو. ئاو خواردنەو مردنى بەدواو بوو.

سەفەرەكەمان سى شەوو سى پۆژى بى كۆتايى و سامناكى خاياند، دوایى بەريز لەسەر سەكووى ئيستگەى شەمەندەفەرە كيبف دريژكراين قوماشنيكى مشەما لەژيرمانەو بوو، پالتويەك بەسەرمانەو ئەو سندوقە ھەميشەيەى كە دەمامكە گازى تيدابوو لەژير سەرمان بوو. بەدريژايى ئەو پاش نيوەرۆيە لەسەر سەكو تەرەكەدا پاكشايووين، لەو ماوہيەدا زۆرمان لى مردن. من ھەر تەنيا بەشيۆەيەكى تەماويى دەمزانى لە دەورو بەرمدا چى روودەدا. ستيگ لە تەنيشتەو پاكشايوو، دەستمان لەناو دەستى يەك بوو

دەتگوت جووتە كورپىكى بچكۆلەنەين نەك دوو كۆنە سەربازى توندو تۆل و بەھيژ كە چاك لە بېنينى مردنى خەلك و ھاوار كوردنيان وەك ئاژەل پراھاتبوون. درەنگانى ئەو ئىوارەيە لەلایەن ھەندى نەخۆشەوانى پزىشكىي و زىندانىيانى جەنگىي پروسەو ھەنگيرايىنەو ھەو خراينە ناو ئەمبۆلانسەكان و بەرەو نەخۆشخانەي ژمارە ۱۳ى مەيدان پەوانە كراين كە لە دەوروبەرى باقىلو دامەزرايوو. لەويو ەگسەر بردنيانين بو مەخزەنيك و لەوي ئەسپىمال كراين. ئەمە لەلایەن زىندانىيانى جەنگىي پروسەو دروستكرايوو، منيش قەت پەرسىتارى وا نەجيب و پاكم نەديوو. ئەگەر جاركيان ھەلەيەكيان بگردبايە و ئيمەيان دووچارى نالە و ھاوار بگردبايە ئەوا بەجۆرىكى وا كارىگەر دەشلەژان كە ھەر تەنيا لەبەر خاترى ئەوان ئيمە ددانەكانمان دەگرساندن و بەھەموو توانامانەو ھەولمان دەدا ژانەكانمان پيشان نەدەين. ئيمەي برينداران بەتيكپرايى لەسەر ئەو كۆك بووين كە ئەگەر تەنيا لەلایەن ئەم ئافەرىدە مەزن و ميزاج باشانەو چاودىرى بكرين ئەوا لە راستيدا بەختەوەر دەبين و، بەسوپاسيشەو ھەرچى جگەرەيەكى كە ھەمان بوو پييانمان دا. ئەوانە وەك ئيمە لەناو خەندەك دابوون و، ھەرچەندە لە پەگەزو نەتەوہيەكى ترن و سەردەميك تەقەمان لە يەكترى كردوو، چونكە ئەوانەي دەسەلاتدار بوون بپريان دابوو كە ئيمە دوژمنى يەكترين، ئەو سۆزەي لە نيوانماندا ھەبوو بەھيژتر بوو لەھەر بپريايك كە زۆر لەميژە بەتەواويى سەلماندوويەتى بى ئەوہى ھيچ پەيوەندييەكى بەراستىيەو ھەبىت كە سەربازى تايبەت دەتوانى پيى دآخۆش بىي.

من و چواری ديكە لە ژووری نەشتەرگەريدا دريژ كرابووين و چاوەپزي نۆبەتى خۆمان بووين و چاومان بپريووە ھاوپريەكى بەدبەخت لەسەر ميژەكە

له ژیر چرایه کی دره وشاوه وه. چوار نه شترگره وه کو بروسک ئیشیان له سهه ده کرد، ئه وان پښه کیان ده برپیه وه. هر یه کسه که برپیه وه فری درایه ناو په قره جیکی سپی که قاچیکیشی تیدا بوو هر له بن نه ژنوو برابوو وه، هروه ها قولیکیش که به شه براوه خویناوییه که ی به سهه روخی په قره جه که وه ده رپه ری بوو. ئه مه هیلنجی هی نامی و پرشامه وه، یان له راستیدا خوم هه ولما پرشینمه وه، به لام ته نیا که میک خوین و زهرداو هاته ده ر.

نه خوشه که ی تر کابراییکی لای پشت شکاو بوو. وا پیده چوو له هوش خوئی چووبی. نه شترگره کی به ته مه ن خوئی و چاویله که تا ک چاوه که ی به رده وام جنیوی بو نه شترگره کانی ترو نه خوشوانه پزیشکییه کان ده نار، به لام وا دیار بوو ئیجگار شاره زا بی، چونکه وه ک بروسک ئیشی ده کرد بی ئه وه ی هیچ جووله یه کی نا پنیویست بکات. کاتیکیش که بو ماوه ی چند ده حقیقه یه ک ئیشیان له سهه کوپه لاهه که کرد نه شترگره ته مه نداره که به توره یی قیزانندی :

- به لام، چش، قونده ره که مرد. لایبه رن و که له شه که ی تر به یفن و په له بکه ن. پالیکیشی به یه کی که له نه خوشوانه پزیشکییه کانه وه نا.

به ره له وه ی بزانه ئه وه چیه ره وده دات پراکشام و له میزی نه شترگره ی به سترامه وه. ده رزییه کیان له قولم داو یه کیکی تریش له ورگم. یه که له نه شترگره کان ده سستی له شانمان دا :

- کوپه پیره که، ئیستا ددانه کانت بگرسینه. زور ناخایینی، به لام ره نگبی به نازار بی، چونکه ته نیا ده توانین سرکردنی خو جیبیت بدهینی، بویه نازا به و ئیمه ش هر زوو به چاکی پیته ده که ین.

پاش ماوهیهکی کهم ناگام له بپینی ئەم سەر تا ئەو سەری زگم بووم و گویم له تەقە تەقیکی لاوازی نامیڤهکان بوو. پاشان وامزانی هەموو هەناوم رادهکێشەنە دەری. وا دەسووتایەووە دەکزیایەووە پارچە پارچە دەبوو دەتگوت بە گازی سوورکراوە کاری تیا دا دەکری. قەت نەمدەزانی ژانی وا هەیه. وەکو شیت له هاوارم دا وامزانی هەردوو چاوم دەردەپەن.

پیره نەشتەرگەرەکه هاواری کرد " دەمت داخە، جاری بەتەواویی دەستمان پی نەکردووە، لوورەکانت هەنگرە بو کاتیک که شتیکی هەبی لوورە پی بۆ بکەي "

کاتی " شتیکی دەبی لوورە له بەر بگەم " من نازانم، من تەنیا هەر ئەوەندە دەزانم کاتیکی ئەوان لیبوونەووە کەوتبوومە ئەو دنیای نازارو ئەشکەنجەیهی که کهم کەس تیی دەکەون. تیک شکارو هارپاو بووم، بردمیانه بەشیکی نەخۆشخانە، خستمیانه سەر نوینیکی، دەرزیهکیان لیدام و کەوتە خەو.

له چوارده پوژی یەکهەدا کهمیک ناگام له بەسەر هاتەکانی دەورو بەرو پروداوەکانی پەییوەند بەخۆم بووم، بەلام زۆر لەسەر خۆ هیزو توانام وەبەر هاتەو. له نوینهکە ی تەنیشتم فرۆکە وانیک راکشابوو که بەخرایی سووتابوو، ناوی زەپ بوو. لەولا ترەو شەش برینداری زۆر خراب هەبوون که دووانیان له ماوهی چەند پوژیکی کهەدا مردن. هیچ ناگام لەو نەماوو که ستیگ چی بەسەر هاتوو، کهسیش پی نەگوتم.

سی حەفتە پاش نەشتەرگەرییەکه ناگادار کرامەو که توانای جوولانەووم هەیه. خرامە ناو شەمەندەفەریکی نەخۆشخانە ی تاییەتەو که

خه وگه‌ی راسته‌قینه و په‌نجره‌ی گه‌وره‌ی تیا‌دا بوو که پیاو ده‌یتوانی لی‌تیا‌نوه ببینی، ته‌نانه‌ت ئه‌وانه‌ی که له‌ خه‌وگه‌ی ناوه‌پراستی‌شدا بوون. له‌به‌رئه‌وه‌ی من به‌به‌رده‌وامی ده‌بوايه جل و به‌رگم بگورم، بویه‌یه‌کیتک له‌و خه‌وگه‌ ناوه‌ندی‌تیا‌ن دامی که هه‌رمینیان له‌سه‌ر بوو. له‌سه‌ر منه‌وه (زه‌پ)‌ی براده‌رم راکش‌ابوو، که رۆحیه‌تی باشی ئه‌و یارمه‌تیده‌ریکی باش بوو بۆم.

براینه‌ لـوؤو ، له‌وی من و زه‌پ ره‌وانه‌ی نه‌خۆشخانه‌ی ژماره (۷)‌ی نیگه‌هداری کراین، دکتوره‌که‌ گوتی برینه‌که‌ی من به‌پراستی ساپ‌یزه‌و، زه‌رده‌خه‌نه‌ی هاتی. راده‌ی جووله‌ له‌ویدا هیچی تر‌گرژی تی‌دا نه‌بوو، دکتوره‌کانیش ئه‌و کاته‌یان هه‌بوو که له‌گه‌ل پیاو‌دا وه‌ک پنیوست پی‌ بکه‌نن و قسه‌ بکه‌ن. جووته‌ ساچمه‌یه‌کی له‌ لاقم راکیشایه‌ دهره‌وه‌ که ده‌ماره‌کانمی هینایه‌ له‌رزه. به‌لام پاشان هاوپی له‌گه‌ل سه‌رسوپمانی من په‌رستاره‌که برینپیچه‌کانی دووباره‌ گه‌راندوه، هیچیان پینه‌دام ته‌نیا گ‌رار نه‌بی و من ئه‌وه‌نده بی‌زم لی‌ ده‌بووه‌ که به‌ته‌واویی شیت بووم. ته‌نانه‌ت کاتیکیش داوام له‌ دکتوره‌که‌ کرد که نایا ده‌توانم گۆرانیک له‌ پاریزه‌که‌م بکه‌م له‌سه‌رخۆ ده‌ستیکی له‌ گۆنام داو گوتی :

— دوايي، براده‌ره‌که‌م، دوايي.

زه‌پ و من له‌ قاوشیکی بریندارانی خه‌ته‌رناک بووین. شه‌وو پۆژ هاوارو ناله‌نال بوو، زۆر جاریش به‌شیوه‌یه‌کی ترسناک بۆگه‌ن ده‌بوو له‌به‌ر پشیله‌ و گه‌نبویی. پۆژیکیان کوپیکی لاو، که ده‌یزانی به‌ره‌و مردن ده‌چیت و سی‌ حه‌فته‌ی ته‌واوی پر له‌ نازاری له‌م باره‌یه‌وه‌ چه‌شتبوو، هه‌ستایه‌وه‌، خۆی راکیشا بۆ ناو دالانه‌که‌ و له‌ویوه‌ خۆی به‌سه‌ر پپیلکه‌کاندا تی‌ هه‌ل‌دایه‌ خواره‌وه‌. شتیکی ترسناک بوو، چونکه‌ ئیمه‌ نه‌مانتوانی هه‌ستی‌نه‌وه‌ و

بيوهستينين، زەپ ھەولئى دا بەلام چەند پىپىلكەيەك دور لە جيگەكەي كەوتە
خوارەوہ. ئىمەش دەستمان بە زەنگ ليدان كرد تا زەنگەكە شكستى خوارد.

زگم ژانىكى ترسناكى تووش كردم و، ھەروا گالتهش نەبوو سەرەپاي
ئەمە كاتى دكتور گوشتى لاقى ھەلزاندم بۇ دۇزىنەوہى ساچمەى گوللە تۆپ.
پلەى گەرميم، لەجياتى ئەوہى دابەزى، بەرز بوو، بەلام لەگەل ئەوہشدا دكتور
پىنى گوتم كە بەرەو چاكىي دەچم.
بەتورپەيىوہ ھزرم كردەوہ "ھەموو شتىك بۇ تۆزۆر باشە".

شەويكىان لە نيوہشەودا ھەستامەوہ. برىنپىچەكانم تەپرو لينج بوون.
داوام لە زەپ كرد زەنگ لى بدا. پاش ساتىك پەرسنارىك بە راكردنەوہ ھات.
بەتورپەيىوہ چرپاندى " تۆزۆر چاكى وا نىيە ؟ ئايا تۆ شىتى ئا بەم
جۆرە لەم كاتەى شەودا زەنگ ليدەدەى ؟ " وەلام دايەوہ " برىنەكەم تەقى. لە
برىن بەندىيەكەوہ خوین دىت. " لە ترسانا گەيشتبوو مە پادەى خو پىرانەگىران
و لە ھزرى خوئدا دايكم دەيىنى كارتە كورت نووسەكەى لەسوپاوە پىدەگات :
" وەك پالەوان لەپىناو فۆھەرو نىشتماندا سەرى نايەوہ "

پۆشىنەكانى بەلایەكدە لادان. بۇ ئەوہى ئەوانى تر ئاگايان لى نەبىت
پەرسنارەكە چراكەى دانەگىرساند، تەنيا ھەر تۆرجەكەى بەكارھىنا. بەخىرايى
و بە تەپدەستى برىن بەستەكانى كردنەوہ. قاوشەكە تەواو ھىمەن بوو. كورپىكى
لاو لەو سەرەوہ لە خەودا منگەمنگى دەكرد. زەپ لەناو نوینەكانى ھەستايەوہ،
بەلام پەرسنارەكە پالىكى بۇ دواوہ پىوہناو داواى لىكرد بخەوئت.

- من و سقن دەتوانین چاکتر ئەم کاره جیبه جی بکهین. ئەوهی گوت و چوو به لای ته شته ئاویکدا. سهرنجیکی پر ترسیم له زهپ گرت، ئەویش سهیریکی کردمهوه، ههر دوو کمان وهك يهك ترساو. په رستاره که گه رایه وه، به بی ئەوهی وشه یهك بلێ منی شوشت. له سه رخۆ له بهر خۆیه وه زه رده خه نهی هاتی و ته نیا سهرنجیکی له دەم و چاوه ترساوه کهم گرت. گوتی: "ئەمە شتیک نییه ترست لێی هه بی".

گوتم: "هه موو ئەم قسانه یۆ تۆ باشن بیانکهی، تۆ تووشی خوین له بهرچوون نه بووی".

په رستاره که وه لامي نه دامه وه ته نیا له بهر خۆیه وه زۆر به دا پو شراوییه وه گرژیه وه.

پرسیم "په نگیی زۆر خراب نه ییت؟"

وه لامي دامه وه "هیچ خراب نییه".

که ته واوی کرد دووباره دا پو شیمه وه. ئنجا ساتیک له ویدا وه ستا، سهیری منی ده کرد.

گوتی: "خوین نه بوو".

گوتم: "خوین نه بوو؟ به لام من ههستم کرد....."

کاتیکی زۆری پیده چی تا نه رمه زه رده خه نه که ی له بیر ده کهم. دەم و چاوم سوور هه لگه راو ترسنا کانه شه ژام.

- برادر، خه ونت دیبوو، به ته نکید دیاره به ره و باشیی ده چی. به سووکی ده ستیکی له چه ناگه م داو به خۆی و ته شته که یه وه پو یشت.

زه پ گرژیه وه "ده بی خه ونی به تۆوه دیتبی، په رستار!".

- ئیستا هه ر دوو کتان بۆ خۆتان بخه ون!

ئنجا پو یشت.

له کوټاییدا ناچار بووم داوای لیبکهه مه وهی ماوه تا به یانی هه لیبگری تا بتوانین
نه ختیگ بڅه وین پېش مه وهی شه وه که کوټایی بیټ، به لام چهند ده قیقه یه کی
پینه چوو، پېش مه وهی :

- سښن ، ئایا تو خه ونووی ؟

یه کسه ر سهرم کی شایه ژیر به تانییه وه.

- سښن !

- به لی ، ئه مجاره یان چیه ؟

- مارگریت ده لی چهند خولیکی تایه تی قوتاییانه ی به ک سآله ده کرېته وه بو
ئه وانهی سوپا به جی دین کاتیک که جه تک به سه رده چی. ئایا هیچ شتیک له باره ی
ئه مه وه ده زانی؟ سښن ، خیراکه و دوا یین جگه ره له گه ل مندا بکیشه ... ئایا وای بو
ناچی که مارگریت ...

- ئو ، بو خاتری خوا ! .

ئه و شه وه من به ته وایی به نیکوتین ژه هراوی بیووم. ئه و هه ر ساتیک نا
ساتیک له ناو نوینه کانییه وه ده رده په ری و ده هات له سه ر روخی نوینه کانی من
داده نیشته و هه موو شتیک ر وون ده کرده وه که خو ی و ئه و ده یانه وی بیکه ن کاتیک
ئه م جه نگه گلآوه به سه ر ده چی.

نه خوشييه كى دريژ خايه نتا بۇ ده خوارم

به يانييه كى زوى پوژيكي پينجشهمه مانگى ديسمبهرى سالى ۱۹۴۳ بوو كه به ساغ له قهلم درام و پيم راگه يينرا له پوژى شه ممددا ده بى بپوم و بگه مه وه يه كه سهربازييه كه ي خوم.

كوپه كه م، داخ بۇ نه وه ده خوم كه به ناچارى نه وه م كرد، به حقه بو ايه، ده بوو به لاي كه مه وه بۇ شهش هفته ي دى لي ره بى، ئيستاش ده بى له مه و دوا باشتري خوراك بخويت. من نازانم تۇ له وى هه ندهت بۇ خواردن ده ست ده كه وى، به لام ده بى هر كاتى هه لت بۇ بره خسى چهلدى پيت ده كرى بخويت. تۇ هر ته نيا به وه وه ده توانى بارته قاي شه پ بكه ي كه چاك بخويت و، باشتريش كه ميك زياتر له وه.

سهره ك دكتوران له نه خوشخانه له تروسكاوس به م جو ره بوو. دكتورى باش بوو، نه خوشخانه كه شى به پيى سيسته ميك به پيوه ده برد كه نه خوشه كان ده بى له وى بميننه وه تا به ته واويى چاك ده بن و كه چاكيش ده بوونه وه هه وليده دا بيانويان بۇ بدوزيته وه بۇ نه وه ي كه ميك زياتر بيانهيئيته وه. ئيستاش، هر چونيك بيت، له ده سلا ته هره به رزه كانه وه فه رمانى بۇ هاتوه كه به لايه نى كه مه وه ده بى له سدا په نجاى نه خوشه كان به ساغ دابنرين و بيانگه ريننه وه بۇ يه كه سهربازييه كانيان. به لام، به پيى رينمايه كانيش نه گه ر يه كيك به ساغ دانراو كه چى وا نه بوو نه وا دكتوره كه دادگايى سهربازيى ده كريت. بۇ نه وه ي هر ته نيا نه وه پيشان بدن كه چون له سهره وه موعجيزه جيبه جى ده كه ن، بپوانا مه يه كى ساخله ميت پينده دن، موريك و دادگاييكي سهربازيى و - ته ماشا بكه و تيفكره - نه خوشه كان به ساغ و ته ندروست

داده نرین. که ده کړی ئه م پیاوه " ساغانه " بینه بارگرانییه کی کاره ساتاوی به سهر یه که سه ربازییه کانیان به وهی که پیاوه کانیان ناچار بکن که کاری نه خوشه وانیی یا هر کاری کی تر بکن له گهر مهی جهنگدا. ئه مه شتیك نه بوو که بۆ هیچ یه که له وانهی له توبکن پروویدات.

سهره ک دکتوران که خواحافیزی لی کرم به داخوه سهری له قاند.

که هاتم و دهنگوباسه ناخوشه که م به بهر بارا راگه یاند دهستی به گریان کرد. ئه وهنده لی دراوو خهفته تبار بووم که ههستم به هیچ پالنه ریک نه ده کرد بۆ هیورکردنه وهی. تاقیکردنه وهی هر شتیکی ئه وهنده نادانی وه کو دل دانه وهی ژنیکی دلدار که خوت خوشت بوئ ده بیته هه له کردنیك. ئه مه به لایه نی که مه وه ئه وه ههسته بوو که له و ساته دا منی داگرت. من خوم گرت بۆ ئه وهی به ته واوی له نارهنزوه ههستییه درنده بییه کاندان قومی بکه م. دهرگا که دانه خرابوو، به لام من وای بۆ ده چووم که هیچ کام له ئیمه توشی نارهنه تی نه ده بوو ئه گهر ته واوی گه لی ئه لمان به اتانه ته ژوره وه. ئیمه راست بووین. گه ل ئه وهنده زوری له ئیمه خواستوه - یان به لانی که مه وه ریگه یان داوه که به ناوی ئه وه وه بکرین - که ئیمه ش له بهرامبه ر ئه وه دا مافی ئه وه مان هه بیته شتیکی که م داوا بکه یین. ئیمه خوشمان ته نیا هر ئه وه مان داوا کردوه، به لام ده بی ریگه شمان بدن له سهری به رده وام بین و شتیك نییه له که سمان ستاند بی. کاتیکیش ئه وه به په له پای کرده قاوشه که وه بۆ به جیه نیانی ئه رکه کانی، من به پراکشایی له سهر نوینه که ی مامه وه، له وی شندا جگهره یه کم کی شواو به هیمنییه وه بیرم له ری و شوینی خوم کرده وه.

له راستیدا هیچ شتیك نه بوو بیری لی بکه مه وه، نه وه نه بی نیه تم هینا فیلا بکه م، من ترسم له م کرده وه یه نه بوو، هه روا له راستیدا ترسم له گه رانه وه ش نه بوو، وام لی هه اتبوو له هیچ نه ترسم، هر ته نیا گیروده ی

بوغزوكينه يهكى ساردو سر و درندانه ي ئه و شته بووم كه هه موومان رقمان
لئيه تي و كه له ژير ناوه بلاوه كه ي ((جهنگي پيس)) دايه، چيتر له هيچ
نه ده ترسام، هه روا ده بوايه بچم و كاره ساته كان له گوشه ي هيمني و
به ده بختيه كي بيباكانه وه سه ير بكم، كه له ويوه پياو ده تواني به دروستي
تييني بكات.

جگه ره كه به نيوه كردبوو كه مارگريت خوي کوتايه ژورره وه و
به هه نيسك هه نيسكه وه خوي تيه له دايه سه ر نوينه كه بي ئه وه ي تييني من
بكات. نامه يكي له ده ست بوو.

كه واته هوگوستيك كوژراوه.

ئه مه له بهر خو مه وه گوت و هه ستم به هيچ سه رساميه كه نه كرد.
پيويستيم به وه نه بوو نامه كه بخوينمه وه. هوگو مردبوو.
به بي ده نكييه وه، جگه ره و شقارته م بو فريدا. مارگريت له ترسانا راجه ني.
- ئو، ئه وه ليره ي؟ ببوره، نه مديتي.

گوتم، ئه مه له بير كه، تا جله كانم ده كه مه بهر ده رگا كه دا بجه. دوو خوله كم
پينه چيت.

به م جوړه جله كانم كردنه بهر، له كاتي كدا مارگريت له وي دا پاكشابوو، ئنجا
ده رگا كه م كرده وه و نامه كه م خوينده وه :-

به ره ي پوژمه لاتي جهنگ، نوڤه مبهري ۱۹۴۳

فيلد پوست نه مهر

فيلد وييل ويلي بير

نازيره كه م خاتوو مارگريت شنيدم ...

من وهكو دوست و هه قالئكى هوگوو ستيگ بوٽ ده نووسم، بوٽ وهوى هه والى دلته زيني گلانى نهوت پيرابگه يه نم. نهو نه وهنده شتى خوشى له بابته تووه بوٽ گوتيمه، بوٽيه من زور چاك له وه ده گم كه نه ناميه چ خه ميكي ترسناكتان بوٽ دينيت. له وانه شه به هوى زانيني چونيه تى پرودانه كه كه ميك دلته ناسوده بيت.

به يانيه كيان زو كاتيك خو مان و نوٽومبيله زريپوشه كه مان له دهر وه كاري ده ورييه مان به ريوه دهر د، له پر ته قه مان ليكرا. گولله يه كه راسته و خو لاجانگى ده زگيرانه كه تى پيكا و دهر حال كوژرا. له مردنيشدا هه مان نهو زه رده خه نه جوانه ي له سهر ليو بوو كه هه يبوو. بوٽيه ده بينن كه زه حمه تيبه كي نهوتوى نه كيشا. ئيستاش، تو ناي بي نو مي د بي. تو گه نجيت و پيوسته به لئيم پي بدهيت كه هه رچي زوه له بيري بكه يت. بيگومان، ئيستاش زيان گه ليك روژي دره وشاوه و پر له خوشيي بوٽ تو تيدايه و، زيرترين و ته نانه ت راسترين شت بوٽ تو كه بيكه ي - په نگي له م ساهدا نه ناموزگار ييه ي منت پيخوش نه بيت - نه وه يه كه كوره لاويك بدوزيته وه و نه وه نده ي ئيستا (هوگوو) ت خوشده ويٽ بكه ويته داوي خوشه ويستي نه وه وه. بوٽ خاتري خوشه ويسته پيكراره كه ت و براده ره كه ي منيش، مه گري، چونكه به مه نهو ته نيا خه فه تبار ده بي نه گهر هه ستي پي بكات. نه خير، پي بكه نه و ته نيا بير له وه بكه وه كه نهو چهند ليبوورد بوو. نه مه نوشوستيني كه - مردوه كانمان چييان به سهر دي ئيمه نازانين، به لام نه وه ده زانين كه نه وان به خته وهرن. به هه موو دلته وه من هاسوزتانم .

زور دلسوزتان

ويلي بير

ئەو نامەيە، بەر سۆزە باۋكانەيەي، چەند لە پىرەئان خۆي دەچوو. ھەر ھەمان پۈستە نامەيەكيشى بۇ من ھىنا بوو.

ئازىزەكەم كۆرە گەرە،

سوپاس بۇ نامەكانت. بەيەكەو پىنجيانمان پىگەيشت، بى بەختانە ماو تەنيا بۇ كاتىكى كورت ھەيە، چونكە ئىمە خەرىكى ھەندى ناپاكي چاكيىن. ئەگەر پروسەكان پەلامار نەدەن، ئەوا ئىمە دەيدەين.

ئاشتى لە ئارادا نىيە. دۆزەخىكى تەواو. ھەرچىيەكت پىدەكرى بىكە بۇ ئەوئى درىژترىن ماو لە پاشەي بەرەي جەنگدا بمىنيەو.

ستىگ كۆزراو و تىچ بى سەروشوينە، لە پەلاماردانىكدا بزىوو. ھەرکە ئەو پوويدا، نامەيەك بۇ مارگرىت نووسى و تيايدا پىم گوت گوللەيەك سەرى پىكا - بەلام تۆ دەزانى كە سەربازىكى تانك چۆن ئەم دۆلى خەم و خەفەتە جى دەھىئىت. ستىگى قور بەسەر ھەردوو قاچەكانى سووتابوون. لە ماوئى ئەو دە دوازە سەعاتەي كە تا مردنى خاياندى، گوئى ليگرتنى خۆش نەبوو، شتىكى سەيرە كە ئەمانە ئەم ھىزو توانايە لە كوئى دەھىئىن بۇ ئەوئەندە ھاواركردنە. بەر لەوئى ئەم جەنگە بۆگەنە بەسەر بچىت لەوانەيە ھەموومان تى بچىن و، بەم جۆرە گەرە پياوانى پارتى، جەنەرالەكان و ھەموو ئەوانەي كە خۇيان لەم جەنگە دوورخستەو تاجەگولپىنەي سەرکەوتن و ھەموو شتىكى تىرىش و دەست دەھىئىن.

ئىستا داواي رىپىئوانمان لىدەكرىت، بۆيە، خۆشەويستىم سقن لە رىزەكانى پىشتەو لە نەخۆشخانەكەتدا بمىنەو، بۇ ئەوئى بەلايەنى كەمەو بەكىك لە جۆرە چاكانە لە شويئىك دا بىت كە بتوانىت لەوئىو ھەلى بەردەوام

بوونی ژيانی بۇ پېرەخسیت، ئەو شت لەبیر نەچیت کە ئیمە بەلینمان بەیەك و دوو داوہ کە کتیبیک لە بارەى تەواویى ئەم کردارە پیسەدا بنووسین. بە سۆزترین سلأو لە (پورتا و پلوتۆ و پیرەئان) تانەوہ.

ئەو دوایین ئیوارەیه (ئەقۆکات و کیك)مان خواردو بیتەل مۆسیقاییکى خۆش و لەسەرخۆی لیدەدا. بەربارا دەستبەردارى کارەکەى کرابوو، بەلام ئیمە نەمان هیشت ئاھەنگەکە لە دەست بچیت. لەدەرەوہ پەشەبا ھاشەى دەھات بارانیش بەترپەترپیکى تۆرەوہ بەر پەنجەرەکان دەکەوت. زەپ بەخەمبارییەوہ تەماشاییکی پەرداخەکەى کرد و گوتى :

– لە ئیوارەییەکی وادا من زۆر دلخۆشم بە ئیفلیجیم. بىر لەوہ بکەوہ لە کەش و ھەوايیکى وادا لەناو کەندەکدا بیت.

مارگریت بۇ نووستن سەرکەوتە لای ئەلیزابیت، بۇ ئەوہى من و بەربارا ئەو شەوہ بەتەنیا بۆمینیئەوہ. لە کاتیکدا مارگریت خۆى و کەل و پەلەکانى شەویئەوہ خەریک بوو لە دەرگاگە بچیتە دەرەوہ، باسکی لە ملم ئالاندو، بەچاوی بەفرمیسکەوہ تیی پوانیم، بەبایەخەوہ گوتى: " سقن ، دەبى لەوی ئاگادارى خۆت بیت. ھەرەھا نابى، لە ماوہى چەند ھەفتەئەکدا، پیرەئان بۇ باربارا بنووسیت.

پاشان ماچیکى کردم و بەسووکىی لە دەرگاگەوہ بزربوو.

سبەینەى پاشتر من بەدلە بیئزاو و پالتۆ بۆرە دریزەکەم دامالین. جۆرکەکەم پېرى بوو لە شتى باش کە کچەکان تیئان ئاخنى بوو. دوو کیکی گەورە کە بەربارا خۆى دروستى کردبوون، دوو گۆزە مەربا لەلایەن ئەلیزابیتەوہ، گۆشتى دووکەلکراو لەلایەن مارگریتەوہ، قوتوویک ھەلوورژە لەلایەن زەپەوہ. گریان قورگی گرتم و، وەکو ھەر ئارەزووویک لە دنیا،

نەمدەتوانى ھزرى ئەو بەكم كە چۆن قەت دەتوانم شتېك لەمانە بخۆم. دەمانچە سەربازىيە قورسەكەى خۆم لە قەد بەست، گازماسكەكەم بەسەر شانمدا شۆپكردەوہ و دوايىن شتېش كلاًوہ رەشە بچكۆلانەكەم خستە سەر سەرمەوہ. ھەرسى كچەكە لەگەلمدا ھاتن بۆ ويىستگە. فرمىسكەكانى باربارام ماچ كرد. - كچە جوانەكان، مەگرىن، پىويستە پىبىكەنن. لە يادتان بىت، بەپىداگرتنەوہ لەسەرى رۆيشتم، ئەمە مائىئاوايى كردن نىيە، بەلكو تا بەيەك گەيشتنەوہيە. - سقن ، بەلئىنم پى بدە كە ئاگادارى خۆت بىت. كە زەنگەكە لىيدا ھەرسىكيان ماچييان كردم، دوايىن پاداشتى دۆستايەتى، ھى خۆشەويستى.

خواحافىز، تروسكاوس ! خواحافىز، ھۆمىرگەكەم، خواحافىز، ئەى ژوورە ھىمنە خاوەن نوينە پاك و فينكەكان، خواحافىز ئەى ژنە خاوەن پرچە برىقەدارە بۆندارەكان.

نيوچەوانم بەشوشە ساردو سەرەكەى پەنچەرەى ژوورۆچكەكەوہ ناو فرمىسك بەكۆلمەكانمدا ھاتنە خوار.

که بینیم ئەوەندە گۆزاوێ موچرکیکی ساردو سەر بە دلم داھات. پرچی
 بەتەواویی سپی ببوو، پیستی زەرد ھەلگەر ابوو، ئەلقە ی رەش بەدەوری چاوە
 ماندووێ کانیدا ھاتبوون. لاوازو کووڕ ببوو، بەدەلە کە ی بەسەریدا شوڕ ببوو،
 زۆر گەورە ببوو، ئای پیرە ئانە ھەزارە کە !
 پلۆتۆش ھەمان شیوێ پیرە ئانی ھەبوو.
 قۆن بارنگک لە ھەردووکیانی دەکرد.
 ھەموویان بەم جۆرە بوون.
 ھەموویان ؟
 ئەوەندە یان نەما بوون.
 لە سەرەتادا کە پیکھینرا یان ژمارە مان شەش ھەزار پیاوی بەھیز بوو.
 ئیستا تەنیا ھەفتەمان ماوین – ھەفت پیاو.

جهنگ به پيئي پلان بهردهوامه

تۆزۈك دانىشتن تەماشاي (كۈكە) كەيان دەكرد، وەكو ئەوھى شتىكى بەرزو پىرۆز بىت، لە پاشان پورتا شەرمى وەلانا، بەلام پىرەئان بە كەچك لەسەرە پەنجەكانى دا.

كۈكەك كە لەلایەن كچانى راستەقىنەوہ برژابىت، دەبىت بەرپىزو چەشەو ھەستەوہ بخورىت نەك بە پەنچەي پىسەوہ.

بۆيە مېزىكى تايبەتيمان پازاندەوہ، دوو خاوليمان كردن بەسەرمېزو سەرپوشى لەگەنەكانمان كردن بە ئامان. نىنوۈكەكانمان شوشتن و پاكامان كردنەوہو پرچمان داھىنا، فلچەمان لە بەدلەكانمان دا بووتەكانىشمان سېرىنەوہو بەم جۆرە دوای بىست دەقىقە لە دەورى مېزەكەدا پرونىشتىن و بەشئوہىەكى رەسمى كۈكەكەي باربارامان خواردو (ئەفۇكاتە) كەي مارگرىتېشمان خواردەوہ.

- خوش بوو ؟

- بەئى ، زۆر خوش بوو.

تەماشاي يەكتريمان كرد. من سەيرى دەم وچاوە چاوەرپى كردووە لۆچاويیە گرژەكانيانم كرد، بەخۆم گوت: ئىستاش دەبى ئەوھى ھەتە و نىھتت بىللى. ماوہيىك بىرم كردەوہ بەر لەوھى دەست پىيكەم.

- جلكەكانيان خاويتر بوون لەھەر جلكىكى كە ديوتانە. كە بەسەر نوینەكانتدا شۆر دەبوونەوہ بۆ رېكخستنيان يان بۆ راکيشانى ئەو چەرچەفەي لەژىرتدا قايم بوو، بۆنى كەتانی تازە ئوتوكراوى كەمىك نەشاستە لىدراوت بۆن دەكرد كە ھەر تازە لە دۆلابى تايبەت بەكەتان ھاتبوونە دەر. بەتەواويى دووربوون لە

بۇنى پىسىيى و شىدارىي، وەكو ئەوھى كەمىك سووتىنراين. كاتىكىش كە كارىان تەواو دەبوو جلكە تايبەتەكانى خۇيانيان لەبەردەكرد ئەمانەش خاوين بوون و بۇنى شتىكى پروناك و گەرم و لە ھەمان كاتىشدا فىنكىيان لىدەھات. پۇشاكييان ھەبوو. پۇشاكيكى ئاورىشىمى تەنكى شىنم دىت كە وىنەي بالندەي سىپى و خاكىي لەسەر بوو. ئەم پۇشاكە قول كورت بوو، لەلای مى چىن چىن خېر ببووھە بۇ ئەوھى قەد قەد بگەوئتە سەر مەمك و سەر پشتى. كاتىك كە قەيتانىكى سىپى ئاورىشم رادەكىشى، پۇشاكەكە لەسەر شانەكانى دەترازى، بەلام ئەو كاتە ئەو دوو داوھ ئاورىشمىيەي سەر قولە كورتهكانت لە بىر چووھ. پۇشاكى ئاوا بوو، خۇشەويستەكەم.

مارگرىتیش كە خۇشەويستى ستىگ بوو، چاك لە بىرمە پۇشاكيكى سوورى گېردارى لەبەر بوو لە قوماشىكى تەنكى خورى. وا بە لەشىيەوھ نووسا بوو دەتگوت رەنگە بەسەر لەشىيەوھ. وەكو گېرى ئاگر و ابوو. كچىكى تىرىش ھەبوو تەنورەيەكى لەبەر بوو بەسەر سمتەكانىدا شۇر ببووھە، كاتىكىش كە وەردەچەرخا ھەمىشە چارەكە سوورپىك لەسەر پشتىيەوھ بوو. ئەو كچەي كە پۇشاكە ئاورىشمىيە تەنكە شىنەكەي لەبەر بوو. بەم جۆرە پىداچووم كە دەتگوت سرود خوئندنەوھى، لە كاتىكدا چاوەكانم داخستبوون و تەركىزم لەسەر دىتنى بەربارا كردبوو" ئەوھى كە ھى من بوو، كاتىك كە ئەو قەيتانەت دەكردەوھ و خۇشى كە ھەردوو قەيتانە بچووكەكەي تىرى رادەكىشاو كە تۇش ھەردوو قۇپچەكانت دەدۆزىيەوھ لەگەل ئەو نىرو مىيەي لە تەنىشتەوھ بوون، ئنجا كە دەتكردەوھ، ئەو كاتە تەواوي پۇشاكەكە وەكو شتىكى سووك و نەرم دەكەوتە خوارو، خۇشى لەوئىدا لەناو بازنەيەكى شىنى كآدا كە دەورى

پييهكانى دابو دەوہستا، كچهكان تەواو وەك جلهكانيان پاك و خاوين بوون و
بۆن گولاويكى سەيران ليدەهات.

- گولاو ؟

- بەلى، پورتا، با بۆتى پروون بكمەوہ، بۆ ئەوہى تۆو ئەوانى تريش لىي
تیبگەن. كچهكان وەكو تفەنگى پيش نمايشكردن لە سەربازخانەدا خاوين
بوون. سەرو پرچيان وەكو پرووبارى دانوب لە شەويكى زستاندا دەبريقايەوہ،
كاتيك تريفەى مانگ سەھۆلى وەكو مليۇنەھا دانەى ئەلماس دەترووسكاندەوہ.
لەش و لاريشيان بۆنى ئەو دارستانەى پشت (بەريفا)ى دەبەخشى لە
بەيانىيەكى بەھاردا يەكسەر دواى باران. ئەمانە تيدەگەن ؟

بۆ ماوہى چەند سەعاتيك لە بارەى ئەو دنيا خۆشەدا بۆيان دوام كە منى
تيدا بوو، نەيانتوانى گوى لە زياتر بگرن.

پلوتو گوتى: " شتيك ھەيە ناتوانم بەدروستى لىي تيبگەم ،، چۆن
كابرايەكى وەكو تۆ، كە وەكو ميرىكى رۆژھەلاتىي دەژياو، كيك و مراوى
برژاوى ھەلدەلوشى و ئارەقى فېدەكرد و ئەو ژنانە بەپارووى بچوك باشتري
خۇراكيان دەرخوارد دەدا، وا لاواز و باريكە وەكو تيرۆك ؟ "

بۆيە لەدواييدا ئەوہم پېراگەياندن كە چۆن، پاش ئەوہى برينەكانم سارپژ
بوون، من و، ستيگ و، زەپ و پياويكى ديكە ھەنديك ئاومان بە سى ھەزار
جگەرە كېرى و خواردمانەوہ. دوو جۆر ئاوى راستەقينە : يەكيك بە تايڤوئيدو
ئەوى ديكەيان بە كۆليرا. پرسيم " ئايا ستيگ پيى نەگوتى زۆر بەسەختىي
نەخۆش كەوتين ؟ . زەپ تا ئيستاش لەناو قەد بەرەو ژيەرەو ئيفليجە و، پياوى
چوارەميش مرد. منيش بۆ ماوہى نۆزدە پۆژان بېھۆش كەوتم، پاش ئەوہش
ھيچم پينەدەخورا. بارباراو كچه پۆلونييە بەرپرسى قاوشەكە بەزۆرىي

خۇراكيان دەرخوارد دەدام. ھەر جارەو يەك كەوچك، بۇ ماوھى چواردە پۇژ. پىنچ جاران دكتور دەستى لى شوشتم. دەرزی ھەموو جۆرە دەرمانىكيان لىدام لەگەل خوی ئاو و كلوكۇز.

ئىستاكەش شەش حەفتە زووتر منيان وەدەرنا. ھایل ھتلەر ! "

- ئايا گۆريە و سۆلى بە پاشنەشيان ھەبوو ؟

- پاشنەى فەرەنسى ؟ بەلى، ئەوانى تر سەريان پراوہشانو بەنائومىدييەوہ تەماشای يەكتريان کرد.

پۇرتا بەكورتى گوتى: " سقن ، دەرزانى ھەموو جۆرە مۇلتىك وەستارە،

دەتگوت ئەم قەسەيە شتىك پروون دەكاتەوہ، شتىك كە من تىي نەدەگەيشتم.

گوتم : پۇرتا، شتىك ھەيە من لىي تىناگەم.

- چىيە ؟

- تەنيا ئەگەر بمزانىبايە، شتىكت لى قەوماوہ. نازانم چىيە.

من وا دەبينم، تۇ تووشى گەلىك شتان ھاتووى. تا ئەندازەيەك بۇنىكى

بەھىزى ناپاكيى لەم ھەرىمەدا ھەيە. بەلام تەنيا نابى ھەر ئەوہندە بىت بەلكو

دەبى شتىكى زياتر ھەبىت. ھەمان شتىش لەگەل بىرىنگ دا بووہ كاتى من

راپۇرتى خۇم دا. بۇچى وشەيەكى ناپاكييم لە تۇ نەبىست، پۇرتا ؟.

سەيرى منيان کرد. پاشان سەيرى يەكتريان کرد، يان پراستتر، سەيرى

ئەملاو ئەو لاي يەكتريان کرد، وەكو ئەو کردارەى كە مروۇقە لەكاتى ناوھىنانى

شتىكدا دەيكات كە نەویرىت باسى لىوہ بكات. كەش و ھەوا لەو زنجە تارىك و

ئەسپىوئە نادروست و ترسناك ھەلگەرا. پۇرتا ھەستاو پىشتى لە ئىمە کرد و

پراوہستا، پرووى لە پەنجەرەكە بوو.

به ترسه وه گوتم : "پیره ئان، پیم بلی چی بووه ؟ ده لئی له پرسه ی دایره ت دانیشتووی. هر ده لئی مردووی".

له ناو هیئانی وشه ی ((مردوو)) شتیک له میشکدا ته قیه وه من کابراییکی واهمه په رست نیم و، ئه وه ی له میشکدا پرویدا به لای که مه وه شتیک نییه به رجه سته بیئت یان پروون نه کریته وه.

له ناکاو بوم ده رکه وت که ئه وان مردوون، مردوون بی ئه وه ی هیچ هه ستیکی نه هیئیمان له باره ی وه هه بیئت. ئه وان هیوا بر ببوون له وه ی که جاریکی تر به زیندووی بگه پینه وه ولاته که یان. ئه وان هه موو شتیکیان، ته نانه ت ژیان خۆشیان به بی ئومید دانا بوو. بو ئه وان گێرانه وه که ی من ده بوایه له باره ی شتیکه وه بیئت که پرووی نه دابیئت. خه ونه کانیان له بابته بیهوشییه گه وره، به رزه که یاندا وردوخاش بوو. ئه و شوپشه ی که ده بوایه له کاتی گه یشتنیاندا بو ولاته که یان پروودات و، ده بوایه له ماوه ی چوارده پوژی خویناویدا به کوئا بیئت، بووه گیانداریکی خه یالایی ترسناک، بووه پاپوژیکی ته ماویی به سه ر ده ریای ره شی مردنه وه. ته نیا له نگرگا پته وه که ی پورتا له ژیاندا، په ناگا که ی گه رمی کوژی میینه، هه تا ئه مه ش واتای خوئی له ده ست دا. ئه مه ش مانای وانیه که ره فتاری پورتا که متر بی ره وشت بو بیئت، چونکه له هر کاتی که چاوی به سمتیکی خر بکه وتایه ملجه ی لیوه ده هیئا و خوئی تووشی ریسوایی ده کرد. به لام هه روه ک خوئی پاش چه ند پوژیک گوئی - ته نیا هر له گه ل کچه جووتیاره که بووه و وه سفی ئه و پیشکه وتنه ی کردووه که له زینده ره فتاریدا پرووی داوه، کاتی له ناکاو له ناوه راستی رسته یه کدا وه ستا و به ده وره بری خویدا سهیریکی ئیمه ی کرد :

- هه ندی جار وام بو دیئت وه کو ئه وه ی له وییدا وه ستابم و چاوه رپی شتیک بکه م، ئیستا ئه مه م نه کرد. وه ستام و له په نجه ره که وه سهیریکم کرد، له کاتی که دا

ھىز پۇرتا، لەرىدا بەنيعمەتى خودا پال كەتتوۋە خەرىكى قىلمازىيە. ئەگەر تەنيا شىتىكى داخۇشكەر ھەبوو بىت كە لە پەنجەرەكەۋە سەير بىرىت : مەشقى تىپى ئاگر كوژانەۋەيە، يان ئەگەر ھتلەر نىۋەي سىملى خۇي بتاشىبايە بەر لەۋەي بچوۋا وتارىك بخوئىنئەۋە - بەلام ھىچ شىتىك نەبوو بۇ سەيركىردن و ھەتا ئەگەر ھەشبوۋايە، ئەۋا من ھەر لەجىنى خۇم نەدەجۋولام. ديارە، بىگومان ئىۋەش ۋەكو من تىناگەن، بەلام ئەمە گىرنگ نىيە.

بۇ ماۋەي چەند پۇژىك لە ھەۋلى ئەۋە دابووم ئەم قەناعەتە ترسناكە ۋەلا بنىم كە ئەۋان مۇۋقى مردوون، چونكە نەمدەتوانى زۇر بەباشىي گىفتوگۇيان لەمەر ئەمەدا لەگەل بىكەم. پاشان پۇژىكىيان بەپاشكاۋىي لىم پرسىن كە ئايا ئەۋەي من ھەستى پىدەكەم ھەر تەنيا ھىزكىردنە يان ئايا ئەۋان بەپراستى ئەۋەندە شىكىست خواردوۋ بوون ۋەكو من دەيانىنم، ھەر چەندە ئىمە بەپروالەت كاتى خۇمان تەنەنەت ۋەكو پىشوو بەسەر دەبرد.

پىرەئان گوتى: " لە پراستىدا من ناتوانم چۇن ۋەلامت بدەمەۋە "

پۇرتا گوتى: " ھەموو مۇلەتتىك ۋەستاۋە "

- لە فەرجىندا كە ژمارەي پىۋانى لەكاتى دامەزانىدا لە ۱۹۴۳دا شەش ھەزار كەس بوو، ھەفت كەسى لىمايەۋە. ئىجا بەپەنجەكانى ژماردىنى: " ئۇبەرسىت قۇن لىندناۋ، ئۇبەرسىت لىفتتەنات ھىكا، ھۇپتەمان قۇن بارىنگ، لەگەل ئەندامە بەشەپەفەكانى ئەم سىرىيەيە. خوا گەرەيە، بەلام لىستى زىانەكان گەرەترە "

- سوپاس بۇ خوا، دەست بەپالقاتەۋە بىرىت !

- نامىن.

بەھاۋارىكى توندەۋە گوتم: " لە كاتىكدا بەترسەۋە لە قولايى سىگمەۋە ھەناسەيەكم ھەلكىشا " بەلام نابى ئەۋ كىتتەبە بى ئومىد بىكەن كە بەلىنمان بەيەكتى دابوۋ بىنوسىن "

تەماشای منیان کرد، نیگام بە ھەر ئاسانییەو بەسەرییاندا ڕەتی کرد، ئەوان منیان نەناسی، یان راستتر ئەوان منیان باشتەر لەخۆم دەناسی و قوڵترین و ھێمنترین سۆزیان بۆمن ھەبوو، چونکە تا ئیستاش ئاواتی گیلانەم بەھزردا ھەلژناو و دلێکی نارەزوومەندی شکستەم ھەیە کە با و زریان بەسەریدا ھەلی دەکرد.

پۆرتا خەریکی لیک بەستنی شمشالەکە ی بوو، گوتی: " کە کتیبەکەمان نووسی، سلاوم بە ھەموو کچەکان ڕابگە یەنن. ھیچ کەسێک نابێ لە خویندەنەویدا بیزار ببی، چونکە ئیو نەتوانن کتیبە گشتییە گرانبەھاکان کە لە بارە ی مس سویچ بۆردی بچکۆلانە و کۆرە ئازاکە ی سەرۆک نین لە ژووریکی دەبێدا پێشکەش بکەن. یان کچەکە پەرسقارە و ئەویش سەرۆکی نەشتەرگەرەنە. بەلام، لە ھەر باریکدا، ھیچ یەک لە کەسایەتییەکان نابێ حەقیر بیت. ھەر ڕووکۆ گۆتم، ئیو قەت بە کتیبەکە ی ئیمە ساماندار نابن. خەلکی تەنیا ھەر گۆی نادەنی. بۆیە تۆ دەبێ دەستت بخیتە گیرفانی خۆتەو کاتی لەسەر حیسابی ئیمە زۆر دەخۆیتەو لەو ڕۆژە ی کە تەواوی دەکەیت.

ئا لەم بارودۆخەدا جەژنی کریمسی ۱۹۴۳ ھاتوو، ئیمە ھەولماندا ئەوەندە
پیمان دەکری شادی بەخس کەین. درەختە کازیکی بچکۆلەمان لە سەندوووقە
تەقەمەنییەکی بەتالدا روواند.

پرۇپاگەندەى سۇقۇيىيەت لى بەرەكانى جەنگدا

ئەو پرۇپاگەندەى لەو دىوۋە بۇمان دەھات لە جۇرى ھەلبەستىدا خەيالاۋىيى بوو. ھەندىك جار چىرۇكى وا ترسناكيان بۇ دەھانىن كە ھىچ مۇقىمكى ئاسايى باۋەپى پى نەدەكرد، بەلام ھىچ يەك لە ئىمە ئاسايى نەبوو، بۇيە ئەوانىش قەت لە ئامانجى خۇياندا شكستيان نەدەھىئا. ئىمەيان توشى سەرسۇرمان دەكرد، لەو بارودۇخەماندا بە گومان و بە دارپان دەيان ئاخىن. بارودۇخە ناشايستەكەى ئىمە و پروسە پرۇپاگەندە ھەلبەستەكان دەيانتوانى ئەنجامىكى باش ۋەدەست بەيئىن. مەبەستم لەۋەدا ئەو ھەموو پىادانە نىيە كە ھەلاتنە ئەو دىوو خۇيان ۋەكو زىندانى بەدەستەۋەدا - ھەندىك جار يەكەيەكى سەربازىيى بەتەۋاۋىيى بە سەركردايەتى دەرەجەدارەكانيان بۇى دەرەچوون. ئەوانە حىسابيان بۇ دەكرا. ئەۋەندەى پەيوەندى بەزۇربەى ئىمەۋە ھەبوو، بەرزەفتى پرووسىيى و پرۇپاگەندەى گۇبلىزىيى دەربارەى ترسەكانى بارودۇخ لە يەكەيتى سۇقۇيىيەت بىنا قاقايان گرتىبووين و، تەنانەت بەبى ئەۋەش، ئەو ھەستىپىكردنە كەمە بەربلاۋەى كە ئىستاش لە بىرمانە ئەۋەى پى دەگوتىن كە، بە لەبەر چاۋگرتنى ئەو شىۋازەى سوپاي ئەلمان بەكارى ھىئا بۇ تىكدان و ويرانكردنى ۋلاتى پرووسىيا، بە دەگمەن دەتوانىن چاۋەپىيى ئەۋەبىن كە بەو باۋەشە گەرمەۋە پىشۋازىمان لى بكنە ۋەكو ئەۋەى بلىند گۇيە نەۋازشكەرەكانى ناو خەندەك ھەۋلىيان دەدا قەناعەتمان پى بەيئىن كە بارودۇخەكە وا دەبى. ئەۋەى من مەبەستمە ئەۋەيە كە پرۇپاگەندەى پرووسەكان كارىگەربىيەكى ئىفلج كەريان بەسەر ئەو كەسانەۋە ھەبوو كە پىيان پەسەند بوو

لەر شويىنە بىمىننەۋە كە لىيى بوون. پىرۇپاگەندەكە عەقل و ھۇشى ئىمەي وىچىرۇ
ماندوو كىرەبوو.

بەزۇرى پووسەكان بەلگەي كاريگەرۇ مەوزوعى و ايان بەكار دەھىنا كە بە
عەقلەۋە دەلكا، ھەرچەند زۇرت بەخۇت و بەئەۋانى تر بگوتبايە : پىرۇپاگەندە !
پىرۇپاگەندە بوو، بەلام چاك دروست كرابوو - ئەۋان بەلگەي خۇيان ھەبوو -
بلىند گۇيە پووسىيەكان دەيان بۇراند :

- ھاورپىيانى ئەلمان ! بىپەرنەۋە لاي برادەرە پووسەكانتان ! بۇچى لەۋى
پاكشاۋن و لە سەرما دەقرسىن، ۋەرن بۇ لاي ئىمە نوينى گەرم و ژوورى خۇش
ۋەربىگرن. ژنى جوان چاۋدىرىتان دەكەن نەبادا شتىكتان پىۋىست بى. ئەۋ
رۇزىيەي پىتان دەدرىت سى ئەۋەندەي ئەۋەيە كە نازىيەكان پىتانى دەدەن.
ئىستاش گىرىفىرتەر فرىبورگ دىتە سەر مايكروڧۇن و پىتان دەلىت ئەۋەي ئىمە
گوتمان پاستە.

ئەۋ، ماۋەي دوو سالە لەگەل ئىمە دايە. ئەۋ سەردانى ھەموو كامپەكانى
زىندانىيانى جەنگى كىردوۋە لاي ئىمە و بىۋى دەركەۋتوۋە كە بەلايەنى
كەمەۋە ۋەكو ئەۋ كەمپانە نىن كە ئىۋە بەھزرتاندا دىت. كەمپەكانى ئىمە لە
ھۇتىلى گەۋرە يان لە كامپى پىشۋودان دان و بەزۇرىش دوو پىاۋ و دوو ژن لە
ژوورىك دان. بەلام ئەۋەتا گىرىفىرتەر فرىبورگ قسەتان بۇ دەكات، بۇيە دەتۋان
خۇتان گويى لى رابىگرن.

پاش ماۋەيەكى كەم دەنگىكى بەھىز گىرمەي ھات :

- ھەلو، ھاورپىيانى فەۋجى بىست و ھەفتەمى زىپپۇش من گىرىفىرتەر
جۇرجن فرىبورگم لەفەۋجى ۲۰۹ يەمى نارنجۇك ھاۋىژ. لە ۲۰ مائىسى
سالى ۱۹۱۶ لە لايبزگ لە دايك بووم و لەئەدلەرسترەس ۷ لە درسدن ژياوم.
لەۋەتى ئابى ۱۹۴۱ من زىندانىم لاي پووسەكان و ئەم ماۋەيە زۇر خۇش بوو.

من نزيكەى لە ھەموو كەمپەكانى پووسيا بەسەرم بردوو، ھەموو شتێكى كە
دڵ ھەز بەكا ھەمان بوو.

پاشان بۆ ماوەى يەك كاتر مێر باسى ئەو بەھەشتەى كرد كە تيا بوو. لە
نيوان شتى تردا ليستى خۆراكى ھەفتەيەكى خويندەو كە ئەمانەى لەخۆ
دەگرت، كافيار، رۆستى بەراز، گوشت قازو كۆتر. لە باسكردنى ئەم جوړە
خۆراكانەدا دەممان ئاوى تێدەزا.

ئێوارەيەكيان شاشەيێكى گەورەيان بەسەر سەنگەرى خەندەكەكەيانو
دامەزراندو دەستيان كرد بە نمايشكردنى فليميێك كە زۆر لە ئێمەى بەتەواويى
بێزارو ديوانە كرد. ديلە ئەلمانەكانى جەنگمان ديتن لە سائۆنيكى جوان
دانيشتبوون. بە شوين جوتتيك لەو ديوانەدا كەوتين ھەر لە ساتى بە ديل
گرتنيانەو. بېنيامان وەكو شازادە لە ژوورى نايابدا چاوديري دەكران، لەو
ژورانەدا مېزى گەورە بەكۆمەليێك خۆراكى شكۆدار داپۆشراوون كە لە ھەموو
سووچيێكى بېنراوو زۆر لە نزيكەو وینەيان گيرابوو. زۆر لە ئێمە بى ئەو
پى بزانين كە ئەو وینانە پيشان دەدران، لەويدا دانيشتبووين مەچە مەچمان
لێو دەھات و من لەو باوەرە دابووم كە ئەگەر بەردەوام بوونايە لەپيشاندانى
وینەى ئەو خۆراكانە ئەوا تەواويى فەوجى بيست و ھەفتەمى زريپۆش
ھيرشيان دەبردە سەر شاشەكە.

نمايشەكەى تر لە ژوورتيكى پازاو پيشاندرا كە جى خەفيكى گەورەى
تيا بوو. كيرۆلەيەكى جوانكيە لەسەر خۆ لەبەردەم سەريازيكي ئەلمانيداخۆي
پووت كردەو. پارچە لەدواى پارچە جەكانى دادەمالين، لەبەردەم سەريازەكەدا
خۆي بادەدا، كە بەتەواويى پووت بوو، سەريازەكەشى پووت كردەو و ئنجا
جەلسەيەكى خەلاعى بەدوا داھات كە لە شەھوت پەرسيداي بى ھاوتا بوو.
خاموشيبەك بالى بەسەر ھيلەكانى ئەلماندا كيشا. زۆريان بەدەنگى نزم ئاھو

ئۇفيان دەكىشا بى ئەۋەي پىيى بزانن. گوى لىگرتنيان كاريكى ترسناك بوو. ھاوارمان كرد ،، براڧو ، براڧو ، پروسەكان، دووبارەي كەنەۋە بۆمان. دووبارە ! دووبارە !.

ھاوارمان كرد و بەئاۋازەۋە چەپلەمان لىدا.

پاشان بلند گۆيەكە نەراندى و ئىمەش بىدەنگ بووين :

– ھاوپپىيان. خۆتان بۇ مەبەستىك بە كوشت مەدەن كە ھى خۆتان نىيە، با رىگەرە (SS) ھەكان وپالەۋانە ئىنگلىزەكانى سالتۇنەكانى پىشۋازىكردن كە لە ۋلاتە داگىركراۋەكاندا ژيانيان بەخۇشى دەبەنە سەر، با ئەۋان بۇ ھتلەرۋ دارو دەستەي بجهنگن، ئىۋە ئەي سەربازە كۇنەكانى سوپاي تايبەتى ئەلمان ھەيفە ئەم كارە بەدە ئەنجام دەدەن. ۋەرن، بېپرەنەۋە لاي ئىمە، ئەۋانەي كە دەيانەۋى پەيوەندى بەسوپاي سوورەۋە بكن و لەپىناۋ مافەكانيان بجهنگن، ھەمان پلە و پايەيان پى دەدرىت كە ئىستا ھەيانە، بەلام بۇ ئەمە دەبى ھەر ئىستا بىن !.

ھەندى جارى ترىش، راستەۋخۇۋ بەبى درىژە پىدان پرونيان دەكردەۋە كە چۇن ھتلەر ھەموو بەلىنە جوانەكانى خۇي شكاندوۋە. ياخود دكتورىكى پروس پىيى راگەياندىن چۇن خۆمان ۋەك نەخۇش كەۋتوو پىشان بەدەين يان خۆمان بەراستى تۈۋشى نەخۇشى بكەين.

– ھاوپپىينە، چەكەكانتان فرى بدەن و بېپرەنەۋە لاي ئىمە ! بەردەۋام بوونتان لەسەر جەنگ كردن گەمژەيىە. نابىنن چۇن لەلايەن ئەم نازىيە خويپپىيانەۋە لە كەلك خراۋن ؟ ئايا نازانن كە سىيەكى فىرماختى ئەلمان بۇ چۈارەمىن ساللە لە ۋلاتە داگىركراۋەكاندا ژيان بەخۇشى دەبەنە سەر، خۇراكى باش دەخۇن، كە چى ئىۋە برسى و سەرما بردەن ؟ سىيەكى دوۋەمىش لە ئەلمانىايە لەگەل كچەكانتان دەخەۋن، كە چى ئىۋە سىيەكى دوايى، لىرە لە نىشتەمانى ھاوپپى پروسەكانتانا، ھەژارىي و نەداريى دەچىژن.

ھاوارمان کرد " گوی بگرن !. خوددکانیشمان وەکو رەزامەندییەکی بەئاوتوا لەگەڵ ئەو جۆرە دەربەرینە راستەقینەییە تێھەڵدایە ھەوا. لەشکرێکی تەواوی ساکسونی، بە سەرکردایەتی کۆلۆنیەلەکی پەرییەو ئەو بەر. فەوجیکی یەدەکی تۆرنگیش لە کەرتەکی تەنیشتمانەو بەھەموو ئەفسەرەکانییەو بۆی دەرچوون.

زۆر جاریش وادەبوو کە فیلازە پروسەکان دەپەڕینەو لای ئیمە و بەدیگیارو ئەلمانەکانیش دەگەرانەو وەکو چۆن جارێک لە جاران من وام کرد. بیگومان ئەوانە هیچیان نە لە بارەیی ھۆتیلە نایابەکانەو و نە لە بارەیی سەیرانگا شکۆدارەکانەو پێبوو کە بیگیڕنەو. زۆربەیان وەکو خۆم تووشی زەحمەتی ببوون : لە ھەندی کامپدا بەناسکی مامەلەیان لەگەڵدا کرابوو، لە ھەندی تەدا بەتوندیی، لە ھەندی شوینیشدا پروسەکان زۆر بەپەرووش بوون بۆ زانینی ئامانجی پڕۆپاگەندەکیان و قەناعەت پێھێنانی دیلەکانی جەنگ بە میسالییات و سەرەتاکانی سۆشیالیزم. لە شوینی تریشدا بەھیچ شیوہیەک ئەمەیان نە دەکرد و، دیسان لە ھەندی شویندا بەتەواوی نامرۆقانە بوون و زۆر جاریش بەئارەزوویەکی تەواو دەرک پیکراو بۆ تۆلەسەندن نامرۆقانەییەکیان بەھیز دەکرد، کە من ئەو لە خۆمدا نابینم تا خۆمی پێ تاوانبار بکەم. بۆ نموونە، ئەو شیوازەیی کە پروسەکانی پێ دەکوژرا کاتی کە پیاوانی (SS) دەکەوتنە کار لە ھەموو وەسف و ھۆیک بەدەریوو، بۆیە کە بەرەبەیان تۆلە کردنەو لە نازییە شکست خواردووکان ھەلات، سەرکەوتوو زۆر بەئەزمونەکان داوا تۆلە کردنەو بیان کرد بۆ ژمارەییەکی زۆر لە ئازار خواردو پەنج دیدەکان. من ئەو باسە بۆ ئەو ناکەم کە پاسا بەیئەمەو یان تراژیدیاییک برازیئەمەو یان شتیئک تەئویل بکەم، بەئکو بۆ ئەو باسەم کرد کە

نیشانی بدهم دۆزینه‌وه‌ی به‌لگه بۆ ئەو شتە‌ی له‌ پرووی جوانی دەرپرینه‌وه پێی ده‌گۆتری ((بارودۆخی پرووسی)) کاریکی زەحمەت نییه – به‌لام له‌گه‌ڵ ئەو جۆره به‌لگه‌یه‌دا ده‌توانیت ئەوه‌ بسه‌لمینیت که‌ بارودۆخی پرووسی له‌ هه‌موو ولاتی‌کدا بلاوده‌بینته‌وه که‌ له‌ جه‌نگدا بێت.

هه‌ندی جار شتی وا پرووی ده‌دا که‌ له‌ به‌ر سه‌رسامیی تووشی زاوه به‌شکه‌ ده‌بووین. بۆ نمونه، له‌ یه‌کیک له‌ هێرشه‌کاندا ژماره‌یه‌ک گه‌نجی ته‌مه‌ن شازده‌ سال و هه‌فته‌ سالیی ئێمه‌ به‌دیل گیران. هه‌ر بۆ رۆژی پاشتر پرووسه‌کان ئه‌وانیان بۆ ناردينه‌وه، به‌لام قاچی پانتۆله‌کانی ئه‌وانیان بریپوو بۆ ئەوه‌ی وه‌کو شوێرتی لێکه‌ن. له‌سه‌ر پشتی یه‌ک له‌وانه‌ ئەم تیبینییه‌ به‌ده‌رزیه‌ قایم کرابوو :

سوپای سوور له‌گه‌ڵ منداڵاندا ناچه‌نگیت، له‌ به‌رئه‌وه ئێمه‌ ئه‌وانه‌تان بۆ ده‌نیرینه‌وه و داواتان لێده‌که‌ین بیان نیرنه‌وه بۆ نیشتمانی خویان بۆ لای دایکه‌کانیان، تا شیرپێدانیان ته‌واو ده‌بێت.

سلاو له‌ سوپای سووره‌وه

یان لێقه‌ومانه‌که‌ی پیره ئه‌نتیروفیزه‌ره‌که‌ :

له‌ سرییه‌ی ژماره‌ ۳ دا کابراییکی پیران لایبوو که‌ ئه‌نتیروفیزه‌ر بوو. رۆژیکیان ته‌له‌گرافیکی پێگه‌یشت که‌ تیایدا هاتبوو ژنه‌که‌ی و سی منداڵه‌که‌ی له‌ هێرشیکی ناسمانیدا بۆ سه‌ر به‌رلین کوژران. هه‌ر یه‌کسه‌ر کابرا چووه‌ لای سه‌کرده‌ی سرییه‌که‌ی و داوای مۆله‌تی لێکرد، به‌لام سه‌ره‌پای ئەوه‌ی که‌ سه‌کرده‌ی سرییه‌که‌ی ئەوه‌ی پێی کرا کردی داواکارییه‌که‌ی پشتگۆی خرا.

به‌هۆی تووهره‌یی و ناویندییه‌وه ئه‌نتیروفیزه‌ره‌ پیره‌که‌ فیلازی کرد، به‌لام هاوکات له‌گه‌ڵ سه‌رسوپرمانی ئێمه‌ رۆژی پاشتر گه‌پایه‌وه. پێی گوتین که‌ خودی

فەرماندەى ئەو فېرقە (تېپە) پروسىيەى كە لە كەرتى بەرامبەرمان مۆلەتى پىداوہ. وامان زانى كابر شىت بوو، بەلام بۇ سەرسامىي ئىمە كابر نامەيەكى داخراوى بۇ كۆلۈنئىلەكەمان و سىتېك كاغەزى مۆلەتى پروسىي پى بوو، كە بەتەواويى پىر كرابوونەوہ و ئىمزا كرابوون، بۇ ماوہى چواردە پۇژ لەگەل پۇژانى سەفەر كىردن و گەرانەوہ لە بەرلین، پروسەكان تەنانەت كاتى دروستى شەمەندەفەرەكانيان پىر كىردبووہ كە سەفەرى پىدە كىردن. لە پاشان قۇن بارىنگ ناوہرۇكى نامەكەى پىنگوتم كە بۇ ئۆبەرست قۇن لىندناو نووسرا بوو، دەقى نامەكە بەم جۆرە بوو :-

خوشەويستم ئۆبەرست ...

ئىمە بى غايەت سەرسامىن لەوہى كە كاروبارى سوپاي ئەلمان بەجۇرىكى وا تىكچووہ كە ناتوان تەنانەت مۆلەت بە ئەنتىرۇفیزەرەكى ھەزار بدەن، يەكىكى وەكو ئەوہى كە، ھەموو شتىكى لە دەست چووہ. ھەر چۇنىك بىت، سوپاي سوور چواردە پۇژ مۆلەت بەدىلەكەى خۇى دەدات و لە ھەمان كاتىشدا بەتەواويى بەرەللاى دەكات.

من ترسم لەوہى كە ئىوہ، ئۆبەرست قۇن لىندىناو، لەوانەيە ئىستاكە سزاي ئەم ئەنتىرۇفیزەرە بدەن بەھوى دۇستايەتى كىردنى لەگەل دوژمندا، بەلام من پىشنىياز دەكەم كە ئەمجارەيان چاو بپۇشن لەوہى كە پرويدا ھەلى پىبدەن كە بە مۆلەت بچىتەوہ مال. من، خۇم واى بۇ دەچم كە ئەو سزاي خۇى وەرگرت بەوہى كە لەكاتى ھىرشە ئاسمانىيەكەى سەر بەرلىندا ھەموو شتىكى لە دەست دا.

ستىپان كۇنستانتىنۇفچ رادۇن

لىفتنانت جەنەرال

فەرماندەى فېرقەى ۶۱ى پىادە لە سوپاى سوور

ئەم نامەيە و كاغەزەكانى مۆلەتە پروسىيەكە رەوانە كران بۇ فەرماندەى فېرقەكەمان جەنەرال لىفتنانت قۇن رېچتنيگل بۇ ئەوەى بېرىار لەسەر كارىكى وا نااساىى بدات وەكو كارى ئەو ئەنتىرۇفېزەرەى كە پەرىيەوە لای دوژمن و بەناسانى مۆلەتەكەى پى بېخشرىت. لە چەند رۆژى پاشتر دا تەواووى فەوجى بىست و حەفتەمى زىپۇش بەپەرۇشەوە چاوەرپى ئەنجاميان دەكرد. پروسەكان بەردەوام بەبلىند گۆيەكەيان پرسىارى ئەوەيان دەكرد كە ئايا پىاوەكە مۆلەتى پىدراو و هەموو جارىكىش ئىمە بە (نا) وەلامان دەدايەوە. گرو لەسەر ئەم مۆلەتە كرابوو. زۆر بەمان واى بۇ دەچووين كە ئەم پىاوە گوللە باران دەكرىت. ئەوان تەنھا سوور بوون لەسەر سزادانى. ئەمەش نابى جىبەجى نەكرى بەبى دووبارە نووسىنەوەى تەواووى دەستوراتى سەربازىي.

لە دوايىدا گومانەكەمان رەويىەوە. كابرا مۆلەتەكەى پى بەخشاو بە سى رۆژ گرتنى توند حوكم درا لەبەر بەجى هىشتنى پۇستى خۇى بى ئىزن وەرگرتن. ئەمەش كاتىك جىبەجى دەكرىت كە لەمۆلەتەكەى دەگەرپتەوە.

پروسەكان، هۆى بەهيزتريان هەبوو بۇ پرۇپاگەندە كردن. بۇ نمونە شتيان هەبوو پىيان دەگوتن (نامەى رادىووى) ئەمانە بەشانۇگەرىيەكى گالتەجارىي دەستيان پىدەكرد لەسەر پرۇگرامى بىتەلىكى ئەلمانىي، كە تا رادەيەك خراب بوو، ئنجا دواى ئەمە پرۇگرامى داواكراو دەهات. دەنگى قسەكەرىكى چاك راهىنراو دەيگوت :

– ئىستا گویتان لە ئاھەنگىكى داواكراوى مۇسقا دەبىت بەجۆرەھا ئامىر. لە پىشا ئاوازيك لەسەر ئامىرە سووكەكان.

بەم جۆرە كۆمەلىك پەشاش و ھارەنى سووك دەستيان بە ئاگر باران كرد
و سەنگەرى خەندەكەكانى ئىمەيان تىكشكاندن و گل و خۇليان بە دەورى
گوچكەكانماندا پەراند

ئىستاش، گوگرانى ھىژا، گویتان لە (فانتازيا)* يىك دەبىت لەسەر ئامىرى
ستالين ئەۋەندەي پىنەچوو دەتگوت دونيا بەرەو نەمان دەچىت. گوللە
مووشەكە ئەعساب تىكشكىنەرەكانى ئامىرە بەناۋبانگەكە بە لوورە لوورە
بەسەرماندا دەھاتن و بەگرمەي گوي كەر كەرەۋە دەتەقىنەۋە.

جا بۇ كۆتايىكى شاد ئىمە تىكەلەيەكمان ھەلبىژارد لە ھەموو ئامىرەكانى
ناوسىمفونىا ئۆركىسترا گەرە و چاك راھىنراۋەكەمان.

ئۆە ! لە دەنگە پىكەنن ئاۋەرە پر گوۋە !

تەۋاۋىي ناۋچەكە لە ماۋەي ئەۋ گەردە لوولەدا كە لە پاشان بەسەرماندا
بارى لە ترساندا ھاتە لەرزىن. كاتىك لە ترساندا خۇمان شۆپ كەردەۋە، ھەر
يەككىمان چاۋى لە پىاۋەكەي تەنىشتى بوو، ئامادە بۇ ئەۋەي ھەر ساتى
نىشانەي ئەۋەي تىادا دەر كەوت كە بوۋەتە قوربانىي دىۋانەيىكى كاتىي لە
ئەنجامى ترسى تۆپ باراندا، لەناۋى ببات. گەلىك يەكەي جىاۋاۋى
خۇبەخشەرى پروسىي لەناۋ سوپاي ئەلماندا ھەبوون. ۋەكو خائىنەكانى فىرقە
بەدناۋەكەي جەنەرال فلاسۇف، ھەندى فەۋجى (كۆزك) ىش ھەبوون كە
پروسەكانىان دەكەۋتە دەست تەۋاۋ ۋەكو شەيتان ۋابوون. ھەر چۈنكىكىش
بىت، ترسناكترييان، بەتالىۋنىكى ژنان بوو. ئەم جەردانە ۋا راھاتىبوون كە
جل و بەرگى دىلەكانىان دامالن و لە مېزىك يان لە جىخەۋىكىيان بېستەۋە
ئىنجا ئەۋ ھەژارە كلۆلانە بووروۋژىنن تا بەخۇشىي و ناخۇشىي ئامادەبن
بۇ تىركردنى غەرىزە سىكسىيە ئازەلىيەكەي ئەۋانى تر. كۆتايىيە ئاسايىيەكەي

* فانتازيا : جۆرە ناۋازىكى مۇسقىقايە كە خۇي لە كۆت و داۋى شىۋەي لاسايى كەرەۋە رىگار كرد.

ئەم داۋىن پىسىيە بەۋە دەھات يان ئەندامى نىرىنەى قوربانىيەكەيان بېرن و لە دەمى بئاخنى يانېش بە چەكۆچ گونەكانى بەارن. ئەم دېمەنەى دوايىيەيان جارىكىان لەلايەن پۇرتاۋە بېنرا بوو، ئەو دېتنەش بوۋە ھۆكارى ئەۋەى كە ھەر ئەو شەۋە بەتفەنگە قەناسەكەى سەرۋ گوللە بدات لەسەرى حەفت لەر ژنانە.

پروسەكان كە پەيوەندىيان بەھەر يەك لەر كۆزاكانە دەكرىد يا بەرتىليان پىدەدا، بەدراۋى خۇيان دەيان دا. ترسناكتىن جۇرى سادىزم ۋەكو دۆمەلان گەشەى كرىدو بلاۋ بوۋەۋە. ھەرۋەھا، ھەندى ئۆكرانىش ھەبوون كە لە بەتالىۋنى سەربەخۇدا ناۋنووس كرابوون و ھەندىكى ترىشيان بەشىۋەى تاك چوۋبوۋنە ناۋ فەۋجە ئەلمانىيەكان و بەھىۋى (ھىلفزولگ) دەناسران و، بەتىكرا تا جەنگ لە كۆتايىيە حەتمىيەكەى كە بۇ ئەۋان ترسناك بوو، نىزىك دەبوۋەۋە، ئەۋان ناۋمىد ترو بى ھىۋاتر دەبوون. ئەۋان لە بى قەناعەتییەۋە بى يان لە نەزانىنەۋە گرەۋيان دۇراندبوو، زانىنى ئەم پاستىش بە تواناقتىن كەسى ئەۋانى شىت دەكرىد.

بەشىۋەيەكى ئاسايى ۋا دەبوۋ ھەندىك لەۋ فىلارە پروسانە لە دىسىپلىنى ئەلمانى بىزار دەبوون و پايان دەكرىدەۋە لاي پروسەكان. لە پاشاندا چىيان لى بەسەردەھات، قەت ئەۋەمان نەدەزانى. لەۋانەيە بەتاۋانى خىانەتى گەرە لە سىدارە دەدران. پاشان پروسەكان كۆتايىيەكى لەناكاۋ و بنەبىران بۇ ئەم ھاتوچۇيە دانا. ھەموۋ فىلارە پروس و ئۆكرانىيەكانيان بۇ لاي ئىمە گەراندەۋە بە بىنانوۋى ھەلفراندنىان بەسەر ھىلەكانى ئەلمان و لەۋىش فېردانىان بۇ دەرەۋە. گىرفانى سەر سنگى ھەر يەككە لەۋانە زەرفىكى زەردى پارژەى تىدا بوو لەگەل تىبىنىيەكى تەحويل كرىد :

یەكەى پۆلیسى سەربازى ژمارە ۱۷۴ بەپىنى ئەم بەلگەنامەيە (SS)ى
خۆبەخشەر بۆرىس بترۆفچ ترگۆيسكى لەدايكبوى ۱۸ى ئادارى ۱۹۱۹ لە
تفليس، دەنیریتەوہ.

ناوبراۋ لە ۲۷ى ديسەمبەرى ۱۹۴۳ لە لیبیل لە بەتالیۆنى ۱۸ى (SS) فيلارى
کردوہ و لەلایەن فەوجى تەفەنگدارى ۱۹۲ى سوپای سوورەوہ گىرابوو.
ئەم فيلارە لەلایەن ليفتنانت بارۆبچ، فرۆكەوانى ھىزى ئاسمانى سوپای
سوورەوہ گەرانراوہ تەوہ بۆ سوپای ئەلمان.

پسوولەى وەرگرتن

بەپىنى ئەم بەلگەنامەيە دانەنیریت بە وەرگرتنى فيلارکردوو:—

پلەكەى :

ناوى :

يەكەكەى :

داواش دەكریت كە پسوولەى وەرگرتنەكە دواى تەواوكردى بەزوترىن
كات بگەپنیریتەوہ بۆ نزيكترين يەكەى سوپای سوور.

ئەم جۆرە دپندەتییانە كاریگەرییكى سەرسوپمینیان بەسەر مرۆفەوہ
ھەيە. ماوہیەكى دريژكەوتەمە بارىكى سەيرو بىزاركەرى دارمانەوہ. ئەوہندەى
نەمابوو باوہپرو بۆچوونى ھەقالانم تووشى منیش بىت لەوہدا كە ئیمە
تياچووین و كە ھىچ شتىكیش گرنگ نییە مادام ھەموو پياوان شەیتان و
شەپاوين بەبى جياوازی.

ھاوپتمان قۆن بارنگ دەستى بەخواردنەوہ كرد.

تەنيا رەشاشەكان لابران. لە جووتيارەكەو گەيشتینه راستی و لیمان پرسى بۆ
خاترى خوا تانكەكە چۆن چوووتە ناو عەمبارى دانەوێلەكەى. ئەو بەخۆشییەو
كاغەزێكى پيشان داين كە بە ئەلمانى لەسەرى نووسرا بوو :

" ئیمەى تاخمى تانكەكە، ئەم سندوووقە تەنەكەمان فرۆشتە پیتەر ئەلیكساندرۆ وىچ
بە مانگاىەك، ھەردووکیان لە بارودۆخێكى باشدا بوون ".
ھایل ھتلەر
ماچێك لەسەر _____ ئەندامە خۆشەويستەكەى پارتى "

لە زۆربەى زۆرى كیلگەكانى ئوكرانىا گەرە یان بچووك دەتوانیت
ئۆتۆمبیلیكى یان كامیۆنیكى ئەلمانى لە ھەر جۆریك بێت بدۆزیتەو.

كشانهوه له كییف

ئەو بیانۆه ی دایان ئەوه بوو كه (ئەنتەرستۆرم فۆهر) یكى (SS) هەر له دەرۆه ی گونده كه دا كوژرا. وهك وریا كردنه وه یهك بۆ ئەوانی تر فرمانده ی (SS) فرمانی دا هه موو ژن و پیاویكى ته مه ن نیوان چوارده سالیی و شهست سالیی له سیداره بدرین. ئەمانه خرا نه ناو دوو لۆری كه پشتا و پشت گه پرانه وه بۆ بن هه ندیک سیداره. په تك خرایه گه ردنیان و ئنجا لۆرییه كان بۆی دهرچوون.

ناپه زاییه کی توندو ئاشكرا له ناو پیزی سه ربازه كاندا هه ستا كاتیك به به رده میاندا په ت بووین. پیاوانی (SS) به توو په ییه وه تیمان پامان و چه كه كانیان قایمتر گرت، له كاتیكدا ئەفسه ره كانمان بۆ پیشه وه پالیانداین بۆ ئەوه ی له پێكدادان دوورمان بڅه نه وه.

ململانی نیوان سوپا و پیاوانی (SS) گه یشتبووه راده ی ئەوه ی ببیته ململانیییه کی ئاشكرا. هامله ر هه موو ئەو هه ولانه ی تیکشكاندبوو كه بۆ خولقاندنی بزوتنه وه یه کی ژیرزه مینیی دژی پژییم درابوو. خۆی سه گی پاسه وان ی ئەو پژییمه بوو به لام به بی ئامانج، چونكه ئەو دوژمنی خۆی دهست نیشان نه كردبوو.

له راستیشدا ئهو، دوژمنه ناراسته قینه كانی هاپری بوون. دوژمنه راسته قینه كه - كه دیاره به شیوه یه کی ئاسایی خوئی ئەمه نازانیت - ئهو چه کی تیۆرکردنه بوو كه پئی و ابوو وهكو چۆن پئی چاكه وای به كار دینیت. ئەمهش، له راستیدا به ته وای بهی پلان به کارهات و له دواییشدا بووه خراپه بۆی. هەر ئه وهش بوو، به ره لهستی ئەلمانه كانی وروژاندو تا بوو به بزاقتی ژیر زه مینی، كه رووداوه كانی تا ئیستا نه نووسراون و قه تیش نانووسرین، چونكه هیچ تۆمارگه یهك نییه. بزاقتی پیک و پیک نه بوو، به لام له ویدا هه بوو، هەر به هه مان شیوازی نانا شکراو په نگبی به هه مان پیکه وت وهك ئه وهی کاتی میری خویریمان له ناو برد.

که چووینه ناو کیف ، پوسه کان نیوهی شاریان داگیرکردبوو. له ناو شاردا به سهر چند گروپیکی شهپ دابهش کراین که به ناو شه قامه کاندایه پهرت بوون. من به تانکه که مه وه به گرم و هۆر به ته وایی له دوو تانکه کانی پورتا و پیره نانه وه ده خشیم. به ناو (وسدوچنۆسکیه) پهت بووین ئنجا له هیلتیکی شه مه نده فه پ په رینه وه، به شه قامی (دژاکووا) شوپ بووینه وه که هه موو خانووه کانی له لایه ن ئەلمانه کانه وه داگیر کرابوو، ئنجا پرومان به ره و (پاقۆلو) وهرچه رخاند که ده که وته لای باکوری شاره که، به ناو ته سکه شه قام و کۆلاندایه پهت بووین و پاشان هەر که پوژ بووه وه گه یشتینه کۆنه کارگه یه ک.

له گۆرپانه گه وره که دا هه ژده تانکی جۆری T۳۴ و پینچ (KW۲۵) مان دوژینه وه که به ته نیشته یه که وه پریزان به سته بوو له کاتی که دا قامه کانیان بو بانگکردن له بهردهم تانکه کاندایه نمایشیان ده کرد. ده که وتنی له نا کاوی هەر سی تانکه که ی ئیعه له دوریی بیست یارده وه ئەوانی شه پزه کرد.

من ئەنقىرۇفېزەرە ناسارەزاكەى خۇمانم پراكىشاو لە ئامپىرەكانى بىننەوہ دورم خستەوہو، گپھاویژ و پەشاش و تەنگەكان پىكەوہ دایانە گرمە. تاقمە نمايشكەرەكە وەكو بلىقى سەرئاو توایەوہو، لە ماوہیەكى كورتدا ھەموو تانكە پروسییەكان گپیان گرت. پاش ئەمە ھەتا ھیزمان تىدابوو بەناو دوو لاشەقامدا شوپووینەوہ و تووشمان بوو بەتووشى كۆمەلە پىادەيەك و لە پىشا بەبەكارھىنانى گپھاویژەكانمان و ئنجا پەشاشەكانمان لىيان دەربازبووین، ھەر لەو كاتەشدا زنجىرى پۆلايىنى تانكەكانمان كەوتنە گىيانى ئەو ژمارە كەمە دەربازبووہى كە مابوونەوہ.

بەردەوام بووین، ھەرچى دەھاتە پىشمان وردو خاشمان دەكرد. لەناكاو گرمەيەك ھات و تانكەكەى پىرەئان بەزنجىرى شكاوہوہ وەستا. بەھەموو خىرايىمەوہ بەدەورى خۇمدا سوورامەوہو بەگرم و ھۆرەوہ بەلا شەقامىكدا شوپوومەوہ بۇ ئەوہى بگەمە پاشەى تۆپە دژە تانكەكەى پروسەكان. ئەم تۆپە و تاقمە ھەشت نەفەريیەكەيم بە ئاسانى لەكارخست، بەلام ئەوان توانىبوویان بەتەوايى ناگر لە تانكەكەى پىرەئان بەردەن و دووانىش لە تاقمەكەى بكورن. پىرەئان ھاتە ناو تانكەكەى ئىمە و، دووانەكەى تریش چوونە ناو تانكەكەى پۆرتاوە.

بەدرىژايى ئەو پۆژە وامان بەسەربرد. ماندوو بوون و، بىزارىيى و گرتىيى بەردەوام ئىمەى گەياندە لىواری شىت بوون، كە گەپاينەوہش زانىمان كە سريیەى ژمارە (0) ھەموو تانكەكانى خۆى لە دەست داون و (ئۆبەرست قۇن لىندناو)یش بە سووتان مردبوو. كىيىف دەسووتا.

هیچ شتیکی جهنگ له پیکدادانی ناو شه قامه کان میَشک ماندوو که تر و دژوارتر نییه. له راستیدا پیاو قهت نازانیت پروبه پرووی چی ده بیته وه. کاتیک که له دهرگاییکه وه بۆ دهرگاییکی تر دهرده په پرت، هه ندیک جار له نا کاو خۆت ده خزینیته په نای ستوونیککی چیمه نتویی کاره با، چونکه شتی لووره کرده و، فیکه کرده و گرمه کرده له خانووه کانه وه تیده گیریت.

زۆر جاری وا ده بوو خانوویه کمان به جیده هیشت چونکه له ژیرماندا دهرما، بویه له سی چوار نهۆم ده که وتینه خواره وه، شه پری دپندانه ی دهسته ویه خه مان ده کرد، چه قۆ و بیلمان به کارده هیئا و بهرده و امیش شاره که ده سووتا، هه میسه گری ئاگر و گرمه وۆر دهره مانی گرتبوو، خه لکیش له سه رما ره ق ده بوونه وه چونکه په کانی گهرمی ۴۰ - ۵۰ په ی سه دی له ژیر سفره وه بوون، پرده ئاسنینه گهره که ی سه ر پوواری دنیه ر ته قینرایه وه و ته نیا پارچه ئاسنی لوول خواردوو مابوونه وه له ناو ئاوه که وه دهر په ری بوون. شانازی شاره که، ویستگه ی بیته له که ی به جه مسره ئاسنینه کانی به خشکردنییه وه، ببوه که له کیک ئاسنی تیکشکاو و کیبلی لوول خواردوو. له کوشتارگه گهره که دا هه زاران لاشه به نه سید ته ر کرابوون. سه دان تۆن تۆوی گوله به پۆژه و پۆنی گه نمه شامی به به نزمین پیس کرابوون و گریان تیبه ر درابوو. دوکانه گه پریده گهره کان وه کو گوږستانی فیلیان لیها تبوو.

له کاتی کشانه وه دا رق و کینه مان به رامبه ر به پیاوانی (SS) ته قییه وه و دهرگای دهر برینی بۆ والا بوو کاروبار گه یشته راده یه ک که هیچ یه که یه کی (SS) زاتی ئه وه نه کات له کاتی په لاماردا بجوولیته وه نه گهر یه که کانی ئاسایی سوپا له پشتییا نه وه بیت. بهرده وام وا ده بوو پروسه کان و ئه لمانه کان هه ر

يەكەو لەلايەكەى خۆيەو لە شەقامىڭدا كە يەكتريان ئاگرپاران دەکرد و يەكەيەكى (SS) لەو كاتەدا بەو شەقامەدا بەھيمنىي دەخشی، پىڭدادانەكەيان دەوستاند بۆ ئەوئەوى رىڭا بەئەلمانەكان بەدەن تا ھىزەكەى (SS) تارومار بگەن. ھەر كاتىڭىش ئەمەيان چارەسەر دەکرد شەرەكە دەستى پىدەكرايەو. بەيانىيەكى زوو، كەمىڭ پىش بەرەبەيان، گەيشتىنە ناوچەيەك لە نزيك (بېردتچەق) كە لەوئەھندى شت خەرىك بوو ڤوو بەدەن. لە وئەھى فەوجەكەى ئىمە، فەوجىكى تىرى پىادەى يەدەك لەوئەھندى بوو. بە لە دەستدانى تانكەكانمان ئىمەش وەكو پىادە بەكاردەھاتىن.

ئىمەى سەر بە فەوجى (۲۷)مىن ھەر يەكسەر بەرەو زەوى بىلايەن خشین كە شوئىنى ھەمىشەيى ئىمە بوو. پەناگەى تەسكى يەك نەفەرىيمان بۆ خۆمان لىدا، كە لە وئەدا دەمانتوانى بەھى ترس پالڭەوين لە كاتىڭدا تانكە ڤووسىيەكان بەبەردەمماندا دەڤۆيشتن، بىرۆكەكە وا بوو ھەر كە تانكەكان ڤەت دەبن ئەو كاتە ھىزى پىادە بەكاربەئىن و بە ڤەشاش و، گڤھاوئىزەكانمان و، بە چەكە بەردەستەكانى شەڤرى نزيك، بە سونگى و بىل بە دوايان بگەوين.

لە سەنگەرەكانى پشتمانەو نارىڭجوك ھاوئىزەكانمان كەوتنە بەر بۆمبارانىكى توندەو. سەعات دواى سەعات تىپەڤى و شەرە تۆپ تا دەھات توندتر دەبوو، ئنجا لە كاتژمىر سىدا وەستانىكى لەناكاو و كورت ڤوویدا و دىواربەندى ئاگرى تۆپخانە گواسترايەو بۆ پشنت ھىلەكانى بەرەى جەنگ و تۆپ بارانەكە بە گڤوتىنىكى بروسك ئاسا دەستى پىڭدەو.

ئەو دېمەنەي كە ئىستا دېتەرە بەر چاۋە ترساۋەكانمان لە لە
ھۆشخۇچوونمان نزيك دەكاتەوہ. بەناو ئەو تەمومژە نزمەدا پەرە گەلى تانكى
T۳۴ بە گرمەگرم بەپىرمانەوہ دەھاتن و، لە پشتيانەوہ ژمارەيەكى زۆرى پيادە
بە سونگيە نامادەكانيان دەرکەوتن.

لەناكاو ناو پەناگاگەم تاريك داھات و ھەندى خۇلېش بەسەرمدا پىژا.
ئارەقەيەكى سارد لەنيوچاوانم ھەلقولا و ئەژنۇكانم دەستيان بە لەرزىن كرد.
دووبارە تانكيك لەسەرەوہ بەسەرمدا پۇيشت و ھەرکە ئەو ئاوابوو يەكىكى تر
پەيدا بوو.

پاشان پەشاشەكانمان بە ياوەرىي لەگەل رەمبەي تۆپەكان دەستيان
پىكرد. ئەمەش ئەوہى دەگەياند كە لەگەل نارنجوك ھاويژ و تۆپە دژە
تانكەكانمان تووشى پىكدادان بوونە.

من ئەمدەويژا سەرم لە كونەكەوہ بەينمە دەرو تەماشاييەك بكەم نەبادا
T۳۴ يك بىت و سەرم بپەرىنى، بەلام كاتيەك پەشاشى كونەكەي تەنيشتەم
دەستى بەتەقەكردن كرد ئەو كاتە خۆم قيت كردهوہ.

لە دوورىي پەنجا ياردەيەك پەشاشيەكى قورسى پروسىم لە شوينى
پاستەقینەدا ديت كە دوازە سەرباز بە دەورىيەوہ پاكشابوون. لە ماوہى
ساتيكدە گپھاويژەكەي خۆم ئاراستەي كرد و ماشەكەيم (تەقینەرەكەيم) پالدا،
ھەرکە گپە سوورەكەيان تيگپرا رەمبەيەكى گەرە ھات. دووانيان لە زەوييەوہ
بەرز بوونەوہ و دووبارە كەوتنەوہ سەر زەوي، بەتوندىي گپيان گرت. پاشان
منيش كەوتمە ژيەر ئاگربارانەوہ لە پەشاشيەكى ترەوہ كە كەميك لەلای
پاستمەوہ بوو، بۆيە بەخپرايى خۆم تپروكرد و گپھاويژەكەم راگرت.

بە ۋىيە ۋە لورلەي گېرھايژەكەم لەسەر لىۋارى پەناگەكەي خۆم دانا،
پرىسكۆپەكەي خۆم بۇ نىشانە گىرتن بەكارھىنا و تەقىنەرەكەم پالدا.
رەشاشەكە بىدەنگ بوو.

پاشان شەپۇلى تىرى تانكەكان ھات و ئەمجارەيان خراپتر بوو، چونكە
دەيانزانى ئىمە لەناو كۈنەكانىن لە پەناگە. شىۋازى شەپى پروپەروو لە نىۋان
سەربازى پىادە و تانكى ھەفتا تۇنى بەم جۆرەيە : سەربازى پىادە نازايانە
بەپىيى فەرمانەكان، لە كۈنە پەناگەكەي خۇيدا دەردەپەرىت و، لەلای پىشەۋە
پەلامارى تانكەكە دەدات و خۇي تىھەلدەداتە سەر سىنەي تانكەكە و بەخىرايى
بە دەستىك خۇي بەقولا بە گەرەكەي پاكىشانەۋە دەگرىت، بەدەستەكەي
ترىشىيەۋە بۇمبىكى موگناتى دەگرىت.

كۆشىشى سەختەم بۇ خۇ بلىندكردنە سەر ئەو تانكە زلەي كە بەھەموو
خىرايىيەۋە بەرەو پىش دەچوو واى لىكردم خلتانى ئارەقە بىم. خۇشەختانە بۇ
يەككى ۋەكو من، تاقمى T۳۴ لە نىۋە تىرەي دە پى دوور لە تانكەكەيانەۋە
ناتوان ھىچ شتىك بەدى بكنەن. زور جاران ئەۋەندەي نەدەما تىھەلدىرىم.
دەستەكانم شەق ببوون و خوينيان لىدەھات و نىنۆكەكانىشم شكاپوون، بەلام
سەربازى ئازا ھەستايەۋە و بۇمبەكەي بەو كەمەرە پۇلايىنەۋە نووساند كە
بەدەۋرى بەشى دواۋەي بورجەكە دەسوورپىتەۋە. ئنجا پەتكى رەھاكردنى
پاكىشاۋ، خۇي ھەلدایە خوارى و لە كۈنى پەناگەكەدا خزى، كە دەرزەنىك
نارنجوك ھاۋىژى تىدابوون لەگەل رەشاشىك. پاش پىنج چركە گرمەيەكى
گەرە لەتانكەكەۋە ھەستا، تانكەكە ۋەستاۋ لمووزى لەناو كۈنى پەناگەيەكدا
بوو، تەۋاۋىي تاقمەكەي دەرحال بەھۇي تەقىنەۋەي بۇمبە مەگناتىسىيە
بەھىزەكە كوزران. كە (ت ۳۴)كەي تر بە گرمە گرمەۋە ھات سەربازە نازايەكە

يەككىك لەر مېنانەى ھەلگرتەوہ كە نارنجۆك ھاويزەكان پييان بوو، بەرپيكيى خۆى بە تانكەكەوہ ھەلئواسى، چەند نينۆكيكى تىرى شكان، ئەم چۆرە شتە تا رادەيەك دەبيتتە شتېكى پۆتىن. پۆتىنەكە چەند كاريگەر بوو، تەنيا كاتېك زانيم كە پارچەيەك لە بورجى تانكەكە كيرفيكى لەھەوادا دروست كردو لە دورىيە يەك پى لەمنەوہ بە شرقەيەكى گەرەوہ كەوتە خوار. قورساييەكەى لە نيو تۆن كەمتر نەبوو.

تۆپخانە دژە - تانكەكانمان ھەموو تانكەكانى دورمىيان بەرەو دوا گەراندنەوہ، بە مین و بۆمبای مەگناتى بە دوايان كەوتن ئنجا تۆپە پروسىيەكان كەوتنە كارو، نارنجۆك ھاويزەكان و ھەموو سەربازە تازەكانى فەوجى (٢٧)ھەمىن ھۆشيان لەسەر نەما. بۆى دەرپەرىن و بە راكردنيكى سەرسامانە بەھەموو لايبەكدا رايانكرد. ھەتا ئيمەى سەربازە كۆنەكانيش پەتاكەمان ليگرتنەوہ و چاومان لەوان كرد. ھەر يەكسەريش سەربازە پيادە پروسەكان دەستيان بە پاوہدوونانمان كردو ھەك گەردەلوول بە دوامان كەوتن، دپندانە ھاواريان دەكرد " يوراي ستالينو! يوراي ستالينو! "

سەرگوردېكى بە تەمەن ويستى بمان ۋەستينيت و ناچارمان بكات پروبەپرووى پروسەكان بينەوہ، بەلام دەمانچە ئۆتوماتيكييەكەى لى سەنراو كەوتە ژيەر پيى سەربازە زەندەق چووہكان و مرد. ئەوہى ئيمەى لەناكاو گەراندەوہ ھۆش خۆمان و واى ليكردين بوەستين نازانم چى بوو، بەلام بەھەر حال ۋەستاين و، دەستەو يەخە لەگەل پروسەكاندا كەوتينە جەنگ كردن. من بە ھەردوو دەستەكانم تەفەنگى مەنگۆلييەكم گرت و ھەولئى ئەوہم دا ليى بستينم. ھەك دوو دپندە قەپالمان لەيەك داو نەراندمان، چونكە دەمانزانى

یەکیکمان دەبی بمریت. لەژێر کاریگەرییەتی هارییەکی شیتانە، تەنگەکەم لی ستاندو بروسک ئاسا سونگییەکەم لە پشتی چەقاند. بە بۆرژنەو دەماو دەم کەوت، تەنگەکەمی لە دەست کردمەو. بۆیە دەبواوە پێم بخەمە سەری بۆ ئەوێ سونگییەکە بکێشمە دەرەو. کە لە سونگییەکەم پەهاکرد، هێرشم برد، وەکو گا لە بۆرژن دەداو وەکو شیت هوارم دەکرد، سونگییەکەم بەئاسۆیی لە پیش خۆم هەلگرتبوو، بەتاویکی واپەلاماری سەربازیکی پروسیم دا کە سونگییەکە لە پشتی دەرچوو، بەدەمی کراووەو هوارێ کرد. هیچ شتێک نەبوو جگە لەو بۆرژن و هوارکردنە نەبیت، هەموو هوارێ ئازەلانەو، دەم و چاوی تیک قویاو.

لەناکاو خۆین لە دەمارەکانم مەیی، بە زارە بەشکەو چاوم پرییە ئاسمان کە لیشاویکی خەستی مووشەکی لوورەکردەو ورشەدار خۆیان و کلکە گەردارەکانیان لە پشتیانەو بەرەو لای ئیمە هاتن کە لە هەموو گیانە بەدکارەکانی دۆزەخ خراپتر دەیان هاراند. هوارێکی و ترسناک کە هەستم دەکرد لەسەر خۆ هەموو دەمارێکی لەشم رادەکێشی. هەریەکەمان خۆی بەزەوییەو نووساندو بەترسیکی بی وینە دەمان لووراند، لیدراووی تێ هەلداو، ئەمە ئامیری ستالین بوو ترسناکترین ئامیری زەمانە.

پاش سیی و شەش سەعات شەپکردن، هێرشێ پروسەکان لاوازیوو و دامرکایەو، ئەنجامی دواپیش ئەو بوو کە هەردوولامان ئیمە و پروسەکان کشاینەو بۆ شوینەکانی بەراییمان. پاشان شەپ تۆپێکی گەورە قەوما، گەردەلوولێک کە بۆ ماوەی شەش پۆژ و شەش شەو بەردەوام بوو، گەلیکیش بەهۆیەو عەقڵیان لە دەست دا. بەماوەی دوو سەعات دارستانیکی بچووک

له گهال زهويدا خشت كرا، بويه به ته و اوى شتيك نه بوو نه وه پيشان بدات كه پوژيک له پوژان نه شوينه دارستان بووه. له ناو په ناگه كانماندا دانيشتين و به چاوه كزه خوښتيزاوه كانمانه وه له ناسمان رامين. ناخافتن مه حال بوو، چونكه نه تده توانى وا له دراوسيكهت بكهيت گويى ليټ بيټ، هه تا نه گهر به هه موو دهنگته وه له بوپژنت بدابايه.

ديمه نى پورتا و پيره ئان بوو كه منيان له شيتبونون پرگار كرد، نه رهنده بهس بوو كه ته ماشاى نه وان بكه و به هيمنى دانيشتونون بى نه وه ي بكه ونه بهر كاريگه ريبه تى نه و دوزه خه گويى كه پر كهره ته قيوه بو نه وه ي منيش هيور بيمه وه. پيره ئان پفى له پايپه كه ي ده كرد و پورتاش بلويزه كه ي ليده دا، ستالينى پشيله ش له كو شيدا خو ي و يك هينا بووه. هيچ يه كي كمان، ته نانه ت خودى پورتاش، گويى له يه كه نوته ي بلويز ليده كه ي خو ي نه بوو، به لام نه و به جه ختكر دنيكى نزمه وه به رده وام بوو له سهر ليده ان بى نه وه ي گويى بداته نه و هه راوه و ريبه يه. له وان هيه نه و پله يه كى وا ي له گوشه گرييدا وه ده ست خستبيټ كه بتوانى به راستيى گويى له وه بيټ كه ليده دا.

پيش نيوه پوي چواره مين پوژ قون بارينگ له په ناگه كانماندا پهيدا بوو. له جاران زور نه خوشتر ديار بوو، پيره ئان پيى راگه ياندين كه به ده ست ديژان تريه كى مه رگناو ره وه ده نالينيت و به شى زورى پوژيشى به دانيشتن به سهر دهر د و پانتوليشى به ده وري نه ژنويه وه بوو، هه روه ها گورچيله كانيشى تووشى نه خوشى ببوون. هه موو ديار ده كان وا يان دهر ده خست كه زور ناريت.

قۇن بارىنگ كاغەزنىكى دايە پىرەئان ئەمەى لەسەر نووسرابوو: "پىۋىستە خۇراك بۇ سەربازەكان بىنن. من چوار دەستەم بۇ ھىنانى خۇراك ناردوو، بەلام نەگەپراونەتەو. دەكرى تۆ ھەردوو ھارپىيەكەت ھەولنىك بدەن ؟ پىۋىستە خواردنەكە نامادە بكەين. ئىو ھەر سىكتان دوا ئاواتى منن.

تەماشاي يەكترى و تەماشاي قۇن بارىنگمان كرد، كە لەویدا بە ماندوويى دانىشتبوو، سەرى لەناو دەستەكانى داناوو. پىرەئان شانەكانى ھەلتەكاندو بەسەرى رەزامەندىي پيشان دا. ئەو، راپۇرتىكى بۇ جىبەجىكردن پىدراوو، بنكەى فەرماندەيى ئىمەشى ئاگادار كردبوو ھەو كە تەلەفۇنەكەمان گوللەى بەركەوتوو و پارچە پارچە بوو.

ئەوى دىتمان دىمەنىكى لە دەسەف بەدەر بوو، كاتى، خۇمان و پەقرەجەكانى خۇراك كە لە كۆلمان بەسترايوون خۇمان تىھەلدايە ناو خەندەكە تىكشكاو ھەو، كە لە دىمەنىكى سروسشتىي زىويىنى بە گاسن كىلرا و دەچوو، بارانىكى بەردەوامى ئاگر و ئاسن لە ئاسمانى تارىكەو دەبارى. ھەورەكان نزم بوون و ھەپرەشەيان دەكرد. پىرەئان بە پەشۇكاويىو ھەو سەرى لەقاند. پۇرتاش بىياكانە بەسەرى رەزامەندى نيشان دا و ئنجا لە خەندەكەو دەرچووین.

شەش سەعات و نىويى خاياند تا لە پشتىنەى تۇپخانە دەربازمان بوو كە پانىيەكەى چوار كىلۆمەتر بوو، ھەروھا ھەفت سەعاتىشمان پى چوو تا خۇمان و پەقرەجە پر لە خۇراكەكان گەپراينەو. خواردنەكەش برىتى بوو لە گوشت بەرازو نۆك.

ئىمە خۇمان لە چىشتخانەى مەيداندا خواردمان، ئەوئەندەمان خواردا، ئەوئەندەمان خواردا تا تەنەت چىشتلىنەرەكانىش سەرسام بوون. پۇرتا پارچە گۆشتىكى كولاوى، زۇر گەرمى لەھەر يەك لە گىرفانەكانى پانتۆلەكەى ئاخنى، تىبىنى ئەوئەى كرد كە ئىمە دەبىى بىر لە ئىوارەش بگەينەوہ. كە پەقرەجەكانمان كردنەوہ كۆل زۇر قورس بوون. پۇرتا ستالىنى خستە ناو ئەو گىرفانەى كە لە ديوى دەرەوہى پالتۆكەى دروستى كردبوو، ئەوئەىش بۇ خۆى لەوئىدا دانىشتبوو سەپرى دەكرد، پشیلەيەكى سوور بەخۆى و شەپقەى سەريپەوہ.

* * * * *

من لە قولايى ژىر زەمىنىشدا جەنگىم. پروسەكان لەژىر جىيەكانمان دەستيان بەلەغەم لىدان كرد. ئەگەر گوئىمان لەسەر زەوى پەناگەكانمان دابنابايە، گوئىمان لە تەپە تەپى گولینكەكانيان دەبوو كە لەوئىدا لەخوارەوہ ئىشيان دەكرد. ھەلكەندنى زەوى بۇ ئەوہى بيانگەينى، كوشتنى لەغەم لىدەرەكانيان و سەرەو ژىركردنى جىيى پروسەكان لەباتيان ببووہ ئەركى ئىمە. ئىمە لە گەلەريپەكدا پاكشابووين و لەويوہ گوئىمان لە پروسەكان دەبوو كاريان دەكرد : تەپ، تەپ، تەپ.

لەناكاو خامۇشيبەك پرووى دا، گوئىمان گرت، ھەموو ھەستەوہرەكانمان تا ئەو پەپ گرزبوانەوہ. ئايا ئەوان تەواو بوون و، دەبىى ئىمە لە ماوہيەكى كورتدا گوئىمان لە گرمەيەكى خەفەكراو نەبىت، كە بەدوايەوہ زەوى بەسەرماندا دەپمىت ؟

بۇ ماوھى يەك چارەك گويمان گرت، ئەمەش ماوھىيەكى درىژە بۇ دانىشتن
و گوئى ھەلخستىن بۇ ھاوارىك كە نەكرىت، كاتى بەپىچەوانوھ بىدەنگىيەكى
تەواو ھەبىت.

ماوھى يەك كاتژمىر گويمان گرت.

پاشان تەپە تەپەكان دووبارە دەستيان پىكردەوھ، دەتگوت ھەلىكى
تازەى ژيانمان بۇ رەخسا. گويم لىبوو پىرەئان لە پشتەوھ ھەناسەيەكى قوللى
فەرەحنايى ھەلكىشا.

خۆمان نامادەكرد بۇ كاركردن.

پىرەئان بەنەرمىيەوھ بەگوئى گەنج و ناشارەزايەكاندا چىرپاندى :

– لەبىرتان بىت، ئەگەر چەقۇتان پاوھشاندا قەت لە نىوان پەراسوۋەكانيان
مەدەن، چەقۇيەكە لەوئى گىر دەبىت، لە مليان يان لە ورگيان بەن، چاكىش وايە
بەلارى بۇ خوارەوھ بۇ ناو لنگ يان پانيان، كە پاتان كىشا ھەلىدەزېنىت.
بەناگادارىيەوھ رېمان بەناو ئەو تۇنىلە درىژانەدا كرد كە لە ھەندى شوئىندا
ئەوھندە تەسك بوون ناچار بووين لەسەر زگ بخشين. بەسوورپانەوھمان لە
سووچىكدا، بەتەواوئى كەوتىنە ناو چوار لە پروسەكان كە دە پىيەك دور
بوون و سەرقالى ئىش كردن بوون بەكولنكەكانيان، بەبى خوستى لە
پشتيانەوھ خشين و چەقۇمان لىدان. ھەموو ئەوانەى لە دەورو پشتمان لەناو
گەلەرىيەكانى پەيوھندى كردنەوھ خەلكى خۆمان بوون پاكشابوون چاوەرئى
لەغەم لىدەرە پروسەكانيان دەكرد، ئەوانەى لەو كاتەدا بەخۇخشاندىن
دەھاتنەوھ سەر، چونكە كەوتبوونە گومانەوھ. پىرەئان، پۇرتا، من و شەشى
دىكە بەرەو پىش خشين بۇ كۇتايى تۇنىلىك كە لەوئوھ گەنگەرەيەكى ھەشت
كەسىمان دىت ئىشيان دەكرد، كاتى ئەوانى دى خۇيان لە پەنا تۇنىلىكەوھ
مەلاس دابوو، پۇرتا بەزمانى پروسىيى ھاوارى كرد :

- ھاوپېښه، خیرا سەرکهون. ئیسراحه تمان پیدرا.
پووسه كان به سهرسامییه وه له تۆنیله تاریکه که وه پامان، به لام ئیمه یان
به دی نه کرد. یه کیکیان وه لامی داینه وه :
- هر هه موومان بیین ؟
- به لی، خیرا کهن ! ئه وانی دی له سهره وهن چاوه پیتانن.

که گه یشتنه ته نیشتمان وه لیمان دان. چه قویه کانمان له بهر پووناکی
تۆرجه کزه کانیان ده برقایه وه. یه کیکیان هه ولیدا کورته کولینکه که ی بزه نیته
ورگی یه کیک له کوره کانمان، ئه ویش دهستی به هاوار کرد، بویه ئیمهش ناچار
قورگیمان بپی.
پووسه كان بپیکي زۆر ته قه مه نییان تیگرتین.

* * *

پوژیکیان پلوتۆمان ناشت. نه مانتوانی سهره که ی بدۆزینه وه. به لام باقییه که ی
له وی بوو.

* * *

پیکهوت وابوو که فهوجی (۲۷) همین له دواوه بمینیته وه له کهرتیکی
چۆلکراو که درێژییه که ی سه دو بیست کیلۆمه تر بوو بو شارده نه وه ی
پاشه کشه یه کی گه وه. سه نگره کان له کهرته دا له سه ره وه ی دروست
کراپوون، ناگاداریش کراینه وه که بو ماوه ی بیست و چوار سه عاتی داهاتوو

سۆبەكان دەبى بەداگىرساوى بىمىننەوھو دووكەل كىشەكانىش دووكەل بگەن و ناو ناوھش دەبوايە ھەندىك تەقە بە پەشاشەكانمان لە پروسەكان بگەين. سەرھەراى كردنى ئەمە، دەبوايە ھەندى تەلەى ساختە دروست بگەين. سىرىيەكەمان بىست كىلۆمەترى بو تەرخان كرابوو، ئىمەش دوو سەد كەسىك بووين. فەرمانى توندمان پىدرابوو كە نايىت لەژىر ھىچ بارودۇخىكدا سەنگەرەكانمان بەجى بەئىلەن مەگەر ئەو كاتە نەبىت كە پروسەكان بەپراستىي دىنە ناو خەندەقەكانمان.

ئىمە لە دەستەكەى خۆماندا سىي سەرباز بووين، پروسەپرووى چوار ھەزارو پىنج سەد تەفەنگدارى سىبىريايى بووين كە ترسناكتىن يەكەى سەربازىي بوون لە ھەموو سوپاي سووردا.

ئامادەكارىيەكانى خۆمانمان دەست پىكرد. ھەر دەرگاىەك بەمىن بەسترابووھو كە لەگەل كردنەوھى يان داخستنى دەتەقىيەوھ. پارچە ئاوردووئەكى بى زىان ئەگەر ھەر كەسىك ھەئىبگرتابايەوھ و بىخستبايە ناو سوپا گوزمەيەك تەقەمەنى نەيزەكى دەتەقاندەوھ. لەوھ تەختەيەكى سەر پۇخى كەندەكەك بەپەنجا مىنى دژە تانك بەسترا بووھو لە دوورىي سەد ياردەوھ. دەست كردن بەئامادەكردنى ئەو سەرسوپمىنانە شتىكى سەير بوو. بوچى ھەر بەجىبەجى نەكراوىي وازمان لىنەھىنان ؟ پەنگبى لەبەرنەوھ بىت كە كردن و نەكردنىان وەكو يەك بى بايەخ بىت.

پاش نيوھپروئەكە بەھىمنىي بەسەرچوو. پروسەكان بەتەواوىي نەياندەزانى كە ئەوانەى بەرامبەريانن تەنيا دەستەيەك سەربازى دلتەنگ و ئاومىدن. شەوى پاشتر زۆر دلخۆشكەر نەبوو. نەمان وئىرا بخەوين. ھەر

دانیشتبویین و دەمانپروانی. ماوهی نیوان سەریازیك و ئەوهی تەنیشتی پەنجا تا سەد یارد بوو، قەت كەس نەیدەزانى كەى دەورییەك دزە دەكات و دیت - دەورییەكەى سیریایی ! بەسەرى پر لەم جۆره بیروكانەوه لە قوژبنیكدە لەگەڵ كۆمەلێك نارنجوك دانیشتبووم نامادە بۆ هاویشتنیان و دوو پەشاشیش بەتەنیشتمەوه بوون، بەردەوام چاوم بربوووه قولاى تارىكییەوه.

لە بەرەبەیاندا پووسەكان گومانیان لەوەكرد كە هەموو شتیك ناسایی نییە. هەندیک گوللەمان بەسەردا هاویشتن، بەلام ئەوان تا دەهات سەرەپرۆتەر دەبوون، سەریان لە سەنگەرەكانیان دەردەهیناو بە فزولەوه لە ئیمە پادەمان. پامكردە لاى پیرەئان و بە سەرسورمانەوه پیم گوت :

- ئەرى، پێش ئەوهی كات بەسەر بچیت، پانەكەین ؟ هیچ شتیك ناگۆریت ئەگەر ئیمە بیست سەعات یان بیست و چوار سەعات لێرە بمینێتەوه. پیرەئان سەرى پادەشاندا.

- سقن ، فەرمان هەر فەرمانە و، لەسەرووی هەمووشیانەوه ئەوانى تر كە لەوى لەناو بەفرەكەدا پادەكەن پشت بە ئیمە دەبەستن. ئەو شەیتانە هەزارانە كاتیكى كەمیان لەبەردەم هەیه. با هەلیكیان پى بدەین، ئەگەر بتوانن، خویان لەم تەلەیه پزگار بكەن.

تازە پورتاش پەيوەندى بەئیمەوه كرد و ئەویش دەستی بەبۆلە كرد، بەلام پیرەئان هەر ئەوەندەى گوت كە ئەوەندەى كارەكە پەيوەندى بەوییهوه هەبیت، ئیمە ئەگەر حەز بكەین دەتوانین برۆین، بەلام ئەو ئەگەر پێویست بێت بە تەنیا دەمینیتەوه.

پورتا بەتورەییەوه هاواری كرد " ئو، دەمت داخە، ئەى، فیلدوبیلە گەمژە پیرەكە - بیگومان ئیمە تۆ بەجى ناهیلین، بەلام مەلئ ئەوان منیان ناگادار نەكردەوه !".

بەتوورپەیی و بەجنىودان، گەپراينەو شويئەكانمان كە لەوى لە چاوپەرى كوردنى پروسەكان دابووین و ئەوئەندەى تر ترساین. هەندىك لە پروسەكان تازە بەسەر سەنگەرى خەندەكەكانیان كەوتن و لەويئە ئىشارەتیان بۆ كردین. دوو تەقەمان پيوەنان كە وای ليكردن خويان تى هەلدەنە خوار، بەلام پاش ماوئەيەكى كەم دووبارە گەپرانەو. لەناكاو، هاوپرى لەگەل ترسەو، دەموچاويكى پيسم ديت لەسەر سەنگەرەكەو دەرکەوت لە دوریى دە ياردەيەك لەو شويئەو كە ليى دانىشتبووم. بروسك ئاسا نارنجوكيكم تيگرت. كابرە لە شويئى خوى كوژرا. پاشان كاروبار ئالۆز بوو. پروسەكان بەكۆمەلەى گەرەو سەلان سالان هاتن و ئنجا لە دوايیدا پيرەئان فەرمانیدا شويئەكانمان چۆل بكەين.

لەسەر ئەسكيبەكانمان بەناو دەشتە بە بەفر داپوشراوكاندا بوى دەرچووین. جارجار گرمەيەكمان لە دواى خۆمانەو گوى ليئەبوو. ئەمە تەقینەوئەى يەكيك لە تەلە ساختەكانى خۆمان بوو. ئەگەر نا هەموو شويئىك هيمن و ويران بوو. ناوناو سەتوونىك تانكى پروسىي بەسەر شارپيەكەدا دەپويشتن كە دوو كيلۆمەترىك دور بوو. دواى پينچ پوژ گەپان پاشماوئەى فەوجى بيست و حەفتەممان دۆزيەو، كە لە دوايیدا لە جەنگ كردن دورخرايەو بۆ مەبەستى چاكسازى كردنى.

من كرام بە (فاهنەن يونكەر) كە خۆم حەزم ليى نەبوو. تا ئەو كاتە بەچاكيبى لەناو سەربازاندا شرابوومەو، بەلام ئيستاكە دەبى زۆر چاك لە پيشەو دياربم و پاپورتى كۆماندوفيلدوبيل وەرگرم كە پيشتر سەرکردەم بوو. وەكو ئەو و ابوو كە لەويیدا، لە دەرەو بەرووتى بوەستيت. هەقالانم گرژينەو.

باش ماوه یه ک به هه مان ده تگی نزمه وه چرپاندی :

" که شوړ شه که تان دژ به نازی و جه نهر آله کان هه لده گیر سین، ده کری دوو کوله مستی زیاد له منه وه به نه د ولف دا بکیشن ؟ "

پیره تان له وه لاما گوتی: " پورتا، ئیمه به لئنت پیده ده ی، نه وه نده کوله مستی له مهر تووه به سمیلدا بکیشری که نه گهر خوټ به ده ستی خوټه وه بتوه شاندا بانه زور پیانه وه ماندوو ده بوویت ."

" زور باشه "

ننجا ماوه یه کی باش بیده نک بوون و، ههر چیه کی گویمان لی بوو بریتی بوو له و پفکر د نه ی که پیره تان له پایبه که ی ده کرد.

" پیره تان، ئامیره که ت له گهل خوټدا هیناوه ؟ "

پیره تان شمشاله که ی له بهر کی هیناوه ده وه.

" نه و پارچه ئاوازه مان بو لی بده له باره ی نه و کچه ی که پرچی شانه ده کا. نه و کچه ی که له سر بهر ده که دا دانیش تووه و پرچی شانه ده کا ."

پیره تان ده ستی پیکرد و منیش به نهر می که و تمه گورانی گوتن، پورتاش له وی لی پالکه و ت بوو چاوی بری بووه بنمیچه که وه.

" من نازانم نه م شته مانای چیه،

له بهر نه وه من خه مبارم، چیرو که کونه که، به هیچ جوړیک ناچیته می شکمه وه "

" Ich weiss nicht, was soll es bedeuten,
dass ich so traurig bin,
ein Märchen aus alter Zeiten,
das kommt mir nicht aus dem sinn."

گریاین. پاشان پورتا چرپاندی :

- ئىستاش جۇزىف پۇرتا، ستاپسگىرىتەر بەقودرەتى خودا، فەوتاوۋە. كەمىك زەحمەتە. بەلنىم پېدە كە ئاگادارىي ستالين بىكەيت. توخوا بەر لەۋەي تەۋاوبم با بىينم.

پىرەئان پشیلەكەي بەرز كىردەۋە و خستىيە بەر دەموچاۋى پۇرتا.

لەبىرت بى زللەپەك لە ئەدۆلف و ھملەر بدەي !

شلەيەكى زەردباۋى - رەش لە لادەمى چۆرايەۋە، بەلام رادەي توندىي گىرتنى بەسەر

دەستە كانمانەۋە سووكتىر بوو، ئنجا كەم كەم گىرتنەكە خاۋ بۆۋە. پۇرتا مرد.

پیاویك ھەيە لە دەروە ئەسەر تیلەكە راکشاوہ

ھەر چەندە من ئەووم نەزانی، چوونی دووم جارم بۆ نەخۆشخانە بۆ
سەلمانندی خالی وەرچەرخان بوو. بە ھەلواسراوی بەسەر تیلدەرەکاندا
ھیلابوویانمەوہ، بەلام لە پاشان رایانکیشام ئنجا ناردمیانە دواوہ و لە ویوہ
بۆ نەخۆشخانە. دواي پەھابوونم پەوانەي فیڤرگەي تانک کرام لە
ونسدۆرف لە بەرلین بۆ کورتە خولیکی ئەفسەری بەر لە گەرانەووم بۆ فەوجی
(۲۷) لەوی، لە بەرلین بەویستیکی سەیری خوداوەند بوومە سەوداگەر بۆ
پیلانگیران لە دژی ھتلەر، بەلام ئەمەیان با بۆ دەرفەتیکی تر بیئت.

بەیاننیەکیان، لە کاتیکیدا لە نەخۆشخانە یەدەگەکە بووم لە فرانزئباد
کەسیکی بچکۆلەي کورتە خەرەي تیکسمرای تەمەن دەرووبەری بیست و پینچ
سالان ھاتە ناو قاوشەکەمان و یەکسەر بەرەو شوینەگەي من ھات، دەستی
بۆ دیرژکردم و بە دەنگیکی لەرەدارەوہ گوتی : " کۆنە برادەرئیکتم، ئارنست
ستۆلپیم ناوہ. لە فەوجی ئەلپیی حەفتەم و ناوازم لە نھۆمی سەرەوہ،
لەسەر لیواری شیت بوونم و بەلگە نامەم ھەن بۆ سەلمانندی ئەمە فەرموو،
خۆت بیاننیہ " .

ئۆبەرگیفریتەر ئارنست ستۆلپ، بەتالیوونی حەفتەمی ئەلپیی جیگەر
وہکو برینداریکی ترسناکی جەنگ پۆلین کرا بەھۆی سی برینی مەترسیدار لە
سەری. لەژێر ھیچ بارودۆخیکیدا نابیت بخریتە بەر کاری قورس یان ناچار
بکریت کە کەل وپەلی قورس بکاتە بەر، بەتایبەتی خودەي پۆلا. لەکاتی
پوودانی ھەر پەلاماریکیشدا دەبی یەکسەر بریتە نزیکترین نەخۆشخانەي
سەربازی.

ستاندورت لازیرت ۴۰ پاریس

د. واخموند، ئۆبەرستابسارتز

- دۆستى دىرىن، ئەمەيان شىتېكى جوانە ھايل ھتلەر، وانىيە ؟ وا ھزر دەكەم تۆ شىت نىت. ئەگەر شىتې، پىويست ناكات وا بلىيى، چونكە قەت نەبووھ دووان لىرە بن لەيەك مەيدانى پاودا. من دەگەرپىم نامە بۆ گەلىك گەمژەى جياواز دەبەم لە بىكەكانى سەرگردايەتى و لەسەربازگەكاندا. كاتىك پشووويەكى كورنم پىويست بى لەسەرە لووتى ئەفسەرىك دەدەم و زەردەخەنەيەكى بۆ دەكەم و ئنجا مۆلەتەكەمى نىشاندەدەم پاشان دەنىررىم بۆ نەخۇشخانە. كە مۆلەتت پىدرا، ئەو كاتە فرانزىبادو ئىگەزو پراگت پىشان دەدەم. دەتەوى بزانى چۆن ھاتمە ئەم كارخانە بى سەروبەرە.

وہلام دايەوہ " بەلى، پىم بلى ". ھەر يەكسەر وام بۆ ھات كە ئەوہ چەند ھەفتەيەكە زەردەخەنەم نەھاتووتى. من بروسكەيەكم بۆ باربارا ناردو، ئەويش ھات و پاشان ئەو خۇي گواستەوہ تاكو بتوانىت لە فرانزىباد بىمىنيتەوہ و ئاگاي لەمن بىت، بەلام بارى دەروونىم باش نەبوو. من زۆر ماندو و شەكەت بووم. بەربارا زۆر نىگەران بوو.

ستۆلپ گوتى : " گوئچكەكانت شل بکە و ئنجا گويم لىبگرە، كۆترەكەم ".
يەكەم جار كە شىتېكى لە ئەندازە بەدەرم تووش بووبىت لە فەرەنسا بوو. قەدى دارىك بوو لەسەر فارگوئى شەمەندەفەرىك، ھەر يەكسەر بەر پشتمەلم كەوت، شكانى كەللە. بۆ نەخۇشخانە. دووبارە بۆ دەرەوہ. بۆ دەرەوہ بۆ ماوہى چوار پۆژ، ئنجا كابرايىكم فىرى چۆنيەتى سواربوونى مۆتۆر كرن، بەو شىوازەى كە پىويستە فىربكرىت. دەستەكانم لە ستىرنەكە بەربوون، بەلام لەعنەتم لى بىت ئەگەر كەسىك پەرزىنىكى لەو شوينە دانەنابىت كە دەمويست بۆى بچم. من وەكو گوللە تۆپىك بەھەوادا فرىم و لەناو ھەوزە ئاويكى ئاسن

نیشتمه وه. چهوزه که خۆراگر بوو، من نا. شکستی تازه له کهله، له گهه ل شکانی
 هیسکه چه نهر، وه ده رنان به بی پروانامه. شهش حهفته و، دووباره چوم وه
 نهوی. نه مجاره یان ستوونیکى واگۆن بوو. ئیستاش، به خۆم ده لیم، نه مجاره یان
 ده بی بیکهیت، به لام ئیوه هیچ بیرۆکه یه کتان نییه که چه ند زه حمه ته
 پروانامه یه کت ده سته ویت تیایدا هاتییت که حال و بارى خراپت هه یه.
 سه ربازیکی باشى نه لمان نابى حال و بارى خراپى هه بییت، ته نانه ت که میکیش.
 نه مهش، وه کو من لى تیگم له بهر نه وه یه که زۆریه ی نه و سه ربازه نه لمانه
 باشانه ی که من دیومن گه لیک حال و بارى خراپیان هه یه. باشه، به رده وام
 بووم، به لام پیویسته ده وری خۆم بیینم، تا پاداشتیکم دیته ده ست. من به وه وه
 ده ستم پیکرد که مستیکى لووت شکینم خیانده دکتوره که. ئوی، ده کری له
 پاشان لووتی بیینی، ده توانم پیت بلیم، نه و گریا. به نه ده به وه پیم گوت، پیت
 خوشه ؟ . "من ناوم ستۆلیه". به لام هیچ نه نجامیکى وای نه بوو، وام بوهات که
 ده بی کارتیخیکى زبیرتر به کار بییت. له بهر نه وه پاش نیوه پۆیکیان به سه ر
 په رستاره کهم گوت، که ئافره تیکى به سالا چووی چورچه ی پاکدامنه ی ته من
 ده وروبه ری په نجا بوو "خۆت و کورته ده رییکه ت پرۆ نه و لاوه کیلۆپاتره،
 ده مه وی قسه یه کت له گه لدا بکه م!" نه مهش سوودی نه بوو، من وای بو ده چم که
 تا ئیستاش هیواداره، به خۆم گوت، باشه، سه ربازیکی باشى نه لمان قه ت واز
 ناهینى. نه وه ی من ده مه وی چه کوشیکه، بۆیه چه کوشیکم په یدا کردو چاوه ریم
 کرد تا کاتى هات، به م جۆره پۆیکیان بۆم ده رکه وت که کاته که هاتوه له
 میجوریک وه ژورکه وتم سلۆویکی جوان و به ریزم لی کردو ژوره تایبه تیه که یم
 به دل بوو. ئنجا دلّم چووه سه عاته که ی، دانه یه کی جوان و له زیر دروستکراو.
 لیم پرسى نایا سه عاته که قائمه. کابرا وه لامى نه دامه وه، ته نیا هه ر نیم پاما.
 بۆیه چاوم تروکاند، چه کوشه که ی خۆم ده رهینا و به سه عاته که یم دادا. گوتم،

نا، ئەم سەعاتە بەھىچ جۇرئىك قايم نەبوو، ئىنجا سەرى چەكوشەكەم سېرىيەو
لەو كاتەى ئەو زەنگەكەى لىدەدا، بەبىزەو گوتەم، ئەو تەنیا رېخى بى نرخە و
دە (فېنك)م خستەناو دەستىيەو و پىم گوت، ئەمە بۇ بلىتى تىرپىشكە بۇ
سەعاتىكى تازە. نىوہى نەخۇشخانەكە پەلامارىان ھىنايە ژورەو، بەلام من
بەھىمىنيەو خشىمە ناو چىشتخانەكان و لەوى چاوم لە كچەكان تروكاند.
گوتەم، ئىرە گەرم و خۇشە. ئىوہش، كچىنە، بۇ خۇتان وەكو من پەنجەرەيەك
ناكەنەو؟ بەم جۇرە خۇم و چەكوشەكەم بۇ دەرەو. ھەشت شووشە. ئەو
كەمىك ھەواتان پى دەدات، ھا، خانمىنە؟ ئىنجا گۇرىيەكانم، سى دەستەسپرو
پەرۇيەكى كاشىم لە شۇرپايەكە ھەلىناو پرسىم نایا ئەوان ناتوان ئەوانەم بۇ
بشۇن لەكاتىكدا ئەمە ئىشيانە ئەوہش، لە كۇتايىدا، مۇلەتەكەمى پى بەخشىم.

من قەت ناتوانم ئەو تىبگەم كە ستۇلپ لە راستىدا ئەوئەندە شىتە، بەلام
بەتەئكىد ھىچ خەوشىك لە دەرکردنىدا بەلگوشايى و سوودمەندىدا نەبوو،
بەرباراش بەو زۇر دلخۇش بوو كە ستۇلپ منى خستە ژىر بالى خۇى و
بەبىرۇكە شىتەكانى منى دلخۇش كرد، خەنى بوو، كە رەفتارىكى لە رادە
بەدەريان ھەبوو بۇ پرگار بوونمان لە ھەندىك لە كارىگەرىيەكانى نەخۇشخانە.

كاتىك كە تواناى ھەستانەوہم پەيداكرد، كورسىيىكى سى چەرخەيان
پىدام، چونكە تا ئەو كاتەش من ھەر ئىفلج بووم و ستۇلپىش زۇر بەوہ دلخۇش
بوو كە لەسەر كورسىيەكەم پالم پىوہبنىت، بەتايبەتى لەو كاتانەى كە
دەجووین بۇ شانۇيان بۇ ھەر شوئىنىكى دى كە دەبوایە رىزىان تىادا بگرىت،
چونكە ستۇلپ منى ھەر پالدا بۇ يەككە لە رارەوہكان و، پاشان ھات و
بەتەنىشتەوہ دانىشت، ئەو شوئىنە بوو بەژورئىك بۇ دووان.

ھەروا ئىمە ھەستمان بەخۆشپىيەكى زۆر كورد بەوھى كە كەسىكى سىيەم
 ھەردووكمانى بەشەقامە جوانەكانى ئىگەر، يان پراگ دا پالدا، لە كاتىكدا ئىمە
 بە تەنىشت يەكەوھە دانىشتبووين و بەزەردەخەنەوھ نىگا دلسۆزەكانى
 كچۆلەكانمان وەردەگرت. ئەمە وای كورد كە پۆژىكىيان بۆ ئاھەنگىكى شكۆدار
 بانگەنىشت بكرىن كە تىايدا ھەندى ئەفسەرى بە سالاچووى ئەلمانى و
 سلۆفاكىي نامادە ببوون. ئەوانە و، خانمانى كۆمەلگای پراگ بەھوى دىمەنە
 جوانەكەى دانىشتنى ئىمە لەناو يەك كورسى چەرخەداردا دايانە گريان ستۆلپ
 بە بەدەلە خاكىيە سەوزەكەيەوھ و منىش بە بەدەلە پەشەكەى تانكەوھ و بە
 بىرىيە لارەكەمەوھ. ھىچ سنوورىك نەبوو بۆ ئەو شتانەى بۆ ئىمەيان دەكرد،
 گىرفانەكانمان بەھەموو جۆرە خواردەمەنىكى خۆش ئاخىببوو، كە پاشان
 بەشمان كورد لەگەل ئەوانى تر كە لە نەخۆشخانە بوون. دوایى ھەتا وىنەى
 فۆتوگرافى ئىمەشيان گرت بۆ ئەوھى يادەوھرى ئەوھيان ھەبى كە سەربازانى
 جىگەر تانك لە يەك كورسى چەرخەدار دا يەكيان گرتووه.

ئەوھى جىي بەدبەختى بوو، ئەوھبوو كە دووان لەو سەرپەستارە
 مېھرەبانانە من و ستۆلپيان لە پىشپركىيەكى سەرپىي كورسىيە
 چەرخەدارەكاندا گرت، كە لەو كاتەدا ستۆلپ لەناو كورسىيەكە نەبوو، بەلكو
 بەھەموو توانايەوھ بەشەقامەكەدا پالى دەدا. دوای ئەم پروداوھ جارىكى تر
 بانگەنىشتى ئاھەنگەكان نەكرائەوھ.

كاتىكىش پىيوستىمان بە پارە و بەرپاواردن دەبوو، ستۆلپ تەلەفۆنى بۆ
 دۆستەكەى دەكرد، ژنى ستاندارتفۆھەرىكى (SS) لە نۆرنبورگ.

له تەلەفۇندا وا ھاۋارى دەکرد كه ھەموو كەسىكى له پۇستە خانەدا وا لیدەكرد
ئاۋپرى لى بدهنەوہ.

-- ھەلۆ، دۇستە دیرینهكەم. كابرا چۇنە ؟ له مائەوہیە ؟ نا ؟ له پروسیا
دەستگیر كراوہ، وانییە ؟ جییەكى خۇشە بۇ ئەو ! پیرەماين ! گوئی بگرە من
فیری كاریكى تازە بووم، بۆیە، ئەگەر ئارەزوت لییە وەرە. بەلام كارەكە زۆر
زەحمەتە، بۆیە ھەتا شتیكى زۆر بەھیز كەرت نەبى بیهینی، خۆت تووشى
دەردەسەرى مەكە، ئەو ئارەقى پۇرتە لەگەل خۇتدا مەھینە، دەیزانى، من
ھەردەم گوتتومە كە بړیكى خراپە ئەوہى دەرۆزەكەرەكە كړیویيەتى. نامەوی
پۇرت بیینم ھەتا ھەموو ئەو شەرابە نەخۆیتەوہ كە ئیستا ھەتە. باشە، من
ئاتوانم بەدریژایی پۇژ لیڤرە بوەستم و چەنەبازیت لەگەلدا بكەم. چاۋەرپیتم له
دوو و سیی و دوو.

پاشان تەلەفۇنەكەى بەردایەوہ بى ئەوہى له شوینەكەى دایبنيتهوہ، بۆیە
بەھەلئواسراویى شۇرپوویوہ و بەجدى بۇ ماوہى چەند چركەيەك پیکەنى پيش
ئەوہى تەلەفۇنەكە بى دەنگ بیت. جووتە كچىكى گەنج پیکەنین و، لەو شوینە
جیاوازە بیزاركەرەدا بەگشتى شادماينییەكى خراپ داپۇشراو ھەبوو. پاشان
بەپریزىكدا وەستاین و پوولیکمان كړى، ستۆلپ پوولەكەى له ھەنیەى پۆلیسینك
دا كە زۆر له دواوہ وەستا بوو، ئەویش شتەكەى بەگالتە وەرگرت. ئەوہى بووہ
جیى سەرسامیى من، ئەوہبوو له پۇژى دوايیدا ژنە تەمەن ناوہنجییەكەى
ستاندەرت فۇھەرەكە گەیشت و بارىك كەل وپەلى بازارى پەشى لەگەل خۇیدا
ھینابوو. خۇى و ئەرنست دوو سەعاتیان له ژوورى ھۆتیلیكدا بەسەر بردو،
ئۇجا ناردییەوہ بۇ نۆرنیبرگ بەبیانووى ئەوہى كە كاتى زۆر كەمە، كە ژنەكە
پۇیشت سەرتاپای قاوشەكە خۇیان بەو ئارەق و شەرابە سەرخۇش كرد كە ژنە
لەگەل خۇیدا ھینابووى.

پوڙيڪيان ستولپ بزر بوو، ناردبوويانه نه خوشخانه يه كي تاييهت. دواي
حهفته يهك پوڙستكارتنيكم له نهو پيگه يشت.

سو مه رسلت فاكته ري، نوڙنبرگ

۱۸ ي نيساني ۱۹۴۴

نازيره كه م سقن

چ قورپه ره شيكه من تني كه وتووم ! جگه ره كي شان قه دهغه يه، چوونه
دهر وه قه دهغه يه. زور به نهيني دهچم بو ناودهست و زوريش دهرسم پوڙيك
بيت نهوش قه دهغه بيت. ههتا دويني خواردم له ژير به تانيه كه مدا ده خوارد،
به لام پاشان په رستاريك پي راگه ياندم كه نه مه قه دهغه نييه. هه موو دهرگاكان
داخراون، جگه له دهرگاي ناودهست نه بيت كه له سهر گازی پشته. له بهردهم
هه موو په نجه ره كاندا به ربهستي ناسن دانراوه، جا نايا نه مانه بو نه وهن كه
پيگه ي پاگردن له بهردهم نه وانه ي كه لي رهن بگرن، يان پيگه ي هاتنه ژوره وه
له بهردهم كه سانيكدا بگرن كه دينه ژورو نيمه دهبه ن، نه مه يان من نايزانم.

.. له گه ن سلوم ...

نارنستي شيت

- "خۆشەويستەكەم ! ، ئۇ، ئازىزەكەم !، چەند خۆشە جارىكى تر دەتېنمەو، سقن من زۆر ئارەزووت دەكەم.

- منىش، بەربارا، وەرە، رېم پېدە، يەكى لەو جانتايانە ھەلگرم. ئۆتۆمبىلەكەم لەچاوەرې دايە. برسیتە ؟
- دلىاي كە برسەمە.

كە نانمان خوارد، چووينە ھۆتيلەكەي، لەوي بەربارا خوي شوشت و نيو سەعات ئيسراحتى كرد. سەير ئەو ەو بوو ئامپزمان تىك نەكرد. تەنيا زۆر كارتىكراو بووين و بارودۆخەكەش ئەو ەندە خۆش و ھيمن بوو، خۇمان ئاسا. من ئارامتربووم لەوي كە لەو چەند مانگە پر لە گرژبيەي پېشوو تايادا بووم. شتى زۆرمان ھەبوو بۇ يەكترى بىلىين. شتەكەي ترمان لە دەست ناچى. پىكەو ە چووينە دەرەو ە بۇ (پۆستدام) و لەوي فراقىنمان خواردو دەست لەناو دەست لە پاركى سانس - سوسى پياسەمان كرد.

يەككە لە بۆردومانە گەرەكانى سەر بەرلين رەبەو گقەي دەھات. لە كاتىكدا ەستابووين و تەماشاي دووكەل و گرى ئاگرمان دەكرد لەسەر (نيوكۆلن) بەربارا بەتوورەيەو ە خوي دايە پال من. شەپۆل شەپۆل فرۆكەي بۆمبەاويژ بەسەر شارەكەدا دەفرين بۇ ئەو ەي بۆمبەكانيان بخەنە خوار.

لەناكاو نووزەيەكى بلىد ھات بروسك ئاسا بەربارام كيشايە خوارەو ە و خۆم تى ھەلدايە تەنىشتىيەو ە. بۆمبىكى تر بە لورەو ە ھاتە خوارەو ە. بەربارا دەرپەرى و بەھاوارەو ە بەسەر رېگاوه راي كرد، بەتەواويى لەبەر زەندەق چوويى مەندە ھۆش ببوو.

بازم داو بهدوای بهربارا کهوتم و هاوارم دهکرد: "بهربارا، خۆت تی ههڵده خواری!
بهربارا، بهربارا

نووزهیهکی بههیز وای لیکردم که خۆم تی ههڵدهمه ناو خهندهکێک. خاک و
خۆل بهسهرمدا باری. لهویدا بو ماوهی چهند چرکهیهک مامهوه بهرلهوهی
ههستمهوه سهڕ پێیان. بهربارا ون ببوو.
له دووری دووسهد یاردهوه، بهربارام دۆزییهوه. جهستهکهی لهسهڕ رینگهکهدا
خلتانی خوین بوو.

ئاکام له هیچ شتیکی نهما، هیچ نه‌دیت، قهت گویم له دهنگی نیشانهی
بهسه‌رچوونی مه‌ترسی بومباران نه‌بوو. ئۆتۆمبیلیک وه‌ستا. پیاویکی به‌دله له‌به‌ر
بردمیه‌ ناوی. قالچه‌یه‌ک له پشته‌وه دانراو باربارا که‌ی منی تیدا بوو.

جلیان له‌به‌ر دامالیم. دکتۆریک شتیکی له باره‌ی هیڤمه‌ی کاره‌باییه‌وه گوت.
ده‌ستیکی مه‌چه‌کی گرتم، ده‌ستیکی نه‌رم که منی به‌هه‌مان شیوه‌ی سووک و
هه‌ستیاری به‌ربارا ئاسا گرت ئه‌و به‌ربارایه‌ی که ئه‌وان کوشتیان.

فەرماندەى سىرىيەگە

من وەكو ئۆبەرلىفتنانت و فەرماندەى سىرىيە كۆنەكەى خۆم نىرامەوہ بۆ
فەوجەكەم. قۇن بارنىگ بىوۋە ئۆبەرلىفتنانت و فەرماندەى بەتالىۋن. ئەوانەى
لە سىرىيە كۆنەكەماندا مابوون ئەمانە بوون، ئۆبەرست ھنكا، قۇن بارىنگ،
پىرەئان و من. پىرەئانىش بىوۋە ئۆبەر فىلدۋېيل.

پۇژىكى ساردى تارىك و پرونى باراناۋى من و پىرەئان لە ھىلى بەرەى
جەنگدا دەگەپراينەوہ. لە قۇتاغى كۇتايى گەشىتئمان بەگوندەكەمان بەسەر
ھەندى فارگۇنى ئاسنىندا پۇشىتئىن. ھاتبوو بگەينە وئىستگەيەكى كاتىى كە
ئەمبارىكى گەورەى تەقەمەنى لى بوو، كە وىزەيەكى ناسراۋى تۇقئىنەر لە
ھەوادا ھات. پىرەئان پائىكى پىۋەنام سەراوسەر خىستىمىە ناو كەندەكەكەوہ
ئەوئىش بەدوامەوہ ھات.

لە ماوہى نىو سەعاتەكەى تردا، دەتگوت دونيا بەرەو كۇتايى دەچىت.
لورە و گرمە و شىرق و ھۇپىكى بەردەوام لە زىجىرە تەقىنەوہ دەمارگىرەكانەوہ
دەھات. گىرە ئاگرى سىپى گەش بەدەنگى وەك شىرخەى قامچى بەھەوادا
ھەلدەدران. گورزەى تەواۋى گوللە تۇپ بەھەموو لايەكدا دەھاۋىئىژان و
دەتەقىنەوہ. دوو كامىۋنى شەمەندەفەر بەھەوادا فېرىن و لە دوورىيى سەدو
پەنجا ياردەوہ لەكىلگەكاندا كەوتنە خوار. تەواۋى بىنكەى واگۇنىكى قورسى
بارھەلگىر وردوخاش و بەتىكشكانەوہ لە نىزىك ئىمەوہ كەوت. دوو
دووكەلكىشى درىژى كارگەيەك كەوتن و، يەكىكىيان ھاوكات لە چەند

شویئیکیدا شکا، ئەوەکەى تریان لەسەرخۆ سەرەو ژێر بو، تا لەسەر زەوی
لەناو هەوریکی تۆزو گەرددا کۆتایی پى ھات. ھەموو خانووھکان لە نیوہ
تیرەھەکی فراواندا کاول بوون و لەگەل زەویدا یەکسان کران.

بێدەنگییەکەى دواى ئەمە ترسناک بو. لەسەرخۆ ھاتمەوہ ھۆش خۆم،
ھەستامەوہ و سەیری دەوروبەری خۆم کرد. پیرەئان لە دووری دوو یاردەوہ
لە من پراکشابوو.

" زۆر چاکە، پیرەئان، من وا تێدەگەم کە دەبى بەرەو پىش بچین، ئەوہش
نەختیک بە ترسە، وانییە ؟

ھیچ وەلامیک نەبوو.

ھەردوو لاقى شکا، سمتى چەپى ببووہ ھەویرو شانیشى ھەروا.

سەرىم خستە سەر کۆشم و بە ملیچچەکەم ئارەقى نیو چەوانیم سەپییەوہ
چەپاندم، پیرەئان، پیرەکۆرەکە، پیت وایە ئەگەر ھەلت گرم دەگەیتە بنکەى
تیمار کردن ؟ .

بۆ ساتیک چاوەکانى کردنەوہ.

- سقن ، پیرەئان فەوتا، وا باشترە لیترە بین و دەستەکانمان تیک بگرین. زۆر
ناخاینى، ئەگەر پیتە جگەرەیکەم پى بدە. جگەرەیکەم داگیرساندو لە نیوان
لیوہکانیم ناخنى. بەزەحمەت قسەى بۆ دەکرا.

کە مردم، نامە بۆ ژن و منداڵەکانم دەنووسی، وانییە ؟ شیوازەکە دەزانى:
گوللە بەر لاجانگی کەوتووہ و بى ئازارە ... بەھەر حال ئازاریکی وام نییە،
جگە لە پراکیشانیکی نەبى لە پشتم لەکاتى قسەکردندا .. پایپە کۆنەکەم و

قەلەمپرەكەم بۇ تۆ بن، شتەكانى دى لەگەل ھەردوو نامەكەى ناوگىرفانم پىكەوہ
بیاننیرەوہ مالمان.

بۇ ماوہیەكى كورت بەبى دەنگى پاكشا، چاوەكانى داخرا بوون، كە چى
ژان و ئىش لە لەشى دەردەچوو، مەتارەى ئاوەكەم بەلیوانیپەوہ نا.
- پیرەئان، ئەوہ ھەندى شىناپسە. ئەگەر بتوانى ھەندىكى لى بخووە. توانى
دوو قومی لىنداو ئنجا دووبارە چاوەكانى كردنەوہ. بەدەنگىكى گپرەوہ
چرپاندى :

- ئەوہى زۆر ئازارم دەدا ئەوہیە كە تۆ بەتەنیا بەجى دەھىلم. ئومىد دەكەم
بتوانى بگەپىتەوہ بۇ ئەو و لاتە بچكۆلانەى كە تىايدا ھەست دەكەى لە
مالەوہىت، ئەو شویئەى كە گەلىك شتى خوشت لەبارەپەوہ بە من گەياندووە.
كە ھەموو شتىك كۆتایى ھات بەرزم كردەوہ و خستە سەر شانەكانم و
ئنجا بەزەحمەت بەناو قوپو لیتەدا پىم كرد، كە لە ناويدا بووتەكانم بەردەوام
دەخزىن. ھەر جارىكیش كە دەخلىسكام بەتورەپەپەكى بىچارەوہ دەگریام و
ددانەكانم جیر دەكردنەوہ، لە كاتىكدا ئارەقە بەملمدا دەھاتە خواری و كزەى
ھەناسەم گەرم بوو.

پووسەكان بە سەرسامیپەوہ تىمان پامان كاتى بەلاكە لاك خوّم و ھاوپى
مردووہكەم ھاتىنە ژوورەوہ و لەسەر نوینەكەدا پامكشانە. پاشان یەكسەر
چوومە لای قۆن بارىنگ.

قۆن بارىنگ نالاندى " ئەویش، من ناتوانم لەمە زیاتر بوەستم ". شانى
منى گرت و ھاوارى كرد " سقن ، من شىت دەبم، ھەرجارى كە فەرمانى
پەلاماردان دەدەم خوّم وەك قەسابىك دىتە بەرچاؤ ". ئەو بەدەم ئاخ

هه‌لکیشانه‌وه ده‌له‌رزى، به‌توندى خۆى تێه‌لدايه سهر كورسيك و سه‌رى خسته‌سه‌ر هه‌ردوو باسكى كه له پيش خۆى له‌سه‌ر ميژه‌كه‌دا دريژى كردبوون. - ئه‌ى، خوداى له ئاسمان، با ئه‌مه زوو به‌سه‌ر بچيٓت ! با زوو به‌سه‌ر بچيٓت !

قۆدكاي له دوو به‌رداخ كرد تا به‌سه‌ريان داڤژا، ئنجا يه‌ك له‌و په‌رداخانه‌ى دا به‌ من. به قومىك فرمان كردن، دووباره پېرى كردنه‌وه، به‌لام هه‌ر كه ويستى په‌رداخه‌كه‌ى خۆى هه‌نگريٓت ده‌ستيم گرت.

پيٓم گوت : ئه‌ريك، با جارى واز له په‌رداخه‌كانمان به‌نين تا ئه‌و كاته‌ى پيره‌ئان ده‌نيزين، ئيستا ده‌بى له‌گه‌لم بيٓت و بينيزين. ده‌بى هه‌ر من و توئه‌و كاره بكه‌ين چونكه ئيمه ده‌يناسين دواى ئه‌مه من به‌شادييه‌وه تا پاره‌ى مردن له‌گه‌لت ده‌خومه‌وه. سواستيكاكه‌مان له‌و ئالايه كرده‌وه كه تاييدا پيچامانه‌وه.

* * * * *

هه‌ر كه قايشى چه‌ناگه‌كه‌م توند كرده‌وه و خوده‌كه‌مم دانا، نيگايه‌كم به‌سه‌ر سه‌رييه‌كه‌دا هيناو برد كه خۆم فه‌رمانده‌ى بووم.

له‌و بۆشاييه‌ى ريك كه‌وتبووه به‌رده‌مم، رۆژانيك هاوپت فيلدوبيل (ئه‌ده‌ل)ى لى پاره‌وه‌ستا. ئه‌و له ١٩٤٣دا به تيفۆ مرد.

رۆژگار يکش له پشتييه‌وه فيلدوبيل (بيلندورف)ى بالا به‌رزى خوش خوو پاره‌وه‌ستا، ئه‌ويش له شه‌په‌كه‌ى پردى كووبان له‌گه‌ل ته‌واوي ده‌سته‌كه‌ى به‌زيندويى نيژران.

له لاي راستى ده‌سته‌ى دووه‌ميشه‌وه پيره‌ئان ده‌وه‌ستا، ئه‌ويش پيٓرى به گولله‌ى توپه‌كان تيك هه‌را له‌پشتييه‌وه ستابس گيفريته‌ر جويزيف پورتا، كه ئه‌ويش به‌هۆى هه‌لزيانى سكييه‌وه به‌چه‌قۆگه‌يشته ئاكامى خۆى.

له تەنیشت ئەویشەوہ تیچ، کە بەشیوہیەکی نادیار بەمەرگی خۆی گەیشت.
پلوتۆش لە دارستانیکدا لە (رۆکلیف) بەھۆی بۆمبیکەوہ سەری پەری.
ئەنتیرۆفیزەر، ھۆگۆستیگیش لەناو تانکەکەیدا سووتاو لایەکی لەشی بەھۆی
پارچە گوللە تۆپیکەوہ ھەلداپوو.

ئاسمۆس براونی ھەمیشە دلخۆش، ھەردوو قاچ و باسکەکی لە شوباتی ۱۹۴۲
دا پەڕین.

ئەنتیرۆفیزەر بیرنھارد فلیشمان، پاش ئەوہی لە یەکیک لە
گرتووخانەکانی جەنگ لە سیبیریا رایکرد لە مۆسکۆ شوین بزر بوو.

گیفریتەر ھانز برور، پۆلیس لیفتنانتی پلە دابەزینراو پاش ئەوہی
پییکی خۆی بەھۆی زنجیری دەبابەوہ تیکھاری، لە سیدارە درا.

لەو لاشەوہ، لە دەستە ی ژمارە (0) دا لیفتنانت ھۆپەری تەمەن نۆزدە
سالیی و، برادەری پاستەقینە سەربازەکانی، بەیانییەکیان لە نیسانی
۱۹۴۳ دا ھەردوو قاچەکانی پەڕین و لەسەر تیلدەرەکەدا تا مردن خوینی لەبەر
پۆیی و بانگی (ھندل)ی خوشکی دەکرد.

تۆپچی تانک، (کورت بریتنگ)ی تەمەن شازدە سالیی، لە عەزابی
دۆزەخدا مرد پاش ئەوہی بۆمبیکە فوسفوری لەناو دەستەکانیدا تەقییەوہ لەو
کاتە ی کە لە حوزەیرانی ۱۹۴۳ دا شەمەندەفەرە زریپۆشەکەمان مینرپۆژ دەکرد.
ئۆبەرگیفریتەر ویلی پالاسی کورتە بالای ھەمیشە دەم بەخەندە لە ھەمان
کارەساتدا گیانی لەدەستدا.

ئارنست فۆلکاسی تۆپچی لە ھەمان شەمەندەفەری زریپۆشدا سەری
وردوخاش بوو، میشکی ئەو بوو پڑایە سەرە من.

ئۆبەر لیفتنانت فۆن ساندر، زگی بەبۆمبیکە HE ھەلزا.

لیفتنانت برۇنۇ ھالەرى تەمەن سىبى و پىنج سالە، خۇي و برا بەسەختى سووتاو ھەكەي، ئەتنىرۇفیزەر پاوڭ ھالەر كە لە باو ھىشى بوو، لە تانكىكى گېر گېتو ھەكەي خۇيان تېھەندا، خۇي بەھۇي سووتانى فۇسفۇرىيە ھەكەي گىيانى لە دەستدا. ھەردو برا بەباسكى تىك ئالاو ھەكەي (بەردچىف) نىژران ھەردووكيان پىكە ھەكەي گرتووخانە سەربازىيەكانى ھتلەر و لە فەوجە سزادراو ھەكەي بوون و ھەردووكىشيان پىكە ھەكەي لە زەوى ساردو سېرى دەشتەكانى پووسىيا بەئاسوودەيى سەريان نايە ھەكەي.

خودا ھەكەي ! ئەگەر تۇ ھەيت، داوات لىدەكەم كە پىگە بەم سوپا مەزنى كوزراوان بەدەيت كە لە بەرچاوى فىلدمارشالە بەرپرسەكاندا پىيوان بەكەن ! ويايان لىبكە ئەمانە لە بەر تەپەي بووتەكانى سەربازە كوزراو ھەكەي قەت ئاسوودە نەبەن ! ويايان لىبكە لەو سەدان ھەزار چاۋە تۆمەتبار كىردووانەدا رامىنن. پى بەدايكەن، ھاوسەران و خۇشكان بەدە كە بەرامبەريان بوەستن و تۆمەتەكانيان بەپوويان و پووي ئەفسەرانى ستافەكەياندا بەدەن، ئەوانەي پلانيان بۇ پەشەكوزىيى دانا بۇ ئەھەي ئەو بورژوازيە بى بەھەريە، ئەو شاگرد بۇياخپىيە كارامە شىتە دلخۇش بەكەن.

لەناكاو پاچەنىم و ھاتمە ھەكەي ھۇش خۇم، ئنجا زانىم كە ھاپتفيلدوبىل تازە بە تازە راپۇرتەكەي پىشكەش كىردووم. سلۇم كىرد و ئنجا فەرمانم دا :
- سىرىيە ژمارە (0). چەك - بۇشان !

جولەي سەربازە خراب مەشق پىكراو ھەكەي زۇر لەسەرخۇ بوو، چونكە زۇربەيان ھەكەي سەربازى تازە ماو ھەكەي سى ھەفتە مەشقىيان پى كرابوو.
- سىرىيە، بۇ لاي چەپ - بسووپى - خىرا پىرۇن !

بەناو قوپو چىلپاوى بى بەندا، دوو سەد ماددەي سووتەمەنى جەنگ لەسەر پىگادا بەرەو بىكەكانيان پىيان كىرد.

من و ئۆبەرسىت لىقتانانت قۇن بارىنگ لە پەناگەى سىرىيەكەماندا بەتەنىشت
رووناكىيە بە پلته پلتهكەى مۇمىكەوۋە دانىشتىبووین و دەمان خواردەوۋە .
لە پىشمانەوۋە كۆمەلىك شووشەى بەتال و نىمچە بەتالى قۇدكاو كۆنياك دانرابوون .

دەمارە ئەعسابەكانى بارىنگ دارزابوون و چىتر ئەو بارتەقاي ھۆشيارى
نەدەكرد . ئەگەر ھۆشيار بووايە ، تووشى جۆرە ھەلچوونىكى وا دەبوو كە ناچار
دەبووین بىبەستىنەوۋە بۇ ئەوۋە رى پىنەدەىن خۇى يان ئىمە برىندار بكات . بۇ
ئەوۋەى كەم يا زۆر لەزىر كۆنترولدا بىپىلینەوۋە من و ھنكا بەنۆرە لەكەلىدا دەمان
خواردەوۋە . بەھەر حال بەتەنيا يەكىكمان نەماندەتوانى لەگەل خواردەنەوۋەكەى ئەودا
رى بکەىن . لەسەر خۆشپىيەكى مەرگ ئاوەرى بەردەوامدا بىمىنەوۋە ، ئەو كەم يا زۆر
لە بارىكى ئاسايدا بوو .

پى گوتم : " سىن ، شتەكە ھەمووى چ پىس و دژوارە " ئەمەى گوت و
پەرداخىكى گەورەى پر لە قۇدگا كرددو بەجۆرى خواردىيەوۋە دەنگوت بىرەى . " پىاو
كە بىر لەوۋە دەكاتەوۋە ئەدولف و ئەو گۆبلزە درۆز نە مىشكى ئىمەيان بەچى ئاخىوۋە ،
خۇى پى راناگىرى ، ئايا ئەمە خەونە ، ئەرى راستە ئەم ھەموو درۆو دەلەسەىە
لەلايەن تەواوۋى نەتەوۋەيەكەوۋە پەسندو قەبوولكراوۋە ؟ ئىمەى ئەلمان چىمان
لىتەوماوۋە ؟ ھەموومان چاك دەزانىن بەرەو دۆزەخ دەچىن ، ئەو راستىيەمان
بەدرىزى كات لا ئاشكرايە . ئايا ئىمە ، ھەر ھەموومان خۇكوزىن ؟ يان وەك دەبىن
گەمژەو نەزانىن ؟ مردووى ھىزو دەسەلاتىن و ، كەم ئەقل و نەفامىن ؟ وا دەزانم
ئىمە شىن من دەزانم من شىنم "

فون بارينگ

به بىرتان ديت كه ئەدولف له راديودا هاوارى كرد :

- ئەگەر بمهوى ستالينگراد داگرېكەم، لەبەر ئەوە نىيە كه من ناوەكەيم
پىخۆشە، بەلكو لەبەر ئەوەيە كه پىويستە ئەم ناوەندە دەمارە گرنگەى
هاتوچۆى ئاويى پرووسيا لەدەست دوژمن بسىنریتەو، كاتىكيش ستالينگراد
دەگرم كه بزائەم كاتى هاتووە ! ، بەلام پاش چەند حەفتەيەك كه تەواوى سوپاي
شەشەم بەدیل گىرا، چۆن ئەو شىتە وەستاو لەناو چەپلە ريزانى ئەندامە
گەمژەكانى پارتىيەكەى هاوارى كرد : " كه بينيم گرتنى ستالينگراد بى
سوودە، كه هىچ گرنگىيەكى بەرچاوى ئەوتۆى بۆ سەرکەوتنى يەكجارەكى
يەكە سەربازىيەكانمان نىيە، فەرمانى كشانەوى پىچەوانەم دا ! ". خەلكى
هوتافيان بۆ ئەم وتەيە كيشا. سەدو هەشتا هەزار، بەهەر حال، پاشەكشەيان
پى نەكرا. ئەوان له شەرى گرتنى ستالينگرادى " بى بايەخ " قەرگان.

له وەلامدا گوتم : ،، ئاخ ! تەلەكە دەبينن، بەلام فەوجىكى سزادراو
دەتوانى بەرامبەر شەست حەفتا مليون كەسى نەپه كردوو چى بكات، كه هىچ
شتىك نابىنن، چونكه ئارەزوويان له دىتنى نىيە. ئەوان ئەمرو كه جەنگ
بەتەواويى دۆراو، دەلین مردن له دۆراندنى جەنگ باشترە. مەبەستيشيان
ئەوئەيه : باشترە خەلكانى تر بمرن لەوئەيه كه ئىمە ژيان له دەست بدەين. له
بەرلین گويم له ژنىك بوو دەيگوت : ئەگەر تەنيا يەك تاكە فەوجى ئەلمانى له
بەرى جەنگدا بمىنى، ئەلمانيا جەنگەكە دەباتەو بەمەرجى ئەو فەوجە (SS)
بىت.

قۇن بارىنگ گوتى: " ژنان له هموو كه سيك خراپترن، خواوهند له ژنانى دەمارگر بمپاريزيت، به لام همووى قهيدى نيبه. هتلەر جهنگى دۇراندووه، به لام ئەگەر ئىمه هەردووكمان ئەو هەرەس هېنانە شكۆدارە ببينين ئەمە مەسەلەيهكى جياوازه. بەم زووانەش نۆرەى ئىمه دى. تەنيا خەيالى ژيان لەسەر ئوميد ئەوہى كه هموو شتەكه بەزوترين كاتى شياو بەشادمانى بەسەر دەچيت! سقن، با بخۆينهوه، ئەمە تەنيا شتیکە بۇ ئىمه كه بيكهين.

- بەلى، هموويان كه دەكهونه سەرپشتيان يەك شتن : خوشييه. خو ئەگەر وا نەبوونايە ئەوا كۆمەلئىكى خەم ئەنگيزى نەفرەت ليكرابوون كه تەنانەت مروؤ نەيدەتوانى قسەشيان لەگەلدا بكات، چونكه ئەوان قەت هيچ فير نەبوونه جگە لە لەسەر پشت بريژ بوون و بە ((بەلى)) و ((ئامين)) وەلامدانەوہى هموو پيشنياريك. قەت ژنيكت ديوه خواوہنى بيرو راى خوئى بيت ؟

زەنگليدانى بەخشەخشى تەلەفۇنى مەيدان قسەكانمانى برى. تەلەفۇنەكه بۇ ئەوہوو پيم رابگەيەنن كه دەمنيرنە لۆو بۇ هينانى چل تانكى گرانبەها، كه رەنگبى دواين تانك بن كه سوپا توانيبيتي بەيەكەوه خريان بكاتەوه.

بەهەر حال سەفەرەكەى لۆو دواخرا، چونكه پروسەكان ئەو كاتەيان هەلبژارد بۇ پەلاماردانمان بۆيە كۆمەلە ئيشيكيان بۇ حەفتەى داها توش بۇ پەيداكردين.

رۆژيكيان قۇن بارىنگ لە كاتيكدە پشكنينى دەکرد هاتە پەناگەكەم. وەستاو بە تيروانينئىكى بيپاكانەوه سەيرىكى دەوروبەرى خوئى كرد.

- ئىستاگە دەكرى هيچى تر نيگەران نەبم، ئەمەى گوت و لييدا پويشت. بەخيرايبەوه بە دواى كەوتم.

لە دەرهەوی پەناگەكەم دەستی كرد بەهەلدانی پروناکی ئاگادار كردنەوه
لە ھەموو رەنگیك، بۆ ئەوێ تۆپەكانمان نەزانن مەبەست چییە. ئیئە زەفتمان
كردو شەتەكمان كردو بردمانەوه ناو پەناگەكە. بەدەنگی بەرزەوه ھەر ھاواری
دەكردو راستەوخۆ چاوی بربووو پێش خۆی، چاوەكانی لەترسان زەق ببوون،
ترسیك كە تەنیا خۆی ھەستی پێدەكرد، بەلام ئیئەش دەمانتوانی زۆر
بەچاكی ھزری لی بکەینەوه.

– لە خزمەتت داین، ئەی خاوەن شكۆ! ھتلەری خاوەن شكۆ، ھا، ھا، ھا!
ئۆبەرست لیفتنانت قون بارینگ لە فەوجی مردن راپۆرت بۆ چالاکی لە دۆزەخ
دەدات. ئا لیزەدا لەگەڵ باشترین شەنەی دەزگاكە، ئەی خاوەن شكۆ! قون
بارینگ پیاو كوژ راپۆرت بۆ چالاکی دەدات، ھتلەری خاوەن شكۆ!.

پەنجەكانم لە گویچكەكانم ئاخین بۆ ئەوێ گویم لە پێكەنینی نەبیئ.
كاتیكیش كە زانیم ئەو لەسەر لیواری دروست كردنی ترسیكی گشتییە لە
نیوان ئەوانەئە كە لە پەناگەكاندان، كە لەویدا ھەموو كەسیك بەجۆری تەماشای
پیاو شیتەكەیان دەكرد دەتگوت تووشی نواندنی مەگناتی بووبوون. ناچار بە
زەویم دا كیشا.

ئیسستاش، لە فەوجی مردن تەنیا من و ھنكا ماوین. بارینگ، كە
سەردەمیك ئەوئەندە گەنج و پووخواش و دل پر لە میھرەبانیی راستەقینە بوو،
كاتی ئیئە لەژێر دەستی میری خوێری دەمان نالاند، بۆمان وەستا، ئیسستاش
لەژێر باری گرزیدا تیکشكاوه.

پاش ماوئەیهك كە من و ھنكا لە گەشتیكی كورتی ئەرك بەجیھێناندا
بووین، لە جیسن وەستاین و چووینە ئەخۆشخانەئە سەربازی بۆ

نه خوشبهيه كانى ميشك كه بارينگ لهوى بوو. بارينگ له قهره وييله كه يه وه به سترابووه وه و شيتانه هاوارى ده كرد بى نه وهى ئيمه بنا سيته وه. ليكاو به ردنييدا دهاته خوارو ته نانهت بو ئيمه ش كه براده رى بووين ديمه نيكي بيزه وه رى هه بوو. كه جاريكي تريش چووينه وه ناو شه مه نده فه ركه وا ده لرزين كه هيچ كاميكمان زاتى نه وهى نه ده كرد بو ماوه يه كي دريژ بنا خفيت. پاشان، هنكا ((نا)) ييكي ده مارگيرانه و پيكه نينيكي نا ئوميدانه ي ليده رچوو - گوتى، كه واته ئيمه نه وه نده دلر هق نه كراوين وه كو بيرمان ليده كرده وه. له وه لامدا گوتم :

- نه خير، شتيكي ترسناك بوو.

له حاله تيكداهمه تووشى هر يه كي كمان بيت، نايا له سهر نه وه ريك ناكه وين كه يارمه تي يهك و دوو بدهين تا ليى ده رياز بين. هنكا ده ستي بهرز كرده وه.

بۆدابهزاندنى جۆرەھا كۆتیب: سەردانى: (مَنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مَنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

پدای دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی ، عربي ، فارسي)

ومرگير له چەند ديريگدا

◆ ئەسالى ۱۹۴۳ له گوندى (رايات)ى سەر بەققەزاي رواندز لەدايکبووه. قۇناغەکانى خویندنى لەکووت و کۆیهو سلیمانى و رواندز و ههولير تەواوکردووه.

◆ له سالى ۱۹۶۰ له کۆليزى نادابى زانکۆى بەغدا/ بەشى کوردى ومرگيراوه، له ۱۹۶۴ بە پلهى (شەرف) دەرچوووه.

◆ له سالى ۱۹۷۵ دا دوورخراومتهوه بۇ عانه و ئنجا رومادى.

◆ جگه ئەم کتیبه (ئەندازەى باخچان)ى له عەرەبىیهوه، کردووه بە کوردى و هەرومهها میژووی نوینی عیراقى (فییبى مار)ى لەئینگلیزییهوه لەگەل بەریز حەمەشەریف حەمەغەریب کردووه بە کوردى.

◆ لەدانانى پرۆگرامەکانى زمانى کوردى بەشداری کردووه.